ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ (ΙΑΚΑ)

Τριαντάφυλλος Ζαχαράκης

ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ: ΤΟ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΣΤΟΝ ΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΣΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΟΧΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ (2ΟΣ ΑΙ. Π.Χ.–3ΟΣ ΑΙ. Μ.Χ.)

Διδακτορική Διατριβή

Βόλος 2024

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 7
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ 9
Α΄ ΜΕΡΟΣ 12
Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 13
Α. Η ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΗ ΕΡΕΥΝΑ 14
Β. ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ 20
Γ. Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ 22
ΙΙ. ΟΡΙΣΜΟΙ 25
Α. ΘΕΣΣΑΛΙΑ: ΟΡΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΣ 26
Β. ΘΕΣΣΑΛΙΑ: ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 32
Γ. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ 41
ΙΙΙ. ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 47
ΕΙΣΑΓΩΓΗ 48
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ 61
1. ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΩΝ 62
Πηγές 63
Το όνομα του Κοινού 69
Ιστορική εξέλιξη 69
Όρια 75
Θεσμοί και πολιτική οργάνωση 82
Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού 92
Πολιτικά δικαιώματα 93
Δικαιοσύνη 94
Διεθνείς σχέσεις 97
Άμυνα 98
Οικονομία 99
Λατρεία 102
Παράρτημα 106
1. Στρατηγοί του Κοινού των Θεσσαλών 106
2. Λοιποί αξιωματούχοι του Κοινού των Θεσσαλών 133
2. ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΜΑΓΝΗΤΩΝ 135
Το Α΄ Κοινό των Μαγνήτων 136
Πηγές 136
Ιστορική εξέλιξη 136

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Θεσμοί και πολιτική οργάνωση 137
Το Β΄ Κοινό των Μαγνήτων 140
Πηγές 140
Το όνομα του Κοινού 142
Ιστορική εξέλιξη 143
Όρια 144
Θεσμοί και πολιτική οργάνωση 154
Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού 162
Πολιτικά δικαιώματα 163
Δικαιοσύνη 164
Διεθνείς σχέσεις 165
Άμυνα 166
Οικονομία 166
Λατρεία 168
Παράρτημα 170
1. Στρατηγοί του Κοινού των Μαγνήτων 170
2. Λοιποί αξιωματούχοι του Κοινού των Μαγνήτων 175
3. ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΠΕΡΡΑΙΒΩΝ 177
Πηγές 178
Το όνομα του Κοινού 179
Ιστορική εξέλιξη 179
Όρια 182
Θεσμοί και πολιτική οργάνωση 185
Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού 187
Πολιτικά δικαιώματα 188
Δικαιοσύνη 189
Οικονομία 191
Λατρεία 191
Παράρτημα 192
1. Στρατηγοί του Κοινού των Περραιβών 192
4. ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΑΙΝΙΑΝΩΝ 194
Πηγές 195
Το όνομα του Κοινού 196
Ιστορική εξέλιξη 196
Όρια 198

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Θεσμοί και πολιτική οργάνωση 199
Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού 200
Πολιτικά δικαιώματα 200
Δικαιοσύνη 200
Διεθνείς σχέσεις 201
Οικονομία 203
Λατρεία 203
Παράρτημα 204
1. Αινιάρχες 204
5. ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΟΙΤΑΙΩΝ 207
Πηγές 208
Το όνομα του Κοινού 208
Ιστορική εξέλιξη 208
Όρια 209
Θεσμοί και πολιτική οργάνωση 211
Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού 213
Πολιτικά δικαιώματα 213
Διεθνείς σχέσεις 213
Οικονομία 213
Λατρεία 214
Παράρτημα 215
1. Βούλαρχοι 215
2. Ιεροθύτες 216
Β. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ 218
Πολιτική οργάνωση στα Κοινά της Θεσσαλίας 219
Σχέσεις μεταξύ των πόλεων στα Κοινά της Θεσσαλίας 231
Πολιτικά δικαιώματα στα Κοινά της Θεσσαλίας 240
Ζητήματα απόδοσης δικαιοσύνης στα Κοινά της Θεσσαλίας 244
Διεθνείς σχέσεις και άμυνα στα Κοινά της Θεσσαλίας 249
Οικονομία και λατρεία στα Κοινά της Θεσσαλίας 254
«Πολυεθνικά» Κοινά: πτυχές της ενσωμάτωσης των περιοίκων στο Κοινό των Θεσσαλών 260
Τα Κοινά της Θεσσαλίας και η Ρώμη 269
IV. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ 274
Β΄ ΜΕΡΟΣ 279

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

TESTIMONIA 280
ΕΙΣΑΓΩΓΗ 281
Α. ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΩΝ 286
ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ 287
ΑΡΧΑΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ 617
Β. ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΜΑΓΝΗΤΩΝ 624
ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ 625
ΑΡΧΑΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ 681
Γ. ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΠΕΡΡΑΙΒΩΝ 683
ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ 684
Δ. ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΑΙΝΙΑΝΩΝ 700
ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ 701
Ε. ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΟΙΤΑΙΩΝ 717
ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ 718
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 721
SUMMARY 754
RÉSUMÉ 755
ΧΑΡΤΕΣ 756

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα τελευταία χρόνια η μελέτη του ομοσπονδιακού φαινομένου (*federalism*) έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον ερευνητών από διάφορους επιστημονικούς κλάδους. Το ομοσπονδιακό σύστημα είναι ευρέως διαδεδομένο στον σύγχρονο κόσμο, ενώ οι ρίζες της ομοσπονδιακής ιδέας μπορούν τηρουμένων των αναλογιών να αναχθούν στην ελληνική Αρχαιότητα. Οι διαφορές είναι μεγάλες, αλλά οι κύριοι λόγοι που οδηγούν στην υιοθέτηση του ομοσπονδιακού συστήματος, όπως η αμυντική και οικονομική συνεργασία, παραμένουν σχεδόν αμετάβλητοι. Στο πλαίσιο αυτό, τις τελευταίες δεκαετίες, το ενδιαφέρον των ιστορικών της Αρχαιότητας για τα ελληνικά ομοσπονδιακά κράτη είναι έντονο μετατοπίζοντας το κέντρο βάρους της έρευνας σε μορφές πολιτικής οργάνωσης που ξεπερνούν τα όρια της πόλης–κράτους.

Η Θεσσαλία αποτελεί περιοχή στην οποία ιδρύθηκαν και άκμασαν ομοσπονδιακά κράτη (Κοινά) από την Αρχαϊκή εποχή έως το τέλος της Αρχαιότητας. Η παρούσα διδακτορική διατριβή εστιάζει στην ύστερη Ελληνιστική εποχή και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους (2ος αι. π.Χ.–3ος αι. μ.Χ.), όταν στον θεσσαλικό χώρο αναπτύσσονται υπό τη ρωμαϊκή κηδεμονία ομοσπονδιακά κράτη από τα περισσότερα έθνη που απαρτίζουν τη Θεσσαλία (Θεσσαλούς, Μάγνητες, Περραιβούς, Αινιάνες, Οιταίους), αποσκοπώντας να συμβάλει στη συζήτηση σχετικά με το ομοσπονδιακό φαινόμενο στον αρχαίο ελληνικό κόσμο και ταυτόχρονα να αποκρυπτογραφήσει ένα σημαντικό κομμάτι της θεσσαλικής ιστορίας.

Η παρούσα διδακτορική έρευνα ξεκίνησε το 2019 με την καθοδήγηση του Γ. Α. Πίκουλα ο οποίος έφυγε πρόωρα από τη ζωή τον Μάιο του 2022. Του είμαι ευγνώμων για το θέμα που μου εμπιστεύθηκε. Στάθηκε αρωγός στην προσπάθειά μου κάνοντας καίριες παρατηρήσεις, ενώ ταυτόχρονα μου έδειξε μεγάλη εμπιστοσύνη δίνοντας μου την ελευθερία να διαμορφώσω την προβληματική της εργασίας.

Από τον Ιούλιο του 2022 την εποπτεία της διδακτορικής μου έρευνας ανέλαβε ο κ. Ηλίας Κουλακιώτης, Αναπληρωτής Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τον οποίο ευχαριστώ θερμά για την προθυμία του να αναλάβει την εποπτεία, αλλά και για την καθοδήγησή του κατά το καίριο διάστημα της ολοκλήρωσης της διατριβής. Παράλληλα, θα ήθελα να ευχαριστήσω και τα λοιπά μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, τον κ. Ιωάννη Τζιφόπουλο, Καθηγητή Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας του Α.Π.Θ., και τον κ. Ιωάννη Λώλο, Αναπληρωτή Καθηγητή Κλασικής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Επίσης, ευχαριστώ θερμά τη Δομή Έρευνας, Καινοτομίας και Αριστείας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για τη χορήγηση τριετούς υποτροφίας (Οκτώβριος 2020–Οκτώβριος 2023) η οποία με βοήθησε να επικεντρωθώ απερίσπαστος στην έρευνά μου, καθώς και όλους εκείνους που με τον έναν ή τον άλλο τρόπο συνέβαλαν στην επιτυχή ολοκλήρωση της διατριβής μου και ιδιαίτερα το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης του οποίου η υπηρεσία παραγγελίας πλήρων κειμένων υπήρξε πραγματικά πολύτιμη ιδίως κατά τη δύσκολη περίοδο της πανδημίας.

Τέλος, δεν θα μπορούσα να παραλείψω τους γονείς μου, οι οποίοι με υποστήριξαν ηθικά στην προσπάθειά μου καθ’ όλο το διάστημα της εκπόνησης της διδακτορικής μου διατριβής.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

AE	*L'Année épigraphique*
Barrington Atlas	R. J. A. Talbert, *Barrington Atlas of the Greek and Roman World*, Princeton, Oxford 2000.
***BCD Thessaly* I**	*Nomos AG, Coins of Thessaly. The BCD Collection, Auction IV (10/05/2011).*
***BCD Thessaly* II**	*CNG, The BCD Collection of the Coinage o Thessaly, Triton XV Auction (03/01/2012).*
BE	*Bulletin Épigraphique*
BMC Thessaly	P. Gardner, *A Catalogue of the Greek Coins in the British Museum. Thessaly and Aitolia*, London 1883.
Canali De Rossi, *ISE*	F. Canali De Rossi, *Iscrizioni storiche ellenistiche. Testo critico, traduzione e commento III. Decreti per ambasciatori greci al senato*, Rome 2002.
***CID* IV**	F. Lefèvre, *Corpus des inscriptions de Delphes, IV Documents Amphictyoniques*, Paris 2002.
***CID* V**	D. Mulliez, *Corpus des inscriptions de Delphes*, *V Les actes d'affranchissement, I : prêtrises I à IX (nos 1-722)*, Αθήνα 2019.
***F.Delphes* III**	*Fouilles de Delphes III* Épigraphie, Paris 1909–1985.
Helly, *Gonnoi* I	B. Helly, *Gonnoi I. La cité et son histoire*, Amsterdam 1973.
Helly, *Gonnoi* II	B. Helly, *Gonnoi II. Les inscriptions*, Amsterdam 1973.
I.Alexandreia Troas	M. Ricl, *Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien 53. The Inscriptions of Alexandreia Troas*, Bonn 1997.
I.Atrax	A. Tziafalias, R. A. Bouchon, L. Darmezin, J. C. Decourt, B. Helly, G. Lucas, I. Pernin, *Corpus des inscriptions d'Atrax en Pélasgiotide (Thessalie)*, Athènes, Paris 2016.
I.Beroia	Λ. Γουναροπούλου, Μ. Β. Χατζόπουλος, *Ἐπιγραφὲς Κάτω Μακεδονίας (μεταξὺ τοῦ Βερμίου ὄρους καὶ τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ). Τεῦχος Α΄. Ἐπιγραφὲς Βεροίας*, Ἀθήνα 1998.
I.Epidamne	P. Cabanes, F. Drini, *Corpus des inscriptions grecques d'Illyrie méridionale et d'Épire I. Inscriptions d'Épidamne-Dyrrhachion et d'Apollonia*, Athènes 1995.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

I.Olympia	W. Dittenberger, K. Purgold, *Die Inschriften von Olympia*, Berlin 1896.
I.Thespies	Roesch, P., *Les Inscriptions de Thespies*, Lyon 2007.
I.Vallée Enipeus	J.-C. Decourt, *Inscriptions de Thessalie I: Les cités de la vallée l'Énipeus*, Athènes 1995.
IACP	M. H. Hansen, T. H. Nielsen (επιμ.), *An Inventory of Archaic and Classical Poleis*, Oxford 2004.
IG	*Inscriptiones Graecae*
ILS	H. Dessau, *Inscriptiones Latinae Selectae*, Berlin 1892–1916.
IPArk	G. Thür, H. Taeuber, *Prozessrechtliche Inschriften der griechischen Poleis: Arkadien*, Wien 1994.
LCL	Loeb Classical Library
LGPN	P. M. Fraser, E. Matthews, *Lexicon of Greek Personal Names, Vol. IIIb (Central Greece: From the Megarid to Thessaly)*, Oxford 2000.
LSCG	F. Sokolowski, *Lois sacrées des cités grecques*, Paris 1969.
McDevitt	A. S. McDevitt, *Inscriptions from Thessaly: An Analytical Handlist and Bibliography*, Hildesheim, New York 1970.
Moretti, *ISE*	L. Moretti, *Iscrizioni storiche ellenistiche. Testo critico, traduzione e commento II. Grecia centrale e settentrionale*, Firenze 1976.
Nouveau choix	Institut Fernand-Courby : *Nouveau choix d'inscriptions grecques*; *Textes, Traductions, Commentaires*, Paris 1971.
Prott - Ziehen, *Leges sacrae*	J. von Prott, L. Ziehen, *Leges Graecorum sacrae e titulis collectae*, Leipzig 1896–1906.
RE	*Pauly's Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft*
Rhodes - Osborne, *GHI*	P. J. Rhodes, R. Osborn, *Greek Historical Inscriptions 404–323 BC*, Oxford 2003.
RICIS	L. Bricault, *Recueil des inscriptions concernant les cultes isiaques*, Paris 2005.
RIG	C. Michel, *Recueil d'inscriptions grecques*, Bruxelles 1900.
Robert, *OMS*	L. Robert, *Opera Minora Selecta I*, Amsterdam 1969.
SEG	*Supplementum Epigraphicum Graecum*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

SGDI	H. Collitz, Fr. Bechtel, *Sammlung der griechischen Dialekt-Inschriften*, Göttingen 1884–1915.
Sherk, *RDGE*	R. K. Sherk, *Roman Documents from the Greek East. Senatus Consulta and Epistulae to the Age of Augustus*, Baltimore 1969.
***ΣΘΕ* I**	Α. Κοντογιάννης, *Συμβολές στη θεσσαλική επιγραφική I. Η διαλεκτική ταυτότητα των λαών του Μαλιακού Κόλπου*, Διδακτορική Διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 1998.
***Syll*^{3}**	W. Dittenberger, *Sylloge inscriptionum graecarum*, Leipzig 1915–1924^{3}.
Wilhelm, *Akademieschriften*	A. Wilhelm, *Akademieschriften zur griechischen Inschriftenkunde (1895-1951)*, Leipzig 1974.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Α. Η ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΗ ΕΡΕΥΝΑ

Τα Κοινά της Θεσσαλίας αποτελούν αντικείμενο έρευνας ήδη από τα τέλη του 19ου αι. Έκτοτε υπήρξε σημαντική πρόοδος φωτίζοντας διάφορες πτυχές του ομοσπονδιακού φαινομένου στη Θεσσαλία. Εισαγωγικά θα πρέπει να επισημανθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας αφορά στο Κοινό των Θεσσαλών, ενώ για τα υπόλοιπα Κοινά (Μαγνήτων και ιδίως Περραιβών, Αινιάνων), η βιβλιογραφία είναι πενιχρή και ως επί το πλείστον απαρχαιωμένη, γεγονός που εξηγείται εν μέρει από τον περιορισμένο αριθμό πηγών που διαθέτουμε για αυτά τα Κοινά, σε αντίθεση με την πληθώρα των πηγών για το Κοινό των Θεσσαλών[1]. Η απουσία των Κοινών αυτών (με εξαίρεση των Οιταίων) από το πρόσφατα εκδοθέν συλλογικό έργο *Federalism in Greek Antiquity*, το οποίο αποτελεί τον πλέον ενημερωμένο οδηγό (*new Larsen*) για τα ελληνικά ομοσπονδιακά κράτη είναι ενδεικτική[2].

Κοινό των Θεσσαλών

Το Κοινό των Θεσσαλών, τόσο το αρχαϊκό–κλασικό όσο και το ελληνιστικό–ρωμαϊκό, αποτελεί αντικείμενο έρευνας εδώ και πολλά χρόνια. Αν και η παρούσα εργασία εστιάζει στο Κοινό της Ελληνιστικής και Ρωμαϊκής εποχής, είναι απαραίτητο να αναφερθούν μείζονα έργα που αφορούν στο αρχαϊκό–κλασικό Κοινό (Α΄ Κοινό των Θεσσαλών), όπως της Sordi, *La Lega tessala fino ad Alessandro Magno*[3], του Larsen, στο πλαίσιο της περίφημης μονογραφίας του για τα ελληνικά ομοσπονδιακά κράτη, *Greek federal states: Their institutions and history*[4], και πιο πρόσφατα του Helly, *L'État thessalien : Aleuas le Roux, les tétrades et les tagoi*, το οποίο προτείνει μια νέα προσέγγιση για τη πολιτική και στρατιωτική οργάνωση του Α΄ Κοινού των Θεσσαλών[5].

Όσον αφορά το Κοινό της ύστερης Ελληνιστικής εποχής και των Αυτοκρατορικών χρόνων (Β΄ Κοινό των Θεσσαλών), αξίζει να σημειωθεί εκ νέου η προσέγγιση του

[1] Όπως επισημαίνει ο Martin (1975, 1–3), ο περιορισμένος αριθμός μαρτυριών για τα Κοινά του 2ου και 1ου αι. π.Χ. αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για τους ερευνητές, με αποτέλεσμα οι όποιες προσεγγίσεις να είναι ως επί το πλείστον ευκαιριακές. Εκτός αυτού, τα υστεροελληνιστικά Κοινά παλαιότερα δεν θεωρούνταν άξια μελέτης· βλ. Freeman 1893², 484: «…it is really needless to enter into the details of commonwealths whose independence was so nearly imaginary».

[2] Beck, Funke 2015a, xiii–xv.

[3] Sordi 1958. Βλ. και Larsen 1960 για την κριτική του έργου της Sordi.

[4] Larsen 1968, 3–26.

[5] Helly 1995. Βλ. και Bouchon, Helly 2015, 232–240. Για μια σύντομη περίληψη αυτής της προσέγγισης, βλ. Κεφ. ΙΙΙ Εισαγωγή.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Larsen, το έργο του οποίου έδωσε ώθηση στη μελέτη του ομοσπονδιακού φαινομένου και στη Θεσσαλία[6]. Ο Larsen εστιάζει στην ιστορική εξέλιξη και τους θεσμούς του Κοινού, την απονομή δικαιοσύνης και την ιδιότυπη ανεξαρτησία που απολάμβαναν οι πόλεις του Κοινού. Στο ίδιο πνεύμα κινείται και ο Martin, ο οποίος λίγα χρόνια αργότερα ασχολήθηκε αποκλειστικά με το υστεροελληνιστικό και ρωμαϊκό Κοινό των Θεσσαλών στη διδακτορική του διατριβή, *Greek Leagues in the Later Second and First Centuries B.C.*, δίνοντας επιπλέον έμφαση στην περίοδο μετά το 146 π.Χ. και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους[7].

Μια πολύ σημαντική μελέτη για το Β΄ Κοινό των Θεσσαλών είναι αυτή του Kramolisch, *Die Strategen des thessalischen Bundes vom Jahr 196 v. Chr. bis zum Ausgang der römischen Republik*, στην οποία βασιζόμενος κυρίως σε επιγραφικές μαρτυρίες μελετά τη διαδοχή των *στρατηγών* του Κοινού κατά τους δύο τελευταίους προχριστιανικούς αιώνες. Η εργασία του αποτελεί σημαντική συμβολή στη μελέτη των θεσμών του Κοινού και της θεσσαλικής προσωπογραφίας, καθώς εκτός από την αποκατάσταση της χρονολογικής σειράς των *στρατηγών*, αποκαθιστά και τα στέμματα των σημαντικότερων οικογενειών της Θεσσαλίας, μέλη των οποίων ανέλαβαν το αξίωμα του *στρατηγού* του Κοινού ή και άλλα αξιώματα. Επιπλέον, το έργο του αποτελεί χρήσιμο οδηγό για τη χρονολόγηση πολλών επιγραφών, αλλά και για τη μελέτη της ενσωμάτωσης των *περιοίκων* στο Κοινό των Θεσσαλών. Για αυτούς τους λόγους παραμένει σημαντικό μέχρι και σήμερα, αν και σε ορισμένα σημεία χρήζει αναθεώρησης[8], ενώ δεν περιλαμβάνει τους *στρατηγούς* της Αυτοκρατορικής εποχής.

Το κενό αυτό καλύπτει σε μεγάλο βαθμό η διατριβή του Bouchon, *Les élites politiques de la cité de Delphes et du koinon des Thessaliens : cadre institutionnel, chronologie et pratiques familiales (Ier s. av. / IIIème s. apr. J.-C.). Contribution à l'histoire politique et sociale de la Grèce centrale sous administration romaine*, στην οποία επιχειρεί μια λεπτομερή περιγραφή της οργάνωσης του Β΄ Κοινού των Θεσσαλών θίγοντας παράλληλα το ζήτημα της ενσωμάτωσης των *περιοίκων* σε αυτό, ενώ από την άλλη

[6] Larsen 1968, 281–294. Αξιοσημείωτες προσεγγίσεις πριν τον Larsen: Kip 1910, 129–137· Hermann, Swoboda 1913[6], 238–248· Busolt, Swoboda 1920–1926, 1491· Accame 1946, 217–225· Αξενίδης 1949, 54–99· Touloumakos 1967, 63–72.

[7] Martin 1975, 12–62.

[8] Kramolisch 1978. Για την ανάγκη αναθεώρησης της χρονολόγησης ορισμένων *στρατηγών* του Κοινού, βλ. Κοντογιάννης 2009, 152–167.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

πλευρά επιδιώκει να αποκαταστήσει τη χρονολογική σειρά των *στρατηγών* του Κοινού από τα μέσα του 1ου αι. π.Χ. έως και τα τέλη του 3ου αι. μ.Χ.[9].

Εκτός από την ιστορική εξέλιξη και την πολιτική οργάνωση του Κοινού των Θεσσαλών, έχουν διερευνηθεί και άλλες πτυχές, όπως η νομισματοκοπία και εν γένει η οικονομία του Κοινού. Αξίζει να αναφερθούν οι δημοσιεύεις του Helly, *Les émissions monétaires de la Confédération Thessalienne (IIe-Ier s. av. J.-C.)*[10], του Burrer, *Münzprägung und Geschichte des Thessalischen Bundes in der römischen Kaiserzeit bis auf Hadrian (31 v. Chr.-138 n. Chr.)*[11], και της Zelnick-Abramovitz, *Taxing Freedom in Thessalian Manumission Inscriptions*[12].

Τέλος, πεδίο μελέτης έχει αποτελέσει και η σχέση του Κοινού με τη λατρεία. Σημαντική θέση στο πεδίο αυτό κατέχει η μονογραφία του Graninger, *Cult and koinon in Hellinistic Thessaly*, η οποία διερευνά τη διαμόρφωση της ομοσπονδιακής λατρείας στο υστεροελληνιστικό Κοινό των Θεσσαλών και συγκεκριμένα την καθιέρωση κοινών λατρειών, τους ομοσπονδιακούς αγώνες και το κοινό ημερολόγιο[13]. Σημαντική είναι επίσης και η συμβολή των Bouchon – Helly, όπως αυτή αποτυπώνεται στο κεφάλαιο *Construire et reconstruire l'État fédéral thessalien*, το οποίο αποτελεί μέρος του συλλογικού τόμου *Greek Federal States and their Sanctuaries*[14].

Κοινό των Μαγνήτων

Η πρώτη συστηματική μελέτη για το Κοινό των Μαγνήτων εντοπίζεται στη διατριβή του Kip, *Thessalische Studien: Beiträge zur politischen Geographie, Geschichte und Verfassung der thessalischen Landschaften*[15]. Σε αντίθεση με προηγούμενους ερευνητές, ο Kip διαχωρίζοντας τα ομοσπονδιακά ψηφίσματα από τα ψηφίσματα της Δημητριάδας που μέχρι τότε συγχέονταν οδηγώντας σε παρανοήσεις σχετικά με τη λειτουργία του Κοινού, ανέλυσε λεπτομερώς την ιστορία και την οργάνωση του ομοσπονδιακού κράτους

[9] Bouchon 2005, 1–23, 47–100, 128–212. Βλ. και Bouchon, Helly 2015, 240–249, καθώς και τη σύντομη επισκόπηση της οργάνωσης του Κοινού στο Zachos 2021, 19–21.

[10] Helly 1986.

[11] Burrer 1993.

[12] Zelnick-Abramovitz 2013 (*SEG* 63, 394). Για τις θεσσαλικές απελευθερωτικές επιγραφές βλ. και Μπαμπάκος 1961· Helly 1976· Bouchon 2009.

[13] Graninger 2011.

[14] Bouchon, Helly 2013.

[15] Kip 1910, 87–110. Προσεγγίσεις πριν τον Kip: Swoboda 1890, 143–147· Reichl 1891, 1–31· Holleaux 1897a, 304–305· Wolters 1889, 54–56· Francotte 1907, 172–173.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

των Μαγνήτων[16]. Λίγα χρόνια αργότερα ο Stählin επεξεργάστηκε λεπτομερέστερα τον διαχωρισμό των ψηφισμάτων του Κοινού και της Δημητριάδας που είχε θεμελιώσει ο Kip επιχειρώντας την ακριβέστερη χρονολόγησή τους αλλά και μια σύντομη αναφορά στους θεσμούς του Κοινού στο άρθρο του, *Zur Chronologie und Erklärung der Inschriften von Magnesia und Demetrias*, το οποίο αποτελεί τη σημαντικότερη συμβολή του στη μελέτη του Κοινού των Μαγνήτων[17].

Έκτοτε η έρευνα σχετικά με το Κοινό των Μαγνήτων περιορίζεται, λόγω και των ελάχιστων επιγραφών που ήρθαν στο φως μετά το *IG*[18], έως τη μελέτη του Martin το 1975[19]. Αν και σε μεγάλο βαθμό δεν διαφοροποιείται από τους προηγούμενους ερευνητές, επιχειρεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της ιστορίας και της οργάνωσης του Κοινού, θέτει νέα ζητήματα, όπως αυτό της ομοσπονδιακής λατρείας, και διερευνά εκ νέου το ζήτημα της σχέσης Κοινού–Δημητριάδας. Πιο πρόσφατη είναι η σύντομη επισκόπηση του Ιντζεσίλογλου, *Ο συνοικισμός και η πολιτική οργάνωση της Δημητριάδας και του Κοινού των Μαγνήτων κατά την ελληνιστική περίοδο*, στην οποία εξετάζει συνοπτικά την πολιτική οργάνωση του Κοινού και την αλληλεπίδρασή του με τη Δημητριάδα[20]. Τέλος, η Κραβαρίτου εστιάζει στον τομέα της λατρείας και σε ζητήματα ευεργετισμού στο Κοινό των Μαγνήτων[21].

Κοινό των Περραιβών

Η έρευνα σχετικά με το Κοινό των Περραιβών είναι πολύ περιορισμένη λόγω των πενιχρών μαρτυριών που υπάρχουν για αυτό. Από τις πρώιμες προσεγγίσεις αξίζει να αναφερθούν του Kip και των Busolt – Swoboda[22]. Οι σημαντικότερες μελέτες για το

[16] Την προσέγγιση του Kip ακολουθούν εν πολλοίς και οι Hermann, Swoboda 1913[6], 429–437 και Busolt, Swoboda 1920–1926, 1492–1494.

[17] Stählin 1929, 201–226. Βλ. και Stählin 1928, 465–470· Stählin, Meyer, Heidner 1934, 195–205.

[18] Αξιοσημείωτες προσεγγίσεις (πολύ συνοπτικές) αποτελούν αυτές των Accame 1946, 225–227· Touloumakos 1967, 73–76· Larsen 1968, 295· Zachos 2021, 79–80.

[19] Martin 1975, 78–114.

[20] Ιντζεσίλογλου 1996, 91–109.

[21] Kravaritou 2011, 123–124· 2016a, 145–150 (σχέση Κοινού και λατρείας)· 2014, 208–226 και ιδίως 226–230 (ευεργετισμός)· Κραβαρίτου 2015, 284–288· Kravaritou 2016b, 557–561 (αυτοκρατορική λατρεία). Πρβλ. Graninger 2011, 133–135 για τη λατρεία και Παππάς 2012, 127–132 για την απόδοση τιμών από το Κοινό.

[22] Kip 1910, 111–114· Busolt, Swoboda 1920–1926, 1494–1495. Πρβλ. Lenk 1937, 908–909· Accame 1946, 229–230.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Κοινό ανήκουν στη δεκαετία του1970· πρόκειται για την πραγμάτευση του Martin, η οποία αποτελεί την εκτενέστερη μελέτη της ιστορικής εξέλιξης και οργάνωσης του Κοινού[23], αλλά και το άρθρο του Kramolisch, *Das Ende des perrhäbischen Bundes*, το οποίο διερευνά τις διάφορες εκδοχές που έχουν προταθεί σχετικά με το τέλος του Κοινού[24]. Έκτοτε οι αναφορές στο Κοινό των Περραιβών είναι ελάχιστες[25].

Κοινό των Αινιάνων

Ανάλογη περίπτωση αποτελεί και το Κοινό των Αινιάνων. Οι δημοσιεύσεις για αυτό είναι ελάχιστες και εξαιρετικά σύντομες έως το 1975 και τη μελέτη του Martin[26]. Τα τελευταία χρόνια, σημαντική για τη μελέτη του Κοινού υπήρξε η επανέκδοση ψηφισμάτων του, αλλά και η έκδοση νέων τα οποία παρέμεναν αδημοσίευτα, από τον Κοντογιάννη στη διατριβή του με τίτλο: *Συμβολές στη Θεσσαλική Επιγραφική Ι – Η διαλεκτική ταυτότητα των λαών του Μαλιακού Κόλπου* (*ΣΘΕ* Ι). Παρόλα αυτά, το ενδιαφέρον για το Κοινό παραμένει μειωμένο[27], ενώ έμφαση έχει δοθεί κυρίως στη μελέτη των Αινιάνων κατά την Αυτοκρατορική εποχή, δηλαδή μετά το τέλος του Κοινού και την ενσωμάτωσή τους στο Κοινό των Θεσσαλών[28].

Κοινό των Οιταίων

Εξίσου πενιχρή είναι και η βιβλιογραφία για το Κοινό των Οιταίων, καθώς από τα τέλη του 19ου αι. μέχρι σήμερα δεν έχει έρθει στο φως καμία νέα επιγραφή σχετικά με αυτό. Στο πλαίσιο αυτό, οι υπάρχουσες προσεγγίσεις είναι εξαιρετικά σύντομες[29] με πληρέστερη αυτή του Martin[30]. Τα τελευταία χρόνια ενδιαφέρον για το Κοινό των Οιταίων έχουν δείξει ο Helly[31] και κυρίως ο Rousset ο οποίος στο κεφάλαιο του συλλογικού τόμου των Beck – Funke, με τίτλο *Microfederalism in Central Greece: the*

[23] Martin 1975, 65–76.

[24] Kramolisch 1979, 201–219 (*BE* 1980, 293· *SEG* 29, 544).

[25] Βλ. Helly, *Gonnoi* I 104, 113, 141· Graninger 2011, 33, 37· Tziafalias, Bouchon, Helly (υπό έκδοση).

[26] Βλ. Kip 1910, 22–31· Hermann, Swoboda 19136, 437–439· Accame 1946, 227–228· Larsen 1968, 282· Martin 1975, 356–365.

[27] Βλ. λ.χ. Graninger 2011, 35, 38–39· Παππάς 2012, 111–119· Zachos 2016, 57–58.

[28] Βλ. Larsen 1953· Sekunda 1997 (*SEG* 47, 741)· Graninger 2011, 153–158· Mili 2011· Camia 2011a· Bouchon 2008b· 2009· 2015.

[29] Βλ. Beaudouin 1881, 142· Kip 1910, 34–42· Hermann, Swoboda 1913[6], 440–441· Kirsten 1937, 2293–2294· Accame 1946, 210–211· Graninger 2011, 34–35, 38· Zachos 2016, 67.

[30] Martin 1975, 341–353.

[31] Helly 2001b, 283–286.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Dorians and Oitaians[32], συνοψίζει ό,τι είναι μέχρι σήμερα γνωστό για το Κοινό αναφερόμενος στις διαθέσιμες πηγές που υπάρχουν, την εξέλιξη και τους θεσμούς του, καθώς και στο αμφιλεγόμενο ζήτημα του προσδιορισμού του τέλους του.

[32] Rousset 2015, 225–229. Πρβλ. Rousset 1994, 361–374.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Β. ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η παρούσα έρευνα μελετά τα Κοινά που αναπτύχθηκαν στην περιοχή της Θεσσαλίας κατά την ύστερη Ελληνιστική εποχή και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους (2ος αι. π.Χ.–3ος αι. μ.Χ.), δηλαδή τα Κοινά των Θεσσαλών, των Μαγνήτων, των Περραιβών, των Αινιάνων και των Οιταίων.

Η Θεσσαλία προσφέρεται για τη μελέτη του ομοσπονδιακού φαινομένου στην Αρχαιότητα, καθώς αποτελεί μια σαφώς ορισμένη γεωγραφική και ιστορική οντότητα, στην οποία το ομοσπονδιακό φαινόμενο προσλαμβάνει διάφορες μορφές από την Αρχαϊκή έως τη Ρωμαϊκή εποχή, από το ισχυρό αρχαϊκό Κοινό των Θεσσαλών στο μωσαϊκό των ομοσπονδιακών κρατών των διαφόρων εθνών της Θεσσαλίας τον 2ο αι. π.Χ. και εν τέλει στο «πολυεθνικό» Κοινό των Θεσσαλών των Αυτοκρατορικών χρόνων το οποίο περιλάμβανε το σύνολο των εθνών του θεσσαλικού χώρου με εξαίρεση τους Μάγνητες.

Παρόλα αυτά, όπως κατέδειξε η προηγηθείσα επισκόπηση, μέχρι σήμερα δεν έχει υπάρξει μια ενιαία μελέτη για το σύνολο των ομοσπονδιακών κρατών της Θεσσαλίας, ενώ τα περισσότερα εξ αυτών (Μαγνήτων, Περραιβών, Αινιάνων) παραμένουν στην αφάνεια. Συνεπώς, η παρούσα έρευνα έρχεται να καλύψει αυτό το κενό συμβάλλοντας στη μελέτη μιας εξαιρετικά σημαντικής πλευράς της θεσσαλικής ιστορίας, αλλά και στην ευρύτερη συζήτηση για τα ελληνικά ομοσπονδιακά κράτη, εφόσον, όπως ειπώθηκε, η Θεσσαλία αποτελεί ιδανική μελέτη περίπτωσης (*case study*).

Το χρονικό πλαίσιο που έχει τεθεί, η ύστερη Ελληνιστική εποχή και οι Αυτοκρατορικοί χρόνοι (2ος αι. π.Χ.–3ος αι. μ.Χ.), σχετίζεται άμεσα με τον παραπάνω προβληματισμό, καθώς η περίοδος κατά την οποία ιδρύονται Κοινά από τα περισσότερα έθνη του θεσσαλικού χώρου ξεκινά τον 2ο αι. π.Χ. Ο 2ος αι. π.Χ. αποτελεί τομή, καθώς πλέον δεν είναι μόνο οι Θεσσαλοί, όπως στην Αρχαϊκή και Κλασική περίοδο, αλλά και τα υπόλοιπα έθνη του θεσσαλικού χώρου που με την καθοδήγηση της Ρώμης συμμετέχουν στο ομοσπονδιακό φαινόμενο. Σε αυτά ακριβώς τα Κοινά εστιάζει η εργασία, τα οποία, σε αντίθεση με το αρχαϊκό–κλασικό Κοινό των Θεσσαλών που αποτελεί το επίκεντρο της προσοχής των ερευνητών για πολλά χρόνια, δεν έχουν τύχει επαρκούς μελέτης.

Συνολικά, η καινοτομία της παρούσας έρευνας βασίζεται σε τρεις άξονες:

α) Συγκεντρώνει και ταξινομεί το σύνολο των πηγών που έχουν δημοσιευθεί και αναφέρονται στα Κοινά της Θεσσαλίας της ύστερης Ελληνιστικής εποχής και των Αυτοκρατορικών χρόνων. Ως επί το πλείστον πρόκειται για επιγραφές, οι οποίες

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

αποτελούν τις σημαντικότερες πηγές για τη μελέτη του ομοσπονδιακού φαινομένου στη Θεσσαλία, και δευτερευόντως για χωρία της αρχαίας ελληνικής και λατινικής γραμματείας.

β) Δίνει μια ολοκληρωμένη περιγραφή της ιστορίας και της οργάνωσης των Κοινών της Θεσσαλίας της ύστερης Ελληνιστικής εποχής και των Αυτοκρατορικών χρόνων από την ίδρυσή τους έως την κατάλυσή τους. Μελετώνται όλες οι πτυχές ενός ομοσπονδιακού κράτους στο βαθμό που το επιτρέπουν οι διαθέσιμες μαρτυρίες (ιστορική εξέλιξη, όρια, θεσμοί και πολιτική οργάνωση, σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού, απονομή δικαιοσύνης, πολιτικά δικαιώματα, διεθνείς σχέσεις, άμυνα, οικονομία, λατρεία, κατάλογοι αξιωματούχων).

γ) Εντάσσει τα Κοινά της Θεσσαλίας της ύστερης Ελληνιστικής εποχής και των Αυτοκρατορικών χρόνων στην ευρύτερη συζήτηση σχετικά με το ομοσπονδιακό φαινόμενο στη Αρχαιότητα συγκρίνοντας τα Κοινά της Θεσσαλίας μεταξύ τους, αλλά και με διάφορα Κοινά της ίδιας περιόδου, με στόχο να διερευνήσει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ομοσπονδιακού φαινομένου στη Θεσσαλία κατά την ύστερη Ελληνιστική και Αυτοκρατορική εποχή.

Με βάση τα παραπάνω η παρούσα έρευνα φιλοδοξεί να αποτελέσει αφετηρία για οποιαδήποτε μεταγενέστερη μελέτη σχετικά με τα Κοινά της Θεσσαλίας.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Γ. Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η εργασία διαρθρώνεται σε δύο μέρη. Στο α΄ μέρος αναπτύσσεται το αντικείμενο της έρευνας, ενώ στο β΄ μέρος παρουσιάζονται τα δεδομένα (Testimonia) που χρησιμοποιήθηκαν για την έρευνα.

Πιο συγκεκριμένα, το α΄ μέρος αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια. Το πρώτο από αυτά (Ι) αποτελεί την εισαγωγή στην οποία γίνεται σύντομη επισκόπηση της προγενέστερης έρευνας (ΙΑ) και ορίζεται το αντικείμενο της έρευνας (ΙΒ). Ακολουθεί το κεφάλαιο των Ορισμών (ΙΙ), στο οποίο αποσαφηνίζονται βασικές έννοιες της εργασίας. Αναμφίβολα σε μια εργασία που τιτλοφορείται *Τα Κοινά της Θεσσαλίας*, οι έννοιες αυτές δεν είναι άλλες από την ίδια τη Θεσσαλία ως γεωγραφική και ιστορική οντότητα και την έννοια του Κοινού. Στο πλαίσιο αυτό, περιγράφονται σύντομα ο γεωγραφικός χώρος της Θεσσαλίας, τα όριά της, τα έθνη που την αποτελούν και το οικιστικό τους πλέγμα (ΙΙΑ), καθώς και η ιστορία των Θεσσαλών και των περίοικων εθνών από τον 7ο αι. π.Χ. έως τον 3ο αι. μ.Χ. (ΙΙΒ) Παράλληλα, εισάγεται ο προβληματισμός σχετικά με το ομοσπονδιακό φαινόμενο στην Αρχαιότητα και τις κυριότερες προσεγγίσεις που υπάρχουν για αυτό (ΙΙΓ).

Το τρίτο κεφάλαιο (ΙΙΙ) αποτελεί το κυρίως σώμα της εργασίας. Προηγείται εισαγωγή η οποία σκιαγραφεί την πορεία του ομοσπονδιακού φαινομένου στη Θεσσαλία από τον 7ο αι. π.Χ. μέχρι και τον 3ο αι. μ.Χ. Το κεφάλαιο διαιρείται σε δύο υποκεφάλαια. Στο πρώτο (ΙΙΙΑ. Περιγραφή) παρουσιάζονται λεπτομερώς όσο το δυνατόν περισσότερες πτυχές κάθε Κοινού. Συγκεκριμένα, κάθε Κοινό εξετάζεται σε ξεχωριστή ενότητα με βάση τις ακόλουθες υποενότητες: Πηγές, Το όνομα του Κοινού, Ιστορική εξέλιξη, Όρια, Θεσμοί και πολιτική οργάνωση, Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού, Πολιτικά δικαιώματα, Δικαιοσύνη, Διεθνείς σχέσεις, Άμυνα, Οικονομία, Λατρεία.

Στην υποενότητα «Πηγές» παρουσιάζεται μια σύντομη επισκόπηση (κατάλογος) των διαθέσιμων μαρτυριών για κάθε Κοινό με παραπομπή στο β΄ μέρος (Testimonia) όπου μπορεί κανείς να ανατρέξει ώστε να δει το πλήρες κείμενο κάθε τεκμηρίου. Στην υποενότητα «Το όνομα του Κοινού» αναφέρονται οι ονομασίες του Κοινού που συναντάμε στις πηγές. Στην υποενότητα «Ιστορική εξέλιξη» διαγράφεται η πορεία του Κοινού από την ίδρυση έως το τέλος του με αναφορά στους σημαντικότερους σταθμούς της ιστορίας του, ενώ στην υποενότητα «Όρια» διερευνάται ποιες πόλεις ανήκαν στο Κοινό. Στην υποενότητα «Θεσμοί και πολιτική οργάνωση» περιγράφονται οι πολιτικοί θεσμοί του Κοινού, οι άρχοντες, οι συνελεύσεις και οι αρμοδιότητές τους. Η υποενότητα «Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού» εστιάζει στις σχέσεις που διαμορφώνονταν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

μεταξύ των πόλεων του Κοινού, ποιες ήταν σημαντικότερες, ποιες είχαν μεγαλύτερη ισχύ και πως αυτό επηρέαζε την οργάνωση του Κοινού. Στην υποενότητα «Πολιτικά δικαιώματα» διερευνάται το ζήτημα της ομοσπονδιακής πολιτείας, τι σήμαινε πρακτικά να είναι κανείς πολίτης του Κοινού και ποιος μπορούσε να χορηγήσει αυτό το δικαίωμα σε ξένους. Στην υποενότητα «Δικαιοσύνη» περιγράφεται ο ρόλος του Κοινού στην απονομή δικαιοσύνης, κυρίως όσον αφορά ζητήματα τα οποία αφορούν σε διαμάχες μεταξύ πόλεων του Κοινού, ενώ παράλληλα διερευνάται η ελευθερία των πόλεων σε αυτόν τον τομέα. Οι υποενότητες «Διεθνείς σχέσεις» και «Άμυνα» σκιαγραφούν το πλέγμα των σχέσεων που διατηρούσε το Κοινό με άλλα Κοινά ή πόλεις εκτός των ορίων του, καθώς και τη στρατιωτική του οργάνωση. Τέλος, οι υποενότητες «Οικονομία» και «Λατρεία» διερευνούν ζητήματα όπως η ομοσπονδιακή νομισματοκοπία, οι ομοσπονδιακοί φόροι και ο ρόλος της λατρείας στη διαμόρφωση της ομοσπονδιακής ταυτότητας.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν απαντούν όλες οι υποενότητες και για τα πέντε Κοινά, καθώς το διαθέσιμο επιγραφικό υλικό για ορισμένα Κοινά δεν είναι επαρκές ώστε να μελετήσουμε όλες τις πτυχές τους. Τέλος, για κάθε Κοινό υπάρχει παράρτημα με καταλόγους των αξιωματούχων κάθε Κοινού.

Το δεύτερο υποκεφάλαιο του τρίτου κεφαλαίου (ΙΙΙΒ. Αποτίμηση) επιχειρεί να συγκρίνει τα Κοινά της Θεσσαλίας τόσο μεταξύ τους όσο και με άλλα Κοινά της ίδιας περιόδου (ή και λίγο προγενέστερα[33]) με στόχο να διερευνήσει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ομοσπονδιακού φαινομένου στον θεσσαλικό χώρο κατά την ύστερη Ελληνιστική και Αυτοκρατορική περίοδο.

Στο πλαίσιο αυτό, διερευνώνται τα χαρακτηριστικά της θεσμικής οργάνωσης των Κοινών («Πολιτική οργάνωση των Κοινών της Θεσσαλίας»), η κατανομή της ισχύος μεταξύ των πόλεων των και οι επιπτώσεις που αυτή είχε στη συνοχή των Κοινών (« Σχέσεις μεταξύ των πόλεων στα Κοινά της Θεσσαλίας»), οι γενικοί όροι απόκτησης ομοσπονδιακής πολιτείας και οι τοπικές ιδιαιτερότητες («Πολιτικά δικαιώματα στα Κοινά της Θεσσαλίας»), ο ρόλος των Κοινών στην απονομή δικαιοσύνης («Ζητήματα απόδοσης δικαιοσύνης στα Κοινά της Θεσσαλίας»), η ποικιλομορφία των σχέσεων που ανέπτυσσαν τα Κοινά και η οργάνωση της άμυνάς τους («Διεθνείς σχέσεις και άμυνα στα Κοινά της Θεσσαλίας»), πτυχές της οικονομικής τους οργάνωσης και του ρόλου της

[33] Αναπόφευκτα σύγκριση γίνεται και με ορισμένα Κοινά που υπήρχαν ήδη από τον 3ο αι. π.Χ. και τα οποία παίζουν σημαντικό ρόλο σε όλη τη διάρκεια της Ελληνιστικής εποχής.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

λατρείας εντός των Κοινών («Οικονομία και λατρεία στα Κοινά της Θεσσαλίας»). Στις δύο τελευταίες ενότητες, διερευνώνται το ζήτημα της ενσωμάτωσης των περίοικων εθνών στο Κοινό των Θεσσαλών και τα στάδια δημιουργίας ενός «πολυεθνικού» Κοινού στη Θεσσαλία («Πολυεθνικά Κοινά: πτυχές της ενσωμάτωσης των *περιοίκων* στο Κοινό των Θεσσαλών»), καθώς και η σχέση των Κοινών με τη Ρώμη η οποία αποτελεί την κυρίαρχη δύναμη κατά την εποχή που εξετάζουμε με την υποστήριξη της οποίας ανθεί το ομοσπονδιακό φαινόμενο στη Θεσσαλία («Τα Κοινά της Θεσσαλίας και η Ρώμη»).

Το τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο (IV) συγκεντρώνει τα πορίσματα που προκύπτουν από την παρούσα μελέτη και τις προοπτικές για περαιτέρω έρευνα.

Στο β΄ μέρος (Testimonia) παρουσιάζονται οι πηγές για κάθε ένα από τα πέντε Κοινά που αποτελούν το αντικείμενο της εργασίας. Προηγείται σύντομη εισαγωγή στην οποία εκτίθενται οι μεθοδολογικές αρχές με βάση τις οποίες έγινε η ταξινόμηση των πηγών. Το *corpus* αποτελείται κατά κύριο λόγο από επιγραφές και δευτερευόντως από χωρία της αρχαίας γραμματείας.

Η εργασία συμπληρώνεται από τον κατάλογο της βιβλιογραφίας, τις ξενόγλωσσες περιλήψεις (αγγλική και γαλλική) και τους χάρτες.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΙΙ. ΟΡΙΣΜΟΙ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Α. ΘΕΣΣΑΛΙΑ: ΟΡΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΣ

Ως Θεσσαλία κατά την Αρχαιότητα ορίζεται ο χώρος από τα Τέμπη έως τις Θερμοπύλες στον άξονα Β–Ν και από τις ακτές του Αιγαίου έως την Πίνδο στον άξονα Α–Δ. Ειδικότερα, βόρειο σύνορο της Θεσσαλίας αποτελεί ο Όλυμπος με την κοιλάδα των Τεμπών στα ανατολικά του, το όρος Τίταρος και τα Καμβούνια όρη στα δυτικά του. Δυτικά η Θεσσαλία ορίζεται από τα όρη Χάσια και Αντιχάσια, καθώς και από την οροσειρά της Πίνδου έως τα θεσσαλικά Άγραφα τα οποία καταλήγουν ΝΑ στην Όθρυ. Τα όρη Όσσα, Μαυροβούνι και Πήλιο αποτελούν το ανατολικό σύνορο της Θεσσαλίας με διέξοδο στη θάλασσα κατά μήκος των απότομων οροσειρών και με κατάληξη στον Παγασητικό Κόλπο. Ως νότιο σύνορο θα μπορούσαν να θεωρηθούν η κοιλάδα του Σπερχειού και το όρος Οίτη[34].

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι στην Αρχαιότητα ο όρος *Θεσσαλία* είχε διττή σημασία· αφενός σήμαινε τον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο που περιγράψαμε στην προηγούμενη παράγραφο και ο οποίος εκτός από τους Θεσσαλούς περιλάμβανε και μια σειρά άλλων εθνών τα οποία είναι γνωστά ως *περίοικοι* (Περραιβοί, Μάγνητες, Αχαιοί Φθιώτες, Μαλιείς, Αινιάνες, Οιταίοι, Δόλοπες)[35], αφετέρου με τη στενή σημασία του όρου δήλωνε το αμιγώς θεσσαλικό κράτος, δηλαδή την κυρίως Θεσσαλία ή με άλλα λόγια τον χώρο που καταλάμβανε αποκλειστικά το έθνος των Θεσσαλών[36]. Στην παρούσα εργασία, ο όρος *Θεσσαλία* χρησιμοποιείται και με τις δύο έννοιες.

Ο γεωγραφικός χώρος της κυρίως Θεσσαλίας αποτελείται από δύο μεγάλες πεδιάδες, τη δυτική πεδιάδα των Τρικάλων και την ανατολική της Λάρισας, οι οποίες περικλείονται από ορεινούς όγκους, τον Όλυμπο και τα Χάσια στα βόρεια, την Πίνδο στα δυτικά, την Όθρυ στα νότια, την Όσσα και το Πήλιο στα ανατολικά, σχηματίζοντας μια ενιαία περίκλειστη οντότητα[37]. Τις θεσσαλικές πεδιάδες διασχίζει ο Πηνειός, ο μεγαλύτερος ποταμός της Θεσσαλίας, ο οποίος πηγάζει από την Πίνδο και καταλήγει στην κοιλάδα

[34] Παπαθανασίου 2020, 33–37. Βλ. και *Barrington Atlas* χάρτης 55 (ο χάρτης παρατίθεται στο τέλος της εργασίας).

[35] Για την έννοια των *περιοίκων* θα γίνει λόγος στο επόμενο υποκεφάλαιο. Στο *IACP* μεταξύ των *περιοίκων* των Θεσσαλών περιλαμβάνονται και οι Αθαμάνες (βλ. Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 690–691, 727· ομοίως και στο Zachos 2021, 17), ενώ ο Stählin (2008[2]) δεν θεωρεί την Αθαμανία ως περιοικίδα περιοχή της Θεσσαλίας.

[36] Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 676· Νικολάου, Κραβαρίτου 2012, 32.

[37] Stählin 2008[2], 159–161.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

των Τεμπών από όπου και εκβάλλει στη θάλασσα[38]. Στην πορεία του ο Πηνειός δέχεται τα νερά πολλών παραποτάμων με σημαντικότερο τον Ενιπέα στα νότια ο οποίος είναι και ο μεγαλύτερος σε μήκος παραπόταμος του Πηνειού[39].

Η κυρίως Θεσσαλία διαιρούνταν σε τέσσερεις γεωγραφικές ενότητες (*τετράδες*) οι οποίες λειτουργούσαν και ως διοικητικές μονάδες του θεσσαλικού κράτους. Αυτές ήταν: η Πελασγιώτις η οποία καταλαμβάνει το βορειοανατολικό τμήμα της Θεσσαλίας, ουσιαστικά την πεδιάδα της Λάρισας μέχρι τον Παγασητικό Κόλπο, η Εστιαιώτις η οποία καταλαμβάνει το βορειοδυτικό κομμάτι της Θεσσαλίας, η Θεσσαλιώτις η οποία εκτεινόταν στο νοτιοδυτικό τμήμα της Θεσσαλίας και η Φθιώτις η οποία αποτελούσε τη μικρότερη σε έκταση *τετράδα* καταλαμβάνοντας την περιοχή γύρω από την κοιλάδα του Ενιπέα[40].

Το οικιστικό πλέγμα της Θεσσαλίας αποτελεί διαχρονικά αντικείμενο προς διερεύνηση, δεδομένου ότι πολλοί οικισμοί παραμένουν αταύτιστοι ή η ταύτισή τους είναι αμφισβητήσιμη. Η Πελασγιώτις αποτελεί τη σημαντικότερη *τετράδα* περιλαμβάνοντας ορισμένες από τις πιο σπουδαίες πόλεις της Θεσσαλίας, όπως η Λάρισα (Πελασγική) και οι Φερές. Άλλες πόλεις που ανήκαν στην Πελασγιώτιδα ήταν οι Αμφανές, η Άργουρα, το Αρμένιον, ο Άτραξ, η Γυρτώνη, η Δειπνιάς, η Ελάτεια, η Εφύρα, η Κονδαία, η Κραννών, η Λάρισα (Όσσας), η Μινύα–Αλμωνία, το Μόψιον, η Νέσσων, ο Ορχομενός, οι Παγασές, η Σκοτούσσα, το Συκύριον, η Τρίπολη Σκαιά, οι Χάλκες (ή Χάλκη)[41].

Σύμφωνα με τον Πίκουλα, ασφαλής είναι η ταύτιση μόνο ελάχιστων από τις γνωστές πόλεις της Πελασγιώτιδας, όπως ο Άτραξ, η Κραννών, η Λάρισα (Πελασγική), το Μόψιον, η Σκοτούσσα και οι Φερές, ενώ όσον αφορά τις υπόλοιπες η ταύτιση είναι είτε πιθανή είτε αδύνατη με τα μέχρι σήμερα δεδομένα[42]. Η Παπαθανασίου στη διδακτορική της διατριβή επιδιώκει να ταυτίσει μια σειρά πόλεων της Πελασγιώτιδας (οι περισσότερες με αμφισβητούμενη ταύτιση), όπως η Μινύα–Αλμωνία, η Άργουρα, το Αρμένιον, η Γυρτώνη, η Δειπνιάς, η Ελάτεια, η Κραννών, η Λάρισα (Όσσας), το Μόψιον,

[38] Stählin 2008², 163–164· Παπαθανασίου 2020, 47–54.

[39] Stählin 2008², 165· Παπαθανασίου 2020, 54–72.

[40] Helly 1995, 164–166· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 682–683.

[41] Stählin 2008², 172–208· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 679–680, 691–707· Zachos 2021, 53–77.

[42] Πίκουλας 2015β, 19.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

η Νέσσων, ο Ορχομενός, η Σκοτούσσα, το Συκύριον, η Τρίπολη Σκαιά, οι Χάλκες (ή Χάλκη) και η Εφύρα[43].

Στην Εστιαιώτιδα ανήκαν επίσης πόλεις οι οποίες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ιστορία της Θεσσαλίας, όπως οι Γόμφοι, η Μητρόπολη και η Τρίκκα. Άλλες πόλεις που ανήκαν σε αυτή την *τετράδα* ήταν το Αιγίνιον, η Ιθώμη, η Οιχαλία, το Ονθύριον, η Οξύνεια, η Πιάλεια, η Πέλιννα, η Σιλάνα, η Φαλωρία, η Φαρκαδών, η Φήκη και η Φαϋττός[44]. Στη Θεσσαλιώτιδα ανήκαν οι ακόλουθες πόλεις: Θητώνιον, Καλλίθηρα, Κιέριον, Λιμναίον, Μεθύλιον, Όρθη, Πειρασία, Τεύμα, Φάκιον, Φύλλος[45]. Τέλος, στην *τετράδα* Φθιώτιδα ανήκαν η Φάρσαλος η οποία ήταν η σημαντικότερη πόλη της περιοχής, καθώς και μια σειρά άλλων πόλεων, όπως η Ερέτρια, το Ευύδριον, το Θετίδειον, οι Μάκκαραι[46].

Από τις περιοχές των *περιοίκων* (περιοικίδες περιοχές) που πλαισίωναν την κυρίως Θεσσαλία βορειότερα βρισκόταν η Περραιβία. Η Περραιβία είναι η ορεινή περιοχή που εκτείνεται δυτικά του Ολύμπου, ανάμεσα στον Πηνειό και τον Αλιάκμονα. Βόρεια συνορεύει με τη Μακεδονία και νότια με την Πελασγιώτιδα και την Εστιαιώτιδα. Ο σημαντικότερος ποταμός της Περραιβίας είναι ο Τιταρήσιος[47]. Πόλεις που ανήκαν στην Περραιβία ήταν η Άζωρος, η Άσκυρις, οι Γόννοι (ή Γόννος), η Δολίχη, το Ερεικίνιον, ο Κόνδυλος, η Λειμώνη, η Μαλλοία, η Μονδαία, οι Μυλές, η Ολοσσών, το Πύθιον, η Φαλάννα και οι Χυρετίες[48]. Η Άζωρος, η Δολίχη και το Πύθιον συναποτελούσαν την περραιβική Τρίπολη[49].

Όπως αναφέρθηκε, η Θεσσαλία ορίζεται στα ανατολικά από ακτογραμμή την οποία αποτελούν διαδοχικά από Βορρά προς Νότο τα όρη Όσσα, Μαυροβούνι και Πήλιο. Αυτή

---

[43] Παπαθανασίου 2020, 128.

[44] Stählin 2008², 209–235· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 679–680, 691–707· Πίκουλας 2015α· Παπαθανασίου 2020, 129· Zachos 2021, 43–52.

[45] Stählin 2008², 236–242· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 679–680, 691–707· Παπαθανασίου 2020, 129–130· Zachos 2021, 35–42· Rönnlund 2023. Κατά τον Helly (1995, 166), η Πειρασία και η Φύλλος ανήκαν στην Φθιώτιδα.

[46] Stählin 2008², 243–256· Decourt 1990b· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 679–680, 691–707· Παπαθανασίου 2020, 130–131· Zachos 2021, 29–33.

[47] Stählin 2008², 49–68.

[48] Stählin 2008², 70–94· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 689–690, 721–727· Zachos 2021, 101–109.

[49] Για την τοπογραφία της Τρίπολης, βλ. Lucas 1992 και 1994. Για την οργάνωση της θα γίνει λόγος στο Κεφ. ΙΙΙΑ3 (Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

η έκταση πέριξ των τριών ορεινών όγκων, η οποία ξεκινά από τα Τέμπη και την εκβολή του Πηνειού και καταλήγει στον Παγασητικό Κόλπο (με εξαίρεση την περιοχή των Παγασών που ανήκε στην Πελασγιώτιδα) και το ακρωτήριο της Σηπιάδος, αποτελεί την περιοικίδα περιοχή της Μαγνησίας. Η Μαγνησία δεν διαθέτει αξιόλογα ποτάμια, παρά μόνο χειμάρρους όπως ο Άναυρος, ο Κραυσίδων και ο Βρύχων στις μικρές κοιλάδες που διακόπτουν την οροσειρά του Πηλίου[50].

Οι πόλεις που ανήκαν στη Μαγνησία είναι η Άμυρος, οι Αφέτες, η Βοίβη, οι Γλαφυρές, η Ευρέα, οι Ευρυμενές, η Θαυμακία, οι Ισαί, η Ιωλκός, η Κασθαναία, η Κικύνηθος, οι Κορακές, η Κορόπη, η Μεθώνη, η Μελίβοια, η Νήλεια, η Ολιζών, το Ομόλιο, το Ορμίνιον, ο Ριζούς, η Σηπιάς, τα Σπάλαυθρα[51]. Ωστόσο, η αποκατάσταση του οικιστικού πλέγματος της Μαγνησίας παρουσιάζει αρκετές δυσκολίες. Αν και είναι γνωστή η ύπαρξη αρκετών πόλεων της Μαγνησίας, σχεδόν καμία από αυτές δεν μπορεί να ταυτιστεί με βεβαιότητα με τα κατάλοιπα οικισμών που έχουν βρεθεί[52].

Η οικιστική οργάνωση της Μαγνησίας μεταβλήθηκε άρδην μετά την ίδρυση της Δημητριάδας στις αρχές του 3ου αι. π.Χ. Η Δημητριάς, η οποία ιδρύθηκε με συνοικισμό, συνένωσε την πλειονότητα των πόλεων της Μαγνησίας αποτελώντας ένα μεγάλο αστικό κέντρο – μία από τις πρωτεύουσες του μακεδονικού βασιλείου στην οποία φιλοξενούνταν ανάκτορο. Η ίδρυση της επέφερε τεράστιες αλλαγές στην οργάνωση της Μαγνησίας, τόσο τη γεωγραφική όσο και την πολιτική. Δεδομένου ότι η ιστορία της είναι συνυφασμένη με αυτή του Κοινού των Μαγνήτων, τα ζητήματα του συνοικισμού και του ρόλου της Δημητριάδας εντός της Μαγνησίας θα αναλυθούν στην ενότητα σχετικά με το Κοινό των Μαγνήτων[53].

Προχωρώντας νότια η μεγαλύτερη περιοικίδα περιοχή είναι αυτή της Αχαΐας Φθιώτιδας. Η Αχαΐα Φθιώτις αποτελείται ουσιαστικά από τον ορεινό όγκο της Όθρυος·

[50] Stählin 2008², 99–107· Παπαθανασίου 2020, 131.

[51] Stählin 2008², 110–141, 151–154· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 688–689, 718–721· Βήτος 2008.

[52] Βλ. διάφορες απόπειρες ταύτισης: Ιντζεσίλογλου 1994 (σχετικά με την τοπογραφία της περιοχής του Παγασητικού Κόλπου)· Helly 2013 (νέες ταυτίσεις κυρίως για τις πόλεις της Βόρειας Μαγνησίας). Βλ. επίσης Wisse 1990 (σχετικά με το μέγεθος και την οικονομική οργάνωση των οικισμών της Μαγνησίας) και Bakhuizen 1992 (σχετικά με το οικισμό στη θέση Γορίτσα)· Zachos 2021, 79–100 (κατάλοιπα Ρωμαϊκής περιόδου).

[53] Κεφ. ΙΙΙΑ2 (Όρια). Για την ιστορία, την τοπογραφία και τα μνημεία της Δημητριάδας, βλ. Stählin 2008², 142–151· Μπάτζιου-Ευσταθίου 1996· Marzolff 1994 και 1996· Τριανταφυλλοπούλου 2012· Stamatopoulou 2018· Zachos 2021, 82–90.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

εκτείνεται από την πεδιάδα του Αλμυρού έως τη βόρεια ακτή του Μαλιακού Κόλπου (στον άξονα Β–Ν) και από τα Άγραφα έως τη δυτική ακτή του Παγασητικού (στον άξονα Δ–Α)[54]. Οι πόλεις που ανήκαν στην Αχαΐα Φθιώτιδα ήταν η Αλόπη, η Άλος, ο Αντρών, το Δίον, η Εκκάρα, η Ερέτρια, ο Ερινεός, οι Θαυμακοί, η Ίτων, οι Καράνδαι, η Κορώνεια, η Κύπαιρα, η Λάρισα Κρεμαστή, η Μελιταία, το Ναρθάκιον, οι Ξυνιαί, ο Ορχομενός, το Πεύμα, η Πήρεια, ο Πράς, η Πρόερνα, ο Πτελεός, η Πύρασος, οι Φθιώτιδες Θήβες, η Φυλάκη, η Φυλιαδών και οι Χάλαι[55].

Το νοτιότερο σύνορο της Θεσσαλίας είναι η κοιλάδα του Σπερχειού. Η κοιλάδα αυτή η οποία περικλείεται από βουνά, την Όθρυ στα βόρεια, την Πίνδο στα δυτικά και την Οίτη στα νότια αποτελεί μια κλειστή γεωγραφική ενότητα την οποία διαρρέει το ποτάμιο σύστημα του Σπερχειού ο οποίος εκβάλλει στον Μαλιακό Κόλπο, το ανατολικό σύνορο της κοιλάδας[56]. Η περιοχή αυτή κατοικούνταν από τρία έθνη, τους Αινιάνες, τους Μαλιείς και τους Οιταίους.

Η Αινίς καταλάμβανε την άνω και μέση κοιλάδα του Σπερχειού συνορεύοντας βόρεια με την Αχαΐα Φθιώτιδα και τους Δόλοπες, ανατολικά με τη Μαλίδα και τους Οιταίους και νότια με την Αιτωλία[57]. Η σημαντικότερη και καλύτερα γνωστή πόλη της Αινίδας είναι η Υπάτη. Άλλες πόλεις της Αινίδας ήταν το Απίθειον, οι Ερυθραί, η Λάτυια, η Μακρακώμη, η Σίδη, οι Σπερχείαι, η Σωσθενίς, η Ταλάνα, καθώς και οι πόλεις των Καφελέων, των Κοροφαίων και των Φυρραγίων των οποίων δεν γνωρίζουμε τα τοπωνύμια[58].

Η Μαλίς εκτεινόταν στην κάτω κοιλάδα και τις εκβολές του Σπερχειού και περιλάμβανε τις ακτογραμμές του Μαλιακού Κόλπου. Οι πόλεις των Μαλιέων ήταν η Αία, η Αιγώνεια, η Ανθήλη, η Αντίκυρα, ο Εχίνος, η Ηράκλεια, η Κολάκεια, η Λαμία, η Τραχίς και τα Φάλαρα[59].

---

[54] Stählin 2008², 268–270· Πίκουλας 2018, 68.

[55] Stählin 2008², 273–326· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 686–688, 713–718· Zachos 2016, 19–39· Πίκουλας 2018. Για την τοπογραφία την Αχαΐας Φθιώτιδας, βλ. και Cantarelli 2008.

[56] Stählin 2008², 327–337. Βλ. και Béquignon 1937.

[57] Παπαθανασίου 2020, 132–133.

[58] Stählin 2008², 368–377· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 683–684, 708–709· *ΣΘΕ* Ι 5 σσ. 57–58· Zachos 2016, 57–66.

[59] Stählin 2008², 358–368· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 685–686, 709–713· Zachos 2016, 41–55.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Η Οιταία καταλάμβανε την περιοχή πέριξ του όρους Οίτη και την άνω κοιλάδα του Ασωπού[60]. Οι πόλεις των Οιταίων ήταν ο Ακύφας, η Ολέα, οι Όμιλαι, η Παρασωπιάς και η Χήν[61]. Ωστόσο, οι Οιταίοι σταδιακά επεκτάθηκαν καταλαμβάνοντας πόλεις των γειτονικών περιοχών όπως την Ηράκλεια και την Αντίκυρα από τους Μαλιείς και τη Δρυόπη από τους Δωριείς[62].

Τελευταία περιοικίδα περιοχή είναι η Δολοπία, η οποία βρισκόταν στα δυτικά της κυρίως Θεσσαλίας, στη νότια Πίνδο. Η ορεινή αυτή περιοχή είναι ελάχιστη γνωστή, ενώ γνωρίζουμε μόνο δύο πόλεις της, την Αγγεία και την Κτιμένη[63].

Τέλος, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το οδικό δίκτυο της Θεσσαλίας το οποίο μελέτησε επί σειρά ετών ο Πίκουλας. Ελάχιστα δείγματα αμαξιτών οδών έχουν βρεθεί στο εσωτερικό της Θεσσαλίας γεγονός που οφείλεται τόσο στη γεωμορφολογία του θεσσαλικού εδάφους το οποίο δεν επέτρεψε τη διατήρησή τους, αλλά και σε ιστορικούς παράγοντες όπως η απουσία ενός συγκεντρωτικού κράτους τύπου Σπάρτης. Παρόλα αυτά, η Θεσσαλία αποτελούσε αναπόφευκτο πέρασμα το οποίο συνέδεε τη Βόρεια με τη Νότια Ελλάδα, αλλά και το Ιόνιο με το Αιγαίο Πέλαγος. Στο πλαίσιο αυτό, από τη Θεσσαλία διέρχονταν «διεθνείς» οδοί, όπως η διερχόμενη από τα Τέμπη, η οποία αποτελούσε την κύρια οδική αρτηρία Βορρά–Νότου, η οδός από τη ΒΔ Θεσσαλία (Περραιβία) στη ΒΔ Μακεδονία, γνωστή ως διάβαση του Σαρανταπόρου ή της Πόρτας, αλλά και η οδός που ένωνε την Ήπειρο με την κοιλάδα των Τεμπών διασχίζοντας τη Θεσσαλία διαγωνίως[64].

[60] Stählin 2008[2], 347–348.

[61] Stählin 2008[2], 350–358· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 684–685, 709· Zachos 2016, 67–72.

[62] Βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ5 (Όρια).

[63] Stählin 2008[2], 259–267· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 683, 707–708· Helly 1992a· Zachos 2021, 113–114.

[64] Πίκουλας 2022. Για το οδικό δίκτυο της Θεσσαλίας, βλ. και Πίκουλας 2002 (η οδός από τις Φερές στη Δημητριάδα)· 2006α· 2008 (οδικό δίκτυο στην ορεινή δυτική Θεσσαλία)· 2004–2009 (οδικό δίκτυο ν. Λάρισας)· 2012 (οδικό δίκτυο στην Περραιβία)· Zachos 2021, 22–23 (σύντομη επισκόπηση).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Β. ΘΕΣΣΑΛΙΑ: ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Η Θεσσαλία, στις παρυφές του ελληνικού κόσμου, ελάχιστα απασχόλησε τους ιστορικούς της Αρχαιότητας οι οποίοι την αναφέρουν μόνο με αφορμή μείζονα ιστορικά γεγονότα, όπως τα Μηδικά ή ο Πελοποννησιακός Πόλεμος. Στο πλαίσιο αυτό, την ιστορία της αρχαϊκής και κλασικής Θεσσαλίας ανασυνθέτουμε χάρη στις αποσπασματικές αναφορές των αρχαίων συγγραφέων, τα επιγραφικά ευρήματα και την αρχαιολογία[65].

Η εικόνα που έχουμε για τη Θεσσαλία των ιστορικών χρόνων είναι αποτέλεσμα πολυετών μεταναστεύσεων και πληθυσμιακών μετακινήσεων για τις οποίες μόνο εικασίες μπορούμε να κάνουμε. Η Θεσσαλία, τόπος εύφορος, ιδανικός για εγκατάσταση, προσέλκυσε ποικίλα φύλα έως την τελική επικράτηση των Θεσσαλών[66]. Σύμφωνα με την επικρατέστερη εκδοχή, οι Θεσσαλοί ήρθαν στον τόπο που μετέπειτα πήρε το όνομά τους από τα δυτικά, τη Θεσπρωτία, και αρχικά εγκαταστάθηκαν στην περιοχή της Άρνης, στη μετέπειτα Θεσσαλιώτιδα[67]. Σταδιακά επεκτάθηκαν στο σύνολο των θεσσαλικών πεδιάδων με αποτέλεσμα οι πληθυσμοί που προϋπήρχαν είτε να μετακινηθούν σε άλλες περιοχές νότια (π.χ. Βοιωτοί, Αινιάνες) ή στα ορεινά πέριξ των θεσσαλικών πεδιάδων (π.χ. Περραιβοί, Μάγνητες) είτε να εξανδραποδιστούν αποτελώντας τους λεγόμενους *πενέστες*[68].

Η θεσσαλική επέκταση λαμβάνει χώρα κατά την Αρχαϊκή εποχή (7ος–6ος αι. π.Χ.). Σύμφωνα με τον Helly, οι Θεσσαλοί στράφηκαν αρχικά νότια, στην κοιλάδα του Σπερχειού και την Κεντρική Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό, συμμετείχαν στον Ληλάντιο Πόλεμο μεταξύ Χαλκίδας και Ερέτριας υπέρ της Χαλκίδας (τέλη 8ου–αρχές 7ου αι. π.Χ.), κατέκτησαν την Αία της Μαλίδας και την υπόλοιπη πεδιάδα του Σπερχειού έως τις Θερμοπύλες, πολιόρκησαν την Κίρρα αποδίδοντας την επικράτειά της στη Δελφική Αμφικτιονία κατά τον Α΄ Ιερό Πόλεμο (αρχές 6ου αι. π.Χ.), ενώ επιχείρησαν να κατακτήσουν και τη Φωκίδα και τη Βοιωτία, όπου όμως ηττήθηκαν στις μάχες της

[65] Για μια επισκόπηση των αρχαιολογικών θέσεων στη Θεσσαλία από την Προϊστορική εποχή έως την Ύστερη Αρχαιότητα, βλ. Stamatopoulou 2012.

[66] Όπως αναφέρει ο Θουκυδίδης (Ι 2, 3–4): *μάλιστα δὲ τῆς γῆς ἡ ἀρίστη αἰεὶ τὰς μεταβολὰς τῶν οἰκητόρων εἶχεν, ἥ τε νῦν Θεσσαλία καλουμένη […]*. Για μια απόπειρα ανασύνθεσης της ιστορίας της Θεσσαλίας πριν την Αρχαϊκή εποχή, κατά τους λεγόμενους «Σκοτεινούς Αιώνες», βλ. Helly 2018.

[67] Σακελλαρίου 2018, 451–459· Helly 2018, 175–178.

[68] Παπαθανασίου 2020, 135–136. Η θέση των *πενεστών* εντός του θεσσαλικού κράτους παραμένει αβέβαιη. Για το ζήτημα αυτό, βλ. Αξενίδης 1947, 58–64· Ducat 1994 και 1997.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Υάμπολης και της Κερησσού (ca. 570 π.Χ.)[69]. Έως τα τέλη του 6ου αι. π.Χ. οι Θεσσαλοί είχαν υποτάξει επίσης τις περιοχές γύρω από τις θεσσαλικές πεδιάδες, τους Περραιβούς, τους Μάγνητες και τους Αχαιούς Φθιώτες· σε ένα χωρίο των *Πολιτικών*, ο Αριστοτέλης αναφέρεται σε πολεμικές επιχειρήσεις μεταξύ των Θεσσαλών από τη μια, των Μαγνήτων, των Περραιβών και των Αχαιών Φθιωτών από την άλλη, οι οποίες αποδεικνύουν την προσπάθεια των Θεσσαλών να υποτάξουν τα γειτονικά έθνη[70].

Τα έθνη που βρίσκονταν υπό την κυριαρχία των Θεσσαλών και τα οποία περιγράψαμε στο προηγούμενο υποκεφάλαιο (Περραιβοί, Μάγνητες, Αχαιοί Φθιώτες, Αινιάνες, Μαλιείς, Οιταίοι, Δόλοπες) ήταν γνωστά ως *περίοικοι*. Οι *περίοικοι* τελούσαν υπό τον έλεγχο των Θεσσαλών όπως αποδεικνύει το γεγονός ότι το 510 π.Χ. οι Θεσσαλοί προσέφεραν την Ιωλκό στον τύραννο της Αθήνας, Ιππία[71]. Επίσης, οι *περίοικοι* ήταν φόρου υποτελείς των Θεσσαλών και όφειλαν να τους προσφέρουν στρατεύματα σε περίπτωση πολέμου[72]. Ωστόσο, το *status* τους παραμένει ασαφές· στην αρχαία γραμματεία άλλοτε περιγράφονται ως *ὑπήκοοι*[73] και άλλοτε ως *σύμμαχοι*[74] των Θεσσαλών. Σε κάθε περίπτωση, οι *περίοικοι* δεν αποτελούσαν μέρος του θεσσαλικού κράτους (των *τετράδων*) και δεν είχαν αφομοιωθεί από τους Θεσσαλούς, αλλά διατηρούσαν τη δική διακριτή οργάνωση, όπως θα δούμε στο κυρίως σώμα της εργασίας[75].

Στην Αρχαϊκή εποχή ανάγεται επίσης η εμφάνιση των πρώτων πόλεων στη Θεσσαλία και η οργάνωση του θεσσαλικού κράτους, το οποίο αποτελεί ένα από τα πιο πρώιμα

[69] Helly 1995, 134–142· 2006, 41· Σταματοπούλου 2019, 24. Για την κατάκτηση της κοιλάδας του Σπερχειού, βλ. και Μπιζάκη 2012, 269–270.

[70] Ἀριστ. *Πολ*. 1269b. Βλ. Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 681· Helly 2013, 125.

[71] Ἡροδ. V 94, 1.

[72] Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 681. Σύμφωνα με την κυρίαρχη άποψη, ο φόρος επιβλήθηκε από τον Σκόπα κατά το β΄ μισό του 6ου αι. π.Χ.· ωστόσο, δεν γνωρίζουμε λεπτομέρειες σχετικά με την καταβολή του ούτε αν ίσχυε για όλους τους *περιοίκους* ή αν συνέχισε να υπάρχει κατά την Κλασική εποχή (βλ. Sprawski 2009, 135–136· Μπιζάκη 2012, 271).

[73] Θουκ. IV 78, 6.

[74] Ἡροδ. VIII 27, 2. Για την αμφισημία αυτών των όρων στους αρχαίους συγγραφείς, βλ. Sprawski 2009, 132–135.

[75] Κεφ. ΙΙΙ Εισαγωγή. Βλ. και Larsen 1968, 17· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 681.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ομοσπονδιακά κράτη. Η πολιτική οργάνωση των Θεσσαλών όπως και των άλλων εθνών της Θεσσαλίας αυτή την περίοδο θα διερευνηθεί στο κυρίως σώμα της εργασίας[76].

Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ένα βασικό χαρακτηριστικό της θεσσαλικής οργάνωσης το οποίο ήταν η κυριαρχία των αριστοκρατικών οικογενειών. Οι οικογένειες αυτές, οι οποίες είχαν την έδρα τους στις διάφορες πόλεις της Θεσσαλίας, όπως οι Αλευάδες στη Λάρισα, οι Εχεκρατίδες στη Φάρσαλο, οι Σκοπάδες στην Κραννώνα[77], κυριαρχούσαν στην πολιτική σκηνή της Θεσσαλίας και ταυτόχρονα επιδίδονταν σε «αριστοκρατικές» δραστηριότητες, όπως η διατήρηση δεσμών με άλλες αριστοκρατικές οικογένειες του ελληνικού χώρου (*ξενία*), όπως οι Πεισιστρατίδες που είδαμε προηγουμένως, η εκτροφή αλόγων, η συμμετοχή στους πανελλήνιους αγώνες, μουσικούς ή αθλητικούς· πληθώρα Θεσσαλών νικητών στους Ολυμπιακούς αγώνες ή τα Παναθήναια μας είναι γνωστοί[78]. Επίσης, οι Θεσσαλοί αριστοκράτες ήταν σε θέση να προσκαλούν καλλιτέχνες στην περιοχή τους, να προμηθεύονται αγαθά από μακρινές περιοχές, όπως αποδεικνύει η κεραμική που έχει βρεθεί σε διάφορους οικισμούς, να δίνουν έμφαση στη μνημειακή αρχιτεκτονική και πλαστική και να αφιερώνουν σημαντικά αναθήματα στα τοπικά και πανελλήνια ιερά[79]. Ο πλούτος των αριστοκρατών, η τρυφηλή ζωή και το ιππικό αποτελούσαν άλλωστε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Θεσσαλίας[80].

Κατά την Κλασική εποχή, η Θεσσαλία επισκιάζεται από τα μείζονα γεγονότα της εποχής, όπως τα Μηδικά και ο Πελοποννησιακός Πόλεμος. Επίσης, η Κλασική εποχή είναι μια περίοδος κατά την οποία η Θεσσαλία γνωρίζει σημαντικές εσωτερικές διαμάχες μεταξύ των αριστοκρατικών γενών των πόλεων της.

Κατά τη διάρκεια των Περσικών Πολέμων, οι Θεσσαλοί, παρά την προσπάθεια των Αλευάδων της Λάρισας να κυριαρχήσουν στη Θεσσαλία συμμαχώντας με τους Πέρσες, συμμετείχαν σε έναν συνασπισμό Ελλήνων με στόχο να εμποδίσουν τους Πέρσες στα Τέμπη. Καθώς όμως η περσική δύναμη ήταν ασύγκριτα μεγαλύτερη, οι υπόλοιποι Έλληνες εγκατέλειψαν τους Θεσσαλούς με αποτέλεσμα τόσο αυτοί όσο και τα υπόλοιπα έθνη της Θεσσαλίας να μηδίσουν προσφέροντας γη και ύδωρ στον Ξέρξη[81]. Μετά τα

[76] Κεφ. ΙΙΙ Εισαγωγή. Βλ. και Helly 2006, 41–44. Για την πολιτική οργάνωση των πόλεων της Θεσσαλίας κατά την Αρχαϊκή και Κλασική περίοδο, βλ. Πρέντζας 2013.

[77] Stamatopoulou 2007, 317.

[78] Stamatopoulou 2007, 317–319, 330–337· Σταματοπούλου 2019, 25.

[79] Stamatopoulou 2007, 319–330, 339–341· Σταματοπούλου 2019, 26–35.

[80] Αξενίδης 1947, 67–69.

[81] Ήροδ. VII 132, 1. Βλ. Helly 2006, 45–46.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Μηδικά, οι Σπαρτιάτες επιχείρησαν να τιμωρήσουν τους Θεσσαλούς για τη στάση τους και να επιβάλουν την κυριαρχία τους στη Θεσσαλία· ωστόσο, ο Σπαρτιάτης στρατηγός Λεωτυχίδης δωροδοκήθηκε από τους Θεσσαλούς και γύρισε στη Σπάρτη[82].

Παράλληλα, οι Αθηναίοι συνάπτουν συμμαχία με τους Θεσσαλούς, αρχικά με πρωτοβουλία του Θεμιστοκλή και έπειτα του Κίμωνα, η οποία θα κρατήσει σχεδόν όλο τον 5ο αι. π.Χ. Διάφορα επεισόδια αυτής της συμμαχίας είναι γνωστά[83], όπως η πρωτοβουλία του Μένωνα από τη Φάρσαλο να βοηθήσει τον Κίμωνα στη μάχη της Ηιόνας (477/6 π.Χ.) παρέχοντας στρατιωτικό σώμα 300 ιππέων τους οποίους είχε στρατολογήσει από τους *πενέστες*[84]. Στη μάχη της Τανάγρας (457 π.Χ.), ωστόσο, το θεσσαλικό ιππικό αυτομόλησε στο στρατόπεδο των Σπαρτιατών[85]. Παρόλα αυτά, η συμμαχία με την Αθήνα διατηρήθηκε και οι Αθηναίοι προσπάθησαν να αποκαταστήσουν στη Φάρσαλο τον Ορέστη, γιο του Εχεκρατίδα που είχε σκοτωθεί στη μάχη της Τανάγρας, χωρίς όμως να τα καταφέρουν[86].

Κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού Πολέμου, διατηρείται η συμμαχία των Θεσσαλών με τη Αθήνα. Στο πλαίσιο αυτό, οι Θεσσαλοί έστειλαν εκστρατευτικό σώμα στην Αθήνα το 431 π.Χ.[87]. Παρόλα αυτά, δεν έλειπαν τα φιλοσπαρτιατικά στοιχεία στο εσωτερικό της Θεσσαλίας· παρά τη αντίθεση του Κοινού των Θεσσαλών, ο Βρασίδας κατευθυνόμενος προς την Αμφίπολη κατάφερε να διέλθει από τη Θεσσαλία χάρη στη μεσολάβηση φίλων του από τη Φάρσαλο και άλλες θεσσαλικές πόλεις[88]. Το 426 π.Χ., οι Σπαρτιάτες είχαν ιδρύσει στη Μαλίδα, κατόπιν αιτήματος των Μαλιέων, την Ηράκλεια, μια πόλη η οποία είχε ως στόχο να εμποδίσει τις επιδρομές των Οιταίων στη Μαλίδα, αλλά και να αποτελέσει έρεισμα των Σπαρτιατών στην περιοχή, όπως αναφέρει ο Θουκυδίδης[89]. Το 412 π.Χ. ο Άγης εκστράτευσε στη Θεσσαλία λεηλατώντας τις περιοχές των Μαλιέων, των Οιταίων και των Αχαιών Φθιωτών και παίρνοντας ομήρους[90].

---

[82] Ήροδ. VI 72, 1–2.

[83] Βλ. Helly 2006, 46–47· Παπαθανασίου 2020, 145–147.

[84] Δημ. XXIII 199. Βλ. Mili 2019, 275–276.

[85] Θουκ. I 108.

[86] Θουκ. I 111.

[87] Θουκ. II 22.

[88] Θουκ. IV 78. Βλ. Mili 2019, 277–278.

[89] Θουκ. III 92–93.

[90] Θουκ. VIII 3.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Οι συγκρούσεις με τη Σπάρτη θα συνεχιστούν και στις αρχές του 4ου αι. π.Χ.· Μαλιείς, Αινιάνες και Οιταίοι πολέμησαν εναντίον των Σπαρτιατών στη μάχη της Αλιάρτου (395 π.Χ.) και στη μάχη της Κορίνθου (394 π.Χ.), ενώ το 394 π.Χ. ο Αγησίλαος διασχίζοντας τη Θεσσαλία νίκησε τους Θεσσαλούς σε μάχη στο Ναρθάκιον[91]. Ωστόσο, το α΄ μισό του 4ου αι. π.Χ. στη Θεσσαλία σημαδεύτηκε από την άνοδο των τυράννων των Φερών οι οποίοι επιδίωξαν να κυριαρχήσουν σε ολόκληρη τη Θεσσαλία.

Αρχικά ο Λυκόφρων κατάφερε να επικρατήσει έναντι της Λάρισας και άλλων θεσσαλικών πόλεων το 405/4 π.Χ.[92]. Μετά τον θάνατό του ανήλθε στην εξουσία ο γιος του Ιάσων. Ο Ιάσων κατάφερε μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα (374–371 π.Χ.) να ενώσει τη Θεσσαλία επιβεβαιώνοντας τον έλεγχο των Θεσσαλών επί των *περιοίκων* και επιβάλλοντας εκ νέου τον φόρο που είχε επιβληθεί από τον Σκόπα τον 6ο αι. π.Χ., ενώ ταυτόχρονα δημιούργησε μια μεγάλη στρατιωτική δύναμη μισθοφόρων. Ο Ξενοφών αφιερώνει αρκετές γραμμές για να περιγράψει τη δραστηριότητα του Ιάσονα, τον τρόπο με τον οποίο έπεισε τον Πολυδάμαντα της Φαρσάλου να τον ακολουθήσει, την ανάρρησή του ως επικεφαλής του θεσσαλικού κράτους, τη μεσολάβησή του μετά τη μάχη των Λεύκτρων ώστε να επιτευχθεί ανακωχή μεταξύ Θηβαίων και Σπαρτιατών[93].

Αναμφίβολα, ο Ιάσων υπήρξε μια πολύ σημαντική προσωπικότητα, η εμβέλεια της οποίας ξεπερνούσε τα όρια της Θεσσαλίας. Ωστόσο, δεν πρόλαβε να υλοποιήσει το φιλόδοξο σχέδιό του καθώς το 370 π.Χ. δολοφονήθηκε[94]. Οι διάδοχοί του δεν αποδείχθηκαν τόσο άξιοι όσο ο ίδιος. Αρχικά την εξουσία ανέλαβαν οι αδελφοί του Ιάσονα, Πολύδωρος και Πολύφρων, και έπειτα ο γιος του Πολύδωρου, Αλέξανδρος, ο οποίος κυβέρνησε τυραννικά επιδιδόμενος σε λεηλασίες και στην πειρατεία. Προκειμένου να τον αντιμετωπίσουν, οι Θεσσαλοί απευθύνθηκαν αρχικά στον Αλέξανδρο Β΄ της Μακεδονίας και έπειτα στους Θηβαίους. Οι τελευταίοι εκστράτευσαν δύο φορές στη Θεσσαλία εναντίον του Αλέξανδρου των Φερών με επικεφαλής τον Πελοπίδα, ο οποίος τη δεύτερη φορά σκοτώθηκε στη μάχη. Τελικά το 358 π.Χ.

[91] Ξεν. *Ελλ*. III 5, 6· IV 2, 17· IV 3, 3–9.

[92] Ξεν. *Ελλ*. II 3, 4. Βλ. Westlake 1935, 47–66.

[93] Ξεν. *Ελλ*. VI 1, 2–19· VI 4, 20–25. Βλ. Westlake 1935, 67–102. Για τη δράση του Ιάσονα, βλ. αναλυτικά Sprawski 1999, 63–114.

[94] Ξεν. *Ελλ*. VI 4, 27–32.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

δολοφονήθηκε και ο Αλέξανδρος των Φερών κατόπιν συνωμοσίας θέτοντας οριστικό τέλος στην τυραννίδα των Φερών[95].

Η πολύχρονη αναστάτωση που προκλήθηκε λόγω της διαμάχης μεταξύ των τυράννων των Φερών και των υπόλοιπων θεσσαλικών πόλεων είχε ανοίξει τον δρόμο για την εμπλοκή ξένων παραγόντων και κυρίως της Μακεδονίας στη Θεσσαλία. Ήδη από το 354/3 π.Χ. ο Φίλιππος Β΄ εκμεταλλευόμενος τις διαμάχες μεταξύ των θεσσαλικών πόλεων κατάφερε να θέσει υπό τον έλεγχο του τη Θεσσαλία[96]. Καθώς οι Θεσσαλοί αναζητούσαν βοήθεια τόσο εναντίον των Φερών όσο και εναντίον των Φωκέων για τον έλεγχο της Αμφικτιονίας, ο Φίλιππος ήταν ο μόνος από τον οποίον μπορούσαν να ζητήσουν βοήθεια. Ο Φίλιππος το εκμεταλλεύτηκε στέλνοντας στρατό στη Θεσσαλία κάμπτοντας τις αντιστάσεις των Φερών και κατατροπώνοντας τους Φωκείς στο Κρόκιο Πεδίο το 352 π.Χ. θέτοντας τέλος στον Γ΄ Ιερό Πόλεμο[97]. Μετά από αυτά τα γεγονότα ο Φίλιππος Β΄ εδραίωσε τη μακεδονική κυριαρχία στη Θεσσαλία, οικειοποιήθηκε τα έσοδα των λιμανιών του Παγασητικού, ενώ έθεσε ως επικεφαλής κάθε *τετράδας*, τέσσερεις *τετράδαρχους* τους οποίους είχε επιλέξει ο ίδιος και εγκατέστησε στις πόλεις φιλικά προσκείμενες σε αυτόν ολιγαρχίες, τις λεγόμενες *δεκαδαρχίες*[98].

Οι Θεσσαλοί συμμετείχαν στο Συνέδριο της Κορίνθου και στην εκστρατεία του Αλεξάνδρου Γ΄ στην Ασία. Μετά τον θάνατο του Αλεξάνδρου Γ΄, το 323 π.Χ., πολλές πόλεις ξεσηκώθηκαν εναντίον των Μακεδόνων. Κατά τη διάρκεια του Λαμιακού Πολέμου που ακολούθησε οι περισσότερες πόλεις της Θεσσαλίας τάχθηκαν εναντίον των Μακεδόνων και του Αντίπατρου, ο οποίος, ωστόσο, επικράτησε επιβεβαιώνοντας τον μακεδονικό έλεγχο στη Θεσσαλία[99].

Ελάχιστα είναι γνωστά για την ιστορία της Θεσσαλίας τον 3ο αι. π.Χ. Η Θεσσαλία ανήκε στο μακεδονικό βασίλειο· οι Αντιγονίδες ασκούσαν αυστηρό έλεγχο στις θεσσαλικές πόλεις επιβάλλοντας τον τρόπο διακυβέρνησης με τον διορισμό *επιστατών* ή *πολιτοφυλάκων*[100]. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα την άνοδο των αντιμακεδονικών

[95] Ξεν. *Ελλ*. VI 4, 33–37. Βλ. Westlake 1935, 126–159. Για το τέλος της τυραννίδας των Φερών, βλ. και Sprawski 2010, ενώ για τη ναυτική πολιτική των τυράννων των Φερών, βλ. Sprawski 2012.

[96] Helly 2006, 50.

[97] Westlake 1935, 160–195· Sprawski 2005· Πίκουλας 2006β, 180–181.

[98] Westlake 1935, 196–216· Helly 2006, 50. Για την εκμετάλλευση των λιμένων της Μαγνησίας από τον Φίλιππο Β΄ και τους Μακεδόνες, βλ. Bakhuizen 1987.

[99] Westlake 1935, 217–236· Helly 2006, 50–51.

[100] Helly 2006, 51–52· 2009, 351–356.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

αισθημάτων στη Θεσσαλία και τη στροφή των Θεσσαλών προς την ανερχόμενη δύναμη της εποχής, το Κοινό των Αιτωλών. Οι Αιτωλοί είχαν διεισδύσει στη Θεσσαλία ήδη από το 280 π.Χ. καταλαμβάνοντας την περιοχή του Σπερχειού και την Αχαΐα Φθιώτιδα· ωστόσο, ενδείξεις αντίστασης των θεσσαλικών πόλεων και προσεταιρισμού των Αιτωλών έχουμε μόνο από το β΄ μισό του 3ου αι. π.Χ. και κυρίως μετά τον θάνατο του Δημήτριου Β΄ (229 π.Χ.). Ως αποτέλεσμα, μεγάλα τμήματα της Θεσσαλίας, όπως η Εστιαιώτις, μέρος της Φθιώτιδας και η βόρεια Περραιβία πέρασαν στον αιτωλικό έλεγχο. Οι Μακεδόνες βασιλείς Αντίγονος Δώσων και Φίλιππος Ε΄ επιδίωξαν να ανακτήσουν τις κατακτημένες περιοχές με αποτέλεσμα η Θεσσαλία να αποτελέσει πεδίο συγκρούσεων μεταξύ Αιτωλών και Μακεδόνων[101].

Μετά την ήττα του Φιλίππου Ε΄ από τους Ρωμαίους και τους συμμάχους τους, Αιτωλούς, στις Κυνός Κεφαλές, κατά τον Β΄ Μακεδονικό Πόλεμο (197 π.Χ.), ο μακεδονικός έλεγχος έλαβε τέλος στη Θεσσαλία, όπως και σε πολλές άλλες περιοχές, δυνάμει της διακήρυξης των Ισθμίων σύμφωνα με την οποία *ἡ σύγκλητος ἡ Ῥωμαίων καὶ Τίτος Κοΐντιος στρατηγὸς ὕπατος, καταπολεμήσαντες βασιλέα Φίλιππον καὶ Μακεδόνας, ἀφιᾶσιν ἐλευθέρους, ἀφρουρήτους, ἀφορολογήτους, νόμοις χρωμένους τοῖς πατρίοις, Κορινθίους, Φωκέας, Λοκρούς, Εὐβοεῖς, Ἀχαιοὺς τοὺς Φθιώτας, Μάγνητας, Θετταλούς, Περραιβούς*[102]. Στη Θεσσαλία ιδρύονται αμέσως τρία Κοινά, των Θεσσαλών, των Μαγνήτων και των Περραιβών.

Η Θεσσαλία βρέθηκε ξανά στο επίκεντρο των εξελίξεων λίγα χρόνια αργότερα κατά τη διάρκεια του Αντιοχικού Πολέμου, καθώς ο Αντίοχος Γ΄ αποβιβάστηκε το 192 π.Χ. στη Θεσσαλία με την υποστήριξη των Αιτωλών. Οι συγκρούσεις μεταξύ Ρωμαίων από τη μία, Αιτωλών και Αντιόχου από την άλλη, οι οποίες έληξαν με τη νίκη των Ρωμαίων, είχαν σημαντικό αντίκτυπο στη Θεσσαλία αλλάζοντας προσωρινά τα όρια των Κοινών του θεσσαλικού χώρου ανάλογα με την πλευρά την οποία είχε υποστηρίξει κάθε Κοινό κατά τη διάρκεια του πολέμου[103].

Οι δεκαετίες που ακολουθούν σημαδεύονται από οικονομική κρίση και αναταραχές στη Θεσσαλία οι οποίες οδήγησαν στην παρέμβαση των Ρωμαίων[104]. Την κρίση προσπάθησε να εκμεταλλευτεί ο Περσέας υποσχόμενος κατάργηση των χρεών προκειμένου να αποκτήσει την εύνοια του πλήθους[105]. Από την άλλη πλευρά, οι Ρωμαίοι

[101] Helly 2006, 52· 2009, 357–360.

[102] Πολυβ. XVIII 46, 5. Βλ. και Liv. XXXIII 34, 6–7· Πλουτ. *Φλαμ*. 10, 4.

[103] Βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ1, 2, 3 (Ιστορική εξέλιξη).

[104] Liv. XLII 5, 7–12. Για την οικονομική κρίση αυτής της περιόδου, βλ. Walsh 2000.

[105] Liv. XLII 13, 8–9.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

επιδίωξαν να περιορίσουν την άνοδο του φιλομακεδονισμού στη Θεσσαλία υπενθυμίζοντας στους Θεσσαλούς τα δεινά της μακεδονικής κυριαρχίας, όπως φαίνεται από την επιστολή Ρωμαίου αξιωματούχου στη Δελφική Αμφικτιονία: *ἐξ ὧν συμβέβηκε[ν] τοὺς Πε[ρραιβοὺς καὶ Θεσσαλοὺς δειναῖς ἐμπε|σεῖν σ]υμφοραῖς*[106]. Τελικά, η Θεσσαλία παρέμεινε πιστή στους Ρωμαίους πλην ελάχιστων πόλεων. Μετά την ήττα του Περσέα, το 168 π.Χ., ιδρύθηκαν Κοινά και στην περιοχή του Σπερχειού, καθώς οι Ρωμαίοι αφαίρεσαν τις περιοχές αυτές από τους Αιτωλούς.

Τα γεγονότα του Αχαϊκού Πολέμου δεν φαίνεται να είχαν σημαντικό αντίκτυπο στη Θεσσαλία και το β΄ μισό του 2ου αι. π.Χ. κύλησε ομαλά. Ωστόσο, ο 1ος αι. π.Χ. υπήρξε δύσκολος για τη Θεσσαλία η οποία αποτέλεσε θέατρο των πολεμικών επιχειρήσεων των Ρωμαίων με τους αντιπάλους τους, αλλά και των Ρωμαίων μεταξύ τους κατά τη διάρκεια των ρωμαϊκών εμφυλίων.

Κατά τη διάρκεια των Μιθριδατικών Πολέμων, λεηλατήθηκε η Δημητριάς και η Μαγνησία από τις δυνάμεις του Μιθριδάτη, ενώ ο στρατός του Σύλλα πέρασε από την Θεσσαλία από όπου και εφοδιάστηκε ενώ επίσης εγκαταστάθηκε στην περιοχή της Αινίδας[107]. Λίγα χρόνια αργότερα, οι θεσσαλικές πόλεις κλήθηκαν να διαλέξουν στρατόπεδο ανάμεσα στον Πομπήιο και τον Καίσαρα. Αν και πολλές πόλεις είχαν πάρει το μέρος του Πομπήιου, μετά την εισβολή του Καίσαρα στη Θεσσαλία και την ήττα του Πομπήιου στη Φάρσαλο το 48 π.Χ., ο Καίσαρας άφησε τους Θεσσαλούς ελεύθερους[108].

Η περίοδος που ξεκινά με τη νίκη του Αυγούστου στο Άκτιο το 31 π.Χ. και τελειώνει τον 3ο αι. μ.Χ., η λεγόμενη Αυτοκρατορική, υπήρξε μια καλή περίοδος για τη Θεσσαλία. Επί Αυγούστου συνέβησαν διάφορες ανακατατάξεις, όπως η οριστική συγχώνευση των μικρών Κοινών του θεσσαλικού χώρου, πλην των Μαγνήτων, στο Κοινό των Θεσσαλών, η αφαίρεση των αμφικτιονικών ψήφων από τους *περιοίκους*, η μεταρρύθμιση του νομισματικού συστήματος των Θεσσαλών με τη αντικατάσταση του θεσσαλικού στατήρα με το δηνάριο[109]. Ελάχιστα, ωστόσο, είναι γνωστά για την κατάσταση στη Θεσσαλία μετά την εποχή του Αυγούστου. Η Θεσσαλία φαίνεται πως είχε την εύνοια των αυτοκρατόρων, όπως αποδεικνύει η κατασκευή δρόμων, η τοποθέτηση οδοδεικτών (*μιλιαρίων*), η δημιουργία αυτοκρατορικών κτημάτων, το επικερδές εμπόριο του

[106] Sherk, *RDGE* 40 στίχ. 25–26.

[107] Άππ. *Μιθ*. 5, 29–30· 8, 51. Βλ. και Κεφ. ΙΙΙΑ4 (Ιστορική εξέλιξη).

[108] Πλουτ. *Καίσ*. 48, 1· Άππ. *BC* II 64, 88.

[109] Αναλυτικά για τις αλλαγές αυτές, βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Ιστορική εξέλιξη).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

θεσσαλικού μαρμάρου[110]. Η περίοδος αυτή θα λάβει τέλος όταν ο Διοκλητιανός θα καταργήσει τα Κοινά της Θεσσαλίας που είχαν απομείνει (Θεσσαλών και Μαγνήτων) δημιουργώντας στη θέση τους μια ενιαία επαρχία της Θεσσαλίας[111].

[110] Helly 2006, 54–55. Για τη Θεσσαλία της Αυτοκρατορικής εποχής, βλ. και Helly 1980· Cabanes 2001.

[111] Helly 2006, 55.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Γ. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

Δεν είναι εύκολο να δώσει κανείς έναν ορισμό του Κοινού. Αντίθετα, θα ήταν ευκολότερο να ορίσει αρχικά τι δεν είναι Κοινό. Το Κοινό είναι μια μορφή διακρατικής συνεργασίας μεταξύ των πολλών που συναντάμε στον αρχαίο ελληνικό κόσμο· ωστόσο, διαφέρει από άλλες μορφές διακρατικής συνεργασίας όπως οι στρατιωτικές συμμαχίες (π.χ. Πελοποννησιακή Συμμαχία, Αθηναϊκή Συμμαχία), οι λατρευτικές ενώσεις (αμφικτιονίες), ο συνοικισμός δύο ή περισσότερων πόλεων, η εξάρτηση της αποικίας από τη μητρόπολη[112]. Η ιδέα της διακρατικής συνεργασίας ήταν παρούσα στην αρχαία ελληνική σκέψη όπως άλλωστε δηλώνει η ιδεολογία της πανελλήνιας ιδέας η οποία εκφράστηκε από τον Ισοκράτη και έγινε πράξη στο Συνέδριο της Κορίνθου[113].

Συνεπώς, η διακρατική συνεργασία μπορούσε να λάβει ποικίλες μορφές και να εφαρμοστεί σε διάφορες κλίμακες, από την ένωση δύο γειτονικών πόλεων έως την ένωση όλων των Ελλήνων. Σε αυτό το συνεχές ανήκει και το ομοσπονδιακό φαινόμενο, το οποίο όμως παρουσιάζει ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Σύμφωνα με την παλαιότερη ιστοριογραφία[114], το ομοσπονδιακό φαινόμενο αναπτύσσεται σε περιοχές όπου η φυλετική οργάνωση ή οργάνωση κατά έθνη υπερτερούσε έναντι του μοντέλου της πόλης–κράτους, δηλαδή σε περιοχές όπως η Αιτωλία, η Βοιωτία, η Θεσσαλία ή η Ήπειρος. Στο πλαίσιο αυτό, το Κοινό δεν είναι παρά η εξέλιξη ενός φυλετικού κράτους (έθνους), δηλαδή μιας οντότητας τα μέλη της οποίας μοιράζονται κοινή καταγωγή, κοινές λατρείες και μύθους, συνεργασία στον πόλεμο, ή με άλλα λόγια το Κοινό αποτελούσε μια πιο εκλεπτυσμένη μορφή οργάνωσης των φυλετικών κρατών όταν σε αυτά αναπτύχθηκε ο θεσμός της πόλης–κράτους[115].

Σύμφωνα με αυτή την άποψη, το Κοινό είναι εξ ορισμού ένα κράτος με φυλετικό υπόβαθρο (Αιτωλοί, Βοιωτοί, Θεσσαλοί κτλ.), το οποίο διαφέρει από τις συμμαχίες και τις άλλες ενώσεις ως προς την ύπαρξη δεσμευτικών κεντρικών θεσμών, διπλής υπηκοότητας και προνομίων από τα οποία επωφελούνται τα μέλη του Κοινού. Συγκεκριμένα, σε ένα Κοινό υπήρχαν δύο επίπεδα αρχών, το τοπικό, δηλαδή οι αρχές των πόλεων, και το ομοσπονδιακό, δηλαδή οι αρχές του Κοινού. Σε αντίθεση με τις

[112] Ténékidès 1993, 334–351· Beck, Funke 2015b, 2–3.

[113] Ténékidès 1993, 321–333· Aigner-Foresti, Δουκέλλης, Siewert, Zecchini 2004, 74–78· Smarczyk 2015, 453–458.

[114] Για μια επισκόπηση της ιστοριογραφίας σχετικά με το ομοσπονδιακό φαινόμενο στον αρχαίο ελληνικό κόσμο, βλ. Beck 1997, 22–26· Beck, Funke 2015b, 5–11.

[115] Larsen 1968, xvi–xvii, 3–11.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

συμμαχίες, οι ομοσπονδιακές αρχές είχαν περισσότερες αρμοδιότητες και μεγαλύτερη εξουσία επί των μελών του Κοινού, ενώ οι αποφάσεις τους είχαν δεσμευτική ισχύ. Επίσης, στα Κοινά οι πολίτες έφεραν αυτό που στη βιβλιογραφία περιγράφεται ως διπλή υπηκοότητα (*double citizenship*)· ήταν δηλαδή πολίτες τόσο της πόλης τους όσο και του Κοινού, ενώ παράλληλα ως πολίτες του Κοινού απολάμβαναν προνόμια, όπως η *έγκτηση*, η *επινομία* ή η *επιγαμία* σε όλη την επικράτεια του Κοινού και όχι μόνο στην πόλη τους, κάτι που δεν συνέβαινε σε ενώσεις άλλου τύπου[116].

Αυτός ήταν για πολλά χρόνια ο κοινώς αποδεκτός ορισμός του Κοινού, πλην ελάχιστων εξαιρέσεων, όπως ο Giovannini ο οποίος διατύπωσε μια ανατρεπτική θεωρία σύμφωνα με την οποία δεν υπήρχαν ομοσπονδιακά κράτη στον αρχαίο ελληνικό κόσμο· αντίθετα, αυτά που ονομάζουν οι ερευνητές ομοσπονδιακά κράτη (Κοινά) δεν ήταν παρά τα φυλετικά κράτη – έθνη εντός των οποίων οι πόλεις αποτελούσαν ό,τι και οι δήμοι στο εσωτερικό μιας πόλης. Ο Giovannini εστιάζει στο ζήτημα της ορολογίας υποστηρίζοντας πως το γεγονός ότι οι αρχαίοι Έλληνες δεν είχαν έναν διακριτό όρο για να δηλώσουν το ομοσπονδιακό κράτος και ότι οι όροι *κοινόν* και *ἔθνος* μπορούσαν να σημαίνουν διάφορες ενώσεις δείχνει ότι δεν υπάρχει λόγος να μιλάμε για ομοσπονδιακά κράτη[117].

Ωστόσο, όπως υποστήριξε λίγα χρόνια αργότερα ο Walbank απαντώντας στην επιχειρηματολογία του Giovannini, το γεγονός ότι δεν υπήρχε σταθερή ορολογία για το ομοσπονδιακό κράτος δεν σημαίνει ότι ο θεσμός αυτός ήταν ανύπαρκτος, ενώ είναι σύνηθες οι όροι να προσλαμβάνουν διαφορετικά νοήματα προκειμένου να περιγράψουν διάφορες πραγματικότητες, όπως συνέβη με τον όρο *κοινόν* ο οποίος προσέλαβε την έννοια του ομοσπονδιακού κράτους. Επίσης, όσον αφορά την εξίσωση των πόλεων των Κοινών με τους δήμους της πόλης, ο Walbank υποστηρίζει ότι είναι άτοπη, καθώς οι πόλεις των Κοινών είχαν σε πολλούς τομείς (π.χ. δικαιοσύνη, οικονομία, λατρεία) πολύ μεγαλύτερη αυτονομία έναντι των ομοσπονδιακών αρχών από ότι είχαν οι δήμοι έναντι της πόλης[118].

Η νεότερη ιστοριογραφία έθεσε υπό αμφισβήτηση ορισμένες από τις παραδοχές της παλαιότερης έρευνας. Πρώτον, οι νεότερες έρευνες δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στις διεργασίες σχηματισμού ενός Κοινού και όχι τόσο στη θεσμική του οργάνωση ή σε

[116] Busolt, Swoboda 1920–1926, 1310–1319· Larsen 1968, xv–xvi, xviii–xix· Aigner-Foresti, Δουκέλλης, Siewert, Zecchini 2004, 53–54· Glotz 2010, 292–293· Χρυσοχόου 2020, 267.

[117] Giovannini 1971.

[118] Walbank 1976–1977.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ζητήματα όπως η διπλή υπηκοότητα και τα οικονομικά προνόμια που μοιράζονται οι πόλεις του Κοινού[119]. Στο πλαίσιο αυτό, η Mackil διακρίνει δύο κύριες τάσεις στη δημιουργία ενός Κοινού, την οικειοθελή συνεργασία των πόλεων (*cooperation*) ως αποτέλεσμα της συνειδητοποίησης των οφελών της συμμετοχής σε ένα Κοινό (π.χ. άμυνα, οικονομία) και τον εξαναγκασμό (*coercion*) στην περίπτωση που υπάρχει μια ισχυρή δύναμη ικανή να επιβάλει τη βούλησή της (όπως η Θήβα στη Βοιωτία)[120]. Η ίδια αναγνωρίζει ότι η συνεργασία ήταν η συνηθέστερη μέθοδος και η πιο επιτυχημένη ιδίως όταν επρόκειτο για επέκταση του Κοινού εκτός των ορίων του έθνους[121].

Επίσης, η νεότερη ιστοριογραφία δεν αντιλαμβάνεται το ομοσπονδιακό φαινόμενο ως ενιαίο, αλλά δίνει έμφαση στην ποικιλία των ομοσπονδιακών δομών που αναπτύσσονται σε συνάρτηση με τις τοπικές ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής (*regional studies*) αξιοποιώντας παράλληλα ποικίλες μαρτυρίες (π.χ. ιστορική τοπογραφία, αρχαιολογία, επιγραφική, νομισματική) και αναπτύσσοντας διεπιστημονικές προσεγγίσεις[122]. Στο πλαίσιο αυτό, δίνεται έμφαση και σε δομές, εκτός των πόλεων–κρατών, οι οποίες αλληλοεπιδρούν στο εσωτερικό των ομοσπονδιακών κρατών, όπως οι φυλές ή η *κώμες*[123].

Δεύτερον, η νεότερη έρευνα θεωρεί ότι τα ομοσπονδιακά κράτη δεν αποτελούν απλή μετεξέλιξη των φυλετικών κρατών, δεδομένου ότι τα έθνη δεν είναι μονολιθικές οντότητες που προϋπήρχαν και κάποια στιγμή εξελίχθηκαν σε μια πιο οργανωμένη πολιτική οντότητα· αντίθετα η ταυτότητα ενός έθνους βρίσκεται σε συνεχή διαπραγμάτευση και εξέλιξη επιτρέποντας την ενσωμάτωση διάφορων στοιχείων. Με άλλα λόγια, τα στοιχεία που συγκροτούν την ταυτότητα ενός έθνους (κοινοί μύθοι καταγωγής, λατρείες, συνεργασία στον πόλεμο) ήταν το όχημα που διευκόλυνε τη δημιουργία ενός Κοινού και όχι η απαραίτητη προϋπόθεση ούτε η νομοτελειακή

[119] Beck, Funke 2015b, 12–13. Αυτό δεν σημαίνει ότι αυτά τα χαρακτηριστικά δεν είναι σημαντικά· αντίθετα, εξακολουθούν να αποτελούν την ειδοποιό διαφορά μεταξύ Κοινών και άλλων ενώσεων (βλ. Mackil 2013b, 305).

[120] Mackil 2013a, 330–346· Mackil 2013b, 306–313.

[121] Mackil 2013a, 355–363.

[122] Beck, Funke 2015b, 8–9.

[123] Βλ. Corsten 1999· Beck 2003, 183–187· Beck, Funke 2015b, 17–19. Η Ήπειρος αποτελεί το κατεξοχήν παράδειγμα αλληλεπίδρασης των φυλών με τις ομοσπονδιακές δομές (βλ. Cabanes 1978–1979· 1989).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

κατάληξη του έθνους όπως υποστηρίζει το εξελικτικό μοντέλο της παλαιότερης ιστοριογραφίας[124].

Η Mackil υποστηρίζει ότι η ταυτότητα ήταν ένα από τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνταν για στηρίξουν την πολιτική συνεργασία, η αποτελεσματικότητα του οποίου δεν ήταν πάντα εγγυημένη, όπως δείχνει το παράδειγμα των Πλαταιών: στα τέλη του 6ου αι. π.Χ. η Θήβα προσπάθησε να εξαναγκάσει τις Πλαταιές να συμμετέχουν στο νεοσύστατο Κοινό των Βοιωτών με το επιχείρημα ότι ήταν ανήκαν στο έθνος των Βοιωτών χωρίς, ωστόσο, να καταφέρει να πείσει τους Πλαταιείς, γεγονός που αποδεικνύει ότι ταυτότητα και πολιτικές επιλογές δεν αποτελούσαν απαραίτητα ταυτόσημες έννοιες[125].

Παράλληλα, το γεγονός ότι τα Κοινά της Ελληνιστικής εποχής επεκτείνονται πολύ πέρα από τα όρια του έθνους τους, όπως τα Κοινά των Αχαιών και των Αιτωλών, αποδεικνύει ότι η ύπαρξη ενός κοινού εθνικού υπόβαθρου δεν ήταν απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή σε ένα Κοινό[126]. Η ταυτότητα μεταβάλλεται και προσαρμόζεται ανάλογα με τις συνθήκες προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες επέκτασης του Κοινού και να ενσωματώσει τα νέα μέλη[127]. Παρόλα αυτά, η αίσθηση του ανήκειν σε μια κοινότητα με κοινή ταυτότητα, όσο τεχνητή κι αν αυτή ήταν, αποτελούσε έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες για τη δημιουργία ενός Κοινού στον αρχαίο ελληνικό κόσμο[128].

Συνεπώς, η νεότερη ιστοριογραφία δεν αντιλαμβάνεται το Κοινό ως μια εξέλιξη ενός πρωτόγονου φυλετικού κράτους και ως εκ τούτου ως μια υποδεέστερη μορφή οργάνωσης σε σχέση με την πόλη-κράτος, αλλά, όπως αναφέρει ο McInerney, ως μια οντότητα η οποία είναι αποτέλεσμα ενός δημιουργικού συμβιβασμού των δύο αντίρροπων τάσεων που κυριαρχούσαν στον αρχαίο ελληνικό κόσμο, από τη μια της τάσης για αυτονομία και από την άλλη της τάσης για ένωση με στόχο την άμυνα και την αύξηση της δύναμης[129]. Κατά τον McInerney, το Κοινό είναι ένα σύνθετο δίκτυο στο οποίο οι δεσμοί μεταξύ των

[124] Beck 2003, 179–183. Για το ζήτημα του έθνους, βλ. και Hall 1997· 2015.

[125] Mackil 2014, 271–274· 2019, 13–14, 25–26. Βλ. και Post 2019.

[126] Mackil 2014, 278–280.

[127] Mackil 2019, 18–23.

[128] Mackil 2013a, 330–334, 355.

[129] McInerney 2013, 469.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

διάφορων συνδεδεμένων μερών διαφέρουν ως προς την ισχύ ανάλογα με τον συσχετισμό των δύο παραπάνω αντίρροπων τάσεων[130].

Η διατήρηση της αυτονομίας των πόλεων ήταν άλλωστε ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του ομοσπονδιακού κράτους· οι πόλεις παραχωρούσαν ένα μέρος της κυριαρχίας τους στο Κοινό, αλλά παρέμεναν αυτόνομες[131]. Στο πλαίσιο αυτό, σε ένα Κοινό υπήρχε σαφής διάκριση μεταξύ ομοσπονδιακής και τοπικής εξουσίας. Κύριες αρμοδιότητες της ομοσπονδιακής εξουσίας ήταν η άμυνα, η εξωτερική πολιτική και οι διακρατικές σχέσεις (συμμαχίες, *σύμβολα*, διαιτησίες), η λήψη αποφάσεων για πόλεμο και ειρήνη, η ρύθμιση της κοινής λατρείας[132]. Από την άλλη πλευρά, οι πόλεις διατηρούσαν την αυτονομία τους σε τομείς όπως η απονομή της δικαιοσύνης στο εσωτερικό της πόλης, η οικονομία, τα τοπικά ιερά και εν γένει η διοίκηση της πόλης. Επίσης, οι πόλεις ενός Κοινού μπορούσαν να διατηρούν σχέσεις με πόλεις εκτός του Κοινού υπό την προϋπόθεση ότι δεν είχαν πολιτικό ή στρατιωτικό περιεχόμενο[133].

Η ομοσπονδιακή δομή αποτελούνταν από ένα σώμα αξιωματούχων οι οποίοι ασκούσαν την εκτελεστική εξουσία και από δύο συνήθως συνελεύσεις οι οποίες ασκούσαν τη νομοθετική. Οι κυριότεροι αξιωματούχοι ήταν ο *στρατηγός* (ο επικεφαλής του Κοινού), ο *γραμματέας των συνέδρων* και ο *ταμίας*. Όσον αφορά τις συνελεύσεις, συνήθως συναντάμε μία άμεση (*εκκλησία*) στην οποία συμμετείχαν όλοι οι πολίτες του Κοινού και μία έμμεση (*βουλή* ή *συνέδριο*) στην οποία συμμετείχαν οι αντιπρόσωποι των πόλεων του Κοινού. Αυτός ήταν ο πυρήνας της ομοσπονδιακής διοίκησης· ωστόσο, οι ομοσπονδιακοί θεσμοί παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία από Κοινό σε Κοινό[134].

Τέλος, τα ομοσπονδιακά κράτη διέθεταν ένα κέντρο, συνήθως ένα κοινό ιερό στο οποίο λάμβαναν χώρα οι συνεδριάσεις των ομοσπονδιακών οργάνων. Επίσης, διέθεταν ομοσπονδιακό στρατό στο οποίο συνεισέφεραν οι πόλεις του Κοινού ανάλογα με το μέγεθός τους, καθώς και κοινό νόμισμα[135].

Ολοκληρώνοντας την παρούσα επισκόπηση είναι αναγκαίο να θίξουμε το ζήτημα της ορολογίας σχετικά με τα ομοσπονδιακά κράτη (Κοινά). Όπως είδαμε παραπάνω, η απουσία συστηματικής χρήσης ενός όρου για τη δήλωση του ομοσπονδιακού κράτους

[130] McInerney 2013, 470–478.

[131] Ténékidès 1993, 378–385.

[132] Mackil 2013a, 346–355.

[133] Mackil 2013a, 384–390.

[134] Larsen 1968, xxi–xxviii· Beck, Funke 2015b, 14–17.

[135] McInerney 2013, 470–472.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

από τους αρχαίους ήταν ένα από τα επιχειρήματα του Giovannini κατά της ύπαρξης των ομοσπονδιακών κρατών. Οι αρχαίοι χρησιμοποιούσαν αδιαφοροποίητα τους όρους *κοινόν, ἔθνος* και *συμπολιτεία* προκειμένου να αναφερθούν στο ομοσπονδιακό κράτος· ωστόσο, κανένας από τους τρεις όρους δεν χρησιμοποιούνταν αποκλειστικά και μόνο για να περιγράψει τα ομοσπονδιακά κράτη[136].

Όπως αναφέρει ο Rzepka, ο όρος *ἔθνος* χρησιμοποιούνταν για να δηλώσει επίσης τα φυλετικά κράτη, ενώ ο όρος *κοινόν* μπορούσε να σημαίνει οποιαδήποτε κοινότητα, ακόμη και αυτή της πόλης, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιούνταν για να δηλώσει τη συνέλευση των πολιτών (*εκκλησία*). Συνεπώς, όπως υποστηρίζει ο Rzepka, η ορολογία δεν αποτελεί ασφαλές κριτήριο για τον προσδιορισμό ενός κράτους ως ομοσπονδιακού[137]. Αυτό, ωστόσο, δεν σημαίνει ότι δεν υπήρχαν ομοσπονδιακά κράτη, όπως είχε υποστηρίξει ο Giovannini, αλλά ότι πρέπει να λαμβάνει κανείς υπόψη και άλλους παράγοντες, όπως οι θεσμοί ή η ύπαρξη αντιπροσωπευτικών οργάνων (*συνέδριο*), προκειμένου να χαρακτηρίσει ένα κράτος ως ομοσπονδιακό[138].

Σήμερα στη βιβλιογραφία συνήθως χρησιμοποιείται ο όρος *Κοινό*, όταν γίνεται αναφορά στα ομοσπονδιακά κράτη της Αρχαιότητας. Ο δε όρος «ομοσπονδιακό κράτος» (*federal state*) ο οποίος αντανακλά μια πολιτική οντότητα της σημερινής πραγματικότητας χρησιμοποιείται καταχρηστικά, καθώς είναι αυτός που προσιδιάζει περισσότερο στην εμπειρία των αρχαίων Κοινών· ωστόσο, αντιλαμβάνεται κανείς ότι τα αρχαία Κοινά ήταν πολύ διαφορετικά από τα σύγχρονα ομοσπονδιακά κράτη[139]. Στην παρούσα εργασία χρησιμοποιούμε τους όρους *Κοινό* και *ομοσπονδιακό κράτος* ως συνώνυμους προκειμένου να αποφεύγεται η επανάληψη του ίδιου όρου.

[136] Beck 1997, 11–12· Aigner-Foresti, Δουκέλλης, Siewert, Zecchini 2004, 28–30· Beck, Funke 2015b, 14.

[137] Rzepka 2017, 14–23. Βλ. και Rzepka 2002.

[138] Rzepka 2017, 24–51.

[139] Vlassopoulos 2007, 194.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΙΙΙ. ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ομοσπονδιακό φαινόμενο στον θεσσαλικό χώρο είναι αρκετά παλαιό. Οι πρώτες ενδείξεις για την ύπαρξη κοινής πολιτικής και στρατιωτικής οργάνωσης των Θεσσαλών ανάγονται στον 6ο αι. π.Χ. Στα μέσα του 6ου αι. χρονολογείται η συμμαχία τους με τους Πεισιστρατίδες, ενώ στα τέλη του ίδιου αιώνα παραχώρησαν την Ιωλκό στον Ιππία μετά την πτώση του[140]. Ωστόσο, η ληξιαρχική πράξη γεννήσεως του Κοινού των Θεσσαλών είναι η μεταρρύθμιση του Αλεύα του Πυρρού την οποία αναφέρει ο Αριστοτέλης· σύμφωνα με τα σωζόμενα αποσπάσματα, τα οποία εικάζεται ότι μεταφέρουν πληροφορίες από τη *Θετταλῶν Πολιτεία*, ο Αλεύας οργάνωσε την επικράτεια του θεσσαλικού κράτους σε τέσσερεις διοικητικές περιφέρειες (*τετράδες*), την Πελασγιώτιδα, την Εστιαιώτιδα, τη Θεσσαλιώτιδα και τη Φθιώτιδα[141].

Απόρροια αυτής της μεταρρύθμισης ήταν η συστηματοποίηση της πολιτικής και στρατιωτικής οργάνωσης των Θεσσαλών. Εκτός από τις *τετράδες*, ο Αλεύας, σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, διαίρεσε τη θεσσαλική επικράτεια σε κλήρους, καθένας από τους οποίους θα συνεισέφερε 40 ιππείς και 80 οπλίτες στον θεσσαλικό στρατό. Κατά καιρούς έχουν διατυπωθεί διάφορες υποθέσεις σχετικά με τον συνολικό αριθμό των κλήρων και της στρατιωτικής δύναμης των Θεσσαλών. Συνήθως ο συνολικός αριθμός των κλήρων υπολογίζεται στους 150 λαμβάνοντας υπόψη το χωρίο του Ξενοφώντα σύμφωνα με το οποίο το ιππικό των Θεσσαλών ανερχόταν στου 6.000 ιππείς[142]. Σύμφωνα με τον Helly, ωστόσο, ο συνολικός αριθμός των κλήρων ανέρχεται στους 128, καθώς κάθε *τετράδα* αποτελούνταν από 4 πόλεις και κάθε πόλη από 8 κλήρους, ενώ το σύνολο των οπλιτών σε 10.240 και των ιππέων σε 4.608. Ο Helly καταλήγει σε αυτό το συμπέρασμα κατόπιν ενός πολύπλοκου συλλογισμού που βασίζεται στο σύγγραμμα του Ασκληπιοδότου, *Τέχνη Τεχνική*, σχετικά με την οργάνωση των αρχαίων στρατών, καθώς και σε θεωρίες σχετικά με την αριθμολογική σκέψη των αρχαίων Ελλήνων[143].

---

[140] Ἡροδ. V 63, 2· V 94. Βλ. Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 680–681· Bouchon, Helly 2015, 232.

[141] Ἀριστ. Fr. 497–498 (Rose).

[142] Ξεν. *Ελλ*. VI 1, 8. Βλ. Larsen 1968, 17· Helly 1995, 201.

[143] Bouchon, Helly 2015, 235–238. Για μια λεπτομερή παρουσίαση της θεωρίας του Helly σχετικά με την οργάνωση του θεσσαλικού κράτους και στρατού, βλ. Helly 1995, 191–219. Βλ. και την κριτική που ασκεί ο Caveing (1997) όσον αφορά τις μαθηματικές πτυχές της θεωρίας του Helly, αλλά και ο Mulliez (1997) όσον αφορά γενικά τη μεταρρύθμιση του Αλεύα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Παράλληλα, δεν υπάρχει συμφωνία ούτε όσον αφορά το πότε ακριβώς έλαβε χώρα ή μεταρρύθμιση ή ακόμη για τον αν ο Αλεύας ήταν ιστορικό πρόσωπο. Κατά τον Larsen, η ιστορικότητα του Αλεύα είναι αμφισβητήσιμη· η μεταρρύθμιση, ωστόσο, θα πρέπει να έλαβε χώρα μέσα στον 6ο αι., το αργότερο έως τις αρχές του 5ου αι. π.Χ., και σε κάθε περίπτωση πριν την επέκταση των Θεσσαλών σε βάρος των *περιοίκων* και των Φωκέων, προϋπόθεση για την οποία ήταν η ύπαρξη οργανωμένου κράτους και στρατού[144]. Η Sordi και οι Helly – Bouchon τοποθετούν τη μεταρρύθμιση στα τέλη του 6ου αι. π.Χ. θεωρώντας ότι αυτή ανήκει στο πνεύμα των μεταρρυθμίσεων του Κλεισθένη, ενώ πιστεύουν ότι ο Αλεύας ήταν υπαρκτό και όχι μυθικό πρόσωπο[145]. Τέλος, ο Sprawski προτείνει ότι η μεταρρύθμιση έγινε από τον Ιάσονα των Φερών τον 4ο αι. π.Χ., καθώς θεωρεί ότι η αναφορά σε οπλίτες τον 6ο αι. π.Χ. είναι αναχρονιστική· η αναφορά στον Αλεύα και στο απώτατο παρελθόν αποτελούσε μέρος της προπαγάνδας του Ιάσονα η οποία επηρέασε και τον συγγραφέα της *Θετταλῶν Πολιτείας*[146].

Σε κάθε περίπτωση, στα τέλη του 6ου αι. π.Χ. και στις παραμονές των Περσικών Πολέμων, οι Θεσσαλοί έχουν συγκροτήσει ένα οργανωμένο ομοσπονδιακό κράτος. Ωστόσο, η οργάνωση του Κοινού και η μετέπειτα εξέλιξή του κατά την Κλασική εποχή και έως την κατάκτηση της Θεσσαλίας από τον Φίλιππο Β΄ αποτελούν αντικείμενο συζήτησης εδώ και πολλά χρόνια. Δύο παράγοντες δυσκολεύουν τον προσδιορισμό της οργάνωσης του Κοινού και αφήνουν χώρο για πολλαπλές και αντικρουόμενες ερμηνείες: πρώτον η ύπαρξη ελάχιστων επιγραφικών μαρτυριών και δεύτερον ο προεξάρχων ρόλος των θεσσαλικών ελίτ εντός του Κοινού.

Οι επιγραφικές μαρτυρίες που μας δίνουν πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση του Κοινού των Θεσσαλών προέρχονται κυρίως από τον 4ο αι. π.Χ. Η σημαντικότερη μαρτυρία είναι η συνθήκη του Κοινού με την Αθήνα το 361/0 π.Χ., στην οποία απαντά για πρώτη φορά η φράση *τὸ κοινὸν τῶν Θετταλῶν*, καθώς και οι ακόλουθοι αξιωματούχοι: *ἄρχων, πολέμαρχοι, ἵππαρχος, ἱππεῖς, ἱερομνήμονες*[147]. Ο *ἄρχων* και οι *πολέμαρχοι* αναφέρονται και στο κείμενο με τους όρκους που επισφράγισαν τη συνθήκη[148]. Επίσης, αναφορά σε *πολεμάρχους* υπάρχει και σε ανάθημα των Φαρσαλίων

[144] Larsen 1960, 237–238· Larsen 1968, 18.

[145] Sordi 1958, 65–84· Helly 1995, 174–175· Bouchon, Helly 2015, 235· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 680.

[146] Sprawski 2012.

[147] *IG* II² 116 (Rhodes - Osborne, *GHI* 44) στίχ. 23–25.

[148] *IG* II² 175 (*SEG* 45, 51) στίχ. 5–6.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στους Δελφούς από τα μέσα του 4ου αι. π.Χ.[149], ενώ στο περίφημο ανάθημα του Δαόχου στους Δελφούς (337/6–333/2 π.Χ.) διαβάζει κανείς: *τέτραρχος Θεσσαλῶν* και *ἁπάσης Θεσσαλίας ἄρξας*[150]. Από τον 5ο αι. π.Χ., διασώζεται μόνο το ανάθημα που αφιέρωσαν οι Θεσσαλοί στους Δελφούς μετά τη μάχη της Τανάγρας (458/7 π.Χ.) και στο οποίο αναφέρονται οι *πολέμαρχοι*[151].

Οι παραπάνω μαρτυρίες έχουν συνδυαστεί και ερμηνευτεί με διάφορους τρόπους δίνοντας δύο αφηγήματα σχετικά με την οργάνωση και την πορεία του Κοινού των Θεσσαλών. Σύμφωνα με το παραδοσιακό αφήγημα, το Κοινό των Θεσσαλών ήταν αρχικά ένα συγκεντρωτικό κράτος με επικεφαλής τον *ταγό*, ένα είδος βασιλέα που επιλεγόταν μεταξύ των αριστοκρατικών οικογενειών, ενώ σε κάθε *τετράδα* υπήρχε ένας *τέτραρχος* ως επικεφαλής. Η αριστοκρατική αυτή οργάνωση κλονίστηκε τον 5ο αι. π.Χ. λόγω της ανάπτυξης των πόλεων η οποία οδήγησε σε μια περίοδο εσωστρέφειας και κοινωνικών αναταραχών (π.χ. εξέγερση *πενεστών*) από την οποία προέκυψε ένα «πραγματικό» ομοσπονδιακό κράτος, μια συμπολιτεία πόλεων, ενώ οι αριστοκρατικές οικογένειες κλήθηκαν να επαναπροσδιορίσουν τον ρόλο τους. Στο πλαίσιο αυτό, παρατηρούμε αλλαγές στην οργάνωση του Κοινού, όπως η αντικατάσταση των *τετράρχων* από τους *πολέμαρχους*, στα μέσα του 5ου αι. π.Χ., η οποία δείχνει τη μετατόπιση του κέντρου βάρους της στρατιωτικής διοίκησης από τις αριστοκρατικές δομές όπως ήταν οι *τετράδες* στις πόλεις, καθώς και η αντικατάσταση του *ταγού* από το αξίωμα του *άρχοντα* στη θέση του επικεφαλής του Κοινού τον 4ο αι. π.Χ., όπως μαρτυρά η συνθήκη με την Αθήνα. Στις αρχές του 4ου αι. π.Χ., ο Ιάσων των Φερών επιδίωξε παλινορθώσει την παλαιά συγκεντρωτική οργάνωση διεκδικώντας την ηγεμονία στη Θεσσαλία, χωρίς, ωστόσο, να προλάβει να υλοποιήσει το σχέδιό του[152].

Ορισμένοι πιστεύουν ότι η διαμάχη μεταξύ Φερών από τη μία, Αλευάδων και θεσσαλικών πόλεων από την άλλη, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την παρέμβαση ξένων παραγόντων στη Θεσσαλία, όπως των Μακεδόνων και των Θηβαίων[153], ήταν αυτή που οδήγησε στην αναδιοργάνωση του Κοινού. Επομένως, η αντικατάσταση του *ταγού* από τον *άρχοντα* και των *τετράρχων* από τους *πολέμαρχους* αποδίδεται στους Θηβαίους και στην εκστρατεία του Πελοπίδα εναντίον του Αλέξανδρου των Φερών, στο πλαίσιο

[149] *SEG* 1, 210 στίχ. 2.

[150] *F.Delphes* III 4, 460 I στίχ. 1· V στίχ. 1–2· VII στίχ. 4.

[151] *SEG* 17, 243 στίχ. 2.

[152] Larsen 1968, 14–26. Πρβλ. Sordi 1958, 109–192· Beck 1997, 119–127.

[153] Βλ. Κεφ. IIB.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

μεταρρύθμισης με στόχο την ενδυνάμωση του Κοινού των Θεσσαλών[154]. Τη νέα οργάνωση βλέπουμε στο κείμενο της συνθήκης του Κοινού με την Αθήνα το 361/0 π.Χ. Ωστόσο, όπως έχει επισημάνει ο Larsen, το αξίωμα του *πολέμαρχου* στη Θεσσαλία απαντά ήδη από τα μέσα του 5ου αι. π.Χ., όπως αποδεικνύει το ανάθημα της Τανάγρας, και συνεπώς η εισαγωγή αυτού του αξιώματος δεν θα μπορούσε να είναι αποτέλεσμα μεταρρύθμισης του 4ου αι. π.Χ.[155].

Σε αντίθεση με το παραπάνω αφήγημα, το οποίο προϋποθέτει ότι το Κοινό ακολούθησε μια εξελικτική πορεία, ο Helly προτείνει ότι μετά τη μεταρρύθμιση του Αλεύα, στα τέλη του 6ου αι. π.Χ., η οργάνωση του Κοινού των Θεσσαλών παρέμεινε ίδια[156]. Στο πλαίσιο αυτό, υποστηρίζει ότι επικεφαλής του Κοινού δεν ήταν ποτέ ο *ταγός*, αλλά ο *άρχων* (ή *αρχός* ή *τέτραρχος*)· ο όρος *ταγός* δεν μαρτυρείται ποτέ επιγραφικά για τον επικεφαλής του Κοινού των Θεσσαλών, αλλά αναφέρεται ως τίτλος του επικεφαλής μόνο από τον Ξενοφώντα σχετικά με τον Ιάσονα των Φερών[157]. Επικεφαλής κάθε *τετράδας* ήταν οι *πολέμαρχοι*, ενώ άλλοι αξιωματούχοι ήταν ο *ίππαρχος*, οι *ιππείς* και οι *ιερομνήμονες*, όπως αναφέρεται στη συνθήκη του Κοινού με την Αθήνα[158]. Συνεπώς, οι σωζόμενες επιγραφικές μαρτυρίες δεν αντιπροσωπεύουν διαφορετικές φάσεις της οργάνωσης του Κοινού, αλλά αποτελούν τεκμήρια τα οποία συνδυαστικά μας βοηθούν να αποκωδικοποιήσουμε την ομοσπονδιακή οργάνωση.

Όπως παρατηρεί εύστοχα η Mili, το πρώτο αφήγημα δίνει έμφαση στην αποδυνάμωση της Θεσσαλίας μετά το τέλος της Αρχαϊκής εποχής, η οποία συνοδεύτηκε από την ανάδυση ενός νέου και αδύναμου ομοσπονδιακού κράτους, ενώ αντίθετα το δεύτερο στην ενότητα που προέκυψε από τέλη του 6ου αι. π.Χ. χάρη στη δημιουργία ενός καλά οργανωμένου Κοινού· η πρώτη θεωρεί τις αντιθέσεις εντός του Κοινού ως σημάδι παρακμής, ενώ η δεύτερη τείνει να τις υποβαθμίζει[159]. Η Mili φέρνει στο προσκήνιο τον ρόλο των αριστοκρατικών οικογενειών στο Κοινό των Θεσσαλών, η ερμηνεία του οποίου επηρεάζει καθοριστικά τις παραπάνω προσεγγίσεις. Η ίδια υποστηρίζει ότι αντί να ερμηνεύουμε τις πρωτοβουλίες των αριστοκρατών και τις αντιθέσεις τους με την

[154] Sordi 1958, 193–230· Beck 1997, 130–131.

[155] Larsen 1960, 240–244.

[156] Bouchon, Helly 2015, 233.

[157] Ξεν. *Ελλ*. VI 1, 8. Για το σύνολο της επιχειρηματολογίας σχετικά με τον επικεφαλής, βλ. Helly 1995, 13–130.

[158] Bouchon, Helly 2015, 234–236· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 680.

[159] Mili 2019, 271–273.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ομοσπονδιακή δομή είτε ως ένδειξη κακής λειτουργίας ή μη ύπαρξης των ομοσπονδιακών θεσμών (παραδοσιακή προσέγγιση) είτε αντίθετα ως μέρος της ομοσπονδιακής πολιτικής (προσέγγιση Helly), είναι προτιμότερο να δούμε τη σχέση μεταξύ των διάφορων δρώντων εντός του Κοινού (ομοσπονδιακών θεσμών, πόλεων, αριστοκρατών) με όρους συμβιβασμού και διαπραγμάτευσης. Στο πλαίσιο αυτό, γίνεται αντιληπτό ότι η οργάνωση του Κοινού των Θεσσαλών βρισκόταν σε μια διαδικασία διαρκούς προσαρμογής και δημιουργίας νέων θεσμών, γεγονός που μας επιτρέπει να ερμηνεύσουμε και τις σωζόμενες επιγραφικές μαρτυρίες χωρίς να χρειάζεται να ανατρέχουμε σε θεωρίες περί εξέλιξης της ομοσπονδιακής οργάνωσης[160].

Ελάχιστα είναι γνωστά για την οργάνωση της Θεσσαλίας μετά την κατάκτησή της από τον Φίλιππο Β΄ και ιδίως κατά τον 3ο αι. π.Χ. Το μόνο σίγουρο είναι ότι οι Θεσσαλοί έχασαν την εκμετάλλευση των περιοικίδων περιοχών (π.χ. το λιμάνι των Παγασών) και ότι το σύνολο της Θεσσαλίας αποτελούσε αναπόσπαστο κομμάτι του μακεδονικού βασιλείου[161]. Συνήθως υποστηρίζεται ότι το Κοινό συνέχισε να υπάρχει κατά τη διάρκεια της μακεδονικής κυριαρχίας και ότι ο εκάστοτε Μακεδόνας βασιλέας ήταν και επικεφαλής του Κοινού[162]. Ωστόσο, η ύπαρξη του Κοινού αυτήν την περίοδο δεν είναι καθόλου βέβαιη. Ενδεχομένως αρχικά ο Φίλιππος Β΄ συνεργάστηκε με το Κοινό προκειμένου να πετύχει τους στόχους του, όπως την ήττα των Φωκέων κατά τον Γ΄ Ιερό Πόλεμο[163]· ωστόσο, όπως υποστηρίζει ο Helly, δεν υπάρχει καμία μαρτυρία για την ύπαρξη Κοινού τον 3ο αι. π.Χ., ενώ οι Μακεδόνες βασιλείς δεν χρειαζόταν να θεωρούνται επικεφαλής του Κοινού για να επιβάλουν τη βούλησή τους στη Θεσσαλία[164].

Κατά την Αρχαϊκή και Κλασική περίοδο, το ομοσπονδιακό φαινόμενο αφορά κυρίως τους Θεσσαλούς και όχι τους *περιοίκους* (Περραιβούς, Μάγνητες, Αχαιούς Φθιώτες, Μαλιείς, Αινιάνες, Οιταίους και Δόλοπες). Τα έθνη αυτά βρίσκονταν ήδη από τον 6ο αι. π.Χ. υπό τον έλεγχο των Θεσσαλών, αν και δεν αποτελούσαν μέρος του θεσσαλικού κράτους, δηλαδή των *τετράδων* ούτε είχαν αφομοιωθεί από τους Θεσσαλούς. Ανεξάρτητα από τον βαθμό υποτέλειας και εξάρτησης από τους Θεσσαλούς και παρά την

[160] Mili 2019, 273–282.

[161] Helly 2009, 340–345. Βλ. Bakhuizen 1987.

[162] Helly 2009, 346–347.

[163] Sprawski 2010, 188. Βλ. και Κεφ. ΙΙΒ.

[164] Helly 2009, 347 *contra* Graninger 2023, 27 ο οποίος υποστηρίζει ως πολύ πιθανή την ύπαρξη Κοινού τον 3ο αι. π.Χ.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

κατάκτησή τους από τους Μακεδόνες ή τους Αιτωλούς, από τον 4ο έως τις αρχές του 2ου αι. π.Χ., διατήρησαν τη δική τους οργάνωση. Το αν αυτή μπορεί να χαρακτηριστεί ομοσπονδιακή δεν είναι εύκολο να απαντηθεί με βάση τις ελάχιστες μαρτυρίες που έχουμε στη διάθεσή μας.

Είναι γεγονός ότι από την Αρχαϊκή εποχή ανιχνεύονται κοινές δραστηριότητες των πόλεων των περίοικων εθνών της Θεσσαλίας, εκ των οποίων η σημαντικότερη από αυτές και ενδεχομένως η αρχαιότερη ήταν η συμμετοχή τους στη Δελφική Αμφικτιονία. Μάγνητες, Αινιάνες και Αχαιοί Φθιώτες συμμετείχαν σε αυτή με δύο ψήφους, οι Περραιβοί με μία ψήφο την οποία μοιράζονταν με τους Δόλοπες και οι Μαλιείς με δύο, εκ των οποίων η μία (της Ηράκλειας) υποστηρίζεται ότι εκπροσωπούσε τους Οιταίους[165]. Η συμμετοχή στην Αμφικτιονία δηλώνει αφενός ότι κάθε ένα από τα περίοικα έθνη είχε αναπτύξει διακριτή ταυτότητα και αφετέρου ότι υπήρχε κάποιος βαθμός συνεργασίας και κοινής οργάνωσης μεταξύ των πόλεων κάθε έθνους (π.χ. η σύγκληση συνέλευσης για την εκλογή των *ιερομνημόνων* του έθνους).

Το ίδιο αποδεικνύει εξάλλου και η συμμετοχή των εθνών αυτών σε διάφορους πολεμικούς συνασπισμούς, καθώς και η σύναψη συμμαχιών με άλλα έθνη ή πόλεις[166]. Μάγνητες, Περραιβοί και Αχαιοί Φθιώτες πολέμησαν εναντίον των Θεσσαλών τον 6ο αι. π.Χ.[167]. Στα τέλη του 5ου αι. π.Χ., Αινιάνες, Μαλιείς και Δόλοπες από κοινού με μερίδα Θεσσαλών εξαπέλυσαν επίθεση εναντίον της Ηράκλειας[168]. Τον 4ο αι. π.Χ. Αινιάνες και Μαλιείς συμμετέχουν στον Κορινθιακό Πόλεμο εναντίον της Σπάρτης[169] και στη μάχη της Μαντίνειας ως σύμμαχοι των Βοιωτών[170]. Μάγνητες, Περραιβοί, Αχαιοί Φθιώτες, Αινιάνες και Δόλοπες συμμετείχαν στον στρατιωτικό συνασπισμό που συγκροτήθηκε κατά των Φωκέων στον Γ΄ Ιερό Πόλεμο[171]. Περραιβοί, Αινιάνες, Οιταίοι, Μαλιείς και Δόλοπες αναφέρονται ως μέλη του Συνέδριου της Κορίνθου[172]. Τον 3ο αι. π.Χ.

[165] Lefèvre 1998, 84–93.

[166] Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 683–690.

[167] Άριστ. *Πολ*. 1269b.

[168] Θουκ. V 51, 1. Πρβλ. Διοδ. XII 77, 4.

[169] Ξεν. *Έλλ*. IV 3, 15. Αινιάνες, Μαλιείς και Οιταίοι είχαν υπάρξει και σύμμαχοι των Λακεδαιμονίων (Ξεν. *Έλλ*. III 5, 6· Διοδ. XIV 82, 7).

[170] Διοδ. XV 85, 2.

[171] Διοδ. XVI 29,1.

[172] *IG* II^2 236b (Rhodes - Osborne, *GHI* 76) στίχ. 11.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Περραιβοί και Μάγνητες διατηρούσαν *φιλίαν* και *συγγένειαν* με την Κω, όπως αναφέρεται σε ψηφίσματα των Γόννων και του Ομολίου[173].

Πτυχές της κοινής οργάνωσης των περίοικων εθνών μας δίνουν ορισμένα χωρία της αρχαίας γραμματείας. Ο Στράβων αναφέρει ότι η Οιταία ήταν χωρισμένη σε δεκατέσσερεις *δήμους*, χωρίς όμως να γνωρίζουμε ποια περίοδο της ιστορίας των Οιταίων αφορά το συγκεκριμένο χωρίο[174]. Από την άλλη, ο Θουκυδίδης αναφέρει ότι η Μαλίς διαιρούνταν σε τρία *μέρη*, τους *Παράλιους*, τους *Ἱριεῖς* και τους *Τραχίνιους*[175]. Επιπλέον, ο Αριστοτέλης είχε αφιερώσει στους Μαλιείς μία από τις πολιτείες του (*Μαλιέων Πολιτεία*), από την οποία σώζονται ελάχιστα αποσπάσματα. Σε ένα από αυτά αναφέρεται ότι στους Μαλιείς, μολονότι πολιτικά δικαιώματα είχαν τόσο οι ενεργοί οπλίτες όσο και οι απόστρατοι, πρόσβαση στα αξιώματα είχαν μόνο οι πρώτοι[176].

Πιο απτές ενδείξεις κοινής δραστηριότητας αποτελούν οι νομισματικές κοπές οι οποίες φέρουν το όνομα του έθνους, αλλά και οι ορισμένες επιγραφικές μαρτυρίες. Γνωρίζουμε αρκετές κοπές των Περραιβών οι οποίες χρονολογούνται τον 5ο και 4ο αι. π.Χ.[177], των Αχαιών Φθιωτών από τα τέλη του 4ου και τις αρχές του 3ου αι. π.Χ.[178], των Αινιάνων από τα τέλη του 5ου αι. έως και τον 2ο αι. π.Χ.[179], των Μαλιέων από τον 4ο αι. π.Χ.[180], των Οιταίων από τον 4ο και 3ο αι. π.Χ.[181].

Όσον αφορά τις επιγραφές, σε ανάγλυφη στήλη, ανάθημα προς τον Πύθιο Απόλλωνα, από την Ολοσσόνα, η οποία χρονολογείται στο δεύτερο τέταρτο του 4ου αι. π.Χ., αναφέρονται τα ονόματα των *ξενοδόκων* οκτώ περραιβικών πόλεων: της Ολοσσόνος, της Φαλάννας, των Μυλών, των Χυρετιών, του Ερεικινίου, της Μαλλοίας, της Μονδαίας και

[173] *SEG* 53, 850. Βλ. και Helly 2004.

[174] Στράβ. IX 5, 10. Βλ. και Rousset 2015, 225–226.

[175] Θουκ. III 92, 2.

[176] Ἀριστ. *Πολ*. 1297b 14–16.

[177] Βλ. Head 1911², 304· Rogers 1932, 143–144· Liampi 1996, 109–110· *BCD Thessaly* I 94–96 (1235–1245)· *BCD Thessaly* II 232–238 (537–558).

[178] Haagsma, Surtees, Chykedra 2019, 297–300.

[179] Βλ. Head 1911², 291· Rogers 1932, 58–60· Liampi 1994, 327–334 (*BE* 1995, 309)· *BCD Thessaly* I 29–31 (1010–1017)· *BCD Thessaly* II 23–27 (26–33).

[180] Βλ. Head 1911², 296· Rogers 1932, 125· *BCD Thessaly* I 55 (1093)· *BCD Thessaly* II 78 (125).

[181] Βλ. Head 1911², 302–303· Rogers 1932, 136–138· *BCD Thessaly* I 88–89 (1211–1216)· *BCD Thessaly* II 214–216 (487–493)· Βαλασιάδης 2004, 173–183.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

των Γόννων, κάτω από τη φράση: *Τόνδε [τύπ]ον ἔ[σ]τ[ασεν]|Ἀπόλλο[νος τὸ κοινὸν]|τ[οῖ Περραιβοῖ - - - - -]*[182].

Συνολικά, οι παραπάνω μαρτυρίες αποδεικνύουν ότι οι *περίοικοι* αποτελούσαν έθνη ξεχωριστά από τους Θεσσαλούς, παρά την εξάρτησή τους από αυτούς, τα οποία διατηρούσαν τη δική τους διακριτή οργάνωση. Αυτή, ωστόσο, κατά την γνώμη μας, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ομοσπονδιακή με τα μέχρι τώρα δεδομένα. Για παράδειγμα, αν εξετάσει κανείς προσεκτικά το κείμενο της παραπάνω στήλης, αντιλαμβάνεται ότι το περιεχόμενο έχει περισσότερο λατρευτική παρά πολιτική σημασία. Εξάλλου, *κοινόν* δεν σημαίνει απαραίτητα ομοσπονδιακό κράτος, αλλά οποιαδήποτε ένωση ή κοινότητα[183]. Στο πλαίσιο αυτό, είναι πιθανό η αναθηματική στήλη να ανήκει σε κάποια λατρευτική ένωση των Περραιβών σχετικά με τον Πύθιο Απόλλωνα.

Είναι άλλωστε χαρακτηριστική η περίπτωση της επιγραφής των αρχών του 4ου αι. π.Χ. από τη Δωδώνη με την οποία αποδίδεται πολιτεία σε γυναίκες *ἐπὶ προστάτα|Μολοσσῶν Εἰδύμ(μ)α Ἀρκτᾶνος,|γραμματέος Ἀμφικορίου Ἀρκτ|[ᾶ]νος, δαμιοργῶν […]*[184]. Η φρασεολογία αυτή σε συνδυασμό με την αναφορά δέκα *δαμιουργῶν* είχε οδηγήσει στο συμπέρασμα περί ύπαρξης ομοσπονδιακού κράτους των Μολοσσών· ωστόσο, όπως υποστηρίζει η Meyer, η επιγραφή εντάσσεται σε ένα λατρευτικό πλαίσιο, όπως αποδεικνύουν η ίδρυσή της στο ιερό της Δωδώνης, οι ομοιότητες με τη Δελφική Αμφικτιονία όπως το σώμα 10 ανδρών από φυλές πέριξ της Δωδώνης κτλ., αντανακλώντας την ύπαρξη μιας λατρευτικής ένωσης των Μολοσσών με κέντρο τη Δωδώνη και όχι απαραίτητα ενός ομοσπονδιακού κράτους[185].

Όσον αφορά τις υπόλοιπες μαρτυρίες σχετικά με την οργάνωση των εθνών της Θεσσαλίας, η συμμετοχή στην Αμφικτιονία, αν και είναι σημαντικός δείκτης για την ταυτότητα ενός έθνους, δεν αποτελεί από μόνη της ένδειξη αυτονομίας ή ύπαρξης Κοινού· όπως θα δούμε, τα περίοικα έθνη συνέχισαν να εκπροσωπούνται στην Αμφικτιονία ακόμη και μετά την απορρόφηση τους από το Κοινό των Θεσσαλών[186].

Παράλληλα, η ύπαρξη κοινών νομισμάτων δεν υποδηλώνει απαραίτητα την ύπαρξη ομοσπονδιακού κράτους[187], παρά το γεγονός ότι το νόμισμα μέσω της εικονογραφίας

[182] Helly 1979 (*SEG* 29, 546). Βλ. και Lucas 1997, 80–81.

[183] Βλ. Κεφ. ΙΙΓ.

[184] *SEG* 15, 384 στίχ. 24–27.

[185] Meyer 2015 302–305.

[186] Βλ. Κεφ. ΙΙΙΒ («Πολυεθνικά» Κοινά).

[187] Psoma, Tsangari 2003, 112· Mackil 2015, 490.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

του, η οποία αναφέρεται σε ιδρυτικούς μύθους και παραδόσεις, αποτελούσε μέσο αποκρυστάλλωσης της ταυτότητας ενός έθνους. Αντίθετα, διάφορα κίνητρα (π.χ. οικονομικά, αμυντικά, λατρευτικά, επιδίωξη ηγεμονίας ορισμένων πόλεων) μπορούσαν να οδηγήσουν στην έκδοση κοινού νομίσματος μεταξύ των πόλεων ενός έθνους[188]. Πληθώρα παραδειγμάτων αποδεικνύουν ότι η ύπαρξη κοινών νομισμάτων ή νομισμάτων που φέρουν το όνομα ενός έθνους δεν αποτελεί επαρκή ένδειξη και ως εκ τούτου δεν συνεπάγεται απαραίτητα και την ύπαρξη μιας ομοσπονδιακής δομής[189].

Τέλος, οι μαρτυρούμενες διαιρέσεις σε *μέρη* ή *δήμους* σε Μαλιείς και Οιταίους αντίστοιχα δεν παραπέμπουν απαραίτητα σε μια ομοσπονδιακή οργάνωση, αλλά μάλλον αντανακλούν φυλετικές ή στρατιωτικές διαιρέσεις στο πλαίσιο κάθε έθνους. Εξάλλου, οι συγκεκριμένες μαρτυρίες είναι πολύ αποσπασματικές ώστε να εξάγουμε βέβαια συμπεράσματα.

Επομένως, τα περίοικα έθνη της Θεσσαλίας κατά την Αρχαϊκή και Κλασική περίοδο και έως τον 2ο αι. π.Χ. αποτελούσαν περισσότερο χαλαρές ενώσεις πόλεων που ενεργοποιούνταν με αφορμή τη λατρεία ή όταν ανέκυπτε κίνδυνος, δηλαδή σε περίπτωση απειλής ή πολέμου. Απουσιάζουν οι θεσμοί και οι μηχανισμοί εκείνοι που βλέπουμε στο Κοινό των Θεσσαλών και οι οποίοι καθιστούν το έθνος των Θεσσαλών ομοσπονδιακό κράτος. Για τους *περιοίκους* θα ήταν προτιμότερο να μιλάμε για πρωτο-ομοσπονδιακές μορφές οργάνωσης παρά για ομοσπονδιακά κράτη.

Η εικόνα αυτή αλλάζει άρδην από τον 2ο αι. π.Χ., ο οποίος σηματοδοτεί μια τομή για το ομοσπονδιακό φαινόμενο στη Θεσσαλία, καθώς στη διάρκειά του, δίπλα στο Κοινό των Θεσσαλών το οποίο αναβιώνει με νέα πλέον οργάνωση, εμφανίζονται για πρώτη φορά οργανωμένα ομοσπονδιακά κράτη από ορισμένα περίοικα έθνη, τους Μάγνητες, τους Περραιβούς, τους Αινιάνες και τους Οιταίους. Αχαιοί Φθιώτες και Μαλιείς

[188] Mackil, van Alfen 2006, 203.

[189] Βλ. τα νομίσματα του 3ου αι. π.Χ. από την Αχαΐα Φθιώτιδα που φέρουν το εθνικό των Αχαιών (βλ. Haagsma, Surtees, Chykedra 2019, 299), την περίπτωση των νομισμάτων του 5ου αι. π.Χ. που φέρουν το όνομα του έθνους των Αρκάδων (βλ. Nielsen 2015, 250–252: τα νομίσματα θα μπορούσαν να ανήκουν σε μία λατρευτική ένωση – αμφικτιονία αρκαδικών πόλεων), τα κοινά νομίσματα βοιωτικών πόλεων στα τέλη του 6ου αι. π.Χ. (βλ. Mackil, van Alfen 2006, 226–227· Mackil 2015, 489–490), αλλά και αυτά των Ευβοέων, των Λυκίων και των πόλεων της Χαλκιδικής, τα οποία ήταν σε χρήση ήδη πριν την ίδρυση των αντίστοιχων Κοινών (βλ. Martin 1975, 118–119· Aigner-Foresti, Δουκέλλης, Siewert, Zecchini 2004, 105–106· Mackil 2015, 490· Giannakopoulos 2019, 118).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ενσωματώθηκαν σχεδόν αμέσως στο Κοινό των Θεσσαλών[190], με αποτέλεσμα η διαδικασία της πολιτικής τους εξέλιξης να σταματήσει οριστικά.

Καταλύτης των παραπάνω εξελίξεων υπήρξε η επέμβαση της Ρώμης στα ελληνικά ζητήματα, η οποία από τον 2ο αι. π.Χ. γίνεται όλο και πιο έντονη. Οι Ρωμαίοι αναδιοργάνωσαν πολιτικά τον θεσσαλικό χώρο, αφού απάλλαξαν τη Θεσσαλία από τη μακεδονική και έπειτα την αιτωλική κυριαρχία, επανιδρύοντας το Κοινό των Θεσσαλών και ιδρύοντας μια σειρά μικρότερων ομοσπονδιακών κρατών από ορισμένα έθνη των *περιοίκων*, στα οποία είχαν παραχωρήσει την ελευθερία με βάση τη διακήρυξη των Ισθμίων[191].

Στο πλαίσιο αυτό, διακρίνουμε δύο φάσεις ομοσπονδιακής διεύρυνσης στον θεσσαλικό χώρο. Η πρώτη, αμέσως μετά τον Β΄ Μακεδονικό Πόλεμο και την ήττα του Φιλίππου Ε΄ (197 π.Χ.) κατά την οποία επανιδρύεται το Κοινό των Θεσσαλών και ιδρύονται τα Κοινά των Μαγνήτων και των Περραιβών· η εκλογή *στρατηγού* των Θεσσαλών το 196 π.Χ. επιβεβαιώνει ότι τα Κοινά λειτούργησαν αμέσως μετά την αποτίναξη της μακεδονικής κυριαρχίας[192]. Η δεύτερη, μετά τον Γ΄ Μακεδονικό Πόλεμο, την ήττα του Περσέα και των Αιτωλών (168 π.Χ.), κατά την οποία, επανιδρύεται το Κοινό των Μαγνήτων (το οποίο είχε καταλυθεί μετά τον Αντιοχικό Πόλεμο το 192 π.Χ.) και ιδρύονται τα Κοινά των Αινιάνων και των Οιταίων. Η οργάνωσή αυτών των Κοινών θα πρέπει να είχε ολοκληρωθεί έως το 165 π.Χ., οπότε και αναφέρονται σε τιμητική επιγραφή για τον *Κάσσανδρο Μενεσθέως* (**ΚΑ 12**)[193].

Σύμφωνα με τον Martin, η ίδρυση ομοσπονδιακών κρατών από τη Ρώμη αποσκοπούσε στη δημιουργία πολιτικών οντοτήτων οι οποίες αφενός θα λειτουργούσαν ως ανάχωμα απέναντι στη μακεδονική και αιτωλική επιθετικότητα και αφετέρου δεν θα ήταν ικανές να αποτελέσουν απειλή για τη Ρώμη και την ισορροπία στον ελλαδικό χώρο[194]. Για τον

[190] Πολ. XVIII 47, 6–7· Liv. XXXIII 34, 7.

[191] Πολ. XVIII 46, 5· Liv. XXXIII 34, 6–7· Πλουτ. *Φλαμ.* 10, 4.

[192] Βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Ιστορική εξέλιξη).

[193] Η επιγραφή σώζεται σε δύο αντίγραφα, ένα από την Αλεξάνδρεια Τρωάδα, το οποίο είναι το πληρέστερο και συμπεριλαμβάνεται στο *corpus* της εργασίας (**ΚΑ 12**) και ένα από τους Δελφούς, το οποίο είναι πολύ φθαρμένο και δεν διασώζει την αναφορά του Κοινού των Αινιάνων. Για το αντίγραφο των Δελφών, βλ. *Syll*^{3} 653Β· *F.Delphes* III 1, 218· Daux 1965, 498–502 (*BE* 1967, 311· *SEG* 23, 315–316)· Mulliez 1988, 378–380. Για τον ιστορικό σχολιασμό του περιεχομένου της επιγραφής και την προσωπικότητα του *Κασσάνδρου Μενεσθέως*, βλ. Martin 1975, 619–622· Savalli-Lestrade 2012, 46.

[194] Martin 1975, 564–587.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

λόγο αυτό, η Ρώμη προωθεί την ίδρυση μικρών ομοσπονδιακών κρατών από σχεδόν όλα τα έθνη της Θεσσαλίας και δεν ενσωματώνει εξαρχής τους *περιοίκους* στο Κοινό των Θεσσαλών. Παράλληλα, η Ρώμη είχε αντιληφθεί τον ενοποιητικό χαρακτήρα των ελληνικών ομοσπονδιακών κρατών και την ικανότητά τους να εξισορροπούν τις αντιθέσεις μεταξύ των πόλεων λειτουργώντας ως ένας αποτελεσματικός διοικητικός μηχανισμός[195].

Επομένως, στη Θεσσαλία υπήρχαν, στα μέσα του 2ου αι. π.Χ., πέντε ομοσπονδιακά κράτη (Θεσσαλών, Μαγνήτων, Περραιβών, Αινιάνων, Οιταίων). Το ομοσπονδιακό φαινόμενο στη Θεσσαλία βρίσκεται στην ακμή του αυτή την περίοδο· ωστόσο, σύντομα οι ανακατατάξεις που συμβαίνουν στον ελλαδικό χώρο μετά τον Αχαϊκό Πόλεμο επηρεάζουν αναπόφευκτα και τα Κοινά της Θεσσαλίας. Το 146 π.Χ. αποτελεί σημαντική χρονολογία για το σύνολο των ομοσπονδιακών κρατών του ελλαδικού χώρου, καθώς σύμφωνα με τον Παυσανία, τα ομοσπονδιακά κράτη καταλύθηκαν μετά τον Αχαϊκό Πόλεμο, ενώ ορισμένα επανιδρύθηκαν λίγα χρόνια μετά: *συνέδριά τε κατὰ ἔθνος τὰ ἑκάστων, Ἀχαιῶν καὶ τὸ ἐν Φωκεῦσιν ἢ Βοιωτοῖς ἢ ἑτέρωθί που τῆς Ἑλλάδος, κατελέλυτο ὁμοίως πάντα. ἔτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον ἐτράποντο ἐς ἔλεον Ῥωμαῖοι τῆς Ἑλλάδος, καὶ συνέδριά τε κατὰ ἔθνος ἀποδιδόασιν ἑκάστοις τὰ ἀρχαῖα*[196].

Το χωρίο αυτό επιδέχεται κριτικής όσον αφορά την ακρίβειά του[197]. Σύμφωνα με τον Martin, ο Παυσανίας προέβη σε μια γενίκευση σχετικά με την τύχη των ομοσπονδιακών κρατών με βάση αυτό που συνέβη στα Κοινά των Αχαιών, των Βοιωτών και των Φωκέων[198]. Πράγματι, όσον αφορά τα Κοινά της Θεσσαλίας οι επιγραφικές μαρτυρίες είναι αδιάλειπτες έως τα τέλη του 2ου αι. π.Χ. και δεν υπονοούν κάποια διακοπή στη λειτουργία των Κοινών. Το Κοινό των Περραιβών, ωστόσο, ήταν ένα από τα Κοινά που καταλύθηκαν το 146 π.Χ. Επομένως, το χωρίο του Παυσανία δεν απέχει και τόσο από την πραγματικότητα όσο πιστεύει ο Martin. Το 146 π.Χ. φαίνεται πως υπήρξε όντως σημείο καμπής για τα Κοινά στον ελλαδικό χώρο.

Σε γενικές γραμμές, ο 2ος αι. π.Χ. μπορεί να θεωρηθεί ως ο «χρυσός αιώνας» των ομοσπονδιακών κρατών στη Θεσσαλία, καθώς είναι η περίοδος (ιδίως το β΄ μισό), κατά την οποία τα Κοινά της Θεσσαλίας βρίσκονται σε πλήρη λειτουργία και ανάπτυξη, όπως μαρτυρά η πληθώρα των σωζόμενων ψηφισμάτων που προέρχονται από αυτή την

[195] Edelmann-Singer 2015, 36.

[196] Παυσ. VII 16, 9–10.

[197] Larsen 1955, 107–108.

[198] Martin 1975, 587–593.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

περίοδο. Αντίθετα, τον 1ο αι. π.Χ., οι πηγές λιγοστεύουν, γεγονός που αντανακλά την κρίση που βιώνουν λόγω των συνεχών πολέμων πολλοί εκ των οποίων επηρεάζουν άμεσα τη Θεσσαλία (Μιθριδατικοί και ρωμαϊκοί εμφύλιοι). Ο Martin υποστηρίζει ότι μετά το 146 π.Χ. και την εδραίωση της ρωμαϊκής κυριαρχίας στον ελλαδικό χώρο, οι Ρωμαίοι εγκαταλείπουν τα Κοινά στην τύχη τους, με αποτέλεσμα πολλά από αυτά να οδηγηθούν σταδιακά στη διάλυση ή την αφομοίωση από άλλα μεγαλύτερα Κοινά, όπως συνέβη με τα Κοινά των Αινιάνων και των Οιταίων τα οποία αφομοιώθηκαν από το Κοινό των Θεσσαλών, προς το τέλος του 1ου αι. π.Χ. κατόπιν απόφασης του Αυγούστου[199].

Παρόλα αυτά, στην Αυτοκρατορική εποχή, τα Κοινά λειτούργησαν ως όργανα τοπικής αυτοδιοίκησης για τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία[200]. Μετά από μια περίοδο εγκατάλειψής τους από τη Ρώμη τον 1ο αι. π.Χ., λόγω των πολλαπλών κρίσεων που αντιμετωπίζει, τα Κοινά αναβιώνουν στους Αυτοκρατορικούς χρόνους ως ο πιο διαδεδομένος τρόπος οργάνωσης του ανατολικού τμήματος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας[201]. Τα Κοινά που μαρτυρούνται αυτή την περίοδο είναι των Αχαιών, των Βοιωτών, των Φωκέων, των Ευβοέων, των Δωριέων και των Λοκρών τα οποία όλα μαζί συγκροτούσαν το Κοινό των Παναχαιών, καθώς και τα Κοινά των Λυκίων και των Ελευθερολακώνων[202]. Τα Κοινά αυτά δεν θα πρέπει να θεωρηθούν αποκλειστικά λατρευτικές ενώσεις (όπως η Αμφικτιονία ή το Πανελλήνιο) αφιερωμένες μόνο στη λατρεία του αυτοκράτορα· αντίθετα, είχαν διοικητικές αρμοδιότητες και λειτουργούσαν ως μονάδες της ρωμαϊκής διοίκησης, αν και οι αρμοδιότητές τους περιορίστηκαν σε σχέση με τα Κοινά της Ελληνιστικής περιόδου και προσαρμόστηκαν στα δεδομένα της εποχής[203].

Στη Θεσσαλία υπάρχουν δύο Κοινά, το Κοινό των Μαγνήτων, το μόνο Κοινό των *περιοίκων* που επιβίωσε, και το Κοινό των Θεσσαλών, το οποίο έχει πλέον ενσωματώσει όλα τα περίοικα έθνη πλην των Μαγνήτων. Τα δύο αυτά Κοινά θα επιβιώσουν έως και

[199] Martin 1975, 595–600.

[200] Larsen 1955, 109.

[201] Larsen 1955, 109–110· Sartre 2013², 181–182.

[202] Larsen 1955, 109–124· Sartre 2013², 96–98, 181–182.

[203] Sartre 2013², 96–98, 181–182· Edelmann-Singer 2015, 35–55 *contra* Martin 1975, 555. Εξάλλου, σε ορισμένα Κοινά, όπως των Βοιωτών και των Ελευθερολακώνων, η λατρεία του αυτοκράτορα φαίνεται πως ήταν υπόθεση περισσότερο των μεμονωμένων πόλεων, παρά των Κοινών (βλ. Harter-Uibopuu 2003).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τα τέλη του 3ου αι. μ.Χ., ενώ η κατάλυσή τους φαίνεται πως ήταν αποτέλεσμα της διοικητικής μεταρρύθμισης του Διοκλητιανού[204].

Στις ενότητες που ακολουθούν θα εστιάσουμε ακριβώς σε αυτή την περίοδο του ομοσπονδιακού φαινομένου στη Θεσσαλία η οποία ξεκινά τον 2ο αι. π.Χ. και τελειώνει τον 3ο αι. μ.Χ. Στο πρώτο υποκεφάλαιο, θα δούμε την πορεία των πέντε Κοινών της Θεσσαλίας από την ίδρυση έως την κατάλυσή τους εξετάζοντας αναλυτικά όσο το δυνατόν περισσότερες πτυχές της οργάνωσής τους, όσες μας επιτρέπει το επιγραφικό υλικό που έχουμε στη διάθεσή μας. Στο δεύτερο υποκεφάλαιο, θα επιχειρήσουμε μια αποτίμηση του ομοσπονδιακού φαινομένου στη Θεσσαλία κατά την υπό εξέταση περίοδο συγκρίνοντας την οργάνωση των πέντε Κοινών της Θεσσαλίας μεταξύ τους, αλλά και με άλλα Κοινά της ίδιας περιόδου, αναδεικνύοντας τις ιδιαίτερες πτυχές τους και εντάσσοντας τα στην ευρύτερη προβληματική σχετικά με το φαινόμενο του φεντεραλισμού στην Ελληνιστική και Ρωμαϊκή περίοδο.

[204] Martin 1975, 53, 113.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

1. ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΩΝ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Πηγές

Άμεσες:

Επιγραφές

α) **Ψηφίσματα του Κοινού**, στην πλειονότητά τους τιμητικά για πολίτες του Κοινού, ξένους ή δικαστές, ελάχιστες διαιτησίες και λοιπές αποφάσεις:

Λάρισα

ΚΘ 1: Τιμητικό ψήφισμα για τον Λαρισαίο *Ἀριστοκλῆ Ἀριστοκλέους* (196–146 π.Χ.)

ΚΘ 2: Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τη Μίλητο (ca. 180 π.Χ. ή ca. 150 π.Χ.)

ΚΘ 3: Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από την Τέω (post 150 π.Χ.)

ΚΘ 4: Τιμητικό ψήφισμα για τον *Νίκανδρο Νικάνδρου* (ca. 140 π.Χ.)

ΚΘ 5: Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τα Μύλασα (ca. 150–130 π.Χ.)

ΚΘ 6: (α) Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από άγνωστη πόλη (β) Ψήφισμα για την αποστολή σίτου στη Ρώμη (γ) Τιμητικό ψήφισμα για τους Λαρισαίους *Τιμασίθεο* και *Διότιμο Ἑρμίου* (ca. 130 π.Χ. ή ca. 57 π.Χ.)

Φίλια (ομοσπονδιακό ιερό)

ΚΘ 7: Τιμητικό ψήφισμα για Αμβρακιώτες (ca. 178–168 π.Χ.)

ΚΘ 8: Διαιτησία μεταξύ Ναρθακίου και Μελιταίας (ca. 142–140 π.Χ.)

Κιέριον

ΚΘ 9: Διαιτησία μεταξύ Κιερίου και Μητρόπολης (α) και επιστολές του *γραμματέα των συνέδρων* (β) και του *στρατηγού* (γ) προς τον *Γάιο Ποππαῖο Σαβῖνο* (επί Τιβερίου)

Χάλαι

ΚΘ 10: Τιμητικό ψήφισμα για Δημητριείς (ca. 190–184 π.Χ. ή post 146 π.Χ.)

Δημητριάς

ΚΘ 11: Τιμητικό ψήφισμα για τον Δημητριέα υιό του *Σωκλέους* (150–100 π.Χ.)

Δελφοί

ΚΘ 12: Επιστολή και τιμητικό ψήφισμα για τον *Διόδωρο* από τους Δελφούς (ca. 30–25 π.Χ.)

Μεσσήνη

ΚΘ 13: Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τη Μεσσήνη (post 150 π.Χ.)

Μυτιλήνη

ΚΘ 14: Τιμητικό ψήφισμα για τον Μυτιληναίο *Ποτάμωνα* (επί Αυγούστου)

β) **Τιμητικές επιγραφές του Κοινού** για πολίτες του Κοινού, Ρωμαίους πολίτες, αξιωματούχους και αυτοκράτορες:

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Λάρισα

ΚΘ 15: Τιμητική επιγραφή για τον *Μάρκο Καικίλιο Μέτελλο* (ca. 196 π.Χ.)

ΚΘ 16: Τιμητική επιγραφή για τον *Μάρκο Κανίνιο Ῥέβιλο* (ca. 170 π.Χ.)

ΚΘ 17: Τιμητική επιγραφή για αυτοκράτορα (Ρωμαϊκή περίοδος)

ΚΘ 18: Τιμητική επιγραφή για τον *Κόιντο Ἀκούτιο Φλάκκο* (επί Αυγούστου)

ΚΘ 19: Τιμητικές επιγραφές για τους αυτοκράτορες (α) Κλαύδιο και (β) Βεσπασιανό (41–54 μ.Χ., 69–79 μ.Χ.)

ΚΘ 20: Τιμητική επιγραφή για τον αυτοκράτορα Δομιτιανό (81–96 μ.Χ.)

Φίλια (ομοσπονδιακό ιερό)

ΚΘ 21: Τιμητική επιγραφή για τον *Μάρκο Οὔλπιο Δομίτιο Λεῦρο* (ca. 200–250 μ.Χ.)

ΚΘ 22: Τιμητική επιγραφή για τον *Μάρκο Οὔλπιο Λεῦρο Εὐβίοτο* (τέλη 2ου–αρχές 3ου αι. μ.Χ.)

ΚΘ 23: Τιμητική επιγραφή για άγνωστο πρόσωπο (χωρίς χρονολογία)

Υπάτη

ΚΘ 24: Τιμητική επιγραφή για τον Υπαταίο *Λύκο Ἑρμολάου* (τέλη 1ου–αρχές 2ου αι. μ.Χ.)

Αθήνα

ΚΘ 25: Τιμητική επιγραφή για τον *Τίτο Φλάβιο Κύλλο* (ca. 156 μ.Χ.)

Δύο αποσπασματικά ψηφίσματα και μία τιμητική επιγραφή ενδεχομένως ανήκουν στις επιγραφές του Κοινού:

α) ψήφισμα από τη Λάρισα[205]

β) ψήφισμα από τα Φίλια[206]

γ) τιμητική επιγραφή για αυτοκράτορα από τα Φίλια[207].

γ) **Κατάλογοι νικητών σε αγώνες του Κοινού**, όπως τα *Ελευθέρια*, (**ΚΘ 26**–**27**) από τη Λάρισα, στους οποίους αναφέρεται ο *αγωνοθέτης* του Κοινού των Θεσσαλών. Χρονολογούνται στις αρχές του 2ου και 1ου αι. π.Χ.

Οι παραπάνω δεν είναι οι μόνοι κατάλογοι νικητών σε αγώνες του Κοινού που διασώζονται· υπάρχουν και άλλοι από τους οποίους όμως λείπει (ή είναι πολύ φθαρμένο)

[205] *IG* IX 2, 510.

[206] Θεοχάρης 1963, 137–138 (*SEG* 25, 652).

[207] Θεοχάρης 1963, 137 (*SEG* 25, 654). Πρβλ. Graninger 2011, 62.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

το προοίμιο, στο οποίο θα αναφερόταν ο *αγωνοθέτης*. Οι κατάλογοι αυτοί δεν έχουν συμπεριληφθεί στο *corpus* των πηγών[208].

δ) **Αναθηματική επιγραφή** του Κοινού (**ΚΘ 28**) υπέρ των Μεγάλων Θεών της Σαμοθράκης, όπου και βρέθηκε (ca. 170–140 π.Χ.).

Έμμεσες:

Επιγραφές

α) **Ψηφίσματα πόλεων του Κοινού** τα οποία χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού ή αναφέρονται στο Κοινό ή σε ομοσπονδιακούς θεσμούς:

Λάρισα

ΚΘ 29: Ψηφίσματα σχετικά με την πώληση σίτου στην Αθήνα (ca. 196–192 π.Χ. και ca. 140 π.Χ.)

ΚΘ 30: Ψήφισμα για την επιδιόρθωση των τειχών της πόλης (ca. 179–172 π.Χ.)

ΚΘ 31: Τιμητικό ψήφισμα για τον αστρονόμο *Ἀντίπατρο* από την Ιεράπολη (ca. 150 π.Χ.)

ΚΘ 32: Τιμητικά ψηφίσματα για: (α) τον Αθηναίο *Ἀλέξανδρο Ἀλεξάνδρου* (β) τρεις Κώους (ca. 140–130 π.Χ.)

ΚΘ 33: Τιμητικό ψήφισμα για τους Χαλκιδέους *Ζώβιο* και *Διονύσιο Ζωβίου* (ca. 70 π.Χ.)

Άτραξ

ΚΘ 34: Τιμητικά ψηφίσματα της Λάρισας για Ατράγιο αξιωματούχο (2ος–1ος αι. π.Χ.)

Κραννών

ΚΘ 35: Ψήφισμα σχετικά με δάνεια της πόλεως (168–142 π.Χ.)

ΚΘ 36: Τιμητικά ψηφίσματα για (α) τον Λαρισαίο *Ἱπποδρόμιο* (β) τον *στρατηγό Λέοντα Παυσανίου* (135/4 π.Χ.)

ΚΘ 37: Ψήφισμα απροσδιόριστου είδους (μέσα 1ου αι. π.Χ.;)

Φαϋττός

ΚΘ 38: Τιμητικό ψήφισμα για τον Γυρτώνιο *Γοργία* (2ος αι. π.Χ.)

Κιέριον

ΚΘ 39: Τιμητικό ψήφισμα για Ρωμαίους (αρχές 2ου αι. π.Χ. ή ca. 168 π.Χ.)

ΚΘ 40: Τιμητικό ψήφισμα για άγνωστο πρόσωπο (138/7–125/4 π.Χ.)

Άλος

ΚΘ 41: Τιμητικό ψήφισμα για τον Λαρισαίο *Μένιππο Διοφάντου* (184/3 π.Χ.)

[208] Βλ. *IG* IX 2, 526 (Graninger 2011, 161–164)· *IG* IX 2, 529 (Graninger 2011, 173–175)· *IG* IX 2, 530 (Graninger 2011, 178–180)· *IG* IX 2, 534 (Graninger 2011, 175–178)· Graninger 2011, 169–172.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Θαυμακοί

ΚΘ 42: Τιμητικό ψήφισμα για τους Λαρισαίους *Ἀλέξιππο* και *Ἱππόλοχο Ἱππολόχου* (160/159 π.Χ.)

ΚΘ 43: Τιμητικό ψήφισμα για τον Γυρτώνιο *Ἀνδροσθένη Θεμιστογένους* (ca. 50 π.Χ.)

ΚΘ 44: Τιμητικό ψήφισμα για τον Γυρτώνιο *Ἰταλό Φιλίσκου* (ca. 50 π.Χ.)

Ναρθάκιον

ΚΘ 45: *Senatus consultum* σχετικά με τη συνοριακή διαφορά Μελιταίας – Ναρθακίου (ca. 140 π.Χ.)

Φθιώτιδες Θήβες

ΚΘ 46: Τιμητικό ψήφισμα για τον Φεραίο *Ἀρισταγόρα Εὐβούλου* (post 196 π.Χ.)

Υπάτη

ΚΘ 47: Τιμητικό ψήφισμα της Μητρόπολης για τον Υπαταίο γιατρό *Γλαύκο Εὐδώρου* (ca. 179–146 π.Χ. ή 160/159; π.Χ.)

Λαμία

ΚΘ 48: Ψήφισμα απροσδιόριστου είδους (186/5 π.Χ.)

ΚΘ 49: Τιμητικό ψήφισμα για τον Λαρισαίο *Δαϊμένη Σίνιος* (186/5 π.Χ.)

ΚΘ 50: Τιμητικό ψήφισμα για τον Λαρισαίο *Παυσανία* (184/3 π.Χ.)

ΚΘ 51: Τιμητικά ψηφίσματα για (α) τους *Πολύξενο Φίλωνος* και *Φίλωνα Πολυξένου* (β) κάποιον Κιεριέα (ca. 170 π.Χ. και ca. 125 π.Χ.)

ΚΘ 52: Τιμητικό ψήφισμα για τον Πελινναίο *Μητρόδωρο Ἀνδρομένους* (165–150 π.Χ.)

β) **Ψηφίσματα πόλεων εκτός του Κοινού** τα οποία χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού ή αναφέρονται στο Κοινό ή σε ομοσπονδιακούς θεσμούς:

Δελφοί

ΚΘ 53: Τιμητικό ψήφισμα για τον *ιερομνήμονα* των Θεσσαλών *Νικόστρατο Ἀναξίππου* (184/3 π.Χ.)

ΚΘ 54: Διαιτησία μεταξύ Δωρίδος και Σπάρτης (161/0 π.Χ. ή 160/59 π.Χ.)

ΚΘ 55: Διαιτησία μεταξύ Άλου και Φθιωτίδων Θηβών (ca. 145 π.Χ.)

ΚΘ 56: Ψήφισμα της Δελφικής Αμφικτιονίας σχετικά με τους τεχνίτες της Αθήνας (121–117 π.Χ. ή 125/4; π.Χ.)

ΚΘ 57: Τιμητικό ψήφισμα για τον Λαρισαίο *Ἰσαγόρα Φερεκράτους* (106 π.Χ.)

ΚΘ 58: Τιμητικό ψήφισμα για τον Λαρισαίο *Μενεκράτη Φερεκράτους* (106 π.Χ.)

Κέρκυρα

ΚΘ 59: Διαιτησία μεταξύ Μονδαίας και Αζώρου (ca. 178 π.Χ.)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Μυτιλήνη

ΚΘ 60: Τιμητικό ψήφισμα για το Κοινό των Θεσσαλών (αρχές 2ου αι. π.Χ.)

γ) **Τιμητικές επιγραφές πόλεων εκτός του Κοινού** οι οποίες αναφέρονται στο Κοινό ή σε ομοσπονδιακούς θεσμούς:

Δελφοί

ΚΘ 61: Τιμητική επιγραφή για τον Μητροπολίτη *Ἀνδρόνεικο* (2ος αι. μ.Χ.)

ΚΘ 62: Τιμητική επιγραφή για τον Υπαταίο *Τίτο Φλάβιο Ἀλέξανδρο* (μέσα ή β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ.)

Ολυμπία

ΚΘ 63: Τιμητική επιγραφή για τον *Φλάβιο Φύλακα Ἀλεξάνδρου* (2ος–3ος αι. μ.Χ.)

δ) **Κατάλογοι νικητών σε αγώνες της Λάρισας** (**ΚΘ 64**–**67**) οι οποίοι χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (τέλη 2ου αι. π.Χ.–εποχή του Αυγούστου), καθώς και **λοιποί κατάλογοι** που προέρχονται από πόλεις εκτός του Κοινού, αλλά αναφέρονται στο Κοινό ή σε ομοσπονδιακούς θεσμούς:

Δελφοί

ΚΘ 68: Κατάλογος *ιερομνημόνων* (117/6 π.Χ.; ή 125/4; π.Χ.)

Θεσπιές

ΚΘ 69: Κατάλογος νικών του Θεσπιέα αθλητή *Νικογένους Φαράδου* (1ος ή 2ος αι. μ.Χ.)

ε) **Αναθηματικές επιγραφές πόλεων του Κοινού** οι οποίες χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού, από τη Λάρισα (**ΚΘ 70**), το Συκύριον (**ΚΘ 71**–**76**) και τους Γόννους (**ΚΘ 77**–**78**). Χρονολογούνται από τα μέσα του 1ου αι. π.Χ. έως τον 3ο αι. μ.Χ.

στ) **Απελευθερωτικές επιγραφές** πόλεων του Κοινού, αλλά και πόλεων εκτός αυτού, οι οποίες χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού. Αποτελούν την πολυπληθέστερη κατηγορία επιγραφικών μαρτυριών και τη μόνη που μαρτυρείται αδιάλειπτα από τον 2ο αι. π.Χ. έως τον 3ο αι. μ.Χ.

Προέρχονται από τη Λάρισα (**ΚΘ 79**–**98**), τον Άτραγα (**ΚΘ 99**–**106**), την Κραννώνα (**ΚΘ 107**), τη Σκοτούσσα (**ΚΘ 108**–**112**), τις Φερές (**ΚΘ 113**–**114**), το Αιγίνιον (**ΚΘ 115**–**118**), τους Γόμφους (**ΚΘ 119**–**121**), τη Μητρόπολη (**ΚΘ 122**), την Τρίκκα (**ΚΘ 123**–**124**), τη Φαϋττό (**ΚΘ 125**), το Ευύδριον (**ΚΘ 126**), την Άλο (**ΚΘ 127**), την Εκκάρα (**ΚΘ 128**), τη Μελιταία (**ΚΘ 129**–**130**), τις Ξυνιές (**ΚΘ 131**), την Πρόερνα (**ΚΘ 132**), τις Φθιώτιδες Θήβες (**ΚΘ 133**–**138**), την Υπάτη (**ΚΘ 139**–**153**), τον Εχίνο (**ΚΘ 154**–**157**), τη Λαμία (**ΚΘ 158**–**160**), την Άζωρο (**ΚΘ 161**–**162**), τους Γόννους (**ΚΘ 163**–**168**), τη Δολίχη (**ΚΘ 169**–**175**), την Ολοσσόνα (**ΚΘ 176**–**190**), το

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Πύθιον (**ΚΘ 191**–**198**), τις Χυρετίες (**ΚΘ 199**–**218**), τη Δημητριάδα (**ΚΘ 219**), τους Δελφούς (**ΚΘ 220**–**223**), ενώ υπάρχουν και ορισμένες των οποίων η προέλευση παραμένει άγνωστη (**ΚΘ 224**–**232**).

ζ) **Λοιπές επιγραφές** με αναφορά στο Κοινό ή σε ομοσπονδιακούς θεσμούς:

Λάρισα

ΚΘ 233: Διαιτησία μεταξύ Οθορναίων και Πολιχναίων (186/5 ή 161/0 π.Χ.)

ΚΘ 234: Τιμητική επιγραφή; (post 196 π.Χ.)

ΚΘ 235: Κατάλογος αξιωμάτων (ca. 260 μ.Χ.)

ΚΘ 236: Επιτύμβια επιγραφή (2ος αι. π.Χ.)

Τρίκκα

ΚΘ 237: Επιστολή (της Αθήνας;) προς το Κοινό των Θεσσαλών (αρχές 2ου αι. π.Χ.)

Οι έμμεσες επιγραφικές μαρτυρίες είναι ακόμη περισσότερες, αν συμπεριλάβει κανείς τις πολύ αποσπασματικές, για τις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι σε αυτές αναφερόταν η φόρμουλα χρονολόγησης με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού[209]. Παράλληλα, υπάρχουν ακόμη αδημοσίευτες επιγραφές από τον θεσσαλικό χώρο με αναφορά σε θεσμούς του Κοινού[210].

Συγγραφείς

Πολύβιος: Σχετικά με τους Θεσσαλούς που απευθύνθηκαν στους Ρωμαίους, το 186 π.Χ., προκειμένου να αιτηθούν την επιστροφή των πόλεων που είχε καταλάβει ο Φίλιππος Ε΄ κατά τον Αντιοχικό Πόλεμο, αναφέρει ότι *κατὰ κοινὸν ἦκον καὶ κατ᾽ ἰδίαν ἀφ᾽ ἑκάστης πόλεως πρεσβευταί* (**ΚΘ 238**).

Καίσαρ: Αναφέρεται στον *στρατηγό* του Κοινού *Ἀνδροσθένη* (*praetor Thessaliae*), με αφορμή την εξιστόρηση των γεγονότων της μάχης της Φαρσάλου (**ΚΘ 239**).

Τ. Λίβιος: Αναφέρεται σε θεσμούς του Κοινού, όπως το *συνέδριο* (*concilium Thessalorum*), και ο *στρατηγός* (*praetor Thessalorum, princeps civitatis*), καθώς και σε στρατιωτικές επιχειρήσεις του Κοινού, με αφορμή τον Αντιοχικό και Γ΄ Μακεδονικό Πόλεμο (**ΚΘ 240**–**246**).

---

[209] Βλ. λ.χ. ψήφισμα από τον Άτραγα (*I.Atrax* 14), αναθηματική επιγραφή (Arvanitopoulos 1911, 129–130 = *McDevitt* 663· Heinz 1998, 360–361), καθώς και τις απελευθερωτικές *I.Atrax* 39bis και *I.Atrax* 44-46 (Άτραξ), *IG* IX 2, 73 (Λαμία), Helly, *Gonnoi* II 144 (Γόννοι).

[210] Βλ. λ.χ. Αναστασιάδου 2006, 641–642 = *SEG* 62, 368 (απελευθερωτικές επιγραφές από τη Δολίχη)· Bouchon 2016, 293 (τιμητική επιγραφή για *αρχιερείς* και *αγωνοθέτη* του Κοινού).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Πλούταρχος: Αναφέρεται στη διοικητική διαίρεση του Κοινού σε *τετράδες*, με αφορμή ένα ιστορικό ανέκδοτο σχετικά με τον *στρατηγό Ἕρμωνα* (**ΚΘ 247**).

Ευσέβιος: Διασώζει κατάλογο των πρώτων 17 *στρατηγών* του Κοινού, από το 196/5 έως το 180/179 π.Χ. (**ΚΘ 248**).

Codex Iustinianus: Περιλαμβάνει αυτοκρατορικά διατάγματα του 2ου αι. μ.Χ. που αναφέρονται στη σειρά εκδίκασης υποθέσεων από το Κοινό των Θεσσαλών (**ΚΘ 249**–**250**).

Το όνομα του Κοινού

Το Κοινό των Θεσσαλών αναφέρεται στις επιγραφές ως εξής:

α) *Θεσσαλοὶ* (**ΚΘ 1** στίχ. 15, 25, 29, 31–32· **2** στίχ. 12, 28, 34· **3** στίχ. 2–3· **4** στίχ. 15· **5** στίχ. 5–6, 13, 14, 27, 31· **6** στίχ. 12, 40· **9** στίχ. 12· **7** στίχ. 3–4, 14–15· **11** στίχ. 4, 17· **13** στίχ. 2, 8–9, 12–13· **19** στίχ. 1;· **20** στίχ. 1· **24** στίχ. 2· **26** στίχ. 1· **27** στίχ. 2–3· **33** στίχ. 4–5· **45** στίχ. 50· **53** στίχ. 49· **55** στίχ. 13· **57** στίχ. 15· **58** στίχ. 19· **59** στίχ. 4· **60** στίχ. 9, 10, 14, 20, 25–26)[211]

β) *κοινὸν τῶν Θεσσαλῶν* (**ΚΘ 2** στίχ. 23· **3** στίχ. 1, 5–6· **5** στίχ. 8· **6** στίχ. 61· **7** στίχ. 16· **8** στίχ. 4· **14** στίχ. 9· **15** στίχ. 1· **16** στίχ. 1· **17** στίχ. 1· **18** στίχ. 1· **19** στίχ. 4· **21** στίχ. 1· **22** στίχ. 1· **23** στίχ. 1· **25** στίχ. 1–2· **28** στίχ. 1· **53** στίχ. 5–6· **60** στίχ. 23–24· **69** στίχ. 4· **86** στίχ. 23· **237** στίχ. 1)[212]

γ) *ἔθνος τῶν Θεσσαλῶν* (**ΚΘ 1** στίχ. 33· **2** στίχ. 4, 7, 33· **3** στίχ. 3· **6** στίχ. 18–19, 23, 25· **11** στίχ. 2· **60** στίχ. 19· **236** στίχ. 9)

δ) *Θεσσαλία* (**ΚΘ 2** στίχ. 14· **5** στίχ. 28· **6** στίχ. 9· **10** στίχ. 7· **11** στίχ. 28· **12** στίχ. 12· **13** στίχ. 10· **220** στίχ. 1· **223** στίχ. 1)

Ιστορική εξέλιξη

Το Κοινό των Θεσσαλών ιδρύθηκε κατά την πρώτη φάση ομοσπονδιακής διεύρυνσης που έλαβε χώρα στη Θεσσαλία μετά το τέλος του Β΄ Μακεδονικού Πολέμου, το 197 π.Χ., και τη διακήρυξη της ελευθερίας των Ελλήνων στα Ίσθμια. Σύμφωνα με τον Ευσέβιο (**ΚΘ 248**), τον πρώτο χρόνο μετά το τέλος της μακεδονικής κυριαρχίας επικράτησε αναρχία στη Θεσσαλία (*primo anno Anarchiam patitur Thessalia*) μέχρι την εκλογή του πρώτου *στρατηγού* του νεοσύστατου Κοινού, *Παυσανία Ἐχεκράτους Φεραίου*, το 196 π.Χ.[213]. Οι

[211] Απαντά και ο τύπος: *Πετθαλοὶ* (**ΚΘ 29** στίχ. 38).

[212] Απαντά και ο τύπος: *τὸ κοινὸν Πετθαλοῦν* (**ΚΘ 29** στίχ. 27). Βλ. και *τοῦ κοινοῦ τοῦ ἐν Θεσσαλίαι* (**ΚΘ 12** στίχ. 2).

[213] Το ένα έτος της αναρχίας που αναφέρει ο Ευσέβιος ουσιαστικά εκτείνεται από τη διακήρυξη των Ισθμίων έως την αρχή του θεσσαλικού ημερολογιακού έτους, τον μήνα *Ἰτώνιο* (Kramolisch 1978, 7–9, 45).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

πρώτες επιγραφές του Κοινού (ψηφίσματα, τιμητικές, κατάλογοι νικητών) χρονολογούνται ήδη κατά την πρώτη δεκαετία ύπαρξής του (**ΚΘ 2**, **15**, **26**).

Λίγα χρόνια μετά την ίδρυσή του, στο Κοινό των Θεσσαλών προσαρτήθηκε η περιοχή της Αχαΐας Φθιώτιδος. Οι Αχαιοί Φθιώτες, μολονότι αρχικά ανακηρύχθηκαν ελεύθεροι στα Ίσθμια, εντάχθηκαν από τη Ρώμη στο Κοινό των Θεσσαλών[214]. Οι λόγοι της τόσο σύντομης ανάκλησης της ελευθερίας των Αχαιών Φθιωτών και της ενσωμάτωσής τους στο θεσσαλικό Κοινό ενδεχομένως σχετίζονται με την πιθανή απειλή κατάληψης της Αχαΐας Φθιώτιδος από τους Αιτωλούς, οι οποίοι μετά το τέλος του πολέμου κατά του Φιλίππου Ε΄ διεκδικούσαν τις Φθιώτιδες Θήβες και τη Φάρσαλο[215]. Η πρωιμότερη μαρτυρία για την ένταξη της Αχαΐας Φθιώτιδος στο Κοινό είναι ένα ψήφισμα της Άλου, γύρω στο 184/3 π.Χ., το οποίο χρονολογείται με βάση τον *στρατηγό* των Θεσσαλών (**ΚΘ 41**).

Το 194 π.Χ., ο Φλαμινίνος επέστρεψε στη Θεσσαλία, σύμφωνα με τον Λίβιο, για να αντιμετωπίσει τις ταραχές που είχε προκαλέσει η πολύχρονη άδικη και βίαιη διακυβέρνηση των Μακεδόνων. Για τον λόγο αυτό, οργάνωσε το πολίτευμα των Θεσσαλών σε τιμοκρατική βάση θέτοντας δηλαδή την περιουσία ως κριτήριο για τη συμμετοχή στις πολιτικές και δικαστικές αρχές των πόλεων (*a censu maxime et senatum et iudices*)[216]. Όπως επισημαίνει ο Larsen, εφόσον πολίτες του Κοινού είναι οι πολίτες των πόλεων–μελών του, ό,τι ισχύει σε αυτές σχετικά με τη συμμετοχή στα αξιώματα ισχύει αντίστοιχα και σε ομοσπονδιακό επίπεδο[217].

Η οργάνωση της θεσσαλικής πολιτείας από τον Φλαμινίνο εξακολούθησε να ισχύει για πολλά χρόνια ακόμη, όπως αποδεικνύεται από ένα *senatus consultum* του 140 π.Χ. σχετικά με τη συνοριακή διαμάχη Μελιταίας–Ναρθακίου, το οποίο επικαλείται *νόμους τοὺς Θεσσαλῶν, οἷς γ[ό]μοις ἕως τα [ν]ῦν χρῶνται, οὓς νόμους Τίτος Κοΐγκτιος ὕπατος ἀπὸ τῆς τῶν δέκα πρεσβευτῶν γνώμης ἔδωκεν* (**ΚΘ 45** στίχ. 50–53, 63–64).

Κατά τη διάρκεια του Αντιοχικού Πολέμου, οι Θεσσαλοί παρέμειναν πιστοί στη Ρώμη συμμετέχοντας ενεργά στο πλευρό του ρωμαϊκού στρατού, όπως αναφέρει ο Λίβιος (**ΚΘ 241**, **243**, **244**). Ωστόσο, υπέστησαν εδαφικές απώλειες, καθώς μετά την ήττα του Αντιόχου Γ΄ επετράπη στον Φίλιππο Ε΄ να κρατήσει τις πόλεις που είχε ανακαταλάβει από τους Αιτωλούς και τον Αντίοχο. Το 186 π.Χ., οι Θεσσαλοί διεκδικούν τις πόλεις αυτές

[214] Πολ. XVIII 47, 6–7· Liv. XXXIII 34, 7. Βλ. Larsen 1968, 282· Martin 1975, 13· Kramolisch 1978, 14.

[215] Πολ. XVIII 38, 3· 47, 6–7· Liv. XXXIII 13, 5· 34, 7. Βλ. Martin 1975, 13–15· Graninger 2011, 36.

[216] Liv. XXXIV 51, 4–6.

[217] Larsen 1968, 285. Βλ. και Bouchon 2005, 48.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στέλνοντας ενώπιον των Ρωμαίων πρεσβευτές *κατὰ κοινὸν* και *κατ' ἰδίαν ἀφ' ἑκάστης πόλεως*, όπως αναφέρει ο Πολύβιος (**ΚΘ 238**).

Ως αντιστάθμισμα για τις εδαφικές απώλειες των Θεσσαλών, οι Ρωμαίοι ενέταξαν στο Κοινό των Θεσσαλών την περιοχή της Μαλίδος. Ψηφίσματα της Λαμίας, από το 186/5 π.Χ., χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* των Θεσσαλών (**ΚΘ 48**–**49**)[218].

Κατά τη διάρκεια του Γ΄ Μακεδονικού Πολέμου, παρά τις προσπάθειες του Περσέα να εκμεταλλευτεί την αναστάτωση που είχε προκύψει εκείνη την περίοδο λόγω της οικονομικής κρίσης και να κερδίσει τη συμπάθεια των μαζών, οι Θεσσαλοί παρέμειναν πιστοί στους Ρωμαίους και ο θεσσαλικός στρατός (κυρίως το ιππικό) συμμετείχε σε επιχειρήσεις στο πλευρό των Ρωμαίων, σύμφωνα με τον Λίβιο (**ΚΘ 245**–**246**). Μετά τον πόλεμο καθιερώθηκε στη Λάρισα γιορτή με αγώνες προς τιμήν των Θεσσαλών που σκοτώθηκαν στη μάχη της Καλλικύνου (ή των Στενών) το 171 π.Χ.[219]. Το τέλος του Γ΄ Μακεδονικού Πολέμου με την οριστική εξάλειψη της μακεδονικής απειλής σηματοδοτεί και το τέλος των εδαφικών απωλειών για το Κοινό των Θεσσαλών το οποίο αποκτά πλέον την ακεραιότητά του[220].

Το 147/6 π.Χ., το Κοινό βοήθησε τη Ρώμη να καταπνίξει την εξέγερση του Ανδρίσκου· ωστόσο, δεν συμμετείχε στον Αχαϊκό Πόλεμο που ακολούθησε[221]. Το Κοινό παρέμεινε ανέπαφο από τη διάλυση των ομοσπονδιακών κρατών του 146 π.Χ., και μάλιστα διευρύνθηκε περιλαμβάνοντας τους Περραιβούς, το Κοινό των οποίων καταλύθηκε το ίδιο έτος, όπως θα δούμε αναλυτικά στη σχετική ενότητα.

Κατά τον 1ο αι. π.Χ., το Κοινό των Θεσσαλών υφίσταται το βάρος των διαδοχικών πολέμων των Ρωμαίων (Μιθριδατικοί, εμφύλιοι). Το εύφορο έδαφος της Θεσσαλίας την καθιστούσε την καταλληλότερη πηγή για την επιμελητεία του ρωμαϊκού στρατού, όπως λόγου χάρη για τον στρατό του Σύλλα κατά τον Α΄ Μιθριδατικό Πόλεμο[222], αλλά και για τα στρατεύματα του Καίσαρα και του Πομπήιου λίγα χρόνια αργότερα.

Κατά τη διάρκεια του εμφυλίου μεταξύ Καίσαρα και Πομπήιου η Θεσσαλία βρέθηκε διχασμένη μεταξύ υποστηρικτών του Πομπήιου και του Καίσαρα. Η αμφίρροπη έκβαση

---

[218] Larsen 1968, 282· Martin 1975, 20· Kramolisch 1978, 15· Bouchon 2005, 7· Graninger 2011, 36–37.

[219] Για τη μάχη και τις κινήσεις των στρατευμάτων στη Θεσσαλία το 171 π.Χ., βλ. Helly 2007. Για τους αγώνες, βλ. Helly 1983, 374–378.

[220] Larsen 1968, 283· Martin 1975, 20.

[221] Martin 1975, 21–22.

[222] Ἀππ. *Μιθ*. 5, 30· 8, 51. Για τις επιχειρήσεις του Α΄ Μιθριδατικού Πολέμου στη Θεσσαλία, βλ. Martin 1975, 40–41 και ιδίως Bouchon 2007.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

του πολέμου ώθησε τον *στρατηγό* του Κοινού, *Ἀνδροσθένη*, να υποστηρίξει τον Πομπήιο εμποδίζοντας τον Καίσαρα να φθάσει στη Θεσσαλία (**ΚΘ 239**)[223]. Ωστόσο, μετά την ήττα του Πομπήιου στη Φάρσαλο, ο Καίσαρας δεν τιμώρησε τη Θεσσαλία· αντίθετα, την κατέστησε ελεύθερη (*civitas libera*)[224].

Παρόλα αυτά, στη Θεσσαλία συνέχισε να επικρατεί αναταραχή. Στον εμφύλιο που ακολούθησε τη δολοφονία του Καίσαρα μεταξύ Βρούτου και Κάσσιου από τη μία, Οκταβιανού και Αντωνίου από την άλλη, οι Θεσσαλοί βρέθηκαν στο πλευρό των δολοφόνων του Καίσαρα[225].

Η ταραχώδης αυτή περίοδος έληξε με την ανάληψη της εξουσίας από τον Αύγουστο, ο οποίος έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη Θεσσαλία επιφέροντας σημαντικές αλλαγές σε πολιτικό, οικονομικό και λατρευτικό επίπεδο. Το Κοινό των Θεσσαλών εντάχθηκε στην επαρχία της Αχαΐας περιλαμβάνοντας πλέον, με την ενσωμάτωση των Αινιάνων και των Οιταίων, το σύνολο των εθνών του θεσσαλικού χώρου πλην των Μαγνήτων, οι οποίοι διατήρησαν το Κοινό τους[226].

Αν και πολιτικά η ένωση της Θεσσαλίας παρέμεινε ημιτελής, δεν συνέβη το ίδιο και στο λατρευτικό πεδίο. Όπως αναφέρει ο Παυσανίας, ο Αύγουστος αφαίρεσε από τα περίοικα έθνη, συμπεριλαμβανομένων και των Μαγνήτων, τις ψήφους τους στην Αμφικτιονία, τις οποίες διατηρούσαν έως τότε, και τις απέδωσε στη Νικόπολη. Οι Θεσσαλοί διατήρησαν δύο ψήφους εκπροσωπώντας το σύνολο των Θεσσαλών με την ευρεία πλέον έννοια[227].

Παράλληλα, ο Αύγουστος επιβεβαίωσε την ελευθερία που είχε αποδώσει ο Καίσαρας στη Θεσσαλία, όπως αποδεικνύεται από το γεγονός ότι στους Θεσσαλούς (ως Κοινό, πόλεις ή ατομικά ως πολίτες) επιτράπηκε να φέρουν τον προσδιορισμό *σεβαστῆοι*[228]. Ο Πλίνιος, ωστόσο, αναφέρει ως *civitas libera* μόνο τη Φάρσαλο, γεγονός που οδηγεί

[223] Βλ. και Ἀππ. *BC* II 64· Πλουτ. *Καίσ*. 41, 3. Πρβλ. Martin 1975, 41–42.

[224] Πλουτ. *Καίσ*. 48, 1· Ἀππ. *BC* II 88. Βλ. Martin 1975, 43–44· Bouchon 2005, 33–35.

[225] Ἀππ. *BC* IV 88.

[226] Πιθανότατα στο Κοινό των Θεσσαλών προστέθηκαν και οι Δόλοπες, για τους οποίους δεν γνωρίζουμε σχεδόν τίποτα· ο Παυσανίας (Χ 8, 3) αναφέρει ότι την εποχή του Αυγούστου δεν υπήρχαν ως έθνος. Βλ. Martin 1975, 370. Για το τέλος των Κοινών των Αινιάνων και των Οιταίων, βλ. τις αντίστοιχες ενότητες.

[227] Παυσ. Χ 8, 3. Βλ. Lefèvre 1998, 127· Graninger 2011, 135.

[228] Larsen 1968, 293· Helly 1980, 43–44· Zachos 2021, 20.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ορισμένους να θεωρούν ότι ο Αύγουστος ανακάλεσε την ελευθερία των Θεσσαλών ή τουλάχιστον ότι ο βαθμός ελευθερίας τους δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια[229].

Επίσης, ο Αύγουστος ανέλαβε τιμητικά τη στρατηγία του Κοινού των Θεσσαλών (**ΚΘ 87**, **113**), ενώ παράλληλα, οι Θεσσαλοί καθιέρωσαν τρόπο υπολογισμού των ετών αφιερωμένο στον ίδιο, το λεγόμενο *ἔτος Σεβαστοῦ*. Τέλος, ο Αύγουστος προχώρησε σε μεταρρύθμιση του νομισματικού συστήματος του Κοινού των Θεσσαλών αντικαθιστώντας τους θεσσαλικούς στατήρες με το δηνάριο· μεταρρύθμιση γνωστή στις πηγές ως *διόρθωμα* (**ΚΘ 113**, **136**, **227**).

Τα τρία αυτά γεγονότα συνήθως συσχετίζονται μεταξύ τους από τους ερευνητές. Παρόλα αυτά, τόσο το έτος της στρατηγίας όσο και η αφετηρία του *ἔτους Σεβαστοῦ*, καθώς και η χρονολογία καθιέρωσης της νομισματικής μεταρρύθμισης αποτελούν αντικείμενο διαφωνίας. Οι περισσότεροι υποστηρίζουν ότι έτος της στρατηγίας του Αυγούστου και κατά συνέπεια αφετηρία του *ἔτους Σεβαστοῦ* πρέπει να θεωρηθεί το 27/6 π.Χ., έτος κατά το οποίο ο Οκταβιανός λαμβάνει το προσωνύμιο *Σεβαστός*[230]. Σε αυτό το έτος τείνουν να αποδίδουν και την εισαγωγή του *διορθώματος*.

Ωστόσο, τίποτα δεν μαρτυρά με βεβαιότητα μια τόσο στενή χρονολογική συσχέτιση των τριών αυτών γεγονότων. Στο πλαίσιο αυτό, ο Helly υποστηρίζει ότι η στρατηγία του Αυγούστου θα πρέπει να τοποθετηθεί το 27/6 π.Χ., έτος κατά το οποίο πιθανότατα εισήχθη και το *διόρθωμα*· ως αφετηρία του *ἔτους Σεβαστοῦ*, ωστόσο, πρέπει να θεωρηθεί η νίκη του Αυγούστου στο Άκτιο, το 32/1 π.Χ., όπως συνέβη και στη γειτονική Μακεδονία με την καθιέρωση αντίστοιχου τρόπου χρονολόγησης με αφετηρία το Άκτιο[231].

Ο Kramolisch θεωρεί και αυτός το 32/1 π.Χ. ως αρχή του *ἔτους Σεβαστοῦ*· πιστεύει όμως ότι το 27/6 π.Χ. αποτελεί μόνο ένα *terminus post quem* για τη στρατηγία του Αυγούστου και την εισαγωγή του *διορθώματος*. Τόσο η στρατηγία όσο και το *διόρθωμα* έλαβαν χώρα μετά το 27 π.Χ., χωρίς, ωστόσο, να γνωρίζουμε πότε ακριβώς[232].

Τέλος, ο Bouchon πιστεύει ότι το *διόρθωμα* έλαβε χώρα μεταξύ 30 και 10 π.Χ., ενώ για τη στρατηγία του Αυγούστου θεωρεί, όπως και ο Kramolisch, ότι είναι μεταγενέστερη του 27 π.Χ. (πιθανόν μεταξύ 17 και 13 π.Χ., όταν ο Αγρίππας βρισκόταν στην Ανατολή).

---

[229] Pl. *NH* 4, 29. Βλ. Bowersock 1965a, 160· Martin 1975, 45 σημ. 83· Burrer 1993, 6–7.

[230] Αρβανιτόπουλος 1917, 149–150· Μπαμπάκος 1961, 24–25· Larsen 1968, 291· Martin 1975, 45· Burrer 1993, 5–6· Ζάχου–Κοντογιάννη 2000, 147–149.

[231] Helly 1975, 124· 1983, 379· 1997, 84–91.

[232] Kramolisch 1978, 124–128.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Όσον αφορά το *ἔτος Σεβαστοῦ*, το αποσυνδέει τόσο από το Άκτιο όσο και από τη στρατηγία του Αυγούστου και προτείνει ως αφετηρία το 10/1 μ.Χ. Το έτος αυτό θεωρείται συνήθως αφετηρία ενός άλλου συστήματος χρονολόγησης το οποίο αφορά στον Κλαύδιο, καθώς πρόκειται για το έτος του ταξιδιού του στην Ελλάδα. Σε επιγραφές της εποχής του Κλαυδίου από τη Θεσσαλία (**ΚΘ 89**, **103**, **129**, **137**, **142**) απαντά συνήθως διπλή χρονολόγηση με αφετηρία αφενός το 10 μ.Χ. και αφετέρου την αρχή της βασιλείας του Κλαυδίου, το 41 μ.Χ. Ωστόσο, ο Bouchon θεωρεί ότι στην πραγματικότητα το διπλό αυτό σύστημα για τον Κλαύδιο δεν υφίσταται, αλλά η χρονολόγηση με αφετηρία το 10 μ.Χ. δεν είναι άλλη από το *ἔτος Σεβαστοῦ* που είχε καθιερωθεί για τον Αύγουστο[233].

Συνεπώς, ο Bouchon θεωρεί ότι η καθιέρωση του *ἔτους Σεβαστοῦ* έγινε προς το τέλος της βασιλείας του Αυγούστου είτε ως προσπάθεια των θεσσαλικών ελίτ να προσεταιριστούν την αυτοκρατορική εξουσία προκειμένου να αποσπάσουν προνόμια είτε συνιστούσε απόπειρα της ρωμαϊκής εξουσίας να ελέγξει πιο στενά τη Θεσσαλία η οποία κατά την περίοδο του Αυγούστου δεν ήταν απαλλαγμένη από ταραχές.

Πράγματι, όπως αναφέρει ο Πλούταρχος, ο *Πετραῖος*, μέλος της φιλοκαισαρικής θεσσαλικής ελίτ, βρήκε βίαιο θάνατο, καθώς ο οργισμένος όχλος τον πυρπόλησε ζωντανό[234]. Επίσης, ο Σουητώνιος αναφέρει ότι οι Θεσσαλοί είχαν οδηγηθεί σε δίκη ενώπιον του Αυγούστου στην οποία συνήγορός τους ήταν ο μετέπειτα αυτοκράτορας Τιβέριος[235]. Τέλος, σε ορισμένες επιγραφές (**ΚΘ 164**, **177**) μαρτυρείται ο διορισμός *στρατηγού* του Κοινού από τον ίδιο τον Αύγουστο (*κατὰ τὸ Καίσαρος κρῖμα*), γεγονός που αποτελεί ένδειξη για την ύπαρξη ταραχών και πιθανόν αναρχίας. Είναι δύσκολο να αποκατασταθεί η διαδοχή και η σχέση μεταξύ των παραπάνω γεγονότων· ωστόσο, δείχνουν ότι παρά την εύνοια του Αυγούστου, η πόλωση που είχαν δημιουργήσει οι ρωμαϊκοί εμφύλιοι στο εσωτερικό των Θεσσαλών και οι κοινωνικές αναταραχές δεν είχαν εκλείψει.

Ο Bouchon τοποθετεί τα γεγονότα αυτά προς το τέλος της βασιλείας του Αυγούστου θεωρώντας ότι εξαιτίας τους οι Θεσσαλοί έχασαν την αρχική εύνοια που τους είχε δείξει ο Αύγουστος, με αποτέλεσμα την ανάκληση της ελευθερίας τους (πιθανόν έτσι εξηγείται και η αναφορά του Πλινίου μόνο στη Φάρσαλο ως *civitas libera*), την αφαίρεση των

[233] Bouchon 2005, 192–198· 2008a, 445–462· 2008c, 185–186.

[234] Πλουτ. *Ηθ.* 798e.

[235] Suet. *Tib.* 8.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

αμφικτιονικών ψήφων των περιοίκων εθνών ή ακόμη και την καθιέρωση του *ἔτους Σεβαστοῦ*[236].

Ελάχιστα είναι γνωστά για την ιστορία του Κοινού κατά τους Αυτοκρατορικούς χρόνους. Πιθανόν επί Νέρωνα, οι Θεσσαλοί απέκτησαν περισσότερες ψήφους οι οποίες αντιστοιχούσαν στον αριθμό των ψήφων των περίοικων εθνών. Ωστόσο, τις έχασαν εκ νέου, επί Αδριανού, όπως υπονοεί μια επιστολή του ίδιου στους Δελφούς, στην οποία αναφέρεται ότι οι ψήφοι που δόθηκαν από τον Νέρωνα στους Θεσσαλούς θα ανακατανεμηθούν στους Αθηναίους, του Λακεδαιμονίους και σε άλλες πόλεις[237]. Παράλληλα, η Θεσσαλία κάποια στιγμή (επί Νέρωνα ή Αντωνίνου του Ευσεβούς) μεταφέρθηκε από την επαρχία της Αχαΐας στην επαρχία της Μακεδονίας[238].

Χάρη σε τιμητικές επιγραφές του Κοινού (**ΚΘ 21**–**22**), καθώς και σε απελευθερωτικές επιγραφές διάφορων πόλεων του που χρονολογούνται με βάση τον κοινό στρατηγό (**ΚΘ 118**, **128**, **149**, **198**, **218**, **230**, **231** κ.ά.), γνωρίζουμε ότι το Κοινό συνέχισε να λειτουργεί έως τον 3ο αι. μ.Χ. Το Κοινό καταλύθηκε από τον Διοκλητιανό.

Όρια

Το Κοινό των Θεσσαλών περιλάμβανε όλες τις πόλεις της Θεσσαλίας: στα ομοσπονδιακά ψηφίσματα απαντούν οι φράσεις *ἐμ πάσαις ταῖς κατὰ Θεσσαλίαν* και *ἐν Θεσσαλίαι πόλεσιν* (**ΚΘ 2** στίχ. 13–14· **5** στίχ. 28· **6** στίχ. 9· **10** στίχ. 6–7· **13** στίχ. 9–10). Ως πόλεις της Θεσσαλίας πρέπει να νοηθούν τόσο αυτές του κυρίως θεσσαλικού χώρου (δηλ. των *τετράδων*) όσο και των περιοικίδων περιοχών που σταδιακά ενσωματώθηκαν στο Κοινό των Θεσσαλών. Οι πόλεις για τις οποίες υπάρχουν μαρτυρίες που τεκμηριώνουν τη συμμετοχή τους στο Κοινό είναι:

Πελασγιώτις

Λάρισα

Αναφέρεται στα ομοσπονδιακά ψηφίσματα (**ΚΜ 5** στίχ. 34· **6** στίχ. 14), καθώς ως πρωτεύουσα αποτελούσε τόπο ίδρυσής τους (**ΚΘ 1**–**6**), όπως επίσης και των τιμητικών

[236] Bouchon 2008a, 443–444, 463· 2008c 186–190.

[237] *CID* IV 152 col. I στίχ. 8–17, col. II στίχ. 1–6. Βλ. Lefèvre 1998, 128–130.

[238] Βλ. Bowersock 1965b· Burrer 1993, 7–11· Bouchon 2005, 36–39· Zachos 2021, 18, 20 (με αναφορά σε επιγραφή που αποδεικνύει τη συνεισφορά των Θεσσαλών στα έξοδα της επαρχίας της Μακεδονίας γύρω στα μέσα του 3ου αι. μ.Χ.: *I.Beroia* 101).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

επιγραφών του Κοινού (**ΚΘ 15**–**20**) και των καταλόγων νικητών στους ομοσπονδιακούς αγώνες (**ΚΘ 26**–**27**).

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΘ 4** στίχ. 1–2· **8** στίχ. 1–2· **35** στίχ. 2–3· **40** στίχ. 1–2· **45** στίχ. 1–2· **47** στίχ. 9–10· **55** στίχ. 24· **59** στίχ. 2–3· **79** στίχ. 9–10· **107** στίχ. 1–3· **108** στίχ. 18–19, 35–36, 51–52, 144–147· **191** στίχ. 52–53, 56–57, 62–63, 66–67, 70–71, 82–84· **192** στίχ. 7, 15–16· **221** στίχ. 1· **248**).

Επιγραφές της πόλης (ψηφίσματα, κατάλογοι νικητών, αναθηματικές, απελευθερωτικές κ.ά.) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 30** στίχ. 21· **31** στίχ. 1–2· **32** στίχ. 7–8· **33** στίχ. 2–3· **64** στίχ. 6· **65** στίχ. 3–4· **66** στίχ. 3–4· **70** στίχ. 1· **79** στίχ. 9–10· **80** στίχ. 3–4· **81** στίχ. 3· **82** στίχ. 1, 26–27, 40· **83** στίχ. 4· **84** στίχ. 4–5· **85** στίχ. 3–4· **87** στίχ. 4–5· **88** στίχ. 1–2, 11–12· **89** στίχ. 6–8· **90** στίχ. 11· **91** στίχ. 5–7· **92** στίχ. 3–4· **93** στίχ. 4–5· **94** στίχ. 3· **95** στίχ. 3–4· **96** στίχ. 4–5· **97** στίχ. 3· **98** στίχ. 2· **233** στίχ. 3) ή αναφέρονται στο Κοινό και τους θεσμούς του (**ΚΘ 29** στίχ. 27· **86** στίχ. 22–23· **234** στίχ. 5· **235** στίχ. 1· **236** στίχ. 9).

Άτραξ

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΘ 50** στίχ. 2–3· **191** στίχ. 3–4· 8–9, 14–15, 20–21, 30–31, 36–37· **248**).

Επιγραφές της πόλης (ψηφίσματα, απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 34** στίχ. 15· **99** στίχ. 1, 8, 10–11, 30· **100** στίχ. 1, 3, 5, 9, 14, 17, 22, 37, 49, 60, 71, 87, 91, 95, 109· **101** στίχ. 6, 11· **102** στίχ. 27, 34, 42· **103** στίχ. 7–8, 20–21· **104** στίχ. 1, 6, 12, 16· **105** στίχ. 1· **106** στίχ. 1).

Γυρτώνη

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΘ 135** στίχ. 1–2, 60, 77–78· **225** στίχ. 20–21, 27–28· **226** στίχ. 1–2).

Κονδαία (;)

Σε κείμενο διαιτησίας του 2ου αι. π.Χ. μεταξύ της Κονδαίας και πόλης, το όνομα της οποίας δεν σώζεται, αναφέρεται ότι η απόφαση ήταν αναγεγραμμένη στη Λάρισα, στο ιερό του Απόλλωνος Κερδώου[239]. Η αναγραφή της απόφασης στην πρωτεύουσα του Κοινού σημαίνει ενδεχομένως ότι η Κονδαία ανήκε στη δικαιοδοσία του.

Κραννών

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΘ 107** στίχ. 29–31, 66–68· **192** στίχ. 141–142)[240].

[239] *IG* IX 2, 521 στίχ. 3–5.

[240] Το εθνικό *Κραννώνιος* δεν αναφέρεται στις συγκεκριμένες επιγραφές. Ωστόσο, είναι βέβαιο ότι οι εν λόγω *στρατηγοί* ανήκουν σε οικογένεια από την Κραννώνα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Επιγραφές της πόλης (ψηφίσματα, απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 35** στίχ. 1–3· **36** στίχ. 14–15· **37** στίχ. 1–2).

Μόψιον (;)

Στο κείμενο της διαιτησίας που αφορά στην Κονδαία και το οποίο βρισκόταν στην πρωτεύουσα του Κοινού, τη Λάρισα, κάτοικοι του Μοψίου αναφέρονται ως μάρτυρες που συνηγορούν υπέρ της Κονδαίας[241].

Σκοτούσσα

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΘ 248**).

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 108** στίχ. 5–6, 18–19, 34–35, 51–52, 74–75, 92, 142–145· **109** στίχ. 7–8· **110** στίχ. 2· **111** στίχ. 1–3· **112** στίχ. 4–5).

Συκύριον

Επιγραφές της πόλης (αναθηματικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 71** στίχ. 4–6· **72** στίχ. 3–4· **73** στίχ. 4–5· **74** στίχ. 2· **75** στίχ. 1–2· **76**).

Φερές

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΘ 34** στίχ. 8· **45** στίχ. 6–7· **48** στίχ. 2–3· **49** στίχ. 2–3· **54** στίχ. 1· **108** στίχ. 5–6· **191** στίχ. 75· **192** στίχ. 26, 35–36, 43–44, 49–53· **203** στίχ. 8–9· **248**).

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 113** στίχ. 9–10, 22–24, 38–39, 74–78· **114** στίχ. 1).

Εστιαιώτις

Αιγίνιον

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 115** στίχ. 1· **116** στίχ. 8, 13· **117** στίχ. 6–7· **118** στίχ. 1–7).

Γόμφοι

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΘ 5** στίχ. 1–2· **83** στίχ. 4· **159** στίχ. 1· **248**).

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον στρατηγό του Κοινού (**ΚΘ 119** στίχ. 18–19· **120** στίχ. 1· **121** στίχ. 2, 5).

Ευρυμενές

Αποτελεί μία από τις πόλεις που είχε καταλάβει ο Φίλιππος Ε΄ κατά τη διάρκεια του Αντιοχικού Πολέμου, την επιστροφή της οποίας διεκδικούσαν έπειτα οι Θεσσαλοί από

[241] *IG* IX 2, 521 στίχ. 19, 21–22, 32.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τους Ρωμαίους: *in controversiam autem veniebant Philippopolis Tricca Phaloria et Eurymenae et cetera circa eas oppida, utrum, Thessalorum iuris cum essent*[242]. Επομένως, θα πρέπει να ήταν μέλος του Κοινού.

Μητρόπολη

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΘ 36** στίχ. 14–15· **51** στίχ. 1· **108** στίχ. 74–75· **109** στίχ. 7–8· **248**).

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 122** στίχ. 1–2).

Τρίκκα

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 123** στίχ. 6, 13, 18–19· **124** στίχ. 1–2).

Φαλώρια

Αποτελεί μία από τις πόλεις που είχε καταλάβει ο Φίλιππος Ε΄ κατά τη διάρκεια του Αντιοχικού Πολέμου, την επιστροφή της οποίας διεκδικούσαν έπειτα οι Θεσσαλοί από τους Ρωμαίους: *in controversiam autem veniebant Philippopolis Tricca Phaloria et Eurymenae et cetera circa eas oppida, utrum, Thessalorum iuris cum essent*[243]. Επομένως, θα πρέπει να ήταν μέλος του Κοινού.

Φαϋττός

Επιγραφές της πόλης (ψηφίσματα, απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 38** στίχ. 3–4· **125** στίχ. 1).

Θεσσαλιώτις

Ομοσπονδιακό ιερό Αθηνάς Ιτωνίας (Φίλια)

Αποτελεί τόπο ίδρυσης επιγραφών του Κοινού, ψηφισμάτων και τιμητικών (**ΚΘ 7**–**8**, **21**–**23**). Αναφέρεται σε ψηφίσματα του Κοινού ως τόπος ίδρυσης (**ΚΘ 6** στίχ. 63–64).

Κιέριον

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΘ 39** στίχ. 1–2· **51** στίχ. 15· **56** στίχ. 1–2· **68** στίχ. 3· **80** στίχ. 3–4· **248**).

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 39** στίχ. 1–2· **40** στίχ. 1) ή ανφέρονται στο Κοινό (**ΚΘ 9**).

Φθιώτις

Ευύδριον

[242] Liv. XXXIX 25, 3.

[243] Liv. XXXIX 25, 3.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 126** στίχ. 1, 6, 11).

Φάρσαλος

Εντύπωση προκαλεί η απουσία ενδείξεων από μια τόσο σημαντική πόλη. Κανένας από τους μέχρι σήμερα γνωστούς *στρατηγούς* του Κοινού δεν προέρχεται από αυτή, ενώ η μόνη επιγραφή από τη Φάρσαλο που χρονολογείται με βάση τον *στρατηγό* των Θεσσαλών τεκμηριώνοντας την ένταξη της πόλης στο Κοινό ανήκει στην εποχή του Αυγούστου[244].

Αχαΐα Φθιώτις

Άλος

Επιγραφές της πόλης (ψηφίσματα, απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 41** στίχ. 1–2· **127** στίχ. 4).

Εκκάρα

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 128** στίχ. 14–15).

Θαυμακοί

Επιγραφές της πόλης (ψηφίσματα) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 42** στίχ. 1–2· **43** στίχ. 1· **44** στίχ. 1).

Μελιταία

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 129** στίχ. 1–2, 22, 56–59, 90, 114–115· **130** στίχ. 17, 33).

Ξυνιαί

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 131** στίχ. 6–7, 10–11, 13).

Ναρθάκιον

Επιγραφές της πόλης (ψηφίσματα) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 45** στίχ. 1–2).

Πρόερνα

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 132** στίχ. 2).

Φθιώτιδες Θήβες

[244] Αδημοσίευτη· αναφέρεται από τη Ζάχου-Κοντογιάννη (2000, 146). Βλ. και Bouchon 2005, 6–7. Για τον Kramolisch (1978, 40–41), η απουσία ενδείξεων σημαίνει ότι η Φάρσαλος διατήρησε μια ξεχωριστή θέση εκτός του Κοινού των Θεσσαλών.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΘ 136** στίχ. 29–30).

Επιγραφές της πόλης (ψηφίσματα, απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 46** στίχ. 1· **133** στίχ. 8–9· **134** στίχ. 1· **135** στίχ. 1–2, 60, 76–77· **136** στίχ. 3, 10–11, 19, 29–30, 44–45· **137** στίχ. 4–5, 12–13· **138** στίχ. 3–4, 10, 15).

Αινίς

Υπάτη

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΘ 24** στίχ. 10· **66** στίχ. 4· **100** στίχ. 49–50· **163** στίχ. 43–45· **164** στίχ. 39· **168** στίχ. 2, 8· **169** στίχ. 12· **176** στίχ. 63–64· **182** στίχ. 3–4· **201** στίχ. 14–15)[245].

Επιγραφές της πόλης (ψηφίσματα, απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 47** στίχ. 8–10· **139** στίχ. 2· **140** στίχ. 1· **141** στίχ. 8· **142** στίχ. 8–9· **143** στίχ. 4–5· **144** στίχ. 3· **145** στίχ. 10, 16–17· **146** στίχ. 4, 13, 28–29, 33· **147** στίχ. 7–8· **148** στίχ. 2· **149** στίχ. 21–22· **150** στίχ. 3· **151** στίχ. 2· **152** στίχ. 2· **153** στίχ. 7).

Μαλίς

Εχίνος

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 154** στίχ. 1· **155** στίχ. 1–2· **156** στίχ. 1· **157** στίχ. 1, 10, 19, 27).

Λαμία

Επιγραφές της πόλης (ψηφίσματα, απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 48** στίχ. 1–2· **49** στίχ. 1–2· **50** στίχ. 1–2· **51** στίχ. 1, 15· **52** στίχ. 1· **158** στίχ. 23–24· **159** στίχ. 1, 13· **160** στίχ. 3).

Περραιβία

Άζωρος

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 161** στίχ. 1, 7–8, 13–14, 18–19, 25–26, 35–36, 41–42, 46–47, 52–53, 59· **162** στίχ. 4, 9–10).

Γόννοι

Επιγραφές της πόλης (αναθηματικές, απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 77** στίχ. 4–5· **163** στίχ. 2, 7–8, 27–30, 44–47· **164** στίχ. 1–3, 22, 28–29, 34, 39, 47, 60–63, 80–82, 96–99, 116–117· **165** στίχ. 13–14, 24–28, 42–44· **166** στίχ. 4–5, 8, 15–16, 20–22, 31–34· **167** στίχ. 7–8, 15· **168** στίχ. 2, 7–8).

Πιθανόν, αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΘ 194** στίχ. 21, 29, 35).

[245] Το εθνικό *Ὑπαταῖος* δεν αναφέρεται σε όλες τις επιγραφές. Ωστόσο, είναι βέβαιο ότι οι εν λόγω *στρατηγοί* ανήκουν σε οικογένειες από την Υπάτη.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Δολίχη

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 169** στίχ. 1–2, 5–6, 12, 21–22· **170** στίχ. 3, 9–10, 21–22· **171** στίχ. 4–5, 10, 14, 19, 23, 32, 38, 45, 51· **172** στίχ. 2, 7, 13, 20· **173** στίχ. 2· **174** στίχ. 3, 7, 11, 24, 30, 38–39, 43–44, 48–49, 56, 68–69· **175** στίχ. 1–2, 7–8).

Ολοσσών

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 176** στίχ. 3–4, 15–16, 27–29, 40–41, 51–52, 63–64· **177** στίχ. 7–8, 33–34, 37–38, 45, 57–58, 63, 67, 88, 94, 98· **178** στίχ. 2–3, 9–10· **179** στίχ. 2· **180** στίχ. 2, 9, 20, 27, 33, 41, 49, 60–61· **181**στίχ. 2–3, 7, 12–13· **182** στίχ. 3–4, 9–10, 22–23· **183** στίχ. 5–6, 12, 18, 21–22, 29–30, 39· **184** στίχ. 2–3, 8, 18–19, 28· **185** στίχ. 4–6· **186** στίχ. 1· **187** στίχ. 3, 8–9, 13· **188** στίχ. 1· **189** στίχ. 2, 10, 17, 22, 29, 35· **190** στίχ. 2).

Πύθιον

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 191** στίχ. 3–4, 8–9, 14–15, 20–21, 30–31, 36–37, 47, 52, 57, 62–63, 66–67, 70–71, 75–76, 79–84, 100–102, 120–122, 131–132, 149–150· **192** στίχ. 1, 7 , 15–16, 25–26, 35–36, 43–44, 49–53, 84–87, 106–112, 140–142· **193** στίχ. 33–35· **194** στίχ. 4–5, 13, 21, 29, 35· **195** στίχ. 1, 7, 17, 23–24, 32, 36, 40, 45–46, 54–55, 61–62, 67, 87–88, 92–93, 98–99· **196** στίχ. 3–4, 7, 12, 15, 20· **197** στίχ. 8, 18–19· **198** στίχ. 1, 7).

Χυρετίες

Επιγραφές της πόλης (απελευθερωτικές) χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 199** στίχ. 3, 9· **200** στίχ. 4–5, 7· **201** στίχ. 5, 10, 14–15, 21· **202** στίχ. 9, 14· **203** στίχ. 8–9, 45–46, 53–54, 71–72, 94–95, 101–102, 108, 115· **204** στίχ. 4–5, 9–10, 14· **205** στίχ. 3–4, 12–13, 31, 36–37, 49, 54, 69–70· **206** στίχ. 2, 7· **207** στίχ. 8, 12· **208** στίχ. 1–2, 6, 12, 17, 30, 32· **209** στίχ. 6, 14, 21, 29· **210** στίχ. 3· **211** στίχ. 2–3· **212** στίχ. 3, 6, 12–13, 17, 21, 27, 35–36, 44, 51, 57, 63· **213** στίχ. 4–5, 26–27, 35–36, 43–44, 48· **214** στίχ. 2· **215** στίχ. 22–23, 27· **216** στίχ. 1–2· **217** στίχ. 3· **218** στίχ. 3–4, 20).

Άλλες πόλεις

Οθόρνη (;) και **Πολίχνη (;)**

Σε κείμενο διαιτησίας από τη Λάρισα, το οποίο χρονολογείται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 233**) αναφέρονται τα εθνικά *Πολιχνέων* και *Ὀθορνέων*. Πιθανόν πρόκειται για πόλεις του Κοινού που δεν γνωρίζουμε ακόμη σε ποια περιοχή ανήκουν. Δεν αποκλείεται, ωστόσο, να πρόκειται για *κώμες* της Λάρισας.

Ολοκληρώνοντας πρέπει να σημειωθεί ότι τα όρια του Κοινού των Θεσσαλών δεν ήταν στατικά. Αντίθετα, μεταβάλλονταν διαρκώς λόγω των διαδοχικών πολέμων που έλαβαν χώρα κατά τον 2ο και 1ο αι. π.Χ. και των διευρύνσεων που είχαν ως αποτέλεσμα

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

την ένταξη των *περιοίκων* στο Κοινό των Θεσσαλών. Κατά τη διάρκεια του Αντιοχικού Πολέμου, για παράδειγμα, πόλεις, όπως οι Γόμφοι, η Τρίκκα, η Φαλώρια και οι Ευρυμενές αποσπάστηκαν προσωρινά από το Κοινό και έπεσαν στα χέρια του Φιλίππου Ε΄[246]. Οι Θεσσαλοί τις διεκδίκησαν ενώπιον των Ρωμαίων, το 186/5 π.Χ. (**ΚΘ 238**) και όπως φαίνεται ο Φίλιππος συμμορφώθηκε· το 180/79 π.Χ., ο *στρατηγός* του Κοινού προέρχεται από τους Γόμφους (**ΚΘ 248**).

Σε κάθε περίπτωση, η παγίωση των ορίων του Κοινού ήρθε με το οριστικό τέλος της μακεδονικής απειλής μετά τον Γ΄ Μακεδονικό Πόλεμο, αν και τα όρια του Κοινού έλαβαν την τελική τους μορφή μόνο κατά την περίοδο του Αυγούστου με την ενσωμάτωση στο Κοινό και των τελευταίων περιοικίδων περιοχών που παρέμεναν εκτός του Κοινού (πλην της Μαγνησίας).

Τέλος, υπήρχαν και μικρότερης κλίμακας αλλαγές στα όρια του Κοινού, όπως αποδεικνύει το παράδειγμα της περραιβικής πόλης Μονδαίας, η οποία, όπως θα δούμε αναλυτικά στην ενότητα σχετικά με το Κοινό των Περραιβών, αποτελούσε επίδικο μεταξύ Θεσσαλών και Περραιβών.

Θεσμοί και πολιτική οργάνωση

Για το Κοινό των Θεσσαλών μαρτυρούνται οι ακόλουθοι θεσμοί:

Κοινοί άρχοντες

κοινοὶ ἄρχοντες (**ΚΘ 1** στίχ. 22· **2** στίχ. 19–20· **6** στίχ. 13· **13** στίχ. 13)
συνάρχοντες (**ΚΘ 2** στίχ. 31)
συναρχία (**ΚΘ 6** στίχ. 30, 48–49)

Οι όροι αυτοί περιγράφουν το σύνολο των αξιωματούχων του Κοινού. Ειδικότερα, οι όροι *συνάρχοντες* ή *συναρχία* απαντούν όταν ένας εκ των αρχόντων, συνήθως ο *στρατηγός*, αναφέρεται ξεχωριστά (**ΚΘ 2** στίχ. 31· **6** στίχ. 30, 48–49).

Στρατηγός

στρατηγὸς[247] (**ΚΘ 2** στίχ. 30–31· **6** στίχ. 30, 45, 48, 53· **7** στίχ. 12, 18–19· **14** στίχ. 11–12· **56** στίχ. 1–2· **101** στίχ. 11)
στρατηγὸς (τῶν) Θεσσαλῶν (**ΚΘ 7** στίχ. 17· **68** στίχ. 3)
στρατηγὸς τοῦ κοινοῦ τοῦ ἐν Θεσσαλίαι (**ΚΘ 12** στίχ. 2)

[246] Liv. XXXIX 25, 3.

[247] Απαντά και ο τύπος: *στραταγὸς* (**ΚΘ 32** στίχ. 21).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στρατηγοῦντος[248] (**ΚΘ 33** στίχ. 2–3· **47** στίχ. 8· **51** στίχ. 15· **55** στίχ. 13· **67** στίχ. 6· **71** στίχ. 4–5· **72** στίχ. 3–4· **74** στίχ. 2· **89** στίχ. 6–7· **98** στίχ. 2· **100** στίχ. 37, 67· **101** στίχ. 1, 6, 20;· **102** στίχ. 2, 27· **103** στίχ. 4–5, 17–18· **104** στίχ. 1, 6, 12, 16· **107** στίχ. 1, 25, 28–29, 64–66, 81–82· **108** στίχ. 92· **109** στίχ. 7· **111** στίχ. 1· **114** στίχ. 1· **115** στίχ. 1· **116** στίχ. 8· **119** στίχ. 18–19· **122** στίχ. 1· **124** στίχ. 1· **126** στίχ. 1, 11· **127** στίχ. 4· **129** στίχ. 98–99, 114· **130** στίχ. 17, 33· **131** στίχ. 10;· **140** στίχ. 1· **142** στίχ. 8· **143** στίχ. 4· **144** στίχ. 7· **145** στίχ. 10, 16–17· **147** στίχ. 7–8· **150** στίχ. 3· **151** στίχ. 2· **152** στίχ. 2· **153** στίχ. 7· **161** στίχ. 1, 7, 13, 18–19, 25–26· **164** στίχ. 28, 34, 39· **165** στίχ. 16–18· **166** στίχ. 30–31· **168** στίχ. 7–8· **169** στίχ. 5–6· **170** στίχ. 21· **171** στίχ. 4–5· **174** στίχ. 3, 48–49, 68· **175** στίχ. 7· **177** στίχ. 7–8, 37–38· **179** στίχ. 2· **180** στίχ. 33· **182** στίχ. 22· **187** στίχ. 13· **189** στίχ. 29· **188** στίχ. 1· **191** στίχ. 80–81, 100–101, 131–132, 149· **192** στίχ. 7, 49–50, 84–85, 106–107, 140–141· **193** στίχ. 32· **194** στίχ. 4, 13, 21, 29, 35· **195** στίχ. 7, 36, 67· **196** στίχ. 15, 20· **197** στίχ. 8· **199** στίχ. 3, 9· **200** στίχ. 4–5, 7· **201** στίχ. 10, 14· **202** στίχ. 14· **203** στίχ. 8, 101, 115· **204** στίχ. 4, 9–10, 14· **207** στίχ. 12, 13· **208** στίχ. 6, 12, 30, 32· **209** στίχ. 6· **213** στίχ. 26–27· **224** στίχ. 6, 16, 21· **225** στίχ. 14, 20, 27· **227** στίχ. 5· **229** στίχ. 1)

στρατηγοῦντος (τῶν) Θεσσαλῶν[249] (**ΚΘ 1** στίχ. 2· **4** στίχ. 2· **5** στίχ. 1· **31** στίχ. 1· **38** στίχ. 3–4· **40** στίχ. 1· **108** στίχ. 5, 18, 34, 51, 74, 142–144· **169** στίχ. 21· **191** στίχ. 3, 8, 14, 20, 25, 30, 36–37, 47, 52, 57, 62, 66, 70, 75, 79· **192** στίχ. 1, 15, 25, 35, 43· **233** στίχ. 3)

στρ(ατηγοῦντος)[250] (**ΚΘ 94** στίχ. 3· **112** στίχ. 4· **116** στίχ. 13;· **117** στίχ. 6· **118** στίχ. 1, 7· **120** στίχ. 1· **123** στίχ. 6, 13, 18· **126** στίχ. 6· **128** στίχ. 14· **129** στίχ. 56, 90· **131** στίχ. 13· **146** στίχ. 4, 10, 13, 28, 33· **148** στίχ. 2· **149** στίχ. 21· **154** στίχ. 1· **155** στίχ. 1· **156** στίχ. 1· **157** στίχ. 1, 10, 19, 27· **160** στίχ. 3· **162** στίχ. 4, 9· **171** στίχ. 10, 19, 23, 32, 38, 45, 47, 51· **172** στίχ. 2, 20· **173** στίχ. 2· **174** στίχ. 11, 24, 30, 38, 43, 56· **183** στίχ. 39· **184** στίχ. 8;· **185** στίχ. 4, 6· **186** στίχ. 1· **189** στίχ. 2, 17;, 22, 35· **195** στίχ. 32, 40, 92, 98· **198** στίχ. 1· **201** στίχ. 5, 21· **202** στίχ. 9· **203** στίχ. 94· **205** στίχ. 31, 69· **206** στίχ. 7· **207** στίχ. 8· **208** στίχ. 17· **209** στίχ. 14, 21, 29· **212** στίχ. 3, 6, 12, 17, 21, 35, 44, 51, 56, 63· **214** στίχ. 2· **215** στίχ. 22, 27· **216** στίχ. 1· **217** στίχ. 3· **218** στίχ. 3, 20· **224** στίχ. 12· **228** στίχ. 1, 3, 4, 9· **230** στίχ. 1, 11, 16, 22, 26, 29, 33, 39, 42· **231** στίχ. 1· **232** στίχ. 2)

---

[248] Απαντά και ο τύπος: *στραταγέοντος* / *στραταγοῦντος* (**ΚΘ 37** στίχ. 1· **42** στίχ. 1· **46** στίχ. 1· **55** στίχ. 24· **82** στίχ. 26–27, 40–41· **100** στίχ. 3· **121** στίχ. 2, 5· **129** στίχ. 1, 22, 58· **134** στίχ. 1· **135** στίχ. 1, 60, 77· **158** στίχ. 23· **159** στίχ. 1, 13· **226** στίχ. 1).

[249] Απαντούν και οι τύποι: *στραταγέοντος* / *στραταγοῦντος (τῶν) Θεσσαλῶν* (**ΚΘ 8** στίχ. 1, 9· **41** στίχ. 1· **43** στίχ. 1· **44** στίχ. 1· **45** στίχ. 1· **48** στίχ. 2· **49** στίχ. 2· **50** στίχ. 2· **51** στίχ. 1· **52** στίχ. 2· **54** στίχ. 2· **57** στίχ. 1· **59** στίχ. 1· **221** στίχ. 1), *στραταγέντος τοῦν/μ Πετθαλοῦν* (**ΚΘ 32** στίχ. 7–8· **35** στίχ. 1–2· **36** στίχ. 14, 42· **39** στίχ. 1· **79** στίχ. 9). Στους Δελφούς απαντά και ο τύπος: *στραταγέοντος ἐν Θεσσαλίαι* (**ΚΘ 220** στίχ. 1–2· **223** στίχ. 1).

[250] Απαντούν σπανιότερα: *στ(ρατηγοῦντος)* (**ΚΘ 105** στίχ. 1· **208** στίχ. 1· **213** στίχ. 44, 48), *στρα(τηγοῦντος)* (**ΚΘ 171** στίχ. 14· **174** στίχ. 7), *στρατηγοῦ(ντος)* (**ΚΘ 164** στίχ. 79–80· **166** στίχ. 11–12, 25· **195** στίχ. 1).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ἐπὶ στρατηγοῦ[251] (**ΚΘ 80** στίχ. 3· **81** στίχ. 3· **84** στίχ. 4· **88** στίχ. 1–2, 11–12· **100** στίχ. 21· **110** στίχ. 2· **113** στίχ. 9, 38, 113· **133** στίχ. 10· **136** στίχ. 10· **137** στίχ. 4, 12–13· **138** στίχ. 10· **139** στίχ. 1–2· **161** στίχ. 35–36, 41, 46, 52, 58–59· **163** στίχ. 7, 23–25, 41–42· **164** στίχ. 1–2, 22, 58–59, 96–97· **165** στίχ. 3–4, 34–36· **167** στίχ. 3, 11· **168** στίχ. 2· **170** στίχ. 3· **172** στίχ. 7, 13· **176** στίχ. 57–58· **177** στίχ. 45, 57–58, 69, 88, 94· **180** στίχ. 49· **182** στίχ. 9· **183** στίχ. 5–6, 29–30· **184** στίχ. 2–3· **191** στίχ. 120–121· **195** στίχ. 3, 23, 45, 87–88· **203** στίχ. 32–33, 54, 71, 108· **205** στίχ. 3, 12, 36, 49, 54· **206** στίχ. 2· **211** στίχ. 2–3· **213** στίχ. 35–36, 42–43· **219** στίχ. 6)

ἐπὶ (**ΚΘ 100** στίχ. 1, 5, 9, 14, 17, 44, 51· **102** στίχ. 34, 42· **113** στίχ. 74· **125** στίχ. 1· **176** στίχ. 15)

ἐν στρατηγῷ[252] (**ΚΘ 64** στίχ. 6· **65** στίχ. 3–4· **66** στίχ. 3–4· **70** στίχ. 1· **83** στίχ. 4· **91** στίχ. 4–5· **92** στίχ. 3· **93** στίχ. 4· **96** στίχ. 4· **97** στίχ. 3· **163** στίχ. 2· **164** στίχ. 115· **166** στίχ. 4–5· **169** στίχ. 1, 12· **175** στίχ. 1· **176** στίχ. 40–41, 51–52· **177** στίχ. 33, 62–63, 98· **178** στίχ. 2–3, 9· **180** στίχ. 60· **181** στίχ. 2–3, 7, 12–13· **182** στίχ. 3· **183** στίχ. 12, 18, 21–22· **184** στίχ. 18–19, 27–28· **195** στίχ. 17, 54–55, 61–62· **196** στίχ. 3, 12· **197** στίχ. 18· **203** στίχ. 45· **210** στίχ. 4· **213** στίχ. 4–5)

ἐν (τῇ) στρατηγίᾳ (**ΚΘ 95** στίχ. 3· **113** στίχ. 22–23· **176** στίχ. 27–28)

μετὰ (τὸν) στρατηγὸν (**ΚΘ 55** στίχ. 49–50· **170** στίχ. 9–10)

στρατηγοῦ (**ΚΘ 131** στίχ. 6)

στρατηγήσας (**ΚΘ 24** στίχ. 10)

στρατηγία (**ΚΘ 6** στίχ. 36–37)

praetor (**ΚΘ 239**, **241**, **245**)

princeps civitatis (**ΚΘ 243**)

απρόθετη γενική ονόματος (**ΚΘ 90** στίχ. 11· **124** στίχ. 8· **166** στίχ. 18)

Ο *στρατηγός* αποτελούσε τον επικεφαλής του Κοινού των Θεσσαλών. Ως εκ τούτου, ήταν ο επώνυμος άρχων του Κοινού με βάση τον οποίο χρονολογούνταν τόσο τα ομοσπονδιακά ψηφίσματα όσο και οι περισσότερες επιγραφές των πόλεων–μελών του Κοινού (ψηφίσματα, κατάλογοι, απελευθερωτικές κτλ.), αλλά και ορισμένες επιγραφές των Δελφών, οι οποίες δηλώνουν τη στενή σχέση των Θεσσαλών με την Αμφικτιονία: τιμητικά ψηφίσματα των Δελφών για σημαντικά πρόσωπα της Θεσσαλίας (**ΚΘ 57**, **58**) ή διαιτησίες στις οποίες εμπλέκονται πόλεις του Κοινού (**ΚΘ 54**, **55**), καθώς και απελευθερωτικές επιγραφές αναθηματικού τύπου (**ΚΘ 220, 221, 223**).

Από τα ψηφίσματα του Κοινού φαίνεται ότι ο *στρατηγός* ήταν υπεύθυνος για τη σύνταξη και αποστολή επιστολών προς ξένες πόλεις (**ΚΘ 2** στίχ. 30–31· **12** στίχ. 2), αλλά και προς τις ρωμαϊκές αρχές (**ΚΘ 9** στίχ. 17), μόνος του ή από κοινού με τους άλλους άρχοντες

[251] Απαντά και ο τύπος: *ἐπὶ στραταγοῦ* (**ΚΘ 82** στίχ. 1). Οι τύποι *ἐπὶ στρ(ατηγοῦ)* (**ΚΘ 136** στίχ. 3, 19, 29, 44· **138** στίχ. 3, 15), *ἐπὶ στρατηγοῦ τῶν Θεσσαλῶν* (**ΚΘ 45** στίχ. 6) και *ἐπὶ στρατηγῶι/αγῶι* (**ΚΘ 85** στίχ. 3· **164** στίχ. 47· **176** στίχ. 3) απαντούν σπάνια. Ο τύπος *ἐπὶ ἔτους* απαντά άπαξ (**ΚΘ 87** στίχ. 4).

[252] Απαντά και ο τύπος: *ἐν στρ(ατηγῷ)* (**ΚΘ 78** στίχ. 5· **180** στίχ. 2, 9, 20, 27, 41· **187** στίχ. 3, 9· **189** στίχ. 10· **190** στίχ. 2· **196** στίχ. 7· **198** στίχ. 7· **212** στίχ. 27· **218** στίχ. 16).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

(*συνάρχοντες*). Ιδιαίτερα διαφωτιστικό είναι το ψήφισμα του Κοινού σχετικά με την αποστολή σίτου στη Ρώμη (**ΚΘ 6**). Σύμφωνα με το κείμενο της επιγραφής, ο εν ενεργεία *στρατηγός* καλείται να ορίσει σε συνεργασία με τους υπόλοιπους άρχοντες και τους συνέδρους την ποσότητα του σιταριού που πρέπει να προσφέρει κάθε πόλη του Κοινού (στίχ. 29–31), να φροντίσει για τη μεταφορά του σιταριού στη Ρώμη καλύπτοντας τα έξοδα από κοινού με τη *συναρχία* (στίχ. 43–49) και τέλος να μεριμνήσει για την επιβολή προστίμου στις πόλεις που δεν θα παραδώσουν την προβλεπόμενη ποσότητα σιταριού εντός της καθορισμένης προθεσμίας (στίχ. 50–56).

Ο *στρατηγός* ήταν επίσης επικεφαλής του ομοσπονδιακού στρατού. Οι αφηγήσεις του Λιβίου και του Καίσαρα μας προσφέρουν συγκεκριμένα παραδείγματα άσκησης της στρατιωτικής λειτουργίας του *στρατηγού*. Στις παραμονές του Αντιοχικού Πολέμου, καθώς οι Ρωμαίοι επανέρχονται στη Δημητριάδα, η οποία είχε αποστατήσει από το ρωμαϊκό στρατόπεδο, για να τη μεταπείσουν, καλούν τον *στρατηγό* του Κοινού των Θεσσαλών *Εὔνομο* να έχει έτοιμο τον στρατό σε περίπτωση που χρειαστεί να υπερασπιστούν τους φιλικά προσκείμενους στη Ρώμη πολίτες (**ΚΘ 241**). Κατά τη διάρκεια του Γ΄ Μακεδονικού Πολέμου, ο ομοσπονδιακός στρατός με επικεφαλής τον *στρατηγό Ἱππία* συμμετείχε στις επιχειρήσεις στο πλευρό των Ρωμαίων (**ΚΘ 245**). Στον εμφύλιο πόλεμο μεταξύ Καίσαρα και Πομπήιου, ο *στρατηγός Ἀνδροσθένης* υποστήριξε ενεργά τον Πομπήιο (**ΚΘ 239**). Με την επικράτηση της *pax romana* και την παύση των εχθροπραξιών στον ελλαδικό χώρο, οι στρατιωτικές αρμοδιότητες του *στρατηγού* θα πρέπει να αποψιλώθηκαν[253].

Ο *στρατηγός* πιθανόν είχε και δικαιοδοτικές αρμοδιότητες, όπως φαίνεται από την περίπτωση της μεσολάβησης του *στρατηγού Μάκωνος Ὀμφαλίωνος* στη διαμάχη μεταξύ Φθιωτίδων Θηβών και Άλου (**ΚΘ 55**). Επίσης, από το κείμενο της διαιτησίας μεταξύ Κιερίου και Μητρόπολης (**ΚΘ 9**) συνάγεται ότι ο *στρατηγός* εισήγαγε την υπόθεση προς εκδίκαση στο *συνέδριο* κατόπιν αιτήματος του Ρωμαίου έπαρχου. Πιθανότατα ο *στρατηγός* είχε κατά κανόνα το δικαίωμα υποβολής προτάσεων στο *συνέδριο*[254].

Η θητεία του *στρατηγού* ήταν ενιαύσια (*τὸν ἐνιαυτὸν τὸν ἐπὶ στρατηγοῦ…*)· μπορούσε όμως να ανανεωθεί. Οι μαρτυρίες που διαθέτουμε δείχνουν ότι το ίδιο πρόσωπο μπορούσε να αναλάβει τη στρατηγία έως και τέσσερεις φορές[255] (**ΚΘ 88** στίχ. 2–3, 12· **89** στίχ. 7· **90** στίχ. 11·

[253] Bouchon 2005, 55· Bouchon, Helly 2015, 242.

[254] Hermann, Swoboda 1913[6], 244.

[255] Ωστόσο, όχι διαδοχικά, κατά τους Bouchon, Helly 2015, 241.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

91 στίχ. 6–7· **100** στίχ. 5· **105** στίχ. 2· **118** στίχ. 8· **126** στίχ. 1· **146** στίχ. 13· **157** στίχ. 1, 10· **164** στίχ. 28–29, 47, 117· **166** στίχ. 18· **168** στίχ. 7–8· **174** στίχ. 4, 69· **177** στίχ. 98· **180** στίχ. 33· **193** στίχ. 32· **195** στίχ. 24, 32, 45· **198** στίχ. 1· **203** στίχ. 115· **204** στίχ. 5, 10· **208** στίχ. 6, 12· **210** στίχ. 4· **213** στίχ. 27–28**).**

Ίππαρχος

ἱππαρχέοντος/οῦντος (**ΚΘ 1** στίχ. 3· **4** στίχ. 3–4· **5** στίχ. 2)

Όπως δηλώνει ο όρος, ο *ίππαρχος* ήταν επικεφαλής του ιππικού των Θεσσαλών. Λειτουργούσε ως επώνυμος άρχων στα ομοσπονδιακά ψηφίσματα (**ΚΘ 1** στίχ. 3· **4** στίχ. 3–4· **5** στίχ. 2)· αναφέρεται πάντα μετά τον *στρατηγό* στη φόρμουλα χρονολόγησης, γεγονός που δηλώνει τη σημαντικότητα του αξιώματος. Η θητεία του ήταν ενιαύσια, εφόσον ήταν επώνυμος άρχων.

Το αξίωμα του *ιππάρχου* απαντά και σε ορισμένες πόλεις του Κοινού στις οποίες, επίσης, πολλές φορές λειτουργεί ως επώνυμος άρχων προκαλώντας σύγχυση ως προς το αν ο *ίππαρχος* που αναφέρεται σε αυτές τις επιγραφές είναι ομοσπονδιακό ή τοπικό αξίωμα[256]. Ο Αρβανιτόπουλος, για παράδειγμα, θεωρούσε ότι οι επιγραφές των πόλεων χρονολογούνται με βάση τον ομοσπονδιακό *ίππαρχο*, όπως συμβαίνει και με τον *στρατηγό* του Κοινού[257]. Ο Helly, από την άλλη, αμφισβητεί την ύπαρξη του ομοσπονδιακού *ιππάρχου* και θεωρεί ότι σε όλες τις περιπτώσεις, ακόμη και των ψηφισμάτων του Κοινού, πρόκειται για *ίππαρχο* των πόλεων· για αυτό, όπως αναφέρει, και στα ψηφίσματα του Κοινού από τη Λάρισα στα οποία μαρτυρείται ο *ίππαρχος*, το αξίωμα κατέχουν Λαρισαίοι (**ΚΘ 1** στίχ. 3· **4** στίχ. 3–4· **5** στίχ. 2)[258].

Ωστόσο, παρατηρούμε ότι στο τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τα Μύλασα (**ΚΘ 5**), αν και προέρχεται από τη Λάρισα, υπάρχει αναφορά (στίχ. 2) σε *ίππαρχο* από το Κιέριο (ο οποίος προφανώς δεν θα μπορούσε να είναι αξιωματούχος της Λάρισας)[259]. Επιπλέον, μια τέτοια ανάμειξη ομοσπονδιακών και τοπικών αρχόντων, όπως αυτή που υπονοεί ο Helly, στο προοίμιο των ομοσπονδιακών ψηφισμάτων δεν θα ήταν πιθανή, καθώς, όπως αποδεικνύουν τα ψηφίσματα τόσο του Κοινού όσο και των πόλεων του, στο Κοινό των Θεσσαλών το σώμα των ομοσπονδιακών αξιωματούχων διακρινόταν σαφώς από τους τοπικούς αξιωματούχους. Επομένως, πρόκειται για δύο διαφορετικά αξιώματα, αλλά με

[256] Το αξίωμα του *ιππάρχου* μαρτυρείται τον 2ο αι. π.Χ. στη Μητρόπολη: *IG* IX 2, 277 στίχ. 1, 11· τις Χυρετίες: **ΚΘ 207** στίχ. 2· **218** στίχ. 10· την Άλο: **ΚΘ 41** στίχ. 13· τη Μελιταία: *IG* IX 2, 205 στίχ. 35.

[257] Αρβανιτόπουλος 1917, 121

[258] Helly 1995, 218, 274–275.

[259] Ακόμη και στα άλλα ψηφίσματα του Κοινού από τη Λάρισα (**ΚΘ 1**, **4**), όπου μαρτυρείται ο *ίππαρχος* δεν είναι απόλυτα σίγουρο ότι πρόκειται για Λαρισαίους, καθώς το εθνικό δεν σώζεται.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

το ίδιο όνομα· στα ομοσπονδιακά ψηφίσματα πρόκειται για τον *ίππαρχο* του Κοινού, ενώ στα ψηφίσματα των πόλεων για τον τοπικό *ίππαρχο*[260].

Γραμματέας των συνέδρων

γραμματεὺς τῶν συνέδρων (**ΚΘ 8** στίχ. 11–12· **9** στίχ. 8)
γραμματεὺς τοῦ συνεδρίου (**ΚΘ 56** στίχ. 2· **68** στίχ. 4)
γραμματεύοντος τῶν συνέδρων (**ΚΘ 1** στίχ. 4–5· **4** στίχ. 7–8· **5** στίχ. 3)
γραμματεύοντος τοῦ συνεδρίου (**ΚΘ 14** στίχ. 10–11)
γραμματεία (**ΚΘ 3** στίχ. 8)

Ο *γραμματέας των συνέδρων* ήταν γενικά υπεύθυνος για την τήρηση αρχείου του αποφάσεων του Κοινού. Όπως ο *στρατηγός* και ο *ίππαρχος*, αναφέρεται στη φόρμουλα χρονολόγησης των ομοσπονδιακών ψηφισμάτων, συνήθως μετά από τους δύο προαναφερθέντες αξιωματούχους (**ΚΘ 1** στίχ. 4–5· **4** στίχ. 7–8· **5** στίχ. 3· **14** στίχ. 10–11).

Παράλληλα, το έργο του *γραμματέα* ήταν σχετικό και με θέματα απόδοσης δικαιοσύνης στο πλαίσιο του Κοινού. Στο τιμητικό ψήφισμα του Κοινού για τους δικαστές από την Τέω αναφέρεται ότι οι δικαστές θα έπρεπε να προβούν στο έργο της απόδοσης δικαιοσύνης το έτος κατά το οποίο ασκούσε καθήκοντα *γραμματέως* ο *Πολυδάμας* (**ΚΘ 3** στίχ. 7–8). Στη διαιτησία Κιερίου–Μητρόπολης, ο *γραμματέας των συνέδρων* κλήθηκε από τον Ρωμαίο έπαρχο να εισάγει (σε συνεργασία με τον *στρατηγό* του Κοινού) την υπόθεση στο ομοσπονδιακό *συνέδριο*. Στην επιστολή του, ο *γραμματέας* ενημερώνει τον έπαρχο για το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας στο *συνέδριο* (**ΚΘ 9** στίχ. 8–16)[261]. Προφανώς ο *γραμματέας* φαίνεται πως ήταν υπεύθυνος για την τήρηση του αρχείου δικαστικών υποθέσεων στις οποίες εμπλεκόταν το Κοινό.

Η θητεία του *γραμματέα* ήταν ενιαύσια: *ἐν τῶι ἐνιαυτῶι τῆς κατὰ Πουλυ|δάμαντα γραμματείας* (**ΚΘ 3** στίχ. 7–8). Η εναλλαγή δύο *γραμματέων* εντός του ίδιου έτους που αναφέρεται στο προοίμιο του ψηφίσματος **ΚΘ 4** (στίχ. 8–13) οδήγησε τους Hermann – Swoboda να υποθέσουν ότι η θητεία του *γραμματέως* ήταν μικρότερη του ενός έτους[262]. Ωστόσο, το

[260] Hermann, Swoboda 1913[6], 247.

[261] Βλ. και Bouchon, Helly 2015, 242. Σε μία αντίστοιχη περίπτωση διαιτησίας μεταξύ Μελιταίας και Ναρθακίου (**ΚΘ 8** στίχ. 11–12), οι Tziafalias, Helly (2007, 434 σημ. 18 = *SEG* 57, 531) συμπληρώνουν: *πόλις Μελιταιέων δίδω|[σι τῶι γρα]μματεῖ τῶν συννέδρων Κλεονίκωι Μεννείου Λα|[ρισαίωι] .. ἃ ὑπάρχειν ὅρια τὰς χώρας Παγῶν* κτλ. Ωστόσο, η επιγραφή είναι πολύ φθαρμένη και δύσκολα μπορεί να αποκατασταθεί το νόημα ακόμη και με αυτή τη συμπλήρωση. Οι ίδιοι άλλωστε δεν παρέχουν καμία επεξήγηση σχετικά με τον ρόλο του *γραμματέα*.

[262] Hermann, Swoboda 1913[6], 243. Οι ίδιοι υποστηρίζουν επίσης ότι η φράση *κληρωθέντων τ[ῶν γραμματέων - - - - - - - -]* στο ψήφισμα **ΚΘ 1** (στίχ. 8) δηλώνει ότι ο *γραμματέας των συνέδρων*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

περιστατικό αυτό απαντά άπαξ και πιθανόν οφείλεται σε κάποια έκτακτη συνθήκη (π.χ. θάνατο, καθαίρεση από το αξίωμα κτλ.)[263].

Ταμίας

ταμίας τῶν συνέδρων (**ΚΘ 5** στίχ. 32)

Οι διαθέσιμες πηγές είναι φειδωλές ως προς τα καθήκοντα του *ταμία*. Αναμφίβολα, στις αρμοδιότητες του ανήκε η μέριμνα για την έκδοση των ψηφισμάτων και εν γένει για τα οικονομικά του Κοινού και πιθανόν τη νομισματοκοπία[264]. Το Κοινό είχε έναν *ταμία*, σε αντίθεση με τις πόλεις οι οποίες διέθεταν σώμα *ταμιών*[265]. Ο Helly υποστηρίζει ότι ο *ταμίας* ονομαζόταν *ταμίας των συνέδρων* διορθώνοντας την συμπλήρωση του ψηφίσματος **ΚΘ 5** (στίχ. 32): *τὸν δὲ ταμία[ν τῶν] στ[ρ]α[τηγ]ῶ[ν]*[266]. Η σύνδεση του *ταμία* με το *συνέδριο* ενδεχομένως σημαίνει ότι εκλεγόταν από αυτό το σώμα.

Ταραντίναρχος

ταραντιναρχοῦντος (**ΚΘ 1** στίχ. 6· **4** στίχ. 5)

Επικεφαλής του ελαφρού ιππικού, αναφέρεται σε ορισμένα ψηφίσματα του Κοινού ως επώνυμος άρχων μεταξύ των άλλων αξιωματούχων του Κοινού (**ΚΘ 1** στίχ. 6· **4** στίχ. 5). Ο Helly αμφισβητεί ότι πρόκειται για ομοσπονδιακό αξίωμα προβάλλοντας το ίδιο επιχείρημα που αναπτύσσει για τον *ίππαρχο*, το οποίο αναφέρθηκε παραπάνω[267]. Όπως επισημάνθηκε, ωστόσο, ένας μη ομοσπονδιακός αξιωματούχος δεν θα μπορούσε να αναφέρεται στο προοίμιο ενός ψηφίσματος του Κοινού.

Πεζάρχης (;)

πεζάρχης ἔθνους (**ΚΘ 236** στίχ. 9)

επικουρούνταν από δύο βοηθούς. Παρόλα αυτά, η συμπλήρωση *τῶν γραμματέων* είναι αβέβαιη και δεν επιτρέπει την εξαγωγή οριστικών συμπερασμάτων.

[263] Bouchon 2005, 58–59. Από την επιγραφή φαίνεται ότι μάλλον ανέλαβε ο αδελφός του θανόντος, καθαιρεθέντος κτλ., εφόσον το πατρώνυμο και το εθνικό είναι όμοια με του πρώτου.

[264] Bouchon, Helly 2015, 242.

[265] Hermann, Swoboda 1913[6], 247. Η φράση *δοῦναι δὲ τὸ ἀνήλωμα τοὺς|ταμίας* στο ομοσπονδιακό ψήφισμα **ΚΘ 10**, το οποίο αφορά σε διαιτησία μεταξύ Μελιταίας και Ηράκλειας, αναφέρεται στους *ταμίες* των δύο αυτών πόλεων (Helly 2001b, 254–255).

[266] Helly 2001b, 254.

[267] Helly 1995, 275–276. Πρβλ. Bouchon, Helly 2015, 242.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Το αξίωμα του *πεζάρχη* μαρτυρείται σε επιτύμβιο επίγραμμα του 2ου αι. π.Χ. (**ΚΘ 236** στίχ. 9). Αποτελούσε, σύμφωνα με τον Helly, επικεφαλής των μονάδων πεζικού που προσέφερε κάθε *τετράδα* στον ομοσπονδιακό στρατό[268].

Συνέδριο

συνέδριον (**ΚΘ 6** στίχ. 19· **9** στίχ. 12, 19)
σύνεδροι (**ΚΘ 1** στίχ. 23· **4** στίχ. 14· **6** στίχ. 24, 31, 65· **9** στίχ. 10, 18, 20· **16** στίχ. 1· **21** στίχ. 2· **22** στίχ. 2· **24** στίχ. 3· **62** στίχ. 9–10· **234** στίχ. 5)
concilium Thessalorum (**ΚΘ 240**, **242**, **244**)

Το *συνέδριο* αποτελούσε το σημαντικότερο όργανο λήψης αποφάσεων του Κοινού: *ἔδοξεν τοῖς συνέδροις* (**ΚΘ 4** στίχ. 14), *ἐκρίθη τοῖς συνέδροις* (**ΚΘ 6** στίχ. 24), *ψηφισαμένων τῶν συνέδρων* (**ΚΘ 21** στίχ. 2). Παράλληλα, ήταν ο τόπος υποδοχής ξένων αντιπροσωπειών, όπως αυτές των Ρωμαίων, στις οποίες αναφέρονται οι περισσότερες από τις σωζόμενες μαρτυρίες (**ΚΘ 6** στίχ. 19· **242**, **244**).

Επιπλέον, το *συνέδριο* του Κοινού των Θεσσαλών εμπλεκόταν στην απόδοση δικαιοσύνης σε ομοσπονδιακό επίπεδο λειτουργώντας το ίδιο ως δικαστήριο και εκδικάζοντας υποθέσεις, όπως στην περίπτωση της διαιτησίας Κιερίου–Μητρόπολης, στις αρχές του 1ου αι. μ.Χ. (**ΚΘ 9**). Ωστόσο, δεν είναι βέβαιο ότι το *συνέδριο* είχε το δικαίωμα να εκδικάζει υποθέσεις πριν την Αυτοκρατορική εποχή.

Το *συνέδριο* ήταν αντιπροσωπευτικός θεσμός, στον οποίο συμμετείχαν οι εκπρόσωποι των πόλεων του Κοινού. Από τη διαιτησία Κιερίου–Μητρόπολης γνωρίζουμε ότι στις αρχές του 1ου αι. μ.Χ. το *συνέδριο* είχε 334 μέλη (**ΚΘ 9** στίχ. 6, 14–15). Ο Larsen υποστηρίζει ότι, εφόσον την εποχή αυτή, το Κοινό είχε φτάσει στην μέγιστη επέκτασή του, περιλαμβάνοντας το σύνολο των περίοικων εθνών της Θεσσαλίας πλην των Μαγνήτων, στα 334 μέλη περιλαμβάνονται και οι εκπρόσωποι των πόλεων των *περιοίκων*[269]. Ο αριθμός των εκπροσώπων κάθε πόλης ήταν ανάλογος του πληθυσμιακού της μεγέθους[270].

Έδρα του *συνεδρίου* ήταν η πρωτεύουσα του Κοινού, η Λάρισα (**ΚΘ 9** στίχ. 12· **244**) και συγκεκριμένα το αρχαίο θέατρο της πόλης, όπως μαρτυρούν τα ενεπίγραφα εδώλια[271]. Οι συνεδριάσεις λάμβαναν χώρα κάθε μήνα, όπως αποδεικνύεται από το κείμενο της

[268] Helly 1995, 217.

[269] Larsen 1968, 286.

[270] Larsen 1968, 286· Burrer 1993, 14· Bouchon 2005, 54.

[271] Bouchon 2005, 58. Οι επιγραφές αυτές βρίσκονται υπό έκδοση από τους A. Tziafalias, R. Bouchon, L. Darmezin και B. Helly.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

διαιτησίας Κιερίου–Μητρόπολης: *ἐν τῷ Θύῳ μηνί* (**ΚΘ 9** στίχ. 12, 20)[272]. Οι αποφάσεις λαμβάνονταν με μυστική ψηφοφορία: *ψηφισαμένων τῶν συνέδρων* (**ΚΘ 22** στίχ. 2)· *ἐνηνεγμένας μεθ' ὅρκου κρυφαίως τὰς ψήφους* (**ΚΘ 9** στίχ. 13–14, 20–21).

Εκκλησία (;)

Οι περισσότεροι ερευνητές υποστηρίζουν ότι στο Κοινό των Θεσσαλών δεν υπήρχε ομοσπονδιακή *εκκλησία*, δεδομένου ότι πρώτον ένας τέτοιος θεσμός δεν αναφέρεται ρητά στις σωζόμενες επιγραφές του Κοινού, δεύτερον η θεσσαλική πολιτεία, όπως είχε θεμελιωθεί από τον Φλαμινίνο ήταν κατά βάση τιμοκρατική αποτρέποντας την άμεση και απροϋπόθετη συμμετοχή στα κοινά, ενώ παράλληλα, οι αντιπροσωπευτικοί θεσμοί, όπως το *συνέδριο*, αποτελούν τον κανόνα κατά την ύστερη Ελληνιστική εποχή[273].

Ωστόσο, έχουν κατά καιρούς εκφραστεί εύλογες ενστάσεις ως προς αυτή την άποψη. Ο Aymard υποστηρίζει ότι στη σκηνή της υποδοχής των Ρωμαίων στη Λάρισα λίγο πριν τον Γ΄ Μακεδονικό Πόλεμο, ο Λίβιος χρησιμοποιεί τη λέξη *multitudo* (*animi multitudinis*) για να περιγράψει τους συγκεντρωμένους στο *Thessalorum concilium* (**ΚΘ 244**)· λέξη η οποία περιγράφει ένα μεγάλο πλήθος που δεν μπορεί να αντιστοιχεί στα μέλη του *συνεδρίου*, αλλά σε μια πολυπληθέστερη συνάθροιση, αυτή της *εκκλησίας*. Η ίδια λέξη χρησιμοποιείται και στη λατινική μετάφραση του Χρονικού του Ευσεβίου σχετικά με την εκλογή του *στρατηγού*: *Duces annui ex multitudine eligebantur* (**ΚΘ 248**)[274].

Αντίστοιχα, στο χωρίο που αναφέρεται στην επιβολή εισοδηματικών κριτηρίων για τη συμμετοχή στα κοινά, ο Λίβιος επισημαίνει ότι ο Φλαμινίνος προέβη σε αυτό το μέτρο με σκοπό να περιορίσει τις ταραχές οι οποίες είχαν καταστεί ενδημικό φαινόμενο στη Θεσσαλία με αποτέλεσμα να μην μπορεί να γίνει ειρηνικά καμία συγκέντρωση (*nec comitia nec conventum nec concilium ullum non per seditionem ac tumultum iam inde a principio ad nostram usque aetatem traducentis)*[275]. Ο Aymard υποστηρίζει ότι οι λέξεις *comitia, conventum* και *concilium* που χρησιμοποιεί ο Λίβιος δεν είναι δυνατό να αναφέρονται και οι τρεις στο *συνέδριο*[276].

---

[272] Hermann, Swoboda 1913[6], 242· Larsen 1968, 287. Οι Bouchon, Helly (2015, 241) πιστεύουν ότι μία φορά τον χρόνο, το *συνέδριο* συνερχόταν στο ομοσπονδιακό ιερό της Αθηνάς Ιτωνίας, με αφορμή την εορτή της.

[273] Βλ. Kip 1910, 130· Hermann, Swoboda 1913[6], 242· Touloumakos 1967, 64· Larsen 1968, 286· Martin 1975, 16· Bouchon, Helly 2015, 245.

[274] Aymard 1950, 105· 1967, 175.

[275] Liv. XXXIV 51, 4–6.

[276] Aymard 1950, 105· 1967, 175.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Στις παραπάνω αναφορές θα μπορούσε κανείς να προσθέσει και ορισμένες επιγραφικές μαρτυρίες, όπως τις φράσεις: *ἔδοξε(ν) τοῖς Θεσσαλοῖς* (**ΚΘ 1** στίχ. 31–32· **5** στίχ. 13· **13** στίχ. 2) ή *ἔδοξεν τῶι κοινῶι (τῶι) Θεσσαλῶν* (**ΚΘ 3** στίχ. 1· **14** στίχ. 9), οι οποίες σε άλλα Κοινά δηλώνουν την ομοσπονδιακή *εκκλησία*[277].

Οι παραπάνω ενδείξεις δεν είναι ακλόνητες. Ο όρος *multitudo* θα μπορούσε να αντιστοιχεί στο πλήθος των συνέδρων, το οποίο όπως γνωρίζουμε ήταν αρκετά μεγάλο· εξάλλου η ίδια η λέξη δεν ισοδυναμεί με συγκεκριμένο αριθμό και θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί τόσο για ένα μεγάλο πλήθος συνέδρων όσο και για ένα μεγάλο πλήθος πολιτών από όλη τη Θεσσαλία[278]. Επιπλέον, είναι πιθανότερο μια ξένη αντιπροσωπεία να παρουσιάστηκε στο *συνέδριο*, παρά σε μία μαζική συνάθροιση, όπως η *εκκλησία*.

Σχετικά με τους όρους *comitia, conventum, concilium*, αφενός χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν θεσμούς των θεσσαλικών πόλεων και όχι του Κοινού, αφετέρου είναι μάταιο να αναζητά κανείς ακρίβεια ως προς την περιγραφή των θεσμών από το κείμενο ενός Ρωμαίου ιστορικού, σκοπός του οποίου ήταν να εκθειάσει το μεγαλείο της Ρώμης και όχι να αποδώσει με ακρίβεια τη λειτουργία των ελληνικών θεσμών.

Τέλος, πίσω από τη φράση *ἔδοξε(ν) τοῖς Θεσσαλοῖς* δεν πρέπει να δούμε απαραίτητα μια *εκκλησία*, αλλά μια εναλλακτική διατύπωση για την αντιπροσωπευτική συνέλευση που αποφασίζει στο όνομα των Θεσσαλών, δηλαδή το *συνέδριο*.

Επομένως, ελλείψει ρητής διατύπωσης στις επιγραφές του Κοινού που να παραπέμπει στην ύπαρξη του θεσμού της *εκκλησίας*, είναι προτιμότερο να θεωρήσουμε, με βάση τις διαθέσιμες πηγές ότι ένας τέτοιος θεσμός μάλλον δεν υπήρχε στο Κοινό των Θεσσαλών.

Οι θεσμοί του Κοινού των Θεσσαλών δεν φαίνεται να μεταβλήθηκαν από την ίδρυσή του, τον 2ο αι. π.Χ., έως το τέλος του, τον 3ο αι. μ.Χ. Αν και τα περισσότερα ψηφίσματα του Κοινού ανήκουν στον 2ο αι. π.Χ., γνωρίζουμε από τις τιμητικές επιγραφές του Κοινού (**ΚΘ 16** στίχ. 1· 21 στίχ. 2, **22** στίχ. 2· **24** στίχ. 3, 10) αλλά και από τις απελευθερωτικές επιγραφές (**ΚΘ 80**, **96**, **105**, **117**, **118**, **121**, **123**–**125**, **128**, **138**, **147**, **149**, **154**–**157**, **162**, **171**, **173**–**175**, **186**–**190**, **197**, **198**, **214**–**218**), ότι οι σημαντικότεροι θεσμοί, ο *στρατηγός* και το *συνέδριο*, συνέχισαν να υπάρχουν έως τον 3ο αι. μ.Χ. Το ίδιο ισχύει και για το αξίωμα του *γραμματέα των συνέδρων*, όπως αποδεικνύεται από τη διαιτησία Κιερίου–Μητρόπολης,

[277] Rzepka 2002, 226–228· 2017, 16–18.

[278] Hermann, Swoboda 1913[6], 242 σημ. 4.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

η οποία χρονολογείται στην εποχή του Τιβερίου (**ΚΘ 9**). Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η συχνότητα εμφάνισης των θεσμών του Κοινού ανά αιώνα.

	2ος π.Χ.	**1ος π.Χ.**	**1ος μ.Χ.**	**2ος μ.Χ.**	**3ος μ.Χ.**
στρατηγὸς	47	36[279]	42	50	13
ἵππαρχος	3				
γραμματεὺς τῶν συνέδρων	7	1	1		
ταμίας	1				
σύνεδροι	4		2	1	2

Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού

Πρωτεύουσα του Κοινού των Θεσσαλών ήταν η Λάρισα[280], στην οποία, όπως είδαμε, συνερχόταν το ομοσπονδιακό *συνέδριο* και ιδρύονταν οι επιγραφές του Κοινού, συγκεκριμένα στο ιερό του Διός Ελευθερίου[281]. Η Λάρισα άλλωστε ήταν με διαφορά η σημαντικότερη πόλη του Κοινού· οι περισσότεροι γνωστοί *στρατηγοί* του Κοινού από τον 2ο και 1ο αι. π.Χ. προέρχονται από αυτή την πόλη (**ΚΘ 4** στίχ. 1–2· **8** στίχ. 1–2· **35** στίχ. 2–3· **40** στίχ. 1–2· **45** στίχ. 1–2· **47** στίχ. 9–10· **55** στίχ. 24· **59** στίχ. 2–3· **79** στίχ. 9–10· **107** στίχ. 1–3· **108** στίχ. 18–19, 35–36, 51–52, 144–147· **191** στίχ. 52–53, 56–57, 62–63, 66–67, 70–71, 82–84· **192** στίχ. 7, 15–16· **221** στίχ. 1· **248**), 35 από τους περίπου 80 σύμφωνα με τον Kramolisch[282].

Την ίδια περίοδο, άλλες σημαντικές πόλεις της κυρίως Θεσσαλίας φαίνεται πως ήταν οι Φερές (8 *στρατηγοί*: **ΚΘ 32** στίχ. 8· **45** στίχ. 6–7· **49** στίχ. 2–3· **54** στίχ. 1· **108** στίχ. 5–6· **191** στίχ. 75–76· **192** στίχ. 26, 35–36, 43–44· **203** στίχ. 8–9· **248**), η Γυρτώνη (7 *στρατηγοί*: **ΚΘ 135** στίχ. 1–2, 60, 77–78· **225** στίχ. 20–21, 27–28· **248**), οι Γόμφοι και η Μητρόπολη (4 *στρατηγοί* από κάθε πόλη: **ΚΘ 5** στίχ. 1–2· **36** στίχ. 14–15· **51** στίχ. 1· **108** στίχ. 74–75· **109** στίχ. 7–8· **159** στίχ. 1· **248**), ο Άτραξ (3 *στρατηγοί*: **ΚΘ 50** στίχ. 2–3· **191** στίχ. 3–4, 8–9, 14–15 κ.ά.· **248**), η Κραννών, η Σκοτούσσα και το Κιέριον (2 *στρατηγοί* από κάθε πόλη: **ΚΘ 39** στίχ. 1–2· **51** στίχ. 15· **56** στίχ. 1–2· **68** στίχ. 3· **80** στίχ. 3–4· **107** στίχ. 29–31, 66–68· **192** στίχ. 141–142· **248**)[283]. Αν εξαιρέσει κανείς

[279] Δεν περιλαμβάνονται οι περίπου 38 *στρατηγοί* της εποχής του Αυγούστου (32 π.Χ.–14 μ.Χ.).

[280] Liv. XLII 47, 10: *caput Thessaliae*.

[281] Βλ. τη φράση: *ἡ ἀναγραφὴ τού [του τ]οῦ ψηφίσματος εἰς κίονα λιθίνην καὶ ἀνατεθῇ ἐν Λαρί[σ]αι ἐν τῶι τεμένει τοῦ Διὸς τοῦ Ἐλευθερίου* (**ΚΘ 6** στίχ. 13–15) η οποία απαντά ελαφρώς παραλλαγμένη και σε άλλα ψηφίσματα του Κοινού (**ΚΘ 2** στίχ. 46–49· **5** στίχ. 32–34· **13** στίχ. 13–15).

[282] Kramolisch 1978, 24.

[283] Kramolisch 1978, 24.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τη Γυρτώνη, πρόκειται για τις ίδιες πόλεις της κυρίως Θεσσαλίας από τις οποίες διαθέτουμε τον μεγαλύτερο αριθμό επιγραφών για το Κοινό των Θεσσαλών, όπως επισημάνθηκε στην υποενότητα σχετικά με τις Πηγές (**ΚΘ 29**–**37**, **39**–**40**, **64**–**67**, **70**–**76**, **79**–**114**, **119**–**122**).

Κατά την Αυτοκρατορική εποχή, μια πόλη των περιοικίδων περιοχών, η Υπάτη, αποκτά πολύ σημαντική θέση στο Κοινό των Θεσσαλών. Αποτελεί τη μόνη πόλη εκτός της κυρίως Θεσσαλίας από την οποία γνωρίζουμε με βεβαιότητα σημαντικές οικογένειες, μέλη των οποίων αναλάμβαναν το αξίωμα του ομοσπονδιακού *στρατηγού* (**ΚΘ 24** στίχ. 10· **66** στίχ. 4· **100** στίχ. 49–50· **163** στίχ. 43–45· **164** στίχ. 39· **168** στίχ. 2, 8· **169** στίχ. 12· **176** στίχ. 63–64· **182** στίχ. 3–4· **201** στίχ. 14–15)[284]. Επιπλέον, η Υπάτη, όπως και η Λάρισα, είχε εξελιχθεί σε κέντρο της αυτοκρατορικής λατρείας, όπως θα δούμε σε επόμενη υποενότητα.

Γενικά, οι πόλεις των περιοικίδων περιοχών που ενσωματώνονταν σταδιακά στο Κοινό παρέμειναν σε δευτερεύουσα θέση τουλάχιστον έως την εποχή του Αυγούστου. Κανένας αξιωματούχος του Κοινού δεν προέρχεται από αυτές πριν από τα τέλη του 1ου αι. π.Χ. Στο πλαίσιο αυτό, οι Bouchon – Helly αναφέρουν ότι στους καταλόγους νικητών των αγώνων που διοργάνωνε η Λάρισα για να τιμήσει τη μνήμη των πεσόντων στη μάχη της Καλλικύνου (171 π.Χ.) η φράση *τοῦ ταγεύοντος τὴν πρώτην χώραν*, η οποία απαντά στην κεφαλίδα ορισμένων καταλόγων (**ΚΘ 65** στίχ. 2–3· **66** στίχ. 2–3· **67** στίχ. 2–3), αντικατοπτρίζει τον διαχωρισμό μεταξύ της «παλιάς Θεσσαλίας» και των νέων περιοχών δηλαδή των *περιοίκων*, διάκριση απαραίτητη καθώς στους συγκεκριμένους αγώνες η συμμετοχή ήταν ευρεία[285].

Πολιτικά δικαιώματα

Πολίτες του Κοινού θεωρούνται αυτομάτως οι πολίτες των πόλεων του Κοινού. Ωστόσο, πολίτες του Κοινού των Θεσσαλών μπορούσαν να γίνουν και ξένοι· τόσο το Κοινό (**ΚΘ 2** στίχ. 13–14· **5** στίχ. 28–29· **6** στίχ. 9–10· **13** στίχ. 9–10) όσο και οι πόλεις του (**ΚΘ 32**

[284] Kramolisch 1978, 42–43.

[285] Bouchon, Helly 2015, 246–247. Ο Helly (1983, 378) έχει υποστηρίξει επίσης ότι η φράση *πρώτη χώρα* σημαίνει ενδεχομένως την Πελασγιώτιδα, ως την πρώτη, δηλαδή τη σημαντικότερη, *τετράδα*, είτε μια διοικητική περιφέρεια (*regio*) που σχετιζόταν με τη διοργάνωση των αγώνων προς τιμήν των πεσόντων στη μάχη των Στενών και στην οποία συμμετείχαν και Ιταλοί, ή ακόμη ότι πρόκειται για υποδιαίρεση των *τετράδων* (1995, 272) η οποία αντικατέστησε την αντίστοιχη αρχαϊκή–κλασική υποδιαίρεση (*στάσις*).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στίχ. 24–26, 50–52)[286], χορηγούν σε ξένους το προνόμιο της *πολιτείας* (ή *ισοπολιτείας*) μαζί με άλλα προνόμια που συνήθως τη συνοδεύουν (π.χ. *έγκτηση*, *ασυλία*, *ασφάλεια*, *προξενία*).

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι πόλεις των Θεσσαλών δεν χορηγούν μόνο σε ξένους το προνόμιο της *πολιτείας*, αλλά και σε πολίτες άλλων πόλεων της Θεσσαλίας, όπως στις ακόλουθες περιπτώσεις: η Κραννών στον Λαρισαίο *Ἱπποδρόμιο* (**ΚΘ 36** στίχ. 6–8), η Φαϋττός στον Γυρτώνιο *Γοργία* (**ΚΘ 38** στίχ. 15–17), η Άλος στον Λαρισαίο *Μένιππο Διοφάντου* (**ΚΘ 41** στίχ. 6–9), οι Θαυμακοί στους Λαρισαίους *Ἀλέξιππο* και *Ἱππόλοχο Ἱππολόχου* (**ΚΘ 42** στίχ. 9–11), οι Φθιώτιδες Θήβες στον Φεραίο *Ἀρισταγόρα Εὐβούλου* (**ΚΘ 46** στίχ. 9–11), η Λαμία στους Λαρισαίους *Δαϊμένη Σίνιος* (**ΚΘ 49** στίχ. 6–8) και *Παυσανία* (**ΚΘ 50** στίχ. 5–8), καθώς και στον Πελινναίο *Μητρόδωρο Ἀνδρομένους* (**ΚΘ 52** στίχ. 12–14). Αυτό σημαίνει ότι οι πολίτες του Κοινού των Θεσσαλών δεν είχαν αυτοδικαίως πολιτικά δικαιώματα σε όλες τις πόλεις του Κοινού, αλλά μόνο στην πόλη στην οποία ανήκαν[287].

Δικαιοσύνη

Το Κοινό των Θεσσαλών ρύθμιζε ζητήματα δικαιοσύνης με τους ακόλουθους τρόπους:

α) Καλώντας ξένους δικαστές:

Σώζονται αρκετά τιμητικά ψηφίσματα του Κοινού για ξένους δικαστές. Δυστυχώς, πολλά εξ αυτών είναι αποσπασματικά, με συνέπεια να μην γνωρίζουμε τι είδους υποθέσεις κλήθηκαν να διευθετήσουν οι δικαστές (**ΚΘ 2**, **6α**, **13**). Από ορισμένα, ωστόσο, φαίνεται πως οι υποθέσεις αφορούσαν σε ιδιώτες (*δίκες*/*κρίσεις*), όπως αναφέρεται στα τιμητικά ψηφίσματα για τους δικαστές από την Τέω (**ΚΘ 3** στίχ. 11) και τα Μύλασα (**ΚΘ 5** στίχ. 19–20), αλλά και διαμάχες μεταξύ πόλεων του Κοινού, όπως στην περίπτωση της διαιτησίας μεταξύ Μελιταίας και Ναρθακίου (**ΚΘ 8**), ή μεταξύ Μελιταίας και Ηράκλειας (**ΚΘ 10**).

β) Με τη μεσολάβηση των ομοσπονδιακών θεσμών:

Στην περίπτωση της διαμάχης μεταξύ Κιερίου και Μητρόπολης, η υπόθεση κρίνεται, κατόπιν προτροπής του Ρωμαίου έπαρχου, στο *συνέδριο* του Κοινού (**ΚΘ 9**). Ωστόσο, δεν γνωρίζουμε αν η λειτουργία του *συνεδρίου* ως δικαστηρίου ανήκε στα τυπικά καθήκοντά

[286] Βλ. και τα ψηφίσματα της Λάρισας: Béquignon 1935, 55–64· Tziafalias, Helly 2004–2005, 378–402 (*SEG* 55, 605)· Tziafalias, Garcia-Ramon, Helly 2006, 436–456 (*SEG* 56, 636)· *SEG* 31, 574 και 575.

[287] Larsen 1968, 287· Martin 1975, 60· Bouchon, Helly 2015, 246.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

του ως αποτέλεσμα της αρχικής οργάνωσης του Κοινού, όπως υποστηρίζει ο Larsen[288], ή αν εισήχθη κατά την Αυτοκρατορική εποχή, όπως πιστεύουν οι Bouchon – Helly[289].

Εκτός από το *συνέδριο*, καθήκοντα απόδοσης δικαιοσύνης αναλάμβανε και ο *στρατηγός* του Κοινού, όπως φαίνεται από τη διαιτησία μεταξύ Φθιωτίδων Θηβών και Άλου: *π[ερὶ τᾶς] [ἀμφιλ]εγομένας χώρας αὐταῖς πόθ' ἑαυτὰς ταῖς πόλεσι κριθῆμεν ἐν διαιτᾷ Μ[άκωνι Ὀμ][φαλίω]νος Λαρισαίωι καὶ τὰ κριθέντα ὑπὸ τούτου κύρια εἶμεν· κριθῆμεν δ' ἐμ μ[ηνὶ] [ἐνάτω]ι, ὡς Θεσσαλοὶ ἄγοντι Θύωι, στρ[α]τ[η]γοῦντος τοῦ αὐτοῦ* (**ΚΘ 55** στίχ. 10–13).

γ) Με τον ορισμό ενός διαμεσολαβητή:

Το Κοινό των Θεσσαλών τιμά τον *Ἀριστοκλῆ Ἀριστοκλέους*, ο οποίος *παρακληθεὶς ὑπό τε τῶν κοινῶν ἀρχόντων καὶ τ[ῶν] συνέδρων ἐπέδωκεν ἑαυτὸν ἐπί τ[ε] τὰς δίκας τὰς τεθείσας κατὰ τὸ σύμβ[ο]λον τὸ κείμενον Θεσσαλ[ο]ῖς πρὸς Περρα[ι]βούς* (**ΚΘ 1** στίχ. 21–26).

δ) Με τη σύναψη *συμβόλων*:

Ο *Ἀριστοκλῆς Ἀριστοκλέους* κλήθηκε από τους *κοινούς άρχοντες* και τους συνέδρους να εκδικάσει υποθέσεις στο πλαίσιο διμερούς συμφωνίας (*σύμβολον*) που ίσχυε μεταξύ Θεσσαλών και Περραιβών. Η συμφωνία αυτή η οποία ρύθμιζε το πλαίσιο επίλυσης των διαφορών μεταξύ πολιτών των δύο Κοινών μαρτυρείται επίσης και στο ψήφισμα της Δημητριάδας για την αναγραφή τιμών υπέρ Δημητριέων δικαστών που είχαν κληθεί από περραιβική πόλη προκειμένου να επιλύσουν ζητήματα στο πλαίσιο του *συμβόλου* μεταξύ των Θεσσαλών και των Περραιβών[290]: *[ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ δήμου] δικασταὶ ἐπὶ τὰς κατὰ τὸ σύμ[βολον δίκας τὰς κειμένας Θεσσαλοῖς καὶ Πε]ρραιβοῖς* (**ΚΠ 11** στίχ. 3–4).

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι το Κοινό ρύθμιζε ζητήματα τα οποία αφορούσαν σε: α) ιδιωτικές υποθέσεις (κατά πάσα πιθανότητα μεταξύ πολιτών των πόλεων του), β) ιδιωτικές υποθέσεις μεταξύ πολιτών πόλεων του Κοινού και πολιτών ξένων πόλεων στο πλαίσιο *συμβόλων*, γ) διαμάχες μεταξύ πόλεων του Κοινού. Επίσης, μια εικόνα των ιδιωτικών υποθέσεων που καλούνταν να διευθετήσει το Κοινό μας δίνουν τα αυτοκρατορικά διατάγματα του Αδριανού και του Αντωνίνου του Ευσεβούς, τα οποία περιλαμβάνονται στο Ιουστινιάνειο Κώδικα (**ΚΘ 249**) και αναφέρουν ότι το Κοινό των

[288] Larsen 1968, 290.

[289] Bouchon, Helly 2015, 243.

[290] Από ορισμένους υιοθετείται η άποψη ότι το *σύμβολο* είχε συναφθεί ανάμεσα στους Περραιβούς και τους Μάγνητες (όχι τους Θεσσαλούς), βλ. Ager 1996, 515· Crowther 2006, 42. Όπως όμως επισήμαναν οι Wilhelm (1909b, 53–56) και Stählin (1929, 212–214), αν συνέβαινε αυτό, τότε οι δικαστές δεν θα μπορούσαν να είναι από τη Δημητριάδα (βλ. και Gauthier 1972, 340–343).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Θεσσαλών πρέπει πρώτα να εξετάζει υποθέσεις που ενέχουν βία και έπειτα υποθέσεις που αφορούν σε περιουσιακά ζητήματα[291].

Η μεσολάβηση του Κοινού στη διευθέτηση διαφωνιών, ιδιωτικών ή μεταξύ πόλεων του Κοινού, δεν αποτελούσε τον κανόνα. Οι πόλεις του Κοινού ήταν ελεύθερες να διευθετούν τις υποθέσεις τους προσφεύγοντας κυρίως στην κλήση ξενικού δικαστηρίου, όπως στην περίπτωση της διαιτησίας Μονδαίας – Αζώρου (**ΚΘ 59**), στην οποία δύο πόλεις από διαφορετικά Κοινά (Θεσσαλών και Περραιβών), απευθύνθηκαν σε ξενικό δικαστήριο μέλη του οποίου ήταν δικαστές από την Απολλωνία, την Κέρκυρα και το Δυρράχιο[292]. Όπως παρατηρεί ο Crowther[293], οι μείζονες πόλεις της Θεσσαλίας, όπως και το Κοινό των Θεσσαλών, καλούσαν δικαστές από μακρινές περιοχές (π.χ. Μύλασα, Τέως, Μίλητος, Κάρυστος, Μεσσήνη), ενώ οι μικρότερες από γειτονικές πόλεις της Θεσσαλίας.

Ωστόσο, όταν η λύση που δινόταν από τους ξένους δικαστές δεν ικανοποιούσε μία ή και τις δύο πόλεις, αυτές προσέφευγαν, ως ύστατη λύση, στη ρωμαϊκή σύγκλητο. Στο πλαίσιο αυτό, η διαφωνία μεταξύ Μελιταίας και Ναρθακίου, την οποία, όπως είδαμε παραπάνω, προσπάθησε να επιλύσει το ομοσπονδιακό *συνέδριο* με την κλήση ξενικού δικαστηρίου από πόλεις της Μ. Ασίας (**ΚΘ 8**), οδηγήθηκε τελικά στη ρωμαϊκή σύγκλητο με πρωτοβουλία της Μελιταίας η οποία αμφισβητούσε την ευνοϊκή προς το Ναρθάκιον απόφαση των δικαστών που είχε καλέσει το Κοινό. Η διαμάχη φαίνεται πως υπήρχε ήδη από τις αρχές του 2ου αι. π.Χ. και είχε διευθετηθεί από τον Φλαμινίνο πάλι υπέρ των Ναρθακιέων, όπως αναφέρεται στο *senatus consultum* (**ΚΘ 45** στίχ. 50–54), το οποίο επίσης ήταν υπέρ των Ναρθακιέων. Όπως αναφέρει η Ager, η σύγκλητος δεσμευόταν από προηγούμενες αποφάσεις (του Φλαμινίνου και των ξένων δικαστών), τις οποίες δεν μπορούσε να αγνοήσει χωρίς λόγο και ταυτόχρονα επιδίωκε να αποτρέψει τους Μελιταιείς να αμφισβητήσουν εκ νέου την εις βάρος τους ετυμηγορία[294].

[291] Όπως παρατηρούν οι Bouchon, Helly (2015, 243), δεν διευκρινίζεται πώς διευθετούνταν αυτές οι υποθέσεις (π.χ. με κλήση ξενικού δικαστηρίου ή από το ομοσπονδιακό *συνέδριο*).

[292] Για έναν πλήρη κατάλογο των ψηφισμάτων θεσσαλικών πόλεων που αφορούν σε ξένους δικαστές, βλ. Crowther 2006, 40–48 (*SEG* 56, 617). Επιπλέον, βλ. τις περιπτώσεις των Μητροπολιτών δικαστών που τιμώνται από την Κραννώνα (*SEG* 27, 226) και των δικαστών από τη Σπάρτη και τη Μεσσήνη που τιμώνται από τη Λάρισα (Tziafalias, Helly 2018).

[293] Crowther 2006, 38.

[294] Ager 1996, 429.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Στη σύγκλητο μετέφεραν επίσης τη διαμάχη τους ο Πτελεός και η Λάρισα Κρεμαστή. Είναι ενδιαφέρον ότι οι Πτελεείς ζήτησαν να τους εκπροσωπήσει στη Ρώμη ο Λαρισαίος *Νύσανδρος Διοδότου* (προφανώς προσωπικότητα με κύρος) τον οποίο έπειτα τίμησαν[295].

Εκτός από τη σύγκλητο, κατά την Αυτοκρατορική εποχή, ορισμένες υποθέσεις επιλύονταν με παρέμβαση των αυτοκρατόρων, όπως στην περίπτωση της διαιτησίας μεταξύ Υπάτης και Λαμίας, την οποία έφερε σε πέρας ο έπαρχος *Quintus Gellius* κατόπιν υπόδειξης του αυτοκράτορα Αδριανού[296]. Αυτοκρατορική παρέμβαση διαβλέπουμε και στη συνοριακή διαφορά μεταξύ Δολίχης και Ελιμιώτιδος, η οποία ανάγεται στον 4ο αι. π.Χ., οπότε και είχε διευθετηθεί από τον Αμύντα Γ΄. Τη διευθέτηση αυτή μνημονεύει η λατινική επιγραφή η οποία αναφέρεται στην απόφαση του *iudex Verginius Publianus* που είχε οριστεί από τον αυτοκράτορα Τραϊανό[297].

Διεθνείς σχέσεις

Σημαντικός αριθμός τιμητικών ψηφισμάτων του Κοινού απευθύνονται σε ξένους οι οποίοι τιμώνται για την εύνοια που επέδειξαν ή τις υπηρεσίες που προσέφεραν προς το Κοινό των Θεσσαλών, όπως ο Δημητριεύς υιός του *Σωκλέους*, ο οποίος συνέβαλε στην ενδυνάμωση της φιλίας και της ομόνοιας μεταξύ των Θεσσαλών και των Μαγνήτων (**ΚΘ 11**), ή ο Μυτιληναίος *Ποτάμων* (**ΚΘ 14**). Το Κοινό τιμά επίσης τους πρεσβευτές των Αμβρακιωτών που αιτήθηκαν χρήματα για λογαριασμό της πόλης τους (**ΚΘ 7**), γεγονός που αποδεικνύει μία ακόμη πτυχή των σχέσεων του Κοινού με τον έξω κόσμο, δηλαδή τον δανεισμό χρημάτων.

Παράλληλα, το Κοινό και οι αξιωματούχοι του ήταν αποδέκτες τιμών, όπως αποδεικνύεται από το τιμητικό ψήφισμα του δήμου της Μυτιλήνης για το Κοινό των Θεσσαλών (**ΚΘ 60**) και τις τιμητικές επιγραφές των Δελφών για τον σύνεδρο *Τίτο Φλάβιο Ἀλέξανδρο* από την Υπάτη (**ΚΘ 62**) και τον *αρχιερέα* του Κοινού *Ἀνδρόνεικο Ὀλυμπιοδώρου* από τη Μητρόπολη (**ΚΘ 61**), αλλά και της Ολυμπίας για τον σύνεδρο *Φλάβιο Φύλακα* (**ΚΘ 63**).

Όπως είδαμε σε προηγούμενες υποενότητες, ξένοι καλούνταν επίσης από το Κοινό ως δικαστές, ενώ παράλληλα μπορούσαν να αποκτήσουν πολιτικά δικαιώματα στο Κοινό.

[295] *IG* IX 2, 520. Βλ. και Ager 1996, 218–219.

[296] *ILS* 5947a. Βλ. Alexander 1938, 156.

[297] Wace, Thompson 1910–1911. Βλ. και Lucas 1997, 101–109.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Στον πίνακα που ακολουθεί απεικονίζονται διαγραμματικά τα τιμητικά ψηφίσματα του Κοινού που απευθύνονται σε ξένους πολίτες ή δικαστές:

	Τιμώμενοι	**Τιμές και προνόμια**	**Τόπος αναγραφής**
ΚΘ 7	Αμβρακιώτες	έπαινος, προξενία, ξένια, πρόσκληση σε θυσία	Τέμενος Αθηνάς Ιτωνίας
ΚΘ 11	… Σωκλέους Δημητριεύς	έπαινος, στέφανος (χρυσός), προξενία, πολιτεία, έγκτηση, ασφάλεια	Δεν σώζεται
ΚΘ 12	… Λακεδαίμων	προξενία κ.ά.	Δεν σώζεται
ΚΘ 14	Ποτάμων Μυτιληναίος	χάλκινη εικόνα κ.ά.	Δεν σώζεται
ΚΘ 2	Δύο δικαστές από τη Μίλητο και ο γραμματέας τους	έπαινος, στέφανος (θαλλού), προξενία, πολιτεία, έγκτηση, ασφάλεια, ασυλία, ξένια	Τέμενος Διός Ελευθερίου
ΚΘ 3	Δικαστές από την Τέω	Δεν σώζεται	Δεν σώζεται
ΚΘ 5	Δικαστές από τα Μύλασα και ο γραμματέας τους	έπαινος, προξενία, πολιτεία, έγκτηση, ασφάλεια, ασυλία	Τέμενος Διός Ελευθερίου
ΚΘ 6	Δικαστές από άγνωστη πόλη και ο γραμματέας τους	έπαινος, προξενία, πολιτεία, έγκτηση, ασφάλεια, ασυλία	Τέμενος Διός Ελευθερίου
ΚΘ 10	Τρείς στρατηγοί – δικαστές (;) από τη Δημητριάδα	έπαινος, στέφανος (χρυσός), γραπτή εικόνα	Αγορά Ηράκλειας Αγορά Μελιταίας
ΚΘ 13	Δικαστές από τη Μεσσήνη	προξενία, πολιτεία, έγκτηση, ασφάλεια, ασυλία	Τέμενος Διός Ελευθερίου

Άμυνα

Η ύπαρξη ομοσπονδιακού στρατού στο Κοινό των Θεσσαλών είναι αναμφισβήτητη, όπως τεκμηριώνεται από την πληθώρα στρατιωτικών αξιωμάτων (*στρατηγός, ίππαρχος,*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ταραντίναρχος, πεζάρχης), αλλά και τις αναφορές του Λιβίου, σύμφωνα με τις οποίες, οι Θεσσαλοί συμμετείχαν σε ποικίλες στρατιωτικές επιχειρήσεις κατά τον Αντιοχικό Πόλεμο, τον Γ΄ Μακεδονικό ή τους ρωμαϊκούς εμφυλίους[298].

Παρόλα αυτά, οι πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση του ομοσπονδιακού στρατού είναι πενιχρές. Μολονότι ο Helly πιστεύει ότι η στρατιωτική οργάνωση του Β΄ Κοινού παρέμεινε εν πολλοίς όμοια με αυτή που ίσχυε πριν το 196 π.Χ.[299], οι σωζόμενες πηγές δεν μας επιτρέπουν να πούμε πολλά πράγματα σχετικά με αυτή.

Είναι βέβαιο ότι οι *τετράδες* συνέχισαν να υπάρχουν όπως φαίνεται: α) από την ανεκδοτολογική αφήγηση του Πλουτάρχου ο οποίος αναφέρει σκωπτικά πως, όταν κάποιος *Ἔρμων* προσπάθησε να αποφύγει την ανάληψη αξιώματος επικαλούμενος ένδεια, οι Θεσσαλοί ψήφισαν να του δίνουν *μέδιμνον ἀλφίτων ἀφ' ἑκάστης τετράδος* (**ΚΘ 247**)[300], β) από το ψήφισμα του Κοινού σχετικά με την αποστολή σίτου στη Ρώμη, στο οποίο γίνεται αναφορά στην κατανομή του σίτου που πρέπει να συνεισφέρει το Κοινό ανά *τετράδα*: *τῶν μὲν τριάκ[ο]ντα δύο μυριαδῶν Πελασγιώτας μὲν καὶ|Φθιώτας ἐν τῷ μηνὶ τῶι Ἀφρίῳ, Ἰστιώτας δὲ καὶ Θεσσαλιώτας ἐν τῶι μη|νὶ τῶι Θυί<ῳ> πρὸ τῆς εἰκάδος, τῶν <δὲ> δέκα μίας μυριαδῶν ἐν τῶι μην[ὶ]|τῶι Φυλλικῶι πρὸ τῆς πέντε καὶ δεκάτης* (**ΚΘ 6** στίχ. 33–36). Ωστόσο, δεν γνωρίζουμε αν συνέχισαν να λειτουργούν ως μονάδες στρατολόγησης για τον ομοσπονδιακό στρατό.

Ο τελευταίος διαιρούνταν σε τμήματα, όπως αποδεικνύουν δύο χωρία του Λιβίου σχετικά με τον Γ΄ Μακεδονικό Πόλεμο, το πρώτο που αναφέρεται σε στρατιωτικό σώμα που εστάλη από τη Λάρισα στις Φερές υπό τον *Ἱππόλοχο* (**ΚΘ 243**) και το δεύτερο το οποίο αναφέρει μια δύναμη περίπου τριακοσίων–τετρακοσίων ιππέων (**ΚΘ 246**). Ο Helly υποστηρίζει ότι ο αριθμός των ιππέων που αναφέρει ο Λίβιος αντιστοιχεί στο μέγεθος του ιππικού συντάγματος που προέκυψε από τις μεταρρυθμίσεις του 4ου αι. π.Χ.[301].

Οικονομία

Το Κοινό των Θεσσαλών διατηρούσε ένα δραστήριο νομισματοκοπείο εκδίδοντας νομίσματα τα οποία έφεραν όνομα του έθνους αμέσως μετά την επανίδρυσή του το 196

[298] Βλ. στην υποενότητα «Ιστορική εξέλιξη».

[299] Helly 1995, 217.

[300] Πιθανότατα το αξίωμα που προσπάθησε να αποφύγει ο *Ἔρμων* ήταν αυτό του *στρατηγού* (Larsen 1963). Βλ. και Helly 1995, 151.

[301] Helly 1995, 264–267.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

π.Χ.[302]. Τα πιο γνωστά είναι οι αργυροί στατήρες που αναφέρονται στις θεσσαλικές απελευθερωτικές επιγραφές. Στην εικονογραφία αυτών των νομισμάτων κυριαρχούν οι ομοσπονδιακές θεότητες, Αθηνά Ιτωνία και Ζεύς Ελευθέριος, καθώς και ο Απόλλων, η επιλογή του οποίου είχε ως στόχο να τονίσει τους δεσμούς του Κοινού με τη Δελφική Αμφικτιονία[303]. Άλλα λιγότερα συχνά μοτίβα που συναντάμε στα ομοσπονδιακά νομίσματα είναι: ο ίππος, η νύμφη Λάρισα, τα ταυροκαθάψια, ο Ασκληπιός, η Δήμητρα.

Επιπλέον, σε πολλά ομοσπονδιακά νομίσματα αναγράφονται ονόματα στην ονομαστική και γενική πτώση, τα οποία συνήθως αποδίδονται στον *στρατηγό* του Κοινού και τον *ταμία* του έτους κατά το οποίο εκδόθηκαν τα νομίσματα. Την άποψη αυτή απορρίπτει ο Helly, ο οποίος πιστεύει ότι τα ονόματα αυτά αντιστοιχούν σε πλούσιους πολίτες που αναλάμβαναν το κόστος έκδοσης των νομισμάτων ως ένα είδος *λειτουργίας*. Αυτό δεν σημαίνει ότι τα αναφερόμενα πρόσωπα δεν υπήρξαν κάποια στιγμή ενδεχομένως *στρατηγοί* του Κοινού, αλλά ότι η θητεία τους δεν συμπίπτει απαραίτητα με την έκδοση των κοπών τις οποίες χρηματοδοτούσαν[304].

Οι αργυρές κοπές σταματούν στην Αυτοκρατορική εποχή, όταν επιβάλλεται από τον Αύγουστο το δηνάριο ως το μόνο αργυρό νόμισμα. Το Κοινό έκτοτε παράγει χάλκινα νομίσματα τα οποία χρησιμεύουν ως υποδιαιρέσεις του δηναρίου και στην εικονογραφία των οποίων κυριαρχεί η αυτοκρατορική προσωπογραφία. Όπως είδαμε στην υποενότητα «Ιστορική εξέλιξη», το πέρασμα από τους θεσσαλικούς στατήρες στο δηνάριο έχει καταγραφεί στις θεσσαλικές απελευθερωτικές επιγραφές ως *διόρθωμα* (**ΚΘ 113**, **136**, **227**).

Το Κοινό διατηρούσε ένα ομοσπονδιακό ταμείο, τα έσοδα του οποίου κάλυπταν τα έξοδα της έκδοσης των ψηφισμάτων του Κοινού: *γενομένου τοῦ ἀνηλώματος ὅθεν ἂν δῆι κατὰ τὰ διορθώματα* (**ΚΘ 6** στίχ 15–16) ή της απόδοσης τιμών: *γενομένου τοῦ ἀνηλώματος εἰς τὰς εἰκόνας καὶ τὰς βάσεις ὑπὸ τῶν συνέδρων* (**ΚΘ 6** στίχ. 64–65). Το Κοινό επίσης χορηγούσε δάνεια από το κοινό ταμείο, όπως φαίνεται από το ψήφισμα για τους Αμβρακιώτες: *δοῦναι τῆι πόλει τῆι*

[302] Γενικά για τα νομίσματα του Κοινού από τον 2ο αι. π.Χ. έως τον 3ο αι. μ.Χ., βλ. Head 1911[2], 311–312· Rogers 1932, 15–57· *BCD Thessaly* I 29, 133–149 (1009, 1370–1426)· *BCD Thessaly* II 22–23, 330–410 (24–25, 810–995). Για τους δύο τελευταίους προχριστιανικούς αιώνες, βλ. Helly 1966· Oeconomides 1994. Για τα νομίσματα της Αυτοκρατορικής εποχής, βλ. Burrer 1993. Για τους θεσσαλικούς θησαυρούς, βλ. Franke 1959· Klose 1998· Kremydi-Sicilianou 2004.

[303] Bouchon, Helly 2015, 245.

[304] Helly 1986. Πρβλ. Bouchon, Helly 2015, 245.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ἀ[μβρα]\[κιωτ]ῶν δωρεὰν ἀργυρίου στατή[ρας, καθ]\[ὡς κα]ὶ οἱ πρεσβευταὶ συνευδο[κοῦσιν (**ΚΘ 7** στίχ. 6–8)[305].

Σημαντική πηγή εσόδων για το Κοινό αποτελούσαν οι φόροι των απελευθερώσεων. Το Κοινό όριζε με νόμο το ποσό του φόρου απελευθερώσεως, το οποίο ήταν ίδιο για όλες τις πόλεις του Κοινού (15 στατήρες ή 22,5 δηνάρια μετά το *διόρθωμα*): *κατὰ τὸν νόμον* ή *τὰ ἐκ τοῦ νόμου* (**ΚΘ 81** στίχ. 6· **100** στίχ. 2, 7, 11 κ.ο.κ.· **101** στίχ. 6· **192** στίχ. 5, 69–71, 99–101 κ.ο.κ. **193** στίχ. 2, 26· **195** στίχ. 10, 20–21, 25, 43, 52 κ.ο.κ) ή σπανιότερα *κατὰ τὸν τῶν ἀπελευθέρων νόμον* (**ΚΘ 169** στίχ. 35–36· **195** στίχ. 81–82). Ωστόσο, η συλλογή του ποσού ήταν ευθύνη των πόλεων, όπως αποδεικνύει η ανομοιομορφία μεταξύ των μηχανισμών είσπραξης από πόλη σε πόλη, όπως για παράδειγμα στην Υπάτη, όπου κατά την Αυτοκρατορική εποχή, υπεύθυνος ήταν ο *ἐπιμελητὴς τῶν ἀπελευθερικῶν χρημάτων* (**ΚΘ 146** στίχ. 1–2)[306].

Η Zelnick-Abramovitz[307] υποστηρίζει ότι το ποσό αυτό δεν αποτελούσε φόρο απελευθέρωσης, όπως είναι γενικά αποδεκτό[308], αλλά χρήματα που έδινε ο απελεύθερος για τη δημοσίευση της απελευθέρωσης· για αυτό και σε κάποιες απελευθερωτικές επιγραφές αναφέρονται λέξεις όπως: *ὀνοματισμός*, *στηλογραφία*, *ἀναγραφή*. Ωστόσο, αυτό δεν ακυρώνει απαραίτητα την ύπαρξη φόρου· δηλώνει ότι ενδεχομένως μέρος των χρημάτων του φόρου κάλυπτε τα έξοδα χάραξης της απελευθερωτικής πράξης[309].

Ένας ακόμη τομέας παρέμβασης του Κοινού ήταν ο έλεγχος των σιτηρών, όπως φαίνεται στο ψήφισμα σχετικά με την αποστολή σίτου στη Ρώμη (**ΚΘ 6**), στο οποίο βλέπουμε ότι το Κοινό (και συγκεκριμένα ο *στρατηγός* και οι σύνεδροι) είναι εξολοκλήρου υπεύθυνο για τον συντονισμό της διαδικασίας, ορίζοντας την ποσότητα του σίτου που πρέπει να συνεισφέρει κάθε πόλη (στίχ. 29–31) και θέτοντας το χρονοδιάγραμμα εντός του οποίου κάθε *τετράδα* οφείλει να παραδώσει την καθορισμένη ποσότητα (στίχ. 33–35). Με απόφαση του Κοινού, οι πόλεις επιβαρύνονται με τα έξοδα μεταφοράς του σίτου στα λιμάνια της Θεσσαλίας (στίχ. 37–38), ενώ όσες καθυστερήσουν θα κληθούν να πληρώσουν πρόστιμο (στίχ. 49–52).

Παράλληλα, σε ψήφισμα της Λάρισας σχετικά με την αποστολή σίτου στην Αθήνα (**ΚΘ 29**), γίνεται αντιληπτό ότι η εξαγωγή σιτηρών από τις πόλεις του Κοινού υπαγόταν

[305] Κατά τον Habicht (1976, 178–180), οι Αμβρακιώτες δανείστηκαν προκειμένου να ανταπεξέλθει η πόλη τους στις οικονομικές δυσκολίες που είχε προκαλέσει ο Γ΄ Μακεδονικός Πόλεμος.

[306] Βλ. Bouchon 2005, 84–91· Bouchon 2009 και 2015.

[307] Zelnick-Abramovitz 2013, 55–69.

[308] Βλ. Μπαμπάκος 1961, 33 κ.ε.· Helly 1976, 153–157· Bouchon 2005, 71–84.

[309] Burrer 1993, 15.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

σε ομοσπονδιακό φόρο (στίχ. 40 κ.ε.)[310]. Οι Αθηναίοι είχαν ζητήσει να εξαιρεθούν από αυτόν· δεσμευόμενοι όμως οι Λαρισαίοι από την ομοσπονδιακή νομοθεσία, το μόνο που μπόρεσαν ήταν να τον μειώσουν από το 1/20 στο 1/100. Συνεπώς η παραγωγή και διαχείριση του σίτου στο Κοινό των Θεσσαλών αποτελούσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ των πόλεων και των ομοσπονδιακών αρχών.

Λατρεία

Στο Κοινό των Θεσσαλών υπήρχαν δύο ομοσπονδιακές λατρείες, της Αθηνάς Ιτωνίας και του Διός Ελευθερίου. Η λατρεία της Αθηνάς Ιτωνίας είναι μία από τις παλαιότερες θεσσαλικές λατρείες και ασφαλώς η καθιέρωσή της ως ομοσπονδιακής λατρείας δεν είναι τυχαία, εφόσον συνδέεται με την καταγωγή των Θεσσαλών και την εγκατάστασή τους στην πεδιάδα στην οποία έδωσαν το όνομά τους. Για αυτό άλλωστε, το κέντρο της λατρείας, το ομοσπονδιακό ιερό, βρισκόταν στη δυτική θεσσαλική πεδιάδα, την αρχική κοιτίδα των Θεσσαλών (Φίλια Καρδίτσας). Κάθε χρόνο, τον μήνα *Ιτώνιο*, λάμβανε χώρα εορτή προς τιμήν της θεάς, στην οποία πραγματοποιούνταν θυσία (**ΚΘ 7** στίχ. 20–21) και ενδεχομένως και άλλες τελετές «στρατιωτικού» χαρακτήρα, σύμφωνες με την πολεμική φυσιογνωμία της θεότητας[311]. Το ιερό της Αθηνάς Ιτωνίας αποτελούσε τόπο ίδρυσης των ψηφισμάτων του Κοινού (**ΚΘ 7**–**8**, **21**–**23**).

Σε αντίθεση με τη λατρεία της Αθηνάς Ιτωνίας, η λατρεία του Διός Ελευθερίου ήταν μια νέα λατρεία, η καθιέρωση της οποίας συνδέεται με την ανάμνηση της απελευθέρωσης από τη μακεδονική κυριαρχία[312]. Έδρα της λατρείας ήταν η πρωτεύουσα του Κοινού, η Λάρισα· τα ομοσπονδιακά ψηφίσματα που έχουν βρεθεί στην πόλη αναφέρουν το ιερό του Διός Ελευθερίου ως τόπο ίδρυσής τους (**ΚΘ 1**–**6**, **15**–**20**). Επικεφαλής της λατρείας ήταν ο ομοσπονδιακός *ιερέας του Διός Ελευθερίου*, ο οποίος απαντά ως επώνυμος άρχων σε ψηφίσματα του Κοινού και καταλόγους νικητών στους ομοσπονδιακούς αγώνες (**ΚΘ 4** στίχ. 12· **27** στίχ. 3–4).

Οι αγώνες προς τιμήν του Διός Ελευθερίου λάμβαναν χώρα στη Λάρισα, στην εορτή των *Ελευθερίων*, και την οργάνωσή τους αναλάμβανε επίσημος αξιωματούχος του

[310] Βλ. Helly 2008a.

[311] Για τη λατρεία της Αθηνάς Ιτωνίας, βλ. κυρίως Graninger 2011, 43–67· Bouchon, Helly 2013, 214–218· Mili 2014, 225–234. Για το ομοσπονδιακό ιερό, βλ. και Ιντζεσίλογλου 2006.

[312] Πιθανόν διαδέχθηκε τη λατρεία του Διός Ολυμπίου, για την οποία οι μαρτυρίες σταματούν τον 2ο αι. π.Χ., βλ. Bouchon, Helly 2013, 221–222· Mili 2014, 248–250.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Κοινού, ο *αγωνοθέτης* των Θεσσαλών (**ΚΘ 26** στίχ. 1· **27** στίχ. 1–3). Κατά τη διάρκεια αυτών των αγώνων γινόταν η αναγόρευση των τιμών που είχε αποδώσει το Κοινό (**ΚΘ 2** στίχ. 22–23) ή που είχαν αποδοθεί σε Θεσσαλούς από άλλες πόλεις (**ΚΘ 53** στίχ. 47–49· **57** στίχ. 15· **58** στίχ. 18). Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα αθλήματα, τους συμμετέχοντες και τη διάρκεια των αγώνων γνωρίζουμε από τους καταλόγους των νικητών που έχουν σωθεί (**ΚΘ 26**–**27**)[313]. Οι αγώνες ήταν πεντετηρικοί, περιλάμβαναν μουσικά αγωνίσματα, γυμνικούς αγώνες και φυσικά αγωνίσματα με ίππο και ήταν ανοιχτοί σε όλες τις ελληνικές πόλεις, αν και οι περισσότεροι νικητές που αναφέρονται στους σωζόμενους καταλόγους είναι Θεσσαλοί από επιφανείς οικογένειες, ενώ δεν αναφέρονται άτομα από τις περιοικίδες περιοχές[314].

Οι σωζόμενοι κατάλογοι νικητών στα *Ελευθέρια* εκτείνονται χρονολογικά έως τις αρχές του 1ου αι. π.Χ. Ωστόσο, δεν είναι βέβαιο ότι οι αγώνες έπαψαν να διοργανώνονται· κατάλογος νικών Θεσπιέα αθλητή (**ΚΘ 69**) του 2ου αι. μ.Χ. (ή 1ου αι. μ.Χ. κατά τον Strasser[315]) αναφέρει αγώνες του Κοινού των Θεσσαλών που γίνονταν στη Λάρισα: *κοινὸν Θεσσαλῶν ἐν Λαρείσῃ δίς* (στίχ. 4). Δεν είναι βέβαιο όμως αν πρόκειται για τα *Ελευθέρια* ή για αγώνες που αφορούν στην αυτοκρατορική λατρεία[316].

Τέλος, οι αγώνες των *Ελευθερίων* δεν πρέπει να συγχέονται με τους αγώνες που διοργάνωνε η πόλη της Λάρισας προς τιμήν των πεσόντων στη μάχη των Στενών το 171 π.Χ. (**ΚΘ 64**–**67**)[317].

Ολοκληρώνοντας τα σχετικά με τις ομοσπονδιακές λατρείες πρέπει να επισημάνουμε ότι, αν και μη ομοσπονδιακό, το ιερό του Απόλλωνος Κερδώου στη Λάρισα φαίνεται πως είχε πανθεσσαλική εμβέλεια, όπως δηλώνει η απόφαση για την ίδρυση σε αυτό αντιγράφου της διαιτησίας μεταξύ Θηβών και Άλου, στην οποία συνέβαλε ο *στρατηγός Μάκων* (**ΚΘ 55**)[318]. Τέλος, η λατρεία ηρώων, όπως ο Αχιλλέας εξακολουθούσε να είναι

[313] Βλ. επανέκδοση των σωζόμενων καταλόγων νικητών στα *Ελευθέρια* στο Graninger 2011, 159–182 (*BE* 2013, 224).

[314] Για τη λατρεία του Διός Ελευθερίου και τα *Ελευθέρια*, βλ. κυρίως Graninger 2011, 67–85· Bouchon, Helly 2013, 218–222. Πρβλ. Freitag 2006, 220–221.

[315] Strasser 2003, 270 (*SEG* 53, 474).

[316] Ο Graninger (2011, 75) πιστεύει ότι πρόκειται για τα *Ελευθέρια*. Κατά τον Bouchon (2016, 298), οι αγώνες σχετίζονται με την αυτοκρατορική λατρεία. Πρβλ. Burrer (1993, 16) ο οποίος υποθέτει ότι ενδεχομένως πρόκειται για τα *Καισάρεια*.

[317] Βλ. Helly 1983, 374–378.

[318] Freitag 2006, 220–223.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

σημαντική για το σύνολο των Θεσσαλών, όπως αποδεικνύει η απεικόνισή του σε ομοσπονδιακά νομίσματα[319].

Στην Αυτοκρατορική εποχή, η λατρεία των αυτοκρατόρων επισκιάζει τις τοπικές λατρείες και εορτές. Οι θεσσαλικές πόλεις επιδίδονται ενεργά, ήδη από την εποχή του Αυγούστου, στην αυτοκρατορική λατρεία[320]. Σε ομοσπονδιακό επίπεδο η αυτοκρατορική λατρεία οργανώνεται από τον 2ο αι. μ.Χ. κ.ε., αν και μια σειρά βωμών οι οποίοι παρουσιάζουν μεγάλη ομοιομορφία και έχουν βρεθεί σε διάφορες πόλεις της Θεσσαλίας, καθώς και η παρουσία της Λιβίας-Ήρας στα ομοσπονδιακά νομίσματα μπορούν να θεωρηθούν ως πρώιμες ενδείξεις της οργανωμένης από το Κοινό αυτοκρατορικής λατρείας[321].

Κέντρο της αυτοκρατορικής λατρείας ήταν η Λάρισα, όπου έχει βρεθεί επιγραφή στην οποία αναφέρονται τα *Καισάρεια*, εορτή με αγώνες προς τιμήν των αυτοκρατόρων[322], αλλά και η Υπάτη, από την οποία προέρχεται συχνά ο ομοσπονδιακός ιερέας της αυτοκρατορικής λατρείας: (*αρχ*)*ιερέας των Σεβαστών* (**ΚΘ 24**)[323] ή *αρχιερέας του Κοινού των Θεσσαλών* (**ΚΘ 61**).

Σε υπερτοπικό επίπεδο, οι Θεσσαλοί συμμετείχαν στη Δελφική Αμφικτιονία, στην οποία κατείχαν σημαντική θέση. Από την εποχή του Αυγούστου και έπειτα, οι Θεσσαλοί εκπροσωπούν το σύνολο των εθνών της Θεσσαλίας, των οποίων οι ψήφοι αφαιρέθηκαν από τον Αύγουστο προς όφελος της Νικόπολης[324].

Παράλληλα, η παρουσία του Κοινού στο διεθνές λατρευτικό πεδίο αποδεικνύεται από την αποστολή και την υποδοχή θεωρών σε σημαντικά ιερά του ελληνικού κόσμου, όπως παρατηρεί ο Graninger[325]. Στο πλαίσιο αυτό, το Κοινό αποστέλλει θεωρούς στο ιερό των

---

[319] Bouchon, Helly 2013, 212· Zachos 2021, 21.

[320] Burrer 1993, 16, 20· Camia 2011a, 145–146.

[321] Βλ. Bouchon 2005, 68–70· 2008a, 436· 2016, 288–289· Kantirea 2007, 51–52.

[322] *IG* IX 2, 614b. Βλ. Harter-Uibopuu 2003, 213–214· Camia 2011b, 130· Bouchon 2016, 298–300. Πρβλ. Κραβαρίτου 2015, 287.

[323] Ο Bouchon (2016, 291–293) θεωρεί ότι ο *ιερέας των Σεβαστών* που αναφέρεται στη συγκεκριμένη επιγραφή δεν είναι αξιωματούχος του Κοινού αλλά της Υπάτης. Βλ. και Burrer 1993, 18–19· Camia 2011a, 151–153. Ο *ιερέας* ή *αρχιερέας των Σεβαστών* αναφέρεται και σε άλλες επιγραφές από την Υπάτη: *IG* IX 2, 34 (βλ. Kantirea 2007, 233)· *IG* IX 2, 44, αλλά και σε επιγραφές του Εχίνου (**ΚΘ 157** στίχ. 7–9, 16–18, 24–26, 33–35· *IG* IX 2, 92 [*SEG* 39, 493]), όπου μάλλον πρόκειται για τοπικούς αξιωματούχους (βλ. Harter-Uibopuu 2003, 213–214). Για την αυτοκρατορική λατρεία στην Υπάτη, βλ. Camia 2011b, 157–162.

[324] Παυσ. Χ 8, 3. Βλ. Lefèvre 1998, 24–29· Graninger 2011, 117–135.

[325] Graninger 2011, 135–150.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Μεγάλων Θεών στη Σαμοθράκη, οι οποίοι προσφέρουν ανάθημα στο όνομα του Κοινού των Θεσσαλών (**ΚΘ 28**). Παράλληλα, το Κοινό αποδέχθηκε την πρόσκληση των Μυτιληναίων και έστειλε θεωρούς στην εορτή των Ασκληπιείων, όπως αποδεικνύει το σωζόμενο ψήφισμα που εξέδωσε η Μυτιλήνη προς τιμήν του Κοινού των Θεσσαλών (**ΚΘ 60**).

Τέλος, κατά την Αυτοκρατορική εποχή, το Κοινό συμμετείχε σε ευρύτερες ενώσεις αυτοκρατορικής λατρείας, όπως το Κοινό των Παναχαιών[326], αλλά και το Πανελλήνιο· το Κοινό τιμά τον Υπαταίο *Τίτο Φλάβιο Κύλλο ἄρξαντα Πανελλήνων καὶ ἀγωνοθετήσαντα τῶν μεγάλων Πανελληνίων* (**ΚΘ 25**)[327].

Το Κοινό των Θεσσαλών διέθετε ένα κοινό ημερολόγιο, το οποίο σταδιακά επισκίασε τα τοπικά ημερολόγια τόσο των πόλεων της κυρίως Θεσσαλίας όσο και των περιοικίδων περιοχών που ενσωματώθηκαν στο Κοινό. Οι μήνες του κοινού ημερολογίου ήταν οι: *Ἰτώνιος, Πάνημος, Θεμίστιος, Ἀγαγύλιος, Ἀπολλώνιος, Ἑρμαῖος, Λεσχανόριος, Ἄφριος, Θυῖος, Ὁμολώιος, Ἱπποδρόμιος, Φυλλικός*. Στην ουσία επρόκειτο για το ημερολόγιο της Λάρισας, το οποίο κατά το Graninger, επιβλήθηκε ως ομοσπονδιακό από τον ίδιο τον Φλαμινίνο[328].

[326] Bouchon 2016, 287.

[327] Για το Πανελλήνιο, βλ. Harter-Uibopuu 2003, 226–228· Sartre 2013², 183–184· Koulakiotis 2019, 95.

[328] Graninger 2011, 87–114. Πρβλ. Κραβαρίτου 2009 και 2011.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Παράρτημα

1. Στρατηγοί του Κοινού των Θεσσαλών

Το ενδιαφέρον των ερευνητών για τους *στρατηγούς* του Κοινού των Θεσσαλών είναι διαχρονικό. Ήδη από τις αρχές του προηγούμενου αιώνα απαντούν μελέτες με αποκλειστικό αντικείμενο την κατάρτιση καταλόγου των *στρατηγών* του Κοινού. Μία από τις πρώτες μελέτες ήταν αυτή του Kroog, *De foederis Thessalorum praetoribus*, που δημοσιεύθηκε το 1908, ενώ ακόμη μία πρώιμη απόπειρα απαντά στο επιγραφικό *corpus* της Θεσσαλίας που εξέδωσε ο Kern (*IG* IX 2).

Η ραγδαία αύξηση του αριθμού των επιγραφών της Θεσσαλίας μετά την έκδοση του *IG* είχε ως αποτέλεσμα μεταξύ άλλων και την αύξηση του αριθμού των *στρατηγών* του Κοινού των Θεσσαλών. Στο πλαίσιο αυτό, όλο και περισσότεροι ερευνητές ασχολήθηκαν με τη μελέτη αυτών των *στρατηγών* εστιάζοντας σε μικρότερες ή μεγαλύτερες περιόδους, με αφορμή την έκδοση (ή επανέκδοση) επιγραφών, όπως οι Helly, Pouilloux, Ζάχου-Κοντογιάννη κ.ά.[329] ή την πραγμάτευση διαφόρων θεμάτων, όπως η μελέτη των θεσσαλικών απελευθερωτικών επιγραφών από τον Μπαμπάκο το 1961 (*Πράξεις κοινῆς διαθέσεως καὶ ἄλλα συγγενῆ φαινόμενα κατὰ τὸ δίκαιον τῆς Ἀρχαίας Θεσσαλίας*) ή των επιφανών οικογενειών της Υπάτης από τον Larsen και πιο πρόσφατα από τον Sekunda[330].

Ορόσημο στη μελέτη των *στρατηγών* του Κοινού των Θεσσαλών αποτελεί το έργο του Kramolisch, *Die Strategen des thessalischen Bundes vom Jahr 196 v. Chr. bis zum Ausgang der römischen Republik*, το οποίο εκδόθηκε το 1978. Ο Kramolisch εστιάζει στους *στρατηγούς* του 2ου και 1ου αι. π.Χ. έως την εποχή του Αυγούστου. Μελετώντας προσεκτικά τις επιγραφές αποκαθιστά, τις περισσότερες φορές με μεγάλη ακρίβεια, τη χρονολογική διαδοχή των *στρατηγών* του Κοινού κατά τους δύο πρώτους αιώνες ύπαρξής του. Η σειρά των *στρατηγών* που πρότεινε ο Kramolisch έχει καθιερωθεί και αποτελεί σημείο αναφοράς, αν και για πολλούς *στρατηγούς* υπάρχουν πλέον νέες προτάσεις χρονολόγησης[331]. Ο Kramolisch έθεσε το τέλος της πραγμάτευσής του την εποχή του Αυγούστου υποστηρίζοντας ότι οι *στρατηγοί* των δύο τελευταίων προχριστιανικών αιώνων αποτελούν διακριτό σύνολο, καθώς, την περίοδο αυτή, το αξίωμα του *στρατηγού*

[329] Βλ. Pouilloux 1955· Helly 1975· Ζάχου-Κοντογιάννη 2000.

[330] Βλ. Larsen 1953· Sekunda 1997.

[331] Βλ. Κοντογιάννης 2009 *passim*.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

νέμονται συγκεκριμένες οικογένειες, όπως αποδεικνύει η επανάληψη των ίδιων ονομάτων, κάτι που δεν συμβαίνει στην Αυτοκρατορική εποχή[332].

Για την περίοδο αυτή (1ος–3ος αι. μ.Χ.), δεν έχει υπάρξει κάποια προσπάθεια αντάξια αυτής του Kramolisch. Μόνο ο Bouchon στην αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή του (2005), *Les élites politiques de la cité de Delphes et du koinon des Thessaliens : cadre institutionnel, chronologie et pratiques familiales (Ier s. av. / IIIème s. apr. J.-C.)*, επιχείρησε να τοποθετήσει κατά χρονολογική σειρά το σύνολο των γνωστών *στρατηγών* της Αυτοκρατορικής εποχής (ξεκινώντας από τα μέσα του 1ου αι. π.Χ. και συγκεκριμένα μετά τη μάχη της Φαρσάλου). Παρά τη λεπτομερή προσέγγισή του, ωστόσο, ο Bouchon δεν καταφέρνει να ορίσει τη χρονολογική διαδοχή των *στρατηγών* της Αυτοκρατορικής εποχής με ακρίβεια ανάλογη με εκείνη που έχουμε για τους *στρατηγούς* των δύο τελευταίων προχριστιανικών αιώνων καταδεικνύοντας τη δυσκολία του εγχειρήματος.

Γενικά, η κατάρτιση καταλόγου των *στρατηγών* του Κοινού των Θεσσαλών θα μπορούσε να αποτελέσει το αντικείμενο μιας ξεχωριστής διατριβής. Η πληθώρα των ήδη υπαρχουσών επιγραφών, πολλές εκ των οποίων χρήζουν επανέκδοσης, το συνεχώς διευρυνόμενο επιγραφικό *corpus* της Θεσσαλίας, το οποίο προσθέτει διαρκώς υλικό σχετικό με τους *στρατηγούς*, η δυσκολία των ταυτίσεων, οι πολλαπλές προτάσεις χρονολόγησης που έχουν συσσωρευτεί καθιστούν δυσχερή την αποκατάσταση της χρονολογικής διαδοχής.

Τα προβλήματα αυτά είναι πιο ορατά για την περίοδο από τον 1ο έως τον 3ο αι. μ.Χ., κατά την οποία, όπως έχει επισημάνει ο Kramolisch, δεν συναντάμε πια μέλη μεγάλων οικογενειών στο αξίωμα του *στρατηγού*, τα ονόματα των οποίων επαναλαμβάνονταν διευκολύνοντας τις ταυτίσεις και τη χρονολόγηση. Για την Αυτοκρατορική εποχή, η προσωπογραφία είναι χαώδης, τα πατρώνυμα μηδαμινά και ως εκ τούτου η ταύτιση και χρονολόγηση των *στρατηγών* εξαιρετικά δύσκολη. Λίγοι *στρατηγοί* της Αυτοκρατορικής εποχής μπορούν να χρονολογηθούν με ακρίβεια και αυτοί κυρίως χάρη στη συσχέτισή τους με τη χρονολόγηση των ετών βασιλείας των αυτοκρατόρων.

Στο πλαίσιο αυτό, ο παρών κατάλογος δεν φιλοδοξεί να αποτελέσει μια νέα προσπάθεια ταξινόμησης των *στρατηγών*, αλλά να συνοψίσει τις σημαντικότερες απόψεις που έχουν διατυπωθεί μέχρι σήμερα για κάθε *στρατηγό* που αναφέρεται στις σωζόμενες επιγραφές και συνεπώς να αποτελέσει εφαλτήριο για μια μεταγενέστερη μελέτη.

[332] Kramolisch 1978, 3–6.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ως εκ τούτου, δεν αποπειραθήκαμε να τοποθετήσουμε τους *στρατηγούς* σε αυστηρή χρονολογική σειρά, αλλά μόνο κατά προσέγγιση, δηλαδή αλφαβητικά ανά αιώνα αναφέροντας τις πιο σημαντικές προτάσεις χρονολόγησης για τον καθένα (Α). Στο πλαίσιο αυτό, γίνεται αναφορά στους καταλόγους του Μπαμπάκου (ο οποίος ως επί το πλείστον υιοθετεί και αναπαράγει τις προ του 1961 προτάσεις χρονολόγησης), του Kramolisch, του Bouchon, καθώς και του *LGPN*. Σποραδικά υπάρχουν αναφορές, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο, και σε άλλους ερευνητές που έχουν κάνει κατά καιρούς σημαντικές προτάσεις χρονολόγησης για ορισμένους *στρατηγούς* (π.χ. Helly, Κοντογιάννης, Ζάχου-Κοντογιάννη κ.ά.). Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η κατάταξη σε χρονολογική σειρά των *στρατηγών* την οποία προτείνουν ο Kramolisch και ο Bouchon με παράλληλη αναφορά και σε άλλες προτάσεις χρονολόγησης (Β).

Α. Στρατηγοί του Κοινού των Θεσσαλών αλφαβητικά ανά αιώνα

2ος αι. π.Χ.

Ἀγασικράτης Ἱππολόχου Λαρισαῖος (**ΚΘ 108** στίχ. 35–36)
160/59 π.Χ. (Pouilloux 1955, 452–454· Μπαμπάκος 1961, 134)· 159/8 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 59· *LGPN*).

Ἀγασιμένης […]τους Λαρισαῖος (**ΚΘ 40** στίχ. 1–2)
138/7–125/4 π.Χ. (Kramolisch 1978, 69–70· *LGPN*: *Ἀγασῖνος*)· ca. 125 π.Χ. (*I.Vallée Enipeus* 16).

Αἰακίδης Καλλίου Μητροπολίτης (**ΚΘ 248**)
(α΄) 194/3 π.Χ., (β΄) 191/0 π.Χ. (Kramolisch 1978, 47).

Ἀλέξιππος Ἱππολόχου Λαρισαῖος (**ΚΘ 42** στίχ. 1· **47** στίχ. 9–10· **108** στίχ. 18–19· **115** στίχ. 1;)
161/0 π.Χ. (Pouilloux 1955, 452–454· Μπαμπάκος 1961, 134, 256)· 160/59 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 58–59)· ca. 160–141 π.Χ. (*LGPN*).

Ἀμυνέας Κράτους Κιεριεὺς (**ΚΘ 248**)
195/4 π.Χ. (Kramolisch 1978, 46).

Ἀμυνέας Ὀλυμπιάδου Κιεριεὺς (**ΚΘ 51** στίχ. 15· **56** στίχ. 1–2· **68** στίχ. 3· **80** στίχ. 3–4)
125/4 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 81)· ca. 138–125 π.Χ. (*LGPN*).

Ἀνδροσθένης Ἰταλοῦ Γυρτώνιος (**ΚΘ 248**)
188/7 π.Χ. (Kramolisch 1978, 49–50).

Ἀρναῖος Κλεομαχίδου Λαρισαῖος (**ΚΘ 108** στίχ. 144–147)
Post 159 π.Χ. (Pouilloux 1955, 456–459· Μπαμπάκος 1961, 134)· post 158 π.Χ. (Kramolisch 1978, 59· *LGPN*).

Ἀρνίας Κλεάρχου Λαρισαῖος (**ΚΘ 79** στίχ. 9–10· **108** στίχ. 51–52)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ca. 136 π.Χ. (Pouilloux 1955, 456–459· Μπαμπάκος 1961, 134)· ca. 136/5 π.Χ. (Kramolisch 1978, 70–71· *LGPN*)· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 166).

Δαμόθοινος Λεοντομένους Φεραῖος (**ΚΘ 54** στίχ. 1· **108** στίχ. 5–6· **220** στίχ. 2· **233** στίχ. 3;)

162/1 π.Χ. (Pouilloux 1955, 452· Μπαμπάκος 1961, 134)· 161/0 π.Χ. (Kramolisch 1978, 56· *LGPN*).

Διότιμος Ἑρμία Λαρισαῖος (**ΚΘ 55** στίχ. 24· **191** στίχ. 25)

Ca. 134 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 201)· post 146 π.Χ. (Kramolisch 1978, 65)· ca. 175–150 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 11 σσ. 99–100· Κοντογιάννης 2009, 162)· ca. 146–136 π.Χ. (*LGPN*).

Εὔνομος Πολυκλείτου Λαρισαῖος (**ΚΘ 241**· **248**)

193/2 π.Χ. (β΄ μισό), 192/1 π.Χ., 189/8 π.Χ. (Kramolisch 1978, 47–48· *LGPN*).

Θεόδωρος Ἀλεξάνδρου Ἀτράγιος (**ΚΘ 41** στίχ. 1–2· **50** στίχ. 2–3· **248**)

184/3 π.Χ. (Kramolisch 1978, 51· *LGPN*).

Θεσσαλὸς Θρασυμήδους Φεραῖος (**ΚΘ 45** στίχ. 6–7)

140/39 π.Χ. το αργότερο (Μπαμπάκος 1961, 261· Kramolisch 1978, 68–69· *LGPN*)· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 156–157).

Θρασύλοχος Ἀλεξάνδρου Ἀτράγιος (**ΚΘ 248**)

187/6 π.Χ. (Kramolisch 1978, 50· *LGPN*).

Ἱππίας (**ΚΘ 245**)

172/1 π.Χ. (Kramolisch 1978, 54· *LGPN*).

Ἱππόδρομος Ἀνδρομάχου Λαρισαῖος (**ΚΘ 248**)

Α΄ μισό 193/2 π.Χ. (Kramolisch 1978, 47–48· *LGPN*).

Ἱππόλοχος Ἀλεξίππου Λαρισαῖος (**ΚΘ 59** στίχ. 2–3· **248**)

(α΄) 181/0 π.Χ., (β΄) 178/7 π.Χ. (Pouilloux 1955, 454· Μπαμπάκος 1961, 261)· (α΄) 182/1 π.Χ., (β΄) post 179 π.Χ. (Kramolisch 1978, 52–54)· ca. 182–175 π.Χ. (*LGPN*).

Ἱππόλοχος Ἀλεξίππου Λαρισαῖος (**ΚΘ 8** στίχ. 1–2)

Ca. 140–130 π.Χ. (Pouilloux 1955, 454· Μπαμπάκος 1961, 261)· 142/1 π.Χ. το αργότερο (Kramolisch 1978, 66–67· *LGPN*)· ante 150 π.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 1994, 303–304)· ca. 167 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 158–161: ταυτίζεται με τον ομώνυμο των **ΚΘ 59** και **248**· αυτή ενδεχομένως είναι η γ΄ στρατηγία του).

Κλεομαχίδης Ἀρναίου Λαρισαῖος (**ΚΘ 248**)

181/0 π.Χ. (Kramolisch 1978, 53· *LGPN*).

Κλεομαχίδης Ἀτρεστίδου Λαρισαῖος (**ΚΘ 191** στίχ. 81–84)

136–130 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 262)· post 125 π.Χ. (Kramolisch 1978, 81–82· *LGPN*).

Κλέων; (**ΚΘ 191** στίχ. 132)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Post 138 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 262: ταυτίζεται με τον *Κλέωνα Ἁρμοδίου*)· post 125 π.Χ. (Kramolisch 1978, 83· *LGPN*).

Κλέων Ἁρμοδίου Λαρισαῖος (**ΚΘ 191** στίχ. 70–71· **192** στίχ. 7, 15–16, 86–87;)

Post 138 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 262)· ca. 131/0 π.Χ. (Kramolisch 1978, 75· *LGPN*).

Κρατεραῖος Διοδώρου Λαρισαῖος (**ΚΘ 8** στίχ. 9· **35** στίχ. 2–3)

168–142 π.Χ.; (Μπαμπάκος 1961, 262· Moretti, *ISE* 99)· ante 168 π.Χ. (Helly, *Gonnoi* I 118)· 141/0 π.Χ. το αργότερο (Kramolisch 1978, 67–68· *LGPN*)· ante 150 π.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 1994, 303–304)· ca. 167 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 158–161).

Λεοντομένης Δαμοθοίνου Φεραῖος (**ΚΘ 48** στίχ. 2–3· **49** στίχ. 2–3· **233** στίχ. 3;· **248**)

186/5 π.Χ. (Kramolisch 1978, 50· *LGPN*).

Λέων (**ΚΘ 191** στίχ. 102· **158** στίχ. 23)

139/8 π.Χ. το αργότερο ή ca. 135 π.Χ. ή ca. 134 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 263: *Λέων Ἀγησίππου* ή *Λέων Παυσανίου* ή *Λεων Κλεΐππου*)· post 125 π.Χ. (Kramolisch 1978, 82–83· *LGPN*).

Λέων Ἀγησίππου Λαρισαῖος (**ΚΘ 4** στίχ. 1–2· **45** στίχ. 1–2)

138 π.Χ. το αργότερο (Μπαμπάκος 1961, 263)· 139/8 π.Χ. το αργότερο (Kramolisch 1978, 69)· ca. 140 π.Χ. (*LGPN*)· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 156–157).

Λέων Κλεΐππου Ἀτράγιος (**ΚΘ 108** στίχ. 92· **191** στίχ. 3–4, 8–9, 14–15, 20–21, 30–31, 36–37)

Ca. 134 π.Χ. (Pouilloux 1955, 456–459· Μπαμπάκος 1961, 134)· ca. 134/3 π.Χ. (Kramolisch 1978, 71–72)· 139–122 π.Χ. (*LGPN*)· 146/5 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 162–163).

Λέων Παυσανίου Μητροπολίτης (**ΚΘ 36** στίχ. 14–15· **108** στίχ. 74–75)

Ca. 135 π.Χ. (Pouilloux 1955, 456–459· Μπαμπάκος 1961, 134)· ca. 135/4 π.Χ. (Kramolisch 1978, 71· *LGPN*)· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 166).

Μάκων Ὀμφαλίωνος Λαρισαῖος (**ΚΘ 55** στίχ. 11–13)

Post 146 π.Χ. (Kramolisch 1978, 64· *LGPN*)· 175–150 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 99–100· Κοντογιάννης 2009, 153).

Μεγαλοκλῆς Μάκωνος Λαρισαῖος (**ΚΘ 191** στίχ. 48–49· **223** στίχ. 1)

Ca. 133/2 π.Χ.; (Μπαμπάκος 1961, 267· Kramolisch 1978, 72–73: *Φιλοκλῆς*)· 139–122 π.Χ. (*LGPN*)· 175–150 π.Χ. (*ΣΘΕ I* σ. 59 σημ. 58· Κοντογιάννης 2009, 152–167).

Νικοκράτης Φοξίνου Σκοτουσσαῖος (**ΚΘ 248**)

183/2 π.Χ. (Kramolisch 1978, 52).

Νικόλαος (**ΚΘ 191** στίχ. 149–150)

2ος αι. π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 264)· post 125 π.Χ. (Kramolisch 1978, 83–84: *Νικόλαος Διονυσίου Σκοτουσσαῖος*;· *LGPN*).

Ὅμηρος Λαρισαῖος (**ΚΘ 221** στίχ. 1)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

144/3 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 201 σημ. 5)· ante 146 π.Χ. (Kramolisch 1978, 59· *LGPN*)· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 161–162: *Ὅμηρος Ἑρμίου*).

Παυσανίας Δαμοθοίνου Φεραῖος (**ΚΘ 248**)

185/4 π.Χ. (Kramolisch 1978, 50–51· *LGPN*).

Παυσανίας Ἐχεκράτους Φεραῖος (**ΚΘ 243**· **248**)

196/5 π.Χ. (Kramolisch 1978, 45–46· *LGPN*).

Παυσανίας Θρασυμήδους Φεραῖος (**ΚΘ 32** στίχ. 8· **191** στίχ. 75–76· **192** στίχ. 26, 35–36, 43–44, 51–53;)

Post 138 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 265)· ca. 130/29 π.Χ. (Kramolisch 1978, 75· *LGPN*)· ca. 140–130 π.Χ. (Tziafalias, Helly 2007, 464–468).

Πεισσάρητος; (**ΚΘ 39** στίχ. 1–2)

Ca. 168 π.Χ. (Kramolisch 1978, 56)· αρχές 2ου αι. π.Χ. (*I.Vallée Enipeus* 15: *Πείσσας* ἡ *Πεισίας Κιεριεὺς*)· ca. 186–150 π.Χ. (*LGPN*)· *Πείσσας Ῥειξαίου Γομφεὺς* (Κοντογιάννης 2009, 130–132).

Πετραῖος Φιλοξενίδου Μητροπολίτης (**ΚΘ 6** στίχ. 30, 36–37, 48, 52–53· **109** στίχ. 7–8· **169** στίχ. 21–22;)

Ca. 130 π.Χ. (Helly 1976, 147–149)· ca. 129/8–126/5 π.Χ. (Kramolisch 1978, 75–77· *LGPN*).

Πόλλιχος Φρύνου Γομφεὺς (**ΚΘ 5** στίχ. 1–2· **30** στίχ. 21)

Ante ἡ post 134/3 π.Χ. (Kramolisch 1978, 70)· ca. 150–130 π.Χ. (Crowther 1997, 354–357)· 139–122 π.Χ. (*LGPN*)· ca. 179–172 π.Χ. (Tziafalias, Garcia-Ramon, Helly 2006, 472–473)· ca. 168 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 152–153, 165).

Πραῦλος Φοξίνου Σκοτουσσαῖος (**ΚΘ 248**)

190/89 π.Χ. (Kramolisch 1978, 49· *LGPN*).

Πρωτέας Μονίμου Μητροπολίτης (**ΚΘ 51** στίχ. 1)

Ca. 170 π.Χ. (Kramolisch 1978, 55· *LGPN*).

Τιμασίθεος Ἑρμία (**ΚΘ 52** στίχ. 1)

Post 146 π.Χ. (Kramolisch 1978, 65–66· *LGPN*)· 175–150 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 99–100· Κοντογιάννης 2009, 161–162).

Τισάμενος (**ΚΘ 7** στίχ. 12)

Ca. 178–168 π.Χ. (Kramolisch 1978, 56· *LGPN*).

Φιλοκράτης (**ΚΘ 2** στίχ. 30–31)

Ca. 150 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 60· *LGPN*)· ca. 180 π.Χ. (*BE* 2013, 224). Κοντογιάννης 2009, 39–42 (*Φιλοκράτης Ἀρχελαΐδου Λαρισαῖος*;).

Φίλων Λαρισαῖος (**ΚΘ 191** στίχ. 52–53, 57–58, 62–63, 66–67)

Ca. 132/1 π.Χ. (Kramolisch 1978, 60· *LGPN*).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Φρῦνος Ἀριστομένους Γομφεὺς (**ΚΘ 248**)

180/79 π.Χ. (Kramolisch 1978, 54· *LGPN*).

1ος αι. π.Χ.

Ἀγαθάνωρ Εὐρυδάμαντος Γομφεὺς (**ΚΘ 83** στίχ. 4· **159** στίχ. 1)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 256)· post 60 π.Χ. (Kramolisch 1978, 102–103· *LGPN*)· Bouchon 2005, 141 (2ος αι. μ.Χ.).

Ἀλέξανδρος; (νομισματικές μαρτυρίες)

Ca. 40 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 118· *LGPN*). Κατά τον Bouchon (2005, 143) δεν πρέπει να θεωρηθεί *στρατηγός*.

Ἀνδροσθένης Θεμιστογένους Γυρτώνιος (**ΚΘ 225** στίχ. 20–21· **239**)

Ca. 49/8 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 257)· 49/8 π.Χ. (Kramolisch 1978, 110–112)· μέσα 1ου αι. π.Χ. (*LGPN*).

Ἀριστόξενος; (**ΚΘ 192** στίχ. 106–112)

Ante 60 π.Χ. (Kramolisch 1978, 95· *LGPN*).

Ἀσκλάπων (**ΚΘ 116** στίχ. 8)

Μέσα 2ου αι. μ.Χ.; (Μπαμπάκος 1961, 258)· 100–90 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 91· *LGPN*)· 1ος αι. π.Χ.–1ος αι. μ.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 2003β, 34–38)· Bouchon 2005, 152–153 (2ος αι. μ.Χ.).

Γοργίας Φιλίσκου Γυρτώνιος (**ΚΘ 225** στίχ. 27)

Ca. 48/7 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 259)· post 49/8 ή 48/7 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 112· *LGPN*).

Εὐβίοτος Εὐκόλου, καθ’ ὑοποΐαν δὲ Κλεάρχου τοῦ Ἡγησαρέτου Λαρισαίου (**ΚΘ 90** στίχ. 11· **113** στίχ. 38–39· **205** στίχ. 12–13)

Τέλη 1ου αι. π.Χ. (Larsen 1953, 87· Μπαμπάκος 1961, 260)· ante 31 π.Χ. (Kramolisch 1978, 121–123)· (α΄) ante 27 π.Χ., (β΄) ca. 10 π.Χ. (Sekunda 1997, 211–212: *Ὑπαταῖος*)· β΄ μισό 1ου αι. π.Χ. (*LGPN*).

Εὐπαλίδας Θεμιστογένους Γυρτώνιος (**ΚΘ 107** στίχ. 82–84)

Ca. 49/8 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 260)· ca. 60 π.Χ. (Kramolisch 1978, 99· *LGPN*).

Εὐρυδάμας (**ΚΘ 107** στίχ. 25–26· **129** στίχ. 22)

49/8 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 136)· ante 80 π.Χ. (Kramolisch 1978, 89–90· *LGPN*: *Ἀγαθάνορος; Γομφεὺς*).

Ἡγησάρετος Λαρισαῖος (Caes. *B.C.* III 35, 2· Cic. *Ad fam.* XIII 25)

Ca. 63–50 π.Χ. (Kramolisch 1978, 100–102· *LGPN*: *Κεφάλου*;).

Ἡρακλείδας (**ΚΘ 33** στίχ. 3· **129** στίχ. 58–59)

Ca. 49/8 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 118)· ca. 80 π.Χ. (Kramolisch 1978, 90· *LGPN*: *Λαρισαῖος*;)· ca. 70 π.Χ. (Tziafalias, Helly 2004–2005, 411–412).

Θάλλος (**ΚΘ 82** στίχ. 2, 41)

1ος αι. π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 145)· 100–90 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 91· *LGPN*).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Θεμιστογένης Ἀνδροσθένους (**ΚΘ 113** στίχ. 9–10, 23–24· **199** στίχ. 3, 9· **201** στίχ. 21;)

Ante 32/1 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 261: *Γυρτώνιος*·)· ante 31 π.Χ. (Kramolisch 1978, 121–123· *LGPN*: *Λαρισαῖος*)· ca. 30 π.Χ. (Bouchon 2005, 162: *Γυρτώνιος*).

Θεσσαλὸς; (**ΚΘ 191** στίχ. 121–122)

Μπαμπάκος 1961, 261 (*Θεσσαλὸς Θρασυμήδους Φεραῖος*;)· ca. 100–80 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 88–89· *LGPN*).

Ἱππόλοχος (**ΚΘ 134** στίχ. 1· **224** στίχ. 16, 21)

181/0 ή ca. 140–130 π.Χ. (Pouilloux 1955, 453–454· Μπαμπάκος 1961, 114: *Ἱππόλοχος Ἀλεξίππου Λαρισαῖος*)· post 70 π..Χ. (Kramolisch 1978, 94–95· *LGPN*: *Λαρισαῖος*).

Ἰσαγόρας Νυσάνδρου Λαρισαῖος (**ΚΘ 43** στίχ. 1· **44** στίχ. 1· **159** στίχ. 3· **194** στίχ. 13)

Ca. 51/0 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 261)· ca. 50 π.Χ. (Kramolisch 1978, 104–105· *LGPN*).

Ἰταλὸς Φιλίσκου Γυρτώνιος (**ΚΘ 135** στίχ. 60, 77–78)

47/6 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 261)· post 49/8 ή 46/5 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 114–115· *LGPN*)· 46/5 π.Χ. (Bouchon 2005, 164).

Καλλικράτης (**ΚΘ 99** στίχ.1)

Β΄ μισό 1ου αι. π.Χ. (*I.Atrax* 24–30).

Καλλίστρατος (**ΚΘ 194** στίχ. 21, 29, 35· **225** στίχ. 15)

Αρβανιτόπουλος 1924, 188–192 (*Γοννεὺς*)· ca. 50/49 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 261)· ante 49/8 π.Χ. (Kramolisch 1978, 105–106· Bouchon 2005, 165).

Κλέαρχος (**ΚΘ 194** στίχ. 4)

Ante 50 π.Χ. (Kramolisch 1978, 103–104· *LGPN*: *Κλέαρχος Ἀρνία Λαρισαῖος*).

Λεοντομένης Μεγαλοκλέους Φεραῖος (**ΚΘ 122** στίχ. 1–2· **203** στίχ. 8–9)

Ca. 10 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 263)· ca. 100–90 π.Χ. (Kramolisch 1978, 86–87· *LGPN*).

Λυκῖνος (**ΚΘ 195** στίχ. 3)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 263)· post 44 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 117· *LGPN*)· ante 27 π.Χ. (Bouchon 2005, 153).

Μενεκράτης (**ΚΘ 72** στίχ. 4)

Ca. 40 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 119–120· *LGPN*: *Φερεκράτους*; *Λαρισαῖος*;)

Μιμνόμαχος Μέννου (**ΚΘ 107** στίχ. 66–68· **192** στίχ. 141–142)

Ca. 49/8 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 264)· ca. 60 π.Χ. (Kramolisch 1978, 96–99· *LGPN*: *Κραννώνιος*)· τέλη 2ου–αρχές 1ου αι. π.Χ. (*ΣΘΕ I* 54–55).

Νικοκράτης (**ΚΘ 37** στίχ. 2)

Post 44 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 118· *LGPN*: *Σκοτουσσαῖος*)· β΄ μισό 1ου αι. π.Χ. (Bouchon 2005, 185–186).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Νύσανδρος Λαρισαῖος; (νομισματικές μαρτυρίες)

Ca. 80 π.Χ. (Kramolisch 1978, 90–91).

Παυσανίας (**ΚΘ 224** στίχ. 6)

185/4 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 114: *Παυσανίας Δαμοθοίνου Φεραῖος*)· post 70 π.Χ. (Kramolisch 1978, 93· *LGPN*: *Φεραῖος*;).

Πετραῖος Θεμιστογένους Γυρτώνιος (Caes. *B.C.* III 35, 3)

Post 49/8 ή 48/7 ή 45/4 ή 44/3 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 115–116)· ca. 90–44 π.Χ. (*LGPN*).

Πολύξενος Μιμνομάχου (**ΚΘ 107** στίχ. 29–31)

15/4 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 265)· ca. 60 π.Χ. (Kramolisch 1978, 100: *Κραννώνιος*)· ca. 150–125 π.Χ. (*ΣΘΕ I* σσ. 53–55· *LGPN*).

Πτολεμαῖος Θεμιστογένους Γυρτώνιος (**ΚΘ 135** στίχ. 1–2· **226** στίχ. 1–2)

Ca. 46/5 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 265)· post 49/8 ή 47/6 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 112–114· *LGPN*).

Πύθων; (νομισματικές μαρτυρίες)

Ca. 40 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 120· *LGPN*).

Σώσανδρος (**ΚΘ 133** στίχ. 11)

1ος αι. π.Χ. (Γιαννόπουλος 1929, 148–150).

Σωσίπατρος (**ΚΘ 224** στίχ. 12)

184/3 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 114)· post 70 π.Χ. (Kramolisch 1978, 94· *LGPN*).

Φερεκράτης (**ΚΘ 81** στίχ. 3)

49/8 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 142)· ca. 100–80 π.Χ. (Kramolisch 1978, 87–88· *LGPN*: *Λαρισαῖος*).

Φίλιππος; (νομισματικές μαρτυρίες)

Ca. 40 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 120· *LGPN*).

Φιλοκράτης Ἀρχελαΐδα Λαρισαῖος (**ΚΘ 107** στίχ. 1–2· **129** στίχ. 1–2)

49/8 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 136)· ante 80 π.Χ. (Kramolisch 1978, 89· *LGPN*)· 150–125 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 40).

Εποχή του Αυγούστου (32/1 π.Χ.–14 μ.Χ.)

Ἀλέξιππος (**ΚΘ 12** στίχ. 2· **115** στίχ. 1;· **177** στίχ. 88)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 257)· ca. 30–25 π.Χ.; (Kramolisch 1978, 131–132· *LGPN*: *Ἱππολόχου Λαρισαῖος*)· ca. 40–30 π.Χ. (Bouchon 2005, 144).

Ἀμινίας (**ΚΘ 100** στίχ. 109)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 257· Kramolisch 1978, 137–138· *I.Atrax* 31–36)· επί Τιβερίου ή Κλαυδίου (Bouchon 2005, 144).

Ἀμύνανδρος (**ΚΘ 205** στίχ. 36–37)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 257· Bouchon 2005, 145)· ante 40 μ.Χ. (Helly 1975, 138· *LGPN*).

Ἀπολλόδωρος (**ΚΘ 88** στίχ. 12· **89** στίχ. 6–7· **161** στίχ. 18–19, 25–26· **166** στίχ. στίχ. 17–18· **181** στίχ. 13· **195** στίχ. 45–46;· **203** στίχ. 115· **204** στίχ. 4–5, 10· **208** στίχ. 6, 12;)
(α΄) 14/3 π.Χ. (β΄) 12/1 π.Χ. (γ΄) 14/3 π.Χ.–41/2 μ.Χ. (δ΄) 41/2 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 257)· (α΄) 19/8 π.Χ. (β΄) 13/2 π.Χ. (γ΄) επί Αυγούστου–Τιβερίου (δ΄) 40/ 1 μ.Χ.(Kramolisch 1975· 1978, 133· *LGPN*)· (α΄) 14/3 π.Χ. (β΄) 8/7 π.Χ. (γ΄) post 8/7 π.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149)· (α΄) 23 μ.Χ. (β΄) 29 μ.Χ. (γ΄) 29–40 μ.Χ. (δ΄) 40 μ.Χ. (Bouchon 2005, 150· 2008a, 452).

Γένιππος (**ΚΘ 195** στίχ. 7)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 259)· β΄ μισό 1ου αι. π.Χ. (Bouchon 2005, 153).

Δημοθέρσης (**ΚΘ 84** στίχ. 5· **100** στίχ. 5)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 259· Kramolisch 1978, 137–138, 156· *LGPN*· *I.Atrax* 31–36).

Ἐπαίνετος (**ΚΘ 136** στίχ. 3, 11, 19· **196** στίχ. 7)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 259· Kramolisch 1978, 156· *LGPN*).

Ἐπικράτης (**ΚΘ 70** στίχ. 1· **100** στίχ. 37· **140** στίχ. 1)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 259· Kramolisch 1978, 137–138· *LGPN*· *I.Atrax* 31–36).

Εὐρυδάμας Ἀγαθάνορος Γομφεὺς (**ΚΘ 161** στίχ. 59· **164** στίχ. 2–3· **177** στίχ. 45· **179** στίχ. 2;· **219** στίχ. 7;)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 260· Kramolisch 1978, 156· Bouchon 2005, 160)· ca. 10 π.Χ.; (Helly, *Gonnoi* II 117· *LGPN*).

Εὐρυδάμας Ἀνδροσθένους (**ΚΘ 85** στίχ. 4–6· **163** στίχ. 7–8· **219** στίχ. 7;)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 260· Kramolisch 1978, 129–130: *Λαρισαῖος;*· Bouchon 2005, 160)· ca. 25 π.Χ. (Helly, *Gonnoi* II 115· *LGPN*).

Ἡγησίας Ἀρναγόρου (**ΚΘ 65** στίχ. 4· **100** στίχ. 3· **161** στίχ. 36, 41–42, 46–47;· **205** στίχ. 3–4)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 261· Kramolisch 1978, 137–138, 156· Bouchon 2005, 161· *LGPN*)· β΄ μισό 1ου αι. π.Χ. (Helly 1983, 376–378).

Ἵππαρχος (**ΚΘ 74** στίχ. 2· **200** στίχ. 5)

21/20 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 261· Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149)· 26/5 π.Χ. (Kramolisch 1978, 132· *LGPN*)· 16 μ.Χ. (Bouchon 2005, 162· 2008a, 457).

Ἱπποκρατίδης (**ΚΘ 100** στίχ. 87;· **227** στίχ. 5)

17/6 π.Χ. (Kramolisch 1978, 133· *LGPN*)· 12/1 π.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149)· 25 μ.Χ. (Bouchon 2005, 210)· τέλη 1ου αι. π.Χ.–αρχές 1ου αι. μ.Χ. (*I.Atrax* 31–36).

Ἰταλὸς (**ΚΘ 139** στίχ. 2)

47/6 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 261)· επί Αυγούστου (Kramolisch 1978, 115, 157: *Φιλίσκου*; *Γυρτώνιος*;)· 46/5 π.Χ. (Sekunda 1997, 208· *LGPN*: ταυτίζεται με τον ομώνυμο της **ΚΘ 135**).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Καῖσαρ θεοῦ υἱὸς Σεβαστὸς (**ΚΘ 87** στίχ. 4–5· **113** στίχ. 74–78)

27/6 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 135–136· Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149)· post 27 π.Χ. (Kramolisch 1978, 128–129)· 10 μ.Χ. (Bouchon 2005, 209)· 17–13 π.Χ. (Bouchon 2008a, 445–462).

Κέφαλος (**ΚΘ 100** στίχ. 102· **170** στίχ. 3· **177** στίχ. 8· **195** στίχ. 24, 32· **203** στίχ. 70–71)

Α΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 262)· επί Αυγούστου (Kramolisch 1978, 137–138, 157· *I.Atrax* 31–36)· 27–12 π.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 2003α, 10–14: *Ἱππολόχου Λαρισαῖος*)· μέσα 1ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 166: *Ἡγησαρέτου* ή *Ἱππολόχου Λαρισαῖος*).

Κλεάνωρ (**ΚΘ 178** στίχ. 9–10)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 262)· 2ος αι. μ.Χ.; (Bouchon 2005, 166)· αυτοκρατορική εποχή (*LGPN*).

Κλέαρχος Φιλοξένου (**ΚΘ 176** στίχ. 15–16)

52/1 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 262)· επί Αυγούστου (Kramolisch 1978, 157· *LGPN*)· κατά τον Bouchon (2005, 166, 188), ο *στρατηγός* αυτός δεν υπάρχει, καθώς θεωρεί ότι η συμπλήρωση της επιγραφής είναι λανθασμένη.

Κλεομαχίδης (**ΚΘ 164** στίχ. 97–98· **181** στίχ. 7)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 262· Kramolisch 1978, 157· *LGPN*: *Λαρισαῖος*)· επί Φλαβίων (Helly, *Gonnoi* II 137)· επί Τιβερίου–Καλιγούλα (Bouchon 2005, 167).

Κόϊντος (**ΚΘ 203** στίχ. 33· **213** στίχ. 36)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 262· Bouchon 2005, 167· *LGPN*).

Κρίτων (**ΚΘ 14** στίχ. 14;· **100** στίχ. 14· **164** στίχ. 34;)

Επί Τιβερίου (Μπαμπάκος 1961, 263· Helly, *Gonnoi* II 121)· επί Αυγούστου (Kramolisch 1978, 137–138, 157· Bouchon 2005, 168–169· *I.Atrax* 31–36).

Κύλλος (**ΚΘ 66** στίχ. 4)

Post 30 π.Χ. (Kramolisch 1978, 126–128· *LGPN*: *Εὐβιότου*; *Ὑπαταῖος*)· αρχές 1ου αι. μ.Χ. (Sekunda 1997, 212–213).

Μεγαλοκλῆς (**ΚΘ 184** στίχ. 19· νομισματικές μαρτυρίες)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 264)· αρχές 1ου αι. μ.Χ. (Kramolisch 1978, 157· *LGPN*)· 14 μ.Χ. (Bouchon 2005, 172).

Μενεκράτης (**ΚΘ 200** στίχ. 7)

20/19 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 264· Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149)· 25/4 π.Χ. (Kramolisch 1978, 132· *LGPN*)· 17 μ.Χ. (Bouchon 2008a, 453).

Μνησίμαχος (**ΚΘ 102** στίχ. 27–28, 34)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 264· Kramolisch 1978, 130)· επί Τιβερίου (Bouchon 2005, 174)· τελευταίο τρίτο 1ου αι. π.Χ.–πρώτο τρίτο 1ου αι. μ.Χ. (*I.Atrax* 39).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Μόνιμος (**ΚΘ 67** στίχ. 7· **100** στίχ. 21)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 264· Kramolisch 1978, 137–138, 157: *Μητροπολίτης*;· Bouchon 2005, 174–175· *LGPN*· *I.Atrax* 31–36).

Ξενόδοκος (**ΚΘ 100** στίχ. 17;· **101** στίχ. 6· **170** στίχ. 10, 22)

18/7 ή 16/5 π.Χ.; (Μπαμπάκος 1961, 264)· επί Αυγούστου (Kramolisch 1978, 133, 137–138, 157· *LGPN*)· 16/5 π.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 2006, 103–111)· 12 μ.Χ.; (Bouchon 2005, 209)· 10/1–15/16 μ.Χ. (Bouchon 2008a, 457· *I.Atrax* 37–38).

Πεισόδωρος (**ΚΘ 177** στίχ. 33–34)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 265· *LGPN*)· 1ος αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 177–178).

Πετραῖος (**ΚΘ 164** στίχ. 28–29· **203** στίχ. 101–102)

(α΄) 9/8 π.Χ. (β΄) post 9/8 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 265· Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149)· (α΄) 14/3 π.Χ. (β΄) επί Αυγούστου (Kramolisch 1978, 133, 158· *LGPN*)· (α΄) 28 μ.Χ. (Bouchon 2005, 178· 2008a, 452).

Πολύξενος (**ΚΘ 161** στίχ. 1, 7–8, 13–14)

15/4 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 265: *Πολύξενος Μιμνομάχου*;· Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149)· 20/19 π.Χ. (Kramolisch 1978, 133· *LGPN*)· 22 μ.Χ. (Bouchon 2005, 180).

[Σώ]σανδρ[ος] (**ΚΘ 202** στίχ. 14)

19/8 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 266· Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149)· 45/6 μ.Χ. (Helly, *Gonnoi* I 126 σημ. 5)· 24/3 π.Χ. (Kramolisch 1978, 132· *LGPN*)· 18 μ.Χ. (Bouchon 2005, 183· 2008a, 452).

Σώσανδρος Ἀριστονόου (**ΚΘ 100** στίχ. 49–50· **119** στίχ. 19;· **163** στίχ. 42–45· **164** στίχ. 39· **176** στίχ. 58–59· **182** στίχ. 3–4;)

Αρχές 1ου αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 266)· 45/6 μ.Χ. (Helly, *Gonnoi* II 126–127)· επί Αυγούστου (Kramolisch 1978, 132–133 σημ. 70, 137–138, 158· *LGPN*: *Ὑπαταῖος*)· επί Αυγούστου–Τιβερίου (Bouchon 2005, 183).

Σώσανδρος κατὰ τὸ Καίσαρος κρῖμα (**ΚΘ 164** στίχ. 22–23· **177** στίχ. 69–70· **182** στίχ. 3–4;)

19/8 π.Χ.; (Μπαμπάκος 1961, 266)· επί Αυγούστου (Kramolisch 1978, 158· Helly, *Gonnoi* II 118· *LGPN*)· ca. 20 π.Χ. (Bouchon 2005, 183).

Σωσίπατρος (**ΚΘ 104** στίχ. 1· **183** στίχ. 18· **209** στίχ. 14;)

Ca. 50 μ.Χ. (Larsen 1953, 88· Μπαμπάκος 1961, 266)· επί Αυγούστου (Kramolisch 1978, 158· *LGPN*).

Τιμασίθεος (**ΚΘ 88** στίχ. 2–4· **178** στίχ. 3· **180** στίχ. 60–61;· **183** στίχ. 6, 12)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 266· Kramolisch 1978, 158· *LGPN*)· (α΄) επί Αυγούστου (β΄) 24/3 π.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149)· (α΄) επί Αυγούστου (β΄) 13 μ.Χ. (Bouchon 2005, 184–185).

Ὑβρίστας (**ΚΘ 99** στίχ. 43)

Β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (Bouchon 2005, 209)· τέλη 1ου αι. π.Χ.–αρχές 1ου αι. μ.Χ. (*I.Atrax* 24–30).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Φιλίσκος (**ΚΘ 100** στίχ. 1· **206** στίχ. 7;)

Β΄ μισό 1ου αι. π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 266: **ΚΘ 206**: ca. 100 μ.Χ.)· επί Αυγούστου (Kramolisch 1978, 137–138, 158· *LGPN*).

Φιλοξενίδης (**ΚΘ 102** στίχ. 43· **169** στίχ. 21–22;· **203** στίχ. 46)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 267· Kramolisch 1978, 130–131· *LGPN*).

1ος αι. μ.Χ.

Ἀκύλας (**ΚΘ 177** στίχ. 58)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 256· *LGPN*)· επί Τιβερίου ή Κλαυδίου (Bouchon 2005, 142).

Ἀλέξανδρος (**ΚΘ 177** στίχ. 63· **206** στίχ. 2;· **207** στίχ. 12;)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 256)· τέλη 1ου αι. μ.Χ. (Kramolisch 1978, 155)· μέσα 1ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 143).

Ἀνδρομένης (**ΚΘ 169** στίχ. 6)

Επί Τιβερίου (Μπαμπάκος 1961, 257· *LGPN*)· β΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 145–146).

Ἀντιγένης Εὐδήμου (**ΚΘ 185** στίχ. 6)

Μπαμπάκος 1961, 257 (α΄ μισό 1ου αι.)· τέλη 2ου αι. μ.Χ.; (Bouchon 2005, 146).

Ἀντίγονος (**ΚΘ 120** στίχ. 1· **169** στίχ. 2)

Επί Τιβερίου (Μπαμπάκος 1961, 257)· επί Κλαυδίου (Bouchon 2005, 147).

Ἄνυτος (**ΚΘ 203** στίχ. 54)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 257· *LGPN*)· επί Τιβερίου (Bouchon 2005, 147–148).

Ἀριστίων (**ΚΘ 166** στίχ. 5)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 257)· επί Νέρωνα (Helly, *Gonnoi* II 116)· επί Αδριανού (Bouchon 2005, 146).

Ἀριστοκράτης (**ΚΘ 110** στίχ. 2;· **112** στίχ. 4;· **164** στίχ. 60–61)

Post 45/6 μ.Χ. (Helly, *Gonnoi* II 128· *LGPN*)· 14–41 μ.Χ. (Bouchon 2005, 150).

Ἀριστόφυλος (**ΚΘ 164** στίχ. 45, 80–81, 116–117· **193** στίχ. 32–33)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 258· Kramolisch 1978, 156)· επί Φλαβίων (Helly, *Gonnoi* II 138–139· *SEG* 35, 646· *LGPN*)· επί Τιβερίου (Bouchon 2005, 151–152).

Ἀριστόφυλος Λύκου (**ΚΘ 137** στίχ. 13)

52/3 μ.Χ. (Kramolisch 1975, 337–340· Bouchon 2005, 151–152· *LGPN*).

Ἄρμων (**ΚΘ 165** στίχ. 19–20· **166** στίχ. 13–14, 25–26· **201** στίχ. 10· **239**;)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 258)· β΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (Helly, *Gonnoi* II 130–132· *LGPN*)· επί Αυγούστου–Τιβερίου (Kramolisch 1978, 156)· επί Φλαβίων (Bouchon 2005, 151–152, 158).

Δάμων (**ΚΘ 162** στίχ. 4;· **202** στίχ. 9)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Α΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 259)· α΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (*LGPN*).

Δικαῖος (**ΚΘ 129** στίχ. 99· **165** στίχ. 36–37· **205** στίχ. 54)

42/3 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 259)· ante 40 μ.Χ. (Kramolisch 1975, 342· *LGPN*)· επί Αυγούστου (Bouchon 2005, 156).

Ἑρμίας (**ΚΘ 130** στίχ. 33;· **165** στίχ. 4)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 260· Bouchon 2005, 158)· α΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (Helly, *Gonnoi* II 124).

Εὐβίοτος (**ΚΘ 129** στίχ. 115· **213** στίχ. 5;)

43/4 μ.Χ. (Larsen 1953, 89· Μπαμπάκος 1961, 260)· 42/3 μ.Χ. (Kramolisch 1975, 347· Sekunda 1997, 214· Bouchon 2005, 159· *LGPN*).

Εὐβίοτος (**ΚΘ 144** στίχ. 3· **213** στίχ. 5;)

Επί Φλαβίων (Larsen 1953, 89· Μπαμπάκος 1961, 260· Sekunda 1997, 209· Bouchon 2005, 159).

Εὐρυδάμας (**ΚΘ 204** στίχ. 14)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 260: *Εὐρυδάμας Ἀγαθάνορος* ή *Ἀνδροσθένους*)· επί Τιβερίου (Kramolisch 1978, 156· *LGPN*: *Γομφεὺς*;)· post 30 μ.Χ. (Bouchon 2005, 161).

Ἰσαγόρας (**ΚΘ 176** στίχ. 28–29)

51/0 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 261: *Ἰσαγόρας Νυσάνδρου*)· 1ος αι. μ.Χ.; (Kramolisch 1978, 157· *LGPN*)· α΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 161).

Κλαύδιος Ἀριστόφυλος (**ΚΘ 126** στίχ. 6· **182** στίχ. 9–10, 23;· **208** στίχ. 17· **212** στίχ. 63)

Επί Φλαβίων (Μπαμπάκος 1961, 258· Kramolisch 1978, 156)· μέσα 1ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 151–152).

Κλεόμαχος (**ΚΘ 176** στίχ. 3–4)

Ca. 53/2 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 262)· επί Νέρωνα; (Kramolisch 1978, 157· *LGPN*: *Λαρισαῖος*;)· επί Αυγούστου–Τιβερίου (Bouchon 2005, 166–167)· Κοντογιάννης 2009, 96 (*Κλεομαχίδης*).

Κρατερόφρων (**ΚΘ 185** στίχ. 4)

Α΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 262)· επί Αυγούστου (Helly 1975, 144)· επί Μάρκου Αυρηλίου (Bouchon 2005, 168).

Κριτόλαος; (**ΚΘ 209** στίχ. 21· **211** στίχ. 3)

Τέλη 1ου αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 263).

Κύλλος (**ΚΘ 127** στίχ. 12;· **168** στίχ. 2, 8· **169** στίχ. 12;· **201** στίχ. 14–15;)

Επί Φλαβίων (Larsen 1953, 88· Μπαμπάκος 1961, 263· Kramolisch 1978, 157· Sekunda 1997, 213–215· Bouchon 2005, 169: *Ὑπαταῖος*).

Λάουχος (**ΚΘ 131** στίχ. 13· νομισματικές μαρτυρίες)

Ante 66 μ.Χ. (Bouchon 2008a, 464–469).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Λύκος (**ΚΘ 177** στίχ. 38· **180** στίχ. 2, 9, 20, 27, 49;)

Επί Αυγούστου (Μπαμπάκος 1961, 263· *LGPN*)· επί Τιβερίου–Κλαυδίου (Bouchon 2005, 171).

Λυκούτας (νομισματικές μαρτυρίες)

Επί Τιβερίου (Bouchon 2005, 172· *LGPN*).

Λυκόφρων (**ΚΘ 103** στίχ. 5· **195** στίχ. 17, 62;)

44/5 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 263)· 43/4 μ.Χ. (Kramolisch 1975, 342· Bouchon 2005, 172· *LGPN*· *I.Atrax* 40–41).

Μενεκράτης (**ΚΘ 104** στίχ. 16· **143** στίχ. 4–5)

47/8 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 264)· 53/4 μ.Χ. (Kramolisch 1975, 345–346· 1978, 157· *LGPN*)· 72/3 μ.Χ. (Bouchon 2008a, 470–471).

Μενεκράτης (**ΚΘ 209** στίχ. 29)

Τέλη 1ου αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 264)· 1ος αι. μ.Χ. (Kramolisch 1978, 157· *LGPN*)· επί Φλαβίων (Bouchon 2005, 174).

Νικόμαχος (**ΚΘ 131** στίχ. 10–11)

58/9 μ.Χ. (Bouchon 2008a, 464–469).

Ξένων (**ΚΘ 104** στίχ. 6)

Ca. 55 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 264)· επί Αυγούστου (Kramolisch 1978, 157· *LGPN*)· τελευταίο τρίτο 1ου αι. μ.Χ. (*I.Atrax* 42–43).

Σώσανδρος (**ΚΘ 103** στίχ. 18)

44/5 μ.Χ. (Kramolisch 1975, 342· 1978, 158· *LGPN*)· 54 μ.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 1985, 186–194)· 53/4 μ.Χ. (Bouchon 2005, 183· *I.Atrax* 40–41).

Σωσίπατρος (**ΚΘ 167** στίχ. 3–4)

Επί Φλαβίων (Larsen 1953, 88· Μπαμπάκος 1961, 266· Helly, *Gonnoi* II 135· *LGPN*)· επί Αυγούστου (Kramolisch 1978, 158).

Σωσίπατρος (**ΚΘ 137** στίχ. 4–5· **208** στίχ. 31–32)

41/2 μ.Χ. (Kramolisch 1975, 337–340· 1978, 158· Bouchon 2005, 184).

Φερένικος (**ΚΘ 99** στίχ. 30)

Β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (Bouchon 2005, 209)· αρχές 1ου αι. μ.Χ. (*I.Atrax* 24–30).

Φιλίσκος (**ΚΘ 205** στίχ. 49)

Ante 42/3 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 266: *Φιλίσκος Εὐδήμου*)· επί Τιβερίου (Kramolisch 1978, 158· *LGPN*)· επί Αυγούστου (Bouchon 2005, 186).

Φιλίσκος (**ΚΘ 207** στίχ. 8)

Ca. 100 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 266· Kramolisch 1978, 158· *LGPN*)· 2ος αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 187).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Φιλίσκος Εὐδήμου (**ΚΘ 129** στίχ. 56–57, 90· **141** στίχ. 8)

Ante 42/3 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 266)· ante 40 μ.Χ. (Kramolisch 1978, 158· *LGPN*)· αρχές 2ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 186–187).

Φιλόξενος (**ΚΘ 203** στίχ. 108)

8/7 π.Χ.; (Μπαμπάκος 1961, 267)· 30–39 μ.Χ. (Bouchon 2005, 188).

Φλάβιος Πολύκριτος (**ΚΘ 91** στίχ. 5–6;· **126** στίχ. 1· **144** στίχ. 7)

Επί Φλαβίων (Larsen 1953, 89· Μπαμπάκος 1961, 265: *Τίτος Φλάβιος Ρούβριος Πολύκριτος*)· τέλη 1ου–αρχές 2ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 179–180: **ΚΘ 91**: *Ρούβριος Πολύκριτος*, 2ος αι. μ.Χ.).

Φλάβιος Σωσίπατρος (**ΚΘ 126** στίχ. 11· **209** στίχ. 14;)

Επί Φλαβίων (Larsen 1953, 88· Μπαμπάκος 1961, 266· Bouchon 2005, 184).

Φρῦνος Ἀριστομένους (**ΚΘ 142** στίχ. 9)

46/7 ή 47/8 μ.Χ. (Kramolisch 1975, 342· 1978, 158: *Γομφεὺς*· Bouchon 2005, 189· *LGPN*).

2ος αι. μ.Χ.

Ἀγαθάνωρ Φίλωνος Θηβαῖος (**ΚΘ 136** στίχ. 29–30)

Επί Αδριανού (Kramolisch 1978, 155· Bouchon 2005, 141–142· *LGPN*).

Αἰλιανὸς Φιλίσκος (**ΚΘ 154** στίχ. 1;· **171** στίχ. 10· **174** στίχ. 11· **196** στίχ. 15· **197** στίχ. 18–19·)

Ca. 131/2 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 266)· 2ος αι. μ.Χ. (Kramolisch 1978, 158)· β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 186–187)· 117–138 μ.Χ. (*LGPN*).

Αἴλιος Ἀντιγένης (**ΚΘ 124** στίχ. 8)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 257)· επί Αδριανού (Bouchon 2005, 146)· 2ος αι. μ.Χ.; (*LGPN*).

Ἀλέξανδρος (**ΚΘ 131** στίχ. 6–7)

104/5 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 256)· 112 μ.Χ. (Kramolisch 1978, 155· Bouchon 2005, 143· 2008a, 464–469).

Ἀμύνανδρος Σώφρων (**ΚΘ 123** στίχ. 18–19· **213** στίχ. 44;)

Μέσα 2ου αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 257· Bouchon 2005, 145· *LGPN*).

Ἀνδράγαθος (**ΚΘ 228** στίχ. 3)

Επί Αδριανού (Helly 1975, 130· Bouchon 2005, 145· *LGPN*).

Ἀνδρομένης (**ΚΘ 171** στίχ. 5)

Επί Αδριανού (Μπαμπάκος 1961, 257· Bouchon 2005, 145–146· *LGPN*).

Ἀνδρόνεικος (**ΚΘ 212** στίχ. 6)

Επί Αδριανού (Μπαμπάκος 1961, 257· Bouchon 2005, 146))· post 131 μ.Χ. (*LGPN*).

Ἀργεῖος Φίλωνος (**ΚΘ 96** στίχ. 5· **171** στίχ. 23, 38· **174** στίχ. 24, 49;· **186** στίχ. 1)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 257)· επί Αδριανού (Bouchon 2005, 148–149· *LGPN*).

Ἀριστόφυλος (**ΚΘ 121** στίχ. 5· **146** στίχ. 33)

132/3 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 258· Kramolisch 1978, 156· Bouchon 2005, 151–152· 2009, 399–403) post 131 μ.Χ. (*LGPN*).

Ἀσκληπιάδης (**ΚΘ 175** στίχ. 1–2· **183** στίχ. 39–40· **190** στίχ. 2)

Μέσα 2ου αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 258)· 2ος αι. μ.Χ. (Kramolisch 1978, 156· Bouchon 2005, 153).

Γραικῆϊος Γενναῖος (**ΚΘ 174** στίχ. 30· **203** στίχ. 94· **205** στίχ. 31, 69–70· **208** στίχ. 1–2· **212** στίχ. 30· **216** στίχ. 2· **228** στίχ. 4)

Μέσα 2ου αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 258)· επί Αδριανού (Helly 1975, 130–131· *LGPN*)· 118–129 μ.Χ. (Bouchon 2005, 153).

Γραικῆϊος Πρόκλος (**ΚΘ 138** στίχ. 15· **145** στίχ. 10· **146** στίχ. 4· **189** στίχ. 2, 10)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 265)· επί Αδριανού (Bouchon 2005, 181)· ante 131 μ.Χ. (*LGPN*).

Δάμων (**ΚΘ 162** στίχ. 4;· **218** στίχ. 20)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 259)· β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 154· *LGPN*).

Δημήτριος (**ΚΘ 172** στίχ. 2· **174** στίχ. 69;)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 259)· post 130 μ.Χ. (Bouchon 2005, 155)· 117–138 μ.Χ. (*LGPN*).

Δημοκράτης Νικοβούλου (**ΚΘ 155** στίχ. 1–2)

133/4–150 μ.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 1989, 215)· 2ος αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 155)· ca. 131 μ.Χ. (*LGPN*).

Ἑλλανοκράτης (**ΚΘ 212** στίχ. 44· **147** στίχ. 8· **230** στίχ. 11)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 259)· 2ος–3ος αι. μ.Χ. (Helly 1975, 137)· β΄ μισό 2ου αι. (Bouchon 2005, 156–157)· ante 131 μ.Χ. (*LGPN*).

Ἐπιμένης (**ΚΘ 180** στίχ. 33)

Επί Τραϊανού (Μπαμπάκος 1961, 260· Bouchon 2005, 157)· ca. 50 μ.Χ. (*LGPN*).

Ἑρμίας (**ΚΘ 174** στίχ. 3)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 260)· μέσα 2ου αι. μ.Χ.; (*LGPN*).

Εὔδημος Φιλοξένου (**ΚΘ 212** στίχ. 29· **215** στίχ. 22–23)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 260)· β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 160)· post 131 μ.Χ. (*LGPN*).

Εὔδημος (**ΚΘ 171** στίχ. 14· **183** στίχ. 30· **198** στίχ. 1)

3ος αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 260)· β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 160)· ca. 120–140 μ.Χ. (*LGPN*).

Εὐπραξίδης (**ΚΘ 213** στίχ. 48· **217** στίχ. 3)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

2ος–3ος αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 260)· 2ος αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 160)· β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (*LGPN*).

Ἰούλιος Ἀμύνανδρος (**ΚΘ 156** στίχ. 1· **230** στίχ. 1)

Β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Helly 1975, 138· Bouchon 2005, 145)· 133/4–ca.150 μ.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 1989)· 2ος–3ος αι. μ.Χ. (*LGPN*).

Ἰούλιος Ἀντίπατρος (**ΚΘ 172** στίχ. 20· **174** στίχ. 7)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 257)· μέσα 2ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 147).

Ἰούλιος Ἁρμόφιλος (**ΚΘ 105** στίχ. 1· **121** στίχ. 2· **124** στίχ. 1–2· **197** στίχ. 8)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 258)· μέσα ή β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Helly 1975, 144)· β΄ τρίτο 2ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 149)· 2ος αι. μ.Χ. (*LGPN*).

Ἱπποκρατίδης (**ΚΘ 93** στίχ. 4–5)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 144)· 2ος αι. μ.Χ. (Kramolisch 1978, 156· Bouchon 2005, 163· *LGPN*).

Ἱππόνεικος (**ΚΘ 212** στίχ. 17)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 261)· 2ος αι. μ.Χ. (Kramolisch 1978, 156· Bouchon 2005, 163)· post 131 μ.Χ. (*LGPN*).

Ἰσαγόρας (**ΚΘ 123** στίχ. 6· **146** στίχ. 13· **157** στίχ. 1, 10· **189** στίχ. 29)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 261)· α΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 163)· 2ος αι. μ.Χ. (*LGPN*).

Καῖσαρ (**ΚΘ 189** στίχ. 17)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 261)· επί Αδριανού ή Αντωνίνου (Bouchon 2005, 164).

Καλλίστρατος (**ΚΘ 95** στίχ. 3–4)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 262)· αρχές 2ου αι. μ.Χ. (Kramolisch 1978, 157· Bouchon 2005, 165· *LGPN*).

Κάλλων (**ΚΘ 171** στίχ. 51)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 262)· επί Αδριανού (Bouchon 2005, 165· *LGPN*).

Κλεόμαχος (**ΚΘ 174** στίχ. 38–39)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 262)· επί Αδριανού (Kramolisch 1978, 157: *Λαρισαῖος*;· Bouchon 2005, 166–167).

Κοκκήϊος Λύκος (**ΚΘ 92** στίχ. 4–5· **146** στίχ. 29· **212** στίχ. 3· **214** στίχ. 2)

131/2 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 263· Kramolisch 1978, 157· Bouchon 2005, 171· *LGPN*· βλ. και Bouchon 2017).

Λεοντοκράτης (**ΚΘ 171** στίχ. 32)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 263)· επί Αδριανού (Bouchon 2005, 170· *LGPN*).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Λόλλιος Σωσίπατρος (**ΚΘ 228** στίχ. 9)

Β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Helly 1975, 144)· επί Αδριανού (Bouchon 2005, 184)· 2ος αι. μ.Χ.; (*LGPN*).

Λύκος Ἑρμολάου (**ΚΘ 24** στίχ. 4· **180** στίχ. 2, 9, 20, 27, 49;)

Τέλη 1ου–αρχές 2ου αι. μ.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 2003γ, 265–276)· επί Τραϊανού (Bouchon 2005, 171).

Μέμμιος Δαμόνικος (**ΚΘ 125** στίχ. 1· **175** στίχ. 7–8;· **212** στίχ. 36)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 259)· ca. 160 μ.Χ.; (Bouchon 2005, 154)· ante 131 μ.Χ. (*LGPN*).

Ὄππιος Γραικῆϊος (**ΚΘ 117** στίχ. 6–7· **171** στίχ. 45)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 265)· επί Αδριανού (Helly 1975, 130–131)· επί Αντωνίνου (Bouchon 2005, 154, 177).

Οὔλπιος Νικόμαχος (**ΚΘ 228** στίχ. 1)

Επί Αδριανού (Helly 1975, 144· Bouchon 2005, 175)· 123–125 μ.Χ.; (*LGPN*).

Πετραῖος Ἡρακλείδου (**ΚΘ 123** στίχ. 13· **157** στίχ. 27)

2ος αι. μ.Χ. (Kramolisch 1978, 158)· 133/4–150 μ.Χ. (Γουναροπούλου 1987, 251–259)· επί Αντωνίνου (Bouchon 2005, 178)· post 131 μ.Χ. (*LGPN*).

Πόπλιος Ἀγαθάνωρ (**ΚΘ 174** στίχ. 56;· **189** στίχ. 22· **212** στίχ. 27· **215** στίχ. 27)

Επί Αδριανού (Μπαμπάκος 1961, 256· Kramolisch 1978, 155· Bouchon 2005, 141–142· *LGPN*: *Γομφεὺς*;).

Ποσίας Λύκου (**ΚΘ 166** στίχ. 22–23)

2ος αι. μ.Χ.; (Helly, *Gonnoi* II 143· *LGPN*).

Πρεῖμος Ἀριστοδάμου (**ΚΘ 94** στίχ. 3· **173** στίχ. 2)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 265)· 2ος αι. μ.Χ. (Kramolisch 1978, 158· Bouchon 2005, 181· *LGPN*).

Πρῶτος (**ΚΘ 162** στίχ. 9)

Β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 265)· 2ος αι. μ.Χ.; (*LGPN*).

Σώσανδρος; (**ΚΘ 174** στίχ. 43–44)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 266).

Τιμασίθεος (**ΚΘ 187** στίχ. 3· **196** στίχ. 3–4)

«Εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 266)· αρχές 2ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 184–185).

Τίτος Αἴλιος Σαβινιανὸς (**ΚΘ 148** στίχ. 2)

Επί Αδριανού (Μπαμπάκος 1961, 108· *LGPN*)· επί Αντωνίνου (Bouchon 2005, 182).

Φιλίσκος Ἀριστονείκου (**ΚΘ 146** στίχ. 10)

Ca. 131/2 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 266: *Αἰλιανὸς Φιλίσκος Ἀριστονείκου*)· 129/30 μ.Χ. (Bouchon 2005, 186–187)· ante 131 μ.Χ. (*LGPN*).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Φιλοκράτης; (**ΚΘ 138** στίχ. 10)

Α΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. / «εποχή Κοκκηίου Λύκου» (Μπαμπάκος 1961, 267· *LGPN*).

Φλάβιος Ἀλέξανδρος (**ΚΘ 157** στίχ. 19)

133/4–ca.150 μ.Χ. (Γουναροπούλου 1987, 251–259)· μέσα 2ου αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 143)· post 131 μ.Χ. (*LGPN*).

3ος αι. μ.Χ.

Ἀπολλώνιος (**ΚΘ 160** στίχ. 4)

1ος–3ος αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 113)· 2ος–3ος αι. μ.Χ.; (*LGPN*).

Αὐρήλιος Ἀντιγένης (**ΚΘ 78** στίχ. 2)

Post 212 μ.Χ. (*SEG* 35, 573· Bouchon 2005, 146)· 3ος αι. μ.Χ. (*LGPN*).

Αὐρήλιος Πολέμαρχος (**ΚΘ 78** στίχ. 5)

Post 212 μ.Χ. (*SEG* 35, 573· Bouchon 2005, 179)· 3ος αι. μ.Χ. (*LGPN*).

Δικαιοκράτης (**ΚΘ 128** στίχ. 14–15)

2ος–3ος αι. μ.Χ. (Pouilloux 1955, 459–461)· 3ος αι. μ.Χ. (*LGPN*)· Πιθανόν: *Δημοκράτης* (Μπαμπάκος 1961, 259· Bouchon 2005, 155).

Διογένης (**ΚΘ 218** στίχ. 16)

3ος αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 259)· 2ος αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 156)· 117–138 μ.Χ. (*LGPN*).

Ἱππόδρομος Πτολεμαίου (**ΚΘ 111** στίχ. 2–3)

2ος–3ος αι. μ.Χ.; (*LGPN*).

Κρατερόφρων (**ΚΘ 230** στίχ. 42)

2ος–3ος αι. μ.Χ. (Helly 1975, 134–141· *LGPN*)· επί Μάρκου Αυρηλίου (Bouchon 2005, 168).

Κύριος ἡμῶν Καῖσαρ Σεβαστὸς (**ΚΘ 118** στίχ. 1· **218** στίχ. 3–4)

3ος αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 263)· επί Αντωνίνου ή Σεβήρων (Bouchon 2005, 165).

Μνάσων Μνάσωνος (**ΚΘ 118** στίχ. 7–8)

Ca. 283 μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 261: *Ἰάσων Ἰάσωνος*)· 2ος–3ος αι. μ.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 2003β, 39–42)· επί Αντωνίνου ή και αργότερα (Bouchon 2005, 174).

Νικόδρομος (**ΚΘ 231** στίχ. 1–2)

3ος αι. μ.Χ. (Helly 1975, 144· Bouchon 2005, 175· *LGPN*).

Νικόστρατος (**ΚΘ 149** στίχ. 21–22)

3ος αι. μ.Χ. (Πάλλης, Πετρόχειλος 2010–2013, 327–341)· ca. 130 μ.Χ. (Bouchon 2005, 175· 2015, 172–178).

Πολύξενος (**ΚΘ 196** στίχ. 12· **198** στίχ. 7)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

3ος αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 265· Kramolisch 1978, 158· *LGPN*)· 2ος–3ος αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 180).

Σύνφορος Αὐρηλίου Εὐτύχου (**ΚΘ 232** στίχ. 2)

3ος αι. μ.Χ. (Helly 1975, 144· Bouchon 2005, 182).

Αποσπασματικώς σωζόμενοι

Ἀθ- (**ΚΘ 150** στίχ. 3)

Χ.χ. (Μπαμπάκος 1961, 109).

Ἀρ- (**ΚΘ 152** στίχ. 2)

Χ.χ. (Μπαμπάκος 1961, 109).

Κρατε- (**ΚΘ 64** στίχ. 6)

Τέλη 2ου αι. π.Χ. (Kramolisch 1978, 84).

Μεν- (**ΚΘ 101** στίχ. 11;)

6/5 π.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149).

Παρ- (**ΚΘ 183** στίχ. 22)

Β΄ μισό 1ου αι. π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 265)· 1ος αι. μ.Χ. (Bouchon 2005, 177).

Β. Προτάσεις χρονολογικής διαδοχής των στρατηγών του Κοινού των Θεσσαλών

	Kramolisch 1978	Λοιπές προτάσεις
2ος αι. π.Χ.		
196/5	Παυσανίας Ἐχεκράτους	
195/4	Ἀμυνέας Κράτους	
194/3	Αἰακίδης Καλλίου	
193/2 (α΄ μισό)	Ἱππόδρομος Ἀνδρομάχου	
193/2 (β΄ μισό) 192/1	Εὔνομος Πολυκλείτου	
191/0	Αἰακίδης Καλλίου (β΄)	
190/89	Πραῦλος Φοξίνου	
189/8	Εὔνομος Πολυκλείτου (β΄)	
188/7	Ἀνδροσθένης Ἰταλοῦ	
187/6	Θρασύλοχος Ἀλεξάνδρου	
186/5	Λεοντομένης Δαμοθοίνου	
185/4	Παυσανίας Δαμοθοίνου	
184/3	Θεόδωρος Ἀλεξάνδρου	
183/2	Νικοκράτης Φοξίνου	

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

182/1	Ἱππόλοχος Ἀλεξίππου	Φιλοκράτης (*BE* 2013, 224)
181/0	Κλεομαχίδης Ἀρναίου	
180/79	Φρῦνος Ἀριστομένους	Πεισσάρητος ἡ Πείσσας (*I.Vallée Enipeus* 15)
post 179	Ἱππόλοχος Ἀλεξίππου (β΄)	
172/1	Ἱππίας	
ca. 170	Πρωτέας Μονίμου	175–150 (Κοντογιάννης 2009)
ca. 168;	Πεισσάρητος ἡ Πείσσας	Ἀρνίας Κλεάρχου
ca. 178–168	Τισάμενος	Διότιμος Ἑρμία
161/0	Δαμόθοινος Λεοντομένους	Θεσσαλὸς Θρασυμήδους
160/59;	Ἀλέξιππος Ἱππολόχου	Κρατεραῖος Διοδώρου
159/8;	Ἀγασικράτης Ἱπολόχου	Λέων Ἀγησίππου
post 158	Ἀρναῖος Κλεομαχίδου	Λέων Παυσανίου
ante 146	Ὅμηρος	Μάκων Ὀμφαλίωνος
ca. 150;	Φιλοκράτης	Μεγαλοκλῆς Μάκωνος
post 146	Μάκων Ὀμφαλίωνος Διότιμος Ἑρμία Τιμασίθεος Ἑρμία	Ὅμηρος Πόλλιχος Φρύνου Τιμασίθεος Ἑρμία
142/1 (το αργότερο)	Ἱππόλοχος Ἀλεξίππου	
141/0 (το αργότερο)	Κρατεραῖος Διοδώρου	146/5 (Κοντογιάννης 2009)
140/39 (το αργότερο)	Θεσσαλὸς Θρασυμήδους	Λέων Κλεΐππου
139/8 (το αργότερο)	Λέων Ἀγησίππου	
138/7–125/4	Ἀγασῖνος ἡ Ἀγασιμένης	ca. 140–130 (Tziafalias, Helly 2007)
ante ή post 134/3	Πόλλιχος Φρύνου	
ca. 136/5	Ἀρνίας Κλεάρχου	Παυσανίας Θρασυμήδους
ca. 135/4	Λέων Παυσανίου	
ca. 134/3	Λέων Κλεΐππου	150–125 (Κοντογιάννης 2009, *ΣΘΕ* Ι)
133/2;	Μεγαλοκλῆς Μάκωνος	Πολύξενος Μιμνομάχου
ca. 132/1	Φίλων	Φιλοκράτης Ἀρχελαΐδα
ca. 131/0	Κλέων Ἁρμοδίου	
ca. 130/29	Παυσανίας Θρασυμήδους	
ca. 129/8–126/5	Πετραῖος Φιλοξενίδου	
125/4;	Ἀμυνέας Ὀλυμπιάδου	Ἀγασῖνος ἡ Ἀγασιμένης (*I.Vallée Enipeus* 16)
post 125	Κλεομαχίδης Ἀτρεστίδου	

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

	Λέων	
	Κλέων;	τέλη 2ου–αρχές 1ου αι. (*ΣΘΕ Ι*)
	Νικόλαος	Μιμνόμαχος Μέννου
1ος αι. π.Χ.		
	Λεοντομένης	
ca. 100–90;	Μεγαλοκλέους	
	Θάλλος	
	Ἀσκλάπων	
ca. 100–80	Φερεκράτης	
	Θεσσαλὸς	
ante 80	Φιλοκράτης Ἀρχελαΐδα	
	Εὐρυδάμας [Ἀγαθάνορος;]	
ca. 80	Ἡρακλείδας	
	Νύσανδρος;	
	Παυσανίας	
post 70	Σωσίπατρος	
	Ἱππόλοχος	
ante 60;	Ἀριστόξενος	
	Μιμνόμαχος Μέννου	
ca. 60	Εὐπαλίδας Θεμιστογένους	
	Πολύξενος Μιμνομάχου	
ca. 63–50	Ἡγησάρετος	
post 60	Ἀγαθάνωρ Εὐρυδάμαντος	
ante 50	Κλέαρχος	
ca. 50	Ἰσαγόρας Νυσάνδρου	
ante 49/8	Καλλίστρατος	post 50 (Bouchon 2005)
49/8	Ἀνδροσθένης	Γένιππος
	Θεμιστογένους	Καλλικράτης
	Γοργίας Φιλίσκου	Ὑβρίστας
post 49/8	Πτολεμαῖος Θεμιστογένους	Φερένικος
	Ἰταλὸς Φιλίσκου	
	Πετραῖος Θεμιστογένους	
post 44;	Λυκῖνος	

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ca. 40;	Νικοκράτης Ἀλέξανδρος; Μενεκράτης Πύθων; Φίλιππος; Θεμιστογένης	40–30 (Bouchon 2005) Ἀλέξιππος
ante 31	Ἀνδροσθένους Εὐβίοτος Εὐκόλου	
Εποχή του Αυγούστου		(Bouchon 2005)
	Κύλλος Εὐρυδάμας Ἀνδροσθένους Μνησίμαχος Φιλοξενίδης Ἀλέξιππος	Εὐβίοτος (β΄) Ἡγησίας Κύλλος Μόνιμος Ἀμύνανδρος Φιλίσκος
	Δημοθέρσης Ἐπικράτης Εὐρυδάμας Ἀγαθάνορος Ἡγησίας Ἀρναγόρου Κρίτων Μόνιμος Σώσανδρος κατὰ το Καίσαρος κρῖμα Φιλίσκος	Ἡγησίας (β΄) Δημοθέρσης Δικαῖος Ἡγησίας …-ναγόρα Εὐβίοτος Εὐκόλου Εὐρυδάμας Ἀγαθάνορος Πετραῖος Σώσανδρος κατὰ το Καίσαρος κρῖμα Πετραῖος (β΄) Κλεόμαχος Κρίτων Κόϊντος Ἑρμίας Μνησίμαχος Ἄνυτος Φιλοξενίδης Ἐπικράτης

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ἔτος Σεβαστοῦ		2000	Kramolisch 1978	Bouchon 2005/2008a
	Καῖσαρ	27/6 π.Χ.	post 27 π.Χ.	10 μ.Χ. ἢ 17–13 π.Χ.
(γ΄)	Ξενόδοκος			12 ἢ 10/1–15/16 μ.Χ.
δ΄	Τιμασίθεος (β΄)	24/3 π.Χ.		13 μ.Χ.
(ε΄)	Μεγαλοκλῆς			14 μ.Χ.
ζ΄	Ἵππαρχος	21/20 π.Χ.	26/5 π.Χ.	16 μ.Χ.
η΄	Μενεκράτης	20/19 π.Χ.	25/4 π.Χ.	17 μ.Χ.
θ΄	[Σώ]σανδρ[ος]	19/8 π.Χ.	24/3 π.Χ.	18 μ.Χ.
ιγ΄	Πολύξενος	15/4 π.Χ.	20/19 π.Χ.	22 μ.Χ.
ιδ΄	Ἀπολλόδωρος	14/3 π.Χ.	19/8 π.Χ.	23 μ.Χ.
ιστ΄	Ἱπποκρατίδης	12/11 π.Χ.	17/6 π.Χ.	25 μ.Χ.
ιθ΄	Πετραῖος	9/8 π.Χ.	14/3 π.Χ.	28 π.Χ.
κ΄	Ἀπολλόδωρος (β΄)	8/7 π.Χ.	13/2 π.Χ.	29 μ.Χ.
κβ΄	Μεν-	6/5 π.Χ.		

1ος αι. μ.Χ.

(Bouchon 2005)

Ἰσαγόρας
Ἰταλὸς
Λύκος
Ἀριστοκράτης
Λυκούτας
Φιλόξενος
Ἀριστόφυλος
Κέφαλος
Κλεομαχίδης
Ἀμεινίας
Ἀπολλόδωρος (γ΄)
Εὐρυδάμας
Ἀντίγονος
Ἀλέξιππος
Ἀκύλας
Ἀριστόφυλος (β΄)

(Kramolisch 1975)

40/1	Ἀπολλόδωρος (δ΄)
41/2	Σωσίπατρος
42/3	Εὐβίοτος
43/4	Λυκόφρων
44/5	Σώσανδρος
46/7 ἢ 47/8	Φρῦνος Ἀριστομένους
52/3	Ἀριστόφυλος Λύκου
53/4	Μενεκράτης

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

	Κέφαλος (β΄)	
	Ἀνδρομένης	
	Κέφαλος (γ΄)	
	Εὐφρόνιος	
	Ἀριστίων	
	Λάουχος	
	Ἄρμων	
	Κύλλος	
	Μενεκράτης	
	Λάουχος (β΄)	
	Φιλίσκος Εὐδήμου	
	Ξένων	
	Κύλλος (β΄)	
	Κύλλος (γ΄)	
	Σωσίπατρος	
	Εὐβίοτος	
	Πολύκριτος	
	Ἐπιμένης	Ἀριστοκράτης
	Φλάβιος Πολύκριτος (β΄)	Μεγαλοκλῆς
2ος αι. μ.Χ.		Ἱππόδρομος Πτολεμαίου
	Κοκκήϊος Ἀριστόφυλος	Δάμων
	Φλάβιος Σωσίπατρος (β΄)	Κλεάνωρ
	Ἐπιμένης (β΄)	
	Λύκος Ἑρμολάου	
	Φλάβιος Πολύκριτος (γ΄)	Ἀσκλάπων
	Ἀλέξανδρος	Ἀσκληπιάδης
	Ἐπιμένης (γ΄)	Δημοκράτης
	Φλάβιος Πολύκριτος (δ΄)	Δικαιοκράτης
	Ἰσαγόρας	Εὐπραξίδης
123;	Οὔλπιος Νικόμαχος	Ποσίας Λύκου
124;	Ἀνδράγαθος	Ἱπποκρατίδης
125;	Γραικήϊος Γενναῖος	Πρεῖμος
127	Φλάβιος Πολύκριτος (ε΄)	Τιμασίθεος (α΄–γ΄)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

128 Γραικῆϊος Πρόκλος

129 Φιλίσκος Ἀριστονείκου

130 Ἰσαγόρας (β΄)

131 Κοκκήϊος Λύκος

132 Ἀριστόφυλος

Ἰσαγόρας (γ΄)

Νικόστρατος

Δημήτριος

Ἰσαγόρας (δ΄)

Φλάβιος Ἀλέξανδρος

Πετραῖος Ἡρακλείδου

Λεοντοκράτης

Ἀργεῖος

Ὄππιος Γραικῆϊος

Κάλλων

Ἀνδρομένης

Αἰλιανὸς Φιλίσκος

Ἀγαθάνωρ Φίλωνος

Δημήτριος (β΄)

Καλλίστρατος

Ἀνδρόνεικος

Ἱππόνεικος

Εὔδημος Φιλοξένου

Ἀγαθάνωρ

Καλλίστρατος (β΄)

Αἴλιος Ἀντιγένης

Ἀγαθάνωρ (β΄)

Κοκκήϊος Ἀριστόφυλος

Ἀγαθάνωρ (γ΄)

Κοκκήϊος Ἀριστόφυλος (β΄)

Μέμμιος Δαμόνικος

Ἰούλιος Ἀμύνανδρος

Ἑλλανοκράτης

Ἀμύνανδρος Σώφρων

Ἀνδρομένης

Ἰούλιος Ἀντίπατρος

β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ.

Δάμων Ἀγαθάνωρος

Διογένης

Εὔδημος (α΄, γ΄, δ΄)

Ρούβριος Πολύκριτος (α΄, β΄)

Πρωταγόρας

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Κρατερόφρων

3ος αι. μ.Χ.

Μνάσων

Αὐρήλιος Πολέμαρχος

Αὐρήλιος Σύνφορος

2. Λοιποί αξιωματούχοι του Κοινού των Θεσσαλών

Α. Γραμματείς των συνέδρων

Ἄρχιππος Ἀντιγένους Κιεριεὺς (**ΚΘ 56** στίχ. 2· **68** στίχ. 4)

125/4; π.Χ. (Kramolisch 1978, 81)· ca. 125–116 π.Χ. (*LGPN*).

Ἰέρων Δυνατοῦ Κιεριεὺς (**ΚΘ 4** στίχ. 9–10)

138 π.Χ. το αργότερο (Μπαμπάκος 1961, 263)· 139/8 π.Χ. το αργότερο (Kramolisch 1978, 69· *LGPN*)· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 156–157).

Κλεόνικος Μεννείου Λαρισαῖος (**ΚΘ 8** στίχ. 10–11)

Ca. 140–130 π.Χ. (Pouilloux 1955, 454· Μπαμπάκος 1961, 261)· 142/1 π.Χ. το αργότερο (Kramolisch 1978, 66–67· *LGPN*)· ante 150 π.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη 1994, 303–304)· ca. 167 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 158–161).

Μενεκράτης …-ιου Λαρισαῖος (**ΚΘ 5** στίχ. 3)

Ante ή post 134/3 π.Χ. (Kramolisch 1978, 70· *LGPN*)· ca. 150–130 π.Χ. (Crowther 1997, 354–357)· ca. 179–172 π.Χ. (Tziafalias, Garcia-Ramon, Helly 2006, 472–473)· ca. 168 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 152–153, 165).

Πολυδάμας (**ΚΘ 3** στίχ. 7–8)

Post 150 π.Χ. (Crowther 1997, 355–356).

…[τ]ο[ς] Δυνατοῦ Κιεριεὺς (**ΚΘ 4** στίχ. 11)

138 π.Χ. το αργότερο (Μπαμπάκος 1961, 263)· 139/8 π.Χ. το αργότερο (Kramolisch 1978, 69· *LGPN*)· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 156–157).

Β. Ίππαρχοι

Λατιμίδης Σάββου Κιεριεὺς; (**ΚΘ 5** στίχ. 2)

Ante ή post 134/3 π.Χ. (Kramolisch 1978, 70· *LGPN*)· ca. 150–130 π.Χ. (Crowther 1997, 354–357)· ca. 179–172 π.Χ. (Tziafalias, Garcia-Ramon, Helly 2006, 472–473)· ca. 168 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 152–153, 165).

Παυσανίας Κλίτωνος Λαρισαῖος (**ΚΘ 4** στίχ. 4–5)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

138 π.Χ. το αργότερο (Μπαμπάκος 1961, 263)· 139/8 π.Χ. το αργότερο (Kramolisch 1978, 69· *LGPN*)· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 156–157).

Πολλέας (**ΚΘ 1** στίχ. 4)

196–146 π.Χ. (Moretti, *ISE* 103)· ca. 170 π.Χ. (*LGPN*).

Γ. Ταραντίναρχοι

Ἀντίπατρος; Πολυνίκου Λαρισαῖος (**ΚΘ 4** στίχ. 6–7)

138 π.Χ. το αργότερο (Μπαμπάκος 1961, 263)· 139/8 π.Χ. το αργότερο (Kramolisch 1978, 69· *LGPN*)· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 156–157).

… Πτολεμαίου (**ΚΘ 1** στίχ. 6–7)

196–146 π.Χ. (Moretti, *ISE* 103)· ca. 170 π.Χ. (*LGPN*).

Δ. Πεζάρχης

Κλῖτος (**ΚΘ 236** στίχ. 9)

2ος αι. π.Χ.

Ε. Ιερείς του Διός Ελευθερίου

Ἀγασῖνος Λαρισαῖος (**ΚΘ 4** στίχ. 12–13)

138 π.Χ. το αργότερο (Μπαμπάκος 1961, 263)· 139/8 π.Χ. το αργότερο (Kramolisch 1978, 69· *LGPN*)· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 156–157).

… Κλεονίκου Λαρισαῖος (**ΚΘ 27** στίχ. 4–5)

Ca. 90–70 π.Χ. (Graninger 2011, 165–169)· τέλη 2ου αι. π.Χ. (*BE* 2013, 224).

ΣΤ. Αρχιερέας του Κοινού των Θεσσαλών

Ἀνδρόνεικος Ὀλυμπιοδώρου Μητροπολίτης (**ΚΘ 61** στίχ. 2–5)

2ος αι. μ.Χ. (*CID* IV 163).

Ζ. Σύνεδροι

Τίτος Φλάβιος Ἀλέξανδρος (**ΚΘ 62** στίχ. 3–4)

Μέσα ή β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (*CID* IV 158).

Φλάβιος Φύλαξ Ἀλεξάνδρου (**ΚΘ 63** στίχ. 4–5)

2ος–3ος αι. μ.Χ. (*I.Olympia* 464).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

2. ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΜΑΓΝΗΤΩΝ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Το Α΄ Κοινό των Μαγνήτων

Πηγές

Έμμεσες:

Συγγραφείς

Τ. Λίβιος: Η μόνη πηγή που διαθέτουμε για το Α΄ Κοινό των Μαγνήτων[333] είναι η εξιστόρηση του Τίτου Λιβίου σχετικά με τα γεγονότα που έλαβαν χώρα στη Μαγνησία στις παραμονές του Αντιοχικού Πολέμου (192 π.Χ.). Ο Λίβιος περιγράφει την αποτυχημένη προσπάθεια των Ρωμαίων να πείσουν τους Μάγνητες να μην ακολουθήσουν τους Αιτωλούς και τον Αντίοχο Γ΄. Στο πλαίσιο αυτό, γίνεται αναφορά σε ορισμένους θεσμούς των Μαγνήτων και συγκεκριμένα στον *μαγνητάρχη* (*magnetarches*) και την *εκκλησία* (ή το *συνέδριο*) των Μαγνήτων (*Magnetum concilium*) (**ΚΜ 41**–**43**).

Ιστορική εξέλιξη

Το Α΄ Κοινό των Μαγνήτων ιδρύθηκε κατά την πρώτη φάση ομοσπονδιακής διεύρυνσης που έλαβε χώρα στη Θεσσαλία μετά το τέλος του Β΄ Μακεδονικού Πολέμου, το 197 π.Χ., και τη διακήρυξη της ελευθερίας των Ελλήνων στα Ίσθμια[334].

Το Κοινό βρέθηκε εξαρχής στη δίνη κρίσιμων γεγονότων τα οποία καθόρισαν την εξέλιξή του. Κατά τη διάρκεια του Αντιοχικού Πολέμου, οι Μάγνητες πήραν το μέρος των Αιτωλών και του Αντιόχου Γ΄ φοβούμενοι ότι οι Ρωμαίοι θα επέστρεφαν στον Φίλιππο Ε΄ τη Δημητριάδα ως αντάλλαγμα για τη βοήθειά του στον πόλεμο κατά του Αντιόχου Γ΄.

Ο Λίβιος θεωρεί τον φόβο των Μαγνήτων ανυπόστατο (**ΚΜ 41**: *inter cetera vana* […] *timorem vanum*) ψέγοντάς τους διά στόματος του Φλαμινίνου ως αγνώμονες απέναντι στους Ρωμαίους που τους χάρισαν την ελευθερία (**ΚΜ 41**: *beneficio libertatis* […] *ingrati ac perfidi animi Magnetum*). Ωστόσο, οι ανησυχίες των Μαγνήτων δεν ήταν αβάσιμες· είχε προηγηθεί η αποστολή πρεσβείας των Ρωμαίων στον Φίλιππο Ε΄ και η υπόσχεση για την επιστροφή

[333] Ονομάζεται «Α΄ Κοινό» ώστε να διακρίνεται από το Κοινό που ιδρύθηκε το 168 π.Χ., το οποίο μαρτυρείται επιγραφικά. Βλ. Martin 1975, 78, 83· Ιντζεσίλογλου 1996, 101.

[334] Η ίδρυση θα πρέπει να έγινε το 196 και όχι το 194, όταν αποχώρησε η ρωμαϊκή φρουρά από τη Δημητριάδα, όπως υποστηρίζει ο Martin (1975, 80). Η ίδρυση των Κοινών στη Θεσσαλία είχε περατωθεί έως το 196 (το φθινόπωρο του ίδιου έτους το Κοινό των Θεσσαλών εξέλεξε τον πρώτο *στρατηγό*). Το 192 αποτελεί *terminus post quem*, όπως αποδεικνύεται από τα χωρία του Λιβίου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

του υιού του, ο οποίος κρατούνταν όμηρος των Ρωμαίων[335]. Ο Λίβιος εξάλλου αναφέρει ότι ο Φλαμινίνος έπρεπε να χρησιμοποιήσει προσεκτική γλώσσα απέναντι στους Μάγνητες, ώστε να αποσείσει τον φόβο τους, ταυτόχρονα όμως να μην αποξενώσει τον Φίλιππο Ε΄ ο οποίος στη δεδομένη συγκυρία ήταν πολύ πιο σημαντικός για τη Ρώμη (**KM 41**: *spes incisa Philippum abalienaret, in quo plus ad omnia momenti quam in Magnetibus esset*)[336].

Ο Λίβιος περιγράφει τη σκηνή που εκτυλίχθηκε στη Δημητριάδα, στην *εκκλησία* (ή το *συνέδριο*) των Μαγνήτων (**KM 41**), κατά την οποία, ο Φλαμινίνος και οι λοιποί απεσταλμένοι της Ρώμης που τον συνόδευαν προσπαθούν να πείσουν τους Μάγνητες να μην εγκαταλείψουν τη συμμαχία με τη Ρώμη. Πράγματι, οι Μάγνητες ήταν διχασμένοι (**KM 41**: *pars principum alienati Romanis*)· την αντιρωμαϊκή παράταξη εκπροσωπούσε ο *Εὐρύλοχος*, ο οποίος ήταν επικεφαλής του Κοινού (*μαγνητάρχης*), ενώ τη φιλορωμαϊκή ο *Ζήνων*, επιφανής πολίτης της Δημητριάδας.

Τελικά, η παράταξη του *Εὐρυλόχου* επικράτησε. Σε συνεργασία με τους Αιτωλούς κατέλαβαν πραξικοπηματικά τη Δημητριάδα και δολοφόνησαν τους πολιτικούς τους αντιπάλους[337]. Μια ύστατη απόπειρα των Ρωμαίων να μεταπείσουν τους Μάγνητες έπεσε στο κενό (**KM 42**) και εν τέλει ο *Εὐρύλοχος* και λοιποί επιφανείς πολίτες υποδέχτηκαν τον Αντίοχο Γ΄ στη Δημητριάδα (**KM 43**).

Ως συνέπεια αυτής τη στάσης, μετά την ήττα του Αντιόχου Γ΄, οι Ρωμαίοι επέτρεψαν στον Φίλιππο Ε΄ να ανακαταλάβει τη Δημητριάδα[338], γεγονός που σήμαινε την κατάλυση του Κοινού των Μαγνήτων (191 π.Χ.).

Θεσμοί και πολιτική οργάνωση

Ελάχιστα είναι γνωστά για την οργάνωση του Α΄ Κοινού των Μαγνήτων. Οι μόνοι θεσμοί που γνωρίζουμε χάρη στο κείμενο του Λιβίου είναι οι ακόλουθοι[339]:

---

[335] Διοδ. XXVIII, 16.

[336] Paschidis 2008, 347 σημ. 4.

[337] Liv. XXXV 34, 3–11.

[338] Liv. XXXVI 33, 1–7.

[339] Οι *principes Magnetum* που αναφέρει ο Λίβιος (**KM 41**, **43**) δεν πρέπει να θεωρηθούν αξιωματούχοι του Κοινού. Πρόκειται για επιφανείς πολίτες της Δημητριάδας, οι οποίοι είχαν σημαντική επιρροή και αναλάμβαναν αξιώματα, όπως αποδεικνύουν τα παραδείγματα του *Εὐρυλόχου* (*Eurylochus, princeps Magnetum*) και του *Ζήνωνα* (*Zeno, ex principibus unus*). Δεν σημαίνει όμως ότι όλοι οι *principes* ήταν αξιωματούχοι· βλ. Lolling 1882, 342 σημ. 1· Hermann, Swoboda 1913[6], 432 σημ. 3· Briscoe 1981, 191·

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Μαγνητάρχης

magnetarches (**KM 41**–**43**)

Ο ανώτατος άρχων του Κοινού (**KM 41**: *summum magistratum*). Οι αρμοδιότητες και ο τρόπος ανάδειξής του δεν μπορούν να προσδιοριστούν με ακρίβεια· δεν θα πρέπει όμως να διέφεραν από εκείνες των άλλων επικεφαλής Κοινών (π.χ. αιρετός, επώνυμος άρχων, αρχηγός του στρατού). Από την αφήγηση του Λιβίου φαίνεται ότι εκπροσωπεί τους Μάγνητες ενώπιον ξένων αντιπροσώπων, όπως των Ρωμαίων (**KM 41**–**42**), και ηγετών, όπως ο Αντίοχος Γ΄ (**KM 43**), γεγονός που αποδεικνύει τον σημαντικό του ρόλο στην άσκηση εξωτερικής πολιτικής, τη σύναψη και τη διάλυση συμμαχιών.

Παρόλα αυτά, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στην προκειμένη περίπτωση, οι ενέργειες του *μαγνητάρχη Εὐρυλόχου*, ιδίως μετά την κατάληψη της Δημητριάδας από τους Αιτωλούς και την τρομοκρατία που ακολούθησε, δεν απορρέουν από τη νόμιμη άσκηση των καθηκόντων του, αλλά μάλλον είναι αυθαίρετες. Η ανάδειξή του *Εὐρυλόχου* στο ύπατο αξίωμα του Κοινού δείχνει ότι το αντιρωμαϊκό κλίμα ήταν ισχυρό. Ωστόσο, η εκτροπή που ακολούθησε δεν εξέφραζε το σύνολο των Μαγνήτων[340].

Εκκλησία (;)

Magnetum concilium (**KM 41**)

Όλοι όσοι έχουν ασχοληθεί με το Κοινό των Μαγνήτων θεωρούν ότι πίσω από το *concilium* του Λιβίου βρίσκεται η *εκκλησία* του Κοινού[341]. Η άποψη αυτή είναι εύλογη, δεδομένου ότι ο θεσμός της *εκκλησίας* μαρτυρείται επιγραφικά για το Β΄ Κοινό των Μαγνήτων. Ωστόσο, δεν αποκλείεται να πρόκειται για το *συνέδριο*, τον κατεξοχήν θεσμό των ομοσπονδιακών κρατών αυτής της περιόδου, η ύπαρξη του οποίου θα πρέπει να θεωρηθεί σχεδόν σίγουρη και για το Α΄ Κοινό των Μαγνήτων.

Paschidis 2008, 347 σημ. 3 *contra* Kip 1910, 105 (θεωρεί ότι πρόκειται για τους *κοινούς ἄρχοντες* οι οποίοι μαρτυρούνται επιγραφικά για το Β΄ Κοινό).

[340] Από την άλλη, όπως επισημαίνει ο Πασχίδης (Paschidis 2008, 348), αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η στάση του *Εὐρυλόχου* υποκινήθηκε από προσωπικά κίνητρα ή ήταν μέρος μια προσωπικής στρατηγικής. Αντίθετα, οι συγκυρίες (μακεδονική απειλή) ώθησαν τον *Εὐρύλοχο* να ακολουθήσει αυτή τη στάση. Εξάλλου, δεν φαίνεται να είχε κάποια ιδιαίτερη σχέση με τους Αιτωλούς ή τον Αντίοχο Γ΄· μετά την ήττα του τελευταίου άλλωστε, δεν αναζήτησε καταφύγιο στους Αιτωλούς ή στην αυλή του Σελευκίδη, αλλά αυτοκτόνησε.

[341] Kip 1910, 87· Hermann, Swoboda 1913[6], 429· Busolt, Swoboda 1920–1926, 1492· Stählin 1928, 465–466· Stählin, Meyer, Heidner 1934, 195–198· Martin 1975, 78–82· Ιντζεσίλογλου 1996, 101.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Η ακρίβεια στην περιγραφή των θεσμών δεν ήταν το πρώτο μέλημα του Λιβίου, ενώ η αμφισημία του όρου *concilium* είναι γνωστή και από την περίπτωση των Θεσσαλών, όπου, κατά την επικρατέστερη άποψη, χρησιμοποιείται για να δηλώσει το ομοσπονδιακό *συνέδριο*[342].

Στο πλαίσιο αυτό, θεωρούμε ότι η σκηνή που περιγράφει ο Λίβιος (**ΚΜ 41**) ταιριάζει περισσότερο στο *συνέδριο* των Μαγνήτων παρά στην *εκκλησία*. Πρόκειται για μια συνάθροιση στην οποία τον λόγο παίρνουν οι *principes*, σημαντικές προσωπικότητες, όπως ο *Εὐρύλοχος*, ο επικεφαλής του Κοινού, και ο *Ζήνων*, οι οποίοι αναμφίβολα θα ήταν μέλη του *συνεδρίου*. Επιπλέον, η υποδοχή ξένης αντιπροσωπείας, όπως αυτή του Φλαμινίνου και των λοιπών Ρωμαίων, είναι πιθανότερο να έγινε στο *συνέδριο*, παρά ενώπιον ενός ακαθόριστου πλήθους. Ο όρος *multitudo* θα μπορούσε να αναφέρεται στο πλήθος των συνέδρων και δεν αποτελεί κατηγορηματική απόδειξη για την ύπαρξη *εκκλησίας*.

[342] Βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Θεσμοί και πολιτικοί οργάνωση).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Το Β΄ Κοινό των Μαγνήτων

Πηγές

Άμεσες:

Επιγραφές

α) **Ψηφίσματα του Κοινού**, στο σύνολό τους τιμητικά για αξιωματούχους του Κοινού, ξένους πολίτες ή δικαστές:

Δημητριάς

ΚΜ 1: Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από άγνωστη πόλη (ca. 150–100 π.Χ.)

ΚΜ 2: Τιμητικό ψήφισμα για τον *στρατηγό Δημήτριο Αἰτωλίωνος* (ca. 140 π.Χ.),

ΚΜ 3: Τιμητικό ψήφισμα για τον *γραμματέα των συνέδρων Ἑρμογένη Ἀδύμου* (ca. 130 π.Χ.)

ΚΜ 4: Τιμητικό ψήφισμα για τον *ταμία Διογένη Νικολάου* (ca. 130 π.Χ.)

ΚΜ 5: Τιμητικό ψήφισμα για τον *γραμματέα των συνέδρων Δημήτριο Ὀρέστου* (150–100 π.Χ., πιθανόν ca. 130 π.Χ.)

ΚΜ 6: Τιμητικό ψήφισμα πιθανόν για αξιωματούχο του Κοινού (τέλη 2ου αι. π.Χ.)

ΚΜ 7: Τιμητικό ψήφισμα για τους Μελιταιείς *Κλείταρχο* και *Νικόβουλο Περδίκκα* (τέλη 2ου αι. π.Χ. ή ca. 150 π.Χ.)

ΚΜ 8: Δύο τιμητικά ψηφίσματα για τον *στρατηγό Σώπατρο Εὐβούλου* (1ος αι. π.Χ.)

Φερές

ΚΜ 9: Τιμητικό ψήφισμα για αξιωματούχο του Κοινού (ca. 140 π.Χ.)

Φθιώτιδες Θήβες

ΚΜ 10: Τιμητικό ψήφισμα για τον Χαλκιδέα *Ἵππαρχο Εὐρυνόμου* (ca. 120–115 π.Χ.)

Ορισμένα ψηφίσματα του Κοινού βρίσκονται στον ίδιο λίθο με ψηφίσματα της Δημητριάδας:

Δημητριάς

ΚΜ 11: Τιμητικό ψήφισμα για τον Καλυδώνιο *Πολεμαῖο Ἀρπαγίωνος* (ca. 120–115 π.Χ.)

ΚΜ 12: Τιμητικό ψήφισμα για άγνωστο/α πρόσωπο/α (ca. 117 π.Χ.)

Κλείτωρ

ΚΜ 13: Επιστολή και τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τον Κλείτορα και την Πάτρα (ca. 130 π.Χ.)

Μεσσήνη

ΚΜ 14: Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τη Μεσσήνη (150–100 π.Χ.)

Ο Habicht αναφέρει την ύπαρξη ενός ακόμη αδημοσίευτου ψηφίσματος του Κοινού

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

(Αθανασάκειο Μουσείο Βόλου, Ε 108)[343].

Ορισμένα ψηφίσματα, λόγω της αποσπασματικότητάς τους, δεν επιτρέπουν να προσδιορίσουμε αν πρόκειται για ομοσπονδιακά ψηφίσματα ή ψηφίσματα της Δημητριάδας. Πρόκειται για:

α) θραύσμα τιμητικού ψηφίσματος για άγνωστο πρόσωπο (Δημητριάς)[344]

β) θραύσμα ψηφίσματος πιθανόν για δικαστές από την Αθήνα (Δημητριάς)[345]

γ) θραύσμα επιστολής και τιμητικού ψηφίσματος πιθανόν για δικαστές από την Ιστιαία (Δημητριάς)[346]

δ) θραύσμα ψηφίσματος προς τιμήν δικαστών από τη Σπάρτη (Σπάρτη)[347].

β) **Τιμητικές επιγραφές του Κοινού** για αξιωματούχους του Κοινού ή Ρωμαίους αυτοκράτορες:

Δημητριάς

ΚΜ 15: Τιμητική επιγραφή για τον *Σῖμο Νικομήδου* (ca. 117 π.Χ.)

ΚΜ 16: Τιμητική επιγραφή για τον *στρατηγό Κρίτωνα Κρίτωνος* (ca. 117 π.Χ.)

ΚΜ 17: Τιμητική επιγραφή για τον αυτοκράτορα Τίτο (71–81 μ.Χ.)

ΚΜ 18: Τιμητική επιγραφή για τον αυτοκράτορα Σεπτίμιο Σεβήρο (193–212 μ.Χ.)

ΚΜ 19: Τιμητική επιγραφή για τον αυτοκράτορα Καρίνο (282–285 μ.Χ.)

Έμμεσες:

Επιγραφές

α) **Ψηφίσματα της Δημητριάδας και των δήμων** της, στα οποία ο *στρατηγός* του Κοινού μαρτυρείται ως επώνυμος άρχων, τιμώμενο πρόσωπο ή εισηγητής:

Δημητριάς

ΚΜ 20: Τιμητικό ψήφισμα της Δημητριάδας για τρεις *στρατηγούς* και τρεις *νομοφύλακες* (ca. 130 π.Χ. ή ca. 150 π.Χ.)

---

[343] Habicht 1982, 386.

[344] *IG* IX 2, 1114· πρβλ. Stählin 1929, 225.

[345] Arvanitopoulos 1911, 297–298· Αρβανιτοπούλου 1934–1940, 17–18 (*McDevitt* 1031)· πρβλ. Stählin 1929, 209–210· Helly 1971, 543 σημ. 4.

[346] Stählin 1927, 86–87 (*McDevitt* 700)· πρβλ. Stählin 1929, 225.

[347] Woodward, Robert 1927–1928, 73–74 (*SEG* 11, 468). Οι Woodward, Robert το αποδίδουν στη Δημητριάδα *contra* Guarducci (1932, 84–86). Πιθανότατα πρόκειται για διπλό ψήφισμα, της Δημητριάδας και του Κοινού των Μαγνήτων, όπως αυτά από τον Κλείτορα και τη Μεσσήνη.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 21: Τιμητικό ψήφισμα του δήμου των Σπαλαύθρων για τον *στρατηγό* του Κοινού *Λυσία Ἐπιτέλου* (ca. 130 π.Χ.)

ΚΜ 22: Τιμητικό ψήφισμα πιθανόν του δήμου της Μεθώνης για αξιωματούχο (post 168 π.Χ.)

Κορόπη

ΚΜ 23: Δύο ψηφίσματα της Δημητριάδας σχετικά με τη λειτουργία του μαντείου του Απόλλωνος Κοροπαίου (ca. 117 π.Χ.)

Ηράκλεια Τραχινία

ΚΜ 24: Τιμητικό ψήφισμα της Δημητριάδας για δικαστές από την Ηράκλεια Τραχινία (τελευταίο τρίτο 2ου αι. π.Χ.)

Στα παραπάνω θα πρέπει να προσθέσουμε τα ψηφίσματα της Δημητριάδας που βρίσκονται στον ίδιο λίθο με τα ψηφίσματα του Κοινού:

Δημητριάς

ΚΜ 11: Τιμητικό ψήφισμα για τρεις *στρατηγούς* της πόλης (ca. 120–115 π.Χ.)

ΚΜ 12: Τιμητικό ψήφισμα για Ρωμαίο (ca. 117 π.Χ.)

Κλείτωρ

ΚΜ 13: Επιστολή και τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τον Κλείτορα και την Πάτρα (ca. 130 π.Χ.)

Μεσσήνη

ΚΜ 14: Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τη Μεσσήνη (150–100 π.Χ.)

β) **Απελευθερωτικές επιγραφές** (**ΚΜ 25**–**39**), οι οποίες χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού. Πρόκειται για επιγραφές της Ρωμαϊκής περιόδου, οι περισσότερες εκ των οποίων μπορούν να χρονολογηθούν στον 2ο με 3ο αι. μ.Χ. Προέρχονται κυρίως από τη Δημητριάδα και τις *κώμες* της (Ιωλκός, Παγασές).

γ) **Αναθηματική** επιγραφή από την Ιωλκό (**ΚΜ 40**). Πιθανόν πρόκειται για ανάθημα του Κοινού των Μαγνήτων στην Αρτέμιδα Ιωλκία.

δ) **Κατάλογος νικών** του αθλητή *Νικογένους Φαράδου* από τις Θεσπιές (2ος αι. μ.Χ.), στον οποίο αναφέρεται το Κοινό των Μαγνήτων (**ΚΘ 69**).

Το όνομα του Κοινού

Το Κοινό των Μαγνήτων δηλώνεται στις επιγραφές ως εξής:

α) *Μάγνητες* (**ΚΜ 2** στίχ. 10–11· **3** στίχ. 1, 13, 28–29· **5** στίχ. 1, 8, 25· **7** στίχ. 7, 11· **8** στίχ. 1, 3, 6, 9, 31, 36· **9** στίχ. 1, 15, 21· **10** στίχ. 4, 7, 10· **11** στίχ. 15, 18, 22· **13** στίχ. 1, 4, 5, 7, 17, 18, 41· **14** στίχ. 61, 63,

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

72–73, 78· **15** στίχ. 1· **16** στίχ. 3· **17** στίχ. 1· **21** στίχ. 3, 11, 27· **22** στίχ. 6· **23** στίχ. 3–4· 24 στίχ. 7· **25** στίχ. 1, 11· **39** στίχ. 27· **ΚΘ 11** στίχ. 1)

β) *κοινὸν τῶν Μαγνήτων* (**ΚΜ 3** στίχ. 17–18· **5** στίχ. 13, 18· **7** στίχ. 2, 4· **13** στίχ. 4, 11, 15· **14** στίχ. 3–4, 73, 77, 81, 90, 92–93· **16** στίχ. 1· **18** στίχ. 6–7· **19** στίχ. 4–5· **40** στίχ. 1· **ΚΘ 69** στίχ. 1)

γ) *ἔθνος* (**ΚΜ 2** στίχ. 9)

δ) *Μαγνησία* (**ΚΜ 3** στίχ. 25· **4** στίχ. 10· **5** στίχ. 22· **6** στίχ. 3)**.**

Ιστορική εξέλιξη

Το Β΄ Κοινό των Μαγνήτων ιδρύθηκε ή ορθότερα επανιδρύθηκε κατά τη δεύτερη φάση ομοσπονδιακής διεύρυνσης που έλαβε χώρα στη Θεσσαλία μετά το τέλος του Γ΄ Μακεδονικού Πολέμου, το 168 π.Χ. Τεκμήριο για αυτό αποτελούν οι ανακατατάξεις που έγιναν στη Μαγνησία το ίδιο έτος: η απόφαση της συγκλήτου (*senatus consultum*), σύμφωνα με την οποία παραχωρήθηκαν οι κτήσεις των Μακεδόνων βασιλέων (*βασιλική χώρα*) στους Μάγνητες[348], και η καθαίρεση των τειχών της Δημητριάδας την οποία αναφέρει ο Διόδωρος[349].

Επιγραφικά το Κοινό μαρτυρείται περίπου από τα μέσα του 2ου αι. π.Χ. κ.ε. (πρωιμότερες μαρτυρίες: **ΚΜ 2** και **9**, πιθανόν **ΚΜ 7** και **20**). Παρόλα αυτά, οι σωζόμενες επιγραφές παρέχουν ελάχιστες πληροφορίες για την ιστορική του εξέλιξη. Το Κοινό εξακολούθησε να υπάρχει και μετά το 146 π.Χ., όπως άλλωστε μαρτυρά η πληθώρα των ψηφισμάτων που απαντούν ήδη από το 140 π.Χ. κ.ε. (**ΚΜ 2**, **9**).

Το μεγαλύτερο μέρος των ομοσπονδιακών ψηφισμάτων ανήκει στο β΄ μισό του 2ου αι. π.Χ., (**ΚΜ 1**–**7**, **9**–**14**). Αντίθετα, από τον 1ο αι. π.Χ. κ.ε. λιγοστεύουν, απόδειξη της δύσκολης κατάστασης στην οποία βρίσκεται η Θεσσαλία αυτόν τον αιώνα. Συγκεκριμένα, η Μαγνησία βίωσε τη λεηλασία της Δημητριάδας από τον στόλο του Μιθριδάτη[350], ενώ λίγα χρόνια αργότερα, ενεπλάκη στους εμφυλίους των Ρωμαίων. Αναμφίβολα, η Δημητριάς έπαιξε σημαντικό ρόλο στον ανεφοδιασμό του Πομπήιου[351],

[348] Batziou-Efstathiou, Pikoulas 2006 (*SEG* 56, 626). Όπως παρατηρούν οι εκδότες, το Κοινό δεν αναφέρεται στην επιγραφή, καθώς δεν είχε ακόμη την ισχύ να φέρει εις πέρας το έργο της αναδιανομής των βασιλικών γαιών. Η οργάνωσή του μόλις είχε ολοκληρωθεί ή βρισκόταν σε εξέλιξη. Ο Famerie (2013, 5–6) χρονολογεί την απόφαση της συγκλήτου το 165 π.Χ. Αν ίσχυε αυτή η χρονολόγηση, το Κοινό θα έπρεπε να αναφέρεται στην επιγραφή, καθώς η δεύτερη φάση ομοσπονδιακής διεύρυνσης είχε ολοκληρωθεί στη Θεσσαλία μέχρι το 165 π.Χ. (βλ. Εισαγωγή παρόντος κεφαλαίου).

[349] Διοδ. XXXI 8, 6. Βλ. Helly 1992b, 356.

[350] Άππ. *Μιθ*. 5, 29. Βλ. Martin 1975, 112· Bouchon 2007, 279.

[351] Η Δημητριάς τον τιμά ως ευεργέτη (*IG* IX 2, 1134). Βλ. Helly 1983, 359.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ενώ μετά την ήττα του λειτούργησε ως βάση του Ιούλιου Καίσαρα για τη σχεδιαζόμενη εκστρατεία του στην Ασία[352]. Δεν είναι τυχαίο ότι το μόνο ψήφισμα του Κοινού από αυτή την περίοδο μας πληροφορεί για τη σιτοδεία που είχε ενσκύψει στη Δημητριάδα (**ΚΜ 8**): ο *στρατηγός Σώπατρος Εὐβούλου* τιμάται από το Κοινό επειδή δάνεισε άτοκα τέσσερεις χιλιάδες δηνάρια για την αντιμετώπιση του λιμού.

Κατά την Αυτοκρατορική περίοδο, το Κοινό των Μαγνήτων διατήρησε την αυτονομία, στο πλαίσιο της επαρχίας της Αχαΐας και έπειτα της Μακεδονίας, παρά την ένωσή των Μαγνήτων σε αμφικτιονικό επίπεδο με τους Θεσσαλούς[353]. Οι ελάχιστες τιμητικές επιγραφές για αυτοκράτορες (**ΚΜ 17**–**19**) και οι απελευθερωτικές επιγραφές που χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΜ 25**–**39**) τεκμηριώνουν την επιβίωσή του έως τον 3ο αι. μ.Χ. Τελευταία μαρτυρία του Κοινού των Μαγνήτων αποτελεί η τιμητική επιγραφή για τον αυτοκράτορα Καρίνο (**ΚΜ 19**). Το Κοινό καταλύθηκε από τον Διοκλητιανό λίγα χρόνια αργότερα.

Όρια

Το Κοινό των Μαγνήτων περιλάμβανε όλες τις πόλεις της Μαγνησίας: στα ομοσπονδιακά ψηφίσματα απαντούν οι φράσεις *ἐμ πάσαις ταῖς κατὰ Μαγνησίαν πόλεσιν* (**ΚΜ 6** στίχ. 3) και *ἐν ταῖς κατὰ Μαγνησίαν πόλεσιν* (**ΚΜ 3** στίχ. 25· **4** στίχ. 9–10· **5** στίχ. 22). Ωστόσο, με βάση τις διαθέσιμες μαρτυρίες μία μόνο πόλη του Κοινού γνωρίζουμε με βεβαιότητα:

Δημητριάς

Αναφέρεται στα ομοσπονδιακά ψηφίσματα, καθώς ως πρωτεύουσα αποτελούσε τόπο ίδρυσής τους (**ΚΜ 3** στίχ. 27· **5** στίχ. 23–24· **6** στίχ. 1· **10** στίχ. 16· **13** στίχ. 18· **14** στίχ. 84)**.**

Αποτελεί τον τόπο καταγωγής των ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΜ 2** στίχ. 5, 6, 17· **3** στίχ. 2, 9, 10, 23, 29· **4** στίχ. 7· **5** στίχ. 1, 4–6, 19, 26· **7** στίχ. 1· **9** στίχ. 2, 9, 10· **10** στίχ. 2· **12** στίχ. 10)**.**

Επιγραφές, όπως ψηφίσματα των δήμων της (**ΚΜ 21** στίχ. 5· **22** στίχ. 1) και απελευθερωτικές (**ΚΜ 27** στίχ. 1· **28** στίχ. 1, 5, 8, 14· **32** στίχ. 1, 3· **33** στίχ. 6· **34** I στίχ. 1, 6, 10· II

[352] Όσα χρήματα και πολεμοφόδια είχε συγκεντρώσει ο Καίσαρας στη Δημητριάδα έπεσαν στα χέρια του Βρούτου (Πλουτ. *Βρουτ*. 25, 2· Άππ. *BC* III 8, 63). Βλ. Martin 1975, 112. Η Δημητριάς τιμά τον Καίσαρα χρησιμοποιώντας το ίδιο μνημείο με τον οποίο είχε προηγουμένως τιμήσει τον αντίπαλό του, *Ροῦφο* (*SEG* 14, 474), γεγονός ενδεικτικό των συνεχώς μεταβαλλόμενων συνθηκών που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν (και) οι Μάγνητες.

[353] Παυσ. Χ 8, 3.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στίχ. 9, 13, 22· III στίχ.1, 4–5, 9, 16· IV στίχ. 1, 7, 13· V στίχ. 1, 5, 12, 24· VIII στίχ. 1, 8, 17, 22 κτλ.), χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού.

Καμία άλλη πόλη του Κοινού δεν είναι γνωστή. Αυτό οφείλεται στις ιδιαίτερες συνθήκες που δημιουργήθηκαν στη Μαγνησία μετά τον συνοικισμό της Δημητριάδας, το 293 π.Χ. Λόγω της μεγάλης κλίμακας αυτού του συνοικισμού, ο οποίος περιέλαβε πόλεις από τα Τέμπη έως τον μυχό του Παγασητικού, δεν γνωρίζουμε αν υπήρξαν πόλεις της Μαγνησίας που δεν μετατράπηκαν σε *κώμες* της Δημητριάδας.

Από τον Στράβωνα και τα ψηφίσματα της Δημητριάδας, στα οποία οι αξιωματούχοι αναφέρονται με το εθνικό της *κώμης*–δήμου από όπου προέρχονται και όχι της πόλης (*Δημητριεύς*), είναι γνωστός ένας μεγάλος αριθμός πόλεων της Μαγνησίας ως επί το πλείστον οι οποίες συμμετείχαν στον συνοικισμό[354]: Νήλεια, Παγασαί, Ορμένιο, Ριζούς, Σηπιάς, Ολιζών, Βοίβη, Ιωλκός (Στράβων[355] και ψηφίσματα Δημητριάδας για Ιωλκό και Παγασές: **KM 23** στίχ. 4, 6· **24** στίχ. 7), Ομόλιο, Αιολίς, Άλος, Κορόπη, Σπάλαυθρα, Γλαφυραί (ψηφίσματα Δημητριάδας: **KM 23** στίχ. 2–3, 5–7, 71–72· **24** στίχ. 8–9) και πιθανόν Αμφαναί[356].

Για ορισμένες άλλες, ωστόσο, όπως, για παράδειγμα, οι Κορακαί, οι Ευρυμεναί και η Μελίβοια, δεν υπάρχουν ενδείξεις που να τεκμηριώνουν ότι συμμετείχαν στον συνοικισμό, χωρίς να μπορεί να ειπωθεί με βεβαιότητα αν αυτό οφείλεται σε έλλειψη πηγών ή αν αποτελεί απόδειξη ότι εξακολούθησαν να υπάρχουν ως πόλεις. Πολλοί ερευνητές επιχείρησαν να επιλύσουν το πρόβλημα της οργάνωσης του χώρου της Μαγνησίας μετά την ίδρυση της Δημητριάδας χωρίς όμως να έχει δοθεί μέχρι σήμερα πειστική απάντηση.

Ο Holleaux υποστήριζε ότι η Δημητριάς ήταν η μόνη πόλη της Μαγνησίας, ενώ όλες οι άλλες είχαν μετατραπεί σε *κώμες* της. Η αναφορά σε πόλεις στα ψηφίσματα αποτελούσε υπενθύμιση του *status* της πόλεως που κατείχαν κάποτε, επιβεβλημένη από το τυπικό της επίσημης γλώσσας των ψηφισμάτων[357].

---

[354] Ιντζεσίλογλου 1996, 92–93.

[355] Στράβ. IX 5, 15

[356] Όπως αποδεικνύεται από τιμητική επιγραφή από τη Δημητριάδα για τον *γυμνασίαρχο Φίλωνα Ἀλεξάνδρου Ἀμφαναιῆ*, βλ. Αρβανιτόπουλος 1929, 126–128 (*McDevitt* 720). Στις πόλεις που συμμετείχαν στον συνοικισμό της Δημητριάδας θα μπορούσε κανείς να προσθέσει την Κασθαναία (Στράβ. IX 5, 22: *μεταξὺ δ' αὐτῆς καὶ Κασθαναίας κώμης ὑπὸ τῷ Πηλίῳ κειμένης αἰγιαλός ἐστιν*, βλ. Stählin, Meyer, Heidner 1934, 181 σημ. 5) και τη Μεθώνη, αν το ψήφισμα **KM 22** προέρχεται πράγματι από αυτόν τον δήμο.

[357] Holleaux 1897a, 294–295.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ο Kip, αντίθετα, θεωρούσε ότι οι πόλεις της Βόρειας Μαγνησίας, όπως η Μελίβοια, το Ομόλιο και πιθανότατα οι Ευρυμεναί, ήταν αρκετά μακριά από τη Δημητριάδα ώστε να αποτελέσουν τμήμα της[358]. Για τον ίδιο, η αναφορά του Στράβωνα[359] ότι η Δημητριάς *ἐπεκράτει δὲ καὶ τῶν Τεμπῶν καὶ τῶν ὀρῶν ἀμφοῖν, ὥσπερ εἴρηται, τοῦ τε Πηλίου καὶ τῆς Ὄσσης* δείχνει ότι η περιοχή της Β. Μαγνησίας δεν ανήκε στη χώρα της Δημητριάδας.

Επιπλέον, ως τεκμήρια της ανεξαρτησίας της Μελίβοιας και του Ομολίου πρόβαλλε:
α) χωρίο του Λιβίου στο οποίο αναφέρεται ότι η Μελίβοια βρισκόταν σε κομβική θέση, ικανή να απειλήσει την Δημητριάδα: *sita est in radicibus Ossae montis, qua parte in Thessaliam vergit, opportune imminens super Demetriadem*[360]
β) επιτύμβια επιγραφή από τη Δημητριάδα (2ος αι. π.Χ.) στην οποία αναφέρεται το εθνικό *Μελιβόϊσσα*[361]
γ) χωρίο του Ηρακλείδη του Κριτικού (το οποίο ο Kip αποδίδει στον Δικαίαρχο) στο οποίο Δημητριάς και Ομόλιο παρατίθενται ως δύο διακριτές οντότητες: *Τὸ μὲν οὖν Πήλιον καὶ τὴν Δημητριάδα συμβέβηκε τοιαύτην εἶναι. Τὴν μὲν οὖν Ἑλλάδα ἀπὸ Πελοποννήσου τὴν ἀρχὴν λαβὼν μέχρι τοῦ Μαγνήτων <Ομολίου> ἀφορίζω στομίου*[362]
δ) αμφικτιονική επιγραφή (118/7 π.Χ.) στην οποία αναφέρονται δύο διαφορετικές αποστολές *ιερομνημόνων* των Μαγνήτων, από τη Δημητριάδα και το Ομόλιο: *παρὰ δὲ Μ[αγνήτων Ἀλεξ]άνδρου [τ]οῦ Φιλίππου, Φίλωνος τοῦ Διοσκουρίδου Δημητριέων* […] *παρὰ] δὲ Μαγνήτων ἐκ Θετταλίας Παρμενίσκου <τοῦ> Ἀμύντου|[Ὁμολιέως]* (**ΚΘ 56** στίχ. 5, 9–10).

Συνεπώς, οι πόλεις της Βόρειας Μαγνησίας (Ομόλιο, Μελίβοια) συμμετείχαν στο Κοινό των Μαγνήτων μαζί με τη Δημητριάδα. Προς τα τέλη του 2ου αι. π.Χ., οι διαμάχες μεταξύ Μαγνήτων του Βορρά και Δημητριάδας έφτασαν στο αποκορύφωμά τους με την απόσχιση των πρώτων από το Κοινό, απόδειξη της οποίας αποτελεί η διπλή αποστολή *ιερομνημόνων* στην Αμφικτιονία. Οι Μάγνητες του Βορρά μοιράστηκαν, ως *Μάγνητες ἐκ Θετταλίας*, τη θέση τους στην Αμφικτιονία με τους Περραιβούς που απουσιάζουν από

[358] Kip 1910, 85–86.

[359] Στράβ. IX 5, 15

[360] Liv. XLIV 13, 1–2

[361] *IG* IX 2, 1187.

[362] Ἡρακλείδ. II 12, III 1.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τον συγκεκριμένο κατάλογο (για αυτό και η μία ψήφος)[363]. Οι απόψεις του Kip υιοθετήθηκαν από πολλούς μεταγενέστερους ερευνητές[364].

Ο Tarn υποστήριξε ότι η Δημητριάς περιέλαβε όλες τις πόλεις της Μαγνησίας ως *κώμες* της. Μετά την ίδρυση του Κοινού των Μαγνήτων, ωστόσο, ο συνοικισμός αυτός ακυρώθηκε και οι πόλεις έγιναν μέλη του Κοινού[365].

Ο Stählin θεωρούσε ανεπαρκείς τις ενδείξεις που πρόβαλλε ο Kip σχετικά με την ανεξαρτησία της Μελίβοιας και του Ομολίου[366]. Η περιοχή ήταν κομβικής σημασίας για να μείνει εκτός της επικράτειας της Δημητριάδας. Επιπλέον, όσον αφορά το Ομόλιο, θεωρούσε αναμφισβήτητο ότι ήταν *κώμη* της Δημητριάδας, εφόσον ο *Κρίνων Παρμενίωνος* που αναφέρεται ως *Ομολιεύς* σε δύο ψηφίσματα της Δημητριάδας σχετικά με το μαντείο του Απόλλωνα Κοροπαίου (**ΚΜ 23** στίχ. 2, 71) φέρει το εθνικό *Δημητριεύς* σε ψήφισμα του Κοινού (**ΚΜ 12** στίχ. 7–10)[367].

Παρόλα αυτά, από κοινού με τον Meyer υποστηρίζει ότι δεν θα ήταν δυνατό η Δημητριάς να αποτελεί τη μόνη πόλη του Κοινού, καθώς[368]:

α) αν συνέβαινε αυτό, δεν θα υπήρχε λόγος διαφοροποίησης μεταξύ των ψηφισμάτων Μαγνήτων και Δημητριέων ή αντικατάστασης των δημοτικών επιθέτων με το εθνικό *Δημητριεύς* στα ψηφίσματα του Κοινού

[363] Kip 1910, 106–109.

[364] Hermann, Swoboda 1913[6], 430· Busolt, Swoboda 1920–1926, 1492· Touloumakos 1967, 74· Martin 1975, 95–96. Για το ζήτημα της Αμφικτιονίας, βλ. Daux 1936, 344–348· Kramolisch 1979, 213–216· Lefèvre 1998, 90· Graninger 2011, 133–134.

[365] Tarn 1927, 22, 60.

[366] Stählin 2008[2], 111 σημ. 82, 115· 1928, 469· 1929, 204.

[367] Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, στα ψηφίσματα της Δημητριάδας οι αξιωματούχοι αναφέρονταν με το δημοτικό τους. Πρβλ. *Διονυσόδωρος Εὐφραίου Αἰολεὺς*, *Μένανδρος Νικίου Κοροπαῖος* στα ψηφίσματα της Δημητριάδας (**ΚΜ 23** στίχ. 2, 3, 7), αλλά *Διονυσόδωρος Εὐφραίου κτλ. [Δημητριεῖς]* (**ΚΜ 12** στίχ. 7–9), *Μένανδρος Νικίου Δημητριεὺς* (**ΚΜ 3** στίχ. 5) στα ψηφίσματα του Κοινού. Το γεγονός ότι ο Stählin θεωρεί το Ομόλιο *κώμη* δεν τον εμποδίζει να υποστηρίξει ότι αποτελούσε πάντοτε έδρα της αντιπολίτευσης έναντι της Δημητριάδας και ότι στα τέλη του 2ου αι. π.Χ. ενώθηκε με τους Θεσσαλούς, όπως αποδεικνύεται από την προαναφερθείσα αμφικτιονική επιγραφή **ΚΘ 56** (Stählin 2008[2], 111 σημ. 82, 115· 1928, 469).

[368] Stählin, Meyer, Heidner 1934, 182.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

β) ο Πολύβιος αναφέρει ότι η πόλη των Φθιωτίδων Θηβών *ἐπίκειται δ' εὐκαίρως […] τῆς μὲν Μαγνησίας τῇ τῶν Δημητριέων χώρᾳ* υπονοώντας ότι η Δημητριάς αποτελεί μέρος μόνο της Μαγνησίας[369].

Εφόσον η Δημητριάς όμως έλεγχε την περιοχή από τα Τέμπη έως τον Παγασητικό, οι άλλες πόλεις, τις οποίες δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, αποτελούσαν θύλακες εντός της *χώρας* της Δημητριάδας (*Enklaven*) και όχι ένα διακριτό σύνολο στη Βόρεια Μαγνησία όπως υποστηρίζει ο Kip.

Ο Bakhuizen προτείνει ότι το ζήτημα του συνοικισμού της Δημητριάδας πρέπει να αποσυνδεθεί από το ζήτημα της έκτασης της *χώρας* της. Ενώ ο Kip και ο Stählin θεωρούν αλληλένδετα τα δύο ζητήματα προτείνοντας είτε ότι το Ομόλιο και η Μελίβοια δεν συμμετείχαν στο συνοικισμό της Δημητριάδας και άρα δεν ανήκαν στη *χώρα* της (Kip) είτε το αντίθετο (Stählin), ο Bakhuizen υποστηρίζει ότι οι δύο αυτές πόλεις, όπως και οι υπόλοιπες της Βόρειας Μαγνησίας (π.χ. ο Ριζούς), ναι μεν δεν συμμετείχαν στον συνοικισμό και συνέχισαν να υπάρχουν ως πόλεις· αποτελούσαν όμως τμήμα της *χώρας* της Δημητριάδας υπό την έννοια ότι βρίσκονταν υπό τον έλεγχό της (*abhängige Orte*)[370].

Στην πραγματικότητα, υπήρχαν δύο *χώρες*, αυτή που περιλάμβανε τις πόλεις της Νότιας Μαγνησίας και του μυχού του Παγασητικού που συνοικίστηκαν στη Δημητριάδα και η ευρύτερη *χώρα* με τις πόλεις της Βόρειας Μαγνησίας που δεν μετατράπηκαν σε *κώμες*, αλλά τελούσαν υπό τον έλεγχο της ισχυρότερης πόλης της Μαγνησίας.

Υπό αυτή την έννοια, το χωρίο του Στράβωνα[371] σχετικά με τον συνοικισμό της Δημητριάδας δεν είναι ακριβές, καθώς συγχέει τις δύο *χώρες* αναφέροντας από τη μία πόλεις της Βόρειας Μαγνησίας, όπως ο Ριζούς, που δεν συνοικίστηκαν και ανήκαν στην ευρύτερη *χώρα* και παραλείποντας από την άλλη πόλεις, όπως η Μεθώνη, η Κορόπη, τα Σπάλαυθρα, οι Γλαφυραί και οι Αμφαναί, οι οποίες είναι γνωστό από τα ψηφίσματα της Δημητριάδας ότι συμμετείχαν στον συνοικισμό.

Ωστόσο, όσον αφορά το Ομόλιο, το οποίο αναφέρεται στα δύο ψηφίσματα της Δημητριάδας σχετικά με το μαντείο του Απόλλωνα Κοροπαίου (**ΚΜ 23**), ο Bakhuizen υποστηρίζει ότι αποτελεί ειδική περίπτωση, καθώς για θρησκευτικά ζητήματα η Δημητριάς ενεργούσε σε συνεργασία με τις «εξαρτώμενες πόλεις».

---

[369] Πολ. V 99, 3. Στο ίδιο πνεύμα, θα μπορούσε κανείς να προσθέσει τα χωρία: α) του Λιβίου (XXXIX 24, 11): *civitates […] Magnetum* και β) του Στράβωνα σχετικά με τη Δημητριάδα (IX 5, 15): *νῦν δὲ συνέσταλται μέν τῶν δ' ἐν τῇ Μαγνησίᾳ πασῶν ὅμως διαφέρει*.

[370] Bakhuizen 1996, 114–118.

[371] Στράβ. IX 5, 15.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ο Ιντζεσίλογλου προτείνει δύο σενάρια σχετικά με την επικράτεια της Δημητριάδας και του Κοινού των Μαγνήτων. Σύμφωνα με το πρώτο, όλες οι πόλεις της Μαγνησίας μετατράπηκαν σε *κώμες* της Δημητριάδας και επομένως η επικράτειά της ταυτιζόταν πλήρως με αυτή του Κοινού. Στο πλαίσιο αυτό, οι δήμοι της Δημητριάδας ήταν ταυτόχρονα και πόλεις του Κοινού.

Σύμφωνα με το δεύτερο σενάριο, ένα μέρος μόνο των πόλεων της Μαγνησίας μετατράπηκαν σε *κώμες* και συνεπώς η ταύτιση μεταξύ της επικράτειας της Δημητριάδας και της επικράτειας του Κοινού ήταν μερική. Υπό αυτό το πρίσμα, η Δημητριάς και οι δήμοι της καταλάμβαναν ένα μεγάλο μέρος της Μαγνησίας· δίπλα στη Δημητριάδα όμως υπήρχαν και άλλες ανεξάρτητες πόλεις–μέλη του Κοινού, τις οποίες δεν γνωρίζουμε. Ο ίδιος κλίνει υπέρ αυτής της άποψης[372].

Τέλος, ο Helly υποστηρίζει ότι οι πόλεις της Βόρειας Μαγνησίας, το Ομόλιο, το οποίο απορρόφησε τις γειτονικές πόλεις Ευρέα, Ριζούντα και Ευρυμενές, και η Μελίβοια, δεν συμμετείχαν στον συνοικισμό της Δημητριάδας και μάλιστα μετά το 168 π.Χ. αποσχίστηκαν από τη Μαγνησία και ενσωματώθηκαν στο Κοινό των Θεσσαλών. Δεν υπήρξαν δηλαδή ποτέ μέλη του Κοινού των Μαγνήτων που ιδρύθηκε το 168 π.Χ. και το οποίο αφορούσε στη Νότια Μαγνησία[373].

Υπό αυτό το πρίσμα ερμηνεύεται η αναφορά *Μάγνητες ἐκ Θετταλίας* στον αμφικτιονικό κατάλογο του 117 π.Χ. (**ΚΘ 56** στίχ. 9–10) που είχε επισημάνει ήδη ο Kip ως ένδειξη της ανεξαρτησίας των πόλεων της Βόρειας Μαγνησίας υποστηρίζοντας όμως, όπως και πολλοί άλλοι μετά από αυτόν, ότι πρόκειται για διάσπαση του Κοινού των Μαγνήτων που έλαβε χώρα στα τέλη του 2ου αι. π.Χ.. Ο Helly παραθέτει σειρά επιγραφικών μαρτυρίων που τεκμηριώνουν την ανεξαρτησία του Ομολίου και της Μελίβοιας από τη Δημητριάδα:

α) ψήφισμα του Ομολίου σχετικά με την αναγνώριση ασυλίας του Ασκληπιείου της Κω (μέσα 3ου αι. π.Χ.)[374]

β) ψήφισμα για τον καθορισμό των συνόρων του Ομολίου με τις γειτονικές πόλεις των Γόννων και του Ηρακλείου (τέλη 3ου αι. π.Χ.)[375]

[372] Ιντζεσίλογλου 1996, 105–107.

[373] Helly 2006, 53· 2008b 202· 2012–2013, 209, 212 σημ. 85· 2013, 176. Πρβλ. Bouchon 2005, 12–13.

[374] Bosnakis, Hallof 2003, 229–232 (*SEG* 53, 850) στίχ. 18–26.

[375] Helly, *Gonnoi* II 100.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

γ) τιμητικό ψήφισμα των Γόννων για τον *Ἀμύντα Δημοκράτους* (α΄ μισό 2ου αι. π.Χ.), ο οποίος αναφέρεται ως *Ομολιεύς* (και όχι *Δημητριεύς*, όπως θα περίμενε κανείς εκτός Μαγνησίας αν το Ομόλιο ήταν *κώμη* της Δημητριάδας)[376]

δ) τιμητικό ψήφισμα από τη Λάρισα (μέσα 2ου αι. π.Χ.), στο οποίο τιμώμενος *Ἀντίπατρος Ἀντιπάτρου* αναφέρεται ως *πεπολιτογραφημένος ἐν Ὁμολίῳ* (**ΚΘ 31** στίχ. 10)

ε) αδημοσίευτη απελευθερωτική επιγραφή από τη Λάρισα (μέσα 2ου αι. π.Χ.), στην οποία απαντά το όνομα *Ἀστοκλείας Μελιββαίας*[377].

Όσον αφορά το δημοτικό *Ομολιεύς* που μαρτυρείται στα ψηφίσματα της Δημητριάδας σχετικά με το μαντείο του Απόλλωνα Κοροπαίου (**ΚΜ 23**), ο Helly, όπως και ο Bouchon υποστηρίζουν ότι ορισμένοι Ομολιείς (όπως πιθανότατα και ορισμένοι κάτοικοι της Μελίβοιας) κατέφυγαν στη Δημητριάδα μετά την ενσωμάτωση των πόλεων της Βόρειας Μαγνησίας στο Κοινό των Θεσσαλών[378].

Με βάση την παραπάνω επισκόπηση, θα μπορούσαμε να ομαδοποιήσουμε τις κυριότερες απόψεις που έχουν εκφραστεί σχετικά με τη γεωγραφική οργάνωση του Κοινού των Μαγνήτων ως εξής:

α) Η Δημητριάς εκτείνεται στην περιοχή της Νότιας Μαγνησίας. Στο Κοινό μαζί της συμμετέχουν οι πόλεις της Βόρειας Μαγνησίας (Ομόλιο, Μελίβοια), οι οποίες δεν συνοικίστηκαν.

β) Η Δημητριάς εκτείνεται σε όλη τη Μαγνησία από τα Τέμπη έως τον Παγασητικό. Οι άλλες πόλεις του Κοινού, οι οποίες παραμένουν άγνωστες, βρίσκονται διάσπαρτες εντός ή στο περιθώριο της αχανούς *χώρας* της Δημητριάδας.

γ) Η Δημητριάς εκτείνεται σε όλη τη Μαγνησία από τα Τέμπη έως τον Παγασητικό. Οι πόλεις του Κοινού είναι οι δήμοι της Δημητριάδας.

δ) Η Δημητριάς εκτείνεται στην περιοχή της Νότιας Μαγνησίας. Την ίδια έκταση καταλαμβάνει και το Κοινό. Το *status* των άλλων πόλεων δεν προσδιορίζεται.

---

[376] Helly, *Gonnoi* II 32. Οι παραπάνω μαρτυρίες αναφέρονται στο Helly 2013, 176. Πρβλ. Βήτος 2017, 35–37.

[377] Helly 2012–2013, 209.

[378] Helly 2012–2013, 212 σημ. 85. Πρβλ. Bouchon 2005, 12–13. Ωστόσο, στο Helly 2013, 176 αναφέρει ότι η ενσωμάτωση ορισμένων Ομολιέων στη Δημητριάδα είχε γίνει κατά τη διάρκεια του συνοικισμού από τον Δημήτριο Πολιορκητή.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Στις περιπτώσεις β–δ, οι επικράτειες της Δημητριάδας και του Κοινού είναι σε μεγάλο βαθμό ή πλήρως αλληλεπικαλυπτόμενες. Στην πρώτη περίπτωση είναι σαφώς διαχωρισμένες.

Συμπερασματικά, η Δημητριάς δεν θεωρούνταν ούτε από το Κοινό ούτε από τους αρχαίους συγγραφείς ως η μόνη πόλη της Μαγνησίας και του Κοινού των Μαγνήτων. Ωστόσο, οι συνθήκες του συνοικισμού της παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αδιευκρίνιστες δυσχεραίνοντας τον προσδιορισμό της έκτασής της και το *status* των άλλων πόλεων της Μαγνησίας μετά από αυτόν[379].

Παρόλα αυτά, με βάση τις μέχρι σήμερα μαρτυρίες θεωρούμε ότι ο συνοικισμός επηρέασε πόλεις από όλη την έκταση της Μαγνησίας, από τα Τέμπη έως τον Παγασητικό, και όχι μόνο τη νότια περιοχή. Το χωρίο του Στράβωνα[380] σχετικά με τον συνοικισμό: *ἐπεκράτει δὲ καὶ τῶν Τεμπῶν καὶ τῶν ὀρῶν ἀμφοῖν, ὥσπερ εἴρηται, τοῦ τε Πηλίου καὶ τῆς Ὄσσης*, καθιστά σαφές ότι η Δημητριάς έλεγχε όλη την έκταση της Μαγνησίας πιθανότατα από την ίδρυσή της[381].

Ο συνοικισμός όμως δεν έγινε παντού με τον ίδιο τρόπο: ορισμένες πόλεις μετατράπηκαν σε *κώμες* της Δημητριάδας και οργανώθηκαν ως δήμοι, την οργάνωση των οποίων μπορούμε να διακρίνουμε από τα ελάχιστα ψηφίσματα δήμων, από την περίοδο μετά την ίδρυση του Κοινού, που έχουν φτάσει έως τις μέρες μας, όπως των Σπαλαύθρων (**ΚΜ 21**) και πιθανόν της Μεθώνης (**ΚΜ 22**)[382], ενώ άλλες διατήρησαν ένα καθεστώς εξαρτώμενης πόλης.

Όπως αναφέρεται στην τυπολογία του *IACP*, μία από τις κατηγορίες των εξαρτώμενων πόλεων (*dependent poleis*) είναι αυτή των πόλεων που εξακολουθούν να υπάρχουν ως

[379] Kravaritou 2012, 260–262· Stamatopoulou 2018, 346.

[380] Στράβ. IX 5, 15.

[381] Ιντζεσίλογλου 1996, 93–94.

[382] Ένα ακόμη ψήφισμα δήμου προέρχεται από τον 3ο αι. π.Χ. Πρόκειται για το τιμητικό ψήφισμα του δήμου της Ιωλκού για τον Αντίγονο Γονατά, το οποίο συνοδεύεται από ψήφισμα σχετικά με την οργάνωση των θυσιών: βλ. Αρβανιτόπουλος 1929, 207–215 (*McDevitt* 1030)· Kravaritou 2012, 267–274 (η οποία αμφισβητεί το *status* του δήμου για τον 3ο αι. π.Χ.). Από τον 3ο αι. π.Χ., προέρχεται ένα ακόμη ψήφισμα, το οποίο βρέθηκε στα Κανάλια (*IG* IX 2, 1099). Το ψήφισμα αυτό θα μπορούσε να ανήκει στον δήμο των Γλαφυρών· ωστόσο, η θέση δεν ταυτίζεται με ασφάλεια με τις Γλαφυρές, ενώ ενδεχομένως πρόκειται για αντίγραφο ψηφίσματος της Δημητριάδας ή ακόμη ο λίθος μπορεί να μεταφέρθηκε από τη Δημητριάδα (Kravaritou 2012, 257–267).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

πόλεις μετά από έναν συνοικισμό (*a polis that persists as a polis after a synoikismos*)[383]. Στο *IACP* δίνεται το παράδειγμα της Ιαλυσού και της Καμίρου μετά από τον συνοικισμό της Ρόδου το 408/7 π.Χ.. Ωστόσο, εγγύτερα με τη Μαγνησία παραδείγματα (γεωγραφικά και χρονολογικά) αποτελούν οι συνοικισμοί της Θεσσαλονίκης και της Κασσάνδρειας[384].

Σε αυτή την κατηγορία θεωρούμε ότι ανήκει το Ομόλιο, από το οποίο σώζονται αρκετά ψηφίσματα του 3ου και 2ου αι. π.Χ., όπως αναφέρθηκε παραπάνω, τα οποία είναι ψηφίσματα πόλης και διακρίνονται σαφώς από αυτά των δήμων της Δημητριάδας. Αυτό που συνέβη με το Ομόλιο θα πρέπει να ήταν το εξής: μερίδα Ομολιέων μετοίκησε στη Δημητριάδα κατά τη διάρκεια του συνοικισμού και ενσωματώθηκε στον αστικό ιστό της πόλης δημιουργώντας τον δήμο των Ομολιέων· το Ομόλιο, ωστόσο, δεν εγκαταλείφθηκε, αλλά συνέχισε να υπάρχει ως εξαρτώμενη πόλη.

Αυτό εξηγεί γιατί παράλληλα με τα προαναφερθέντα ψηφίσματα του Ομολίου, στα ψηφίσματα της Δημητριάδας απαντούν Ομολιείς, οι οποίοι, στα ψηφίσματα του Κοινού αναφέρονται ως Δημητριείς (**KM 12** στίχ. 7–10· **23** στίχ. 2, 71), όπως ακριβώς συμβαίνει και με τους πολίτες των υπόλοιπων δήμων της Δημητριάδας. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για τους Ομολιείς που εγκαταστάθηκαν στη Δημητριάδα δημιουργώντας τον δήμο των Ομολιέων και όχι για εκείνους που παρέμειναν στην πόλη του Ομολίου.

Ο εξοβελισμός του Ομολίου από τη Μαγνησία που επιχειρεί ο Helly για την περίοδο μετά το 168 π.Χ. δεν συνάδει με τη μαρτυρία του Στράβωνα[385], ο οποίος αναφέρει σχετικά με τους Μάγνητες ότι: *τὸ μὲν οὖν Ὁμόλιον ἢ τὴν Ὁμόλην (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) ἀποδοτέον αὐτοῖς*. Την εποχή του Στράβωνα το Ομόλιο ανήκε ακόμη στη Μαγνησία. Η αμφικτιονική επιγραφή του 117 π.Χ., στην οποία αναφέρονται οι *Μάγνητες ἐκ Θετταλίας* με *ιερομνήμονα* από το Ομόλιο, θα μπορούσε να δηλώνει μια απόπειρα των εξαρτώμενων πόλεων να αποκτήσουν το παλαιό τους *status* εντός του Κοινού των Θεσσαλών ή ότι ορισμένοι Ομολιείς (ή και άλλοι Μάγνητες), δυσαρεστημένοι με την πρωτοκαθεδρία της Δημητριάδας, είχαν μετοικήσει σε πόλεις της Θεσσαλίας[386].

Συνεπώς, αυτό που μένει να διευκρινιστεί, κατά τη γνώμη μας, είναι ποιες από τις πόλεις που αναφέρονται από τον Στράβωνα και τα ψηφίσματα της Δημητριάδας (με τη μορφή δημοτικών) μετατράπηκαν σε *κώμες*–δήμους, όπως τα Σπάλαυθρα, ή σε

[383] Hansen 2004, 87 [10], 91.

[384] Hatzopoulos 1996, 120–121.

[385] Στράβ. IX 5, 22.

[386] Αυτό θα εξηγούσε και την αναφορά *Ἀστοκλείας Μελιββαίας* σε απελευθερωτική επιγραφή από τη Λάρισα που αναφέρει ο Helly (βλ. παραπάνω).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

εξαρτώμενες πόλεις, όπως το Ομόλιο. Το να αναζητούμε πόλεις της Μαγνησίας που διέφυγαν τον συνοικισμό για να απαντήσουμε στο ερώτημα ποιες ήταν οι άλλες πόλεις της Μαγνησίας μετά την ίδρυση της Δημητριάδας μοιάζει άτοπο από τη στιγμή που γνωρίζουμε ότι σχεδόν όλες οι πόλεις της Μαγνησίας συμμετείχαν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο στον συνοικισμό της Δημητριάδας[387].

Στο πλαίσιο αυτό, η τύχη των πόλεων της Μαγνησίας μετά τον συνοικισμό της Δημητριάδας θα πρέπει να ήταν η ακόλουθη:

α) Πόλεις που έγιναν *κώμες*–δήμοι, δηλαδή το σύνολο του πληθυσμού τους αποτελούσε δήμο της Δημητριάδας, ανεξάρτητα από το αν ο οικισμός εγκαταλείφθηκε ή όχι. Τα Σπάλαυθρα αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα, καθώς αν και η πόλη μετατράπηκε σε δήμο της Δημητριάδας, ο οικισμός δεν εγκαταλείφθηκε, όπως αποδεικνύει το σωζόμενο ψήφισμα των Σπαλαύθρων: *καὶ ὅταν παραγένηται εἰς Σπάλα[υ]|θρα* (**KM 21** στίχ. 34–35)[388]. Αυτό σημαίνει πως το σύνολο (ή μέρος) του πληθυσμού του δήμου των Σπαλαυθρέων συνέχισε να κατοικεί στον οικισμό των Σπαλαύθρων. Πιθανότατα, ο πληθυσμός άλλων πόλεων που έγιναν *κώμες* ενσωματώθηκε πλήρως στη Δημητριάδα οργανώνοντας τον δήμο εντός του αστικού ιστού της, ενώ ο οικισμός της πρώην πόλης εγκαταλείφθηκε.

β) Πόλεις που συνέχισαν να υπάρχουν με αυτό το *status* και μετά τον συνοικισμό ως εξαρτώμενες πόλεις. Όπως ήδη αναφέραμε σχετικά με το Ομόλιο, σε αυτή την περίπτωση, είναι βέβαιο ότι ο οικισμός δεν εγκαταλείπεται, αλλά μέρος του πληθυσμού ενσωματώνεται στον αστικό ιστό της Δημητριάδας δημιουργώντας εκεί έναν ξεχωριστό δήμο, ενώ ο υπόλοιπος πληθυσμός παραμένει στον οικισμό, ο οποίος εξακολουθεί να υπάρχει ως πόλη.

Επομένως, η Δημητριάς είχε δύο κατηγορίες δήμων, όπως εύλογα έχει υποστηρίξει ο Ιντζεσίλογλου[389]: τους δήμους που λειτουργούσαν εντός της αστικής περιοχής της Δημητριάδας και αυτούς που λειτουργούσαν εκτός αυτής. Ωστόσο, στην πρώτη κατηγορία δεν ανήκουν μόνο οι δήμοι που σχηματίστηκαν από τις *κώμες* που

[387] Πόλεις για τις οποίες έχουμε ενδείξεις: Νήλεια, Παγασαί, Ορμένιο, Ριζούς, Σηπιάς, Ολιζών, Βοίβη, Ιωλκός, Ομόλιο, Αιολίς, Άλος, Κορόπη, Σπάλαυθρα, Γλαφυραί, Αμφαναί, Κασθαναία, Μεθώνη. Ενδείξεις δεν υπάρχουν (ακόμη) για τις πόλεις: Μελίβοια, Ευρυμεναί, Ευρέα, Αφέται, Κικύνηθος, Κορακαί, Κερκινέον. Είναι δύσκολο να πιστέψει κανείς ότι ασήμαντα πολίσματα, όπως αυτά (με εξαίρεση τη Μελίβοια), παρέμειναν εκτός της Δημητριάδας.

[388] Boehm 2011, 39–40.

[389] Ιντζεσίλογλου 1996, 100–101.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

εγκαταλείφθηκαν, όπως αναφέρει ο ίδιος, αλλά και αυτοί που σχηματίστηκαν από τον πληθυσμό των εξαρτώμενων πόλεων που εντάχθηκε στη Δημητριάδα. Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν οι δήμοι που σχηματίστηκαν από τις *κώμες* που συνέχισαν να κατοικούνται.

Συνολικά, με βάση τα σημερινά δεδομένα δεν είναι εύκολο να απαντηθεί ποιες πόλεις της Μαγνησίας μετατράπηκαν σε *κώμες*–δήμοι και ποιες σε εξαρτώμενες πόλεις. Είναι εύλογο να θεωρήσουμε ότι οι πόλεις του μυχού του Παγασητικού που βρίσκονταν κοντά στη Δημητριάδα εγκαταλείφθηκαν και ο πληθυσμός τους ενσωματώθηκε πλήρως στον αστικό ιστό της Δημητριάδας ως δήμος (π.χ. Ιωλκός, Παγασαί, Νήλεια, Αμφαναί)[390] ανήκοντας επομένως στην πρώτη κατηγορία. Ωστόσο, η μη ασφαλής ταύτιση των οικισμών της Μαγνησίας δεν επιτρέπει να μιλάμε με ασφάλεια για το ποιες πόλεις βρίσκονταν μακριά ή κοντά στη Δημητριάδα και ποιοι οικισμοί εγκαταλείφθηκαν, ενώ η απουσία επιγραφικών μαρτυριών εμποδίζει να διακρίνουμε ποιοι οικισμοί συνέχισαν να λειτουργούν ως πόλεις.

Τέλος, όσον αφορά τις πόλεις του Κοινού των Μαγνήτων που αναφέρονται στα ομοσπονδιακά ψηφίσματα, θεωρούμε ότι, αν ισχύει η παραπάνω υπόθεση, πρόκειται για τις εξαρτώμενες πόλεις, όπως το Ομόλιο. Το γεγονός ότι τα ψηφίσματα των δήμων χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού και όχι τις αρχές της Δημητριάδας (**KM 21** στίχ. 5· **22** στίχ. 1) είναι, κατά τον Stählin, ενδεικτικό της αυτονομίας που απολάμβαναν οι δήμοι[391] και πιθανόν της ιδιαίτερης θέσης που κατείχαν στο πλαίσιο του Κοινού. Ωστόσο, θεωρούμε παρακινδυνευμένο να ισχυριστούμε ότι οι δήμοι λειτουργούσαν ως πόλεις του Κοινού. Σε κάθε περίπτωση, η σχεδόν πλήρης αλληλοεπικάλυψη της επικράτειας της Δημητριάδας και του Κοινού των Μαγνήτων εξηγεί την πολιτική του οργάνωση την οποία θα δούμε στη συνέχεια.

Θεσμοί και πολιτική οργάνωση

Για το Β΄ Κοινό των Μαγνήτων μαρτυρούνται οι ακόλουθοι θεσμοί:

Κοινοί άρχοντες

κοινοὶ ἄρχοντες (**KM 6** στίχ. 4–5· **9** στίχ. 7· **13** στίχ. 19)

[390] Ιντζεσίλογλου 1996, 100. Ωστόσο, αυτό δεν είναι απόλυτα βέβαιο· όσον αφορά την Ιωλκό, για παράδειγμα, υποστηρίζεται ότι ο οικισμός δεν εγκαταλείφθηκε μετά τον συνοικισμό (βλ. Boehm 2011, 36–37· Καλαϊτζή, Κραβαρίτου, Σκαφιδά 2015–2016, 229–230).

[391] Stählin 1929, 204.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ο όρος αυτός περιγράφει το σύνολο των αξιωματούχων του Κοινού. Η γενική αυτή διατύπωση μαρτυρείται σπάνια στα ομοσπονδιακά ψηφίσματα.

Στρατηγός

στρατηγὸς (**KM 3** στίχ. 5· **5** στίχ. 4· **7** στίχ. 1· **8** στίχ. 37· **12** στίχ. 6· **13** στίχ. 7, 20, 30;· **14** στίχ. 62, 86)
στρατηγὸς (τῶν) Μαγνήτων (**KM 8** στίχ. 1, 5–6· **13** στίχ. 1· **23** στίχ. 3–4· **24** στίχ. 7)
κοινὸς στρατηγὸς (**KM 2** στίχ. 7· **14** στίχ. 6–7· **20** στίχ. 7· **23** στίχ. 72)
κοινὸς στρατηγὸς τῶν Μαγνήτων (**KM 21** στίχ. 10–11)
στρατηγήσας τῶν Μαγνήτων (**KM 16** στίχ. 3· **21** στίχ. 2–3, 27)
στρατηγοῦντος (**KM 2** στίχ. 2· **10** στίχ. 1· **11** στίχ. 12· **12** στίχ. 5· **21** στίχ. 5· 22 στίχ. 1· **26** στίχ. 1· **27** στίχ. 1, 5, 8, 14· **32** στίχ. 1, 3· **33** στίχ. 6· **34** I στίχ. 1, 6, 10· II στίχ. 9, 13, 22· III στίχ.1, 4–5, 9;, 16· IV στίχ. 1, 7, 13· V στίχ. 1, 5, 12, 24· VI στίχ. 1, 3, 10, 16, 20;· VIII στίχ. 1, 8, 17, 22· **38** στίχ. 1, 7, 10, 13· **39** στίχ. 7)[392]
στρ(ατηγοῦντος) (**KM 28** στίχ. 1· **29** στίχ, 1;, 2, 6, 7, 10· **31** στίχ. 1, 6· **35** στίχ. 1· **36** στίχ. 1)[393]
ἐπὶ ... (**KM 25** στίχ. 14)
(ἐν) στρατηγῷ (**KM 34** VI στίχ. 4–5, 8· VII στίχ. 13)
στρατηγία (**KM 8** στίχ. 10)

Ο ανώτατος αξιωματούχος του Β΄ Κοινού των Μαγνήτων. Ως επικεφαλής του Κοινού αποτελούσε τον επώνυμο άρχοντα: αναφέρεται στη φόρμουλα χρονολόγησης ορισμένων ψηφισμάτων του Κοινού (**KM 2** στίχ. 2· **10** στίχ. 1· **11** στίχ. 12· **12** στίχ. 5) και των δήμων της Δημητριάδας (**KM 21** στίχ. 5· **22** στίχ. 1), καθώς και των απελευθερωτικών επιγραφών (**KM 25** στίχ. 14· **26** στίχ. 1· **27** στίχ. 1, 5, 8, 14· **28** στίχ. 1· **29** στίχ, 1;, 2, 6, 7, 10· **31** στίχ. 1, 6· **32** στίχ. 1, 3· **33** στίχ. 6· **34** I στίχ. 1, 6, 10· II στίχ. 9, 13, 22· III στίχ.1, 4–5, 9;, 16· IV στίχ. 1, 7, 13· V στίχ. 1, 5, 12, 24· VI στίχ. 1, 3, 4–5, 10, 16, 20;· VII στίχ. 13· VIII στίχ. 1, 8, 17, 22· **36** στίχ. 1· **38** στίχ. 1, 7, 10, 13· **39** στίχ. 7). Είναι χαρακτηριστικό πως ο *στρατηγός* δεν αναφέρεται ως επώνυμος άρχοντας στα ψηφίσματα της Δημητριάδας όπου τον ρόλο αυτό έχει ο *ιερέας του Διός Ακραίου*.

Ο *στρατηγός* των Μαγνήτων είχε το δικαίωμα να εισηγείται προτάσεις στα όργανα τόσο του Κοινού όσο και της Δημητριάδας. Στα ψηφίσματα του Κοινού εισηγείται μόνος (**KM 10** στίχ. 2· **7** στιχ. 1· **13** στίχ. 7· **14** στίχ. 62) ή από κοινού με άλλους αξιωματούχους του Κοινού ή της Δημητριάδας (**KM 3** στίχ. 5· **5** στίχ. 4· **8** στίχ. 1· **12** στίχ. 5–6) μεταξύ των οποίων

[392] Σε ορισμένες απελευθερωτικές επιγραφές απαντά ως εξής: *στρατηγοῦτος* (**KM 34** V στίχ. 8, 17, 21· VI στίχ. 17) ή *στρατηγοῦτες* (**KM 34** IV στίχ. 18). Σε άλλες περιπτώσεις απελευθερωτικών, μολονότι η συμπλήρωση είναι βέβαιη, δεν γνωρίζουμε ακριβώς τη μορφή που θα είχε η φράση (**KM 25** στίχ. 2, 9· 27 στίχ. 17· **30** στίχ. 4· **34** II στίχ. 1· III στίχ. 1, 4, 14· **39** στίχ. 1, 4, 14).

[393] Σπανιότερα: *στρα(τηγοῦντος), στρατ(ηγοῦντος)* (**KM 35** στίχ. 1· **39** στίχ. 9, 21) ή *στ(ρατηγοῦντος)* (**KM 37** στίχ. 3).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

αναφέρεται πρώτος[394]. Στα ψηφίσματα της Δημητριάδας εισηγείται από κοινού με αξιωματούχους της πόλης και αναφέρεται δεύτερος, μετά τον *ιερέα του Διός Ακραίου* (**ΚΜ 13** στίχ. 30· **20** στίχ. 6–7· **23** στίχ. 3–4, 72), εκτός εάν αυτός απουσιάζει από τους εισηγητές, οπότε ο *στρατηγός* καταλαμβάνει την πρώτη θέση (**ΚΜ 14** στίχ. 6–7· **24** στίχ. 7).

Άλλες αρμοδιότητες του *στρατηγού* ήταν η σύνταξη επιστολών σε συνεργασία με τον *γραμματέα των συνέδρων* προς ξένες πόλεις (**ΚΜ 13** στίχ. 1, 20–21· **14** στίχ. 85–86), καθώς και η διαμεσολάβηση μεταξύ των πόλεων του Κοινού: ο *στρατηγός Δημήτριος Αἰτωλίωνος* τιμάται από το Κοινό επειδή μεσολάβησε προκειμένου να επέλθει λύση σε διαμάχη μεταξύ πόλεων του Κοινού (**ΚΜ 2** στίχ. 12–14).

Ο *στρατηγός* ήταν αιρετός (**ΚΜ 21** στίχ. 10–11: *αἱρεθεὶς κοινὸς στρατηγὸς τῶν Μαγνήτων*) και η θητεία του ενιαύσια (**ΚΜ 8** στίχ. 9–10: *τὸν τῆς στρατηγίας ἐτέλεσεν ἐνιαυτὸν*) με δικαίωμα ανανέωσης τουλάχιστον για δεύτερη φορά (**ΚΜ 31** στίχ. 1· **34** VIII στίχ. 17–18).

Γραμματέας των συνέδρων

γραμματεὺς τῶν συνέδρων (**ΚΜ 3** στίχ. 2–3, 10–11, 23, 29–30· **5** στίχ. 2, 6, 19–20, 26–27· **8** στίχ. 2· **11** στίχ. 13· **14** στίχ. 86)
γραμματεὺς συνεδρίου (**ΚΜ 13** στίχ. 1)
γραμματεὺς (**ΚΜ 6** στίχ. 7· **13** στίχ. 20;)

Ο *γραμματέας των συνέδρων* ήταν επιφορτισμένος με την αποστολή αντιγράφων των αποφάσεων του Κοινού προς τις πόλεις του Κοινού (**ΚΜ 6** στίχ. 7) και τη σύνταξη επιστολών προς ξένες πόλεις σε συνεργασία με τον *στρατηγό* (**ΚΜ 13** στίχ. 1, 20· **14** στίχ. 86). Είχε επίσης το δικαίωμα να εισηγείται προτάσεις στα όργανα του Κοινού (**ΚΜ 8** στίχ. 2· **11** στίχ. 13).

Η σύμπραξη του *γραμματέα* με τον *στρατηγό* αποδεικνύει ότι αποτελούσε τον δεύτερο σημαντικότερο αξιωματούχο του Κοινού· άλλωστε μεταξύ των εισηγητών αναφέρεται αμέσως μετά τον *στρατηγό* (**ΚΜ 8** στίχ. 2)[395]. Ο *γραμματέας των συνέδρων* ήταν αιρετός (**ΚΜ 3** στίχ. 10–11: *αἱρεθεὶς γραμμ[α]τεὺς τῶν συνέδρων*).

Ταμίας

ταμίας (**ΚΜ 1** στίχ. 8· **3** στίχ. 7, 31· **4** στίχ. 7· **5** στίχ. 30–31· **6** στίχ. 6· **10** στίχ. 19;· **13** στίχ. 20;· **14** στίχ. 84)
ταμίας τῶν Μαγνήτων (**ΚΜ 8** στίχ. 3)

Κύρια αρμοδιότητα του *ταμία* ήταν η κάλυψη των εξόδων για την έκδοση των ομοσπονδιακών ψηφισμάτων με χρήματα από το κοινό ταμείο (**ΚΜ 1** στίχ. 8· **3** στίχ. 31· **5**

[394] Βλ. και τη φράση: *[εἰσενεγ]κάμενος ψήφισμα* (**ΚΜ 2** στίχ. 12–13).

[395] Touloumakos 1967, 74.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στίχ. 30–31· **6** στίχ. 6· **10** στίχ. 19· **13** στίχ. 20· **14** στίχ. 84). Ο *ταμίας* είχε το δικαίωμα να εισηγείται προτάσεις στα όργανα του Κοινού σε συνεργασία με άλλους αξιωματούχους (**KM 3** στίχ. 7· **8** στίχ. 3)[396].

Ιππάρχης

ἱππάρχης (**KM 3** στίχ. 6)

Επικεφαλής του ομοσπονδιακού ιππικού. Είχε το δικαίωμα να εισηγείται στο Κοινό σε συνεργασία με άλλους αξιωματούχους (**KM 3** στίχ. 6).

Ναύαρχος

ναύαρχος (**KM 3** στίχ. 6)

Επικεφαλής του ομοσπονδιακού στόλου. Είχε το δικαίωμα να εισηγείται στο Κοινό σε συνεργασία με άλλους αξιωματούχους (**KM 3** στίχ. 6).

Συνέδριο

σύνεδροι[397] (**KM 2** στίχ. 16· **3** στίχ. 17, 22· **4** στίχ. 5–6· **5** στίχ. 13, 18· **6** στίχ. 8· **7** στίχ. 9· **10** στίχ. 8· **11** στίχ. 20· **13** στίχ. 12, 22· **14** στίχ. 63· **17** στίχ. 8· 19 στίχ. 6)
σύνεδροι Μαγνήτων (**KM 8** στίχ. 30–31)

Το *συνέδριο* αποτελεί το κυριότερο νομοθετικό όργανο του Κοινού. Επεξεργάζεται τις προτάσεις που εισηγούνται οι αξιωματούχοι και αποφασίζει σχετικά: *δεδόχθαι τοῖς συνέδροις* (**KM 2** στίχ. 16· **3** στίχ. 22· **4** στίχ. 5–6· **7** στίχ. 9· **10** στίχ. 8· **11** στίχ. 20· **13** στίχ. 12) ή *ἔδοξεν τοῖς συνέδροις* (**KM 6** στίχ. 8· **8** στίχ. 30–31· **13** στίχ. 22· **14** στίχ. 63) ή *δεδόχθαι τοῖς συνέδροις καὶ τῶι κοινῶι τῶν Μαγνήτων* (**KM 5** στίχ. 17–18). Η σύνθεσή του είναι άγνωστη.

Εκκλησία

ἐκκλησία (**KM 1** στίχ. 3· **3** στίχ. 34· **5** στίχ. 32· **6** στίχ. 8· **13** στίχ. 23· **14** στίχ. 96, 98)

Στο Κοινό των Μαγνήτων το *συνέδριο* δεν είχε πάντα τον τελευταίο λόγο. Στις περισσότερες περιπτώσεις απαιτούνταν η έγκριση της ομοσπονδιακής *εκκλησίας* ώστε να επικυρωθεί μια απόφαση. Αυτό αποδεικνύεται από την αναφορά *ἔδοξεν καὶ τῆι ἐκκλησίαι* στο τέλος των ψηφισμάτων η οποία έπεται της κυρωτικής φράσης των συνέδρων (**KM 3** στίχ.

[396] Οι Hermann, Swoboda (1913[6], 432 σημ. 13) και Martin (1975, 87) υποστηρίζουν ότι το Κοινό είχε σώμα *ταμιών* με έναν επικεφαλής βασιζόμενοι στα ψηφίσματα **KM 6** (στίχ. 6: *τοὺς ταμίας*) και *IG* IX 2, 1106 (στίχ. 12). Ωστόσο, για το **KM 6**, ο Stählin (1929, 224) ορθώς έχει υποστηρίξει ότι πρόκειται για λάθος του χαράκτη, ενώ το 1106 δεν αποτελεί ψήφισμα του Κοινού, αλλά της Δημητριάδας, όπου πράγματι υπήρχαν περισσότεροι του ενός *ταμίες* (βλ. **KM 13** στίχ. 46· **14** στίχ. 60· **20** στίχ. 36· **23**στίχ. 21, 85).

[397] Δεν περιλαμβάνονται οι αναφορές του *συνεδρίου* που βρίσκονται στον τίτλο του *γραμματέα των συνέδρων*.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

34· **5** στίχ. 32· **6** στίχ. 8· **13** στίχ. 23· **14** στίχ. 98). Ωστόσο, η παρουσία της *εκκλησίας* δεν ήταν πάντα απαραίτητη· σε δύο ψηφίσματα του Κοινού απουσιάζει (**KM 4**, **8**).

Ο τρόπος λειτουργίας της *εκκλησίας* παραμένει άγνωστος. Αν κρίνουμε από την *εκκλησία* της Δημητριάδας, οι αποφάσεις λαμβάνονταν πιθανότατα με ανάταση των χειρών (*χειροτονία*), όπως φαίνεται από το ψήφισμα της Δημητριάδας για τους δικαστές από τη Μεσσήνη (**KM 14** στίχ. 9–10).

Όσον αφορά τον τόπο των συνεδριάσεων, οι επιγραφές δεν παρέχουν κάποια ένδειξη. Ο Ιντζεσίλογλου υποθέτει ότι το αρχαίο θέατρο της Δημητριάδας, αποτελούσε τόπο συνεδρίασης βασιζόμενος σε ενεπίγραφο τμήμα εδωλίου[398].

Σχετικά με τον χρόνο των συνεδριάσεων, στα ψηφίσματα του Κοινού, στα οποία υπάρχει χρονολόγηση, αναφέρεται συνήθως η δέκατη μέρα του μηνός *Ἀφροδισιῶνος* (**KM 2** στίχ. 2–3· **10** στίχ. 1· **11** στίχ. 12· **12** στίχ. 5), ενώ σε ένα από αυτά (**KM 2** στίχ. 2–3), υπάρχει διπλή ημερομηνία: *...[Ἀ]φροδισιῶνος ιη΄. Σ[τρατηγοῦντος - - - - - - - - μη]|νὸς Ἀφροδισιῶνος δεκάτηι [...]*. Στο πλαίσιο αυτό, πιστεύεται ότι η προγενέστερη ημερομηνία, η δεκάτη *Ἀφροδισιῶνος*, είναι ημέρα σύγκλησης του *συνεδρίου*, ενώ μεταγενέστερη, η δεκάτη ογδόη του ιδίου μηνός, ημέρα σύγκλησης της ομοσπονδιακής *εκκλησίας*, δεδομένου ότι πρώτα αποφάσιζε το *συνέδριο* και έπειτα η *εκκλησία* επικύρωνε τις αποφάσεις[399].

Στα ψηφίσματα του Κοινού δεν συναντάμε μόνο τους ομοσπονδιακούς αξιωματούχους που αναφέρθηκαν παραπάνω, αλλά και λοιπά πρόσωπα που λειτουργούν ως εισηγητές και για τα οποία δεν υπάρχει συμφωνία ως προς το αν είναι αξιωματούχοι του Κοινού ή της Δημητριάδας:

Ιερέας του Διός Ακραίου

ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ Ἀκραίου (**KM 3** στίχ. 7–8· **12** στίχ. 6–7· **20** στίχ. 6· **23** στίχ. 1, 70)
ἱερεὺς (**KM 13** στίχ. 30· **14** στίχ. 6· **23** στίχ. 2–3, 71)

Όπως είδαμε στην υποενότητα σχετικά με τα όρια του Κοινού των Μαγνήτων, όσοι πιστεύουν ότι το Ομόλιο ήταν ανεξάρτητη πόλη τείνουν να θεωρούν τον *ιερέα του Διός Ακραίου* ομοσπονδιακό αξιωματούχο βασιζόμενοι στο ψήφισμα της Δημητριάδας για το μαντείο του Απόλλωνος Κοροπαίου, στο οποίο το αξίωμα κατέχει ο *Ὁμολιεύς Κρίνων Παρμενίωνος* (**KM 23** στίχ. 1, 70). Το σκεπτικό έχει ως εξής: εφόσον το Ομόλιο είναι ανεξάρτητη πόλη, ένας Ομολιέας δεν θα μπορούσε να είναι αξιωματούχος της

[398] Ιντζεσίλογλου 2011, 40.

[399] Wilhelm 1890, 285· Kip 1910, 90· Martin 1975, 91–92.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Δημητριάδας και συνεπώς το αξίωμα που κατέχει στο ψήφισμα της πόλης είναι ομοσπονδιακό[400].

Ωστόσο, όπως έχει ειπωθεί, ο Stählin επισήμανε ότι ο ίδιος *Κρίνων* σε ψήφισμα του Κοινού αναφέρεται ως *Δημητριεὺς* (**ΚΜ 12** στίχ. 7–9) ενισχύοντας την πεποίθηση ότι το Ομόλιο ήταν δήμος της Δημητριάδας και επομένως, δεν θα υπήρχε πρόβλημα ένας *Ὁμολιεύς* να αναλάβει αξιώματα σε αυτή[401]. Βέβαια, όπως είδαμε στην υποενότητα «Όρια», μέρος των Ομολιέων παρέμεινε στο Ομόλιο, το οποίο συνέχισε να υπάρχει ως πόλη, και ένα άλλο μέρος μετακινήθηκε στη Δημητριάδα αποτελώντας τον δήμο του Ομολίου. Από αυτό το τμήμα των Ομολιέων προερχόταν ο *Κρίνων* και έτσι εξηγείται γιατί στο ψήφισμα της πόλης για το μαντείο του Απόλλωνα χρησιμοποιεί το δημοτικό όνομα, ενώ στο ψήφισμα του Κοινού, το *Δημητριεὺς*, όπως ήταν σύνηθες. Αυτό με τη σειρά του δείχνει ότι ο *ιερέας του Διός Ακραίου* θα μπορούσε να είναι αξιωματούχος της Δημητριάδας.

Όπως άλλωστε υποστήριξε ο Stählin, στα ψηφίσματα της Δημητριάδας, ο *ιερέας* αναφέρεται πάντα πρώτος μεταξύ των εισηγητών, πριν από τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΜ 13** στίχ. 30· **20** στίχ. 6–7· **23** στίχ. 2–3, 71–72), σε αντίθεση με τα ψηφίσματα του Κοινού, όπου, όταν εισηγείται ο *ιερέας*, αναφέρεται πάντα μετά τον *στρατηγό* και τους άλλους ομοσπονδιακούς αξιωματούχους, αν υπάρχουν (**ΚΜ 3** στίχ. 7–8· **12** στίχ. 6–7). Επίσης, ο *ιερέας του Διός Ακραίου* αποτελεί τον επώνυμο άρχοντα της Δημητριάδας. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη υποενότητα, ενώ στα ψηφίσματα των δήμων, επώνυμος άρχων είναι ο *στρατηγός* του Κοινού, σε αυτά της Δημητριάδας, είναι πάντα ο *ιερέας του Διός Ακραίου* (**ΚΜ 13** στίχ. 30· **14** στίχ. 6· **23** στίχ. 1, 70)[402]. Τέλος, ο *ιερέας του Διός Ακραίου* πιθανότατα αναδεικνυόταν από την πόλη της Δημητριάδας, όπως συνέβαινε με τον *ιερέα* και μιας ακόμη σημαντικής θεότητας της μαγνησιακής τριάδας, του Απόλλωνος Κοροπαίου: *τόν τε ἱερέα τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν εἰρημένον ὑπὸ τῆς πόλεως* (**ΚΜ 23** στίχ. 18–19)[403].

Συνεπώς, είναι σαφές ότι ο *ιερέας του Διός Ακραίου* σχετίζεται πολύ περισσότερο με την πόλη της Δημητριάδας, παρά με το Κοινό των Μαγνήτων, στα ψηφίσματα του οποίου εμφανίζεται μόλις δύο φορές. Το προβάδισμα που έχει στα ψηφίσματα της Δημητριάδας

[400] Kip 1910, 90· Hermann, Swoboda 1913[6], 433· Busolt, Swoboda 1920–1926, 1493· Touloumakos 1967, 74· Martin 1975, 90· Bakhuizen 1996, 116 σημ. 79.

[401] Stählin 1929, 204. Βλ. την υποενότητα «Όρια».

[402] Ομοίως και στο ψήφισμα της Δημητριάδας για τον Κιεριέα *Βυκίνη Κεφάλωνος* (*SEG* 34, 553 στίχ. 1). Βλ. και Sherk 1990, 251–252.

[403] Stählin 1929, 204–205. Πρβλ. Stählin, Meyer, Heidner 1934, 201 (σημ. 5).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

έναντι του ανώτατου αξιωματούχου του Κοινού και το γεγονός ότι λειτουργεί σε αυτά ως επώνυμος άρχων κατ' αποκλειστικότητα αποτελούν ισχυρές ενδείξεις ότι πρόκειται για αξιωματούχο της πόλεως.

Συναρχία

συναρχία (**KM 5** στίχ. 5· **20** στίχ. 7)

Η *συναρχία* μαρτυρείται σε ένα ψήφισμα του Κοινού ως εισηγήτρια μαζί με τον *στρατηγό* (**KM 5** στίχ. 5). Στη Δημητριάδα ως *συναρχία* είναι γνωστό το σώμα που αποτελείται από τους ανώτατους αξιωματούχους της πόλης, τους *στρατηγούς* και τους *νομοφύλακες*, χωρίς να αναφέρεται πάντα ο όρος (**KM 13** στίχ. 24, 45· **14** στίχ. 7· **20** στίχ. 3–5, 7–13, 28–30· **23** στίχ. 4–7, 20, 30, 43–44, 65, 72–73, 85–86, 92–93)[404]. Συνεπώς, το ερώτημα που τίθεται είναι εάν η *συναρχία* που αναφέρεται στο ομοσπονδιακό ψήφισμα είναι ο ίδιος θεσμός με τη *συναρχία* της Δημητριάδας. Ο Martin αμφισβητεί αυτή την πιθανότητα και ισχυρίζεται ότι η *συναρχία* που αναφέρεται στο ψήφισμα του Κοινού έχει διαφορετική σύνθεση[405].

Το γεγονός ότι διαθέτουμε μόνο ένα ψήφισμα δεν επιτρέπει να εξάγουμε οριστικά συμπεράσματα. Ωστόσο, δεν είναι απίθανο η *συναρχία* της Δημητριάδας να εισηγείται στα όργανα του Κοινού· όπως είδαμε, το ίδιο κάνει και ο *ιερέας του Διός Ακραίου*, παρόλο που είναι αξιωματούχος της Δημητριάδας, ενώ από την άλλη πλευρά, ο κοινός *στρατηγός* έχει δικαίωμα να εισάγει προτάσεις στα όργανα της Δημητριάδας. Εξάλλου, η ύπαρξη δύο θεσμών με το ίδιο όνομα σε δύο πολιτικές οντότητες που λειτουργούσαν σε τόσο στενή συνεργασία, όπως το Κοινό των Μαγνήτων και η Δημητριάδα, θα καθιστούσε τη διάκρισή τους δύσκολη. Τέλος, στα ψηφίσματα του Κοινού, δεν υπάρχουν ενδείξεις για την ύπαρξη αντίστοιχου σώματος αξιωματούχων που να λειτουργούν από κοινού, όπως οι *στρατηγοί* και οι *νομοφύλακες* στη Δημητριάδα.

« Δημητριείς »

Σε ορισμένα ψηφίσματα του Κοινού μαρτυρούνται ως εισηγητές (μαζί με αξιωματούχους του Κοινού ή μόνοι τους) άτομα που αναφέρονται απλώς ως Δημητριείς, χωρίς να προσδιορίζεται η ιδιότητά τους (**KM 2** στίχ. 3–6· **3** στίχ. 8–9· **9** στίχ. 7–9· **11** στίχ. 12–

[404] Kip 1910, 94–96· Hermann, Swoboda 1913[6], 434· Busolt, Swoboda 1920–1926, 1493· Stählin 1928, 468· Touloumakos 1967, 75· Martin 1975, 104–105· Ιντζεσίλογλου 1996, 103. *Στρατηγοί* και *νομοφύλακες* δεν λειτουργούν πάντοτε από κοινού: **KM 11** στίχ. 7–8· **24** στίχ. 7–8 (μόνο *στρατηγοί*)· *SEG* 34, 553 στίχ. 2 (μόνο *νομοφύλακες*).

[405] Martin 1975, 104–105.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

13· **12** στίχ. 7–9). Η έρευνα δεν έχει καταλήξει σε οριστικό συμπέρασμα σχετικά με τον ρόλο τους, δεδομένου ότι η απουσία τίτλου και ο κυμαινόμενος αριθμός τους (από έναν έως εννέα) δυσχεραίνουν κάθε προσπάθεια ερμηνείας. Τα πρόσωπα αυτά έχουν κατά καιρούς χαρακτηριστεί σύνεδροι του Κοινού των Μαγνήτων, λοιποί αξιωματούχοι του Κοινού πέραν των ήδη γνωστών, αξιωματούχοι της Δημητριάδας, όπως οι *στρατηγοί* και οι *νομοφύλακες* (*συναρχία*), απλοί πολίτες της Δημητριάδας (ιδιώτες, μη αξιωματούχοι)[406].

Οι πιθανότητες να πρόκειται για αξιωματούχους του Κοινού ή της Δημητριάδας είναι μηδαμινές. Όπως υποστήριξε ο Kip, η απουσία του τίτλου των αξιωματούχων από επίσημα έγγραφα είναι ασυνήθιστη[407]· σε όλα τα σωζόμενα ψηφίσματα του Κοινού και της Δημητριάδας η ιδιότητα των αξιωματούχων κατονομάζεται.

Εκτός αυτού, ο κυμαινόμενος αριθμός τους δεν επιτρέπει τον παραλληλισμό με τους *στρατηγούς* και τους *νομοφύλακες*· ο αριθμός των *στρατηγών* είναι σταθερά τρεις, ενώ των *νομοφυλάκων*, σε καμία γνωστή επιγραφή, δεν ξεπερνά τους τέσσερεις[408]. Στο πλαίσιο αυτό, ενώ οι περιπτώσεις των τεσσάρων (**ΚΜ 3**), πέντε (**ΚΜ 9**) ή έξι προσώπων (**ΚΜ 2**) φαίνεται να ταιριάζουν με αυτή την ερμηνεία, είναι δύσκολο να εξηγηθεί η περίπτωση του ενός (**ΚΜ 11**) ή των εννέα (**ΚΜ 12**), καθώς συνεπάγεται ότι ο αριθμός των *νομοφυλάκων* θα έφτανε τους έξι, κάτι για το οποίο δεν υπάρχουν ενδείξεις. Τέλος, είναι άτοπο να υποθέσουμε ότι υπήρχαν εννέα ομοσπονδιακοί αξιωματούχοι πέραν των ήδη γνωστών, αριθμός υπερβολικά μεγάλος για ένα Κοινό.

Πιθανότερο είναι να πρόκειται για μέλη του ομοσπονδιακού *συνεδρίου* ή ακόμη και πολίτες της Δημητριάδας που δεν φέρουν κάποιο αξίωμα. Το να εισηγούνται μη αξιωματούχοι σε ομοσπονδιακό επίπεδο είναι ασυνήθιστο· ωστόσο, δεν θα ήταν η μόνη ιδιαιτερότητα του Κοινού των Μαγνήτων, όπως έχει γίνει φανερό στην περίπτωση του κοινού *στρατηγού*, του *ιερέα του Διός Ακραίου* και της *συναρχίας*.

---

[406] Σύνεδροι: Kip 1910, 90–91· Busolt, Swoboda 1920–1926, 1493 σημ. 1· Stählin 1929, 205· Touloumakos 1967, 74 (σημ. 1)· Martin 1975, 92. Αξιωματούχοι του Κοινού: Hermann, Swoboda 1913[6], 433. *Συναρχία*: Fougères 1889, 278· Wolters 1889, 55· Ιντζεσίλογλου 1996, 104. Πολίτες χωρίς αξίωμα: Kip 1910, 90–91.

[407] Kip 1910, 90–91.

[408] Δύο (*SEG* 34, 553 στίχ. 1–2), τρεις (**ΚΜ 20** στίχ. 3–5, 11–13, 28–30), τέσσερεις (**ΚΜ 20** στίχ. 8–10). Στο ψήφισμα για το μαντείο του Απόλλωνα (**ΚΜ 23** στίχ. 5–7), αναφέρονται τέσσερα ονόματα· ωστόσο, τα τρία πρώτα χωρίζονται από το τέταρτο με τον σύνδεσμό *και*. Για τον λόγο αυτό, ο Kip (1910, 98–101) θεωρεί ότι πρόκειται για τρεις *νομοφύλακες* και ένα εκπρόσωπο του δήμου της Κορόπης και όχι για τέσσερεις *νομοφύλακες*.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Όσα περιγράψαμε μέχρι τώρα για την πολιτική οργάνωση και τους θεσμούς του Κοινού προέρχονται κυρίως από επιγραφές που ανήκουν στο δεύτερο μισό του 2ου αι. π.Χ., περίοδο από την οποία προέρχεται το σύνολο σχεδόν των ψηφισμάτων του Κοινού και της Δημητριάδας. Παρόλα αυτά, η οργάνωση του Κοινού παρέμεινε σε γενικές γραμμές αμετάβλητη στους αιώνες που ακολούθησαν. Τα μόλις δύο ομοσπονδιακά ψηφίσματα που διαθέτουμε από τον 1ο αι. π.Χ. (**ΚΜ 8**) ομοιάζουν σε μεγάλο βαθμό με τα προγενέστερα, ενώ οι σημαντικότεροι θεσμοί του Κοινού, ο *στρατηγός* και το *συνέδριο*, μαρτυρούνται επιγραφικά έως τον 3ο αι. μ.Χ. σε τιμητικές επιγραφές υπέρ Ρωμαίων αυτοκρατόρων (**ΚΜ 18** στίχ. 8· **19** στίχ. 6) και σε απελευθερωτικές επιγραφές από τη Δημητριάδα (**ΚΜ 25** στίχ. 14· **26** στίχ. 1· **27** στίχ. 1, 5, 8, 14· **28** στίχ. 1· **29** στίχ, 1;, 2, 6, 7, 10· **31** στίχ. 1, 6· **32** στίχ. 1, 3· **33** στίχ. 6· **34** I στίχ. 1, 6, 10· II στίχ. 9, 13, 22· III στίχ.1, 4–5, 9;, 16· IV στίχ. 1, 7, 13· V στίχ. 1, 5, 12, 24· VI στίχ. 1, 3, 10, 16, 20;· VIII στίχ. 1, 8, 17, 22· **35** στίχ. 1· **36** στίχ. 1· **38** στίχ. 1, 7, 10, 13· **39** στίχ. 7). Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η συχνότητα εμφάνισης των θεσμών του Κοινού ανά αιώνα.

	2ος π.Χ.	**1ος π.Χ.**	**1ος μ.Χ.**	**2ος μ.Χ.**	**3ος μ.Χ.**
στρατηγὸς	12	2	2;	13	21
γραμματεὺς τῶν συνέδρων	6	1			
ταμίας	3	1			
ἱππάρχης	1				
ναύαρχος	1				
σύνεδροι	10	1			2
ἐκκλησία	6				

Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού

Στην υποενότητα σχετικά με τα όρια του Κοινού, κατέστη σαφές ότι η μόνη ανεξάρτητη πόλη του Κοινού των Μαγνήτων και πρωτεύουσά του είναι η Δημητριάς. Οι υπόλοιπες πόλεις, όποιες και αν είναι, βρίσκονται σε μια σχέση εξάρτησης από τη Δημητριάδα (εξαρτώμενες πόλεις).

Η σχέση αυτή μεταξύ Δημητριάδας και λοιπών πόλεων επηρεάζει καθοριστικά τη λειτουργία του Κοινού των Μαγνήτων, όπως φάνηκε στην προηγούμενη υποενότητα. Όλοι οι αξιωματούχοι του Κοινού ήταν Δημητριείς (**ΚΜ 2** στίχ. 6, 17· **3** στίχ. 2, 9, 10, 23, 29· **4** στίχ. 7· **5** στίχ. 1, 4–6, 19, 26· **7** στίχ. 1· **10** στίχ. 2), ενώ παράλληλα, οι θεσμοί του Κοινού και της Δημητριάδας λειτουργούσαν σε στενή συνεργασία, η οποία έφθανε στο επίπεδο της

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

αλληλοσυμπλήρωσης με την παρέμβαση των ανώτατων αξιωματούχων της Δημητριάδας (*ιερέως του Διός Ακραίου*, πιθανόν και της *συναρχίας*) στις διαδικασίες του Κοινού και αντιστρόφως του Κοινού (*στρατηγός*) στα όργανα της Δημητριάδας.

Επιπλέον, εφόσον η *εκκλησία* του Κοινού λάμβανε χώρα στη Δημητριάδα, τη μεγαλύτερη πόλη του Κοινού, η πλειονότητα των συμμετεχόντων θα ήταν Δημητριείς. Επομένως, αν και τυπικά, η *εκκλησία* του Κοινού ήταν διαφορετική από την *εκκλησία* της Δημητριάδας, στην ουσία τα δύο σώματα ταυτίζονταν σε μεγάλο βαθμό[409]. Ψηφίσματα της Δημητριάδας βρίσκονται χαραγμένα στον ίδιο λίθο με ψηφίσματα του Κοινού, χωρίς απαραίτητα να αφορούν στο ίδιο θέμα (**KM 11**–**14**), μαρτυρώντας τη στενή σχέση ή και ταύτιση μεταξύ των θεσμών των δύο πολιτικών οργανισμών.

Επομένως, το Κοινό των Μαγνήτων δεν αποτελεί τυπική περίπτωση ομοσπονδιακού κράτους, αλλά Κοινό στο οποίο μία πόλη, η πρωτεύουσα κυριαρχούσε πολιτικά. Παρόλα αυτά, Κοινό και Δημητριάς αποτελούσαν διακριτές πολιτικές οντότητες με διαφορετικούς θεσμούς[410]. Στον πίνακα που ακολουθεί απεικονίζονται οι θεσμοί του Κοινού και οι κυριότεροι θεσμοί της Δημητριάδας.

Κοινό των Μαγνήτων	Δημητριάς
	ἱερεὺς τοῦ Διὸς Ἀκραίου
στρατηγὸς	συναρχία (στρατηγοὶ καὶ νομοφύλακες)
γραμματεὺς τῶν συνέδρων	
ταμίας	ταμίαι
ἱππάρχης	
ναύαρχος	
συνέδριον	βουλὴ
ἐκκλησία	ἐκκλησία/δῆμος

Πολιτικά δικαιώματα

Πολίτες του Κοινού θεωρούνται αυτομάτως οι πολίτες των πόλεων του Κοινού. Ωστόσο, πολίτες του Κοινού των Μαγνήτων μπορούσαν να γίνουν και ξένοι, όπως

[409] Touloumakos 1967, 74· Knoepfler 1990, 478 σημ. 24. Για την *εκκλησία* της Δημητριάδας (*ἐκκλησία* ή *δῆμος*), βλ. **KM 11** στίχ. 11· **13** στίχ. 37, 49· **14** στίχ. 24· **23** στίχ. 17–18, 78, 94.

[410] Για την πολιτική οργάνωση της Δημητριάδας, βλ. Kip 1910, 102–106· Hermann, Swoboda 1913[6], 433–434 και πιο πρόσφατα Ιντζεσίλογλου 1996, 103–104.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

φαίνεται από το τιμητικό ψήφισμα για τους Μελιταιείς *Κλείταρχο* και *Νικόβουλο Περδίκκα*, στους οποίους το Κοινό χορηγεί το προνόμιο της *πολιτείας* (**KM 7** στίχ. 11).

Δικαιοσύνη

Το Κοινό των Μαγνήτων ρύθμιζε ζητήματα δικαιοσύνης με τους ακόλουθους τρόπους:

α) Καλώντας ξένους δικαστές:

Σώζονται δύο τιμητικά ψηφίσματα του Κοινού για ξένους δικαστές από τη Μεσσήνη (**KM 14**), τον Κλείτορα και την Πάτρα (**KM 13**). Λόγω της αλληλεξάρτησης των θεσμών του Κοινού και της Δημητριάδας, ωστόσο, η διαδικασία κλήσης ξενικού δικαστηρίου είναι ιδιότυπη. Όπως αποδεικνύεται από την περίπτωση των Μεσσηνίων δικαστών, η Δημητριάς είναι αυτή που αναλαμβάνει την πρωτοβουλία για την αίτηση ξενικού δικαστηρίου και την επιλογή της πόλεως (**KM 14** στίχ. 8–10)· άλλωστε οι υποθέσεις σχετίζονταν με εσωτερικά ζητήματα της πόλης[411]. Οι *δικασταγωγοί* όμως αποστέλλονται σε συνεργασία με το Κοινό (**KM 14** στίχ. 11–12, 63–64), ενώ μετά το πέρας του δικαστικού έργου Κοινό και Δημητριάς απονέμουν από κοινού τιμές στους δικαστές και αναγράφουν τα ψηφίσματά τους σε κοινή στήλη (**KM 14** στίχ. 25–37, 60, 73–79). Τα ίδια ισχύουν και στην περίπτωση των δικαστών από τον Κλείτορα και την Πάτρα, με εξαίρεση τη διαδικασία επιλογής των πόλεων, η οποία δεν αναφέρεται στα ψηφίσματα (**KM 13** στίχ. 7–8, 12–17, 31–32, 37–43).

β) Με τη μεσολάβηση των ομοσπονδιακών θεσμών:

Ο *στρατηγός Δημήτριος Αἰτωλίωνος* τιμήθηκε από το Κοινό, επειδή συνέβαλε στη διευθέτηση μακροχρόνιας διαφοράς ανάμεσα σε πόλεις του Κοινού προτείνοντας ψήφισμα για την επίλυσή της στα όργανα του Κοινού: *[εἰσενεγ]κάμενος ψήφισμα παραίτιος ἐγένετο τοῦ λ[αβεῖν λύ]σιν τὴν διαφορὰν καὶ εἰς ὁμόνοιαν κατά[στῆναι τὰς πόλεις]* (**KM 3** στίχ. 12–14). Στο τιμητικό ψήφισμα δεν δίνονται περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την υπόθεση και την εκδίκασή της από τα όργανα του Κοινού (π.χ. στο *συνέδριο*).

[411] Στην περίπτωση των Μεσσηνίων δικαστών, πρόκειται τόσο για ιδιωτικές υποθέσεις πολιτών (*δίκας*) όσο και δημόσιες σχετικά με τη λογοδοσία αρχόντων της πόλης (*εὐθύναι*), όπως πληροφορούμαστε από το αιτιολογικό των ψηφισμάτων (**KM 14** στίχ. 17–24, 67–73). Στην περίπτωση του Κλειτόριου και των Πατρέων δικαστών, πρόκειται πιθανότατα για ιδιωτικές υποθέσεις (**KM 13** 10–12, 35–37)· το αιτιολογικό είναι αρκετά λακωνικό. Παλαιότερα πιστευόταν ότι αφορά σε διαμάχη μεταξύ πόλεων (Holleaux 1897a, 295· Accame 1946, 226· Martin 1975, 110). Ωστόσο, μάλλον πρόκειται για ιδιωτικές υποθέσεις (βλ. τις αναφορές σε *δίκας*· *IPArk* 19 σ. 269).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

γ) Προσφεύγοντας στη Ρώμη:

Στα ψηφίσματα για τους δικαστές από τη Μεσσήνη αναφέρεται ότι οι δικαστές έκριναν τις υποθέσεις σύμφωνα με τους νόμους αλλά και τα *δόγματα/άποκρίσεις* των Ρωμαίων (**ΚΜ 14** στίχ. 22, 54–55, 70).

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι το Κοινό ρύθμιζε ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων τα οποία αφορούσαν σε: α) ιδιωτικές υποθέσεις μεταξύ πολιτών στο εσωτερικό της Δημητριάδας, β) δημόσιες υποθέσεις της Δημητριάδας, γ) διενέξεις μεταξύ πόλεων του Κοινού (πιθανόν μεταξύ της Δημητριάδας και των εξαρτώμενων πόλεων).

Παρόλα αυτά, το Κοινό δεν παρενέβαινε πάντα στην απονομή της δικαιοσύνης. Σε ψήφισμα της Δημητριάδας υπέρ δικαστών από την Ηράκλεια Τραχινία, το οποίο αφορά σε εσωτερική υπόθεση της πόλης[412], δεν φαίνεται να υπάρχει καμία μεσολάβηση του Κοινού στη διαδικασία. Ούτε σε ψήφισμα της Δημητριάδας για ξένους δικαστές από τη Μαγνησία του Μαιάνδρου[413] φαίνεται να υπάρχει παρέμβαση του Κοινού, γεγονός που ενισχύει την άποψη ότι το Κοινό δεν παρενέβαινε σε όλες τις δικαστικές υποθέσεις της Δημητριάδας.

Διεθνείς σχέσεις

Σημαντικός αριθμός τιμητικών ψηφισμάτων του Κοινού απευθύνονται σε ξένους, οι οποίοι τιμώνται ως *εὐνόως διακείμενοι* προς το Κοινό των Μαγνήτων, όπως οι *Κλείταρχος* και *Νικόβουλος Περδίκκα* από τη Μελιταία (**ΚΜ 7**), ο *Ἵππαρχος Εὐρυνόμου* από τη Χαλκίδα (**ΚΜ 10**) και ο *Πολεμαῖος Ἁρπαγίωνος* από την Καλυδώνα (**ΚΜ 11**).

Όπως είδαμε σε προηγούμενες υποενότητες, ξένοι καλούνταν επίσης από το Κοινό ως δικαστές, ενώ παράλληλα μπορούσαν να αποκτήσουν πολιτικά δικαιώματα στο Κοινό. Στον πίνακα που ακολουθεί απεικονίζονται διαγραμματικά τα τιμητικά ψηφίσματα του Κοινού που απευθύνονται σε ξένους πολίτες ή δικαστές:

	Τιμώμενοι	**Τιμές και προνόμια**	**Τόπος αναγραφής**
ΚΜ 7	Κλείταρχος και Νικόβουλος Περδίκκα Μελιταιεῖς	έπαινος, στέφανος (θαλλοῦ), προξενία, πολιτεία	Δεν σώζεται

[412] Πρόκειται για υπόθεση ψηφίσματος το οποίο κρίθηκε παράνομο: *ὑπὲρ ψηφίσματος ὡς παρανόμου κε̣κ[ριμένου* (**ΚΜ 24** στίχ. 12).

[413] *IMM* 104.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 10	Ἵππαρχος Εὐρυνόμου Χαλκιδεὺς	έπαινος, προξενία	Ιερή αγορά, θριγκός; στοάς
ΚΜ 11	Πολεμαῖος Ἀρπαγίωνος Καλυδώνιος	έπαινος, προξενία	Δεν σώζεται
ΚΜ 14	Τρεις δικαστές από τη Μεσσήνη και ο γραμματέας τους	έπαινος, στέφανος (χρυσός), προξενία, ξένια	Ιερή αγορά, ιερό Διός Ακραίου (στήλη)
ΚΜ 13	Ένας δικαστής από τον Κλείτορα και δύο από την Πάτρα	έπαινος, στέφανος, προξενία, ατέλεια, ασυλία, ξένια, πρόσκληση στα κοινά ιερά;	Ιερή αγορά, ιερό Αρτέμιδος Ιωλκίας (στήλη)

Άμυνα

Η ύπαρξη ομοσπονδιακού στρατού τεκμηριώνεται μόνο από τους τίτλους των αξιωματούχων (*στρατηγός*, *ιππάρχης*, *ναύαρχος*) και δεν υπάρχουν μαρτυρίες για τη δραστηριοποίησή του σε συγκεκριμένες συγκυρίες.

Οικονομία

Το Κοινό των Μαγνήτων εξέδιδε αργυρά και χάλκινα νομίσματα τα οποία έφεραν το όνομα του έθνους των Μαγνήτων. Εκτείνονται από τον 2ο αι. π.Χ. έως τον ύστερο 3ο αι. μ.Χ. Στον εμπροσθότυπο τους κυριαρχεί η μαγνησιακή τριάδα: Ζεύς Ακραίος, Άρτεμις Ιωλκία, Απόλλων Κοροπαίος και σπανιότερα ο Ασκληπιός. Οι οπισθότυποι παρουσιάζουν μεγαλύτερη ποικιλία: πλώρη πλοίου, πλώρη πλοίου με καθήμενη σε αυτή την Αρτέμιδα, Κένταυρος Χείρων, Άρτεμις, Ασκληπιός, Ποσειδών, Αργώ. Στην Αυτοκρατορική εποχή, απεικονίζεται η κεφαλή του αυτοκράτορα[414].

Το Κοινό διατηρούσε ένα ομοσπονδιακό ταμείο, τα έσοδα του οποίου ή *κοινές πρόσοδοι*, όπως αναφέρονται (**ΚΜ 13** στίχ. 17), κάλυπταν τα έξοδα της έκδοσης των

[414] Για τις νομισματικές κοπές του Κοινού των Μαγνήτων, βλ. *BMC Thessaly* 34· Wace 1906, 165–168· Head 1911[2], 300–301· Rogers 1932, 106–123 (323–381)· *BCD Thessaly* I 78–83 (1178–1194)· *BCD Thessaly* II 179–196 (406–444)· Kron, Furtwängler 1983 (εικονογραφία, ιδίως μοτίβο πλώρης)· Παπαευθυμίου 2004 (κοπές Αυτοκρατορικής περιόδου).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ψηφισμάτων του Κοινού κατόπιν μέριμνας του *ταμία*, όπως φαίνεται από τις χαρακτηριστικές φράσεις των ψηφισμάτων: *τὸ δὲ ἐσόμενον ἀνάλωμα εἰς ταῦτα δοῦναι τὸν ταμίαν* (**KM 3** στίχ. 31· **5** στίχ. 29–31· **6** στίχ. 6· **13** στίχ. 19–20· **14** στίχ. 84–85), αλλά και τα έξοδα αποστολής πρεσβευτών σε περιπτώσεις κλήσης ξενικού δικαστηρίου, όπως για παράδειγμα στο ψήφισμα για ξένους δικαστές **KM 1** (στίχ. 6–7): *τῷ δὲ αἱρεθέντι δοῦναι ἐφόδι]ον ἐπὶ λόγωι ἡμερῶν, ἑ|[κάστης ἡμέρας δραχμὴν μίαν*, ή απόδοσης τιμών όπου συνήθως αναφέρεται η απόδοση στέφανου, η αξία του οποίου έχει καθοριστεί με νόμο: *τῶι ἐκ τοῦ νόμου στεφάνωι* (**KM 3** στίχ. 23–24· **4** στίχ. 7–8· **5** στίχ. 20–21).

Σημαντική πηγή εσόδων για το Κοινό αποτελούσαν οι φόροι των απελευθερώσεων. Το Κοινό όριζε με νόμο την καταβολή φόρου απελευθερώσεως: *κατὰ τοὺς Μαγ]νήτων νόμους* (**KM 25** στίχ. 11), *κατὰ τῶν [ἀπελευθέρ]ων νόμους*, *τοῖς ἀ]πελευθερικοῖς νόμοις* (**KM 39** στίχ. 12–13, 17, 26–27)· ωστόσο, στις σωζόμενες απελευθερωτικές επιγραφές της Δημητριάδας συνήθως αναφέρεται το ποσό της αποζημίωσης του απελεύθερου προς τον πρώην κύριό του, το *λύτρον* (**KM 25** στίχ. 12· **28** στίχ. 3· **29** στίχ. 8· **31** στίχ. 13· **37** στίχ. 2· **39** στίχ. 2, 5, 15) και όχι το ποσό του φόρου[415]. Φόρος αναφέρεται ρητά σε απελευθερωτική επιγραφή του 3ου αι. μ.Χ. (**KM 34** I στίχ. 23: *ἐλευθερικὸν τέλες*). Ωστόσο, κατά την Zelnick-Abramovitz, δεν πρόκειται για τον ομοσπονδιακό φόρο, αλλά για φόρο που κατέβαλλαν οι Ρωμαίοι πολίτες στο ρωμαϊκό κράτος για τις απελευθερώσεις (*vicesima libertatis*)· εφόσον οι επιγραφές χρονολογούνται μετά την *Constitutio Antoniniana*, οι Μάγνητες θεωρούνταν Ρωμαίοι πολίτες και επομένως υπόκειντο σε αυτόν τον φόρο[416].

Η προμήθεια σιτηρών αποτελούσε επίσης έναν τομέα για τον οποίο μεριμνούσαν οι ομοσπονδιακές αρχές· στο Κοινό υπήρχε ειδικό ταμείο για την αγορά σίτου (*σιτωνικόν*). Ο *στρατηγός Σώπατρος Εὐβούλου* τιμάται από το Κοινό, καθώς, σε περίοδο σιτοδείας, έδωσε σε αυτό το ταμείο τέσσερεις χιλιάδες δηνάρια: *ἐπέδωκεν παρ' ἑαυτοῦ εἰς τὸ σειτωνικὸν ἄτοκ[α]|[τὸν τῆς] ἀρχῆς χρόνον δεινάρια τετρακιχείλια* (**KM 8** στίχ. 13–14)[417]. Ένα ακόμη ψήφισμα του Κοινού προς τιμήν ομοσπονδιακού αξιωματούχου πιθανόν σχετίζεται με την προμήθεια σίτου (**KM 2** στίχ. 10: *σι]|[τ]ῶναι? τῆς πόλε[ως*). Τέλος, το λιμάνι της Δημητριάδας ήταν σημαντικό για την εξαγωγή των σιτηρών ολόκληρης της Θεσσαλίας, όπως αποδεικνύεται από το ψήφισμα του Κοινού των Θεσσαλών για την αποστολή σίτου στη

[415] Βλ. Helly 1976, 155 σημ. 27· Zelnick-Abramovitz 2013, 71–72, 126–127.

[416] Zelnick-Abramovitz 2013, 75–76. Ο Habicht (1987b, 287), ωστόσο, υποστηρίζει ότι πρόκειται για τον φόρο του Κοινού.

[417] Δεν γνωρίζουμε αν πρόκειται για δάνειο ή δωρεά (Μπαμπάκος 1961, 50). Μάλλον το πρώτο (βλ. *ἄτοκα*).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ρώμη: *Τὰς δὲ πόλεις ἐκ[ά]στην τοῦ διαταγέντος σίτου ποιήσασθα[ι]|τὴν καταγωγὴν ἐπὶ λιμέν[α] τὸν ἐπὶ τοῦ Δημητριείου ἢ ἐμ Φαλάροις ἢ ἐν|Δημητριάδι* (**ΚΘ 6** στίχ. 31–33)**.**

Λατρεία

Το λατρευτικό τοπίο του Κοινού των Μαγνήτων ταυτίζεται εν πολλοίς με αυτό της Δημητριάδας. Η Κραβαρίτου επισημαίνει ότι οι πολιτικές αλλαγές που επέφερε η ίδρυση του Κοινού συνέβαλαν στην αναδιοργάνωση και κωδικοποίηση των λατρευτικών συνηθειών της πρωτεύουσας. Στο πλαίσιο αυτό, επανήλθαν παραδοσιακές λατρείες, όπως της Αφροδίτης Νηλείας, της Αρτέμιδος Παγασίτιδος, ενώ άλλες όπως της Αρτέμιδος Ιωλκίας, του Διός Ακραίου και του Απόλλωνος Κοροπαίου αναγορεύτηκαν σε κύριες λατρείες της Δημητριάδας και κατ' επέκταση του Κοινού των Μαγνήτων[418].

Όπως άλλωστε έχουμε δει, ο *ιερέας του Διός Ακραίου* κατείχε ξεχωριστή θέση όχι μόνο στη Δημητριάδα, αλλά και σε ομοσπονδιακό επίπεδο, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι ήταν αξιωματούχος του Κοινού. Ενδεχομένως το ιερό του Διός Ακραίου στην κορυφή του Πηλίου να απέκτησε ξεχωριστή θέση στο πλαίσιο του Κοινού· ωστόσο, δεν έχουμε ενδείξεις που να τεκμηριώνουν ότι είχε ομοσπονδιακό χαρακτήρα, όπως υποστηρίζει ο Martin[419].

Κατά τη Ρωμαϊκή εποχή, στο λατρευτικό πεδίο προστίθεται η αυτοκρατορική λατρεία. Ήδη από τον 1ο αι. π.Χ., Ρωμαίοι αξιωματούχοι και έπειτα αυτοκράτορες τιμώνται από τη Δημητριάδα και το Κοινό των Μαγνήτων ως ευεργέτες και θεοί[420]· ωστόσο, όπως επισημαίνει η Κραβαρίτου, οι τιμές αυτές δεν μπορούν να θεωρηθούν αδιάσειστα τεκμήρια για την ύπαρξη αυτοκρατορικής λατρείας, από τη στιγμή μάλιστα που έχουν βρεθεί εκτός αρχαιολογικού πλαισίου[421].

Αντίθετα, σαφείς ενδείξεις αποτελούν ο βωμός του *Σεκούνδου Μενάνδρου* για τους Ολύμπιους θεούς και τον αυτοκράτορα Σεπτίμιο Σεβήρο (τέλη 2ου αι. μ.Χ.)[422], καθώς και επιγραφή, από την ίδια περίπου περίοδο ή λίγο μεταγενέστερη, στην οποία

[418] Kravaritou 2011, 123· 2016a, 145–146· 2016b, 555. Βλ. και το ανάθημα του Κοινού πιθανόν στην Αρτέμιδα Ιωλκία (**ΚΜ 40**).

[419] Martin 1975, 90.

[420] Βλ. τις τιμητικές επιγραφές της Δημητριάδας για τον Πομπήιο (*IG* IX 2, 1134), τον Καίσαρα (*SEG* 14, 474) και του Κοινού για τους αυτοκράτορες Τίτο (**ΚΜ 17**), Σεπτίμιο Σεβήρο (**ΚΜ 18**) και Καρίνο (**ΚΜ 19**).

[421] Βλ. Κραβαρίτου 2015, 285–287· Kravaritou 2016b, 557–562. Πρβλ. Camia 2011a, 146.

[422] *SEG* 25, 680.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

αναφέρεται το αξίωμα του *αγωνοθέτη* και *αρχιερέα των Σεβαστών*[423]. Συνεπώς, τουλάχιστον για την ύστερη Αυτοκρατορική εποχή, η ύπαρξη αυτοκρατορικής λατρείας σε ομοσπονδιακό επίπεδο μπορεί να θεωρηθεί βέβαιη[424].

Η ύπαρξη *αγωνοθέτη* και *ιερέα των Σεβαστών* αποτελεί απόδειξη για τη διοργάνωση αγώνων προς τιμήν του αυτοκράτορα (*Σεβαστά*) στη Δημητριάδα[425]. Υπάρχουν όμως και άλλες μαρτυρίες για αγώνες στη Δημητριάδα κατά την Αυτοκρατορική εποχή, στους οποίους συμμετείχαν αθλητές από διάφορα μέρη του ελληνικού κόσμου. Για την οργάνωση των αγώνων υπεύθυνο ήταν το Κοινό, όπως φαίνεται από τον κατάλογο νικών του Θεσπιέα αθλητή *Νικογένη Φαράδου*, στον οποίο, μεταξύ άλλων αγώνων στους οποίους διακρίθηκε, αναφέρονται και οι αγώνες του Κοινού των Μαγνήτων στη Δημητριάδα: *Κοινὸν Μαγνήτων ἐν Δημητριάδι vac.|τρίς* (**ΚΘ 69** στίχ. 1–2). Κατά τον Strasser, οι αγώνες αυτοί αναφέρονται και σε άλλους καταλόγους· δεν γνωρίζουμε όμως με βεβαιότητα αν σχετίζονταν με την αυτοκρατορική λατρεία[426].

Σε υπερτοπικό επίπεδο, οι Μάγνητες συμμετείχαν στη Δελφική Αμφικτιονία έως και την εποχή του Αυγούστου, οπότε έχασαν την εκπροσώπησή τους προς όφελος των Θεσσαλών[427]. Στην Αυτοκρατορική εποχή, συμμετείχαν σε ευρύτερες λατρευτικές ενώσεις, όπως το Πανελλήνιο[428].

Τέλος, το Κοινό είχε υιοθετήσει και χρησιμοποιούσε στα ψηφίσματά του, το ημερολόγιο της Δημητριάδας με τα θεοφόρα ονόματα μηνών (*Ἀφροδισιών*, *Ἀρεῖος*, *Ἀρτεμισιών*, *Ἀθηναιών*, *Δεῖος*, *Δημητριών*, *Ἑρμαιών/Ἑρμαῖος*, *Ἕστιος*, *Ἡρεών*, *Ἡφαιστιών*, *Ποσειδεών*) που της είχαν προσδώσει οι Μακεδόνες[429]. Το ημερολόγιο αυτό χρησιμοποιείται αδιάλειπτα έως την ύστερη Αυτοκρατορική εποχή, όπως φαίνεται από τις απελευθερωτικές επιγραφές του 2ου και 3ου αι. μ.Χ. (π.χ. **ΚΜ 29** στίχ. 6, 11· **30** στίχ. 1, 4· **36** στίχ. 2· **37** στίχ. 5· **38** στίχ. 1, 4, 7, 14).

[423] *SEG* 37, 463.

[424] Κραβαρίτου 2015, 286–287· Kravaritou 2016b, 560.

[425] Camia 2011a, 147.

[426] Strasser 2003, 271 (*SEG* 53, 474). Βλ. τους καταλόγους του *Μάρκου Αυρηλίου Δημοστράτου Δαμᾶ* από τις Σάρδεις (*SEG* 53, 1355 στήλη β΄ στίχ. 22) και του *Κορνηλίου Κορίνθου* από την Κόρινθο (*SEG* 29, 340 στίχ. 10).

[427] Παυσ. X 8, 3. Βλ. Lefèvre 1998, 90.

[428] *SEG* 25, 680 στίχ. 8–10: *Σε|κοῦνδος Μενάν|δρου ὁ Πανέλλην*.

[429] Κραβαρίτου 2009, 248· 2011, 121–122.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Παράρτημα

1. Στρατηγοί του Κοινού των Μαγνήτων

Ελάχιστοι *στρατηγοί* του Κοινού των Μαγνήτων είναι γνωστοί σήμερα, αν υπολογίσει κανείς ότι το Κοινό επιβίωσε έως τον 3ο αι. μ.Χ. Ως εκ τούτου, δεν έχουν υπάρξει πολλές εργασίες σχετικά με την αποκατάσταση της χρονολογικής διαδοχής των *στρατηγών* των Μαγνήτων. Η πιο αξιόλογη, η οποία ισχύει σε μεγάλο βαθμό μέχρι και σήμερα, είναι αυτή του Stählin στο άρθρο *Zur Chronologie und Erklärung der Inschriften von Magnesia und Demetrias* (1929), η οποία αφορά στους *στρατηγούς* του 2ου και 1ου αι. π.Χ. Κατά καιρούς έχουν υπάρξει και άλλες μεμονωμένες απόπειρες χρονολόγησης ορισμένων *στρατηγών* αυτής της περιόδου, όπως για παράδειγμα του Kramolisch[430].

Όσον αφορά την Αυτοκρατορική εποχή, ο Habicht με αφορμή την έκδοση απελευθερωτικών επιγραφών από τη Δημητριάδα επιχείρησε να τοποθετήσει σε χρονολογική σειρά ορισμένους *στρατηγούς* κυρίως του 3ου αι. μ.Χ.[431]. Ωστόσο, η αποκατάσταση της διαδοχής των *στρατηγών* αυτής της περιόδου παραμένει γενικά *terra incognita* λόγω της αποσπασματικότητας του διαθέσιμου επιγραφικού υλικού.

Στον κατάλογο που ακολουθεί οι *στρατηγοί* των Μαγνήτων παρουσιάζονται αρχικά αλφαβητικά ανά αιώνα με αναφορά στις κυριότερες προτάσεις χρονολόγησης που έχουν προτείνει ο Stählin ή ο Habicht, αλλά και λοιποί ερευνητές, όπως ο Kramolisch, ή εκδότες επιγραφών, όπως οι Μπάτζιου – Πίκουλας κ.ά. Επίσης, αναφέρονται και οι προτάσεις χρονολόγησης που έχουν καταγραφεί στο *LGPN* (A). Στη συνέχεια, επιχειρείται η παρουσίαση των *στρατηγών* κατά χρονολογική σειρά με βάση τις κυριότερες προτάσεις χρονολόγησης (B).

A. Στρατηγοί του Κοινού των Μαγνήτων αλφαβητικά ανά αιώνα

2ος αι. π.Χ.

Αἰτωλίων Δημητρίου Δημητριεὺς (**KM 7** στίχ. 1)

Τέλη 2ου αι. π.Χ. (Μπάτζιου, Πίκουλας 2010–2013, 343–350)· ca. 150 π.Χ. (*BE* 2015, 414).

Ἀντιγένης Φιλοδημίδου (**KM 20** στίχ. 6–7)

Ca. 130 π.Χ. (Stählin 1929, 214–215)· ante 146 π.Χ. (Kramolisch 1979, 208–209· *SEG* 29, 545· *LGPN*).

Ἀρίσταρχος Ἀριστοκράτους Ἰώλκιος (**KM 24** στίχ. 7)

[430] Kramolisch 1979, 208–209 (*SEG* 29, 545).

[431] Habicht 1987b, 278–292.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ca. 130 π.Χ. (Stählin 1929, 211)· 130–100 π.Χ. (Helly 1971, 555–559)· ca. 150 π.Χ. (Kramolisch 1979, 208–209· *SEG* 29, 545· *LGPN*).

Δημήτριος Αἰτωλίωνος Δημητριεὺς (**ΚΜ 2** στίχ. 6–7)

Ca. 140 π.Χ. (Stählin 1929, 211).

Διόδωρος Δίωνος Αἰολεὺς (**ΚΜ 14** στίχ. 6, 62, 86)

Β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (Μπαρδάνη [υπό έκδοση]).

Διονυσόδωρος Εὐφραίου Αἰολεὺς (**ΚΜ 23** στίχ. 3, 72)

Ca. 117 π.Χ. (Stählin 1929, 219–221)· β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (*LGPN*).

Ζωΐλος Ἐπιτέλου (**ΚΜ 13** στίχ. 1, 7, 20, 30)

Ca. 130 π.Χ. (Stählin 1929, 216–218· *LGPN*).

Ἱστιαῖος Νίκωνος Δημητριεὺς (**ΚΜ 10** στίχ. 1–2· **11** στίχ. 12)

Ca. 120–115 π.Χ. (Habicht 1982, 384–387)· β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (*LGPN*).

Κρίτων Κρίτωνος Δημητριεὺς (**ΚΜ 12** στίχ. 5–6)

Ca. 117 π.Χ. (Stählin 1929, 221–223)· β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (*LGPN*).

Λαέρτιος Διονυσογένου Δημητριεὺς (**ΚΜ 5** στίχ. 4)

Β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (Θεοχάρης 1960β, 79–80· *LGPN*).

Λυσίας Ἐπιτέλου Δημητριεὺς (**ΚΜ 21** στίχ. 1, 2, 9, 26)

Ca. 130 π.Χ. (Stählin 1929, 215–216)· ante 145 π.Χ. (Kramolisch 1979, 208–209· *SEG* 29, 545· *LGPN*).

Μένανδρος Νικίου Δημητριεὺς (**ΚΜ 3** στίχ. 5)

Ca. 130 π.Χ. (Stählin 1929, 218–219)· β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (*LGPN*).

1ος αι. π.Χ.

Πυθόδοτος Πραξίου (**ΚΜ 8** στίχ. 1)

1ος αι. π.Χ. (Stählin 1929, 225· *LGPN*).

Σώπατρος Εὐβούλου (**ΚΜ 8** στίχ. 5, 31, 37)

1ος αι. π.Χ. (Stählin 1929, 225· *LGPN*).

Αυτοκρατορική Περίοδος

Ἀρχέλαος Τειμασιθέου (**ΚΜ 37** στίχ. 1)

Μπαμπάκος 1961, 153–154· *LGPN*.

Ἐπαφρόδιτος Ἀριστάνδρου (**ΚΜ 30** στίχ. 4)

Μπαμπάκος 1961, 153· 2ος–3ος αι. μ.Χ. (*LGPN*).

Ἰούλιος Ἑρμ(ε)ίας (**ΚΜ 31** στίχ. 6· **37** στίχ. 3)

Μπαμπάκος 1961, 153–154· 3ος αι. μ.Χ. (Helly 1975, 138· *LGPN*).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Καῖσαρ (**KM 29** στίχ. 10)

Μπαμπάκος 1961, 153.

Καῖσαρ (**KM 32** στίχ. 1)

Καῖσαρ Τ[ιβέριος Κλαύδιος?] (**KM 27** στίχ. 1)

Επί Κλαυδίου (Μπαμπάκος 1961, 152)· 27–26 π.Χ. (Κοντογιάννης 2009, 117: *Καῖσαρ*)· επί Αδριανού (Bouchon *apud* Helly 2012–2013, 213).

Μᾶρκος Στάτιος Μόδιος (**KM 26** στίχ. 1)

Post 117 π.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 151).

Μητρᾶς Εὐπόρου (**KM 29** στιχ. 6–7)

Μπαμπάκος 1961, 153· 2ος μ.Χ. (*LGPN*).

Νεικίας (**KM 36** στίχ. 1)

Μπαμπάκος 1961, 153· 2ος–3ος αι. μ.Χ. (*LGPN*).

Νεικόλα(ο)ς (**KM 29** στίχ. 2· **35**)

Μπαμπάκος 1961, 153· 2ος μ.Χ. (*LGPN*).

Οὐῆρος (**KM 31** στίχ. 1)

Μπαμπάκος 1961, 153· 3ος μ.Χ. (*LGPN*).

2ος αι. μ.Χ.

Ἀνδριανὸς (**KM 39** στίχ. 7)

Β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Helly 1976, 156–158· *LGPN*). *Ἀνδρίας* κατὰ τον Κοντογιάννη (2009, 26).

Ἀριστοφυλίδης Τηλέφου (**KM 38** στίχ. 13–14)

2ος αι. μ.Χ.; (Kroog 1908, 57· Μπαμπάκος 1961, 152)· 2ος–3ος αι. μ.Χ. (*LGPN*).

Εὐμένης (**KM 39** στίχ. 4)

Β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Helly 1976, 156–158· *LGPN*).

Ζωΐλος Σείμου (**KM 38** στίχ. 7)

2ος αι. μ.Χ.; (Kroog 1908, 57· Μπαμπάκος 1961, 152· *LGPN*).

Λύκος Λύκου (**KM 38** στίχ. 1–2)

2ος αι. μ.Χ.; (Kroog 1908, 57· Μπαμπάκος 1961, 152)· 1ος–2ος αι. μ.Χ. (*LGPN*).

Μένανδρος Θείτου (**KM 38** στίχ. 10· **39** στίχ. 14)

2ος αι. μ.Χ.; (Kroog 1908, 57· Μπαμπάκος 1961, 152)· β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Helly 1976, 156–158· *LGPN*).

Νικοκράτης (**KM 39** στίχ. 9)

Β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ. (Helly 1976, 156–158· *LGPN*).

3ος αι. μ.Χ.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ἀγαθοκλῆς Δημητρίου (**KM 34** II στίχ. 2–3)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Ἀρ(ε)ιστοκλῆς Εὐμένους (**KM 34** I στίχ. 1–2, 6–7· IV στίχ. 18–19· V στίχ. 21–22)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Ἀριστόνεικος Ἀριστονε[ί]κου (**KM 34** V στίχ. 12–13)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Ἀριστόνικος νεώτερος (**KM 34** VI στίχ. 11–12)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Ἁρμόδικος (**KM 34** VIII στίχ. 17–18)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Ἡγησίας Διοκλέο(υ)ς (**KM 34** V στίχ. 8–9, 17–18· VI στίχ. 20)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Θεῖτος Σώτου (**KM 34** IV στίχ. 13–14)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Κρ(ε)ίτων Κρ(ε)ίτωνος (**KM 34** I στίχ. 19 – 20· V στίχ. 24–25)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Λέων Ἀριστονείκου (**KM 34** V στίχ. 5–6)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Μᾶρκος Οὔλπιος Ἡγησίας (**KM 28** στίχ. 1· **34** VI στίχ. 8–9)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Ν(ε)ικίας Πολυδώρου (**KM 34** I στίχ. 15–16· II στίχ. 17–18, 22–23· V στίχ. 1–2)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Ὀνήσιμος Ὀνησίμου (**KM 34** II στίχ. 13–14)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Σ(ε)ῖμος (**KM 34** III στίχ. 5· IV στίχ. 5, 16)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Σεῖμος Ἀγαθοκλέους (**KM 34** IV στίχ. 7–8)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Σώπατρος Σωσιπάτρου (**KM 34** II στίχ. 9–10· IV στίχ. 2–3· IX)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Φιλήμων Σεκούνδου (**KM 34** VIII στίχ. 22–23)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Φίλιππος (**ΚΜ 34** VII στίχ. 13–14)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Φίλιππος Ῥάπωνος (**ΚΜ 34** VIII στίχ. 2, 8–9)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Φλάβιος Εὐκράτης (**ΚΜ 34** I στίχ. 10–11· VI στίχ. 1)

Α΄ μισό 3ου αι. μ.Χ.; (Habicht 1987b, 278–292· *LGPN*).

Αποσπασματικώς σωζόμενοι

… Ἀριστάνδρου (**ΚΜ 25** στίχ. 2)

1ος–3ος αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 151).

Δη- (**ΚΜ 25** στίχ. 14–15)

1ος–3ος αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 151).

Ἑλλανο- (**ΚΜ 39** στίχ. 21)

150–200 μ.Χ. (Helly 1976, 156–158).

Ἐπ- (**ΚΜ 32** στίχ. 3)

1ος–3ος αι. μ.Χ.

Π- (**ΚΜ 27** στίχ. 5)

Επί Κλαυδίου (Μπαμπάκος 1961, 152)· επί Αδριανού (Bouchon *apud* Helly 2012–2013, 213).

Στε[φ]- (**ΚΜ 29** στίχ. 1)

1ος–3ος αι. μ.Χ. (Μπαμπάκος 1961, 152–153).

-δου (**ΚΜ 39** στίχ. 1)

150–200 μ.Χ. (Helly 1976, 156–158).

Β. Προτάσεις χρονολογικής διαδοχής των στρατηγών του Κοινού των Μαγνήτων

ca. 150 π.Χ.	Αἰτωλίων Δημητρίου (*BE* 2015, 414), Ἀρίσταρχος Ἀριστοκράτους, Ἀντιγένης Φιλοδημίδου, Λυσίας Ἐπιτέλου (Kramolisch 1979)	Διόδωρος Δίωνος, Λαέρτιος Διονυσογένου
ca. 140 π.Χ.	Δημήτριος Αἰτωλίωνος (Stählin 1929)	
ca. 130 π.Χ.	Ἀντιγένης Φιλοδημίδου, Ἀρίσταρχος Ἀριστοκράτους, Ζωΐλος Ἐπιτέλου, Λυσίας Ἐπιτέλου, Μένανδρος Νικίου (Stählin 1929)	

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ca. 117 π.Χ.	Διονυσόδωρος Εὐφραίου, Ἰστιαῖος Νίκωνος, Κρίτων Κρίτωνος (Stählin 1929)		
	Αἰτωλίων Δημητρίου (Μπάτζιου, Πίκουλας 2013)		
1ος αι. π.Χ.	Σώπατρος Εὐβούλου Πυθόδοτος Πραξίου (Stählin 1929)		
1ος αι. μ.Χ.			Ἀρχέλαος Τειμασιθέου, Ἐπαφρόδιτος Ἀριστάνδρου, Ἰούλιος Ἑρμ(ε)ίας, Καῖσαρ, Καῖσαρ, Καῖσαρ Τ[ιβέριος Κλαύδιος?], Μᾶρκος Στάτιος Μόδιος, Μητρᾶς Εὐπόρου, Νεικίας, Νεικόλα(ο)ς, Οὐῆρος
2ος αι. μ.Χ. (150–200)	Λύκος Λύκου	Εὐμένης	
		Ἀνδριανὸς	
	Ζωΐλος Σείμου	Νικοκράτης	
	Μένανδρος Θείτου (Helly 1976)		
	Ἀριστοφυλίδας Τηλέφου		
3ος αι. μ.Χ. (200–250)	Φίλιππος Ῥάπωνος		
	Ἀρμόδικος		
	Φιλήμων Σεκούνδου		
	Ἀγαθοκλῆς Δημητρίου		
	Σώπατρος Σωσιπάτρου		
	Ὀνήσιμος Ὀνησίμου Σεῖμος Ἀγαθοκλέους Λέων Ἀριστονείκου		
	Θεῖτος Σώτου Ἡγησίας Διοκλέο(υ)ς		
	Ἀρ(ε)ιστοκλῆς Εὐμένους		
	Φλάβιος Εὐκράτης		
	Ν(ε)ικίας Πολυδώρου		
	Κρ(ε)ίτων Κρ(ε)ίτωνος		
	Ἀριστόνεικος Ἀριστονε[ί]κου		
	Ἀριστόνεικος νεώτερος		
	(Habicht 1987b)		

2. Λοιποί αξιωματούχοι του Κοινού των Μαγνήτων

Α. Γραμματείς των συνέδρων

Δημήτριος Ὀρέστου Δημητριεὺς (**KM 5** στίχ. 1, 5, 19, 26)

Β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (Θεοχάρης 1960β, 79–80· *LGPN*).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ἑρμογένης Ἀδύμου Δημητριεὺς (**ΚΜ 3** στίχ. 1, 10, 22–23, 28–29)

Ca. 130 π.Χ. (Stählin 1929, 218–219· *LGPN*).

Μειδίας (**ΚΜ 13** στίχ. 1, 20)

Ca. 130 π.Χ. (Stählin 1929, 216–218· *LGPN*).

Σῖμος (**ΚΜ 6** στίχ. 7)

Ca. 117 π.Χ. (Stählin 1929, 224· *LGPN*).

Σώτιμος Ἀριστομάχου (**ΚΜ 11** στίχ. 13)

Ca. 120–115 π.Χ. (Habicht 1982, 384–387· *LGPN*).

Τιμόθεος (**ΚΜ 14** στίχ. 86)

Β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (Μπαρδάνη [υπό έκδοση]).

Εὔβουλος Εὐβούλου (**ΚΜ 8** στίχ. 2)

1ος αι. π.Χ. (Stählin 1929, 225· *LGPN*).

Β. Ταμίες

Ἀντίπατρος (**ΚΜ 1** στίχ. 8)

Β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (Habicht 1987b, 269–271· *LGPN*).

Διογένης Νικολάου Δημητριεὺς (**ΚΜ 3** στίχ. 6–7· **4** στίχ. 7)

Ca. 130 π.Χ. (Stählin 1929, 218–219)· ca. 150 π.Χ. (*LGPN*).

Μενέλαος (**ΚΜ 14** στίχ. 84)

Β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (Μπαρδάνη [υπό έκδοση]).

Τειμόκριτος Κασσάνδρου (**ΚΜ 8** στίχ. 3)

1ος αι. π.Χ. (Stählin 1929, 225· *LGPN*).

Γ. Ιππάρχης

Νικομήδης Σίμου (**ΚΜ 3** στίχ. 6)

Ca. 130 π.Χ. (Stählin 1929, 218–219· *LGPN*).

Δ. Ναύαρχος

Θεόδοτος Διογένου (**ΚΜ 3** στίχ. 6)

Ca. 130 π.Χ. (Stählin 1929, 218–219)· ca. 150 π.Χ. (*LGPN*).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

3. ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΠΕΡΡΑΙΒΩΝ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Πηγές

Άμεσες:

Επιγραφές

Ψηφίσματα του Κοινού: Το μόνο μέχρι σήμερα γνωστό ψήφισμα του Κοινού των Περραιβών είναι ένα τιμητικό ψήφισμα για δικαστές πιθανόν από τις Φθιώτιδες Θήβες. Βρέθηκε στη θέση που, σύμφωνα με τους εκδότες, ταυτίζεται με την πόλη Λειμώνη και χρονολογείται μεταξύ 196 και 146 π.Χ. (**ΚΠ 1**).

Έμμεσες:

Επιγραφές

α) **Ψηφίσματα πόλεων του Κοινού** τα οποία χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού:

Γόννοι

ΚΠ 2: Τιμητικό ψήφισμα για τους Φαλανναίους *Ἀπολλόδωρο* και *Διόδωρο Ἀπολλοδώρου* (ca. 180–160 π.Χ., πιθανόν ca. 160)

ΚΠ 3: Τιμητικό ψήφισμα για τους Ρωμαίους *Γάιο Φλάβιο Ἀπολλώνιο* και *Γάιο Φλάβιο Βόκκωνα* (ca. 180–160 π.Χ.)

ΚΠ 4: Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τη Μονδαία (ca. 178 π.Χ.)

Ολοσσών

ΚΠ 5: Τιμητικό ψήφισμα για τον Ρωμαίο *Λεύκιο Ἀκούτιο* (ca. 175–150 π.Χ.)

Χυρετίαι

ΚΠ 6: Τιμητικό ψήφισμα για τον Ρωμαίο *Σέξτο Ὀρφιδιηνό* (ca. 190 π.Χ.)

ΚΠ 7: Επιστολή και τιμητικό ψήφισμα για τον Ολοσσόνιο *Ἐπῖνο Σωπάτρου* (ca. 190 π.Χ.)

Δημητριάς

ΚΠ 8: Τιμητικό ψήφισμα της Ολοσσόνος για δικαστές από τη Δημητριάδα (ca. 130 π.Χ. ή ca. 150 π.Χ.)

β) **Διαιτησία Ερεικινίου – Φαϋττού**; (αρχές 2ου αι. π.Χ.), στην οποία απαντά η φράση *Περραιβῶν νόμος* (**ΚΠ 10**). Η προέλευση της επιγραφής από τη Φαϋττό αμφισβητείται, ενώ μάλλον πρόκειται για διαιτησία μεταξύ ιδιωτών και του Κοινού ή πόλης του.

γ) **Τιμητικό ψήφισμα του Κοινού των Θεσσαλών** για τον Λαρισαίο *Ἀριστοκλῆ Ἀριστοκλέους* (196–146 π.Χ.), στο οποίο υπάρχει αναφορά στο *σύμβολο* μεταξύ Θεσσαλών και Περραιβών (**ΚΘ 1**). Προέρχεται από τη Λάρισα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

δ) **Διαιτησία Μονδαίας – Αζώρου** (ca. 178 π.Χ.), η οποία χρονολογείται με βάση τους *στρατηγούς* των Θεσσαλών και των Περραιβών (**ΚΘ 59**). Βρέθηκε στην Κέρκυρα.

ε) **Πρόσταγμα και επιστολές του Αιμιλίου Παύλου** προς την πόλη των Γόννων (167 π.Χ.), σε μία εκ των οποίων αναφέρονται θεσμοί του Κοινού: ο *στρατηγός* και το *συνέδριο* (**ΚΠ 9**). Βρέθηκε στη Δολίχη.

στ) **Ψήφισμα της Δημητριάδας για την αναγραφή τιμών** που είχαν αποδοθεί σε Δημητριείς δικαστές από περραιβική πόλη (ca. 130 π.Χ. ή πριν το 146 π.Χ.). Στο ψήφισμα γίνεται αναφορά στο *σύμβολο* μεταξύ Θεσσαλών (ή κατ' άλλους Μαγνήτων) και Περραιβών (**ΚΠ 11**). Προέρχεται από τη Δημητριάδα.

Συγγραφείς

Πολύβιος: Σχετικά με τους Περραιβούς που απευθύνθηκαν στους Ρωμαίους, το 186 π.Χ., προκειμένου να αιτηθούν την επιστροφή των πόλεων που είχε καταλάβει ο Φίλιππος Ε΄ κατά τον Αντιοχικό Πόλεμο, αναφέρει ότι *κατὰ κοινὸν ἦκον καὶ κατ' ἰδίαν ἀφ' ἑκάστης πόλεως πρεσβευταί* (**ΚΘ 238**).

Το όνομα του Κοινού

Το Κοινό των Περραιβών δηλώνεται στις επιγραφές ως εξής:

α) *Περραιβοὶ* (**ΚΠ 1** στίχ. 7· **2** στίχ. 1· **8** στίχ. 28· **10** στίχ. 38· **11** στίχ. 4· **ΚΘ 59** στίχ. 5)

β) *Περραιβία* (**ΚΠ 1** στίχ. 18).

Ιστορική εξέλιξη

Το Κοινό των Περραιβών ιδρύθηκε κατά την πρώτη φάση ομοσπονδιακής διεύρυνσης που έλαβε χώρα στη Θεσσαλία μετά το τέλος του Β΄ Μακεδονικού Πολέμου, το 197 π.Χ., και τη διακήρυξη της ελευθερίας των Ελλήνων στα Ίσθμια. Η επιστολή του Φλαμινίνου[432] στις Χυρετίες, με την οποία αποδίδονται στην πόλη γη και λοιπές κτήσεις που είχαν περάσει στα χέρια των Ρωμαίων ως συνέπεια του πολέμου που είχε προηγηθεί, αποδεικνύει το ενδιαφέρον για την οργάνωση της περιοχής μετά τη λήξη της μακεδονικής κυριαρχίας. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να ενταχθεί και η οργάνωση του Κοινού των Περραιβών. Επιγραφικά το Κοινό μαρτυρείται από το 190 π.Χ. (πρωιμότερες μαρτυρίες: **ΚΠ 7** και **8**).

[432] Sherk, *RDGE* 33 (*IG* IX 2, 338· *Syll*³ 593). Βλ. και Armstrong, Walsh 1986 (*BE* 1988, 435· *SEG* 36, 542).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Η ιστορία του Κοινού σημαδεύθηκε από τους πολέμους των Ρωμαίων κατά του Αντιόχου Γ΄ και του Περσέα. Κατά τη διάρκεια του Αντιοχικού Πολέμου, πόλεις του Κοινού λεηλατήθηκαν από τους Αιτωλούς ή πέρασαν στην κυριαρχία τους, για να ανακαταληφθούν λίγο αργότερα από τον Φίλιππο Ε΄ και τους Ρωμαίους[433]. Ο Φίλιππος Ε΄ διατήρησε υπό την κυριαρχία του τις πόλεις που κατέλαβε, με αποτέλεσμα οι Περραιβοί, το 186 π.Χ., να στείλουν πρεσβευτές στους Ρωμαίους *κατὰ κοινὸν* και *κατ' ἰδίαν ἀφ' ἑκάστης πόλεως* ζητώντας την επιστροφή τους, όπως αναφέρει ο Πολύβιος (**ΚΘ 238**).

Κατά τη διάρκεια του Γ΄ Μακεδονικού Πολέμου, οι πόλεις του Κοινού βρέθηκαν εκ νέου ανάμεσα στις αντιμαχόμενες παρατάξεις[434]. Μολονότι δεν αποδεικνύεται ότι το Κοινό υποστήριξε τους Μακεδόνες, ένα πρόσταγμα του Αιμιλίου Παύλου, με το οποίο εκχωρείται η περιουσία δύο πολιτών των Γόννων στον *Δημόφιλο* από τη Δολίχη, αποτελεί τεκμήριο της ύπαρξης φιλομακεδονικής μερίδας στο εσωτερικό κάποιων περραιβικών πόλεων (αναμφίβολα οι πολίτες των Γόννων των οποίων η περιουσία δημεύθηκε υπήρξαν υποστηρικτές του Περσέα)[435]. Το πρόσταγμα συνοδεύεται από δύο επιστολές προς τις αρχές της πόλης των Γόννων από τις οποίες ο Αιμίλιος Παύλος ζητά την άμεση εφαρμογή του (**ΚΠ 9**). Στη δεύτερη εξ αυτών επικρίνει την ολιγωρία τους και τους υποδεικνύει να μεταφέρουν το ζήτημα στις αρχές του Κοινού των Περραιβών, τον *στρατηγό* και τους συνέδρους (**ΚΠ 9** στίχ. 28)[436].

---

[433] Liv. XXXVI 10, 5· 13, 3–5. Στο πλαίσιο αυτό, οι Χυρετίες τίμησαν τον *Σέξτο Ὀρφιδιηνό*, ο οποίος φρόντισε να μην επιβαρυνθεί η πόλη κατά την παραμονή των ρωμαϊκών στρατευμάτων στις Χυρετίες (**ΚΠ 6** στίχ. 17–20). Ο Αρβανιτόπουλος (1917, 5) αναφέρει ότι ο *Σέξτος* ήταν επικεφαλής της ρωμαϊκής φρουράς που τοποθετήθηκε στις Χυρετίες μετά την κατάληψη της πόλης (βλ. και Bouchon 2007, 268). Ωστόσο, η ιδιότητά του ως στρατιωτικού έχει αμφισβητηθεί, δεδομένου ότι η παρουσία του στην πόλη αναφέρεται ως *παρεπιδημία* (στίχ. 15) και το όνομά του δεν συνοδεύεται από κάποιον τίτλο· πιθανότερα πρόκειται για κάποιον έμπορο (Zoumbaki 2017, 247–248 σημ. 7).

[434] Liv. XLII 53, 6–9· 54, 1–8· 67, 6–7. Για την πορεία που ακολούθησαν ο ρωμαϊκός και ο μακεδονικός στρατός στην Περραιβία, βλ. Helly 2007, 131–133.

[435] Bouchon 2014, 499–504. Ο ευνοούμενος *Δημόφιλος* ταυτίζεται μάλλον με τον αναφερόμενο από τον Λίβιο έμπορο *Μηνόφιλο*, ο οποίος βοήθησε τους Ρωμαίους, στη διάρκεια του πολέμου, δείχνοντάς τους τον δρόμο για τη διάβαση του Ολύμπου (βλ. Bouchon 2014, 497–499· Μπάτζιου, Πίκουλας 2014–2019, 294–295 *contra* Thornton 2016, 236–240).

[436] Δεν απευθύνεται ο ίδιος ο Αιμίλιος Παύλος στις αρχές του Κοινού, όπως υποστηρίζει ο Bouchon (2014, 494 [μτφρ.], 508), αλλά προτρέπει τις αρχές των Γόννων να το κάνουν (βλ. Μπάτζιου, Πίκουλας 2014–2019, 292–293).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Όσον αφορά το τέλος του Κοινού των Περραιβών, επί χρόνια κυριαρχούσε η άποψη ότι το Κοινό καταλύθηκε την εποχή του Αυγούστου ως συνέπεια της αναδιοργάνωσης της Αμφικτιονίας που είχε ως αποτέλεσμα οι *περίοικοι* να χάσουν τις ψήφους τους[437].

Βασιζόμενος σε απελευθερωτικές επιγραφές από το Πύθιο χρονολογούμενες με βάση τον *στρατηγό* των Θεσσαλών, γύρω στο 130 π.Χ. (**ΚΘ 191–192**), ο Μπαμπάκος υποστήριξε ότι η κατάλυση του Κοινού συνέβη πολύ νωρίτερα από την εποχή του Αυγούστου και πρότεινε ως χρονολογία το 146 π.Χ., έτος ανακατατάξεων για τα ελληνικά ομοσπονδιακά κράτη[438].

Την άποψη αυτή τεκμηρίωσε με μεγαλύτερη ακρίβεια ο Kramolisch χρονολογώντας εκ νέου το μόνο ψήφισμα πόλεως του Κοινού με αναφορά σε *στρατηγό* των Περραιβών που μέχρι τότε τοποθετούνταν μετά το 146 π.Χ.[439]. Πρόκειται για το τιμητικό ψήφισμα της Ολοσσόνος για δικαστές από τη Δημητριάδα (**ΚΠ 8**), το οποίο είχε χρονολογηθεί αρχικά γύρω στο 130 π.Χ., λόγω της παρουσίας σε αυτό του Δημητριέα δικαστή *Φιλοστράτου Ἰστιαίου*, αδελφού του *ιερομνήμονα* των Μαγνήτων περί το 130 π.Χ., *Δημητρίου Ἰστιαίου*[440]. Αυτή η χρονολόγηση ταίριαζε με την κρατούσα αντίληψη της εποχής που ήθελε το τέλος του Κοινού να συμβαίνει την εποχή του Αυγούστου.

Οι απελευθερωτικές επιγραφές από το Πύθιο όμως έδειξαν ότι κάτι τέτοιο δεν μπορεί να ισχύει. Στο πλαίσιο αυτό, ο Kramolisch συμπεραίνει ότι το ψήφισμα της Ολοσσόνος πρέπει να χρονολογηθεί στα μέσα του 2ου αι. π.Χ. υποστηρίζοντας ότι ο *Φιλόστρατος Ἰστιαίου* δεν είναι απαραίτητα σύγχρονος με τον αδελφό του *Δημήτριο, ιερομνήμονα* περί το 130 π.Χ.[441]. Η άποψη περί κατάλυσης του Κοινού των Περραιβών το 146 π.Χ. είναι σήμερα κοινώς αποδεκτή.

---

[437] Βλ. Kip 1910, 113–114· Busolt, Swoboda 1920–1926, 1494· Lenk 1937, 909.

[438] Μπαμπάκος 1961, 30–32.

[439] Kramolisch 1979 (*SEG* 29, 544).

[440] Αρβανιτόπουλος 1929, 124· Stählin 1929, 218.

[441] Ανάλογη περίπτωση αποτελεί το ψήφισμα της Δημητριάδας για την αναγραφή σε δημόσιο τόπο τιμών υπέρ Δημητριέων δικαστών που είχαν σταλεί σε περραιβική πόλη δυνάμει του *συμβόλου* μεταξύ Περραιβών και Θεσσαλών (**ΚΠ 11**). Ο Stählin (1929, 212–214) το είχε χρονολογήσει γύρω στο 130 π.Χ. δεδομένου ότι οι αποσταλέντες δικαστές *Ζωΐλος Ἐπιτέλου* και *Ἀντιγένης Φιλοδημίδου* μαρτυρούνται σε επιγραφές της Δημητριάδας και του Κοινού των Μαγνήτων περί το 130 π.Χ. Ωστόσο, τίποτα δεν μας εμποδίζει να υποθέσουμε ότι η αποστολή των δικαστών από τη Δημητριάδα και η απόδοση τιμών σε αυτούς από τους Περραιβούς έγινε πριν από την κατάλυση του Κοινού των Περραιβών, το 146 π.Χ., όταν ακόμη ίσχυε το *σύμβολο* μεταξύ Θεσσαλών και Περραιβών.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Άλλες απόψεις που έχουν εκφραστεί κατά καιρούς τοποθετούν το τέλος του Κοινού το 168 π.Χ., ως αποτέλεσμα του Γ΄ Μακεδονικού Πολέμου[442], άποψη που δεν μπορεί να ισχύει, όπως αποδεικνύεται από το πρόσταγμα του Αιμιλίου Παύλου (167 π.Χ.) το οποίο αναφέρεται στις ομοσπονδιακές αρχές (**ΚΠ 9**).

Όρια

Το Κοινό των Περραιβών περιλάμβανε όλες τις πόλεις της Περραιβίας. Οι πόλεις για τις οποίες υπάρχουν μαρτυρίες που τεκμηριώνουν τη συμμετοχή τους στο Κοινό είναι:

Γόννοι

Αποτελούν τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΠ 2** στίχ. 1–3· **6** στίχ. 1–2· **ΚΘ 59** στίχ. 5–7). Ψηφίσματα της πόλης χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΠ 2** στίχ. 1–3· **3** στίχ. 1–3· **4** στίχ. 11–13).

Ολοσσών

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΠ 7** στίχ. 11–12). Ψηφίσματα της πόλης χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΠ 5** στίχ. 1· **8** στίχ. 1–2).

Ερεικίνιο

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΠ 3** στίχ. 1–3).

Μονδαία

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΠ 5** στίχ. 1).

Φαλάννα

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΠ 4** στίχ. 11–13· **8** στίχ. 1–2).

Χυρετίαι

Ψηφίσματα της πόλης χρονολογούνται με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΠ 6** στίχ. 1–2· **7** στίχ. 11–12).

Τρίπολη (Άζωρος, Δολίχη, Πύθιον)

Στη διαιτησία Μονδαίας – Αζώρου, η διπλή χρονολόγηση, τόσο με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού των Θεσσαλών όσο και τον *στρατηγό* του Κοινού των Περραιβών (**ΚΘ 59** στίχ. στίχ. 5–7) καθιστά σαφές ότι οι δύο πόλεις ανήκαν σε διαφορετικά Κοινά, η Μονδαία στο Κοινό των Θεσσαλών και η Άζωρος στο Κοινό των Περραιβών.

Το πρόσταγμα του Αιμιλίου Παύλου (**ΚΠ 9**) που βρέθηκε στη Δολίχη και αφορά σε πολίτη της Δολίχης, απευθύνεται στο Κοινό των Περραιβών, ενώ στη δεύτερη επιστολή

[442] Martin 1975, 69.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

που το συνοδεύει ο *στρατηγός* και το *συνέδριο* του Κοινού καλούνται να μεσολαβήσουν ώστε να εφαρμοστεί η ρωμαϊκή απόφαση υπέρ του Δολιχαίου *Δημοφίλου*. Επομένως, είναι σαφές ότι η Δολίχη ανήκε στη δικαιοδοσία του Κοινού των Περραιβών.

Εφόσον η Άζωρος και η Δολίχη είναι μέλη του Κοινού των Περραιβών, το ίδιο θα πρέπει να ισχύει και για το Πύθιον, δεδομένου ότι οι τρεις αυτές πόλεις αποτελούσαν μια ενιαία οντότητα, την Τρίπολη, με κοινή οργάνωση, όπως θα δούμε στην επόμενη υποενότητα.

Με βάση τα παραπάνω, η άποψη περί μη συμμετοχής της Τρίπολης στο Κοινό των Περραιβών είναι αβάσιμη[443].

Μαλλοία

Αποτελεί μία από τις πόλεις που είχε καταλάβει ο Φίλιππος Ε΄ κατά τη διάρκεια του Αντιοχικού Πολέμου, την επιστροφή της οποίας διεκδικούσαν έπειτα οι Περραιβοί από τους Ρωμαίους: *Perrhaebi Gonnocondylum, quod Philippus Olympiadem appellaverat, Perrhaebiae fuisse, et ut sibi restitueretur, agebant; et de Malloea et Ericinio eadem postulatio erat*[444]. Επομένως, θα πρέπει να ήταν μέλος του Κοινού.

Μυλαί (;)

Ο Λίβιος αναφέρει ότι η πόλη πολιορκήθηκε και στη συνέχεια καταστράφηκε από τον Περσέα κατά την πορεία του στην Περραιβία[445]. Πιθανόν ήταν μέλος του Κοινού.

Άσκυρις (;)

Δεν μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα αν ήταν πόλη του Κοινού. Το εθνικό *Ἀσκυριεὺς* μαρτυρείται σε δύο επιγραφές από τις αρχές του 2ου αι. π.Χ.[446]· ωστόσο, το τοπωνύμιο Άσκυρις δεν έχει ταυτιστεί με κάποιον οικισμό ούτε είναι βέβαιο ότι είχε *status* πόλεως[447].

Λειμώνη (;)

[443] Βλ. Liampi (1990, 15) για την οποία η αναφορά του *στρατηγού* των Περραιβών στη διαιτησία Μονδαίας – Αζώρου ερμηνεύεται ως παρουσία ενός ουδέτερου μέλους μεταξύ των δύο αντίδικων πόλεων· *contra* Lucas 1997, 219.

[444] Liv. XXXIX 25, 16.

[445] Liv. XLII 54, 1–6.

[446] *IG* IX 2, 521 στίχ. 5, 7 (διαιτησία πιθανόν μεταξύ Κονδαίας και Γόννων)· *SEG* 36, 552 στίχ. 5–6 (ψήφισμα Πυθίου).

[447] Βλ. Helly 1973, 177–180· Lucas 1991, 135–144· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 690.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Στη θέση στην οποία τοποθετείται η Λειμώνη βρέθηκε το υπό έκδοση ψήφισμα του Κοινού (**ΚΠ 1**). Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι ήταν πόλη του Κοινού, από τη στιγμή μάλιστα που δεν είναι βέβαιο ότι είχε *status* πόλεως[448].

Τα όρια του Κοινού των Περραιβών ήταν ευμετάβλητα λόγω των διαδοχικών πολέμων που έλαβαν χώρα στη Θεσσαλία κατά το α΄ μισό του 2ου αι. π.Χ. Όπως ήδη αναφέρθηκε, μετά τον Αντιοχικό Πόλεμο, ο Φίλιππος Ε΄ διατήρησε υπό την κατοχή του πόλεις του Κοινού που είχε ανακαταλάβει από τους Αιτωλούς και τις οποίες οι Περραιβοί διεκδίκησαν το 186/5 π.Χ. ενώπιον των Ρωμαίων *κατὰ κοινὸν* και *κατ' ἰδίαν ἀφ' ἑκάστης πόλεως* (**ΚΘ 238**). Στο χωρίο που παραθέσαμε παραπάνω, ο Λίβιος αναφέρει ότι οι Περραιβοί ζητούσαν την επιστροφή του Γοννοκόνδυλου, της Μαλλοίας και του Ερεικινίου[449].

Άγνωστο παραμένει αν οι πόλεις επέστρεψαν στο Κοινό το 186/5 π.Χ. ή μετά την οριστική κατάλυση της μακεδονικής δύναμης το 168 π.Χ.· ένας *στρατηγός* των Περραιβών από το Ερεικίνιο εμφανίζεται αρκετά αργότερα, γύρω στο 160 π.Χ., στο ψήφισμα των Γόννων για τους Φαλανναίους *Ἀπολλόδωρο* και *Διόδωρο Ἀπολλοδώρου* (**ΚΠ 2** στίχ. 1–3).

Κατά τη διάρκεια του Γ΄ Μακεδονικού Πολέμου, μεγάλο μέρος της Περραιβίας (Τρίπολη, Γόννοι, Μαλλοία, Χυρετίαι, Μυλαί) καταλήφθηκε από τον Περσέα[450]. Τα όρια του Κοινού των Περραιβών θα πρέπει να σταθεροποιήθηκαν μετά το 168 π.Χ. και τη διάλυση του μακεδονικού βασιλείου.

Δεν ήταν μόνο η μακεδονική απειλή όμως που καθιστούσε τα όρια ευμετάβλητα, όπως αποδεικνύει η περίπτωση της Μονδαίας, την οποία αφαίρεσαν από το Κοινό των Περραιβών οι Θεσσαλοί. Προηγουμένως είδαμε ότι η Μονδαία συγκαταλέγεται στις πόλεις του Κοινού, εφόσον ο *στρατηγός* των Περραιβών στο τιμητικό ψήφισμα της Ολοσσόνος για τον *Λεύκιο Ἀκούτιο* προέρχεται από τη Μονδαία (**ΚΠ 5** στίχ. 1). Ωστόσο, στη διαιτησία Μονδαίας – Αζώρου, η Μονδαία φαίνεται να ανήκει στη δικαιοδοσία του Κοινού των Θεσσαλών, όπως επισημάνθηκε παραπάνω.

Η διαιτησία χρονολογείται γύρω στο 178 π.Χ., έτος το οποίο αποτελεί *terminus ante quem* για την ένταξη της Μονδαίας στο Κοινό των Θεσσαλών. Ο Lucas υποστηρίζει ότι αυτή έγινε είτε από τον Φλαμινίνο το 196 π.Χ. (δηλαδή εξαρχής από την ίδρυση των

[448] Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 690.

[449] Liv. XXXIX 25, 16. Ο Γοννοκόνδυλος πιθανόν αποτελούσε *κώμη* των Γόννων (βλ. Helly, *Gonnoi* I σ. 46· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 690).

[450] Liv. XLII 53, 6–9· 54, 1–8.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Κοινών η Μονδαία αποδόθηκε στους Θεσσαλούς) είτε το αργότερο το 185 π.Χ., όταν Θεσσαλοί και οι Περραιβοί διεκδίκησαν από τους Ρωμαίους τις πόλεις που είχε καταλάβει ο Φίλιππος Ε΄ (αν και η Μονδαία δεν αναφέρεται μεταξύ των πόλεων που διεκδικούσαν ούτε οι μεν ούτε οι δε)[451].

Η Μονδαία επέστρεψε στο Κοινό των Περραιβών κάποια στιγμή μετά το 178 π.Χ. Το ψήφισμα της Ολοσσόνος που χρονολογείται με βάση τον *στρατηγό* από τη Μονδαία τοποθετείται στο β΄ τέταρτο του 2ου αι. π.Χ. (175–150), με τη χρονολόγηση κοντά στα μέσα του 2ου αι. π.Χ. να είναι πιθανότερη, καθώς, όπως αναφέρει ο Bouchon, ο τιμώμενος *Λεύκιος Ἀκούτιος* μαρτυρείται σε επιτύμβια στήλη από τη Δήλο, η οποία χρονολογείται στα τέλη του 2ου αι. π.Χ.[452]. Στο πλαίσιο αυτό, το ψήφισμα της Ολοσσόνος προς τιμήν του δεν μπορεί να απέχει πολύ από το τέλος του 2ου αιώνα.

Επομένως, η Μονδαία εντάχθηκε στο Κοινό των Θεσσαλών πριν το 178 π.Χ. (το 185;) και επέστρεψε στο Κοινό των Περραιβών πριν από τα μέσα του 2ου αι. π.Χ. (το 168;). Πότε ακριβώς συνέβησαν αυτές οι μετακινήσεις δεν μπορεί να προσδιοριστεί με μεγαλύτερη ακρίβεια. Άγνωστο επίσης παραμένει γιατί οι Θεσσαλοί διεκδικούσαν αυτή την περραιβική πόλη. Σε κάθε περίπτωση, όπως αναφέρει ο Κοντογιάννης, η ένταξη της Μονδαίας στο Κοινό των Θεσσαλών αποτελεί παρένθεση, η χρονική διάρκεια της οποίας παραμένει άγνωστη[453].

Θεσμοί και πολιτική οργάνωση

Για το Κοινό των Περραιβών μαρτυρούνται οι ακόλουθοι θεσμοί:

Κοινοί άρχοντες

κοινοὶ ἄρχοντες (**ΚΠ 1** στίχ. 23–24)

Ο όρος περιγράφει το σύνολο των αξιωματούχων του Κοινού, από τους οποίους, ωστόσο, γνωρίζουμε μόνο τον *στρατηγό*.

Στρατηγός

στρατηγὸς τῶν Περραιβῶν (**ΚΠ 9** στίχ. 28)
στρατηγοῦντος τῶν Περραιβῶν (**ΚΠ 2** στίχ. 1–2· **8** στίχ. 1;)

[451] Lucas 1997, 220. Πρβλ. Helly 1979, 181.

[452] Bouchon 2007, 268–269.

[453] Κοντογιάννης 2006, 96. Στον κατάλογο *θεωροδόκων* των Δελφών (Plassart 1921, 29 V C· πρβλ. Lucas 1997, 86–87), γύρω στο 140 π.Χ. (Stählin 1929, 211), η Μονδαία αναφέρεται μεταξύ των θεσσαλικών πόλεων, όπως θα περίμενε κανείς μετά το 146 π.Χ. και την κατάλυση του Κοινού των Περραιβών.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στρατηγοῦντος (**ΚΠ 3** στίχ. 1–2· **4** στίχ. 11–12· **5** στίχ. 1· **6** στίχ. 1· **7** στίχ. 11)

Ο *στρατηγός* αποτελεί τον επικεφαλής του Κοινού των Περραιβών. Από τα σωζόμενα ψηφίσματα των πόλεων του Κοινού διαπιστώνουμε ότι λειτουργούσε ως επώνυμος άρχων των πόλεων αυτών, όχι όμως σε όλα τα ψηφίσματα και συνήθως από κοινού με τις τοπικές αρχές, τον *ιερέα του Ασκληπιού* και τους *ταγούς* (**ΚΠ 2** στίχ. 1–4· **4** στίχ. 11–21· **5** στίχ. 1–5· **6** στίχ. 1–8· **7** στίχ. 11–19).

Οι μηδαμινές μαρτυρίες δεν επιτρέπουν να προσδιορίσουμε με ακρίβεια τις αρμοδιότητές του· από την επιστολή του Αιμιλίου Παύλου στην πόλη των Γόννων και την προτροπή του προς τους *ταγούς* της πόλης να απευθυνθούν στον *στρατηγό* του Κοινού και τους συνέδρους προκειμένου να αποδοθούν οι δημευθείσες περιουσίες των Γοννέων στον Δολιχαίο *Δημόφιλο* (**ΚΠ 9** στίχ. 28), θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε ότι ο *στρατηγός* αναλάμβανε τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πόλεων του Κοινού.

Η θητεία του ήταν ενιαύσια, εφόσον ήταν επώνυμος άρχων, με δικαίωμα ανανέωσης (**ΚΠ 2** στίχ. 1–3· **4** στίχ. 11–13).

Συνέδριο

σύνεδροι (**ΚΠ 9** στίχ. 28)

Το *συνέδριο* μαρτυρείται άπαξ στην επιστολή του Αιμιλίου Παύλου προς την πόλη των Γόννων (**ΚΜ 9** στίχ. 28). Η προτροπή του προς τους *ταγούς* να μεταφέρουν στον *στρατηγό* και τους συνέδρους το πρόβλημα της απόδοσης των δημευθεισών περιουσιών στον Δολιχαίο *Δημόφιλο* αποδεικνύει αφενός ότι το *συνέδριο* ήταν ο σημαντικότερος θεσμός του Κοινού μαζί με τον *στρατηγό* και αφετέρου ότι αναλάμβανε, όταν το απαιτούσαν οι περιστάσεις, δικαιοδοτικές αρμοδιότητες. Καμία άλλη πληροφορία για τον ρόλο και τη σύνθεσή του δεν είναι διαθέσιμη. Αναμφίβολα θα αποτελούσε το κύριο νομοθετικό όργανο του Κοινού.

Ιερέας του Ασκληπιού (;)

Σε πολλά ψηφίσματα περραιβικών πόλεων αναφέρεται ως επώνυμος άρχων και ο *ιερέας του Ασκληπιού*, συνήθως μετά τον *στρατηγό* του Κοινού, όταν αυτός υπάρχει στη φόρμουλα χρονολόγησης (**ΚΠ 2** στίχ. 3–5· **4** στίχ. 13–14· **5** στίχ. 2· **6** στίχ. 2–3· **7** στίχ. 12· **8** στίχ. 2)[454]. Το γεγονός αυτό έχει οδηγήσει στην εσφαλμένη αντίληψη ότι ο *ιερέας του*

[454] Βλ. και ψηφίσματα στα οποία δεν αναφέρεται ο *στρατηγός* των Περραιβών, αλλά μόνο ο *ιερέας του Ασκληπιού*: *IG* IX 2, 1229 στίχ. 4–5 (Φαλάννα)· *IG* IX 2, 1231 στίχ. 5–7 (Φαλάννα)· *Nouveau choix* 12 στίχ. 38–40 (Φαλάννα)· Helly, *Gonnoi* II 43 στίχ. 2 (Γόννοι).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ασκληπιού ήταν αξιωματούχος του Κοινού των Περραιβών[455]. Ωστόσο, ο *ιερέας του Ασκληπιού* δεν είναι ομοσπονδιακός αξιωματούχος για τους ακόλουθους λόγους.

Πρώτον, σε ορισμένα ψηφίσματα δηλώνεται σαφώς ότι πρόκειται για τον *ιερέα* της πόλεως: *ἱερέως δὲ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Χυρετίαις* (**ΚΠ 6** στίχ. 2–3· **7** στίχ. 12–13)· *ἱερέως δὲ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ὀλοσσόνι* (**ΚΠ 8** στίχ. 2). Δεύτερον, σε αντίθεση με τον *στρατηγό* των Περραιβών, δεν δηλώνεται ποτέ το εθνικό του *ιερέα*, καθώς είναι δεδομένο ότι πρόκειται για αξιωματούχο της πόλεως που εκδίδει το ψήφισμα (**ΚΠ 2** στίχ. 1–5· **4** στίχ. 11–14· **5** στίχ. 1–2· **6** στίχ. 1–4· **7** στίχ. 11–13· **8** στίχ. 1–2). Τρίτον, ο *ιερέας του Ασκληπιού* αναφέρεται ως επώνυμος σε επιγραφές των περραιβικών πόλεων τόσο πριν την ίδρυση όσο και μετά την κατάλυση του Κοινού των Περραιβών[456]. Αναμφίβολα ο Ασκληπιός αποτελούσε σημαντική θεότητα σχεδόν για όλες τις περραιβικές πόλεις, με αποτέλεσμα ο *ιερέας* που θεράπευε αυτή τη λατρεία σε κάθε πόλη να κατέχει εξέχουσα θέση· δεν πρόκειται όμως για ομοσπονδιακό αξιωματούχο[457].

Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού

Δεν γνωρίζουμε την πρωτεύουσα του Κοινού των Περραιβών. Ο Αρβανιτόπουλος θεωρούσε ως πρωτεύουσα τη Φαλάννα[458]· ωστόσο, δεν υπάρχουν στοιχεία που να τεκμηριώνουν αυτή την άποψη, εκτός από το γεγονός ότι η Φαλάννα, όπως και οι Γόννοι, ήταν από τις σημαντικότερες πόλεις του Κοινού. Αυτό αποδεικνύεται από τον αριθμό των γνωστών *στρατηγών*· τρεις από τους οκτώ προέρχονται από τους Γόννους (**ΚΠ 2** στίχ. 3· **6** στίχ. 2· **ΚΘ 59** στίχ. 7) και δύο από τη Φαλάννα (**ΚΠ 4** στίχ. 12· **8** στίχ. 2). Από αυτές τις πόλεις εξάλλου προέρχονται και τα περισσότερα ψηφίσματα αυτής της περιόδου, ενώ παράλληλα, Γόννοι και Φαλάννα μονοπωλούσαν τα αμφικτιονικά αξιώματα, ακόμη και

[455] Βλ. Helly (Helly, *Gonnoi* II 40 σσ. 41–42): «dieu protecteur de la Confédération»· Kramolisch (1979, 205): «Bundespriester».

[456] Βλ. ψηφίσματα της Φαλάννας από τον 3ο αι. π.Χ. (*IG* IX 2, 1228 στίχ. 3–5· Αρβανιτόπουλος 1916, 18–19 (272 στίχ. 2–3) [*McDevitt* 1041]), καθώς και την απελευθερωτική επιγραφή από το Πύθιο, γύρω στο 130 π.Χ. (**ΚΘ 192** στίχ. 1–2, 8–9, 16–17, 27–28, 36–37, 44–45).

[457] Τοπικό αξιωματούχο θεωρεί τον *ιερέα του Ασκληπιού* και ο Κοντογιάννης (2006, 95).

[458] Αρβανιτόπουλος 1917, 4. Πρβλ. Martin 1975, 67.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

μετά την κατάλυση του Κοινού[459]. Τη σημαντική θέση των Γόννων εντός του Κοινού των Περραιβών επισημαίνει και ο Helly[460].

Οι υπόλοιπες πόλεις φαίνεται πώς βρίσκονταν περίπου στο ίδιο επίπεδο. Γνωρίζουμε έναν *στρατηγό* από την Ολοσσόνα (**ΚΠ 7** στίχ. 12), έναν από το Ερεικίνιο (**ΚΠ 3** στίχ. 3) και έναν από τη Μονδαία (**ΚΠ 5** στίχ. 1). Ελάχιστα ψηφίσματα προέρχονται από την Ολοσσόνα, τις Χυρετίες (**ΚΠ 5**–**7**) και το Πύθιο[461].

Η περραιβική Τρίπολη ενδεχομένως διατήρησε την ξεχωριστή οργάνωση που διέθετε και στο πλαίσιο του Κοινού των Περραιβών. Σε επιγραφή από τη Σαμοθράκη (τέλη 3ου–αρχές 2ου αι. π.Χ.) μαρτυρείται ο θεσμός του *στρατηγού* των Τριπολιτών[462]. Επίσης, δύο επιστολές του Αντίγονου Δώσωνα προς τους Τριπολίτες, με τις οποίες αποδίδονται προνόμια σε όσους πολέμησαν στη μάχη της Σελλασίας, αναφέρουν την Τρίπολη ως Κοινό[463]. Αν και δεν υπάρχουν μεταγενέστερες μαρτυρίες για την οργάνωσή της, δεν αποκλείεται να διατηρήθηκε η ομοσπονδιακή αυτή δομή και εντός του Κοινού των Περραιβών[464]. Σε κάθε περίπτωση, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Τρίπολη ανήκε στο Κοινό των Περραιβών, όπως επισημάνθηκε σε προηγούμενη υποενότητα, και ότι οι αρχές του Κοινού των Περραιβών ήταν ανώτερες αυτών της Τρίπολης, όπως αποδεικνύει η διαιτησία Μονδαίας – Αζώρου, η οποία χρονολογείται με βάση τον *στρατηγό* των Περραιβών και όχι των Τριπολιτών (**ΚΘ 59** στίχ. 5–7).

Πολιτικά δικαιώματα

Πολίτες του Κοινού θεωρούνται αυτομάτως οι πολίτες των πόλεων του Κοινού. Ωστόσο, πολίτες του Κοινού των Περραιβών μπορούσαν να γίνουν και ξένοι· τόσο το

[459] *CID* IV 108 στίχ. 18–19· *CID* IV 114 στίχ. 25. Βλ. Lefèvre 1998, 85.

[460] Helly, *Gonnoi* I 113. Φαλάννα και Γόννοι αποτελούσαν τις σημαντικότερες πόλεις της Περραιβίας ήδη από τον 4ο αι. π.Χ., όπως αποδεικνύεται από τον αριθμό των *ξενοδόκων* που εκπροσωπούν την κάθε μία στο κοινό ανάθημα (*SEG* 29, 546): έξι από τη Φαλάννα, πέντε από τους Γόννους, τρεις από την Ολοσσόνα και τις Μυλές, δύο από Χυρετίες, Μονδαία και Μαλλοία, ένας ή δύο από το Ερεικίνιο (βλ. Helly 1979, 178).

[461] *SEG* 36, 552 (ca. 180–170 π.Χ.).

[462] *IG* XII 8, 178 στίχ. 2: *ἀπὸ Ἀζωρίου στρατηγὸς Τριπολιτ[ῶν]* (βλ. και Lucas 1997, 84–85). Για μια γεωγραφική επισκόπηση της περραιβικής Τρίπολης, βλ. Lucas 1992.

[463] *SEG* 60, 586 στίχ. 4–5, 17–19: *Μεγαλοκλεῖ καὶ Τριπολι|τῶν τῶι κοινῶι χαίρειν*. Οι Tziafalias, Helly (2010, 96, 113) θεωρούν ότι ο *Μεγαλοκλῆς* είναι ο *στρατηγός* της Τρίπολης. Πιθανόν τον 4ο αι. π.Χ., η Τρίπολη έκοβε νομίσματα, βλ. Liampi 1990, 16–22 (*SEG* 41, 531) *contra* Lucas 1997, 214–215.

[464] Martin 1975, 73–74.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Κοινό (**ΚΠ 1** στίχ. 18–19) όσο και οι πόλεις του (**ΚΠ 5** στίχ. 12–14· **8** στίχ. 24–26)[465] χορηγούν σε ξένους το προνόμιο της *πολιτείας* (ή *ισοπολιτείας*) μαζί με άλλα προνόμια που συνήθως τη συνοδεύουν (π.χ. *έγκτηση*, *επινομία*, *επιγαμία*, *προξενία*).

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι πόλεις των Περραιβών δεν χορηγούν μόνο σε ξένους το προνόμιο της *πολιτείας*, αλλά και σε πολίτες άλλων πόλεων της Περραιβίας, όπως στην περίπτωση του τιμητικού ψηφίσματος των Χυρετιών που μεταξύ άλλων δίνουν το δικαίωμα της *πολιτείας* στον Ολοσσόνιο *Ἐπῖνο Σωπάτρου* (**ΚΠ 7** στίχ. 36–40), ή των ψηφισμάτων των Γόννων για τους Φαλανναίους *Ἀπολλόδωρο* και *Διόδωρο Ἀπολλοδώρου* (**ΚΠ 2** στίχ. 39–42) και για τους δικαστές από τη Μονδαία (**ΚΠ 3** στίχ. 10–11), όπου ένα από τα χορηγούμενα προνόμια είναι η *πολιτεία*[466]. Αυτό σημαίνει ότι οι πολίτες του Κοινού των Περραιβών δεν είχαν αυτοδικαίως πολιτικά δικαιώματα σε όλες τις πόλεις του Κοινού, αλλά μόνο στην πόλη στην οποία ανήκαν[467].

Δικαιοσύνη

Το Κοινό των Περραιβών ρύθμιζε ζητήματα δικαιοσύνης με τους ακόλουθους τρόπους:

α) Καλώντας ξένους δικαστές:

Σώζεται ένα τιμητικό ψήφισμα του Κοινού για δικαστές από τις Φθιώτιδες Θήβες (**ΚΠ 1**). Το ψήφισμα δεν έχει σωθεί ακέραιο, με αποτέλεσμα να μην μπορούμε να διακρίνουμε λεπτομέρειες σχετικά με την υπόθεση για την οποία κλήθηκαν οι δικαστές ούτε τη διαδικασία κλήσης ξενικού δικαστηρίου.

β) Με τη μεσολάβηση των ομοσπονδιακών θεσμών:

Στο ρωμαϊκό πρόσταγμα με το οποίο αποδίδεται η περιουσία των Γοννέων πολιτών στο *Δημόφιλο* από τη Δολίχη, ο Αιμίλιος Παύλος διαπιστώνοντας την ολιγωρία των αρχών των Γόννων να εφαρμόσουν το πρόσταγμα τις καλεί να μεταφέρουν το ζήτημα στις αρχές του Κοινού, τον *στρατηγό* και τους συνέδρους (**ΚΠ 9** στίχ. 28).

γ) Με τη σύναψη *συμβόλων*:

---

[465] Βλ. και τα ψηφίσματα *IG* IX 2, 1230 στίχ. 22–31· 1231 στίχ. 4–5· *Nouveau choix* 12 στίχ. 31–37· Helly, *Gonnoi* II 20 στίχ. 9–10· 21 στίχ. 4–7· 30 στίχ. 5–14· 31 στίχ. 7–15· 32 στίχ. 4–7· 34 στίχ. 8–12· 51 στίχ. 7–12· 52 στίχ. 3–4· 70 στίχ. 7–10· 72 στίχ. 3–7· 73 στίχ. 2–6· 74 στίχ. 12–14· 76 στίχ. 14–16· 80 στίχ. 13–16· 90 στίχ. 24–25· 91 στίχ. 29–32.

[466] Βλ. και το ψήφισμα των Γόννων για τον Φαλανναίο *Νικία Θερσιμένους* (Helly, *Gonnoi* II 41 στίχ. 18–23), καθώς και το ψήφισμα του Πυθίου για τον Ασκυριέα *Ξενοκλῆ Δικαιοκράτου* (*SEG* 36, 552 στίχ. 5–9).

[467] Martin 1975, 71 σημ. 20, 74.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Το Κοινό των Περραιβών είχε συνάψει διμερή συμφωνία (*σύμβολον*) με το Κοινό των Θεσσαλών, η οποία ρύθμιζε το πλαίσιο επίλυσης των διαφορών μεταξύ πολιτών των δύο Κοινών. Σε αυτή αναφέρονται: α) το τιμητικό ψήφισμα του Κοινού των Θεσσαλών για τον Λαρισαίο *Ἀριστοκλῆ Ἀριστοκλέους* ο οποίος *παρακληθεὶς ὑπό τε τῶν κοινῶν ἀρχόντων καὶ τ[ῶν] συνέδρων ἐπέδωκεν ἑαυτὸν ἐπί τ[ε] τὰς δίκας τὰς τεθείσας κατὰ τὸ σύμβ[ο]λον τὸ κείμενον Θεσσαλ[ο]ῖς πρὸς Περρα[ι]βούς* (**ΚΘ 1** στίχ. 21–26), β) το ψήφισμα της Δημητριάδας για την αναγραφή τιμών υπέρ Δημητριέων δικαστών που είχαν κληθεί από περραιβική πόλη προκειμένου να επιλύσουν ζητήματα στο πλαίσιο του *συμβόλου* μεταξύ των Θεσσαλών και των Περραιβών[468]: *[ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ δήμου] δικασταὶ ἐπὶ τὰς κατὰ τὸ σύμ[βολον δίκας τὰς κειμένας Θεσσαλοῖς καὶ Πε]ρραιβοῖς* (**ΚΠ 11** στίχ. 3–4).

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι το Κοινό ρύθμιζε ζητήματα τα οποία αφορούσαν σε: α) ιδιωτικές υποθέσεις μεταξύ πολιτών των πόλεων του (όπως στην περίπτωση του ρωμαϊκού προστάγματος), β) ιδιωτικές υποθέσεις μεταξύ πολιτών πόλεων του Κοινού και πολιτών ξένων πόλεων στο πλαίσιο *συμβόλων*.

Παρόλα αυτά, οι πόλεις του Κοινού των Περραιβών είχαν το δικαίωμα να διευθετούν ελεύθερα, χωρίς την παρέμβαση του Κοινού, τις υποθέσεις τους, ιδιωτικές ή διακρατικές, κυρίως με την κλήση ξενικού δικαστηρίου. Μεγάλος αριθμός τιμητικών ψηφισμάτων για ξένους δικαστές από αυτή την περίοδο προέρχεται από την πόλη των Γόννων (**ΚΠ 4**)· ελάχιστα από τη Φαλάννα και την Ολοσσόνα (**ΚΠ 8**)[469]. Τα περισσότερα σώζονται αποσπασματικά ή δεν αναφέρονται στο έργο των δικαστών· ωστόσο, συνήθως πρόκειται για *δίκας* και *εὐθύνας*.

Σε δύο ψηφίσματα των Γόννων όμως οι δικαστές φαίνεται πως κλήθηκαν να διευθετήσουν διαμάχη μεταξύ πόλεων, των Γόννων και πιθανόν της Κονδαίας[470]. Επίσης, στη διαιτησία Μονδαίας – Αζώρου (**ΚΘ 59**), η διαμάχη επιλύεται με πρωτοβουλία των ίδιων των πόλεων, οι οποίες κάλεσαν δικαστές από την Κέρκυρα, την Απολλωνία και το Δυρράχιο, και όχι με την παρέμβαση των ομοσπονδιακών κρατών στις οποίες ανήκαν.

[468] Από ορισμένους υιοθετείται η άποψη ότι το *σύμβολο* είχε συναφθεί ανάμεσα στους Περραιβούς και τους Μάγνητες (όχι τους Θεσσαλούς), βλ. Ager 1996, 515· Crowther 2006, 42. Όπως όμως επισήμαναν οι Wilhelm (1909b, 53–56) και Stählin (1929, 212–214), αν συνέβαινε αυτό, τότε οι δικαστές δεν θα μπορούσαν να είναι από τη Δημητριάδα (βλ. και Gauthier 1972, 340–343).

[469] Για έναν πλήρη κατάλογο των ψηφισμάτων περραιβικών πόλεων που αφορούν σε ξένους δικαστές, βλ. Crowther 2006, 43–45 (*SEG* 56, 617).

[470] Helly, *Gonnoi* II 106–107 (δικαστές από το Κιέριο). Βλ. και Helly, *Gonnoi* I 114.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Το ίδιο ισχύει μάλλον και στην περίπτωση της διαιτησίας μεταξύ του Ερεικινίου και της Φαϋττού[471].

Οικονομία

Το Κοινό των Περραιβών εξέδιδε νομίσματα τα οποία έφεραν το όνομα του έθνους. Τα μοτίβα που κυριαρχούν είναι η κεφαλή του Διός στον εμπροσθότυπο και η ένθρονη Ήρα στον οπισθότυπο[472].

Λατρεία

Στην υποενότητα σχετικά με τους θεσμούς του Κοινού, είδαμε τη μεγάλη σημασία που είχε για τις πόλεις της Περραιβίας ο Ασκληπιός, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι η λατρεία του είχε ομοσπονδιακό χαρακτήρα.

Οι Περραιβοί συμμετείχαν στη Δελφική Αμφικτιονία ακόμη και μετά την κατάλυση του Κοινού τους και έως τα τέλη του 1ου αι. π.Χ., οπότε ο Αύγουστος αφαίρεσε τις ψήφους από τα περίοικα έθνη της Θεσσαλίας[473].

Κατά τον Graninger, η ύπαρξη ομοσπονδιακού ημερολογίου είναι αρκετά πιθανή, όπως φαίνεται από τη χρονολόγηση της διαιτησίας Μονδαίας – Αζώρου[474]· μετά τη χρονολόγηση με βάση τον *στρατηγό* των Θεσσαλών και το θεσσαλικό ημερολόγιο ακολουθεί η χρονολόγηση με βάση τον *στρατηγό* και το ημερολόγιο των Περραιβών: *Περραιβῶν δὲ στρα|[ταγο]ῦντος Δημητρίου τοῦ Δημαινέ|[του Γ]οννέως, μηνὸς καθὼς Περραιβοὶ|[ἄγο]ντι Δίου* (**ΚΘ 59** στίχ. 5–8). Ο *Δῖος* αποτελεί μέχρι σήμερα τον μόνο γνωστό μήνα του κοινού ημερολογίου των Περραιβών. Πληθώρα άλλων μηνών απαντούν σε ψηφίσματα των πόλεων· ωστόσο, το γεγονός ότι οι μήνες αυτοί μαρτυρούνται σε συγκεκριμένες μόνο πόλεις δηλώνει ότι ανήκαν στα τοπικά ημερολόγια των πόλεων και όχι στο ομοσπονδιακό[475].

---

[471] Αν όντως πρόκειται για διαιτησία και όχι για ιδιωτικές υποθέσεις ή υποθέσεις μεταξύ ιδιωτών και πόλης ή του Κοινού, όπως υποστηρίζει ο Lucas (1995, 119–120).

[472] Βλ. Head 1911², 304· Rogers 1932, 144. Ωστόσο, σήμερα τα νομίσματα αυτά χρονολογούνται στα τέλη του 2ου–αρχές 1ου αι. π.Χ., δηλαδή μετά το τέλος του Κοινού (βλ. *BCD Thessaly* I 97· *BCD Thessaly* II 238–239).

[473] Παυσ. X 8, 3. Βλ. Lefèvre 1998, 84–86.

[474] Graninger 2011, 111.

[475] Graninger 2011, 111–112. Βλ. π.χ. *Ἀρτεμίσιος* στις Χυρετίες (**ΚΠ 6** στίχ. 4· **7** στίχ. 15), *Διθυράμβιος* (**ΚΠ 3** στίχ. 18–19· Helly, *Gonnoi* II 36 στίχ. 4· 41 στίχ. 8· 47 στίχ. 6–7· 48 στίχ. 10–11 κτλ.), *Ξανδικός*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Παράρτημα

1. Στρατηγοί του Κοινού των Περραιβών

Α. Στρατηγοί του Κοινού των Περραιβών αλφαβητικά ανά αιώνα

2ος αι. π.Χ.

Ἀπολλόδωρος Φαλανναῖος (**ΚΠ 4** στίχ. 12)

Ca. 178 π.Χ. (Helly, *Gonnoi* II 69· *LGPN*).

Δημήτριος Δημαινέτου Γοννεὺς (**ΚΘ 59** στίχ. 6–7)

Ca. 178 π.Χ. (*Syll*[3] 638· Lucas 1997, 89–92· *LGPN*).

Θαυμίας Κύφου Ὀλοσσόνιος (**ΚΠ 7** στίχ. 11–12)

Ca. 190 π.Χ. (Αρβανιτόπουλος 1917, 10–14· *LGPN*).

Κλέων Τιμοθέου Γοννεὺς (**ΚΠ 2** στίχ. 2–3)

Ca. 180–160 π.Χ. (Helly, *Gonnoi* II 40)· α΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (*LGPN*).

Οἰνίας Ξενοκράτους Γοννεὺς (**ΚΠ 6** στίχ. 1–2)

Ca. 190 π.Χ. (Αρβανιτόπουλος 1917, 10–14)· 3ος–2ος αι. π.Χ. (*LGPN*).

Ὀρθαγόρας Φιλίππου Ἐρικινεὺς (**ΚΠ 3** στίχ. 2–3)

Ca. 180–160 π.Χ. (Helly, *Gonnoi* II 42)· 196–146 π.Χ. (*LGPN*).

Φιλόξενος Εὐάρχου Μονδαιεὺς (**ΚΠ 5** στίχ. 1)

Ca. 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης 2006, 93–99)· ca. 150 π.Χ. (Bouchon 2007, 268–269).

Αποσπασματικώς σωζόμενοι

[Δεῖνα - - - - -]χου ὁ πρεσβύτερος Φαλανναῖος (**ΚΠ 8** στίχ. 1)

Ca. 130 π.Χ. (Stählin 1929, 218)· ca. 150 π.Χ. (Kramolisch 1979, 205–206· *LGPN*).

Β. Προτάσεις χρονολογικής διαδοχής των στρατηγών του Κοινού των Περραιβών

192/1 ή 191/0 π.Χ.	Οἰνίας Ξενοκράτους	
ca. 190 π.Χ.	Θαυμίας Κύφου	
ca. 180 π.Χ.	Ἀπολλόδωρος	
ca. 178 π.Χ.	Δημήτριος Δημαινέτου	
ca. 170 π.Χ.	Κλέων Τιμοθέου	Φιλόξενος Εὐάρχου (Κοντογιάννης 2006)
ca. 160 π.Χ.	Ὀρθαγόρας Φιλίππου	

(**ΚΠ 4** στίχ. 22), *Ποήσιος* (**ΚΠ 2** στίχ. 5) στους Γόννους, *Ὑπεροῖος* στη Φαλάννα (*IG* IX 2, 1231 στίχ. 7–8), *Γορπιαῖος* στην Ολοσσόνα (**ΚΠ 8** στίχ. 3).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

(Helly, *Gonnoi* I 113)

ca. 150 π.Χ Φιλόξενος Εὐάρχου

(Bouchon 2007)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

4. ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΑΙΝΙΑΝΩΝ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Πηγές

Άμεσες:

Επιγραφές

α) **Ψηφίσματα του Κοινού**, στο σύνολό τους τιμητικά για ξένους πολίτες ή δικαστές (τα περισσότερα εξ αυτών συνοπτικά, στον ίδιο λίθο, εν είδει καταλόγου):

Υπάτη

ΚΑ 1: Δύο τιμητικά ψηφίσματα για άγνωστα πρόσωπα (post 167 π.Χ.)

ΚΑ 2: Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από άγνωστη πόλη (ca. 167–150 π.Χ.)

ΚΑ 3: Τιμητικά ψηφίσματα για: (α) ξένους δικαστές από άγνωστη πόλη (β) τον Ατράγιο *Ἀλέξανδρο Θεοδώρου* (γ) άγνωστο πρόσωπο από τη Βέροια (δ) Μελιταιείς (ca. 150 π.Χ.)

ΚΑ 4: Τιμητικό ψήφισμα για τον Αθηναίο *Σωσίστρατο Φιλέου* (ca. 150 π.Χ.)

ΚΑ 5: Τιμητικά ψηφίσματα για: (α) Στρατίους (β) τον Λαρισαίο *Σώστρατο Σωστράτου* (γ) Αμφισσείς (δ) τον Μητροπολίτη *Χαίρωνα Παυσανία* (ε) Κραννωνίους (στ) Στρατίους (ca. 150–125 π.Χ.)

ΚΑ 6: Τιμητικά ψηφίσματα για: (α) για άγνωστο πρόσωπο (β) τον Κερκυραίο *Στράτιο Γναθίου* (ca. 150–125 π.Χ.)

β) **Τιμητικές επιγραφές του Κοινού** για Ρωμαίους αξιωματούχους:

Υπάτη

ΚΑ 7: Τιμητική επιγραφή για τον Ρωμαίο *Κόιντο Καικίλιο Μέτελλο* (ca. 148–146 π.Χ.)

ΚΑ 8: Τιμητική επιγραφή για τον Ρωμαίο *Λεύκιο Λικίνιο Λούκουλλο* (ca. 88–80 π.Χ.)

Έμμεσες:

Επιγραφές

α) **Διαιτησία Ερυθρών – Υπάτης** (post 167 π.Χ.), η οποία χρονολογείται με βάση τους *αινιάρχες*. Προέρχεται από την Υπάτη (**ΚΑ 9**).

β) **Απελευθερωτική επιγραφή** από την Υπάτη (150–100 π.Χ.), η οποία χρονολογείται με βάση τους *αινιάρχες* (**ΚΑ 10**).

γ) **Τιμητικό ψήφισμα των Δελφών** για τον Υπαταίο *Ἀριστόνου Σωσάνδρου* (α΄ μισό 1ου αι. π.Χ.), στο οποίο αναφέρεται το Κοινό των Αινιάνων (**ΚΑ 11**).

δ) **Τιμητική επιγραφή** για τον *Κάσσανδρο Μενεσθέως* (ca. 165 π.Χ.), στην οποία αναφέρεται το Κοινό των Αινιάνων. Προέρχεται από την Αλεξάνδρεια Τρωάδα (**ΚΑ 12**).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Το όνομα του Κοινού

Το Κοινό των Αινιάνων δηλώνεται στις επιγραφές ως εξής:

α) *Αἰνιᾶνες* (**ΚΑ 1** στίχ. 1, 8· **2** στίχ. 14, 18, 20· **3** στίχ. 9, 10, 13–14, 15, 17, 22, 24· **6** στίχ. 1–2, 14, 16, 20, 22)

β) *κοινὸν τῶν Αἰνιάνων* (**ΚΑ 1** στίχ. 2, 9· **2** στίχ. 15–16· **3** στίχ. 11–12, 18, 27· **4** στίχ. 7–8· **5** στίχ. 2, 8, 11, 16, 18, 22· **6** στίχ. 3–4, 17–18· **7** στίχ. 1· **8** στίχ. 1· **11** στίχ. 29· **12** στίχ. 10–11, 33)

γ) *Αἰνὶς* (**ΚΑ 2** στίχ. 16· **3** στίχ. 10, 16, 26· **6** στίχ. 18).

Ιστορική εξέλιξη

Το Κοινό των Αινιάνων ιδρύθηκε κατά τη δεύτερη φάση ομοσπονδιακής διεύρυνσης που έλαβε χώρα στη Θεσσαλία μετά το τέλος του Γ΄ Μακεδονικού Πολέμου, το 168 π.Χ. Η τιμητική επιγραφή για τον *Κάσσανδρο Μενεσθέως*, η οποία χρονολογείται το 165 π.Χ., αποτελεί *terminus ante quem* για την ίδρυσή του· το Κοινό των Αινιάνων αναφέρεται δύο φορές μεταξύ των ομοσπονδιακών κρατών και των πόλεων που απένειμαν τιμές στον *Κάσσανδρο* (**ΚΑ 12** στίχ. 10–13, 33). Τα πρώτα ψηφίσματα του Κοινού χρονολογούνται στα μέσα του 2ου αι. π.Χ. ή και λίγο νωρίτερα (**ΚΑ 2**–**4**).

Κατά την περίοδο της εξέγερσης του Ανδρίσκου και του Αχαϊκού Πολέμου, το Κοινό απένειμε τιμές στον *Κόιντο Καικίλιο Μέτελλο* (**ΚΑ 7**). Ωστόσο, δεν γνωρίζουμε ποια ήταν η εμπλοκή του Κοινού στα γεγονότα αυτής της περιόδου. Άγνωστο παραμένει επίσης αν τίμησε τον Μέτελλο για την νίκη του επί του Ανδρίσκου ή επί των Αχαιών στη μάχη της Σκαρφείας. Σε κάθε περίπτωση, το Κοινό επεδίωκε να προβάλει τη φιλορωμαϊκή του στάση σε μία κρίσιμη περίοδο[476]. Το Κοινό εξακολούθησε να υπάρχει και μετά το 146 π.Χ., όπως άλλωστε μαρτυρά η αδιάλειπτη συνέχεια των ψηφισμάτων του έως τα τέλη του 2ου αι. π.Χ. (**ΚΑ 5**–**6**).

Κατά τη διάρκεια του Α΄ Μιθριδατικού Πολέμου, το Κοινό τίμησε με ανδριάντα τον *ταμία* του Σύλλα, *Λεύκιο Λικίνιο Λούκουλλο* (**ΚΑ 8**), γεγονός που εγείρει ερωτήματα σχετικά με την εμπλοκή του Κοινού στον πόλεμο. Στο πλαίσιο αυτό, ο Callataÿ υποστηρίζει ότι η Υπάτη υπήρξε ενδιάμεσος σταθμός του Σύλλα στην πορεία του προς την Αθήνα συσχετίζοντας την παραπάνω επιγραφή με μια σειρά νομισματικών κοπών των Αινιάνων στον τύπο της «Αθηνάς Παρθένου»· στο πλαίσιο της ευρύτερης προσπάθειάς του να συγκεντρώσει πόρους από τη Θεσσαλία και έχοντας ανάγκη από

[476] Martin 1975, 362.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

χρήματα προκειμένου να αμειφθεί ο ρωμαϊκός στρατός και οι σύμμαχοί του, ο Σύλλας ανάγκασε το Κοινό των Αινιάνων να προβεί σε έκτακτη κοπή νομισμάτων[477].

Η τιμητική επιγραφή για τον *Λούκουλλο* αποτελεί την τελευταία γνωστή απόφαση του Κοινού των Αινιάνων. Ωστόσο, το Κοινό μαρτυρείται επιγραφικά ενδεχομένως και μετά το 85 π.Χ., πιθανόν έως το 60 π.Χ.· το τιμητικό ψήφισμα των Δελφών για τον Υπαταίο *Σώσανδρο Ἀριστονόου* (**ΚΑ 11**) τοποθετείται μεταξύ 101/100 και 60/59 π.Χ.

Από την άλλη πλευρά, οι πρώτες ενδείξεις ένταξης των Αινιάνων στο Κοινό των Θεσσαλών χρονολογούνται συνήθως στην περίοδο του Αυγούστου (μετά το 30 π.Χ.): ο πρώτος *στρατηγός* του Κοινού των Θεσσαλών που προέρχεται από την Υπάτη, ο *Κύλλος* (**ΚΘ 66**), καθώς και η πρώτη απελευθερωτική επιγραφή από την Υπάτη που χρονολογείται με βάση τον *στρατηγό* των Θεσσαλών και συγκεκριμένα τον *Ἰταλό Φιλίσκου* (**ΚΘ 139**). Στο πλαίσιο αυτό, οι περισσότεροι ερευνητές θεωρούν ότι το τέλος του Κοινού και η ενσωμάτωση των Αινιάνων στο Κοινό των Θεσσαλών συντελέστηκαν με αφορμή την αναδιοργάνωση της Δελφικής Αμφικτιονίας από τον Αύγουστο[478].

Ωστόσο, ο Sekunda επισημαίνει ότι το όνομα *Κύλλος*, όπως και το *Εὐβίοτος*, εμφανίζονται σε κοπές του Κοινού των Θεσσαλών που χρονολογούνται ήδη από τα μέσα του 1ου αι. π.Χ. Εφόσον, όπως υποστηρίζει, όλοι όσοι φέρουν τα παραπάνω ονόματα ανήκουν στην ίδια οικογένεια από την Υπάτη, είναι προφανές ότι *στρατηγοί* των Θεσσαλών από την περιοχή της Αινίδος μαρτυρούνται ήδη πριν την εποχή του Αυγούστου[479].

Επιπλέον, αναφέρει ότι ο *Ἰταλός Φιλίσκου*, με βάση τον οποίο χρονολογείται η απελευθερωτική επιγραφή από την Υπάτη (**ΚΘ 139**), πρέπει να ταυτιστεί με τον ομώνυμο *στρατηγό* που τοποθετείται στα μέσα του 1ου αι. π.Χ. (μετά το 49/8 π.Χ.) και όχι να θεωρηθεί διαφορετικό πρόσωπο (π.χ. εγγονός) της εποχής του Αυγούστου, όπως υποστηρίζει ο Kramolisch[480].

Με βάση τα παραπάνω τοποθετεί το τέλος του Κοινού των Αινιάνων και την ενσωμάτωσή τους στο Κοινό των Θεσσαλών μετά τη μάχη της Φαρσάλου (48 π.Χ.) ή και νωρίτερα, μετά το 62 π.Χ., δηλαδή κάποια στιγμή μετά το τιμητικό ψήφισμα των Δελφών για τον Υπαταίο *Σώσανδρο Ἀριστονόου* (**ΚΑ 11**).

---

[477] Callataÿ 2004, 125–156 (κυρίως 146 κ.ε.). Πρβλ. Bouchon 2007, 263 σημ. 38.

[478] Kip 1910, 29–30· Hermann, Swoboda 1913[6], 439· Accame 1946, 227· Larsen 1968, 282· Martin 1975, 363–364· Kramolisch 1978, 14· *ΣΘΕ* I σ. 49 σημ. 20.

[479] Sekunda 1997, 208–214. Πρβλ. Bouchon 2005, 15.

[480] Kramolisch 1978, 115.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Η άποψη του Sekunda έχει όμως αρκετές αδυναμίες. Πρώτον, εντάσσει όλα τα πρόσωπα που φέρουν τα ονόματα *Κύλλος* και *Εὐβίοτος* στην ίδια οικογένεια από την Υπάτη, άποψη η οποία δεν μπορεί να τεκμηριωθεί[481]. Δεύτερον, θεωρεί ότι οι αναφερόμενοι στα νομίσματα είναι *στρατηγοί* του Κοινού των Θεσσαλών, άποψη την οποία έχει αντικρούσει ο Helly υποστηρίζοντας ότι δεν πρόκειται για *στρατηγούς* του Κοινού, αλλά για πολίτες που αναλάμβαναν το κόστος της νομισματοκοπίας[482]. Τρίτον, ακόμη και αν ο *Ἰταλός Φιλίσκου* στην απελευθερωτική επιγραφή από την Υπάτη είναι ο ίδιος με τον ομώνυμο *στρατηγό* από τα μέσα του 1ου αι. π.Χ., δεν αποκλείεται να πρόκειται για τη δεύτερη στρατηγία του, λίγο μετά το 30 π.Χ., όπως αναφέρει ο Bouchon[483].

Όρια

Το Κοινό των Αινιάνων περιλάμβανε όλες τις πόλεις της Αινίδος: σε ορισμένα ομοσπονδιακά ψηφίσματα απαντά η φράση *ἐν τᾶι Αἰνίδι* (**ΚΑ 2** στίχ. 16· **3** στίχ. 10, 16, 26· **6** στίχ. 18). Οι πόλεις για τις οποίες υπάρχουν μαρτυρίες που τεκμηριώνουν τη συμμετοχή τους στο Κοινό είναι:

Υπάτη

Πρωτεύουσα του Κοινού και τόπος ίδρυσης των ομοσπονδιακών ψηφισμάτων (**ΚΑ 1**–**8**). Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων και εγγυητών των προνομίων που χορηγεί το Κοινό (**ΚΑ 3** στίχ. 36· **5** στίχ. 6, 10, 14, 21, 25). Επιγραφές της πόλης χρονολογούνται με βάση τους *αινιάρχες* (**ΚΑ 9** στίχ. 17–19· **10** στίχ. 1–3).

Ερυθραὶ

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων και εγγυητών των προνομίων που χορηγεί το Κοινό (**ΚΑ 5** στίχ. 10, 15, 21, 25). Αναφέρεται στη διαιτησία με την Υπάτη, η οποία χρονολογείται με βάση τους *αινιάρχες* (**ΚΑ 9** στίχ. 1, 14)[484].

---

[481] Βλ. την κριτική των Decourt – Helly στο *BE* 1998, 218. Ενδεικτικό είναι το παράδειγμα του *στρατηγού* των Θεσσαλών *Εὐβιότου τοῦ Εὐκόλου καθ' ὑοποιίαν δὲ Κλεάρχου τοῦ Ἡγησαρέτου Λαρισαίου* (**ΚΘ 90** στίχ. 11· **113** στίχ. 38–39· **205** στίχ. 12–13), τον οποίο ο Sekunda (1997, 211–212) θεωρεί Υπαταίο, ενώ μαρτυρείται ως *ταγός* στη Λάρισα.

[482] Helly 1986. Βλ. και Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Οικονομία).

[483] Bouchon 2005, 14–15.

[484] Ο Κοντογιάννης (*ΣΘΕ Ι* 5 σσ. 58–59) θεωρεί ότι το εθνικό *Ἐρυθρήϊος* δεν είναι δυνατό να παραχθεί από το τοπωνύμιο Ερυθραί και προτείνει ότι η πόλη ονομαζόταν Ερύθρειον. Επίσης, υποστηρίζει ότι η πόλη

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Σωσθενίς

Αποτελεί τόπο καταγωγής εγγυητών των προνομίων που χορηγεί το Κοινό (**ΚΑ 2** στίχ. 23· **3** στίχ. 37;)[485].

Απ(ε)ίθειον (;)

Το εθνικό *Ἀπιθήιος* συνοδεύει το όνομα ενός εγγυητή προνομίων που χορηγεί το Κοινό (**ΚΑ 5** στίχ. 7)[486].

Θεσμοί και πολιτική οργάνωση

Για το Κοινό των Αινιάνων μαρτυρούνται οι ακόλουθοι θεσμοί:

Αινιάρχες

αἰνιάρχαι (**ΚΠ 3** στίχ. 19· **6** στίχ. 5, 23)

αἰνιαρχεόντων (**ΚΠ 2** στίχ. 1· **3** στίχ. 1· **5** στίχ. 1· **6** στίχ. 10· **9** στίχ. 17· **10** στίχ. 1)

Πρόκειται για το σώμα των πέντε επικεφαλής αρχόντων του Κοινού. Με βάση τις σωζόμενες μαρτυρίες, οι πέντε *αινιάρχες* λειτουργούσαν ως επώνυμοι άρχοντες τόσο στα ομοσπονδιακά ψηφίσματα (**ΚΑ 2** στίχ. 1· **3** στίχ. 1· **5** στίχ. 1· **6** στίχ. 10) όσο και στις επιγραφές των πόλεων του Κοινού (**ΚΑ 9** στίχ. 17· **10** στίχ. 1).

Παράλληλα, οι *αινιάρχες*, πολλές φορές, στη διάρκεια της θητείας τους λειτουργούσαν και ως εγγυητές του προνομίου της *προξενίας* που χορηγούσε το Κοινό, μόνοι τους (**ΚΑ 5** στίχ. 9–10) ή συνήθως από κοινού με ιδιώτες (**ΚΑ 3** στίχ. 19–21· **5** στίχ. 13–15, 19–21, 23–25· **6** στίχ. 22–26).

Η θητεία των *αινιαρχών* ήταν ενιαύσια, εφόσον ήταν επώνυμοι άρχοντες, και μπορούσε να ανανεωθεί για δεύτερη ή και τρίτη φορά (**ΚΑ 2** στίχ. 2· **6** στίχ. 10, 11–12).

Εκκλησία (;)

Στα ψηφίσματα του Κοινού απαντά πολύ συχνά η φράση *ἔδοξε τοῖς Αἰνιάνοις* (**ΚΑ 1** στίχ. 1, 8· **2** στίχ. 14· **3** στίχ. 8–9, 15, 24· **6** στίχ. 16), η οποία θεωρείται συνήθως ένδειξη για την

αυτή είναι διαφορετική από τις Ερυθρές των Θερμοπυλών με τις οποίες ταυτίζεται συνήθως (βλ. Helly 1978, 149–156· Decourt, Nielsen, Helly, Bouchon et al. 2004, 684· Rousset 2020, 403).

[485] Μέχρι πρότινος, η Σωσθενίς αποδιδόταν στους Οιταίους, καθώς ο Σωσθενεὺς *Φαινέας Νικέα* αναφέρεται ως *ιερομνήμων* των Ηρακλειωτών το 178 π.Χ. (*CID* IV 108 στίχ. 13), όταν ακόμη δεν υπήρχε το Κοινό των Αινιάνων. Για τον Κοντογιάννη, ωστόσο, η αναφορά του ως εγγυητή σε ψήφισμα του Κοινού των Αινιάνων λύνει οριστικά το πρόβλημα της «γεωπολιτικής ένταξης» της Σωσθενίδος (βλ. Κοντογιάννης 1994, 239–244 [*BE* 1995, 311· *SEG* 44, 459]· *ΣΘΕ* Ι 7 σσ. 81–82).

[486] Μέχρι πρότινος, πιστευόταν ότι πρόκειται για το εθνικό *Λαπιθήιος* και την πόλη Λαπίθη. Για τη διόρθωση, βλ. Κοντογιάννης 1994, 239 σημ. 8· *ΣΘΕ* Ι 5 σσ. 57–58.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ύπαρξη ομοσπονδιακής *εκκλησίας*[487]. Αναμφίβολα στο Κοινό των Αινιάνων θα υπήρχε κάποιου είδους συνέλευση η οποία λάμβανε τις αποφάσεις· ωστόσο, δεν είναι βέβαιο ότι πίσω από τη συγκεκριμένη φράση πρέπει να δούμε την *εκκλησία* και όχι μία αντιπροσωπευτική συνέλευση που αποφασίζει στο όνομα των Αινιάνων, όπως το *συνέδριο*.

Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού

Η σημαντικότερη πόλη και πρωτεύουσα του Κοινού των Αινιάνων ήταν η Υπάτη. Είναι η μόνη πόλη της Αινίδος από την οποία σώζονται ψηφίσματα (**ΚΑ 9**), ενώ παράλληλα αποτελούσε τόπο ίδρυσης των ομοσπονδιακών ψηφισμάτων (**ΚΑ 1**–**8**). Παράλληλα, η πλειονότητα των γνωστών αξιωματούχων του Κοινού, των *αινιαρχών*, είναι Υπαταίοι. Στα ψηφίσματα του Κοινού οι τέσσερεις πρώτοι από τους πέντε *αινιάρχες* είναι Υπαταίοι, όπως αποδεικνύεται από τον κατάλογο ψηφισμάτων της επιγραφής **ΚΑ 5** (**ΚΑ 5** στίχ. 1, 13–15, 19–21, 24–25), γεγονός ενδεικτικό για τη σχέση ισχύος μεταξύ των πόλεων του Κοινού.

Πολιτικά δικαιώματα

Πολίτες του Κοινού θεωρούνται αυτομάτως οι πολίτες των πόλεων του Κοινού. Ωστόσο, πολίτες του Κοινού των Αινιάνων μπορούσαν να γίνουν και ξένοι· το Κοινό χορηγούσε σε ξένους το προνόμιο της *πολιτείας* (**ΚΑ 2** στίχ. 15–16· **3** στίχ. 9–10, 16, 25–26· **6** στίχ. 17–18) μαζί με άλλα προνόμια που συνήθως τη συνοδεύουν (π.χ. *έγκτηση*, *προξενία*). Πιθανόν πολιτικά δικαιώματα σε ξένους χορηγούσαν και οι πόλεις του Κοινού· σε τιμητικό ψήφισμα του 2ου αι. π.Χ.[488], η Υπάτη παρέχει το προνόμιο της *πολιτείας*. Ωστόσο, το εθνικό του τιμώμενου δεν σώζεται.

Δικαιοσύνη

Το Κοινό των Αινιάνων ρύθμιζε ζητήματα δικαιοσύνης με τους ακόλουθους τρόπους: α) Καλώντας ξένους δικαστές:

[487] Βλ. Hermann, Swoboda 1913[6], 439· Martin 1975, 359· Rzepka 2002, 226–228· 2017, 16–18.

[488] *ΣΘΕ* I 8.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Σώζονται δύο τιμητικά ψηφίσματα του Κοινού υπέρ ξένων δικαστών, οι πόλεις των οποίων παραμένουν άγνωστες (**ΚΑ 2** και **3α**). Από το αιτιολογικό των ψηφισμάτων προκύπτει ότι επρόκειτο για ιδιωτικές υποθέσεις (*δίκας*).

β) Με τη σύναψη *συμβόλων*:

Οι παραπάνω υποθέσεις διευθετήθηκαν στο πλαίσιο *συμβόλων*, δηλαδή συμφωνιών του Κοινού με άλλα Κοινά ή πόλεις οι οποίες όριζαν το πλαίσιο επίλυσης των διαφορών που ενδεχομένως προέκυπταν μεταξύ τους. Στο ψήφισμα **ΚΑ 3α** πρόκειται για *σύμβολο* που διατηρούσε το Κοινό με τους Αμφιλόχους (στίχ. 4). Στο ψήφισμα **ΚΑ 2** δεν σώζεται η αναφορά της πόλης ή του Κοινού με την οποία/το οποίο το Κοινό των Αινιάνων είχε συνάψει *σύμβολο*.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι το Κοινό ρύθμιζε ζητήματα τα οποία αφορούσαν σε ιδιωτικές υποθέσεις μεταξύ πολιτών πόλεων του Κοινού και πολιτών ξένων πόλεων στο πλαίσιο *συμβόλων*.

Ωστόσο, οι πόλεις του Κοινού των Αινιάνων ήταν ελεύθερες να διευθετούν τις υποθέσεις τους χωρίς την παρέμβαση του Κοινού. Το Κοινό δεν φαίνεται να παρεμβαίνει στη συνοριακή διαφορά μεταξύ της Υπάτης και της πόλης των Ερυθρηίων· οι δύο πόλεις έλυσαν τη μεταξύ τους διαφορά καλώντας δικαστές από τη Χαλκίδα (**ΚΑ 9** στίχ. 21 κ.ε.).

Διεθνείς σχέσεις

Σώζονται αρκετά τιμητικά ψηφίσματα του Κοινού υπέρ ξένων στους οποίους αποδίδεται κυρίως το προνόμιο της *προξενίας*. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται πολίτες από διάφορες πόλεις της Θεσσαλίας: από τον Άτραγα (**ΚΑ 3** στίχ. 13–21), την Κραννώνα (**ΚΑ 5** στίχ. 18–21), τη Λάρισα (**ΚΑ 5** στίχ. 8–10), τη Μητρόπολη (**ΚΑ 5** στίχ. 16–17) και τη Μελιταία (**ΚΑ 3** στίχ. 27–37), αλλά και εκτός Θεσσαλίας: από την Αθήνα (**ΚΑ 4**), την Κέρκυρα (**ΚΑ 6** στίχ. 9–26), τη Βέροια (**ΚΑ 3** στίχ. 22–26), τη Στράτο και την Άμφισσα (**ΚΑ 5** στίχ. 1–7, 11–15, 22–25). Στα παραπάνω θα πρέπει να προσθέσουμε και την τιμητική επιγραφή για τον *Κάσσανδρο Μενεσθέως* από την Αλεξάνδρεια Τρωάδα (**ΚΑ 12** στίχ. 10–13, 33).

Όπως είδαμε σε προηγούμενες υποενότητες, ξένοι καλούνταν επίσης από το Κοινό ως δικαστές, ενώ παράλληλα μπορούσαν να αποκτήσουν πολιτικά δικαιώματα στο Κοινό. Στον πίνακα που ακολουθεί απεικονίζονται διαγραμματικά τα τιμητικά ψηφίσματα του Κοινού που απευθύνονται σε ξένους πολίτες ή δικαστές:

	Τιμώμενοι	**Τιμές και προνόμια**

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΑ 2	Δικαστές από άγνωστη πόλη	προξενία, πολιτεία, έγκτηση, ασφάλεια
ΚΑ 3	Δικαστές από άγνωστη πόλη	προξενία, πολιτεία, έγκτηση, ασφάλεια
	Ἀλέξανδρος Θεοδώρου Ἀτράγιος	προξενία, πολιτεία, έγκτηση ασφάλεια
	… Βεροιάτας	προξενία, πολιτεία, έγκτηση, ασφάλεια;
	… Μελιταιεῖς	προξενία
ΚΑ 4	Σωσίστρατος Φιλέου Ἀθηναῖος	προξενία
ΚΑ 5	Λύσιππος Λυσίππου, Δορκίνας Μενεκράτεος, Ἀλέξων Πολεμάρχου, Ξένων Λαμίου, Ἐπίγνητος Ἀγελάου Στράτιοι	προξενία
	Σώστρατος Σωστράτου Λαρισαῖος	προξενία
	Παυσανίας Εὐδίκου, Ἀριστοκλέας Λυσιπόνου, Δαμότιμος Στρατονίκου Ἀμφισσεῖς	προξενία
	Χαίρων Παυσανίου Μητροπολίτης	προξενία
	Ἐμπεδίων και Πολύξενος Μιμνομάχου Κραννώνιοι	προξενία
	Ἀλεξίμαχος Ἀριστοβούλου, Νίκανδρος Ἀπολλᾶ, Λύκος Νικοβούλου, Ἀριστόμαχος Καλλιδάμου, Φιλόνικος Παυσανία Στράτιοι	προξενία
ΚΑ 6	Στράτιος Γναθίου Κερκυραῖος	προξενία, πολιτεία, έγκτηση, ασφάλεια

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Οικονομία

Το Κοινό των Αινιάνων εξέδιδε νομίσματα τα οποία έφεραν το όνομα του έθνους. Τα περισσότερα από αυτά προέρχονται από τον 1ο αι π.Χ. και ανήκουν στην ομάδα των κοπών με την Αθηνά Παρθένο που, όπως έχουμε αναφέρει, σχετίζεται με την παραμονή των στρατευμάτων του Σύλλα στην Υπάτη[489]. Τα νομίσματα φέρουν επίσης, εκτός από το εθνικό των Αινιάνων, ονόματα (κυρίως σε ονομαστική), για τα οποία παραμένει άγνωστο σε ποιον ανήκουν[490].

Λατρεία

Δεν υπάρχουν μαρτυρίες για ομοσπονδιακή λατρεία στο Κοινό των Αινιάνων. Οι Αινιάνες συμμετείχαν στη Δελφική Αμφικτιονία ακόμη και μετά την κατάλυση του Κοινού τους και έως τα τέλη του 1ου αι. π.Χ., οπότε ο Αύγουστος αφαίρεσε τις ψήφους από τα περίοικα έθνη της Θεσσαλίας[491]. Ενδεχομένως το μηνολόγιο της Υπάτης, από το οποίο γνωρίζουμε μόλις δύο μήνες (*Ἀρτεμίσιος*, *Θύιος*), να χρησιμοποιούνταν και σε ομοσπονδιακό επίπεδο[492].

[489] Βλ. Ιστορική εξέλιξη. Για τα νομίσματα, βλ. *BCD Thessaly* I 32–33 (1018–1022)· *BCD Thessaly* II 27–37 (34–48.16).

[490] Ο De Callataÿ (2004, 136) αποκλείει ότι πρόκειται για ονόματα *αινιαρχών* ή άλλων αξιωματούχων. Η Liampi (1994, 329), ωστόσο, θεωρεί ότι πρόκειται για αξιωματούχους υπεύθυνους για τη νομισματοκοπία.

[491] Παυσ. Χ 8, 3. Βλ. Lefèvre 1998, 91.

[492] Βλ. Graninger 2011, 113. Για τον *Αρτεμίσιο*, βλ. *IG* IX 2, 9 στίχ. 2–3. Για τον *Θυῖο*, βλ. **ΚΑ 10** στίχ. 6.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Παράρτημα

1. Αινιάρχες

Α. Αινιάρχες αλφαβητικά ανά αιώνα

2ος αι. π.Χ.

Ἀγέμαχος (**ΚΑ 9** στίχ. 18)

Post 167 π.Χ.· 3ος–2ος αι. π.Χ. (*LGPN*).

Ἅγις Τολμαίου Ὑπαταῖος (**ΚΑ 5** στίχ. 1· **6** στίχ. 10, 23)

Ca. 150–125 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 5· *LGPN*).

Ἀλεξίμαχος (**ΚΑ 9** στίχ. 18–19)

Post 167 π.Χ.· 3ος–2ος αι. π.Χ. (*LGPN*).

Ἀριστόνοος (**ΚΑ 9** στίχ. 18)

Post 167 π.Χ.· 3ος–2ος αι. π.Χ. (*LGPN*).

[Ἀρχ?]έλαος (**ΚΑ 10** στίχ. 2)

150–100 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 4β).

Ἀσκλαπιάδας (**ΚΑ 9** στίχ. 17)

Post 167 π.Χ.· 3ος–2ος αι. π.Χ. (*LGPN*).

Δαμότιμος (**ΚΑ 3** στίχ. 1, 19)

Ca. 167–150 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 6· *LGPN*).

Δικαίαρχος Ἀκρίωνος (**ΚΑ 3** στίχ. 1, 20)

Ca. 167–150 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 6· *LGPN*).

Δίωξος (**ΚΑ 9** στίχ. 17–18)

Post 167 π.Χ.· 3ος–2ος αι. π.Χ. (*LGPN*).

Θεόδωρος (**ΚΑ 5** στίχ. 1)

Ca. 150–125 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 5· *LGPN*).

Θρασύβουλος Εὐξένου (**ΚΑ 3** στίχ. 1, 20)

Ca. 167–150 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 6· *LGPN*).

Ἵππαρχος Βουθήρα (**ΚΑ 6** στίχ. 10–11, 23–24)

Ca. 150–125 π.Χ.· 2ος αι. π.Χ.; (*LGPN*).

Λύκος Καλλικράτεος (**ΚΑ 3** στίχ. 1, 20)

Ca. 167–150 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 6)· ca. 150 π.Χ. (*LGPN*).

Μενέμαχος (**ΚΑ 10** στίχ. 3)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

150–100 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 4β· *LGPN*).

Μοσχίων Σιττύρα (**ΚΑ 6** στίχ. 11, 24)

Ca. 150–125 π.Χ.· 2ος αι. π.Χ.; (*LGPN*).

Νικόλαος Μενεμάχου (**ΚΑ 6** στίχ. 12, 24–25)

Ca. 150–125 π.Χ.· 2ος αι. π.Χ.; (*LGPN*).

Πλείσταρχος Στρατάγου Ὑπαταῖος (**ΚΑ 5** στίχ. 1)

Ca. 150–125 π.Χ. (*ΣΘΕ* I 5· *LGPN*).

Πολίτας Λαμίου Ἐρυθρήιος (**ΚΑ 5** στίχ. 1)

Ca. 150–125 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 5).

Σπερχίδας Κυδολάου (**ΚΑ 6** στίχ. 12, 24)

Ca. 150–125 π.Χ.· 2ος αι. π.Χ.; (*LGPN*).

[Σώ?]σανδρος (**ΚΑ 10** στίχ. 2–3)

150–100 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 4β· *LGPN*).

Τελέας (**ΚΑ 10** στίχ. 2)

150–100 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 4β· *LGPN*).

Χαρίδαμος Ἀθαναίου Ὑπαταῖος (**ΚΑ 5** στίχ. 1)

Ca. 150–125 π.Χ. (*ΣΘΕ I* 5· *LGPN*).

Β. Αινιάρχες ανά σώμα

ΚΑ 3 (ca. 167–150 π.Χ.)	**ΚΑ 9** (Post 167 π.Χ)
Δαμότιμος	Ἀσκλαπιάδας
Θρασύβουλος Εὐξένου	Δίωξος
Δικαίαρχος Ἀκρίωνος	Ἀγέμαχος
Λύκος Καλλικράτεος	Ἀριστόνοος
---	Ἀλεξίμαχος

ΚΑ 5 (ca. 150–125 π.Χ.)	**ΚΑ 6** (ca. 150–125 π.Χ.)
Ἅγις Τολμαίου	Ἅγις Τολμαίου (το γ΄)
Θεόδωρος	Ἵππαρχος Βουθήρα
Πλείσταρχος Στρατάγου	Μοσχίων Σιττύρα (το β΄)
Χαρίδαμος Ἀθαναίου	Σπερχίδας Κυδολάου
Πολίτας Λαμίου	Νικόλαος Μενεμάχου

ΚΑ 10 (150–100 π.Χ.)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

-τιας

Τελέας

[Ἀρχ?]έλαος

[Σώ?]σανδρος

Μενέμαχος

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

5. ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΟΙΤΑΙΩΝ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Πηγές

Έμμεσες:

Επιγραφές

α) **Συνθήκη δανείου** μεταξύ του Κοινού των Οιταίων και της Δρυμαίας (160–158 π.Χ.), η οποία χρονολογείται με βάση τους επικεφαλής του Κοινού. Προέρχεται από τη Δρυμαία (**ΚΟ 1**).

β) **Τιμητική επιγραφή** για τον *Κάσσανδρο Μενεσθέως* (ca. 165 π.Χ.), στην οποία αναφέρεται το Κοινό των Οιταίων. Προέρχεται από την Αλεξάνδρεια Τρωάδα (**ΚΑ 12**).

Το όνομα του Κοινού

Το Κοινό των Οιταίων δηλώνεται στις επιγραφές ως εξής:

α) *Οἰταίοι* (**ΚΟ 1** στίχ. 5, 9, 30, 48)

β) *κοινὸν τῶν Οἰταίων* (**ΚΑ 12** στίχ. 18–19)

γ) *Οἴτα* (**ΚΟ 1** στίχ. 22, 40, 52).

Ιστορική εξέλιξη

Το Κοινό των Οιταίων ιδρύθηκε κατά τη δεύτερη φάση ομοσπονδιακής διεύρυνσης που έλαβε χώρα στη Θεσσαλία μετά το τέλος του Γ΄ Μακεδονικού Πολέμου, το 168 π.Χ. Η τιμητική επιγραφή για τον *Κάσσανδρο Μενεσθέως*, η οποία χρονολογείται το 165 π.Χ., αποτελεί *terminus ante quem* για την ίδρυσή του· το Κοινό των Οιταίων αναφέρεται μεταξύ των ομοσπονδιακών κρατών και των πόλεων που απένειμαν τιμές στον *Κάσσανδρο* (**ΚΑ 12** στίχ. 18–19). Το Κοινό μαρτυρείται επιγραφικά για μια μικρή χρονική περίοδο, έως το 158 π.Χ., στη μία και μοναδική επιγραφή που μας πληροφορεί σχετικά με την οργάνωσή του, τη συνθήκη δανείου που συνήψε ως πιστωτής με τη φωκική πόλη Δρυμαία (**ΚΟ 1**).

Στις παραμονές του Αχαϊκού Πολέμου, η πρωτεύουσα του Κοινού, η Ηράκλεια, φαίνεται πως ήταν μέλος του Κοινού των Αχαιών, καθώς οι Ρωμαίοι απαίτησαν την απόσχισή της από αυτό, όπως αναφέρει ο Παυσανίας[493]. Λίγο αργότερα οι Αχαιοί πολιόρκησαν την Ηράκλεια, η οποία πιθανόν είτε από φόβο για τους Ρωμαίους που κατευθύνονταν προς την περιοχή είτε λόγω υποσχέσεων που έλαβε από αυτούς, είχε

[493] Παυσ. VII 14, 1.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

αποστατήσει από το Κοινό των Αχαιών[494]. Άγνωστο παραμένει το πότε ακριβώς (σίγουρα μετά το 158 π.Χ. εφόσον μέχρι τότε Ηρακλειώτες μαρτυρούνται ως αξιωματούχοι του Κοινού στην επιγραφή **ΚΟ 1**) και υπό ποιες συνθήκες ενσωματώθηκε η Ηράκλεια στο Κοινό των Αχαιών, καθώς επίσης και αν η ένταξή της σήμαινε την κατάλυση του Κοινού των Οιταίων ή την ενσωμάτωσή του στο Κοινό των Αχαιών.

Εξίσου αδιόρατη είναι η τύχη της Ηράκλειας και του Κοινού των Οιταίων μετά τον Αχαϊκό Πόλεμο. Πολλοί ερευνητές υποστηρίζουν ότι η Ηράκλεια επανήλθε στο Κοινό των Οιταίων το οποίο συνέχισε να λειτουργεί έως την εποχή του Αυγούστου, όταν οι Οιταίοι ενσωματώθηκαν στο Κοινό των Θεσσαλών με την ευκαιρία της αναδιοργάνωσης της Αμφικτιονίας από τον Αύγουστο[495].

Ωστόσο, ο Helly, ο οποίος επανεξέδωσε ένα τιμητικό ψήφισμα του Κοινού των Θεσσαλών υπέρ τριών Δημητριέων *στρατηγών* οι οποίοι είχαν κληθεί προκειμένου να διευθετήσουν διαμάχη μεταξύ Μελιταίας και Ηράκλειας (**ΚΘ 10**), υποστηρίζει ότι το ψήφισμα πρέπει να χρονολογηθεί μετά το 146 π.Χ. καθιστώντας τη χρονολογία αυτή *terminus post quem* για την κατάλυση του Κοινού των Οιταίων[496]. Παρόλα αυτά, η χρονολόγηση του ψηφίσματος στο β΄ μισό του 2ου αι. π.Χ. δεν γίνεται δεκτή από όλους τους ερευνητές[497].

Τέλος, οι πρώτες ενδείξεις ενσωμάτωσης των Οιταίων στο Κοινό των Θεσσαλών είναι πολύ μεταγενέστερες (2ος–3ος αι. μ.Χ.) και δεν βοηθούν στον προσδιορισμό της χρονολογίας κατάλυσης του Κοινού των Οιταίων[498].

Όρια

Το Κοινό των Οιταίων περιλάμβανε όλες τις πόλεις της Οιταίας: στη συνθήκη δανείου Κοινού – Δρυμαίας απαντά η φράση *ἐν Οἴται* (**ΚΟ 1** στίχ. στίχ. 22, 40, 52). Οι πόλεις για τις οποίες υπάρχουν μαρτυρίες που τεκμηριώνουν τη συμμετοχή τους στο Κοινό είναι:

Ηράκλεια

[494] Παυσ. VII 15, 2. Βλ. και Martin 1975, 349–351.

[495] Kip 1910, 41· Hermann, Swoboda 1913[6], 440· Accame 1946, 211· Martin 1975, 352.

[496] Helly 2001b, 283–286. Πρβλ. Bouchon 2005, 9–11. Εφόσον η Ηράκλεια ανήκει στη δικαιοδοσία του Κοινού των Θεσσαλών στο ψήφισμα **ΚΘ 10**, τότε το Κοινό των Οιταίων θα πρέπει να είχε καταλυθεί.

[497] Βλ. Rousset 2015, 228–229· 2020, 394. Παλαιότερα το ψήφισμα χρονολογούνταν στην εποχή του Αυγούστου (βλ. Kip 1910, 41· Martin 1975, 352).

[498] Πρόκειται για ένα ανάθημα *ταγών* από την πόλη του Ακύφαντα (βλ. Rousset 1994, 364–368· 2015, 229).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ως πρωτεύουσα του Κοινού αναφέρεται στη συνθήκη δανείου μεταξύ του Κοινού και της Δρυμαίας (**ΚΟ 1** στίχ. 48). Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΟ 1** στίχ. 22–23, 24–25, 41, 43, 52–53, 54–55).

Ακύφας

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΟ 1** στίχ. 26).

Αντίκυρα

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΟ 1** στίχ. 23, 25).

Δρυόπη

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΟ 1** στίχ. 41, 52, 55).

Ολέα

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΟ 1** στίχ. 26).

Όμιλαι

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΟ 1** στίχ. 24, 42, 56).

Παρασωπιάς

Αποτελεί τόπο καταγωγής ομοσπονδιακών αξιωματούχων (**ΚΟ 1** στίχ. 43).

«Κοτταέος»

Το εθνικό «Κοτταέος» συνοδεύει το όνομα ομοσπονδιακού αξιωματούχου (**ΚΟ 1** στίχ. 53–54). Το όνομα της πόλεως στην οποία αντιστοιχεί δεν έχει προσδιοριστεί[499].

Θα πρέπει να σημειωθεί πως, αν και το Κοινό περιλάμβανε τις πόλεις που θεωρητικά βρίσκονταν *ἐν Οἴται*, ορισμένες από αυτές δεν ανήκαν πάντα στους Οιταίους. Η ίδια η Ηράκλεια, η σημαντικότερη πόλη και πρωτεύουσα του Κοινού, αρχικά είχε ιδρυθεί από τους Σπαρτιάτες ως πόλη των Μαλιέων με στόχο την αντιμετώπιση της επιθετικότητας των Οιταίων[500]. Πόλη των Μαλιέων ήταν κάποτε και η Αντίκυρα, ενώ τον Ακύφαντα και τη Δρυόπη διεκδικούσαν τόσο οι Οιταίοι όσο και οι Δωριείς[501]. Συνεπώς, η συνθήκη δανείου του Κοινού με τη Δρυμαία μας δίνει μια εικόνα των ορίων του Κοινού για μια πολύ περιορισμένη χρονική περίοδο. Τα όρια του Κοινού δεν ήταν σταθερά, όπως άλλωστε αποδεικνύει και η ένταξη της Ηράκλειας στο Κοινό των Αχαιών.

[499] Βλ. Rousset 2020, 398–399. Παλαιότερη συμπλήρωση παρέπεμπε στην πόλη των Μαλιέων, Κολάκεια (*Κο[λ]|[ακ]έος*).

[500] Θουκ. ΙΙΙ 92, 1–5.

[501] Βλ. Rousset 1989, 223, 232–233 (*SEG* 39, 476)· 2020, 396–399.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Θεσμοί και πολιτική οργάνωση

Για το Κοινό των Οιταίων μαρτυρούνται οι ακόλουθοι θεσμοί:

Βούλαρχοι

βουλαρχεόντων (**ΚΟ 1** στίχ. 22, 40, 52)
βουλαρχία (**ΚΟ 1** στίχ. 33)

Επικεφαλής του Κοινού· ως επώνυμοι άρχοντες αναφέρονται στη φόρμουλα χρονολόγησης των διαδοχικών πληρωμών της συνθήκης δανείου μεταξύ Κοινού των Οιταίων και Δρυμαίας (**ΚΟ 1** στίχ. 22, 40, 52). Το σώμα των *βουλάρχων* αποτελούνταν από τρία άτομα. Με βάση τον τίτλο του αξιώματος έχει υποστηριχθεί ότι οι τρεις *βούλαρχοι* ήταν και επικεφαλής της ομοσπονδιακής *βουλής*, την ύπαρξη της οποίας όμως αγνοούμε[502]. Εφόσον λειτουργούν ως επώνυμοι, η θητεία τους ήταν ενιαύσια.

Ιεροθύτες

ἱεροθυτᾶν (**ΚΟ 1** στίχ. 24, 42, 54)

Οι *ιεροθύτες* αναφέρονται και αυτοί ως επώνυμοι άρχοντες των Οιταίων, μετά τους *βουλάρχους*, στη συνθήκη του Κοινού με τη Δρυμαία (**ΚΟ 1** στίχ. 24, 42, 54). Πιθανότατα αποτελούσαν τους ανώτατους θρησκευτικούς αξιωματούχους του Κοινού. Το ότι αναφέρονται στη συγκεκριμένη επιγραφή, στην οποία δανειστής της Δρυμαίας είναι το ομοσπονδιακό ιερό των Οιταίων ενισχύει αυτή την υπόθεση[503]. Ο Martin, ωστόσο, θεωρεί ότι το αξίωμα των *ιεροθυτών* είχε πολιτικό και όχι θρησκευτικό χαρακτήρα[504]. Δυστυχώς, δεν γνωρίζουμε περισσότερα για τα καθήκοντα των *ιεροθυτών* και συνεπώς για τη φύση του αξιώματος. Το σώμα των *ιεροθυτών* αποτελείται άλλοτε από τρεις και άλλοτε τέσσερεις αξιωματούχους. Η θητεία τους θα πρέπει να ήταν ενιαύσια, εφόσον λειτουργούσαν ως επώνυμοι άρχοντες.

Πυλαία (;)

πυλαία θερινᾶ (**ΚΟ 1** στίχ. 32)
πυλαία χειμερινᾶ (**ΚΟ 1** στίχ. 36)
Πυλαία (**ΚΟ 1** στίχ. 58)

Εύλογα αναρωτιέται κανείς αν ο όρος *πυλαία*, ο οποίος απαντά τρεις φορές στο κείμενο της συνθήκης μεταξύ του Κοινού των Οιταίων και της Δρυμαίας, αναφέρεται στην *εκκλησία* του Κοινού των Οιταίων ή στην αμφικτιονική συνέλευση.

[502] Kip 1910, 42· Hermann, Swoboda 1913[6], 440· Martin 1975, 346.

[503] Hermann, Swoboda 1913[6], 440.

[504] Martin 1975, 347.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Αμφικτιονική συνέλευση θεωρεί την *πυλαία* ο Dittenberger[505] και μετά από αυτόν ο Giovannini[506] ο οποίος υποστηρίζει ότι ο όρος *πυλαία* χρησιμοποιείται πάντα σε σχέση με τη Δελφική Αμφικτιονία· στο πλαίσιο αυτό, η φράση *πυλαία θερινᾶ* (**KO 1** στίχ. 32) που απαντά στην επιγραφή της Δρυμαίας είναι συνώνυμη της *πυλαίας ὀπωρινῆς* που συναντάμε συνήθως σε σχέση με τη Δελφική Αμφικτιονία. Παράλληλα, θεωρεί ότι η αναφορά της αμφικτιονικής *πυλαίας* στο κείμενο της συνθήκης οφείλεται στο γεγονός ότι η Αμφικτιονία ήταν και αυτή δανειστής της Δρυμαίας από κοινού με το Κοινό των Οιταίων.

Ωστόσο, όπως τονίζουν οι Laronde – Lefèvre, δεν υπάρχουν μαρτυρίες για δανειστική δραστηριότητα του ιερού των Δελφών αυτή την περίοδο, ενώ, όσον αφορά στην *πυλαία*, θεωρούν ότι οι όροι *θερινή* και *οπωρινή* δεν μπορούν να ταυτιστούν, εκτός να πρόκειται για λάθος ή παρανόηση του χαράκτη[507]. Περαιτέρω, ο Rousset παρατηρεί ότι αν το ιερό των Δελφών ήταν ένας εκ των δανειστών, θα έπρεπε να αναφέρονται και οι θεσμοί των Δελφών ή της Αμφικτιονίας στην επιγραφή, όπως γίνεται με τους θεσμούς των Οιταίων και της Δρυμαίας, ενώ αν υπήρχαν δύο δανειστές, θα έπρεπε το ποσό των δόσεων να επιμερίζεται στο ιερό των Δελφών και το ιερό των Οιταίων[508].

Στο πλαίσιο αυτό, φαίνεται πιθανότερο η *πυλαία* να είναι η ομοσπονδιακή *εκκλησία* των Οιταίων, όπως πιστεύουν οι περισσότεροι ερευνητές[509]. Συγκεκριμένα, ο Rousset υποστηρίζει ότι η ομοσπονδιακή *εκκλησία* των Οιταίων πιθανόν λάμβανε χώρα δύο φορές τον χρόνο στις Θερμοπύλες· για αυτό και το όνομά της, θερινή και χειμερινή *πυλαία*, κατ' αντιστοιχία με την *εαρινή* και *οπωρινή πυλαία* των Δελφών που λάμβανε χώρα τις άλλες δύο εποχές του χρόνου[510]. Με άλλα λόγια, η Αμφικτιονία δεν εμπλέκεται στη συναλλαγή μεταξύ Οιταίων και Δρυμαίας· αυτό που συμβαίνει είναι ότι οι Οιταίοι δανείζονταν τον ίδιο τόπο για τις συνεδριάσεις της *εκκλησίας* τους (**KO 1** στίχ. 58: *ἐν Πυλαίαι*).

[505] *IG* IX 1, 226–230.

[506] Giovannini 2005, 289–295 (*SEG* 53, 491).

[507] Laronde, Lefèvre 2009, 828–835 (*SEG* 59, 548).

[508] *BE* 2006, 246· Rousset 2020, 421.

[509] Βλ. Beaudouin 1881, 142· Daux 1938, 6 σημ. 2· Migeotte 1984, 109. Οι Laronde, Lefèvre (2009, 828–835) δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο η *πυλαία* να ήταν η ομοσπονδιακή *εκκλησία* των Οιταίων· ωστόσο, θεωρούν ότι η Αμφικτιονία υπήρξε εγγυητής στη συναλλαγή μεταξύ Οιταίων και Δρυμαίας και στο πλαίσιο αυτό ενδεχομένως κάποιες αποπληρωμές προβλεπόταν να γίνουν ενώπιον της αμφικτιονικής συνέλευσης.

[510] Rousset 2020, 422–425.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού

Η Ηράκλεια ήταν η σημαντικότερη πόλη και πρωτεύουσα του Κοινού. Αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι οι περισσότεροι γνωστοί αξιωματούχοι του Κοινού, είτε *βούλαρχοι* είτε *ιεροθύτες*, είναι Ηρακλειώτες και αναφέρονται πάντα πρώτοι μεταξύ των αξιωματούχων (**ΚΟ 1** στίχ. 22–23, 24–25, 41, 43, 52–53, 54–55). Τρεις αξιωματούχοι προέρχονται από τις Όμιλες (**ΚΟ 1** στίχ. 24, 42, 55–56) και τη Δρυόπη (**ΚΟ 1** στίχ. 41, 53, 55), δύο από την Αντίκυρα (**ΚΟ 1** στίχ. 23, 25), ένας από τον Ακύφαντα (**ΚΟ 1** στίχ. 26), την Ολέα (**ΚΟ 1** στίχ. 26), την Παρασωπιάδα (**ΚΟ 1** στίχ. 43) και την πόλη των «Κοτταέων» (**ΚΟ 1** στίχ. 53–54).

Πολιτικά δικαιώματα

Πολίτες του Κοινού θεωρούνται αυτομάτως οι πολίτες των πόλεων του Κοινού. Παρόλα αυτά, λόγω της απουσίας ψηφισμάτων τόσο του Κοινού όσο και των πόλεων του, δεν γνωρίζουμε αν μπορούσαν να αποκτήσουν πολιτικά δικαιώματα στο Κοινό ξένοι. Σε ψήφισμα της Ηράκλειας, με το οποίο τιμάται ο Ρωμαίος *Σέξτος Κορνήλιος Μάρκος*, η πόλη χορηγεί, μεταξύ άλλων προνομίων, *πολιτεία*[511]. Το ψήφισμα χρονολογείται στο πρώτο μισό του 2ου αι. π.Χ. (πριν το 146 π.Χ.), αλλά δεν είναι βέβαιο ότι ανήκει στην περίοδο του Κοινού[512].

Διεθνείς σχέσεις

Το Κοινό δανείζει σε μια φωκική πόλη, τη Δρυμαία, το σημαντικό ποσό των ενενήντα μνων (**ΚΟ 1**). Η συναλλαγή αυτή αποτελεί ένα από τα ελάχιστα παραδείγματα που έχουμε για την αλληλεπίδραση των Οιταίων με τον έξω κόσμο. Ένα ακόμη αποτελεί η απόδοση τιμών στον *Κάσσανδρο Μενεσθέως* από την Αλεξάνδρεια Τρωάδα (**ΚΑ 12** στίχ. 18–21).

Οικονομία

Το Κοινό των Οιταίων εξέδιδε αργυρά νομίσματα τα οποία έφεραν το όνομα του έθνους. Στην εικονογραφία των κοπών αυτών κυριαρχεί η κεφαλή λέοντος και ο Ηρακλής[513].

[511] *IG* IX 2, 1 στίχ. 9.

[512] Helly 1983, 358 (*SEG* 33, 458).

[513] Βλ. *BCD Thessaly* I 89 (1217)· *BCD Thessaly* II 216 (494)· Βαλασιάδης 2004, 180–182.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Το Κοινό διατηρούσε ομοσπονδιακό ταμείο, έδρα του οποίου ήταν το ομοσπονδιακό ιερό, όπως φαίνεται από τη συνθήκη δανείου μεταξύ του Κοινού και της Δρυμαίας, στην οποία αναφέρεται ότι η καταβολή των δόσεων του δανείου γίνεται *τῶι θεῶι καὶ τοῖς Οἰταίοις* (**ΚΟ 1** στίχ. 4–5, 8–9, 29–30, 47–48), οι οποίοι ήταν οι δανειστές. Όπως παρατηρεί ο Rousset, αυτό δεν σημαίνει ότι το Κοινό είναι απλά διαχειριστής των χρημάτων του ιερού[514], όπως πιστευόταν παλαιότερα[515], αλλά ότι το ταμείο του ομοσπονδιακού ιερού ταυτίζεται με αυτό του Κοινού.

Λατρεία

Η ύπαρξη ομοσπονδιακού ιερού των Οιταίων συνάγεται έμμεσα από τις αναφορές που υπάρχουν στο κείμενο της συνθήκης του Κοινού με τη Δρυμαία σχετικά με την αποπληρωμή του δανείου *τῶι θεῶι καὶ τοῖς Οἰταίοις* (**ΚΟ 1** στίχ. 4–5, 8–9, 29–30, 47–48). Το ιερό αυτό ήταν αφιερωμένο στον Ηρακλή προς τιμήν του οποίου διοργανώνονταν τα *Ηράκλεια* στην ομώνυμη πρωτεύουσα του Κοινού: στο κείμενο της δανειακής σύμβασης αναφέρεται ότι η καταβολή της τρίτης δόσης θα γίνει στην Ηράκλεια, στη γιορτή των *Ηρακλείων* (**ΚΟ 1** στίχ. 47–48: *τ]ὰν τρίταν καταβολὰν τῶι θε[ῶι]|καὶ τοῖς Ο[ἰ]ταίοις ἐν Ἡρακλείαι Ἡρακλείοις*)[516]. Όπως είδαμε στην υποενότητα «Θεσμοί και πολιτική οργάνωση», οι *ιεροθύτες* ήταν πιθανότατα οι επικεφαλής της ομοσπονδιακής λατρείας.

Οι Οιταίοι συμμετείχαν στη Δελφική Αμφικτιονία ακόμη και μετά την κατάλυση του Κοινού τους και έως τα τέλη του 1ου αι. π.Χ., οπότε ο Αύγουστος αφαίρεσε τις ψήφους από τα περίοικα έθνη της Θεσσαλίας[517].

Το Κοινό των Οιταίων διέθετε ομοσπονδιακό ημερολόγιο, από το οποίο είναι γνωστός ένας μήνας, ο *Ἀπελλαῖος* (**ΚΟ 1** στίχ. 27, 44, 56). Ένας ακόμη μήνας, ο *Ἅτος* (ή *Εἵατος*), ο οποίος είναι γνωστός από απελευθερωτικές επιγραφές της Ηράκλειας και των Δελφών (απελευθέρωση Ηρακλειωτών), πιθανόν ανήκε και αυτός στο ομοσπονδιακό ημερολόγιο[518].

[514] Rousset 2020, 385–386.

[515] Βλ. Beaudouin 1881, 141· Migeotte 1984, 107· Laronde, Lefèvre 2009, 828–835.

[516] Rousset 2020, 395.

[517] Παυσ. X 8, 3. Βλ. Lefèvre 1998, 92–93.

[518] *ΣΘΕ* I 3 στίχ. 1· *CID* V 401. Βλ. και Graninger 2011, 113.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Παράρτημα

1. Βούλαρχοι

Α. Βούλαρχοι αλφαβητικά ανά αιώνα

2ος αι. π.Χ.

Ἀριστίων Ὁμιλιάς (**KO 1** στίχ. 23–24)

160 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Ἀντάνωρ Ἡρακλειώτης (**KO 1** στίχ. 22)

160 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Εὐάγορος Δρυοπαῖος (**KO 1** στίχ. 53)

158 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Εὐθύφρων Ἡρακλειώτης (**KO 1** στίχ. 40–41)

159 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415)· ca. 160 π.Χ. (*LGPN*).

Θεόδωρος Κοτταεύς (**KO 1** στίχ. 53–54)

158 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Κλεοφάνης Δρυοπαῖος (**KO 1** στίχ. 41)

159 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Κρινόλαος Ὁμιλιάς (**KO 1** στίχ. 42)

159 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Σώτηρος Ἡρακλειώτης (**KO 1** στίχ. 52–53)

158 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Φαικίας Ἀντικυρίτης (**KO 1** στίχ. 23)

160 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Β. Βούλαρχοι ανά σώμα

160 π.Χ.	Ἀντάνωρ
	Φαικίας
	Ἀριστίων
159 π.Χ.	Εὐθύφρων
	Κλεοφάνης
	Κρινόλαος

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

158 π.Χ.	Σώτηρος
	Εὐάγορος
	Θεόδωρος

2. Ιεροθύτες

Α. Ιεροθύτες αλφαβητικά ανά αιώνα

2ος αι. π.Χ.

Ἀλέξιος Ἀντικυρίτης (**KO 1** στίχ. 25)

160 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415).

Ἀριστίων Παρασωπιεύς (**KO 1** στίχ. 43)

159 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415).

Ἀρχῖνος Ἡρακλειώτης (**KO 1** στίχ. 54–55)

158 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Βομβύλος Ἀκυφάνιος (**KO 1** στίχ. 25–26)

160 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Εὐθύφρων Ἡρακλειώτης (**KO 1** στίχ. 24–25)

160 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415)· ca. 160 π.Χ. (*LGPN*).

Λαΐστας Ἡρακλειώτης (**KO 1** στίχ. 42–43)

159 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415).

Λύσανδρος …οστίδα (**KO 1** στίχ. 44)

159 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Μενεκράτης Ὀλαιεύς (**KO 1** στίχ. 26)

160 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Σωτέλης Δρυοπαῖος (**KO 1** στίχ. 55)

158 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415).

Τιμόκριτος Ὁμιλιάς (**KO 1** στίχ. 55–56)

158 π.Χ. (Mulliez 1998, 236· Rousset 2020, 415· *LGPN*).

Β. Ιεροθύτες ανά σώμα

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

160 π.Χ.	Εὐθύφρων
	Ἀλέξιος
	Βομβύλος
	Μενεκράτης
159 π.Χ.	Λαΐστας
	Ἀριστίων
	Λύσανδρος
158 π.Χ.	Ἀρχῖνος
	Σωτέλης
	Τιμόκριτος

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Β. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Πολιτική οργάνωση στα Κοινά της Θεσσαλίας

Η πολιτική οργάνωση των Κοινών της Θεσσαλίας που ιδρύθηκαν τον 2ο αι. π.Χ. είναι σε μεγάλο βαθμό όμοια με αυτή των υπόλοιπων ομοσπονδιακών κρατών της Ελληνιστικής περιόδου. Αυτό δεν είναι τυχαίο, δεδομένου ότι πολλά από τα Κοινά που ιδρύθηκαν αυτήν την εποχή και ιδίως μετά το 196 π.Χ. με παρότρυνση των Ρωμαίων είχαν ως πρότυπο τα δύο σημαντικότερα ομοσπονδιακά κράτη της Ελληνιστικής περιόδου, το Κοινό των Αχαιών και το Κοινό των Αιτωλών[519].

Σε επίπεδο θεσμών, σύμφωνα με τον ιδεότυπο (*Idealtypus*) που προτείνει ο Martin[520], τα Κοινά αυτής της περιόδου διέθεταν ένα σώμα αρχόντων που ασκούσαν την εκτελεστική εξουσία και τις ομοσπονδιακές συνελεύσεις μέσω των οποίων λαμβάνονταν οι αποφάσεις, δηλαδή ασκούνταν η νομοθετική εξουσία. Μεταξύ των αρχόντων που συναντάμε στα περισσότερα Κοινά ήταν ο *στρατηγός* ως επικεφαλής του Κοινού, ο *γραμματέας των συνέδρων*, ο *ταμίας*, ο *ίππαρχος*. Βέβαια υπήρχαν και εξαιρέσεις· ο τίτλος του επικεφαλής μπορούσε να ποικίλλει από Κοινό σε Κοινό (συνήθης ο τίτλος που λήγει σε -*άρχης*, όπως *αινιάρχης*), ενώ ήταν δυνατόν να υπάρχουν και άλλα αξιώματα ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του κάθε Κοινού (π.χ. *ναύαρχος* σε Κοινά που διέθεταν στόλο). Οι ομοσπονδιακές συνελεύσεις διακρίνονταν σε άμεσες (*εκκλησία*) και έμμεσες–αντιπροσωπευτικές (*συνέδριο*) με τις δεύτερες να αποτελούν συνήθως τον κανόνα στα Κοινά αυτής της περιόδου.

Τα Κοινά της Θεσσαλίας ακολουθούν λίγο–πολύ αυτό το πρότυπο. Στο πλαίσιο αυτό, επικεφαλής στα Κοινά των Θεσσαλών, των Μαγνήτων (Β΄ Κοινό) και των Περραιβών είναι ο *στρατηγός*. Ο *στρατηγός* ήταν ο κατεξοχήν επικεφαλής των Κοινών αυτής της περιόδου, τον οποίο συναντάμε άλλωστε και στα Κοινά των Αχαιών και των Αιτωλών[521]. Σε ορισμένα Κοινά του θεσσαλικού χώρου, ωστόσο, συναντάμε επικεφαλής όπως ο *μαγνητάρχης* και οι *αινιάρχες*, στα Κοινά των Μαγνήτων (Α΄ Κοινό) και των Αινιάνων αντίστοιχα ή οι *βούλαρχοι* στο Κοινό των Οιταίων. Ο άρχων που φέρει το όνομα του έθνους απαντά και σε άλλα Κοινά, όπως των Βοιωτών (*βοιωτάρχης*), των Φωκέων

[519] Martin 1975, 521.

[520] Martin 1975, 521–536. Βλ. και Beck, Funke 2015b, 14–19.

[521] Βλ. Larsen 1968, 220· Martin 1975, 286, 289–292, 399· Funke 2015, 111–112· Rizakis 2015, 123. Άλλα Κοινά της Ελληνιστικής περιόδου με επικεφαλής *στρατηγό* ήταν το Κοινό των Φωκέων (από τον 2ο αι. π.Χ. κ.ε.), το Κοινό των Ακαρνάνων, το Κοινό των Ελευθερολακώνων (βλ. Martin 1975, 141, 271, 476). *Στρατηγό* ως επικεφαλής είχε και το Κοινό των Αρκάδων, το οποίο, ωστόσο, δεν επιβίωσε μετά τα μέσα του 4ου αι. μ.Χ. (βλ. Larsen 1968, 188· Nielsen 2015, 263).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

(*φωκάρχης*), των Δωριέων (*δωριάρχης*), των Λυκίων (*λυκιάρχης*)[522]. Τέλος, είναι αξιοσημείωτο ότι το αξίωμα του *βουλάρχου* δεν υποδηλώνει το έθνος του οποίου ήταν επικεφαλής, αλλά περισσότερο τον θεσμό του οποίου προΐστατο (αν και ο θεσμός της *βουλής* δεν μαρτυρείται στο Κοινό των Οιταίων με βάση τα μέχρι τώρα δεδομένα)[523].

Επομένως, στα Κοινά της Θεσσαλίας συναντάμε τρεις τύπους επικεφαλής που μπορούσε να έχει ένα Κοινό: τον *στρατηγό*, τον άρχοντα που φέρει το όνομα του έθνους, καθώς και αυτόν που φέρει τίτλο που δεν παραπέμπει στο έθνος[524]. Στα Κοινά της Θεσσαλίας με επικεφαλής *στρατηγό* (Θεσσαλοί, Μάγνητες, Περραιβοί), ο *στρατηγός* ήταν ένας, όπως συνέβαινε συνήθως, χωρίς όμως να λείπουν οι εξαιρέσεις: στο Κοινό των Ακαρνάνων υπήρχαν επτά *στρατηγοί* έως τα τέλη του 3ου αι. π.Χ. οπότε και αντικαταστάθηκαν από έναν[525]. Αντίθετα, στα Κοινά των Αινιάνων και των Οιταίων, *αινιάρχες* και *βούλαρχοι* αποτελούσαν σώμα πέντε και τριών αξιωματούχων αντίστοιχα, όπως συνέβαινε και με τους *βοιωτάρχες* (επτά) και τους *φωκάρχες* (τρεις). Ωστόσο, συναντάμε και μεμονωμένους αξιωματούχους σε *-αρχης*, όπως ο *μαγνητάρχης*, ο *δωριάρχης* ή ο *λυκιάρχης*.

Όπως συμβαίνει κατά κανόνα στα ομοσπονδιακά κράτη αυτής της περιόδου, έτσι και στα Κοινά της Θεσσαλίας, οι επικεφαλής ήταν και επώνυμοι άρχοντες με βάση τους οποίους χρονολογούνταν τα ομοσπονδιακά ψηφίσματα και σε ορισμένες περιπτώσεις ψηφίσματα και άλλες επιγραφές των πόλεων κάθε Κοινού. Κύριες αρμοδιότητες του επικεφαλής ήταν η ηγεσία του ομοσπονδιακού στρατού και η εισαγωγή προτάσεων προς ψήφιση στα ομοσπονδιακά όργανα[526]. Στα Κοινά της Θεσσαλίας, μαρτυρίες για την

[522] Βλ. Larsen 1968, 251, 301· Martin 1975, 141, 339· McInery 2015, 219· Rousset 2015, 224· Behrwald 2015, 409. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο τίτλος σε *-άρχης* αντικαθίσταται σε ορισμένα Κοινά από τον τίτλο του *στρατηγού*, όπως στην περίπτωση των Μαγνήτων και των Φωκέων (βλ. Martin 1975, 141). Στο ελληνιστικό Κοινό των Βοιωτών, δίπλα στους *βοιωτάρχες* υπήρχε και ο *άρχων* ως επικεφαλής του Κοινού (βλ. Kalliontzis 2020, 62).

[523] *Βούλαρχοι* ονομάζονταν επίσης οι επικεφαλής του λοκρικού *τέλους* στο πλαίσιο του Κοινού των Αιτωλών (βλ. *CID* V 72, 74). Επομένως, θα ήταν εύλογο να αναρωτηθεί κανείς αν το αξίωμα του *βουλάρχου* προϋπήρχε και στους Οιταίους από την εποχή που αποτελούσαν τμήμα του Κοινού των Αιτωλών.

[524] Πρβλ. την περίπτωση του Κοινού των Ευβοέων, όπου ο επικεφαλής ονομάζεται *ηγεμών* (βλ. Larsen 1968, 100· Martin 1975, 125, 132· Knoepfler 1990, 482–483· 2015, 175).

[525] Freitag 2015, 80.

[526] Martin 1975, 524.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ηγεσία του ομοσπονδιακού στρατού διαθέτουμε μόνο για το Κοινό των Θεσσαλών[527]· δεν αποκλείεται, ωστόσο, να ίσχυε το ίδιο και για τους επικεφαλής των άλλων Κοινών. Όσον αφορά τη συμμετοχή του επικεφαλής στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων, τα ψηφίσματα των Κοινών των Θεσσαλών και των Μαγνήτων μας προσφέρουν ξεκάθαρα παραδείγματα[528], σε αντίθεση με τα ψηφίσματα των Κοινών των Περραιβών και των Αινιάνων τα οποία είναι πολύ συνοπτικά και δεν επιτρέπουν να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με τον ρόλο του επικεφαλής.

Παράλληλα, στα Κοινά της Θεσσαλίας, ο επικεφαλής εμπλεκόταν και σε ζητήματα απόδοσης δικαιοσύνης στο πλαίσιο του Κοινού διαμεσολαβώντας μεταξύ των πόλεων για την επίλυση των διαφορών τους, όπως οι *στρατηγοί* στα Κοινά των Θεσσαλών, των Μαγνήτων και των Περραιβών[529]. Άλλες αρμοδιότητες που μαρτυρούνται ήταν: η υποδοχή ξένων αντιπροσωπειών (Α΄ Κοινό Μαγνήτων), η σύνταξη επιστολών προς ξένες πόλεις (Θεσσαλοί, Μάγνητες), η παρουσία των επικεφαλής ως εγγυητών του προνομίου της *προξενίας* που χορηγούσε το Κοινό (Αινιάνες). Συνεπώς, οι ανώτατοι άρχοντες στα Κοινά της Θεσσαλίας είχαν μια πληθώρα αρμοδιοτήτων που ξεπερνούσαν τις συνήθεις, όπως ήταν η στρατιωτική ηγεσία και η λήψη των αποφάσεων.

Όσον αφορά τους υπόλοιπους άρχοντες, τα Κοινά των Θεσσαλών και των Μαγνήτων είναι τα μόνα που μας δίνουν μια εικόνα των ομοσπονδιακών αξιωμάτων που υπήρχαν στη Θεσσαλία. Και στα δύο αυτά Κοινά συναντάμε έναν *γραμματέα των συνέδρων* και έναν *ταμία*. Ο *γραμματέας* και ο *ταμίας* αποτελούν βασικούς θεσμούς των Κοινών αυτής της περιόδου· το αξίωμα του *γραμματέα* απαντά στα Κοινά των Αχαιών, των Αιτωλών και των Ακαρνάνων, ενώ του *ταμία* στα Κοινά των Αιτωλών, των Ακαρνάνων και των Ελευθερολακώνων[530].

Κύρια αρμοδιότητα του *γραμματέα* ήταν η κοινοποίηση των αποφάσεων του Κοινού στις πόλεις, ενώ του *ταμία* η μέριμνα για την έκδοσή τους με χρήματα του κοινού ταμείου

[527] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Άμυνα).

[528] Για παράδειγμα, στα ψηφίσματα του Κοινού των Μαγνήτων, ο *στρατηγός* απαντά συχνά ως εισηγητής. Στο Κοινό των Θεσσαλών, ο *στρατηγός* έχει την ευθύνη για την οργάνωση της διακομιδής του σίτου στη Ρώμη· βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ1–2 (Θεσμοί και πολιτική οργάνωση, Οικονομία).

[529] Βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ1–3 (Δικαιοσύνη).

[530] Βλ. Larsen 1968, 208, 213, 221, 268, 270· Martin 1975, 273, 476. Στο Κοινό των Αιτωλών υπήρχε η διάκριση μεταξύ *γραμματέως του συνεδρίου* και *γραμματέως των Αιτωλών* (Funke 2015, 112), ενώ στο Κοινό των Ακαρνάνων μεταξύ *γραμματέως του συνεδρίου* και *γραμματέως του στρατηγού* (Freitag 2015, 80–81).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

(*κοινοί πρόσοδοι*)[531]. Τόσο στο Κοινό των Θεσσαλών όσο και στο Κοινό των Μαγνήτων ο *γραμματέας* ήταν υπεύθυνος για την τήρηση του αρχείου των αποφάσεων του Κοινού, καθώς και για τη σύνταξη επιστολών προς ξένες πόλεις σε συνεργασία με τον *στρατηγό*, ενώ ο *ταμίας* για την κάλυψη των εξόδων έκδοσης των ομοσπονδιακών ψηφισμάτων. Επιπλέον, στο Κοινό των Θεσσαλών, οι αρμοδιότητες του *γραμματέα* εκτείνονταν και στον τομέα της δικαιοσύνης χωρίς ωστόσο να είμαστε σε θέση να προσδιορίσουμε με ακρίβεια τον ρόλο του[532]. Στο Κοινό των Μαγνήτων, από την άλλη, ο *γραμματέας* είχε το δικαίωμα να εισηγείται προτάσεις στα ομοσπονδιακά όργανα, όπως και ο *ταμίας*[533].

Άλλοι άρχοντες που συναντάμε στα δύο καλύτερα γνωστά Κοινά της Θεσσαλίας είναι ο *ίππαρχος* ή *ιππάρχης* (για τους Μάγνητες) και ο *ναύαρχος*, ο οποίος απαντά αποκλειστικά στο Κοινό των Μαγνήτων. Το αξίωμα του *ιππάρχου*, δηλαδή του επικεφαλής του ιππικού, απαντά επίσης στα δύο μεγάλα Κοινά της Ελληνιστικής περιόδου, των Αχαιών και των Αιτωλών, καθώς και στο Κοινό των Ακαρνάνων[534]. Το αξίωμα του *ναυάρχου* μαρτυρείται και σε άλλα Κοινά τα οποία διατηρούσαν στόλο, όπως των Αχαιών, των Ακαρνάνων, και πιθανόν των Λυκίων[535].

Στρατηγός, *γραμματέας* και *ίππαρχος* αποτελούσαν τους σημαντικότερους άρχοντες (οι οποίοι λειτουργούσαν και ως επώνυμοι) τόσο στο Κοινό των Θεσσαλών όσο και στα Κοινά των Αχαιών και των Αιτωλών, γεγονός που αποδεικνύει τη μεγάλη αλληλεπίδραση μεταξύ των ομοσπονδιακών κρατών αυτής της περιόδου, αλλά και το κατά πόσο τα Κοινά των Αχαιών και των Αιτωλών αποτέλεσαν πρότυπο για τους θεσμούς των άλλων ομοσπονδιακών κρατών που δημιουργήθηκαν ή επανιδρύθηκαν μετά από αυτά. Ελάχιστα αποκλίνει το Κοινό των Μαγνήτων, στο οποίο οι σημαντικότεροι θεσμοί φαίνεται πως ήταν ο *στρατηγός*, ο *γραμματέας* και ο *ταμίας*.

Οι άρχοντες των ομοσπονδιακών κρατών ήταν κατά κανόνα αιρετοί με ετήσια θητεία, η οποία μπορούσε να ανανεωθεί. Όπως έχουμε δει, αυτό μαρτυρείται ρητά για τον *στρατηγό* και τον *γραμματέα* στα Κοινά των Θεσσαλών και των Μαγνήτων[536]. Αναμφίβολα όμως θα ίσχυε για όλους τους αξιωματούχους των Κοινών της Θεσσαλίας. Ωστόσο, δεν είναι ξεκάθαρο αν η εκλογή των αρχόντων γινόταν από το *συνέδριο* ή την

[531] Martin 1975, 526–527.

[532] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Θεσμοί και πολιτική οργάνωση).

[533] Κεφ. ΙΙΙΑ2 (Θεσμοί και πολιτική οργάνωση).

[534] Βλ. Larsen 1968, 220, 270· Martin 1975, 272, 291, 526· Freitag 2015, 80· Funke 2015, 111.

[535] Βλ. Larsen 1968, 220, 270· Martin 1975, 273· Freitag 2015, 80· Behrwald 2015, 409–410.

[536] Κεφ. ΙΙΙΑ1–2 (Θεσμοί και πολιτική οργάνωση).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

εκκλησία. Στο Κοινό των Αιτωλών, η εκλογή των αρχόντων πραγματοποιούνταν στην ετήσια ομοσπονδιακή *εκκλησία* και όχι στο *συνέδριο*[537]. Το γεγονός αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι στα Κοινά όπου υπήρχαν και τα δύο είδη συνελεύσεων, η *εκκλησία* ήταν αυτή που αναλάμβανε την εκλογή των αρχόντων. Ωστόσο, αν εξαιρέσει κανείς το Β΄ Κοινό των Μαγνήτων, όπου η ύπαρξη *εκκλησίας* είναι βέβαιη, και το Κοινό των Οιταίων, όπου η ύπαρξή της είναι αρκετά πιθανή, τα υπόλοιπα Κοινά της Θεσσαλίας δεν είναι βέβαιο ότι διέθεταν ομοσπονδιακή *εκκλησία*.

Όσον αφορά το Κοινό των Θεσσαλών, τα μέχρι τώρα δεδομένα δείχνουν ότι μάλλον δεν υπήρχε *εκκλησία* και συνεπώς οι άρχοντες θα πρέπει να αναδεικνύονταν από το *συνέδριο*, όπως άλλωστε πιστεύουν και οι περισσότεροι ερευνητές[538]. Στο Κοινό των Περραιβών, τα ελάχιστα (μόλις ένα) ψηφίσματα του Κοινού (**ΚΠ 1**) δεν μας επιτρέπουν να γνωρίζουμε αν υπήρχε *εκκλησία*. Αντίστοιχα, στο Κοινό των Αινιάνων, η ύπαρξη *εκκλησίας* είναι εξαιρετικά αμφίβολη. Επομένως, στα δύο αυτά Κοινά το ζήτημα της συνέλευσης που εξέλεγε τους άρχοντες θα πρέπει να μείνει ανοικτό.

Το παραπάνω ζήτημα μας εισάγει στη δεύτερη κατηγορία θεσμών των Κοινών της Θεσσαλίας, δηλαδή τις ομοσπονδιακές συνελεύσεις, οι οποίες, όπως είπαμε, διακρίνονταν σε άμεσες (*primary assembly*) και αντιπροσωπευτικές (*representative assembly*). Οι αντιπροσωπευτικές συνελεύσεις (*βουλή* ή *συνέδριο*), απαντούν σχεδόν σε όλα τα Κοινά αυτής της περιόδου, όπως των Αχαιών, των Αιτωλών, των Βοιωτών, των Φωκέων, των Ευβοέων, των Ακαρνάνων, των Λυκίων, των Κρητών και των Ελευθερολακώνων[539]. Στα Κοινά της Θεσσαλίας, η ύπαρξη *συνεδρίου* μαρτυρείται στα Κοινά των Θεσσαλών, των Μαγνήτων και των Περραιβών.

Το *συνέδριο* και εν γένει οι αντιπροσωπευτικές συνελεύσεις αποτελούσαν το κύριο νομοθετικό όργανο στα Κοινά της Ελληνιστικής περιόδου, διαχειρίζονταν όλα τα ζητήματα του Κοινού (πολιτικά, οικονομικά, στρατιωτικά, απόδοση τιμών και προνομίων) και λάμβαναν τις αποφάσεις ανεξάρτητα ή από κοινού με την *εκκλησία*[540]. Επιπλέον, στα Κοινά της Θεσσαλίας, το *συνέδριο* αναλάμβανε σε ορισμένες περιπτώσεις

[537] Funke 2015, 111–112.

[538] Βλ. Kip 1910, 130· Hermann, Swoboda 1913[6], 243· Larsen 1955, 103· Martin 1975, 54· Burrer 1993, 14.

[539] Βλ. Larsen 1968, 198–202, 223–230, 248–251, 270–271, 301–302· Martin 1975, 125, 203, 272, 292, 478, 505· Freitag 2015, 81–82· Funke 2015, 111–112· Rizakis 2015, 124–125· Knoepfler 2015, 175· Chaniotis 2015, 382· Behrwald 2015, 409· Kalliontzis 2020, 58.

[540] Martin 1975, 535.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

και όχι αποκλειστικά την εκδίκαση υποθέσεων που αφορούσαν σε διαμάχες μεταξύ πόλεων, όπως γνωρίζουμε για το Κοινό των Θεσσαλών και όπως υπονοείται για το Κοινό των Περραιβών[541]. Η λειτουργία αυτή δεν αποτελεί ιδιαιτερότητα της Θεσσαλίας· στο Κοινό των Αχαιών οι ομοσπονδιακές συνελεύσεις αναλάμβαναν κατά καιρούς και δικαιοδοτικές αρμοδιότητες, ενώ στο Κοινό των Αιτωλών το *συνέδριο* αποτελούσε το κύριο δικαστικό όργανο[542]. Τέλος, το *συνέδριο* ήταν υπεύθυνο για την υποδοχή ξένων αντιπροσωπειών (π.χ. των Ρωμαίων), όπως βλέπουμε στο Α΄ Κοινό των Μαγνήτων και στο Κοινό των Θεσσαλών και ενδεχομένως για την εκλογή των αρχόντων στα Κοινά όπου δεν υπήρχε *εκκλησία*[543].

Κατά κανόνα, η αντιπροσώπευση των πόλεων στο ομοσπονδιακό *συνέδριο* ήταν ανάλογη του μεγέθους τους, με τις σημαντικότερες–μεγαλύτερες πόλεις να έχουν συνήθως μεγαλύτερο αριθμό συνέδρων ή/και ψήφων στο ομοσπονδιακό *συνέδριο*[544]. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται στα Κοινά των Αιτωλών, των Αχαιών, των Βοιωτών, των Λυκίων[545], καθώς και στο Κοινό των Θεσσαλών, για το οποίο γνωρίζουμε ότι στις αρχές του 1ου αι. μ.Χ. διέθετε 334 συνέδρους[546]. Παρόλα αυτά, δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε την κατανομή των συνέδρων και των ψήφων ανά πόλη. Καμία ένδειξη δεν υπάρχει για τη συμμετοχή στο *συνέδριο* στα άλλα δύο Κοινά που διέθεταν αυτό το όργανο (Μάγνητες, Περραιβοί). Ωστόσο, όσον αφορά το Κοινό των Μαγνήτων, είναι βέβαιο ότι η Δημητριάς θα είχε τον πρώτο λόγο.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, σε ορισμένα Κοινά οι αποφάσεις πολλές φορές λαμβάνονταν σε συνεργασία με την *εκκλησία* η οποία συνήθως επικύρωνε τις αποφάσεις του *συνεδρίου*/*βουλής*. Παρά το γεγονός ότι ο θεσμός της άμεσης συνέλευσης επιβιώνει σε πολλά Κοινά αυτής της περιόδου, όπως των Αχαιών, των Αιτωλών, των Βοιωτών, των

---

[541] Βλ. την περίπτωση της διαιτησίας Κιερίου – Μητρόπολης (**ΚΘ 9**) η οποία κρίθηκε από το *συνέδριο* των Θεσσαλών, καθώς και το πρόσταγμα του Αιμιλίου Παύλου (**ΚΠ 9**) η εφαρμογή του οποίου ανατέθηκε εντέλει στο *συνέδριο* (και τον *στρατηγό*) των Περραιβών· βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ1, 3 (Δικαιοσύνη).

[542] Larsen 1968, 209–210, 236· Rizakis 2015, 128–129.

[543] Larsen 1955, 103.

[544] Beck, Funke 2015b, 15.

[545] Βλ. Larsen 1968, 199–200, 225–226, 248· Funke 2015, 111· Rizakis 2015, 126–127· 2019, 221–229· Behrwald 2015, 409. Στο Κοινό των Βοιωτών οι σύνεδροι εκπροσωπούσαν τις διοικητικές περιφέρειες (*τέλη*) στις οποίες ανήκαν οι πόλεις του Κοινού και όχι τις ίδιες τις πόλεις μεμονωμένα (βλ. Kalliontzis 2020, 58).

[546] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Θεσμοί και πολιτική οργάνωση).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Δυτικών Λοκρών, των Ευβοέων, των Κρητών και των Ακαρνάνων[547], στα περισσότερα από αυτά παρατηρείται σημαντική υποχώρηση της θέσης του προς όφελος των αντιπροσωπευτικών συνελεύσεων (*βουλής* ή *συνεδρίου*) ήδη από τα τέλη του 3ου αι. π.Χ. και κυρίως τον 2ο αι. π.Χ., όπως για παράδειγμα στο Κοινό των Αχαιών, όπου η μία εκ των δύο άμεσων συνελεύσεων μετατρέπεται σε αντιπροσωπευτική και η εναπομείνασα ασχολείται μόνο με το ζήτημα των αποφάσεων σχετικά με τον πόλεμο ή τη σύναψη συμμαχίας[548], ή των Φωκέων, όπου η *εκκλησία* μάλλον καταργείται[549], ενώ σε Βοιωτούς, Ευβοείς και Κρήτες, οι πληροφορίες που διαθέτουμε για τον ρόλο της *εκκλησίας* είναι μηδαμινές[550]. Αξιοσημείωτη είναι η αντίθεση με το Κοινό των Αιτωλών, στο οποίο η *εκκλησία* εξακολουθεί να έχει σημαντικό ρόλο[551].

Στα περισσότερα Κοινά της Θεσσαλίας υπάρχει προβληματισμός σχετικά με την ύπαρξη ή όχι *εκκλησίας*, ιδίως για τα Κοινά στις επιγραφές των οποίων δεν δηλώνεται ρητά ο θεσμός. Πιο συγκεκριμένα, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στο Β΄ Κοινό των Μαγνήτων υπήρχε ομοσπονδιακή *εκκλησία*, η οποία αναφέρεται με αυτόν τον όρο σχεδόν σε όλα τα ψηφίσματα του Κοινού. Για κανένα άλλο Κοινό της Θεσσαλίας δεν μπορούμε να είμαστε απόλυτα βέβαιοι.

Για τους Περραιβούς ελλείψει ομοσπονδιακών ψηφισμάτων δεν υπάρχει καμία σχετική ένδειξη, ενώ όσον αφορά τους Οιταίους, ο όρος *πυλαία* που απαντά στη συνθήκη δανείου του Κοινού με τη Δρυμαία (**ΚΟ 1**) πιθανότατα δηλώνει την ομοσπονδιακή *εκκλησία*· ωστόσο, η εύλογη αυτή υπόθεση δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί από άλλα τεκμήρια, καθώς το κείμενο της συνθήκης αποτελεί τη μόνη επιγραφή που μας πληροφορεί για την οργάνωση του Κοινού των Οιταίων[552]. Επομένως, θα πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί ως προς αυτή την υπόθεση.

Παράλληλα, αμφίβολη είναι η ύπαρξη *εκκλησίας* και στο Α΄ Κοινό των Μαγνήτων, όπου η μόνη διαθέσιμη μαρτυρία είναι το χωρίο του Τίτου Λιβίου. Για τους περισσότερους ερευνητές το *Magnetum concilium* που αναφέρει ο Λίβιος αντιστοιχεί

[547] Βλ. Larsen 1968, 178, 198–202, 223–230, 248–251, 270–271, 301–302· Martin 1975, 125, 292, 505· Freitag 2015, 81–82· Funke 2015, 108–111· Rizakis 2015, 124–125· Knoepfler 2015, 175· Daverio-Rocchi 2015, 192–193· Chaniotis 2015, 382· Kalliontzis 2020, 58.

[548] Larsen 1955, 86–95· Rizakis 2015, 124–125.

[549] Martin 1975, 160.

[550] Βλ. Knoepfler 2015, 175· Chaniotis 2015, 382· Kalliontzis 2020, 58.

[551] Larsen 1968, 195, 198–199· Funke 2015, 108–111.

[552] Βλ. τη σχετική συζήτηση στο Κεφ. IIIA5 (Θεσμοί και πολιτική οργάνωση).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στην ομοσπονδιακή *εκκλησία*. Όπως όμως αποδείξαμε, αυτό δεν είναι απόλυτα σίγουρο, κυρίως λόγω της αμφισημίας του όρου *concilium* στο κείμενο του Λιβίου, ο οποίος χρησιμοποιείται επίσης για να δηλώσει την αντιπροσωπευτική συνέλευση (*συνέδριο*) στο Κοινό των Θεσσαλών[553].

Αντίστοιχη σύγχυση προκαλούν οι όροι *σύνοδος* και *σύγκλητος* που χρησιμοποιεί ο Πολύβιος για το Κοινό των Αχαιών[554]. Σύμφωνα με ορισμένους ερευνητές, η *σύνοδος* αντιστοιχούσε στη *βουλή*, ενώ η *σύγκλητος* στην *εκκλησία*, άποψη την οποία απέρριψε ο Aymard θεωρώντας και οι δύο όροι δηλώνουν την ομοσπονδιακή *εκκλησία*, ενώ τελικά ο Larsen υποστήριξε ότι και οι δύο όροι μπορούν να αναφέρονται τόσο στη *βουλή* όσο και στην *εκκλησία*, με τη *σύνοδο* να σημαίνει την τακτική συνέλευση (άμεση ή αντιπροσωπευτική) και την *σύγκλητο* την έκτακτη[555]. Αντίστοιχα, ο όρος *concilium* στον Λίβιο χρησιμοποιείται τόσο για την άμεση όσο και για την αντιπροσωπευτική συνέλευση. Ελλείψει επιγραφών όμως για το Α΄ Κοινό των Μαγνήτων, δεν είναι εύκολο να αποφασίσουμε σε ποια από τις δύο αναφέρεται το χωρίο που αφορά στο Κοινό των Μαγνήτων.

Όσον αφορά το Κοινό των Θεσσαλών, ο όρος *εκκλησία* δεν αναφέρεται ρητά σε κανένα από τα σωζόμενα ομοσπονδιακά ψηφίσματα, γεγονός που οδηγεί διαχρονικά τους ερευνητές στο συμπέρασμα ότι ο θεσμός αυτός δεν υπήρχε στο Κοινό των Θεσσαλών[556]. Παρόλα αυτά, στα ψηφίσματα του Κοινού των Θεσσαλών απαντούν οι φράσεις: *ἔδοξε(ν) τοῖς Θεσσαλοῖς* (**ΚΘ 1** στίχ. 31–32· **5** στίχ. 13· **13** στίχ. 2) και *ἔδοξεν τῶι κοινῶι (τῶι) Θεσσαλῶν* (**ΚΘ 3** στίχ. 1· **14** στίχ. 9), ενώ αντίστοιχες φράσεις συναντάμε και στα ψηφίσματα του Κοινού των Αινιάνων, όπου η ύπαρξη *εκκλησίας* είναι εξίσου αμφίβολη: *ἔδοξε τοῖς Αἰνιάνοις* (**ΚΑ 1** στίχ. 1, 8· **2** στίχ. 14· **3** στίχ. 8–9, 15, 24· **6** στίχ. 16)[557].

Σύμφωνα με τον Rzepka, οι φράσεις *ἔδοξεν τοῖς…/τῶι κοινῶι…* δηλώνουν την ομοσπονδιακή συνέλευση. Πιο συγκεκριμένα, τόσο το εθνικό όσο και ο όρος *κοινόν*,

[553] Κεφ. ΙΙΙΑ2 (Θεσμοί και πολιτική οργάνωση).

[554] Βλ. π.χ. Πολυβ. XXII *passim*.

[555] Larsen 1955, 75–95· 1968, 223–232. Βλ. και Rizakis 2015, 124–125. Πρβλ. τον όρο *κοινή εκκλησία*, στο έργο του Διοδώρου, ο οποίος αναφέρεται τόσο στην άμεση συνέλευση ορισμένων ομοσπονδιακών κρατών όσο και σε συνελεύσεις συμμαχιών ή ακόμη σε συγκεντρώσεις ενός ακαθόριστου πλήθους (βλ. Rzepka 2005).

[556] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Θεσμοί και πολιτική οργάνωση).

[557] Πρβλ. τα ψηφίσματα του Κοινού των Μαγνήτων*: δεδόχθαι τοῖς συνέδροις καὶ τῶι κοινῶι τῶν Μαγνήτων* (**ΚΜ 5** στίχ. 17–18)· *καθ]ό(τ)ι καὶ τοῖς Μ[ά]γν[ησι]ν [δέδ]οκται* (**ΚΜ 13** στίχ. 5).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

όταν βρίσκονται σε μια φράση που εισάγει απόφαση (*enactment formula*), όπως: *ἔδοξεν τοῖς…/τῶι κοινῶι τῶν…* ή *οἱ τάδε ἔδωκαν/τὸ κοινὸν τῶν… ἔδωκεν…*, σημαίνουν την ομοσπονδιακή *εκκλησία* και όχι το ομοσπονδιακό κράτος[558]. Επομένως, σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, η ύπαρξη *εκκλησίας* στα Κοινά των Θεσσαλών και των Αινιάνων μοιάζει βέβαιη.

Ωστόσο, μολονότι δεν αποκλείεται τόσο το εθνικό όσο και όρος *κοινόν* να δηλώνουν την ομοσπονδιακή συνέλευση, ιδίως όταν αναφέρονται μαζί με το *συνέδριο* (π.χ. **ΚΜ 5** στίχ. 17–18: *δεδόχθαι τοῖς συνέδροις καὶ τῶι κοινῶι τῶν Μαγνήτων*), δεν θεωρούμε ότι αυτό ισχύει σε όλες τις περιπτώσεις που απαντούν οι εν λόγω φράσεις, καθώς αν συνέβαινε αυτό, θα σήμαινε ότι η *εκκλησία* είναι αυτή που λαμβάνει σχεδόν όλες τις αποφάσεις (εφόσον οι παραπάνω φράσεις είναι πολύ συχνές στα ομοσπονδιακά ψηφίσματα), πολλές φορές ερήμην του *συνεδρίου* καθώς αυτό δεν αναφέρεται πάντα στα ψηφίσματα, κάτι που όπως επισημάνθηκε παραπάνω, δεν ισχύει για τα Κοινά αυτής της περιόδου[559]. Τις περισσότερες φορές, πίσω από το *ἔδοξεν τοῖς…/τῶι κοινῶι τῶν…* ή *οἱ τάδε ἔδωκαν/τὸ κοινὸν τῶν… ἔδωκεν…* θα πρέπει να δούμε το ίδιο το Κοινό ως κράτος που αποφασίζει μέσω των οργάνων του και όχι έναν μεμονωμένο θεσμό του.

Εξάλλου, η τυποποίηση της ορολογίας δεν ενδιέφερε τόσο τους αρχαίους όσο τους σύγχρονους ερευνητές. Για παράδειγμα, στην περίπτωση του τιμητικού ψηφίσματος του Κοινού των Θεσσαλών για τους δικαστές από την Τέω, απαντά η πρόταση: *Ἔδοξε τῶι κοινῶι Θεσσαλῶν, ἐπειδὴ Τήϊοι|[σ]υγγενεῖς καὶ φίλοι καὶ εὖνο[ι] ὑπάρχοντες Θεσ|[σα]λῶν, πέμψαντος πρὸς αὐτοὺς τοῦ ἔθνους|[π]ρεσβευτὴν* (**ΚΘ 3** στίχ. 1–4). Στην πρόταση αυτή θα ήταν προτιμότερο να δούμε τρεις διαφορετικούς τρόπους δήλωσης του ομοσπονδιακού κράτους, οι οποίοι εναλλάσσονται μάλλον για λόγους καλλιέπειας, παρά να αναζητήσουμε διαφορετικές έννοιες για το *κοινό τῶν Θεσσαλῶν*, το εθνικό *Θεσσαλούς* και το *ἔθνος τῶν Θεσσαλῶν*. Οι αρχαίοι άλλωστε χρησιμοποιούσαν αδιαφοροποίητα αυτούς τους όρους για να δηλώσουν το ομοσπονδιακό κράτος[560].

Επομένως, η ερμηνεία των φράσεων *ἔδοξεν τοῖς…/τῶι κοινῶι τῶν…* ή *οἱ τάδε ἔδωκαν/τὸ κοινὸν τῶν… ἔδωκεν…* θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με προσοχή και λαμβάνοντας υπόψη και άλλες μαρτυρίες, ιδίως στα Κοινά όπου δεν γνωρίζουμε με βεβαιότητα αν υπήρχε *εκκλησία*, όπως συμβαίνει στα Κοινά των Θεσσαλών και των

[558] Rzepka 2002, 226–228· 2005, 131· 2017, 14–23.

[559] Βλ. Lasagni 2009–2010 η οποία επικρίνει την άποψη του Rzepka με το επιχείρημα ότι δίνει μεγάλη βαρύτητα στον θεσμό της *εκκλησίας* στο πλαίσιο των ομοσπονδιακών κρατών.

[560] Ténékidès 1993, 581. Πρβλ. Κεφ. ΙΙ3.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Αινιάνων. Άλλωστε, σχεδόν για όλα τα Κοινά που αναφέρει ο Rzepka στις επιγραφές των οποίων μαρτυρούνται αυτές οι φράσεις (Αχαιών, Αιτωλών, Ακαρνάνων, Φωκέων και Δυτικών Λοκρών)[561], γνωρίζουμε ήδη είτε από τους αρχαίους συγγραφείς (Αχαιοί, Αιτωλοί) είτε από τη ρητή αναφορά στις επιγραφές (π.χ. *δήμος* σε Βοιωτούς, *ἔννομος ἐκκλησία* σε Λοκρούς, *χίλιοι* σε Ακαρνάνες)[562] ότι διέθεταν *εκκλησία*. Συνεπώς, αποκλειστικά και μόνο από τις φράσεις *ἔδοξεν τοῖς…/τῶι κοινῶι τῶν…* ή *οἱ τάδε ἔδωκαν/τὸ κοινὸν τῶν… ἔδωκεν…* δεν μπορεί να τεκμηριωθεί η ύπαρξη *εκκλησίας* στα Κοινά των Θεσσαλών και των Αινιάνων.

Όσον αφορά τις αρμοδιότητες της *εκκλησίας*, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, στα περισσότερα Κοινά, οι πληροφορίες που διαθέτουμε για τις άμεσες συνελεύσεις αυτής της περιόδου είναι ελάχιστες γεγονός που δεν μας επιτρέπει να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με τον ρόλο τους. Ωστόσο, ο περιορισμός των αρμοδιοτήτων των άμεσων συνελεύσεων στο Κοινό των Αχαιών αντικατοπτρίζει την υποχώρηση της σημασίας τους στα ομοσπονδιακά κράτη αυτής της περιόδου. Στο Β΄ Κοινό των Μαγνήτων, το μόνο Κοινό της Θεσσαλίας με σαφείς μαρτυρίες σχετικά με τον ρόλο της άμεσης συνέλευσης, η *εκκλησία* επικυρώνει τις αποφάσεις του *συνεδρίου*, ενώ σε καμία περίπτωση δεν φαίνεται να λειτουργεί αυτόνομα. Στις τυπικές της αρμοδιότητες ανήκε επίσης η εκλογή των αρχόντων του Κοινού[563].

Τέλος, συναφές είναι και το ζήτημα της συμμετοχής των πολιτών κάθε Κοινού στην *εκκλησία*. Θεωρητικά σε αυτή συμμετείχαν όλοι οι πολίτες του Κοινού. Ωστόσο, η συμμετοχή των πολιτών της πόλης στην οποία λάμβανε χώρα η *εκκλησία* θα ήταν αναμφίβολα μεγαλύτερη από αυτή των πιο απομακρυσμένων πόλεων επηρεάζοντας τη λήψη των αποφάσεων. Για τον λόγο αυτό, σε ορισμένα Κοινά ακολουθούνταν η πρακτική της εναλλαγής της πόλης συνεδριάσεων της *εκκλησίας* ή της επιλογής ενός ουδέτερου τόπου όπως το ομοσπονδιακό ιερό[564]. Στο Κοινό των Μαγνήτων, η *εκκλησία* λάμβανε χώρα στη Δημητριάδα, τη μεγαλύτερη πόλη και πρωτεύουσα του Κοινού, με αποτέλεσμα

[561] Rzepka 2017, 18–21.

[562] Βλ. Freitag 2015, 81· Daverio-Rocchi 2015, 192–193· Kalliontzis 2020, 58.

[563] Κεφ. ΙΙΙΑ2 (Θεσμοί και πολιτική οργάνωση).

[564] Beck, Funke 2015b, 15. Βλ. π.χ. στο Κοινό των Αιτωλών λάμβαναν χώρα δύο συνελεύσεις, μία στο ομοσπονδιακό ιερό, στο Θέρμο, και μία άλλη, ο τόπος της οποίας ήταν διαφορετικός κάθε χρόνο (Funke 2015, 109–110). Το σύστημα της εναλλαγής του τόπου συνεδριάσεων υιοθέτησε και το Κοινό των Αχαιών στις αρχές του 2ου αι. π.Χ. (Rizakis 2015, 124). Στο Κοινό των Βοιωτών, τα όργανα του Κοινού συνεδρίαζαν στο ομοσπονδιακό ιερό της Ογχηστού (Kalliontzis 2020, 53–54).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

η *εκκλησία* του Κοινού να είναι σχεδόν ταυτόσημη με την *εκκλησία* της Δημητριάδας η οποία ουσιαστικά κυριαρχούσε στο Κοινό. Αντίθετα, στο Κοινό των Οιταίων, η *εκκλησία* (*πυλαία*) φαίνεται πως λάμβανε χώρα σε ουδέτερο τόπο, στις Θερμοπύλες, και όχι στην ομοσπονδιακή πρωτεύουσα, την Ηράκλεια[565].

Ελάχιστα γνωρίζουμε για την εξέλιξη της πολιτικής οργάνωσης των Κοινών της Θεσσαλίας που επιβίωσαν στην Αυτοκρατορική εποχή, δηλαδή των Θεσσαλών και των Μαγνήτων. Από τις διαθέσιμες επιγραφές προκύπτει ότι και στα δύο Κοινά οι βασικοί θεσμοί, ο επικεφαλής (*στρατηγός*) και το *συνέδριο* συνέχισαν να υπάρχουν έως και τα τέλη του 3ου αι. μ.Χ. Το ίδιο ενδεχομένως ισχύει και για τους υπόλοιπους θεσμούς· δεν έχουμε λόγους να πιστεύουμε ότι κάποιος από αυτούς καταργήθηκε. Για παράδειγμα, εκτός από τον *στρατηγό* και το *συνέδριο*, στο Κοινό των Θεσσαλών μαρτυρείται και ο *γραμματέας των συνέδρων* τον 1ο αι. μ.Χ. (**ΚΘ 9**).

Ωστόσο, οι αρμοδιότητες των θεσμών θα πρέπει να προσαρμόστηκαν στα δεδομένα της εποχής. Για παράδειγμα, στην εποχή της *pax romana*, οι στρατιωτικές αρμοδιότητες του *στρατηγού* και των άλλων στρατιωτικών αξιωματούχων (*ιππάρχου*, *ναυάρχου*) δεν είχαν λόγο ύπαρξης και πιθανόν περιορίστηκαν. Παράλληλα, γνωρίζουμε ότι στο Κοινό των Θεσσαλών το *συνέδριο* διατήρησε τις δικαιοδοτικές του αρμοδιότητες και ίσως απέκτησε και πιο εκτεταμένες, όπως προκύπτει τόσο από τη διαιτησία Κιερίου–Μητρόπολης (**ΚΘ 9**) όσο και από τα διατάγματα του Αδριανού και του Αντωνίνου του Ευσεβούς τα οποία διασώζονται στον Ιουστινιάνειο Κώδικα (**ΚΘ 249**–**250**)[566]. Δεν αποκλείεται ανάλογες αρμοδιότητες να είχε και το *συνέδριο* των Μαγνήτων, δεδομένου ότι τα Κοινά στην Αυτοκρατορική εποχή λειτουργούσαν ως μονάδες τοπικής αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας[567].

Επομένως, όσον αφορά την πολιτική τους οργάνωση, τα Κοινά της Θεσσαλίας επέδειξαν μεγάλη αντοχή και προσαρμοστικότητα στο πέρασμα των αιώνων. Δεν ήταν τα μόνα Κοινά, ωστόσο, οι θεσμοί των οποίων παρουσιάζουν αξιοσημείωτη συνέχεια στους Αυτοκρατορικούς χρόνους. Αρκετά Κοινά τα οποία συνέχισαν να υπάρχουν από την Ελληνιστική εποχή ή αναβίωσαν την περίοδο της *pax romana* στο πλαίσιο ευρύτερων ενώσεων, όπως το Κοινό των Παναχαιών, εξακολούθησαν να έχουν σε μεγάλο βαθμό τους ίδιους θεσμούς, τουλάχιστον όσον αφορά τον επικεφαλής και την αντιπροσωπευτική

[565] Κεφ. ΙΙΙΑ2, 5 (Θεσμοί και πολιτική οργάνωση).

[566] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Δικαιοσύνη).

[567] Βλ. Κεφ. ΙΙΙ Εισαγωγή.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

συνέλευση, αν και με περιορισμένες πλέον αρμοδιότητες. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα Κοινά των Ευβοέων, των Βοιωτών και των Φωκέων, τα οποία αποτελούσαν μέλη του Κοινού των Παναχαιών, καθώς και το Κοινό των Ελευθερολακώνων[568]. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ωστόσο, παρατηρούνται αξιοσημείωτες αλλαγές, όπως, για παράδειγμα, η μετατροπή της *εκκλησίας* του Κοινού των Λυκίων σε αντιπροσωπευτική συνέλευση[569].

[568] Βλ. Martin 1975, 135, 167, 201–203, 476.

[569] Βλ. Larsen 1968, 248–250.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Σχέσεις μεταξύ των πόλεων στα Κοινά της Θεσσαλίας

Όπως εύστοχα επισημαίνει ο Χρυσοχόου, οι αρχαίες ενώσεις κατέληγαν συνήθως σε ηγεμονίες των ισχυρών πόλεων υπονομεύοντας την αξίωση των μελών τους για αυτονομία και καθιστώντας τις ομοσπονδίες μη συνεκτικές και ευάλωτες[570]. Παρότι στα Κοινά υπήρχαν συστήματα εξισορρόπησης της ισχύος μεταξύ των πόλεων, αυτό δεν σημαίνει ότι όλες οι πόλεις είχαν την ίδια επιρροή στο πλαίσιο του Κοινού. Αν και θεωρητικά η ισότητα μεταξύ των πόλεων–μελών αποτελούσε τον «καταστατικό χάρτη» ενός Κοινού, δεν έλειπαν οι επεκτατικές βλέψεις των μεγαλύτερων και ισχυρότερων πόλεων σε βάρος μικρότερων ή λιγότερο ισχυρών και οι προσπάθειες ορισμένων πόλεων να διαφοροποιηθούν από τις άλλες εντός του Κοινού[571].

Στα Κοινά της Θεσσαλίας παρατηρούμε ότι η κατανομή της ισχύος μεταξύ των πόλεων των Κοινών ήταν εξ ορισμού άνιση. Μία πόλη, η πρωτεύουσα, κυριαρχεί σε κάθε Κοινό συγκεντρώνοντας το σύνολο των ομοσπονδιακών οργάνων, ενώ οι πολίτες της μονοπωλούν τα ομοσπονδιακά αξιώματα. Στα Κοινά των Θεσσαλών, των Μαγνήτων και των Αινιάνων, η πρωτεύουσα, Λάρισα, Δημητριάς και Υπάτη αντίστοιχα, αποτελεί την έδρα των ομοσπονδιακών συνελεύσεων, του *συνεδρίου* ή/και της *εκκλησίας*, καθώς και τόπο ίδρυσης των ομοσπονδιακών ψηφισμάτων. Από τις παραπάνω πόλεις άλλωστε προέρχεται η πλειονότητα των γνωστών αξιωματούχων κάθε Κοινού[572]. Η πρωτεύουσα του Κοινού των Περραιβών παραμένει άγνωστη· ωστόσο, το προβάδισμα των Γόννων είναι σαφές στο πλαίσιο του Κοινού, καθώς από αυτή την πόλη προέρχονται οι περισσότεροι *στρατηγοί*, ενώ το ίδιο ισχύει και για την Ηράκλεια, την πρωτεύουσα του Κοινού των Οιταίων[573].

Αντίθετα, σε άλλα Κοινά, όπως των Αχαιών, των Αιτωλών και των Βοιωτών, η ιδέα μίας κυρίαρχης πόλης–πρωτεύουσας είχε εγκαταλειφθεί προ πολλού, ενώ, όπως είδαμε στην προηγούμενη ενότητα, τα ομοσπονδιακά όργανα συνέρχονταν είτε στο ιερό του Κοινού (Βοιωτοί, Αιτωλοί) είτε διαδοχικά σε όλες τις πόλεις του (Αχαιοί, Αιτωλοί). Επιπλέον, στα Κοινά αυτά, των οποίων την οργάνωση γνωρίζουμε καλύτερα, το σύστημα αντιπροσώπευσης των πόλεων στα ομοσπονδιακά όργανα ήταν δομημένο με τέτοιο τρόπο, ώστε να αποτρέπει την κυριαρχία των ισχυρών πόλεων εντός του Κοινού. Για

[570] Χρυσοχόου 2020, 260–262.

[571] Ténékidès 1993, 380–383.

[572] Κεφ. ΙΙΙΑ1, 2, 4 (Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού).

[573] Κεφ. ΙΙΙΑ3, 5 (Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

παράδειγμα, στο Κοινό των Βοιωτών, το σύστημα κατανομής των συνέδρων εξασφάλιζε ότι όλες οι πόλεις θα έχουν την ίδια βαρύτητα προβλέποντας την εκλογή τριών συνέδρων από κάθε διοικητική περιφέρεια (*τέλος*). Στο πλαίσιο αυτό, μία ισχυρή πόλη, όπως η Θήβα, η οποία αποτελούσε από μόνη της ένα *τέλος*, είχε τον ίδιο αριθμό συνέδρων με ένα *τέλος* που αποτελούνταν από δύο ή περισσότερες πόλεις λιγότερο ισχυρές. Με αυτόν τον τρόπο, η συσσωμάτωση των πόλεων λειτουργούσε εξισορροπητικά και απέτρεπε την κυριαρχία μίας πόλης στο Κοινό[574]. Αντίστοιχα, στο Κοινό των Αχαιών οι δύο σημαντικότερες πόλεις εκπροσωπούνταν από τρεις συνέδρους η κάθε μια, οι τρεις μεσαίου μεγέθους πόλεις από δύο συνέδρους, ενώ οι δώδεκα μικρότερες από έναν, έτσι ώστε αθροιστικά οι μεγάλες και μεσαίες πόλεις είχαν τον ίδιο αριθμό ψήφων[575].

Δυστυχώς, δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε αν υπήρχαν ανάλογοι μηχανισμοί στο Κοινό των Θεσσαλών ή αν η διοικητική διαίρεση του κυρίως θεσσαλικού χώρου σε *τετράδες*, η οποία εξακολούθησε να υπάρχει και στο ελληνιστικό–ρωμαϊκό Κοινό, έπαιζε κάποιο ρόλο στην εξισορρόπηση της ισχύος των πόλεων του Κοινού, όπως τα *τέλη* στο Κοινό των Βοιωτών. Ωστόσο, είναι χαρακτηριστικό ότι οι πόλεις των *περιοίκων* που ενσωματώνονταν σταδιακά στο Κοινό των Θεσσαλών παρέμεναν σε δευτερεύουσα θέση σε σχέση με τις πόλεις της κυρίως Θεσσαλίας τουλάχιστον έως την εποχή του Αυγούστου. Οι *περίοικοι* ήταν αποκλεισμένοι από τα ομοσπονδιακά αξιώματα, ενώ η εκπροσώπησή τους στο *συνέδριο* παραμένει αμφίβολη έως την Αυτοκρατορική εποχή. Επομένως, παρατηρούμε μια άνιση κατανομή της ισχύος μεταξύ των αμιγώς θεσσαλικών πόλεων και των νεοεισερχόμενων στο Κοινό, η οποία, όπως έχουμε δει, πιθανόν αντικατοπτρίζεται και θεσμικά[576].

Το ζήτημα αυτό σχετίζεται με τη διαδικασία αφομοίωσης των *περιοίκων* στο Κοινό των Θεσσαλών και θα αναλυθεί σε επόμενη ενότητα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι σε άλλα Κοινά τα οποία διευρύνθηκαν εκτός των ορίων του έθνους τους, η κατάσταση ήταν διαφορετική. Στο Κοινό των Αχαιών, για παράδειγμα, η κατανομή των ψήφων στο *συνέδριο* αναπροσαρμόστηκε στις αρχές του 2ου αι. π.Χ., ώστε να ανταποκριθεί στη διεύρυνση του Κοινού[577], ενώ ανάλογη εξέλιξη παρατηρείται και στο *συνέδριο* του Κοινού των Αιτωλών. Επιπλέον, τα έθνη που ενσωματώνονταν στο Κοινό

[574] Kalliontzis 2020, 55–56. Βλ. και Mackil 2013a, 370–377.

[575] Rizakis 2019, 227.

[576] Βλ. τα σχόλια σχετικά με τη φράση *τοῦ ταγεύοντος τὴν πρώτην χώραν* στο Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού).

[577] Rizakis 2019, 228.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

των Αιτωλών αποτελούσαν μια ξεχωριστή διοικητική περιφέρεια (*τέλος*) και είχαν τα ίδια δικαιώματα με τους Αιτωλούς στην ανάληψη αξιωμάτων του Κοινού[578].

Ακραία περίπτωση άνισης κατανομής ισχύος αποτελεί το Κοινό των Μαγνήτων. Όπως είδαμε στη σχετική ενότητα, οι ιδιαίτερες συνθήκες που επικράτησαν στη Μαγνησία μετά την ίδρυση της Δημητριάδας είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός Κοινού το οποίο ουσιαστικά ταυτιζόταν με την πρωτεύουσά του, εφόσον η Δημητριάς ήταν η μεγαλύτερη και η μόνη πλήρως ανεξάρτητη πόλη, ενώ οι υπόλοιπες τελούσαν σε σχέση εξάρτησης από τη Δημητριάδα. Η ιδιάζουσα σχέση του Κοινού με την πρωτεύουσά του αντικατοπτρίζεται στη λειτουργία του με τη διάχυση των θεσμών της Δημητριάδας στο Κοινό και αντίστροφα και την πλήρη κυριαρχία των Δημητριέων στα ομοσπονδιακά όργανα, όπως η *εκκλησία*, και στα αξιώματα του Κοινού, καθώς και στη λήψη κοινών αποφάσεων από το Κοινό και τη Δημητριάδα ή την χάραξη των αποφάσεών τους στον ίδιο λίθο γεγονός που αποδεικνύει ότι τα όργανά τους λειτουργούσαν σε στενή αλληλεξάρτηση[579].

Δύσκολα θα μπορούσε κανείς να βρει αναλογίες με άλλα Κοινά· ωστόσο, ο Knoepfler προβαίνει σε μια ενδιαφέρουσα σύγκριση με το Κοινό των Ευβοέων, στο οποίο η Χαλκίδα, η πρωτεύουσα, φαίνεται πως ήταν σε πλεονεκτικότερη θέση σε σχέση με τις άλλες πόλεις του Κοινού. Όπως η Δημητριάς, η Χαλκίδα αποτελούσε έδρα των ομοσπονδιακών οργάνων, ενώ, όπως συνέβαινε και στο Κοινό των Μαγνήτων, ακολουθούνταν η πρακτική της αναγραφής ψηφισμάτων του Κοινού των Ευβοέων και της Χαλκίδας στον ίδιο λίθο. Είναι επίσης ενδιαφέρον, όπως παρατηρεί ο Knoepfler, ότι Δημητριάς και Χαλκίδα έχουν βίους παράλληλους: υπήρξαν *πέδες* των Μακεδόνων, απελευθερώθηκαν από τον Φλαμινίνο, πέρασαν στην κατοχή των Αιτωλών και του Αντιόχου Γ΄ αντίστοιχα και τέλος έγιναν πρωτεύουσες ομοσπονδιακών κρατών[580].

Παρόλα αυτά, δεν πρέπει να λησμονείται ότι η ιδιάζουσα σχέση της Δημητριάδας και του Κοινού των Μαγνήτων ήταν αποτέλεσμα του μεγάλης κλίμακας συνοικισμού που μετέβαλε ριζικά την πολιτική γεωγραφία της Μαγνησίας και μετέτρεψε το σύνολο των πόλεων της σε *κώμες* ή εξαρτώμενες πόλεις της Δημητριάδας, κάτι που δεν συμβαίνει στο Κοινό των Ευβοέων, όπου όλες οι πόλεις ήταν ανεξάρτητες και ισότιμες μεταξύ τους. Παράλληλα, σε καμία περίπτωση η ομοσπονδιακή δομή των Ευβοέων δεν ταυτίζεται με

[578] Funke 2015, 115–116.

[579] Κεφ. ΙΙΙΑ2 (Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού).

[580] Knoepfler 1990, 478–481· 2015, 174–175.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

την πόλη της Χαλκίδας, όπως συμβαίνει με τη Δημητριάδα και το Κοινό των Μαγνήτων· αντίθετα, είναι αρκετά χαλαρή αφήνοντας μεγάλα περιθώρια ελευθερίας στις πόλεις του Κοινού[581]. Στο πλαίσιο αυτό, το Κοινό των Μαγνήτων αποτελεί μοναδική περίπτωση.

Η άνιση επιρροή μεταξύ των πόλεων ενός Κοινού, ακόμη και σε Κοινά όπου το σύστημα ευνοούσε την ισότητα μεταξύ των πόλεων, όπως είδαμε παραπάνω, οδηγούσε πολλές φορές στη διαφοροποίηση ορισμένων πόλεων στο πλαίσιο του Κοινού με τη δημιουργία μικρότερων ενώσεων εντός αυτού. Πόλεις με μεγαλύτερη ισχύ επεδίωκαν να δημιουργήσουν συμπολιτείες με γειτονικές πόλεις που βρίσκονταν σε μειονεκτικότερη θέση, όπως για παράδειγμα, η συμπολιτεία του Ορχομενού με την πόλη των Κυρτωνίων στο Κοινό των Βοιωτών, στα μέσα του 3ου αι. π.Χ.[582]. Τον 2ο αι. π.Χ., μαρτυρούνται οι συμπολιτείες Στειρίων – Μεδεωνίων στο Κοινό των Φωκέων[583] και των λοκρικών πόλεων Μυανίας – Υπνίας στο Κοινό των Αιτωλών[584], όπου και σε αυτές τις περιπτώσεις μία εκ των πόλεων της συμπολιτείας ήταν σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με τις άλλες, όπως η Στείρις έναντι της Μεδεώνος και η Μυανία έναντι της Υπνίας[585].

Στα Κοινά της Θεσσαλίας, ανάλογο παράδειγμα αποτελεί η Τρίπολη, μια ένωση τριών γειτονικών πόλεων της Περραιβίας, της Αζώρου, της Δολίχης και του Πυθίου[586]. Η Τρίπολη μαρτυρείται επιγραφικά έως τα τέλη του 3ου–αρχές του 2ου αι. π.Χ.· ωστόσο, είναι πολύ πιθανό το Κοινό των Τριπολιτών να συνέχισε να λειτουργεί εντός του Κοινού των Περραιβών και μετά το 196 π.Χ., καθώς, όπως φαίνεται από τα παραπάνω παραδείγματα, το φαινόμενο της ύπαρξης συμπολιτειών εντός ενός Κοινού δεν ήταν ξένο στα ομοσπονδιακά κράτη αυτής της περιόδου[587]. Για την περραιβική Τρίπολη, ωστόσο, δεν είμαστε σε θέση να πούμε αν μία εκ των τριών πόλεων–μελών βρισκόταν σε πλεονεκτικότερη θέση σε σχέση με τις άλλες.

[581] Giannakopoulos 2019, 116–119.

[582] Kalliontzis 2020, 56, 229–233 (επιγραφή 39).

[583] *IG* IX 1, 32

[584] Ager 1996, 248–250 (89).

[585] Mack 2013, 110· Ager 1996, 250.

[586] Κεφ. ΙΙΙΑ3 (Όρια, Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού).

[587] Martin 1975, 74.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Σε κάθε περίπτωση, οι ενώσεις αυτές δεν έρχονταν σε σύγκρουση με τη δομή του Κοινού στην οποία εξακολουθούσαν να υπάγονται[588] και εκτός από προσπάθεια αύξησης της επιρροής ορισμένων πόλεων, αποτελούσαν επίσης και μια προσπάθεια εγγύτερης συνεργασίας σε διάφορα επίπεδα: πολιτικό, στρατιωτικό, λατρευτικό, οικονομικό με τον διαμοιρασμό προνομίων μεταξύ γειτονικών πόλεων του ίδιου Κοινού. Στο πλαίσιο αυτό, ο Martin επισημαίνει ότι το Κοινό των Τριπολιτών αντιστάθμιζε την απουσία διαμοιρασμού οικονομικών προνομίων μεταξύ των πόλεων του Κοινού των Περραιβών[589]. Αν και δεν γνωρίζουμε τους όρους της ένωσης μεταξύ των τριών περραιβικών πόλεων, η υπόθεση του Martin είναι εύλογη, καθώς οι πολίτες του Κοινού των Περραιβών είχαν οικονομικά προνόμια όπως *έγκτηση*, *επινομία* κτλ. μόνο στην πόλη στην οποία ανήκαν και όχι σε όλες τις πόλεις του Κοινού[590].

Ο διαμοιρασμός της επικράτειας, αλλά και η πρόβλεψη για την επίλυση διαφορών που είτε υπήρχαν ήδη μεταξύ των πόλεων είτε προέκυπταν μελλοντικά από την κοινή χρήση των πόρων των δύο πόλεων αποτελούν κομβικά σημεία σε αυτού του είδους τις συμπολιτείες, όπως αποδεικνύει η συμπολιτεία Στειρίων – Μεδεωνίων[591]. Το κείμενο της μεταξύ τους συνθήκης αναφέρεται ρητά στον διαμοιρασμό της επικράτειας (πολιτικής και οικονομικής) των δύο πόλεων: *συ[ν]|[ε]πολίτευσαν Στείριοι κα[ὶ]|[Μ]εδεώνιοι ἔχοντες ἱερά, πό|[λι]ν, χώραν, λιμένας, πάντα||[ἐ]λεύθερα, ἐπὶ τοῖσδε· εἶμεν|[τ]οὺς Μεδεωνίους πάντας|[Σ]τιρίους ἴσους καὶ ὁμοίους,|καὶ συνεκλησιάζειν καὶ συ|ναρχοστατεῖσθαι μετὰ τᾶς||[πό]λιος τᾶς Στιρίων, καὶ δικά|[ζ]ειν τὰς δίκας τὰς ἐπὶ πόλι|[ο]ς πάσας τοὺς ἐνικομένους|[τ]αῖς ἀλικίαις*[592].

Από την άλλη πλευρά, η στρατιωτική συνεργασία και η ρύθμιση ζητημάτων εξωτερικής πολιτικής φαίνεται πως ήταν τα κύρια ζητήματα στη συνθήκη συμπολιτείας μεταξύ Μυανίας και Υπνίας, χωρίς, ωστόσο, να απουσιάζει η ρύθμιση ζητημάτων διαιτησίας μεταξύ των δύο πόλεων[593]. Η συμπολιτεία δημιουργείται σε μια περίοδο κρίσης για το Κοινό των Αιτωλών μετά την ήττα του από τους Ρωμαίους στον Αντιοχικό

[588] Τα μέλη της Τρίπολης χρονολογούν τις επιγραφές τους με βάση τον *στρατηγό* των Περραιβών (**ΚΘ 59** στίχ. 5–7). Αντίστοιχα, η συνθήκη συμπολιτείας Στειρίων – Μεδεωνίων χρονολογείται με βάση τον *στρατηγό* των Φωκέων (*IG* IX 1, 32 στίχ. 2–3). Βλ. και Rzepka 2011, 66–67.

[589] Martin 1975, 74.

[590] Κεφ. ΙΙΙΑ3 (Πολιτικά δικαιώματα). Βλ. στη συνέχεια «Πολιτικά δικαιώματα στα Κοινά της Θεσσαλίας».

[591] Mack 2013, 109–110.

[592] *IG* IX 1, 32 στίχ. 6–18.

[593] Rzepka 2011, 67 κ.ε.· Ager 1996, 250.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Πόλεμο (ca. 190 π.Χ.)[594]. Επομένως, η συμπολιτεία Μυανίας – Υπνίας έρχεται να αναπληρώσει κενά στην ευρύτερη ομοσπονδιακή δομή, όπως πιθανόν συμβαίνει στην περίπτωση της Τρίπολης στο Κοινό των Περραιβών, αλλά και στην περίπτωση της συμπολιτείας μεταξύ Στειρίων και Μεδεωνίων[595].

Οι ενώσεις αυτές δημιουργούσαν συνήθως διακριτούς θεσμούς, δικαστικούς, στρατιωτικούς κτλ. ανάλογα με τους σκοπούς που επιδίωκε να εξυπηρετήσει η συμπολιτεία[596]. Όσον αφορά την περραιβική Τρίπολη, η οργάνωσή της μας είναι άγνωστη· γνωρίζουμε μόνο ότι επικεφαλής ήταν ένας *στρατηγός*[597].

Σε άλλες περιπτώσεις, οι προσπάθειες διαφοροποίησης ορισμένων πόλεων εντός του Κοινού στρέφονταν εναντίον του ίδιου του Κοινού απειλώντας τη συνοχή του. Η άνιση κατανομή της ισχύος, οι ηγεμονικές βλέψεις ή ακόμη και οι προσπάθειες αντεκδίκησης μεταξύ των πόλεων του Κοινού, οι οποίες αντανακλούσαν προηγούμενες διαμάχες που συνέχισαν να υπάρχουν και εντός του Κοινού, δημιουργούσαν τριβές μεταξύ των πόλεων οδηγώντας σε απόσχιση ορισμένων εξ αυτών, με αποτέλεσμα τον ακρωτηριασμό ή και τη διάλυση του Κοινού. Η παρέμβαση της Ρώμης, σε ορισμένες περιπτώσεις, περιέπλεκε ακόμη περισσότερο τα πράγματα.

Στην ενότητα σχετικά με το Κοινό των Μαγνήτων αναφερθήκαμε διεξοδικά στην άποψη σύμφωνα με την οποία ορισμένες αυτόνομες πόλεις της Βόρειας Μαγνησίας με επικεφαλής το Ομόλιο αποσχίστηκαν από το Κοινό των Μαγνήτων και εντάχθηκαν στο Κοινό των Θεσσαλών εκφράζοντας την αντίθεσή τους στην πρωτοκαθεδρία της Δημητριάδας, την οποία περιγράψαμε παραπάνω. Επισημάνθηκε, ωστόσο, ότι, δεδομένης της περίπλοκης πολιτικής γεωγραφίας της Μαγνησίας, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά την ίδρυση της Δημητριάδας με συνοικισμό, θα ήταν προτιμότερο να μιλάμε για προσωρινή απόσχιση και πιθανόν ένταξη στο Κοινό των Θεσσαλών κάποιων εξαρτώμενων από τη Δημητριάδα πόλεων του Κοινού των Μαγνήτων, όπως το

[594] Ager 1996, 250· Daverio-Rocci 2015, 194. Ο Rzepka (2011, 66–67) αμφισβητεί τη χρονολόγηση της επιγραφής γύρω στο 190 π.Χ. και υποστηρίζει ότι η συμπολιτεία δεν σχετίζεται απαραίτητα με την χαλάρωση της ομοσπονδιακής διοίκησης των Αιτωλών. Τέτοιου είδους συμπολιτείες ήταν συνήθεις στο πλαίσιο του Κοινού των Αιτωλών· βλ. π.χ. τη συμπολιτεία Μελιταίας – Πήρειας (Ager 1996, 153–157 [56]), στα τέλη του 3ου αι. π.Χ., όταν ακόμη η Αχαΐα Φθιώτις ανήκε στο Κοινό των Αιτωλών, όπου, σε αντίθεση με τη συμπολιτεία Μυανίας – Υπνίας, υπάρχει παρέμβαση του Κοινού.

[595] McInerney 1999, 253–254.

[596] Rzepka 2011, 68–69· Ager 1996, 250.

[597] Κεφ. ΙΙΙΑ3 Σχέσεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ομόλιο, ή ορισμένων Μαγνήτων της Βόρειας Μαγνησίας, εφόσον μετά τον συνοικισμό της Δημητριάδας, δεν υπάρχουν αυτόνομες πόλεις στη Μαγνησία[598].

Σε κάθε περίπτωση, το παραπάνω παράδειγμα είναι ενδεικτικό των εντάσεων που μπορούσαν να δημιουργηθούν στο πλαίσιο ενός Κοινού, όταν μία πόλη ισχυρότερη από τις άλλες χρησιμοποιούσε το Κοινό ως όχημα για την επιβολή της κυριαρχίας της έναντι των υπολοίπων, αλλά και πώς το παρελθόν των πόλεων επηρέαζε τον μετέπειτα κοινό τους βίο εντός του ομοσπονδιακού κράτους. Για τη Δημητριάδα, το Κοινό των Μαγνήτων ήταν ένας τρόπος επιβεβαίωσης της κυριαρχίας της επί των εξαρτώμενων πόλεων της Μαγνησίας, όπως αποδεικνύει η ιδιάζουσα σχέση Κοινού και Δημητριάδας την οποία έχουμε περιγράψει.

Με αντίστοιχο τρόπο η Χαλκίδα χρησιμοποιεί το Κοινό των Ευβοέων για να προωθήσει την κυριαρχία της επί των άλλων πόλεων, όπως αποδεικνύει μια διαμάχη μεταξύ της Χαλκίδας και δύο άλλων πόλεων του Κοινού, της Ερέτριας και της Καρύστου, σχετικά με την εκπροσώπηση των ευβοϊκών πόλεων στην Αμφικτιονία. Η Χαλκίδα, ως η σημαντικότερη πόλη και πρωτεύουσα του Κοινού, αξιώνει ότι ο *ιερομνήμων* του έτους που λαμβάνουν χώρα τα Πύθια θα πρέπει να προέρχεται μόνο από τη Χαλκίδα, σε αντίθεση με τις άλλες πόλεις που ζητούσαν μια εκ περιτροπής εκπροσώπηση μεταξύ των ευβοϊκών πόλεων[599]. Η μονοπώληση της αμφικτιονικής εκπροσώπησης από τη Δημητριάδα, την οποία βλέπουμε στους Μάγνητες, αποτέλεσε ίσως ένα από τα κίνητρα της ρήξης με το Ομόλιο· η μαρτυρία άλλωστε που έχουμε για την απόσχιση είναι η αμφικτιονική επιγραφή με τον *ιερομνήμονα* από το Ομόλιο ο οποίος εκπροσωπεί τους *Μάγνητες ἐκ Θετταλίας* (**ΚΘ 56** στίχ. 5, 9–10).

Το γεγονός ότι το Ομόλιο, μία από τις σημαντικότερες πόλεις της Μαγνησίας κατά την Κλασική εποχή[600], υποβιβάστηκε σε εξαρτώμενη πόλη της Δημητριάδας μετά τον συνοικισμό και έχασε όλα τα προνόμια που διέθετε μεταξύ των Μαγνήτων, όπως η *ιερομνημοσύνη* στην Αμφικτιονία, προφανώς υπονόμευε τα θεμέλια του Κοινού των Μαγνήτων. Η δυσαρέσκεια των Ομολιέων έναντι της Δημητριάδας και η προσπάθεια ανάκτησης του προηγούμενου *status* κληρονομήθηκε στο Κοινό των Μαγνήτων θέτοντας σε κίνδυνο τη συνοχή του.

[598] Κεφ. ΙΙΙΑ2 (Όρια).

[599] Martin 1975, 133–134· Giannakopoulos 2019, 126–127.

[600] Βήτος 2017, 34–35.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Αντίστοιχα, η έριδα Μεγαλόπολης και Σπάρτης κληρονομήθηκε στο Κοινό των Αχαιών. Στις αρχές του 2ου αι. π.Χ., η αποδυναμωμένη Σπάρτη εξαναγκάστηκε να γίνει μέλος του Κοινού των Αχαιών, το οποίο βρισκόταν τότε υπό την ηγεσία του Φιλοποίμενα από τη Μεγαλόπολη. Όπως υποστηρίζει η Ager, η εχθρική σχέση μεταξύ των δύο πόλεων καθόρισε την αλληλεπίδρασή τους εντός του Κοινού των Αχαιών. Ο Φιλοποίμην παίρνοντας εκδίκηση για την καταστροφή της Μεγαλόπολης από τον Κλεομένη Γ΄ το 223 π.Χ., επέβαλε στη Σπάρτη να δεχθεί πίσω τους πολιτικούς της εξόριστους, να αντικαταστήσει τους πατροπαράδοτους νόμους της με αυτούς του Κοινού των Αχαιών και να πληρώσει για την ανοικοδόμηση της στοάς που είχαν καταστρέψει οι Σπαρτιάτες του Κλεομένη στη Μεγαλόπολη[601].

Μια σχέση βασισμένη σε αυτά τα θεμέλια ήταν καταδικασμένη να αποτύχει παρασύροντας μαζί της και το Κοινό των Αχαιών. Σε αυτό, ωστόσο, συνετέλεσε και ο παράγοντας της ρωμαϊκής εξουσίας. Η Ρώμη προσπαθώντας να αποδυναμώσει το Κοινό των Αχαιών υποστήριξε την απόσχιση της Σπάρτης, ενώ οι φιλοδοξίες του Κοινού για κυριαρχία σε ολόκληρη την Πελοπόννησο κατέληξαν στη διάλυσή του μετά τον Αχαϊκό Πόλεμο[602].

Από τα παραπάνω διαφαίνεται ότι τα Κοινά της ύστερης Ελληνιστικής περιόδου, μεταξύ των οποίων και τα Κοινά της Θεσσαλίας, δεν ήταν μονολιθικές οντότητες· αντίθετα, στο εσωτερικό τους διαμορφώνονταν ποικίλες σχέσεις ιεραρχίας και ισορροπίες. Παρά την ύπαρξη συστημάτων που είχαν ως στόχο την εξασφάλιση της ισορροπίας σε ορισμένα Κοινά, η άνιση κατανομή της ισχύος αποτελούσε μια σταθερά των ομοσπονδιακών κρατών. Η κυριαρχία μιας πόλης, συνήθως της πρωτεύουσας του Κοινού, οι προσπάθειες διαφοροποίησης ορισμένων πόλεων μέσω της ρήξης που απειλούσε τη συνοχή του Κοινού ή της δημιουργίας μικρότερων ενώσεων εντός του Κοινού, οι οποίες αντανακλούσαν τις επεκτατικές βλέψεις των ισχυρών πόλεων αλλά και την αναπλήρωση κενών της ομοσπονδιακής εξουσίας, αποτελούν φαινόμενα που συναντάμε τόσο στα Κοινά της Θεσσαλίας όσο και σε άλλα Κοινά αυτής της περιόδου.

Στην Αυτοκρατορική εποχή, εμφανίζονται και άλλες μορφές διαφοροποίησης των πόλεων, όπως ο αγώνας για την εύνοια της αυτοκρατορικής εξουσίας. Στο Κοινό των Θεσσαλών, η Λάρισα και η Υπάτη αποτελούν τις πόλεις με τη μεγαλύτερη επιρροή ως

[601] Ager 2019, 180–185.

[602] Martin 1975, 381–392.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

σεβαστές πόλεις και κέντρα της αυτοκρατορικής λατρείας[603]. Αυτό αποδεικνύει από τη μία ότι η διαιρετική τομή μεταξύ Θεσσαλών και *περιοίκων* είχε υποχωρήσει· από την άλλη όμως δείχνει ότι η άνιση κατανομή της ισχύος εξακολουθεί να αποτελεί τον κανόνα στο Κοινό των Θεσσαλών χωρίς, ωστόσο, να επηρεάζεται η λειτουργία του.

[603] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Λατρεία). Η Λάρισα, η Υπάτη, η Δημητριάς, οι Φθιώτιδες Θήβες και η Μητρόπολη αποτελούσαν τις σημαντικότερες πόλεις της Θεσσαλίας κατά την Αυτοκρατορική εποχή σύμφωνα με τον Helly (1980, 39–40· 2008b, 202).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Πολιτικά δικαιώματα στα Κοινά της Θεσσαλίας

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του ομοσπονδιακού κράτους είναι η τα «διπλά πολιτικά δικαιώματα» ή η «διπλή υπηκοότητα» (*double citizenship*)· σε κάθε Κοινό οι πολίτες των πόλεων–μελών είχαν ταυτόχρονα την ομοσπονδιακή υπηκοότητα και την υπηκοότητα της πόλης στην οποία ανήκαν[604]. Σε ένα πρώτο επίπεδο, αυτό σήμαινε ότι ο πολίτης ενός Κοινού είχε πολιτικά δικαιώματα, δηλαδή το δικαίωμα του *εκλέγειν* και του *εκλέγεσθαι* τόσο σε τοπικό επίπεδο (στην πόλη του) όσο και σε ομοσπονδιακό: είχε το δικαίωμα να εκλέγει τους ομοσπονδιακούς αξιωματούχους και να εκλέγεται και ο ίδιος στα αξιώματα του Κοινού. Σε γενικές γραμμές η αρχή αυτή διέπει και τα Κοινά της Θεσσαλίας, όπως μπορούμε να καταλάβουμε από τους ομοσπονδιακούς αξιωματούχους που μαρτυρούνται επιγραφικά και οι οποίοι προέρχονται από διάφορες πόλεις του κάθε Κοινού[605].

Η είσοδος νέων πόλεων σε ένα Κοινό συνεπαγόταν αυτόματα την απόδοση της ομοσπονδιακής *πολιτείας* στους πολίτες αυτών των πόλεων, όπως στην περίπτωση του Κοινού των Αχαιών και των Κοινού των Αιτωλών[606]. Ωστόσο, δεν συμβαίνει κάτι αντίστοιχο στο Κοινό των Θεσσαλών. Καθώς επεκτείνεται περιλαμβάνοντας τις πόλεις των περιοικίδων περιοχών, παρατηρούμε, όπως έχουμε τονίσει με διάφορες αφορμές, ότι οι πολίτες των πόλεων αυτών παραμένουν αποκλεισμένοι από τα αξιώματα του Κοινού· δεν έχουν ουσιαστικά το δικαίωμα του *εκλέγεσθαι* (και πιθανόν ούτε του *εκλέγειν* εφόσον η συμμετοχή τους στο *συνέδριο* δεν επιβεβαιώνεται πριν τον 1ο αι. μ.Χ.). Παρόλο που σε άλλα επίπεδα (τοπικοί θεσμοί, κοινό ημερολόγιο κτλ.), η ενσωμάτωση των *περιοίκων* προχώρησε αρκετά γρήγορα, όπως θα δούμε σε επόμενη ενότητα, στο ζήτημα της *πολιτείας*, οι κάτοικοι των περιοικίδων περιοχών αποτελούσαν ουσιαστικά πολίτες β΄ κατηγορίας εντός του Κοινού των Θεσσαλών. Θα πρέπει να περιμένει κανείς έως την εποχή του Αυγούστου, οπότε φαίνεται ότι αποκτούν πλήρη ομοσπονδιακή *πολιτεία*, όπως μαρτυρούν η ανάρρηση στο αξίωμα του *στρατηγού* πολιτών από τις περιοικίδες περιοχές, κυρίως από την Υπάτη, καθώς και η αναφορά *Θεσσαλὸς Ὑπαταῖος*[607].

---

[604] Βλ. και Κεφ. ΙΙ3.

[605] Βλ. Παραρτήματα Κεφ. ΙΙΙΑ1–5.

[606] Βλ. Rizakis 2012, 29 και Funke 2015, 101–102 αντίστοιχα.

[607] *SEG* 19, 403 στίχ. 3–4. Ο Knoepfler (2012) αναφέρει ότι στο Κοινό των Βοιωτών κατά την Αυτοκρατορική εποχή, η ανάληψη της *βοιωταρχίας* από μη Βοιωτούς δεν σημαίνει πάντα την επέκταση του Κοινού, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις είναι αποτέλεσμα της απόδοσης της βοιωτικής *πολιτείας* σε μεμονωμένα άτομα. Παρόλο που οι γνωστοί σε εμάς μη Θεσσαλοί *στρατηγοί* είναι ελάχιστοι και

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Η ομοσπονδιακή *πολιτεία*, μπορούσε να αποδοθεί σε μεμονωμένους ξένους (δηλαδή πολίτες πόλεων που δεν ανήκαν στο Κοινό) από τα θεσμικά όργανα του Κοινού, αλλά και από τις πόλεις–μέλη του Κοινού· στη δεύτερη περίπτωση, η πόλη χορηγώντας το προνόμιο της *πολιτείας* στην επικράτειά της ουσιαστικά καθιστούσε τον ωφελούμενο πολίτη του Κοινού, εφόσον οι πολίτες των πόλεων του Κοινού είναι αυτομάτως και πολίτες του Κοινού[608]. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι πόλεις έπρεπε να ζητήσουν την έγκριση του Κοινού προτού αποδώσουν το προνόμιο της *πολιτείας* σε ξένους, όπως στην περίπτωση της απόδοσης *πολιτείας* σε Κείους από τη Ναύπακτο στο Κοινό των Αιτωλών[609]. Στα Κοινά της Θεσσαλίας, τουλάχιστον για όσα έχουμε σχετικές μαρτυρίες, όπως των Θεσσαλών, των Περραιβών, των Αινιάνων (πιθανόν και των Οιταίων), οι πόλεις λειτουργούσαν αυτόνομα στο θέμα της απόδοσης *πολιτείας* σε ξένους[610].

Στην περίπτωση χορήγησης *πολιτείας* σε ξένους από το Κοινό, ο τιμώμενος αποκτούσε το δικαίωμα να γίνει πολίτης οποιασδήποτε πόλης του Κοινού την οποία επέλεγε ο ίδιος ή της πόλης που όριζε το Κοινό για αυτόν[611]. Στο πλαίσιο αυτό, η ομοσπονδιακή *πολιτεία* περνούσε αποκλειστικά μέσα από την πόλη. Με άλλα λόγια, η χορήγηση *πολιτείας* από το Κοινό δεν καθιστούσε τον τιμώμενο αυτόματα πολίτη του Κοινού, όπως συμβαίνει με την απόδοση *πολιτείας* από τις πόλεις, αλλά ισοδυναμούσε με τη δυνατότητα να γίνει πολίτης του Κοινού, εφόσον εγγραφόταν πρώτα ως πολίτης σε μία από τις πόλεις του Κοινού· διαφορετικά δεν μπορούσε να έχει πλήρη πολιτικά δικαιώματα και το προνόμιο της *πολιτείας* παρέμενε σε καθαρά τιμητικό επίπεδο[612].

Τα Κοινά της Θεσσαλίας δεν αποτελούν εξαίρεση ως προς αυτή την πρακτική. Στο πλαίσιο αυτό, οι φράσεις *ἐν πάσαις ταῖς ἐν Θεσσαλίαι πόλεσιν* (**ΚΘ 2** στίχ. 13–14· **5** στίχ. 28–29· **6** στίχ. 9–10· **13** στίχ. 9–10), *ἐν τᾶι Αἰνίδι* (**ΚΑ 2** στίχ. 15–16· **3** στίχ. 9–10, 16, 25–26· **6** στίχ. 17–18) που συναντάμε στα τιμητικά ψηφίσματα των αντίστοιχων Κοινών ως τοπικούς

προέρχονται κυρίως από την Υπάτη και ενδεχομένως από τις Φθιώτιδες Θήβες (βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ1 Παράρτημα), η ανάληψη του αξιώματος από μη Θεσσαλούς στην Αυτοκρατορική εποχή δεν θα πρέπει να θεωρηθεί εξαίρεση που αφορούσε μεμονωμένα άτομα από σημαντικές οικογένειες τα οποία είχαν αποκτήσει κατ' εξαίρεση τη θεσσαλική *πολιτεία*, αλλά μια εξέλιξη που αφορούσε το σύνολο των *περιοίκων* ως συνέπεια της επέκτασης του Κοινού των Θεσσαλών.

[608] Rizakis 2012, 29, 38.

[609] Rizakis 2012, 34· Funke 2015, 105. Βλ. *IG* XII 5, 532 (*Syll*^{3} 522 III).

[610] Κεφ. ΙΙΙΑ1, 3–5 (Πολιτικά δικαιώματα).

[611] Rizakis 2012, 29–30, 34.

[612] Rizakis 1990, 109· 2012, 33–34· Lasagni 2017, 86.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

προσδιορισμούς της χορηγούμενης ομοσπονδιακής *πολιτείας* ουσιαστικά σημαίνουν τη χορήγηση στον τιμώμενο της δυνατότητας να γίνει πολίτης σε μία εκ των πόλεων του Κοινού.

Η ενεργοποίηση αυτής της δυνατότητας συνεπαγόταν την απόκτηση πλήρων πολιτικών δικαιωμάτων εντός του Κοινού. Τη διαδικασία αυτή μπορούμε να παρακολουθήσουμε στο ψήφισμα της Λάρισας για τον Χαλκιδέα *Ζώβιο Ζωβίου* (**ΚΘ 33**). Στον *Ζώβιο* είχε χορηγηθεί *προξενία* από το Κοινό (στίχ. 4–5: *προξένῳ Θεσσα|λῶν*) και προφανώς και άλλα προνόμια που συνήθως συνοδεύουν την *προξενία*, όπως η *πολιτεία*, την οποία επιδιώκει τώρα να ενεργοποιήσει ο τιμώμενος αιτούμενος να γίνει πολίτης της Λάρισας. Ο *Ζώβιος* καλείται από τον επικεφαλής των *ταγών* της Λάρισας να παρουσιάσει ενώπιον της *εκκλησίας* τα τεκμήρια που υποστηρίζουν την αίτησή του να γίνει πολίτης αυτής της πόλης, όπως η μακρά παραμονή του σε αυτή και η καλή συμπεριφορά που έχει επιδείξει (στίχ. 12–15: *ἀνέγκλητος ἦν γεγονὼς καὶ τῆ[ς]|[ί]δίας πατρίδος καὶ τῆς ἡμετέρας πόλε[ως]|[ἐ]μφανίζοντος δὲ καὶ διότι πόλ[λοις τῶν]||[π]ολιτῶν χρήσιμος ἦν γεγ[ονὼς]*)[613].

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι η χορήγηση της ομοσπονδιακής *πολιτείας* από το Κοινό σε ξένους δεν σήμαινε απαραίτητα ότι οι πολίτες του Κοινού είχαν πολιτικά δικαιώματα σε όλες τις πόλεις του Κοινού. Ο διαμοιρασμός της *πολιτείας* μεταξύ των πόλεων του Κοινού δεν επιβεβαιώνεται σε κανένα από τα δύο σημαντικότερα Κοινά της Ελληνιστικής περιόδου, των Αχαιών και των Αιτωλών[614]. Ούτε όμως στα Κοινά της Θεσσαλίας φαίνεται να ισχύει κάτι τέτοιο. Τουλάχιστον όσον αφορά τα Κοινά των Θεσσαλών και των Περραιβών αυτό είναι βέβαιο, καθώς στα Κοινά αυτά παρατηρούμε ότι οι πόλεις των Θεσσαλών ή των Περραιβών δεν χορηγούν μόνο σε ξένους το προνόμιο της *πολιτείας*, αλλά και σε πολίτες άλλων πόλεων της Θεσσαλίας ή της Περραιβίας αντίστοιχα, γεγονός που αποδεικνύει ότι οι πολίτες του Κοινού των Θεσσαλών και του Κοινού των Περραιβών δεν είχαν αυτοδικαίως πολιτικά δικαιώματα σε όλες τις πόλεις του Κοινού, αλλά μόνο στην πόλη στην οποία ανήκαν[615]. Όσον αφορά τα Κοινά των Μαγνήτων, των Αινιάνων και των Οιταίων, η απουσία ανάλογων ψηφισμάτων των πόλεων των Κοινών αυτών δεν μας επιτρέπει να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα.

Εκτός από τα πολιτικά δικαιώματα, σε ένα δεύτερο επίπεδο, η απόκτηση της ομοσπονδιακής υπηκοότητας σηματοδοτούσε την απόκτηση μιας σειράς προνομίων,

[613] Βλ. Tziafalias, Helly 2004–2005, 409–410.

[614] Larsen 1968, xix–xx· Rizakis 2012, 35–36· Funke 2015, 103.

[615] Κεφ. ΙΙΙΑ1, 3 (Πολιτικά δικαιώματα).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

κυρίως οικονομικής φύσεως, στην επικράτεια του Κοινού, όπως η *έγκτηση*, η *επινομία*, η *επιγαμία*, τα οποία συνοδεύουν συνήθως τη χορήγηση της *πολιτείας*. Αυτό συμβαίνει και στην περίπτωση των Κοινών της Θεσσαλίας και ειδικότερα των Θεσσαλών, των Μαγνήτων, των Περραιβών και των Αινιάνων για τα οποία διαθέτουμε ομοσπονδιακά ψηφίσματα που χορηγούν αυτά τα προνόμια.

Σε αντίθεση με την *πολιτεία*, τα προνόμια αυτά φαίνεται να ισχύουν σε όλες τις πόλεις του Κοινού, δηλαδή ο ωφελούμενος είχε το δικαίωμα κατοχής περιουσίας (*έγκτηση*) όχι μόνο στην πόλη όπου είχε πολιτικά δικαιώματα, αλλά σε όλες τις πόλεις του Κοινού. Αυτή είναι τουλάχιστον η εικόνα που συναντάμε σε ορισμένα Κοινά, όπως των Αχαιών, των Βοιωτών, των Λυκίων[616]· δεν μπορούμε όμως να πούμε ότι έχει ισχύ γενικού κανόνα. Για παράδειγμα, στο Κοινό των Αιτωλών, παρατηρούμε ότι οι πόλεις του Κοινού χορηγούν προνόμια όπως η *έγκτηση* σε πολίτες άλλων πόλεων του Κοινού, γεγονός που δείχνει ότι δεν διέθεταν αυτοδικαίως ως πολίτες του Κοινού αυτά τα προνόμια εκτός της πόλης τους[617]. Το ίδιο φαινόμενο βλέπουμε στα Κοινά των Θεσσαλών και των Περραιβών, ενώ για τα άλλα Κοινά της Θεσσαλίας δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα[618].

Επομένως, πρέπει να αναθεωρήσουμε την άποψη ότι η απουσία διαμοιρασμού της *πολιτείας* ή και των οικονομικών προνομίων μεταξύ των πόλεων ενός Κοινού αποτελεί θεσσαλική ιδιαιτερότητα, όπως πιστευόταν παλαιότερα[619]. Στην πραγματικότητα, το φαινόμενο της ομοσπονδιακής *πολιτείας* δεν μπορεί να περιοριστεί σε γενικούς κανόνες και εξαιρέσεις. Δεν υπάρχει ένας κανόνας, αλλά ποικίλες πρακτικές που αντικατοπτρίζουν διαφορετικές ταυτότητες μέσα στο Κοινό, όπως επισημαίνει η Lasagni[620].

Τα Κοινά της Θεσσαλίας και ιδίως το Κοινό των Θεσσαλών για το οποίο διαθέτουμε περισσότερες μαρτυρίες το επιβεβαιώνουν: στο Κοινό των Θεσσαλών παρατηρούμε ότι ορισμένοι πολίτες είχαν πλήρη πολιτικά δικαιώματα, άλλοι (οι *περίοικοι*) ατελή στερούμενοι την πρόσβαση στα αξιώματα του Κοινού, ενώ ακόμη άλλοι θεωρούνταν εν δυνάμει πολίτες του Κοινού έως την εγγραφή τους σε μια πόλη και την απόκτηση πλήρους *πολιτείας* (όπως ο *Ζώβιος*).

---

[616] Rizakis 1990, 109· 2012, 35–38· Kokkinia 2012, 334–337· Lasagni 2017, 93–97· Kalliontzis 2020, 56–57.

[617] Funke 2015, 103–104.

[618] Κεφ. ΙΙΙΑ1, 3 (Πολιτικά δικαιώματα).

[619] Busolt, Swoboda 1920–1926, 1494· Larsen 1968, 287–288· Martin 1975, 539

[620] Lasagni 2017, 81, 85–88, 106.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ζητήματα απόδοσης δικαιοσύνης στα Κοινά της Θεσσαλίας

Μία από τις κυριότερες αρμοδιότητες των ομοσπονδιακών κρατών ήταν η απόδοση δικαιοσύνης, όταν ανέκυπταν διαμάχες μεταξύ των πόλεων ενός Κοινού είτε δημόσιου χαρακτήρα (π.χ. συνοριακές διαφορές) ή σπανιότερα ιδιωτικού (δηλαδή μεταξύ πολιτών των πόλεων). Τα Κοινά ρύθμιζαν ζητήματα δικαιοσύνης στο εσωτερικό τους με διάφορους τρόπους, όπως η εκδίκαση υποθέσεων από τις ομοσπονδιακές συνελεύσεις (*συνέδριο*, *εκκλησία*), η κλήση ξενικού δικαστηρίου ή ο ορισμός ενός διαμεσολαβητή. Επίσης, σε ορισμένα Κοινά υπήρχε σώμα δικαστών επιφορτισμένο να εκδικάζει διενέξεις μεταξύ των πόλεων του Κοινού. Ωστόσο, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι, ακόμη και στα Κοινά που διέθεταν τέτοιο σώμα, δεν υπήρχε εκ των προτέρων καθορισμένος τρόπος αντιμετώπισης των διαφορών, αλλά κάθε περίπτωση αντιμετωπιζόταν *ad hoc* με έναν από τους παραπάνω τρόπους[621].

Συνεπώς, ο τομέας της δικαιοσύνης στα Κοινά της Ελληνιστικής περιόδου παρουσιάζει μεγάλη ποικιλομορφία. Στο πλαίσιο αυτό, στο Κοινό των Αιτωλών, κύριο όργανο απονομής δικαιοσύνης ήταν το ομοσπονδιακό *συνέδριο*, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις το Κοινό κατέφευγε στην κλήση δικαστών από τρίτες πόλεις ή στον ορισμό διαμεσολαβητή[622]. Στο Κοινό των Αχαιών, η κλήση ξενικού δικαστηρίου από το Κοινό για την επίλυση διαφορών μεταξύ των πόλεων του Κοινού ήταν πολύ συχνή, μολονότι στο Κοινό υπήρχε σώμα ομοσπονδιακών δικαστών των οποίων οι αρμοδιότητες, ωστόσο, δεν ήταν σαφώς καθορισμένες. Παράλληλα, στο Κοινό των Αχαιών οι ομοσπονδιακές συνελεύσεις (*συνέδριο*, *εκκλησία*) μπορούσαν να λειτουργούν και ως δικαστήρια[623]. Αντίστοιχα, στο Κοινό των Λυκίων, η οργάνωση δικαστηρίων από το ομοσπονδιακό *συνέδριο* και η κλήση ξένων δικαστών αποτελούσαν τους πιο συνήθεις τρόπους απόδοσης δικαιοσύνης[624].

Από την άλλη πλευρά, στο Κοινό των Βοιωτών η κλήση ξενικού δικαστηρίου δεν αποτελούσε μία από τις λύσεις που προέκρινε το Κοινό για την επίλυση των διαφορών μεταξύ των πόλεων του· αντίθετα, τα ζητήματα αυτά λύνονταν από το ίδιο το Κοινό μέσω των ομοσπονδιακών δικαστηρίων[625]. Τηρουμένων των αναλογιών, κάτι αντίστοιχο

[621] Ager 1996, 23–27· 2015, 472–483· Magnetto 1997· 2015, 26–27.

[622] Larsen 1968, 209–210· Magnetto 1997· 2015, 26–27· Ager 2015, 478.

[623] Larsen 1968, 236–237· Rizakis 2015, 128–131.

[624] Larsen 1968, 254–255.

[625] Kalliontzis 2020, 59–60· Mackil 2013a, 353–355.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

συνέβαινε και στο Κοινό των Κρητών στο οποίο απαντά μόνιμο σώμα ομοσπονδιακών δικαστών (*κοινοδίκιον*)[626].

Η κατά περίπτωση αντιμετώπιση των διαφορών που ανέκυπταν μεταξύ των πόλεων του Κοινού και η ποικιλομορφία στους τρόπους που μετέρχεται το Κοινό για την επίλυσή τους ισχύει και στα Κοινά της Θεσσαλίας. Σε κανένα Κοινό δεν μαρτυρείται η ύπαρξη ομοσπονδιακών δικαστών· ωστόσο, σημαντικό ρόλο στην απόδοση δικαιοσύνης στα Κοινά της Θεσσαλίας έπαιζαν τα ομοσπονδιακά όργανα. Στο Κοινό των Θεσσαλών, βλέπουμε το *συνέδριο* να λειτουργεί ως δικαστήριο στην υπόθεση της διαιτησίας μεταξύ Κιερίου και Μητρόπολης (**ΚΘ 9**). Στο Κοινό των Μαγνήτων, ο *στρατηγός* μεσολάβησε για την επίλυση διαμάχης μεταξύ πόλεων του Κοινού (**ΚΜ 2**). Στο Κοινό των Περραιβών, *στρατηγός* και *συνέδριο* καλούνται να επιβλέψουν την εφαρμογή της απόφασης του Αιμιλίου Παύλου σχετικά με την παραχώρηση στον *Δημόφιλο* από τη Δολίχη της περιουσίας πολιτών από τους Γόννους (**ΚΠ 9**). Παράλληλα, συνήθης τρόπος επίλυσης διακρατικών διαφορών ήταν και η κλήση ξένων δικαστών, όπως φαίνεται από σχετικά τιμητικά ψηφίσματα του Κοινού των Θεσσαλών (**ΚΘ 8**, **10**) και πιθανόν του Κοινού των Περραιβών (**ΚΠ 1**).

Στην περίπτωση που προέκυπταν διαμάχες μεταξύ πόλεων διαφορετικών Κοινών, αυτές συνήθως επιλύονταν στο πλαίσιο διμερών συμφωνιών (*συμβόλων*) που τα Κοινά συνήπταν μεταξύ τους ή με άλλες πόλεις[627]. Δυνάμει αυτών των συμφωνιών τα Κοινά μπορούσαν να καταφύγουν σε διάφορες λύσεις, όπως ο ορισμός διαμεσολαβητή ή η κλήση ξενικού δικαστηρίου. Στο πλαίσιο αυτό, το Κοινό των Θεσσαλών είχε ορίσει τον *Ἀριστοκλῆ Ἀριστοκλέους* ως διαμεσολαβητή με σκοπό να εκδικάσει υποθέσεις δυνάμει του *συμβόλου* που ίσχυε μεταξύ Θεσσαλών και Περραιβών (**ΚΘ 1**). Σε άλλες περιπτώσεις, γνωρίζουμε ότι διαμάχες μεταξύ θεσσαλικών και περραιβικών πόλεων είχαν επιλυθεί από Δημητριείς δικαστές στο πλαίσιο του ίδιου *συμβόλου* (**ΚΠ 11**). Ξένοι δικαστές είχαν κληθεί και από το Κοινό των Αινιάνων στο πλαίσιο του *συμβόλου* που ίσχυε μεταξύ Αινιάνων και Αμφιλόχων (**ΚΑ 3α**).

Σχεδόν ποτέ τα Κοινά δεν παρενέβαιναν σε εσωτερικές υποθέσεις των πόλεων τους. Εξαίρεση αποτελεί το Κοινό των Μαγνήτων, το οποίο λόγω της ιδιάζουσας σχέσης του με την πρωτεύουσά του, τη Δημητριάδα, παρενέβαινε ενεργά στην απόδοση δικαιοσύνης

[626] Chaniotis 2015, 383–384.

[627] Για παράδειγμα, βλ. την περίπτωση του Κοινού των Βοιωτών (Kalliontzis 2020, 61). Για τα *σύμβολα*, βλ. Gauthier 1972.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

σχετικά με ζητήματα που αφορούσαν δημόσιες ή ιδιωτικές υποθέσεις της πόλης. Στο πλαίσιο αυτό, βλέπουμε ότι το Κοινό καλεί σε συνεργασία με τη Δημητριάδα ξένους δικαστές οι οποίοι εκδικάζουν υποθέσεις που αφορούσαν σε ιδιώτες (*δίκας*), αλλά και σε δημόσια ζητήματα (*εὐθύνας*) της πόλης (**ΚΜ 13**, **14**).

Στα Κοινά της Θεσσαλίας, οι πόλεις μπορούσαν να ρυθμίζουν τις διαφορές τους με άλλες πόλεις του ίδιου ή άλλου Κοινού χωρίς τη μεσολάβηση των ομοσπονδιακών αρχών. Για τον λόγο αυτό, οι πόλεις στρέφονταν κυρίως στην κλήση ξενικού δικαστηρίου. Η πληθώρα των τιμητικών ψηφισμάτων θεσσαλικών και περραιβικών πόλεων για ξένους δικαστές αποδεικνύει ότι τουλάχιστον στα δύο αυτά Κοινά (Θεσσαλών και Περραιβών) οι πόλεις ήταν ελεύθερες να ρυθμίζουν όπως επιθυμούσαν τις μεταξύ τους διαμάχες[628]. Το ίδιο φαίνεται ότι συνέβαινε και στο Κοινό των Αινιάνων, όπως μαρτυρά η διαιτησία Υπάτης και Ερυθρών (**ΚΑ 9**) στην οποία δεν υπάρχει παρέμβαση του Κοινού[629].

Το γεγονός αυτό περιγράφεται ως θεσσαλική ιδιαιτερότητα η οποία αποτελεί ένδειξη ότι ιδίως οι πόλεις του Κοινού των Θεσσαλών είχαν μεγάλο βαθμό αυτονομίας έναντι της ομοσπονδιακής διοίκησης[630]. Παρόλα αυτά, σύγχρονες προσεγγίσεις σχετικά με την απονομή δικαιοσύνης σε άλλα Κοινά, όπως το Κοινό των Αχαιών, έχουν αποδείξει ότι η παράκαμψη των ομοσπονδιακών αρχών και η επίλυση διαφορών μεταξύ των πόλεων με την κλήση ξένων δικαστών δεν ήταν και τόσο σπάνιο φαινόμενο[631]. Και στα δύο αυτά Κοινά, Θεσσαλών και Αχαιών, ξένοι δικαστές καλούνται τόσο με πρωτοβουλία των ομοσπονδιακών αρχών όσο των πόλεων χωρίς την άδεια του Κοινού. Σε άλλα Κοινά, ωστόσο, είναι γεγονός ότι οι πόλεις δεν είχαν αυτή την αυτονομία. Στο Κοινό των Βοιωτών, για παράδειγμα, ψηφίσματα βοιωτικών πόλεων υπέρ ξένων δικαστών μαρτυρούνται μόνο μετά τη διάλυση του Κοινού[632].

Τέλος, η προσφυγή στη ρωμαϊκή σύγκλητο αποτελούσε ένα ύστατο μέσο επίλυσης των διαφορών για τις πόλεις των Κοινών της Θεσσαλίας. Όταν αποτύγχανε η μεσολάβηση του Κοινού ή των ξένων δικαστών, οι πόλεις στρέφονταν στη Ρώμη, όπως

---

[628] Κεφ. ΙΙΙΑ1, 3 (Δικαιοσύνη). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η διαιτησία Μονδαίας – Αζώρου (**ΚΘ 59**)· οι πόλεις απευθύνθηκαν σε ξένους δικαστές, ενώ δεν υπάρχει καμία μεσολάβηση των Κοινών στα οποία ανήκαν, Θεσσαλών και Περραιβών αντίστοιχα.

[629] Κεφ. ΙΙΙΑ4 (Δικαιοσύνη).

[630] Larsen 1968, 288–289.

[631] Rizakis 2015, 129–130. Βλ. και Harter-Uibopuu 1998.

[632] Kalliontzis 2020, 60.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

αποδεικνύει το παράδειγμα της διαμάχης μεταξύ Ναρθακίου και Μελιταίας (**ΚΘ 45**), στην οποία η σύγκλητος δίνει την οριστική λύση μετά από την αποτυχία διαιτησίας που είχαν επιτελέσει δικαστές κατόπιν πρωτοβουλίας του Κοινού των Θεσσαλών. Σε άλλες περιπτώσεις, ωστόσο, παρατηρούμε ότι ο ρόλος της Ρώμης ήταν περισσότερο συμβουλευτικός, χωρίς να προβαίνει στην τελική ετυμηγορία. Για παράδειγμα, το Κοινό των Μαγνήτων και η Δημητριάς είχαν προσφύγει στη Ρώμη· ωστόσο, οι ρωμαϊκές αρχές δεν ασχολήθηκαν με τις υποθέσεις, αλλά παρείχαν το πλαίσιο με βάση το οποίο εκδίκασαν, στη συνέχεια, τις υποθέσεις οι Μεσσήνιοι δικαστές (**ΚΜ 14**). Αντίστοιχα, στην περίπτωση της διαμάχης Κιερίου – Μητρόπολης, οι πόλεις μπορεί να απευθύνθηκαν στις ρωμαϊκές αρχές· ωστόσο, ο έπαρχος ζήτησε από τις αρχές του Κοινού των Θεσσαλών να ασχοληθούν με την υπόθεση, την οποία και εκδίκασαν στο ομοσπονδιακό *συνέδριο* ενημερώνοντας έπειτα τον έπαρχο (**ΚΘ 9**).

Η διαιτησία Κιερίου – Μητρόπολης, την οποία έφερε σε πέρας το *συνέδριο* των Θεσσαλών κατόπιν προτροπής του Ρωμαίου έπαρχου δείχνει ότι και στην Αυτοκρατορική εποχή, τα Κοινά συνέχισαν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην απονομή δικαιοσύνης. Αυτό αποδεικνύουν, άλλωστε, και τα αυτοκρατορικά διατάγματα του Αδριανού και του Αντωνίνου του Ευσεβούς (**ΚΘ 249**), σύμφωνα με τα οποία, στο Κοινό των Θεσσαλών είχε δοθεί η εξουσία να εξετάζει υποθέσεις που ενέχουν βία ή αφορούν σε περιουσιακά ζητήματα. Αξιοσημείωτη συνέχεια παρατηρείται και στο Κοινό των Λυκίων, όπου έχουμε μαρτυρίες για κλήση ξένων δικαστών από τον 2ο αι. μ.Χ.[633].

Παρόλα αυτά, το γεγονός ότι οι αρχές του Κοινού (*στρατηγός* και *γραμματέας των συνέδρων*) ενημερώνουν τον έπαρχο σχετικά με την ετυμηγορία του *συνεδρίου* στην υπόθεση Κιερίου – Μητρόπολης δείχνει ότι οι ρωμαϊκές αρχές παρακολουθούσαν από πολύ κοντά τη διαδικασία και ενδιαφέρονταν για τον έλεγχο της δικαιοσύνης. Εξάλλου, στο Κοινό των Θεσσαλών είναι γνωστές αρκετές περιπτώσεις διαιτησιών τις οποίες έφεραν σε πέρας οι αυτοκράτορες, ενώ οι Θεσσαλοί είχαν οδηγηθεί σε δίκη ενώπιον του Αυγούστου λόγω ταραχών που είχαν προκύψει στη Θεσσαλία[634]. Συνεπώς, η παρέμβαση της Ρώμης στον τομέα της δικαιοσύνης είναι αισθητή σε όλη τη διάρκεια της ύπαρξης του Κοινού των Θεσσαλών· ωστόσο, το Κοινό έχει μεγάλα περιθώρια ελευθερίας.

[633] Larsen 1968, 255· Kantor 2015, 10. Στο Κοινό των Θεσσαλών δεν συναντάμε τιμητικά ψηφίσματα για ξένους δικαστές κατά την Αυτοκρατορική εποχή.

[634] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Δικαιοσύνη).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ολοκληρώνοντας είναι αναγκαίο να επισημανθεί ότι τα Κοινά της Θεσσαλίας διέθεταν διακριτούς νόμους (*κοινοί νόμοι*), όπως οι νόμοι των απελευθερώσεων που συναντάμε στις απελευθερωτικές επιγραφές των πόλεων των Κοινών των Θεσσαλών και των Μαγνήτων. Για το Κοινό των Θεσσαλών, γνωρίζουμε επίσης την ύπαρξη νόμου σχετικά με την πώληση σιτηρών[635]. Εικάζουμε ότι υπήρχαν και άλλοι νόμοι οι οποίοι δεν είναι γνωστοί σε εμάς[636]. Η ύπαρξη ομοσπονδιακών νόμων οι οποίοι ρύθμιζαν διάφορα ζητήματα αποτελεί σημαντικό χαρακτηριστικό των ομοσπονδιακών κρατών αυτής της εποχής. Ομοσπονδιακοί νόμοι, καθώς και αξιωματούχοι επιφορτισμένοι με την αναθεώρησή τους (*νομογράφοι*), μαρτυρούνται σε Κοινά, όπως των Αχαιών, των Αιτωλών και των Βοιωτών[637].

Τέλος, τα Κοινά της Θεσσαλίας φαίνεται πως δεσμεύονταν από νόμους που είχαν ορίσει οι Ρωμαίοι κατά την ίδρυσή τους. Όπως αναφέρει ο Λίβιος, ο Φλαμινίνος είχε κληροδοτήσει στο Κοινό των Θεσσαλών νόμους θέτοντας την περιουσία ως κριτήριο για τη συμμετοχή στα πολιτικά και δικαστικά αξιώματα των πόλεων. Πιθανότητα οι νόμοι περιλάμβαναν και άλλες διατάξεις, όπως αποδεικνύει η διαιτησία Ναρθακίου – Μελιταίας (**ΚΘ 45**) στην οποία γίνεται αναφορά σε αυτούς τους νόμους λίγα χρόνια αργότερα[638].

[635] Κεφ. ΙΙΙΑ1, 2 (Δικαιοσύνη).

[636] Για παράδειγμα, στο Κοινό των Περραιβών, βλ. τη φράση *Περραιβών νόμος* που αναφέρεται στη διαιτησία Ερεικινίου – Φαϋττού (**ΚΠ 10**).

[637] Larsen 1968, 235–236· Funke 2015, 106· Rizakis 2015, 126–127· Kalliontzis 2020, 58–59.

[638] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Ιστορική εξέλιξη).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Διεθνείς σχέσεις και άμυνα στα Κοινά της Θεσσαλίας

Τα Κοινά της Θεσσαλίας, όπως και σχεδόν όλα τα Κοινά της Ελληνιστικής εποχής, διατηρούσαν ένα ευρύ πλέγμα σχέσεων με άλλα Κοινά ή πόλεις, το οποίο αποτυπώνεται στα τιμητικά ψηφίσματα με τα οποία τα Κοινά χορηγούν διάφορα προνόμια με κυριότερο αυτό της *προξενίας*[639]. Αντίστοιχα προνόμια αποδίδουν και οι πόλεις των Κοινών σε ξένους χωρίς απαραίτητα την άδεια του Κοινού[640]. Το φαινόμενο αυτό παρατηρούμε σχεδόν σε όλα τα Κοινά της Θεσσαλίας είτε σε ομοσπονδιακό είτε σε τοπικό επίπεδο. Για παράδειγμα, στο Κοινό των Θεσσαλών, Κοινό και πόλεις αποδίδουν προνόμια σε ξένους, στα Κοινά των Μαγνήτων και των Αινιάνων, σχετικές μαρτυρίες προέρχονται από τα ομοσπονδιακά ψηφίσματα, ενώ στο Κοινό των Περραιβών από ψηφίσματα των πόλεων του Κοινού[641].

Στο πλαίσιο της διεθνούς διπλωματίας που ασκούσαν τα Κοινά και οι πόλεις τους, θα μπορούσαμε να εντάξουμε τα *σύμβολα* και την κλήση ξένων δικαστών, φαινόμενα στα οποία αναφερθήκαμε στην προηγούμενη ενότητα. Ως συμπληρωματική μορφή διπλωματίας θα μπορούσε επίσης να χαρακτηριστεί και ο δανεισμός χρημάτων· χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το δάνειο που χορήγησε το Κοινό των Οιταίων στη φωκική πόλη Δρυμαία (**ΚΟ 1**), αλλά και το δάνειο που χορήγησε το Κοινό των Θεσσαλών στους Αμβρακιώτες (**ΚΘ 7**).

Σε γενικές γραμμές, τα Κοινά ήταν υπεύθυνα για τη σύναψη και τη διάλυση συμμαχιών, τον πόλεμο και την ειρήνη καθορίζοντας έτσι τα μείζονα ζητήματα της εξωτερικής πολιτικής των πόλεων–μελών τους[642]. Αυτό βλέπουμε να συμβαίνει σε Κοινά όπως των Αχαιών, των Αιτωλών και των Βοιωτών[643]. Η ίδια αρχή φαίνεται πως διέπει και τα Κοινά της Θεσσαλίας. Για παράδειγμα, η απόφαση για τη συμμετοχή στον Αντιοχικό Πόλεμο στο πλευρό των Ρωμαίων ή των αντιπάλων τους λαμβάνεται από το ομοσπονδιακό *συνέδριο* τόσο στο Κοινό των Θεσσαλών όσο και στο Κοινό των Μαγνήτων, όπως μας μεταφέρει ο Λίβιος. Οι Ρωμαίοι πρεσβευτές έγιναν δεκτοί από το *συνέδριο* των δύο αυτών Κοινών και οι μεν Θεσσαλοί παρέμειναν πιστοί στη συμμαχία

[639] Βλ. Παππάς 2012, ο οποίος συγκεντρώνει ψηφίσματα από 15 διαφορετικά Κοινά της Ελληνιστικής εποχής με τα οποία απονέμονται προνόμια σε πρόσωπα και πόλεις. Για το Κοινό των Βοιωτών, βλ. και Kalliontzis 2020, 96–98.

[640] Ager 2015, 474.

[641] Κεφ. ΙΙΙΑ1–4 (Διεθνείς σχέσεις).

[642] Martin 1975, 541· Ténékidès 1993, 337· Mackil 2013a, 347–351. Βλ. και Κεφ. ΙΙΓ.

[643] Rzepka 2011, 72–73· Rizakis 2015, 128· Kalliontzis 2020, 96.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

με τη Ρώμη, οι δε Μάγνητες ακολούθησαν τους Αιτωλούς και τον Αντίοχο Γ΄ με αποτέλεσμα τη διάλυση του Κοινού τους[644].

Παρόλα αυτά, όπως παρατηρεί ο Γιαννακόπουλος, στο Κοινό των Ευβοέων δεν φαίνεται να συμβαίνει κάτι αντίστοιχο· οι Ρωμαίοι πρέσβεις που έρχονται στη Χαλκίδα δεν είναι σίγουρο ότι απευθύνονται σε κάποιον ομοσπονδιακό θεσμό, ενώ τα γεγονότα που είχαν προηγηθεί, όπως η πρεσβεία των Χαλκιδέων στην Κάρυστο και την Ερέτρια με στόχο την αναζήτηση βοήθειας για την αντιμετώπιση του Αντιόχου Γ΄, δείχνουν ότι το Κοινό δεν παρενέβη σε ένα μείζονος σημασίας ζήτημα εξωτερικής πολιτικής, αλλά ότι οι πόλεις λειτούργησαν αυτόνομα[645]. Αυτό μπορεί να οφείλεται είτε στο γεγονός ότι το νεοσύστατο Κοινό των Ευβοέων δεν είχε ακόμη ολοκληρωμένη οργάνωση είτε ότι δεν ήλεγχε την εξωτερική πολιτική των πόλεων του[646]. Δεδομένου ότι στα εξίσου νέα Κοινά των Θεσσαλών και των Μαγνήτων οι ομοσπονδιακοί θεσμοί λειτούργησαν υπό τις ίδιες συνθήκες, πιστεύουμε ότι μάλλον ίσχυε το δεύτερο.

Συνεπώς, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο έλεγχος της εξωτερικής πολιτικής αποτελούσε πεδίο διαπραγμάτευσης μεταξύ των πόλεων και του Κοινού. Η Mili υποστηρίζει ότι κάτι αντίστοιχο ίσχυε και στο Α΄ Κοινό των Θεσσαλών, όπου σε ορισμένες περιπτώσεις βλέπουμε την πρωτοβουλία σημαντικών οικογενειών και πόλεων του Κοινού να υπερισχύει έναντι της ομοσπονδιακής εξουσίας[647]. Στο Β΄ Κοινό των Θεσσαλών, ωστόσο, όπως και στα περισσότερα Κοινά της Ελληνιστικής περιόδου, δεν φαίνεται να ισχύει κάτι τέτοιο. Τα Κοινά της Ελληνιστικής περιόδου είναι πιο συνεκτικά, ενώ οι απόπειρες συμμαχιών μεμονωμένων πόλεων οδηγούν συνήθως στη διάλυσή τους, όπως συνέβη με το Κοινό των Βοιωτών. Κατά τον Γ΄ Μακεδονικό Πόλεμο, η Ρώμη προκειμένου να διασπάσει το Κοινό, το οποίο είχε ταχθεί υπέρ του Περσέα, αγνόησε την ομοσπονδιακή απόφαση και συνήψε συμμαχίες με πόλεις φιλικά προσκείμενες προς τους Ρωμαίους. Η τακτική αυτή λειτούργησε ως καταλύτης για την απαξίωση της ομοσπονδιακής εξουσίας και τη διάλυση του Κοινού των Βοιωτών[648].

Στο Κοινό των Θεσσαλών, ωστόσο, η ανανέωση της φιλίας και της συμμαχίας των Μελιταιέων και των Νάρθακιέων με τη Ρώμη που αναφέρεται στη σχετική διαιτησία (**ΚΘ**

[644] Κεφ. ΙΙΙΑ1–2 (Ιστορική εξέλιξη).

[645] Giannakopoulos 2019, 116–119.

[646] Giannakopoulos 2019, 119. Για τους ευβοϊκούς θεσμούς κατά τους Ελληνιστικούς και Αυτοκρατορικούς χρόνους, βλ. και Γιαννακόπουλος 2012.

[647] Mili 2019. Βλ. και Κεφ. ΙΙΙ Εισαγωγή.

[648] Martin 1975, 184–190· Kalliontzis 2020, 125–127.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

45 στίχ. 19, 41, 60) δεν αποτελεί ένδειξη διαφοροποίησης των πόλεων από την ομοσπονδιακή εξουσία στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής. Όπως υποστηρίζει η Ager, οι συμμαχίες αυτές είχαν περισσότερο συμβολικό παρά ουσιαστικό χαρακτήρα, ενώ παράλληλα, στην προκειμένη περίπτωση, αποσκοπούσαν στο να εξευμενίσουν τη Ρώμη ενόψει της επικείμενης διαιτησίας[649]. Επίσης, ο Bouchon θεωρεί πως το γεγονός ότι στην επιγραφή αναφέρονται ως *Θεσσαλοὶ Ναρθακιεῖς* και *Θεσσαλοὶ Μελιταιεῖς* δηλώνει ότι η όποια συμμαχία είχε συναφθεί στο όνομα του Κοινού των Θεσσαλών[650].

Οι παραπάνω παρατηρήσεις αποδεικνύουν επίσης ότι τα Κοινά ήταν αναγκασμένα να ισορροπούν μεταξύ των «μεγάλων δυνάμεων» της εποχής, της Ρώμης και των Μακεδόνων κάνοντας επιλογές στην εξωτερική τους πολιτική που τα έφερναν σε σύγκρουση με αυτές και μπορούσαν να τους στοιχίσουν, όπως στην περίπτωση του Κοινού των Μαγνήτων κατά τον Αντιοχικό Πόλεμο ή του Κοινού των Βοιωτών κατά των Γ΄ Μακεδονικό Πόλεμο.

Ούτε όμως οι σχέσεις μεταξύ των ομοσπονδιακών κρατών ήταν πάντα αγαστές. Σε αρκετές περιπτώσεις τα Κοινά έρχονταν σε σύγκρουση για διάφορους λόγους, όπως η διεκδίκηση πόλεων. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των δύο μεγαλύτερων Κοινών, των Αιτωλών και των Αχαιών, τα οποία ανταγωνίζονταν για την κυριαρχία σε όσο το δυνατόν περισσότερες πόλεις[651]. Αντίστοιχες διαμάχες φαίνεται πως υπήρχαν μεταξύ Θεσσαλών και Περραιβών για τη Μονδαία, η οποία πέρασε από το Κοινό των Περραιβών στο Κοινό των Θεσσαλών και έπειτα επέστρεψε εκ νέου στο Κοινό των Περραιβών, γεγονός που αποδεικνύει ότι αποτελούσε μήλο της έριδος μεταξύ των δύο Κοινών[652]. Στο ίδιο πλαίσιο, το Κοινό των Οιταίων είχε συμπεριλάβει πόλεις από γειτονικά έθνη, τους Μαλιείς και τους Δωριείς[653].

Υπήρχαν και άλλοι λόγοι όμως που μπορούσαν να διαταράξουν τις σχέσεις μεταξύ των ομοσπονδιακών κρατών. Για παράδειγμα, μετά την αποτυχία επίλυσης διαφορών που είχαν προκύψει μεταξύ Αχαιών και Βοιωτών ιδιωτών, το Κοινό των Αχαιών έδωσε το δικαίωμα στους πολίτες του να οικειοποιηθούν τις περιουσίες των Βοιωτών ως αποζημίωση[654]. Στη Θεσσαλία, το Κοινό των Θεσσαλών τίμησε τον υιό του *Σωκλέους*

[649] Ager 1996, 428.

[650] Bouchon 2005, 32.

[651] Ager 2015, 482.

[652] Κεφ. ΙΙΙΑ3 (Όρια).

[653] Κεφ. ΙΙΙΑ5 (Όρια).

[654] Mackil 2013a, 353–354.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

από τη Δημητριάδα, ο οποίος είχε μεσολαβήσει για την αποκατάσταση της ομόνοιας και της φιλίας μεταξύ των δύο εθνών (**ΚΘ 11**), γεγονός που υποδηλώνει ότι υπήρχαν τριβές μεταξύ του Κοινού των Θεσσαλών και του Κοινού των Μαγνήτων, οι οποίες κάποια στιγμή χρειάστηκε να εξομαλυνθούν[655].

Λίγα πράγματα γνωρίζουμε για την οργάνωση της άμυνας των ομοσπονδιακών κρατών αυτής της περιόδου. Η ύπαρξη, ωστόσο, ομοσπονδιακών στρατευμάτων είναι βέβαιη, όπως μαρτυρούν τα σχετικά αξιώματα των Κοινών (*στρατηγός*, *ίππαρχος*, *ναύαρχος* κτλ.) και η πληθώρα των πολεμικών επιχειρήσεων στις οποίες συμμετείχαν.

Αυτή είναι εικόνα που έχουμε και για τα Κοινά της Θεσσαλίας, ιδίως των Θεσσαλών, στο οποίο συναντάμε τα αξιώματα του *στρατηγού* και του *ιππάρχου*, και των Μαγνήτων, όπου μαρτυρούνται τα αξιώματα του *στρατηγού*, του *ιππάρχη* και του *ναυάρχου*. Επιπλέον, το Κοινό των Θεσσαλών διέθετε και άλλους στρατιωτικούς αξιωματούχους, πιθανόν κατώτερης βαθμίδας, όπως ο *ταραντίναρχος* και ο *πεζάρχης*. Η δραστηριότητα του θεσσαλικού στρατού και ιππικού κατά τον 2ο αι. π.Χ. μας είναι γνωστή μέσα από διάφορα επεισόδια κατά τον Αντιοχικό και Γ΄ Μακεδονικό Πόλεμο, καθώς και από τον πόλεμο μεταξύ του Καίσαρα και του Πομπήιου[656].

Βάση του ομοσπονδιακού στρατού αποτελούσαν οι πόλεις του κάθε Κοινού τόσο στα Κοινά της Θεσσαλίας όσο και σε άλλα Κοινά, όπως των Βοιωτών, των Αχαιών και των Αιτωλών[657]. Η συνεισφορά κάθε πόλης στον ομοσπονδιακό στρατό εξαρτιόταν από την οργάνωση κάθε Κοινού. Για παράδειγμα, στο Κοινό των Βοιωτών, η οργάνωση του ομοσπονδιακού στρατού κατά την Ελληνιστική εποχή εξακολούθησε να βασίζεται στα *τέλη*, τα οποία αποτελούνταν από τις βοιωτικές πόλεις. Τα *τέλη* όφειλαν κάθε χρόνο να συνεισφέρουν τον ίδιο αριθμό στρατιωτών στο Κοινό[658].

Η διαίρεση του Κοινού των Θεσσαλών σε *τετράδες* εξυπηρετούσε τον ίδιο σκοπό στο αρχαϊκό-κλασικό Κοινό των Θεσσαλών, όπως έχει υποστηρίξει ο Helly[659]. Όπως έχουμε

---

[655] Ο Panessa (1981) θεωρεί ότι με την κίνησή τους αυτή οι Θεσσαλοί επιδίωκαν να επιβεβαιώσουν την καλή σχέση τους κυρίως με τη Δημητριάδα, σημαντικό λιμάνι για όλη τη Θεσσαλία, σε μία περίοδο που το Κοινό των Μαγνήτων είχε διασπαστεί μεταξύ Δημητριάδας και Βόρειων Μαγνήτων (βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ2 Όρια). Ωστόσο, δεν είναι βέβαιο ότι το ψήφισμα του Κοινού των Θεσσαλών χρονολογείται στα τέλη του 2ου αι. π.Χ., περίοδο κατά την οποία εικάζουμε ότι έλαβε χώρα η διάσπαση.

[656] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Ιστορική εξέλιξη, Άμυνα).

[657] Βλ. Rzepka 2011· Kalliontzis 2020, 95.

[658] Kalliontzis 2020, 95.

[659] Helly 1995.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

δει, η διαίρεση του Κοινού σε *τετράδες* εξακολούθησε να ισχύει και μετά την επανίδρυσή του με νέα δομή, το 196 π.Χ.· ωστόσο, δεν υπάρχουν μαρτυρίες που να συνδέουν τις *τετράδες* με την οργάνωση του στρατού αυτή την περίοδο. Παρόλα αυτά, χωρία του Λιβίου (**ΚΘ 243**, **246**) αποδεικνύουν ότι ο θεσσαλικός στρατός εξακολούθησε να έχει υποδιαιρέσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν ως βάση τις *τετράδες*[660].

Το θεσσαλικό ιππικό συνέχισε να παίζει σημαντικό ρόλο στον στρατό του Κοινού και κατά την Ελληνιστική εποχή, όπως φάνηκε κατά τις πολεμικές επιχειρήσεις του Γ΄ Μακεδονικού Πολέμου (**ΚΘ 246**). Τόσο ως προς αυτό το στοιχείο όσο και ως προς την οργάνωση του στρατού με βάση τις υποδιαιρέσεις (*τέλη* ή *τετράδες*), το Κοινό των Θεσσαλών θα μπορούσε να συγκριθεί με το Κοινό των Βοιωτών, όπως παρατηρεί ο Καλλιοντζής[661]. Κατά την Αυτοκρατορική εποχή, παύουν οι μαρτυρίες για τη δραστηριότητα του στρατού στα Κοινά της Θεσσαλίας. Εικάζουμε ότι στην εποχή της *pax romana*, ο ομοσπονδιακός στρατός δεν είχε πλέον λόγο ύπαρξης.

[660] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Άμυνα).

[661] Kalliontzis 2020, 93–95.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Οικονομία και λατρεία στα Κοινά της Θεσσαλίας

Μια από τις κυριότερες εκφάνσεις της οικονομικής συγκρότησης των ομοσπονδιακών κρατών ήταν το κοινό νόμισμα. Το νόμισμα είχε αφενός πολιτική σημασία σηματοδοτώντας την ενότητα του Κοινού και αφετέρου εξυπηρετούσε τις ανάγκες ενός κοινού οικονομικού χώρου, όπως ήταν αυτός του Κοινού[662]. Κοινά νομίσματα συναντάμε σε όλα τα Κοινά της Θεσσαλίας (Θεσσαλών, Μαγνήτων, Περραιβών, Αινιάνων, Οιταίων), όπως έχουμε δει, αλλά και σε άλλα Κοινά αυτής της περιόδου, όπως των Αχαιών, των Αιτωλών και των Ακαρνάνων[663]. Επίσης, σε ορισμένα Κοινά, όπως των Αχαιών, των Φωκέων ή της Χαλκιδικής υπήρχαν κοινά μέτρα και σταθμά[664].

Όπως είδαμε σε προηγούμενη ενότητα, τα Κοινά ευνοούσαν την κινητικότητα μεταξύ των πόλεων τους, καθώς σε ορισμένα από αυτά ίσχυε η αρχή του διαμοιρασμού των οικονομικών προνομίων, όπως η *έγκτηση*, δηλαδή οι πολίτες του Κοινού μπορούσαν να κατέχουν ιδιοκτησία σε όλη την επικράτεια του Κοινού και όχι μόνο στην πόλη τους δημιουργώντας έτσι έναν κοινό οικονομικό χώρο[665]. Σε άλλα Κοινά, ωστόσο, ο διαμοιρασμός αυτός δεν ίσχυε εξ ορισμού, αλλά οι πόλεις μπορούσαν να χορηγήσουν αυτό το δικαίωμα στην επικράτειά τους, όπως συνέβαινε κατά κανόνα στα Κοινά των Θεσσαλών και των Περραιβών.

Δύο βασικοί τομείς παρέμβασης του Κοινού στην οικονομία των πόλεων ήταν η φορολογία και ο έλεγχος των πόρων. Όσον αφορά τη φορολογία, αποτελούσε την κύρια πηγή εσόδων για ένα Κοινό. Φόροι επί των εισαγωγών και των εξαγωγών και δασμοί από τα λιμάνια αποτελούσαν τους συνήθεις φόρους που επιβάλλονταν στις πόλεις ενός Κοινού, όπως συνέβαινε στα Κοινά των Αχαιών, των Αιτωλών, των Βοιωτών, της Χαλκιδικής, των Λυκίων[666]. Στο Κοινό των Θεσσαλών, γνωρίζουμε ότι η εξαγωγή σιτηρών από τις πόλεις του Κοινού υπαγόταν σε ομοσπονδιακό φόρο (**ΚΘ 29**)[667]. Στο Κοινό των Μαγνήτων εικάζουμε ότι το κοσμοπολίτικο λιμάνι της Δημητριάδας αποτελούσε πηγή πλούτου για το Κοινό των Μαγνήτων, αν και δεν υπάρχουν μαρτυρίες

[662] Mackil, van Alfen 2006, 225· Mackil 2015, 491. Για μια επισκόπηση των ομοσπονδιακών νομισμάτων σε διάφορα Κοινά, βλ. Psoma, Tsangari 2003.

[663] Larsen 1968, 213, 234, 272.

[664] Mackil 2015, 491.

[665] Mackil, van Alfen 2006, 221–222· Mackil 2015, 491.

[666] Larsen 1968, 212–213, 232–233, 253· Mackil, van Alfen 2006, 224–225· Mackil 2015, 495–496· Kalliontzis 2020, 64.

[667] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Οικονομία).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

για σχετικούς φόρους αυτήν την περίοδο[668]. Σε κάθε περίπτωση, το λιμάνι της Δημητριάδας αποτελούσε μια από τις σημαντικότερες εξόδους της Θεσσαλίας προς τη θάλασσα[669]. Παράλληλα, σημαντικό έσοδο για τα Κοινά της Θεσσαλίας, ιδίως των Θεσσαλών και των Μαγνήτων, ήταν οι φόροι των απελευθερώσεων· στα δύο αυτά Κοινά, το ποσό της απελευθέρωσης καθοριζόταν με νόμο του Κοινού[670].

Τα έσοδα από τη φορολογία συνιστούσαν το κοινό ταμείο του ομοσπονδιακού κράτους (**ΚΜ 13** στίχ. 17: *κοινοί πρόσοδοι*) και χρησιμοποιούνταν για να καλύψουν τα κοινά έξοδα των πόλεων του Κοινού. Αν και οι πληροφορίες για την αξιοποίηση των χρημάτων του κοινού ταμείου είναι φειδωλές, εικάζουμε ότι τα χρήματα χρησιμοποιούνταν κυρίως για την άμυνα του Κοινού[671]. Επίσης, στα ψηφίσματα των Κοινών των Θεσσαλών και των Μαγνήτων βλέπουμε ότι τα χρήματα του κοινού ταμείου κάλυπταν τα έξοδα για την έκδοση των ψηφισμάτων και την απόδοση τιμών[672].

Ο έλεγχος ζωτικών πόρων των πόλεων του Κοινού, όπως τα σιτηρά, αποτελούσε τον δεύτερο βασικό τομέα παρέμβασης του Κοινού. Στο Κοινό των Θεσσαλών παρατηρούμε ότι το Κοινό όχι μόνο επιβάλλει φόρο στις εξαγωγές σιτηρών από τις πόλεις (**ΚΘ 29**), αλλά επίσης έχει τον πλήρη έλεγχο της διάθεσής τους, όπως αποδεικνύει το ψήφισμα για την αποστολή σιτηρών στη Ρώμη (**ΚΘ 6**)· στο ψήφισμα αυτό φαίνεται ότι το Κοινό καθορίζει την ποσότητα σίτου που πρέπει να συνεισφέρουν οι πόλεις, ορίζει την προθεσμία διακομιδής του, καθώς και πρόστιμα σε περίπτωση καθυστέρησης[673]. Στο Κοινό των Μαγνήτων, η ύπαρξη ταμείου για την αγορά σίτου (*σιτωνικόν*) υποδηλώνει τη μέριμνα του Κοινού για τον έλεγχο των σιτηρών[674].

---

[668] Για τη Δημητριάδα ως κοσμοπολίτικο λιμάνι, βλ. Stamatopoulou 2018. Κατά την Κλασική εποχή, είναι γνωστό ότι το Κοινό των Θεσσαλών επωφελούνταν από τους φόρους επί των λιμένων της Μαγνησίας, όπως οι Παγασές (βλ. Mackil 2015, 496).

[669] Βλ. το ψήφισμα του Κοινού των Θεσσαλών για την εξαγωγή σίτου στη Ρώμη (**ΚΘ 6**), όπου η Δημητριάς αναφέρεται μεταξύ των σημείων αναχώρησης των θεσσαλικών σιτηρών.

[670] Κεφ. ΙΙΙΑ1, 2 (Οικονομία).

[671] Mackil 2015, 497.

[672] Κεφ. ΙΙΙΑ1, 2 (Οικονομία).

[673] Βλ. και Mackil 2015, 500–501. Παράλληλα, το εν λόγω ψήφισμα αποδεικνύει επίσης τον ρόλο των διοικητικών διαιρέσεων ως οικονομικών μονάδων, καθώς η συνολική ποσότητα του σίτου επιμερίζεται στις *τετράδες* και όχι ανά πόλεις. Αντίστοιχα λειτουργούσαν και τα *τέλη* στο Κοινό των Βοιωτών (βλ. Knoepfler 2014–2019, 235 κ.ε.).

[674] Κεφ. ΙΙΙΑ2 (Οικονομία).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ο έλεγχος των σιτηρών, ιδίως σε περιόδους έλλειψης, απαντά και σε άλλα Κοινά, όπως των Αχαιών και των Βοιωτών. Είναι χαρακτηριστικό το παράδειγμα των πολιτών της Ελάτειας, οι οποίοι επιστρέφοντας στην πατρίδα τους από τη Στύμφαλο, όπου είχαν καταφύγει μετά την εξορία τους, ζήτησαν από την τελευταία να τους παραχωρήσει σιτηρά· καθώς η Στύμφαλος δεσμευόταν από την απαγόρευση εξαγωγών που είχε επιβάλει το Κοινό των Αχαιών, χρειάστηκε να ζητήσει άδεια ώστε να της επιτραπεί στους να εξάγει σιτηρά[675].

Παρόλα αυτά, σε γενικές γραμμές οι πόλεις διαχειρίζονταν τα οικονομικά τους χωρίς την παρέμβαση του Κοινού. Απόδειξη αποτελεί το γεγονός ότι στο Κοινό των Θεσσαλών, κάθε πόλη είχε το δικό της σύστημα συλλογής των φόρων και συγκεκριμένα των φόρων των απελευθερώσεων[676]. Επίσης, όπως παρατηρεί η Mackil, τα Κοινά συνήθως δεν δανείζουν χρήματα σε χρεωμένα μέλη τους[677]. Στο Κοινό των Θεσσαλών, βλέπουμε ότι η χρεωμένη Κραννών έκανε έκκληση στους πολίτες της για την αποπληρωμή των χρεών της και όχι στο Κοινό (**ΚΘ 35**). Ωστόσο, παρατηρούμε ότι τα Κοινά δάνειζαν χρήματα σε πόλεις εκτός του Κοινού, όπως το Κοινό των Θεσσαλών στους Αμβρακιώτες (**ΚΘ 7**) ή το Κοινό των Οιταίων στη Δρυμαία (**ΚΟ 1**), κατά πάσα πιθανότητα ως μέσο διπλωματίας.

Η λατρεία αποτελούσε σημαντικό παράγοντα της κοινής ταυτότητας ενός ομοσπονδιακού κράτους συνιστώντας ενοποιητικό στοιχείο για τις πόλεις ενός Κοινού. Η ύπαρξη κοινών λατρειών του έθνους άλλωστε και η συμμετοχή σε αμφικτιονίες, όπως των Δελφών ανάγεται σε εποχές πολύ προγενέστερες της Ελληνιστικής[678]. Στο πλαίσιο αυτό, τα περισσότερα ομοσπονδιακά κράτη διέθεταν τουλάχιστον μία ομοσπονδιακή λατρεία και ένα κοινό ιερό, το οποίο δεν είχε μόνο λατρευτική, αλλά και πολιτική σημασία, αφού σε πολλά Κοινά, εκεί συνεδρίαζαν τα ομοσπονδιακά όργανα ή ιδρύονταν τα ψηφίσματα του Κοινού[679].

Αυτή είναι η εικόνα που έχουμε από τα τρία καλύτερα γνωστά Κοινά αυτής της περιόδου, των Αχαιών, των Αιτωλών και των Βοιωτών. Στο Κοινό των Αχαιών, το ιερό του Διός Ομαρίου στο Αίγιο αποτελούσε κέντρο της ομοσπονδιακής λατρείας και τόπο

[675] Mackil 2015, 499–500.

[676] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Οικονομία).

[677] Mackil 2015, 501–502.

[678] Rizakis 2013, 13. Βλ. Κεφ. ΙΙΙ Εισαγωγή.

[679] Funke 2013a.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

συνεδρίασης των οργάνων του Κοινού μέχρι τις αρχές του 2ου αι. π.Χ.[680]. Αντίστοιχα, στο Κοινό των Αιτωλών, το ομοσπονδιακό ιερό του Απόλλωνος στο Θέρμο αποτελούσε τόπο συνεδρίασης της *εκκλησίας* του Κοινού (*Θερμικά*)[681], ενώ και στο Κοινό των Βοιωτών, το ομοσπονδιακό ιερό του Ποσειδώνα στην Ογχηστό λειτουργούσε ως τόπος σύγκλησης των οργάνων του Κοινού και ίδρυσης των ομοσπονδιακών ψηφισμάτων[682].

Συνεπώς, είναι προφανής η συνύπαρξη λατρευτικών πρακτικών, όπως οι αγώνες προς τιμήν της θεότητας, και πολιτικών πρακτικών, όπως οι συνεδριάσεις των ομοσπονδιακών οργάνων. Η συνύπαρξη αυτή ενίσχυε τη νομιμοποίηση της ομοσπονδιακής εξουσίας συνδέοντάς τη με μια από τις αρχαιότερες λατρείες του έθνους. Εξάλλου η ανάδειξη ενός ιερού σε ομοσπονδιακό δεν ήταν τυχαία· το ιερό αυτό έπρεπε να έχει μεγάλη απήχηση μεταξύ των πόλεων του Κοινού και να συνδέεται με τους μύθους καταγωγής του έθνους, όπως συνέβαινε στα τρία προαναφερθέντα Κοινά.

Παρόλα αυτά, το ομοσπονδιακό ιερό δεν ήταν το μόνο που είχε μεγάλη απήχηση εντός του Κοινού. Στο Κοινό των Αχαιών, για παράδειγμα, σημαντική ήταν και η λατρεία του Ποσειδώνος Ελικωνίου, η οποία προϋπήρχε αυτής του Διός Ομαρίου[683]. Παράλληλα, στο Κοινό των Αιτωλών, η λατρεία της Αρτέμιδος Λαφρίας ήταν εξίσου σημαντική με αυτή του Απόλλωνα και πιθανόν, όπως υποστηρίζει ο Rzepka, συνδεόταν με την έτερη ετήσια συγκέντρωση των οργάνων του Κοινού (*Παναιτωλικά*), κατά τη διάρκεια της οποίας γίνονταν αγώνες προς τιμήν της[684]. Τέλος, στο Κοινό των Βοιωτών, άλλα σημαντικά ιερά στα οποία υπήρχαν επίσης ομοσπονδιακά ψηφίσματα, ήταν το ιερό της Αθηνάς Ιτωνίας, το ιερό του Αλαλκομενίου και το Αμφιάρειο στον Ωρωπό[685].

Στο Κοινό των Θεσσαλών, η εικόνα είναι παρόμοια. Η λατρεία της Αθηνάς Ιτωνίας, μια από τις αρχαιότερες και σημαντικότερες του θεσσαλικού έθνους, αναγορεύθηκε σε ομοσπονδιακή, ενώ το ιερό της στα Φίλια αποτελούσε τόπο διεξαγωγής αγώνων και ίδρυσης των ψηφισμάτων του Κοινού[686]. Παράλληλα, στο Κοινό των Θεσσαλών μετά την επανίδρυσή του το 196 π.Χ., εισήχθη ως ομοσπονδιακή λατρεία και αυτή του Διός

[680] Rizakis 2013· Rizakis 2015, 119–120, 124.

[681] Funke 2013b· Funke 2015, 108–110.

[682] Kalliontzis 2020, 53–54.

[683] Rizakis 2013.

[684] Rzepka 2019a.

[685] Kalliontzis 2020, 54–55.

[686] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Λατρεία). Για τη λατρεία της Αθηνάς Ιτωνίας τόσο στη Θεσσαλία όσο και στη Βοιωτία, βλ. Lalonde 2019.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ελευθερίου με κέντρο τη Λάρισα ως υπενθύμιση της απελευθέρωσης των Θεσσαλών από τους Μακεδόνες. Το ιερό του Διός Ελευθερίου στη Λάρισα αποτελούσε επίσης τόπο ίδρυσης ψηφισμάτων του Κοινού. Παρόλο που οι συνεδριάσεις των οργάνων του Κοινού δεν λάμβαναν χώρα στα ομοσπονδιακά ιερά, όπως συνέβαινε σε άλλα Κοινά, ο πολιτικός χαρακτήρας της λατρείας είναι σαφής ιδίως όσον αφορά τη νέα λατρεία του Διός Ελευθερίου. Τέλος, όπως και στα Κοινά που αναφέρθηκαν παραπάνω, στο Κοινό των Θεσσαλών υπήρχαν και άλλες λατρείες με πανθεσσαλική εμβέλεια, όπως του Απόλλωνος Κερδώου[687].

Στα υπόλοιπα Κοινά της Θεσσαλίας το λατρευτικό τοπίο δεν είναι τόσο ξεκάθαρο. Στο Κοινό των Μαγνήτων, η λατρεία του Διός Ακραίου ήταν πολύ σημαντική, αν και όπως αποδείξαμε, ο *ιερέας* της ήταν αξιωματούχος της Δημητριάδας και όχι του Κοινού. Ωστόσο, δεδομένου ότι τα όρια του Κοινού των Μαγνήτων σχεδόν ταυτίζονταν με αυτά της Δημητριάδας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η λατρεία του Διός Ακραίου είχε «ομοσπονδιακό» χαρακτήρα, χωρίς όμως θεσμοθετημένο και οργανωμένο κοινό ιερό όπως στα άλλα Κοινά[688]. Στο Κοινό των Περραιβών, πιθανολογείται ότι η λατρεία του Διός και της Ήρας είχε ομοσπονδιακό χαρακτήρα· ωστόσο, εκτός από την απεικόνιση των δύο θεοτήτων στα νομίσματα, δεν υπάρχουν άλλα στοιχεία υπέρ αυτής της άποψης. Στο Κοινό των Οιταίων, μαρτυρείται ομοσπονδιακή λατρεία του Ηρακλή προς τιμήν του οποίου οργανώνονταν και αγώνες στην πρωτεύουσα του Κοινού. Για το Κοινό των Αινιάνων δεν υπάρχουν στοιχεία σχετικά με την ύπαρξη ομοσπονδιακής λατρείας[689].

Κατά την Αυτοκρατορική εποχή, τα Κοινά ανέλαβαν την οργάνωση της αυτοκρατορικής λατρείας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι πλέον η λειτουργία τους περιοριζόταν αποκλειστικά σε αυτόν τον τομέα[690]. Στα Κοινά των Θεσσαλών και των Μαγνήτων η θεσμοθέτηση της αυτοκρατορικής λατρείας σε ομοσπονδιακό επίπεδο εμφανίζεται αργά, κατά τον 2ο και 3ο αι. μ.Χ. αντίστοιχα, αν και τα Κοινά επιδίδονταν από πολύ νωρίτερα στην απόδοση τιμών υπέρ του αυτοκράτορα. Η ύπαρξη *αρχιερέα των Σεβαστών* και η τέλεση αγώνων προς τιμήν του αυτοκράτορα αποτελούν ενδείξεις για την ύπαρξη αυτοκρατορικής λατρείας στα δύο αυτά Κοινά· ωστόσο, όσον αφορά το

[687] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Λατρεία).

[688] Κεφ. ΙΙΙΑ2 (Λατρεία).

[689] Κεφ. ΙΙΙΑ3–5 (Λατρεία).

[690] Sartre 2013², 96, 181–182.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Κοινό των Θεσσαλών, ορισμένοι θεωρούν ότι δεν ήταν το Κοινό, αλλά οι πόλεις, όπως η Υπάτη, που είχαν την πρωτοβουλία οργάνωσης της αυτοκρατορικής λατρείας[691].

Το ίδιο υποστηρίζει η Harter-Uibopuu και για τα Κοινά των Βοιωτών, των Παναχαιών και των Ελευθερολακώνων. Παρά το γεγονός ότι στα δύο πρώτα απαντά το αξίωμα του *αρχιερέα των Σεβαστών* και ότι στο Κοινό των Ελευθερολακώνων διοργανώνονταν τα *Καισάρεια*, κατά την ίδια, οι ενδείξεις αυτές δεν επαρκούν ώστε να τεκμηριώσουν την ύπαρξη λατρείας του αυτοκράτορα οργανωμένης από τα Κοινά· αντίθετα, πιστεύει ότι η οργάνωση της αυτοκρατορικής λατρείας ήταν μάλλον πρωτοβουλία των πόλεων[692].

Αντίθετα, σαφής είναι η τέλεση αυτοκρατορικής λατρείας από το Πανελλήνιο, θεσμό με έδρα το ιερό του Πανελλήνιου Δία και της Ήρας στην Αθήνα, το οποίο ίδρυσε ο Αδριανός με στόχο να συσπειρώσει τους Έλληνες γύρω από την αυτοκρατορική λατρεία και επομένως να διαφυλάξει τη συμμόρφωσή τους με τους ρωμαϊκούς νόμους[693]. Στο Πανελλήνιο συμμετείχαν τόσο το Κοινό των Θεσσαλών όσο και το Κοινό των Μαγνήτων[694].

[691] Κεφ. ΙΙΙΑ1, 2 (Λατρεία).

[692] Harter-Uibopuu 2003, 214–223 *contra* Sartre 2013², 182–183 (όσον αφορά το Κοινό των Παναχαιών).

[693] Harter-Uibopuu 2003, 226–228· Sartre 2013², 183–184· Koulakiotis 2019, 95.

[694] Κεφ. ΙΙΙΑ1, 2 (Λατρεία).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

«Πολυεθνικά» Κοινά: πτυχές της ενσωμάτωσης των *περιοίκων* στο Κοινό των Θεσσαλών

Το Β΄ Κοινό των Θεσσαλών υπήρξε από την ίδρυσή του, το 196 π.Χ., ένα «πολυεθνικό» Κοινό, καθώς εκτός από το έθνος των Θεσσαλών περιέλαβε και το έθνος των Αχαιών Φθιωτών. Σταδιακά και έως την εποχή του Αυγούστου θα συμπεριλάβει στους κόλπους του και τα υπόλοιπα έθνη της Θεσσαλίας (Μαλιείς, Περραιβούς, Αινιάνες, Οιταίους) πλην των Μαγνήτων, όπως έχουμε παρακολουθήσει στο πρώτο υποκεφάλαιο του παρόντος κεφαλαίου.

Η ενοποίηση του θεσσαλικού χώρου υπό την κυριαρχία των Θεσσαλών αποτελούσε πάγια επιδίωξη των τελευταίων ήδη από την Αρχαϊκή εποχή[695]. Παρόλα αυτά, ολοκληρώνεται κατά την ύστερη Ελληνιστική εποχή σε ένα τελείως διαφορετικό πλαίσιο. Και αυτό γιατί δεν είναι πλέον η κατακτητική δύναμη των Θεσσαλών που οδηγεί στην ενσωμάτωση των *περιοίκων*, αλλά η ρωμαϊκή βούληση. Πράγματι, πίσω από κάθε διεύρυνση εντοπίζεται η Ρώμη: οι Αχαιοί Φθιώτες εντάσσονται στο Κοινό των Θεσσαλών από τον Φλαμινίνο, οι Μαλιείς ως ανταμοιβή για τη βοήθεια των Θεσσαλών προς τους Ρωμαίους στον Αντιοχικό Πόλεμο, οι Περραιβοί μετά τον Γ΄ Μακεδονικό Πόλεμο, οι Αινιάνες και οι Οιταίοι από τον Αύγουστο. Η εύνοια των Ρωμαίων προς τον πιστό τους σύμμαχο, το Κοινό των Θεσσαλών, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη διεύρυνσή του.

Σε κάθε περίπτωση, η ενσωμάτωση των *περιοίκων* (πλην των Μαγνήτων) στο Κοινό των Θεσσαλών αποτελεί την περάτωση μιας μακράς διαδικασίας, όπως υποστηρίζει ο Helly[696]. Αυτό, ωστόσο, δεν σημαίνει ότι η ιστορία των εθνών της Θεσσαλίας ήταν προδιαγεγραμμένη· αντίθετα, όπως υποστηρίζει ο Bouchon, οι *περίοικοι* πέρασαν από διάφορες φάσεις έως ότου καταλήξουν να είναι μέλη του Κοινού των Θεσσαλών (εξάρτηση από τους Θεσσαλούς, μακεδονική ή αιτωλική κυριαρχία, ανεξαρτησία), ενώ δεν υπήρχε εξαρχής σχέδιο για την ενσωμάτωσή τους σε ένα ενιαίο θεσσαλικό κράτος[697].

Η ένταξη καθενός από τα έθνη της Θεσσαλίας στο Κοινό των Θεσσαλών σηματοδοτείται συνήθως από τη χρονολόγηση των επιγραφών των πόλεων του έθνους

[695] Βλ. την αντίσταση Μαγνήτων, Περραιβών και Αχαιών Φθιωτών στη θεσσαλική εισβολή (Άριστ. *Πολ.* 1269b), την εκδίωξη των *περιοίκων* από τις θεσσαλικές πεδιάδες στις ορεινές περιοχές της Θεσσαλίας, το γεγονός ότι ήταν φόρου υποτελείς (Ξεν. *Έλλ.* VI 1, 9–12). Βλ. Κεφ. ΙΙΒ και Κεφ. ΙΙΙ Εισαγωγή.

[696] Helly 1991, 42· Helly 1995, 134.

[697] Bouchon 2005, 1–3.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού των Θεσσαλών. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι τα έθνη που ενσωματώνονταν υιοθετούσαν αυτόματα τους θεσσαλικούς θεσμούς (λ.χ. το θεσσαλικό μηνολόγιο) ή ότι είχαν πλήρη θεσσαλική *πολιτεία*. Με άλλα λόγια, οι *περίοικοι* που εντάσσονταν στο Κοινό δεν γίνονταν αυτόματα Θεσσαλοί.

Σε προηγούμενες ενότητες αναφέρθηκε ότι οι *περίοικοι* ήταν αποκλεισμένοι από τα ομοσπονδιακά αξιώματα έως την εποχή του Αυγούστου· στη συνέχεια θα δούμε ότι τα περίοικα έθνη συνέχισαν να εκπροσωπούνται στη Δελφική Αμφικτιονία αυτόνομα (και όχι ως Θεσσαλοί), ενώ οι πόλεις τους διατήρησαν τους δικούς τους θεσμούς και το τοπικό ημερολόγιο για πολύ καιρό μετά την ενσωμάτωσή τους στο Κοινό των Θεσσαλών. Η αφομοίωση των *περιοίκων* θα έρθει μόνο κατά την Αυτοκρατορική εποχή, οπότε και συναντάμε *περιοίκους* στο αξίωμα του *στρατηγού* των Θεσσαλών, την εκπροσώπηση όλων των εθνών της Θεσσαλίας στην Αμφικτιονία από τους Θεσσαλούς, την υιοθέτηση από τους *περιοίκους* θεσσαλικών θεσμών, όπως οι *ταγοί*, και του θεσσαλικού μηνολογίου, καθώς και την υιοθέτηση του εθνικού *Θεσσαλός*[698]. Παρόλα αυτά, η διαδικασία αυτή έγινε σε βάθος χρόνου και με διαφορετικό ρυθμό σε κάθε περιοχή, ενώ πλήρης αφομοίωση δεν επιτεύχθηκε ποτέ, καθώς οι τοπικές ταυτότητες συνέχισαν να υπάρχουν και κατά την Αυτοκρατορική εποχή[699].

Η ενσωμάτωση των περίοικων εθνών της Θεσσαλίας στο Κοινό των Θεσσαλών σήμαινε πρώτα από όλα την αποδοχή της ομοσπονδιακής εξουσίας. Ως συνέπεια, οι επιγραφές των πόλεων κάθε έθνους (λ.χ. ψηφίσματα, απελευθερωτικές) χρονολογούνται πλέον με βάση τον *στρατηγό* του Κοινού (**ΚΘ 41**–**52**, **127**–**218**), ενώ η δικαιοδοσία του Κοινού και οι ομοσπονδιακοί νόμοι επεκτείνονται στις νεοεισερχόμενες πόλεις. Στο πλαίσιο αυτό, το Κοινό μεσολαβεί με ποικίλους τρόπους στην επίλυση διαφορών που προκύπτουν μεταξύ των πόλεων του, όπως μεταξύ Μελιταίας και Ηράκλειας (**ΚΘ 10**) ή Φθιωτίδων Θηβών και Άλου (**ΚΘ 55**). Η επέκταση της ισχύος της ομοσπονδιακής

[698] *SEG* 19, 403 στίχ. 3–4: *Θ]εσσαλ[ὸν]|[Ὑπαταῖο]ν*.

[699] Για παράδειγμα, στους Αινιάνες, παραμένει έντονη η ανάμνηση των μύθων καταγωγής τους έθνους και των σχετικών λατρειών, όπως μαρτυρούν τα κείμενα του Πλουτάρχου. Επίσης, τα *Αἰθιοπικά* του Ηλιοδώρου δείχνουν πώς οι Αινιάνες προσπαθούν να διαφοροποιηθούν από τους Θεσσαλούς προβάλλοντας εαυτούς ως τους πραγματικούς απογόνους του Αχιλλέα (βλ. Bouchon 2008b· Graninger 2011, 155–158), ενώ παράλληλα μια σειρά αναθηματικών επιγραφών των Αινιάνων από την περιοχή του Δωτίου Πεδίου (αρχικής τους κοιτίδας), στις οποίες απαντούν ήρωες σχετικοί με την καταγωγή τους, αντανακλούν την ανάγκη επαναπροσδιορισμού της τοπικής τους ταυτότητας μέσα στο ευρύτερο θεσσαλικό πλαίσιο (βλ. Mili 2011).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

νομοθεσίας φαίνεται ξεκάθαρα στο *senatus consultum* σχετικά με τη συνοριακή διαφορά Μελιταίας – Ναρθακίου, στο οποίο αναφέρεται ότι η κρίση έγινε *κατὰ νόμους τοὺς Θεσσαλῶν* (**ΚΘ 45** στίχ. 50).

Οι περισσότερες όμως μαρτυρίες προέρχονται από τις απελευθερωτικές επιγραφές των περιοικίδων περιοχών στις οποίες παρατηρούμε την εφαρμογή του ομοσπονδιακού νόμου σχετικά με την καταβολή του φόρου των 15 στατήρων (και έπειτα 22,5 δηναρίων). Τα περισσότερα παραδείγματα προέρχονται από την Περραιβία (**ΚΘ 161**–**218**) όπου έχουμε και την πιο άμεση υιοθέτηση του ομοσπονδιακού νόμου των απελευθερώσεων· οι πρώτες απελευθερωτικές επιγραφές με αναφορά σε αυτόν χρονολογούνται γύρω στο 130 π.Χ., λίγα μόλις χρόνια μετά την ενσωμάτωση των Περραιβών στο Κοινό των Θεσσαλών (**ΚΘ 191**–**192**). Στην Αινίδα επίσης, οι πρώτες μαρτυρίες σχετικά με τον νόμο των απελευθερώσεων προέρχονται από την εποχή του Αυγούστου, οπότε και τοποθετείται η ενσωμάτωση των Αινιάνων στο Κοινό (**ΚΘ 139**–**153**)[700].

Δεν συμβαίνει το ίδιο με την Αχαΐα Φθιώτιδα και τη Μαλίδα· αν και οι περιοχές αυτές ήταν οι πρώτες που ενσωματώθηκαν στο Κοινό των Θεσσαλών, στις αρχές του 2ου αι. π.Χ., μαρτυρίες σχετικά με την εφαρμογή του νόμου των απελευθερώσεων αρχίζουν να εμφανίζονται σε επιγραφές τον 1ο αι. π.Χ., στις Φθιώτιδες Θήβες (**ΚΘ 133**–**135**), τη Μελιταία (**ΚΘ 129**) και τη Λαμία (**ΚΘ 159**), ενώ από τα μέσα του 1ου αι. π.Χ. και στην Αυτοκρατορική εποχή οι αναφορές αυτές πληθαίνουν (**ΚΘ 127**–**138**, **154**–**160**). Αυτό το φαινόμενο ενδεχομένως είναι τυχαίο και οφείλεται στην απουσία απελευθερωτικών επιγραφών από τον 2ο αι. π.Χ. στις περιοχές αυτές. Ωστόσο, μια αντίστοιχη καθυστέρηση σε αυτές τις δύο περιοχές παρατηρείται και ως προς την υιοθέτηση του θεσσαλικού μηνολογίου, όπως θα δούμε στη συνέχεια, γεγονός που ενδεχομένως δεν είναι άσχετο με την καθυστέρηση στην υιοθέτηση του ομοσπονδιακού νόμου των απελευθερώσεων.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, η ενσωμάτωση των *περιοίκων* στο Κοινό των Θεσσαλών συνεπαγόταν την απόδοση της ομοσπονδιακής *πολιτείας*. Παρόλα αυτά, όπως έχουμε επισημάνει, στο Κοινό των Θεσσαλών, οι *περίοικοι* δεν φαίνεται να είχαν πλήρη πολιτικά δικαιώματα, τουλάχιστον έως την εποχή του Αυγούστου, όπως αποδεικνύει το γεγονός ότι δεν μαρτυρούνται στα ομοσπονδιακά αξιώματα και ιδίως σε αυτό του *στρατηγού*

[700] Αξίζει να σημειωθεί επιπλέον ότι, όπως αναφέρει ο Κοντογιάννης (*ΣΘΕ I* 20, 33), με την ενσωμάτωση των Αινιάνων στο Κοινό των Θεσσαλών αντικαταστάθηκε και το τυπικό της απελευθέρωσης, με την εγκατάλειψη της *πράσεως ἐπ' ἐλευθερία*, η οποία είχε λατρευτικό χαρακτήρα (βλ. **ΚΑ 10**), και την υιοθέτηση των θεσσαλικού τύπου απελευθερώσεων, οι οποίες είχαν τη μορφή καταλόγων.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

πολίτες πόλεων των περιοικίδων περιοχών. Ο πρώτος *στρατηγός* του Κοινού των Θεσσαλών που προέρχεται από τις περιοικίδες περιοχές και συγκεκριμένα από την Υπάτη (**ΚΘ 66** στίχ. 4) αναδεικνύεται κατά την εποχή του Αυγούστου[701]. Από τις υπόλοιπες περιοχές, είναι γνωστός μόνο ένας *στρατηγός* του Κοινού από τις Φθιώτιδες Θήβες (**ΚΘ 136** στίχ. 29–30, 35–36, 48–49), επί Αδριανού[702]. Εξίσου αμφίβολη παραμένει η συμμετοχή τους στο ομοσπονδιακό *συνέδριο*.

Αντίθετα, σε άλλα «πολυεθνικά» Κοινά, η συμμετοχή των νεοεισερχόμενων στο Κοινό στα ομοσπονδιακά αξιώματα αποτελούσε τον κανόνα. Στο Κοινό των Βοιωτών, για παράδειγμα, στο οποίο εντάχθηκαν κατά καιρούς διάφορες γειτονικές περιοχές, βλέπουμε μη Βοιωτούς σε ομοσπονδιακά αξιώματα, όπως τον *βοιωτάρχη* από τον Οπούντα στην Ανατολική Λοκρίδα ή τον *αφεδριατεύοντα* από τη Χαλκίδα[703]. Αντίστοιχα, στο Κοινό των Αιτωλών, παρατηρούμε ότι στο αξίωμα του *στρατηγού* αναδεικνύονταν πολίτες από μη αιτωλικές πόλεις που είχαν ενσωματωθεί στο Κοινό, όπως η Στράτος, η Σωσθενίς ή η Υπάτη[704].

Το Κοινό των Αιτωλών δείχνει μια μεγάλη μέριμνα για την επέκταση της ομοσπονδιακής *πολιτείας* στα έθνη που εντάσσονται στο Κοινό και την αφομοίωσή τους σε αυτό[705]. Στο πλαίσιο αυτό, οι νεοεισερχόμενοι πολίτες θεωρούνταν Αιτωλοί έχοντας εξαρχής τα ίδια δικαιώματα με τους Αιτωλούς της κυρίως Αιτωλίας, κάτι που στο Κοινό των Θεσσαλών συνέβη πολύ μετά από την ενσωμάτωση των περισσότερων *περιοίκων*. Η μέριμνα του Κοινού των Αιτωλών για την αφομοίωση των εθνών που εντάσσονταν στο Κοινό αντικατοπτρίζεται με σαφήνεια στη Δελφική Αμφικτιονία, όπου οι Αιτωλοί οικειοποιούνται τις ψήφους των εθνών που εντάσσονται στο Κοινό τους. Με άλλα λόγια, παρατηρούμε ότι όσο επεκτείνεται το Κοινό, τόσο οι Αιτωλοί αποκτούν περισσότερες αμφικτιονικές ψήφους, δηλαδή τις ψήφους των εθνών που εντάσσονται στο Κοινό, ενώ

---

[701] Η Υπάτη έδωσε και άλλους *στρατηγούς* του Κοινού κατά την Αυτοκρατορική εποχή (βλ. Sekunda 1997). Βλ. και Κεφ. ΙΙΙΑ1 Παράρτημα.

[702] Kramolisch 1978, 41–42. Βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Παράρτημα). Σε απελευθερωτική επιγραφή από το Πύθιο, η οποία χρονολογείται στα μέσα του 1ου αι. π.Χ., έχει συμπληρωθεί: *[Στρ]ατηγοῦντος Κα[λλιστ]ρ[άτου Γονν]|[έως]* (**ΚΘ 194** στίχ. 4–5). Αν η συμπλήρωση αυτή είναι σωστή, τότε θα αποτελούσε την πιο πρώιμη μαρτυρία για *στρατηγό* του Κοινού των Θεσσαλών από τις περιοικίδες περιοχές. Ωστόσο, η συγκριμένη συμπλήρωση είναι εξαιρετικά αβέβαιη (βλ. Kramolisch 1978, 43, 106).

[703] Kalliontzis 2020, 128–135, 139.

[704] Martin 1975, 297· Funke 2015, 102.

[705] Rzepka 2019b, 170–173.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

αυτά τα έθνη δεν αναφέρονται πλέον στους αμφικτιονικούς καταλόγους, καθώς εκπροσωπούνται ως Αιτωλοί[706]. Μετά τη διάλυση του Κοινού των Αιτωλών, τα έθνη θα αποκτήσουν ξανά αυτόνομη εκπροσώπηση στην Αμφικτιονία.

Αντίθετα, τα έθνη που ενσωματώθηκαν στο Κοινό των Θεσσαλών διατήρησαν την εκπροσώπησή τους στη Δελφική Αμφικτιονία[707] έως τα τέλη του 1ου αι. π.Χ. και τη μεταρρύθμιση του Αυγούστου οπότε και έχασαν τις ψήφους τους εκπροσωπούμενοι πλέον από τους Θεσσαλούς[708]. Παρόλα αυτά, ήδη πριν την εποχή του Αυγούστου είχε αρχίσει να υπάρχει κάποια ώσμωση και στο επίπεδο της Αμφικτιονίας. Όπως αναφέρει ο Graninger, σε έναν εκ των σωζόμενων καταλόγων από τα τέλη του 2ου αι. π.Χ. μαρτυρούνται ως *πυλαγοροί* των Αχαιών Φθιωτών δύο Γυρτώνιοι (**ΚΘ 68** στίχ. 10), ενώ στον ίδιο κατάλογο ο *πυλαγορός* των Περραιβών κατάγεται από τις Φερές (**ΚΘ 68** στίχ. 22–23)[709].

Συνεπώς, παρατηρούμε δύο διαφορετικά μοντέλα ενσωμάτωσης· από τη μία πλευρά το Κοινό των Αιτωλών επιδιώκει να δημιουργήσει ένα συνεκτικό κράτος δίνοντας πλήρη πολιτικά δικαιώματα στους μη Αιτωλούς αμέσως μετά την ενσωμάτωσή τους, ενώ παράλληλα προβάλλεται ως εκπρόσωπος όλων των «Αιτωλών» στον πανελλήνιο θεσμό της Αμφικτιονίας. Από την άλλη πλευρά, το Κοινό των Θεσσαλών δεν φαίνεται να επιδιώκει την άμεση αφομοίωση των *περιοίκων*. Αντίθετα, αυτή γίνεται σταδιακά και σε βάθος χρόνου τόσο σε πολιτικό όσο και σε αμφικτιονικό επίπεδο, ενώ οι *περίοικοι* παραμένουν αποκλεισμένοι από την ομοσπονδιακή διοίκηση.

---

[706] Lefèvre 1998, 110–111.

[707] Για τους *ιερομνήμονες* των Αχαιών Φθιωτών, των Μαλιέων και των Περραιβών βλ. *CID* IV 108 στίχ. 8–10, 13–14· *CID* IV 114 στίχ. 6–9, 25· **ΚΘ 56** στίχ. 4, 6· **68** στίχ. 9–10, 15. Βλ. και Lefèvre 1998, 87–88, 92–93.

[708] Παυσ. Χ 8, 3. Βλ. και Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Ιστορική εξέλιξη). Οι Περραιβοί δεν αναφέρονται στο χωρίο του Παυσανία ανάμεσα στα έθνη της Θεσσαλίας που έχασαν τις ψήφους τους στην Αμφικτιονία επί Αυγούστου. Για τον Kramolisch (1979, 216) αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι Περραιβοί συνέχισαν να εκπροσωπούνται ως κοινό έθνος με τους *Μάγνητες ἐκ Θετταλίας* (βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ2 Όρια). Ωστόσο, δεν υπάρχουν αμφικτιονικοί κατάλογοι μετά τον 2ο αι. π.Χ., ώστε να δούμε αν όντως συνέχισαν να υπάρχουν *Μάγνητες ἐκ Θετταλίας* (μάλλον η απόσχιση ήταν προσωρινή όπως έχουμε δει). Συνεπώς, είναι πιθανότερο οι Περραιβοί να βρίσκονται πίσω από το όνομα των Δολόπων, τους οποίους αναφέρει ο Παυσανίας, καθώς ανέκαθεν Περραιβοί και Δόλοπες μοιράζονταν τη θέση τους στην Αμφικτιονία (βλ. Daux 1957, 101· Lefèvre 1998, 85). Τέλος, η μη αναφορά των Περραιβών ενδεχομένως οφείλεται απλώς σε παράλειψη του Παυσανία.

[709] Graninger 2011, 133.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Η διαφορά αυτή οφείλεται ενδεχομένως στο διαφορετικό ιστορικό πλαίσιο κατά το οποίο επιτελείται η διεύρυνση κάθε Κοινού. Η διεύρυνση του Κοινού των Αιτωλών κορυφώνεται κατά τον 3ο αι. π.Χ., ως αποτέλεσμα, ενός ευρύτερου σχεδίου για την επέκταση της αιτωλικής δύναμης, όπως υποστηρίζει ο Rzepka[710]. Αντίθετα, η Θεσσαλία του 2ου αι. π.Χ. κ.ε. δεν παρουσιάζει ηγεμονικές αξιώσεις, αλλά η βούληση της Ρώμης είναι εκείνη που προωθεί και ολοκληρώνει τη διεύρυνση. Επομένως, στη Θεσσαλία δεν υπήρχε ανάγκη για μια κεντρικά σχεδιασμένη πολιτική αφομοίωσης. Τέλος, το γεγονός ότι οι *περίοικοι* θεωρούνταν επί αιώνες υποτελείς των Θεσσαλών ενδεχομένως συνέβαλε στον αρχικό αποκλεισμό τους από τα ομοσπονδιακά αξιώματα.

Παρόλα αυτά, το γεγονός ότι οι πολίτες των άλλων εθνών του Κοινού των Αιτωλών θεωρούνταν εξίσου «Αιτωλοί» με τους Αιτωλούς δεν σήμαινε την εξάλειψη των τοπικών ταυτοτήτων. Αντίθετα, κάθε έθνος που εντασσόταν στο Κοινό των Αιτωλών (π.χ. Λοκροί, Δωριείς, Αινιάνες, Οιταίοι) αποτελούσε ένα ξεχωριστό *τέλος*[711]. Το ίδιο φαίνεται πως συνέβαινε και στο Κοινό των Βοιωτών· τα Μέγαρα, οι Παγαί και οι Αιγόσθενες πιθανόν είχαν σχηματίσει ένα ξεχωριστό *τέλος* στο Κοινό των Βοιωτών[712]. Στο Κοινό των Θεσσαλών, εκτός από τις *τετράδες*, οι οποίες αφορούσαν τον κυρίως θεσσαλικό χώρο, δεν φαίνεται να υπάρχει κάποια διοικητική διευθέτηση σχετικά με τους *περιοίκους*.

Το γεγονός ότι η αφομοίωση στη Θεσσαλία δεν ακολούθησε κάποιο σχέδιο, αλλά τους δικούς της ρυθμούς, οι οποίοι ήταν διαφορετικοί σε κάθε περιοχή, ανάλογα με τη σχέση της με την κυρίως Θεσσαλία, αποδεικνύεται και από την υιοθέτηση του θεσσαλικού μηνολογίου και των θεσσαλικών θεσμών από τις νέες πόλεις του Κοινού. Οι Περραιβοί υιοθέτησαν σχεδόν αμέσως το θεσσαλικό μηνολόγιο, το οποίο απαντά κατ' αποκλειστικότητα σε απελευθερωτικές επιγραφές των περραιβικών πόλεων ήδη από το 130 π.Χ. (**ΚΘ 191**–**192**)[713].

Αντίθετα, πιο αργή φαίνεται πως ήταν η υιοθέτηση του θεσσαλικού μηνολογίου από τις πόλεις της Αχαΐας Φθιώτιδος και της Μαλίδος, παρά το γεγονός ότι ήταν οι πρώτες περιοχές που εντάχθηκαν στο Κοινό των Θεσσαλών. Στις απελευθερωτικές επιγραφές των αχαϊκών πόλεων μαρτυρούνται τοπικοί μήνες, έως τα μέσα του 1ου αι. π.Χ., όπως οι *Ἀδρόμιος*, *Πυθοῖος*, *Ἀγναῖος*, *Γενέτιος*, *Μεγαλάρτιος*, *Βουτράγιος*, *Ἀγριώνιος* κ.ά. (**ΚΘ 43**,

[710] Rzepka 2019b.

[711] Funke 2015, 93–94· Mackil 2013a, 380–384.

[712] Kalliontzis 2020, 135–138.

[713] Graninger 2011, 112–113. Βλ. και **ΚΘ 161**–**218**. Σε κάποιες περιπτώσεις, απαντούν πολύ σπάνια και περραιβικοί μήνες, έως το τέλος του 2ου αι. π.Χ. (βλ. π.χ. Helly, *Gonnoi* II 61 στίχ. 1· 63 στίχ. 1–2).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

129, **134**, **135**), ενώ εμφανίζονται, διάσπαρτοι, και κάποιοι θεσσαλικοί, όπως ο *Θεμίστιος*, ο *Ὁμολώιος*, ο *Θυῖος* και ο *Ἰτώνιος* (**ΚΘ 41**, **42**, **44**, **46**, **129**, **133**–**136**). Πλήρης χρήση του θεσσαλικού μηνολογίου μαρτυρείται μόνο από τον 1ο αι. μ.Χ. κ.ε. (**ΚΘ 127**–**131**, **136**–**138**)[714].

Αντίστοιχα, σε επιγραφές πόλεων της Μαλίδος (κυρίως ψηφίσματα της Λαμίας και απελευθερωτικές της Λαμίας και του Εχίνου) από τον 2ο και 1ο αι. π.Χ. μαρτυρούνται τοπικοί μήνες όπως οι *Βώμιος*, *Γευστός*, *Τράγιος*, *Θριξάλλιος*, *Ἀπελλαῖος*, *Βουκάτιος* κ.ά. (**ΚΘ 51**, **54**, **158**, **159**). Παράλληλα, απαντούν και ορισμένοι μήνες του θεσσαλικού μηνολογίου, όπως ο *Θυῖος*, ο *Ἰτώνιος* και ο *Ἱπποδρόμιος* (**ΚΘ 52**, **157**, **158**,)· θεσσαλικοί μήνες όμως εμφανίζονται κατ' αποκλειστικότητα μόνο στην Αυτοκρατορική εποχή (**ΚΘ 154**, **155**, **157**)[715].

Σε επίπεδο θεσμών, παρατηρούμε ότι σταδιακά οι πόλεις των περιοικίδων περιοχών υιοθετούν τους θεσμούς των θεσσαλικών πόλεων και ιδίως τον θεσμό των *ταγών*. *Ταγοί* εμφανίζονται για πρώτη φορά σε επιγραφές της Αχαΐας Φθιώτιδος γύρω στο 140 π.Χ., στο *senatus consultum* από το Ναρθάκιον (**ΚΘ 45** στίχ. 3)[716], ενώ στη Μαλίδα, η πρωιμότερη μαρτυρία είναι ένα ψήφισμα της Λαμίας το οποίο χρονολογείται μεταξύ 175 και 150 π.Χ. (**ΚΘ 52** στίχ. 2)[717].

Παλαιότερα υποστηριζόταν ότι η μετάβαση από τους *άρχοντες* στους *ταγούς* στην Αχαΐα Φθιώτιδα και τη Μαλίδα έγινε το 146 π.Χ.[718]. Ωστόσο, η άποψη αυτή δεν μπορεί να ισχύει τουλάχιστον για την Μαλίδα όπου η αλλαγή αυτή είχε ήδη συντελεστεί γύρω στο 160 π.Χ. Συνεπώς, είτε η αλλαγή έγινε με διαφορετικό ρυθμό σε κάθε περιοχή είτε, όπως υποστηρίζει ο Κοντογιάννης, και στις δύο περιοχές ταυτόχρονα, αμέσως μετά τον Γ΄ Μακεδονικό Πόλεμο[719].

---

[714] Graninger 2011, 106–108.

[715] Graninger 2011, 108–110. Ο ίδιος, ωστόσο, πιστεύει ότι η ύπαρξη θεσσαλικών μηνών σε Αχαιούς Φθιώτες και Μαλιείς δεν ήταν αποτέλεσμα σταδιακής μετάβασης από το ένα ημερολόγιο στο άλλο, αλλά ότι αυτοί οι μήνες υπήρχαν ήδη στα μηνολόγια των δύο αυτών περιοχών.

[716] Βλ. και τα ψηφίσματα των Θαυμακών, μέσα 1ου αι. π.Χ. (**ΚΘ 43** στίχ. 12· **44** στίχ. 1, 11).

[717] Βλ. και τη φράση *ἐν δὲ]|Λαμίαι ταγευόντων* (**ΚΘ 54** στίχ. 2–3) στη διαιτησία Δωρίδος – Σπάρτης γύρω στο 160 π.Χ. Μεταγενέστερη μαρτυρία αποτελεί έτερο ψήφισμα της Λαμίας το οποίο τοποθετείται γύρω στο 125 π.Χ. (**ΚΘ 51** στίχ. 15).

[718] Kip 1910, 50–51, 62–63· Martin 1975, 22–26.

[719] *ΣΘΕ* Ι 11 σ. 100· Κοντογιάννης 2009, 153. Πρβλ. Kramolisch 1978, 64–65 σημ. 27. Σε κάθε περίπτωση, η αλλαγή είχε συντελεστεί και στις δύο περιοχές μέχρι το 140 π.Χ. Στο πλαίσιο αυτό, η αναφορά σε *άρχοντες* από τη Μελιταία σε απελευθερωτική επιγραφή των Δελφών μεταξύ 153/2 και 144/3 π.Χ. (**ΚΘ**

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Στην Αινίδα και την Οιταία, μαρτυρίες για την ύπαρξη *ταγών* προέρχονται αποκλειστικά από την Αυτοκρατορική εποχή[720]. Είναι χαρακτηριστικό, ωστόσο, ότι στην Περραιβία οι πόλεις δεν χρειάστηκε να προβούν σε θεσμικές αλλαγές στο εσωτερικό τους, όπως συνέβη στις υπόλοιπες περιοικίδες περιοχές, καθώς στις περραιβικές πόλεις υπήρχε το αξίωμα του *ταγού* ήδη πολύ πριν την ενσωμάτωσή τους στο Κοινό των Θεσσαλών[721]. Είναι άλλωστε γεγονός ότι στο παρελθόν πολλές περραιβικές πόλεις ανήκαν στους Θεσσαλούς[722], ενώ η διαμάχη μεταξύ Θεσσαλών και Περραιβών σχετικά με την κυριαρχία επί συγκεκριμένων πόλεων, όπως η Μονδαία, είναι ορατή ακόμη και κατά το πρώτο μισό του 2ου αι. π.Χ., περίοδο ύπαρξης του Κοινού των Περραιβών[723]. Παρατηρούμε λοιπόν πως οι ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής επηρεάζουν τον ρυθμό αφομοίωσής τους στο Κοινό των Θεσσαλών. Αντίστοιχο φαινόμενο υιοθέτησης θεσμών από πόλεις που συμμετέχουν σε ένα «πολυεθνικό» Κοινό παρατηρούμε και στο Κοινό των Βοιωτών, όπου τα Μέγαρα και η Ερέτρια υιοθετούν βοιωτικούς θεσμούς[724].

Συνοψίζοντας, το Κοινό των Θεσσαλών γνώρισε πέντε διαδοχικές διευρύνσεις από τις αρχές του 2ου αι. π.Χ. έως τα τέλη του 1ου αι. π.Χ. Μέσα σε αυτό το διάστημα τα έθνη της Θεσσαλίας (πλην των Μαγνήτων) ενσωματώθηκαν στο Κοινό των Θεσσαλών υιοθετώντας αρχικά την ομοσπονδιακή νομοθεσία. Οι επιγραφικές μαρτυρίες από τις περιοικίδες περιοχές μας επιτρέπουν να δούμε και άλλα επίπεδα αυτής της ενσωμάτωσης, όπως η υιοθέτηση θεσσαλικών θεσμών και του θεσσαλικού μηνολογίου. Από την παραπάνω επισκόπηση κατέστη σαφές ο ρυθμός της ενσωμάτωσης δεν ήταν ο ίδιος σε όλες τις περιοχές, αλλά αποτελούσε συνάρτηση των ιδιαίτερων συνθηκών κάθε περιοχής. Τέλος, επισημάνθηκε μια σημαντική διαφορά του Κοινού των Θεσσαλών σε σχέση με άλλα «πολυεθνικά» Κοινά: ο αποκλεισμός των νεοεισερχόμενων από τα ομοσπονδιακά αξιώματα έως την εποχή του Αυγούστου. Η πλήρης ενσωμάτωση έγινε από τον

---

221 στίχ. 1) ερμηνεύεται από τον Mulliez (*CID* V 535) ως καθυστέρηση προσαρμογής των Δελφών στη νέα θεσμική πραγματικότητα.

[720] Βλ. *IG* IX 2, 34 στίχ. 5· βλ. και Kantirea 2007, 233 (Υπάτη)· Rousset 1994, 364–368 (Ακύφας – Πίνδος).

[721] *Ταγούς* συναντάμε σε περραιβικές επιγραφές από τον 3ο αι. π.Χ. (βλ. π.χ. Helly, *Gonnoi* II 2 στίχ. 1–2· 5 στίχ. 9· 7 στίχ. 7· 10 στίχ. 5· 11 στίχ. 12· 12 στίχ. 9–10), αλλά και σε ολόκληρη τη διάρκεια του 2ου αι. π.Χ., ακόμη και όταν υπήρχε το Κοινό των Περραιβών (**ΚΠ 2** στίχ. 7· **4** στίχ. 6, 14–15· **5** στίχ. 2, 15· **6** στίχ. 6· **7** στίχ. 2, 13, 41).

[722] Helly 1979, 180.

[723] Κεφ. ΙΙΙΑ3 (Όρια).

[724] Kalliontzis 2020, 138.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Αύγουστο, ο οποίος έδωσε την τελική ώθηση ολοκληρώνοντας το εγχείρημα της διεύρυνσης του Κοινού των Θεσσαλών, και επισφραγίστηκε με την αφαίρεση των αμφικτιονικών ψήφων από τους *περιοίκους*, οι οποίοι εκπροσωπούνταν πλέον στην Αμφικτιονία από τους Θεσσαλούς. Συνεπώς, κατά την Αυτοκρατορική εποχή, οι *περίοικοι* θεωρούνται Θεσσαλοί χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι είχαν απωλέσει τις τοπικές τους ταυτότητες, όπως επισημάνθηκε στην αρχή της ενότητας.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Τα Κοινά της Θεσσαλίας και η Ρώμη

Είναι γεγονός ότι η Ρώμη, κατά τον 2ο αι. π.Χ., ευνόησε το ομοσπονδιακό φαινόμενο στον ελληνικό χώρο προωθώντας την ίδρυση ομοσπονδιακών κρατών από τα έθνη που ελευθερώθηκαν από τον μακεδονικό ή αιτωλικό έλεγχο. Όπως έχουμε επισημάνει, η Ρώμη επιδίωκε να δημιουργήσει κράτη που, σε αντίθεση με τις μεμονωμένες πόλεις–κράτη, θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως ένα ισχυρό ανάχωμα απέναντι στη μακεδονική και αιτωλική απειλή και τα οποία όμως θα μπορούσε εύκολα να ελέγξει[725]. Στο πλαίσιο αυτό, ιδρύθηκαν ή επανιδρύθηκαν Κοινά, όπως τα Κοινά της Θεσσαλίας (αρχικά των Θεσσαλών, των Μαγνήτων και των Περραιβών και αργότερα των Αινιάνων και των Οιταίων), αλλά και των Ευβοέων, των Λοκρών, των Φωκέων, των Δωριέων, ενώ συνέχισαν να υπάρχουν τα Κοινά των Αχαιών, των Αιτωλών και των Βοιωτών.

Ωστόσο, η Ρώμη δεν είχε ενιαία στάση απέναντι στα Κοινά· αντίθετα η στάση της υπαγορευόταν κάθε φορά από τις συγκυρίες και τα συμφέροντά της. Στο πλαίσιο αυτό, άλλα Κοινά ευνοήθηκαν, ενώ άλλων οδηγήθηκαν στη διάλυση[726]. Μεταξύ αυτών που ευνοήθηκαν ήταν αναμφίβολα το Κοινό των Θεσσαλών· πιστοί σύμμαχοι των Ρωμαίων οι Θεσσαλοί είδαν το Κοινό τους να διευρύνεται διαρκώς, μετά από κάθε πολεμική επιχείρηση που απέβαινε προς όφελος των Ρωμαίων, όπως μετά τον Αντιοχικό και τον Γ΄ Μακεδονικό Πόλεμο. Αντίστοιχα, το Κοινό των Ελευθερολακώνων ευνοήθηκε από τη Ρώμη, σε αντίθεση με άλλα Κοινά της Πελοποννήσου όπως των Αχαιών, καθώς οι πόλεις της Λακωνίας αποτελούσαν σύμμαχο των Ρωμαίων στην περιοχή και μέσο ελέγχου της Σπάρτης[727].

Αντίθετα, δεν ήταν λίγες οι περιπτώσεις που η Ρώμη προώθησε τη διάλυση των ελληνικών ομοσπονδιακών κρατών. Όπως έχουμε ήδη δει, στις παραμονές του Γ΄ Μακεδονικού Πολέμου, η Ρώμη υποστήριξε τη φιλορωμαϊκή μερίδα των βοιωτικών πόλεων αγνοώντας την απόφαση του Κοινού των Βοιωτών το οποίο ήταν φιλικά προσκείμενο στον Περσέα, με αποτέλεσμα τη διάλυση του Κοινού[728]. Μετά το τέλος του πολέμου, το 168 π.Χ., το Κοινό των Αιτωλών, το οποίο είχε παραμείνει ουδέτερο, έχασε

[725] Martin 1975, 562–563.

[726] Martin 1975, 559–561.

[727] Martin 1975, 586–587.

[728] Martin 1975, 561–571· Kalliontzis 2020, 125–127.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

όλες τις κτήσεις του εκτός της Αιτωλίας, ενώ τα έθνη που ελευθερώθηκαν συγκρότησαν δικά τους Κοινά, όπως των Αινιάνων και των Οιταίων[729].

Λίγα χρόνια αργότερα, το 146 π.Χ., οι Ρωμαίοι διέλυσαν το Κοινό των Αχαιών· αρχικά σύμμαχος των Ρωμαίων, το Κοινό των Αχαιών αύξησε την επιρροή του στην Πελοπόννησο, γεγονός που δεν άρεσε στους Ρωμαίους. Η άρνησή του να αφήσει τη Σπάρτη ελεύθερη, όπως είχε απαιτήσει η Ρώμη, οδήγησε τελικά στη βίαιη διάλυσή του[730]. Σύμφωνα με τον Παυσανία, το 146 π.Χ. καταλύθηκαν όλα τα Κοινά του ελληνικού χώρου από τους Ρωμαίους· ωστόσο, όπως έχουμε δει, η μαρτυρία αυτή δεν επιβεβαιώνεται επιγραφικά για πολλά Κοινά (ιδίως της Θεσσαλίας), ενώ η ακρίβεια του χωρίου έχει αμφισβητηθεί[731]. Είναι, ωστόσο, ενδεικτικό της έντονης αλληλεπίδρασης των Ρωμαίων με τα ομοσπονδιακά κράτη.

Η διάλυση ή ο ακρωτηριασμός των ομοσπονδιακών κρατών από τη Ρώμη επηρέασε και τη Θεσσαλία. Αν και το Κοινό των Θεσσαλών έχαιρε της υποστήριξης των Ρωμαίων, μετά τον Αντιοχικό Πόλεμο, ο Φίλιππος Ε΄, με την ανοχή της Ρώμης, κατέλαβε τμήματα της Θεσσαλίας. Επίσης, στον Φίλιππο Ε΄ επετράπη να καταλάβει τη Μαγνησία οδηγώντας σε διάλυση το νεοϊδρυθέν Α΄ Κοινό των Μαγνήτων. Το 146 π.Χ., το Κοινό των Περραιβών καταλύθηκε, καθώς οι Περραιβοί ήταν γνωστοί για τις φιλομακεδονικές τους τάσεις[732].

Στο πλαίσιο αυτό, η ελευθερία των ελληνικών ομοσπονδιακών κρατών από τον 2ο αι. π.Χ. κ.ε. σχετίζεται άμεσα με τον ρωμαϊκό παράγοντα. Με άλλα λόγια, η εξωτερική πολιτική, αλλά και η ίδια η επιβίωση των Κοινών υπόκειτο στον ρωμαϊκό έλεγχο. Επιλογές που ήταν ασύμβατες με τα συμφέροντα της Ρώμης μπορούσαν να οδηγήσουν στη διάλυση ενός Κοινού. Αυτό βλέπουμε ότι ισχύει τόσο για τα μείζονα Κοινά που υπήρχαν ήδη πριν τον 2ο αι. π.Χ., όπως των Βοιωτών, των Αιτωλών και των Αχαιών, αλλά και για αυτά που ιδρύθηκαν με τη συνδρομή της Ρώμης, όπως ήταν τα Κοινά της Θεσσαλίας. Το παράδειγμα των Μαγνήτων αποδεικνύει ξεκάθαρα ότι η ύπαρξη των Κοινών της ύστερης Ελληνιστικής εποχής εξαρτιόταν αποκλειστικά από τη βούληση της Ρώμης.

[729] Martin 1975, 573–574.

[730] Martin 1975, 566–569.

[731] Παυσ. VII 16, 9–10. Βλ. Κεφ. ΙΙΙ Εισαγωγή.

[732] Κεφ. ΙΙΙΑ1–3 (Ιστορική εξέλιξη)· Martin 1975, 564–566, 579–580.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Αυτός άλλωστε ήταν και ένας από τους λόγους για τους οποίους η παλαιότερη ιστοριογραφία δεν είχε ασχοληθεί εκτενώς με αυτά τα Κοινά θεωρώντας τα «μαριονέτες» της Ρώμης. Παρόλα αυτά, η σχέση εξάρτησης από τη Ρώμη δεν καθιστά τα Κοινά αυτά υποδεέστερα ή ανάξια λόγου, καθώς αποτελούσαν πλήρως αναπτυγμένες δομές που διαχειρίζονταν ποικίλα ζητήματα, ενώ παράλληλα λειτουργούσαν ως διοικητικές μονάδες της ρωμαϊκής εξουσίας, η οποία τα εμπιστευόταν και τους εκχωρούσε αρμοδιότητες (π.χ. στον τομέα της δικαιοσύνης) ή συνεργαζόταν μαζί τους σε περίπτωση πολέμου. Κατά την Αυτοκρατορική εποχή, αναλαμβάνουν την οργάνωση της αυτοκρατορικής λατρείας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αυτός ήταν ο μόνος λόγος ύπαρξης, γεγονός που αποδεικνύει την προσαρμοστικότητα του θεσμού των ομοσπονδιακών κρατών.

Στα Κοινά της Θεσσαλίας, η παρουσία της Ρώμης είναι αισθητή σε διάφορους τομείς. Στον τομέα της δικαιοσύνης, τα Κοινά ή οι πόλεις είχαν μεγάλα περιθώρια ελευθερίας· η Ρώμη δεν παρενέβαινε παρά μόνο κατόπιν αιτήματος των Κοινών ή των πόλεων τους. Σε αυτή την περίπτωση, οι ρωμαϊκές αρχές είτε έδιναν την τελική ετυμηγορία, όπως το *senatus consultum* στη διαμάχη Ναρθακίου – Μελιταίας (**ΚΘ 45**), είτε παρείχαν το πλαίσιο με βάση το οποίο έπρεπε να αποδοθεί η δικαιοσύνη, όπως στην περίπτωση του Κοινού των Μαγνήτων και της Δημητριάδας (**ΚΜ 14**). Σε άλλες περιπτώσεις, η Ρώμη απευθυνόταν στις ομοσπονδιακές αρχές προκειμένου να διευθετήσουν μια υπόθεση, όπως στην περίπτωση της διαμάχης μεταξύ Κιερίου και Μητρόπολης (**ΚΘ 9**) ή του προστάγματος του Αιμιλίου Παύλου (**ΚΠ 9**)[733].

Συνεπώς, οι ρωμαϊκές αρχές λειτουργούσαν ως ένα είδος ανώτατου δικαστηρίου στο οποίο κατέφευγαν τα Κοινά και οι πόλεις όταν αποτύγχανε η τοπική δικαιοσύνη. Σε γενικές γραμμές, ωστόσο, η Ρώμη εμπιστευόταν τις ομοσπονδιακές αρχές, όπως αποδεικνύει η διαιτησία Κιερίου – Μητρόπολης, αλλά και τα αυτοκρατορικά διατάγματα με τα οποία δίνονται οδηγίες για την εκδίκαση υποθέσεων από το Κοινό των Θεσσαλών (**ΚΘ 249**)[734]. Η παρέμβαση της Ρώμης στον τομέα της δικαιοσύνης χωρίς να έχει προηγηθεί αίτημα από τις ομοσπονδιακές αρχές ή τις πόλεις γινόταν σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν προέκυπταν ταραχές που απειλούσαν την κοινωνική ειρήνη, όπως

[733] Κεφ. ΙΙΙΑ1–3 (Δικαιοσύνη).

[734] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Δικαιοσύνη).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στην περίπτωση κατά την οποία οι Θεσσαλοί οδηγήθηκαν σε δίκη ενώπιον του Αυγούστου μετά τις ταραχές που είχαν ξεσπάσει στην περιοχή[735].

Στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και της άμυνας, η παρέμβαση των Ρωμαίων είναι ξεκάθαρη. Τα Κοινά περιπίπτουν σε δυσμένεια όταν λαμβάνουν αποφάσεις αντίθετες με τα συμφέροντα της Ρώμης, όπως το Κοινό των Μαγνήτων κατά τον Αντιοχικό Πόλεμο. Παράλληλα, ο στρατός των Κοινών τίθεται στην υπηρεσία των Ρωμαίων, όταν υπάρχει ανάγκη. Στο πλαίσιο αυτό, οι Ρωμαίοι πρεσβευτές, όταν παρουσιάζονται στο *συνέδριο* των Μαγνήτων στις παραμονές του Αντιοχικού Πολέμου, καλούν τον στρατηγό του Κοινού των Θεσσαλών να έχει τον στρατό σε επιφυλακή (**ΚΘ 241**, **243**, **244**). Ο θεσσαλικός στρατός συμμετείχε σε πολεμικές επιχειρήσεις στο πλευρό των Ρωμαίων και κατά τον Γ΄ Μακεδονικό Πόλεμο (**ΚΘ 245**–**246**)[736]. Συνεπώς, η συμμαχία των Κοινών με τη Ρώμη δεν μπορούσε να τεθεί υπό διαπραγμάτευση χωρίς να απειληθεί η ίδια η ύπαρξή τους.

Όσον αφορά την οικονομία, τα Κοινά διατηρούν σε μεγάλο βαθμό την κυριαρχία τους. Τόσο το Κοινό των Θεσσαλών όσο και το Κοινό των Μαγνήτων συνεχίζουν μέχρι το τέλος της Αυτοκρατορικής εποχής να κόβουν νομίσματα και να εισπράττουν τον φόρο των απελευθερώσεων. Επίσης, το Κοινό των Θεσσαλών φαίνεται πως διατήρησε και το δικαίωμα επιβολής τελωνειακών δασμών όπως δηλώνει η απουσία ενδείξεων για τη συλλογή ρωμαϊκών δασμών (*portorium*) από Ρωμαίους αξιωματούχους[737]. Σημαντική παρέμβαση στα οικονομικά του Κοινού των Θεσσαλών αποτέλεσε το *διόρθωμα*, το οποίο, ωστόσο, δεν αφαίρεσε από το Κοινό το δικαίωμα να εισπράττει τον φόρο των απελευθερώσεων. Το ότι η Ρώμη σέβεται τα κυριαρχικά δικαιώματα του Κοινού φαίνεται και από το ψήφισμα για τη μεταφορά σίτου στη Ρώμη (**ΚΘ 6**): η Ρώμη προχωρά σε αγορά προμηθειών και όχι σε λεηλασίες, ενώ το Κοινό επιφορτίζεται εξολοκλήρου με την περάτωση της διαδικασίας[738].

Τέλος, στον τομέα των θεσμών, παρατηρείται αναμφίβολα συγκέντρωση της εξουσίας σε λίγους, στα μέλη των τοπικών ελίτ, όπως αποδεικνύουν άλλωστε οι κατάλογοι των αξιωματούχων κάθε Κοινού[739]. Επίσης, ο περιορισμός της *εκκλησίας* προς όφελος του *συνεδρίου*, όπως είδαμε σε προηγούμενη ενότητα, αποτελεί σημαντική ένδειξη για την

[735] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Ιστορική εξέλιξη).

[736] Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Ιστορική εξέλιξη).

[737] Larsen 1968, 292.

[738] Παπαγεωργιάδου-Μπάνη 2004, 58–59.

[739] Κεφ. ΙΙΙΑ1–5 Παραρτήματα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τάση ολιγαρχικοποίησης των θεσμών κατά την ύστερη Ελληνιστική εποχή. Ωστόσο, ο ρόλος της Ρώμης σε αυτή τη διαδικασία δεν θα πρέπει να μεγεθύνεται· οι αλλαγές προς αυτή την κατεύθυνση συμβαίνουν με διαφορετικό ρυθμό σε κάθε περιοχή, ενώ δεν φαίνεται να υπάρχει μια συστηματική ρωμαϊκή παρέμβαση ή επιβολή ρωμαϊκών θεσμών και οργάνωσης[740]. Αυτό δεν σημαίνει ότι η Ρώμη ήταν αδιάφορη απέναντι στην οργάνωση των Κοινών· στο Κοινό των Θεσσαλών παρατηρούμε μια σαφή ρωμαϊκή παρέμβαση στη θεσμική οργάνωση, όταν ο Φλαμινίνος το 194 π.Χ. προκειμένου να αντιμετωπίσει τις ταραχές που είχαν ξεσπάσει στη Θεσσαλία όρισε τιμοκρατικά κριτήρια για τη συμμετοχή των πολιτών στα αξιώματα[741]. Η ολιγαρχικοποίηση μπορεί να μην αποτελούσε επίσημη πολιτική της Ρώμης· ήταν όμως η πολιτική που ακολουθούσε συχνά προκειμένου να αποκαταστήσει την κοινωνική ειρήνη.

Συνοψίζοντας θα μπορούσαμε να πούμε ότι τα Κοινά αυτής της περιόδου μεταξύ των οποίων και τα Κοινά της Θεσσαλίας είχαν σημαντικά περιθώρια ελευθερίας σε τομείς όπως η θεσμική οργάνωση, η δικαιοσύνη ή η οικονομία. Οι ρωμαϊκές παρεμβάσεις είναι συγκυριακές και συνήθως έχουν ως στόχο να δώσουν λύση σε προβλήματα που αδυνατεί να αντιμετωπίσει το Κοινό. Από την άλλη πλευρά, η εξωτερική τους πολιτική υπόκειτο σε σημαντικούς περιορισμούς και δεν μπορούσε να είναι αντίθετη με αυτή της Ρώμης. Αυτά ήταν άλλωστε τα όρια της «ελευθερίας» του Φλαμινίνου η οποία αποτελεί το εφαλτήριο για την ανάπτυξη του ομοσπονδιακού φαινομένου στη Θεσσαλία.

[740] Heller 2012.

[741] Liv. XXXIV 51, 4–6. Βλ. Κεφ. ΙΙΙΑ1 (Ιστορική εξέλιξη).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

IV. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Η παρούσα εργασία μελέτησε το ομοσπονδιακό φαινόμενο στον θεσσαλικό χώρο κατά την ύστερη Ελληνιστική εποχή και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους, από τον 2ο αι. π.Χ. έως τα τέλη του 3ου αι. μ.Χ. Συγκεκριμένα, έγινε λόγος για πέντε ομοσπονδιακά κράτη που αναπτύχθηκαν στη Θεσσαλία αυτήν την περίοδο, τα Κοινά των Θεσσαλών, των Μαγνήτων, των Περραιβών, των Αινιάνων και των Οιταίων. Με βάση τις επιγραφές και τα χωρία της αρχαίας γραμματείας που συγκεντρώθηκαν, μελετήθηκαν όσο το δυνατόν περισσότερες πτυχές των εν λόγω ομοσπονδιακών κρατών σχετικές με την πολιτική τους οργάνωση, τους θεσμούς, τα όριά τους, την απόδοση δικαιοσύνης και πολιτικών δικαιωμάτων, την εξωτερική πολιτική, την άμυνα, την οικονομία και τη λατρεία. Ταυτόχρονα, στο β΄ υποκεφάλαιο του τρίτου κεφαλαίου της εργασίας επιχειρήθηκε η σύγκρισή τους με άλλα ομοσπονδιακά κράτη της ίδιας περιόδου.

Με βάση τη μελέτη που προηγήθηκε μπορούμε να εξάγουμε τα ακόλουθα συμπεράσματα:

Ι. Η Θεσσαλία αποτελεί μια από τις ελάχιστες γεωγραφικές ενότητες του αρχαίου ελληνικού κόσμου όπου το ομοσπονδιακό φαινόμενο παρουσιάζει τόσο μεγάλη ποικιλία. Η συνύπαρξη πολλών εθνών στην ίδια περιοχή (Θεσσαλοί και *περίοικοι*) ως συνέπεια της ιστορικής εξέλιξης της Θεσσαλίας είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία Κοινών από διάφορα έθνη του θεσσαλικού χώρου, κάτι που δεν συμβαίνει σε άλλες περιοχές, όπως για παράδειγμα στη Βοιωτία όπου υπήρχε μόνο ένα έθνος και κατά συνέπεια ένα Κοινό. Τα έθνη αυτά, αν και βρίσκονταν επί αιώνες υπό την κυριαρχία των Θεσσαλών και έπειτα των Μακεδόνων και των Αιτωλών δεν είχαν αφομοιωθεί από αυτούς, αλλά διατηρούσαν τη δική τους διακριτή οργάνωση. Αυτό διευκόλυνε τη δημιουργία ομοσπονδιακών κρατών από αυτά τα έθνη τον 2ο αι. π.Χ.· από την άλλη πλευρά όμως, η πολύχρονη ώσμωση μεταξύ Θεσσαλών και *περιοίκων* ήταν αυτή που διευκόλυνε και τη σταδιακή ενσωμάτωσή τους στο Κοινό των Θεσσαλών, όταν τα δικά τους Κοινά καταργήθηκαν από τη Ρώμη. Δημιουργήθηκε, επομένως, στη Θεσσαλία ένα «πολυεθνικό» Κοινό στο οποίο είχαν ενταχθεί έως τα τέλη του 1ου αι. π.Χ. όλοι οι *περίοικοι* (πλην των Μαγνήτων). Συνεπώς, παρατηρούμε ότι οι ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούσαν στον θεσσαλικό χώρο (συνύπαρξη πολλών εθνών, αυτονομία και ταυτόχρονη εξάρτηση των περίοικων εθνών από τους Θεσσαλούς) είχαν άμεσο αντίκτυπο στο ομοσπονδιακό φαινόμενο: δημιουργία πολλών Κοινών σε ένα ενιαίο γεωγραφικό χώρο, αλλά και ενός «πολυεθνικού» Κοινού. Φυσικά πρέπει να ληφθεί υπόψη και ο ρόλος της Ρώμης, η οποία ήταν αυτή που έδωσε ώθηση τόσο στη διαδικασία του πολλαπλασιασμού των Κοινών του θεσσαλικού χώρου όσο και στη μετέπειτα δημιουργία ενός ενιαίου ομοσπονδιακού

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

κράτους· ωστόσο, οι εξελίξεις αυτές δεν θα ήταν δυνατές αν δεν συνέτρεχαν οι παραπάνω συνθήκες, ενώ η Ρώμη λειτούργησε ως καταλύτης αυτών των εξελίξεων.

ΙΙ. Η παρούσα εργασία κατέδειξε ότι παρά τα πενιχρά δεδομένα τα Κοινά των *περιοίκων* (Μαγνήτων, Περραιβών, Αινιάνων και Οιταίων) αποτελούν ομοσπονδιακά κράτη εξίσου αναπτυγμένα σε διάφορους τομείς (θεσμικό, οικονομικό, λατρευτικό, δικαιοσύνη) όσο και το Κοινό των Θεσσαλών ή άλλα μείζονα Κοινά αυτής της περιόδου, όπως των Αιτωλών, των Αχαιών και των Βοιωτών, τα οποία αποτελούν συνήθως το επίκεντρο της έρευνας. Ορισμένα εξ αυτών, όπως το Κοινό των Μαγνήτων, επέδειξαν αξιοσημείωτη μακροβιότητα μένοντας ενεργά έως και το τέλος της Αυτοκρατορικής περιόδου, ενώ η προσεκτική μελέτη των διαθέσιμων επιγραφών καταδεικνύει ότι τα Κοινά αυτά ήταν απολύτως λειτουργικά και ικανά να χειριστούν ποικίλες υποθέσεις (π.χ. στον τομέα της δικαιοσύνης ή της εξωτερικής πολιτικής). Υπό αυτό το πρίσμα η μελέτη τους μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη διερεύνηση του ομοσπονδιακού φαινομένου κατά την ύστερη Ελληνιστική περίοδο και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους. Αναμφίβολα η δημοσίευση νέων επιγραφών σχετικά με τα Κοινά των *περιοίκων* θα συμβάλλει στην πληρέστερη κατανόηση της οργάνωσής τους (ιδίως όσον αφορά τα Κοινά των Περραιβών, των Αινιάνων και των Οιταίων)· ωστόσο, η συμπερίληψή τους στη σύγχρονη διεθνή βιβλιογραφία είναι επιβεβλημένη.

ΙΙΙ. Η μελέτη των Κοινών της Θεσσαλίας καταδεικνύει ότι τα Κοινά της ύστερης Ελληνιστικής εποχής τα οποία ιδρύθηκαν με πρωτοβουλία των Ρωμαίων, από τον 2ο αι. π.Χ. κ.ε., δεν αποτελούσαν απλώς «μαριονέτες» της Ρώμης, δηλαδή κράτη ανάξια λόγου τα οποία είχαν ως μόνη λειτουργία την εξυπηρέτηση της ρωμαϊκής πολιτικής και έπειτα, κατά την Αυτοκρατορική εποχή, την προώθηση της αυτοκρατορικής λατρείας. Αν και η εξωτερική τους πολιτική καθοριζόταν σε μεγάλο βαθμό από τη Ρώμη, τα Κοινά που ιδρύονται ή επανιδρύονται από τον 2ο αι. π.Χ. κ.ε. αποτελούσαν οργανωμένες πολιτικές οντότητες οι οποίες, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, διέθεταν θεσμούς ικανούς να αντιμετωπίσουν ποικίλα ζητήματα σε μια εποχή κρίσεων κατά την οποία οι μεμονωμένες πόλεις–κράτη αποδεικνύονταν ανίσχυρες. Κατά την περίοδο που εξετάζουμε το ομοσπονδιακό φαινόμενο είναι ευρύτατα διαδεδομένο σε ολόκληρο τον ελληνικό κόσμο γεγονός που καταδεικνύει την αποτελεσματικότητά του, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι οι Ρωμαίοι ήταν αυτοί που έδωσαν ώθηση στην επέκτασή του. Άλλωστε, τα ομοσπονδιακά κράτη υπήρξαν πολύτιμο όργανο για τη ρωμαϊκή διοίκηση έως και το τέλος της Αυτοκρατορικής εποχής, όπως αποδεικνύουν τα Κοινά των Θεσσαλών και των Μαγνήτων. Συνεπώς, η ύστερη Ελληνιστική και Αυτοκρατορική περίοδος δεν πρέπει να

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

θεωρείται μια περίοδος παρακμής όσον αφορά το ομοσπονδιακό φαινόμενο, όπως πίστευε η παλαιότερη ιστοριογραφία.

IV. Η μελέτη του ομοσπονδιακού φαινομένου στη Θεσσαλία καταδεικνύει αφενός την ευελιξία και την προσαρμοστικότητα των ομοσπονδιακών θεσμών και αφετέρου την πολυπλοκότητά τους. Τα Κοινά της Θεσσαλίας αναπτύχθηκαν σε μια περίοδο που σημαδεύτηκε από αλλεπάλληλους πολέμους και κοινωνικές αναταραχές· παρόλα αυτά, κατάφεραν να διατηρηθούν και να λειτουργήσουν με αποτελεσματικότητα, ενώ δύο εξ αυτών, τα Κοινά των Θεσσαλών και των Μαγνήτων, συνέχισαν να υπάρχουν έως τα τέλη του 3ου αι. μ.Χ. Το γεγονός αυτό είναι ενδεικτικό της προσαρμοστικότητας του ομοσπονδιακού φαινομένου, αλλά και της αποτελεσματικότητάς του· τα Κοινά ήταν ικανά να ανταποκρίνονται κάθε φορά στις νέες πραγματικότητες που διαμορφώνονταν. Η ενσωμάτωση της αυτοκρατορικής λατρείας στις πρακτικές τους αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα, όπως επίσης και το γεγονός ότι αποτελούσαν βραχίονα της ρωμαϊκής διοίκησης κατά την Αυτοκρατορική περίοδο. Παράλληλα, τα Κοινά της Θεσσαλίας, αν και σε γενικές γραμμές ακολουθούν την ίδια οργάνωση με άλλα Κοινά της ίδιας περιόδου, παρουσιάζουν αξιοσημείωτες ιδιαιτερότητες, όπως για παράδειγμα στον τομέα της δικαιοσύνης ή του διαμοιρασμού προνομίων μεταξύ των πόλεων του Κοινού αποδεικνύοντας την ποικιλομορφία του ομοσπονδιακού φαινομένου. Τόσο η επισκόπηση της οργάνωσής τους όσο και η σύγκρισή τους με άλλα Κοινά κατέδειξε πως μολονότι σε πολλούς τομείς τα Κοινά της Θεσσαλίας ακολουθούν την τυπολογία των ομοσπονδιακών κρατών της εποχής, διάφορα στοιχεία της οργάνωσής τους οφείλονται στις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούσαν στον θεσσαλικό χώρο. Συνεπώς, η μελέτη των Κοινών της Θεσσαλίας καταδεικνύει τη σημασία των τοπικών ιδιαιτεροτήτων για τα ομοσπονδιακά κράτη επιβεβαιώνοντας το συμπέρασμα της σύγχρονης ιστοριογραφίας, ότι δηλαδή το ομοσπονδιακό φαινόμενο δεν ήταν ενιαίο και αδιαφοροποίητο.

V. Συνολικά, η παρούσα εργασία αποτελεί μια προσπάθεια να τεθεί ένα νέο σημείο αφετηρίας για τη μελέτη του ομοσπονδιακού φαινομένου στη Θεσσαλία. Για τον λόγο αυτό συγκεντρώνει σε *corpus* το σύνολο των δημοσιευμένων επιγραφών σχετικά με τα Κοινά αυτά, συζητά τη σχετική βιβλιογραφία που υπάρχει ήδη από τον 19ο αιώνα και αναλύει την οργάνωση των Κοινών της Θεσσαλίας από τον 2ο αι. π.Χ. έως τον 3ο αι. μ.Χ. συγκρίνοντάς τα μεταξύ τους, αλλά και με άλλα Κοινά της ίδιας περιόδου. Έγινε προσπάθεια ώστε να καλυφθούν όσο το δυνατόν περισσότερες πτυχές της οργάνωσης των Κοινών της Θεσσαλίας κατά την υπό εξέταση περίοδο· ωστόσο, δεν ήταν δυνατόν να καλυφθούν με λεπτομέρεια εξειδικευμένα ζητήματα τα οποία, αν και σχετίζονται

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

άμεσα με τα Κοινά της Θεσσαλίας, εκφεύγουν από τη στοχοθεσία της παρούσας εργασίας η οποία είναι να δοθεί μια ολοκληρωμένη και σύγχρονη περιγραφή της ιστορίας και της οργάνωσης των Κοινών της Θεσσαλίας της ύστερης Ελληνιστικής εποχής και των Αυτοκρατορικών χρόνων, αλλά και να ενταχθούν αυτά τα Κοινά (ιδίως των *περιοίκων*) στη σύγχρονη συζήτηση σχετικά με το ομοσπονδιακό φαινόμενο. Στο πλαίσιο αυτό, χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης ζητήματα όπως αυτό του συνοικισμού της Δημητριάδας και συνακόλουθα των ορίων του Κοινού των Μαγνήτων, καθώς και το ζήτημα των αξιωματούχων, ιδίως των *στρατηγών* του Κοινού των Θεσσαλών και δευτερευόντως του Κοινού των Μαγνήτων. Μια νέα μελέτη σχετικά με τους *στρατηγούς* και την προσωπογραφία των δύο αυτών ομοσπονδιακών κρατών είναι επιβεβλημένη, δεδομένου του όγκου των στοιχείων που υπάρχουν, αλλά και της παλαιότητας των προηγούμενων προσεγγίσεων πολλά σημεία των οποίων έχουν αμφισβητηθεί από διάφορους ερευνητές. Τέλος, η παρούσα εργασία κατέδειξε ότι είναι απαραίτητη μια νέα έκδοση των επιγραφών της Θεσσαλίας. Πολλές επιγραφές, ιδίως απελευθερωτικές, δεν έχουν μελετηθεί εκ νέου από την έκδοσή τους στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, γεγονός που καθιστά επιβεβλημένη την επανέκδοσή τους από τη στιγμή μάλιστα που η εύρεση νέων επιγραφών θέτει υπό αμφισβήτηση τις υπάρχουσες εκδόσεις. Συνεπώς, η παρούσα εργασία αποτελεί εφαλτήριο για περαιτέρω μελέτη και διερεύνηση τόσο του ομοσπονδιακού φαινομένου στη Θεσσαλία όσο και άλλων πτυχών της ιστορίας της αρχαίας Θεσσαλίας.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Β΄ ΜΕΡΟΣ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

TESTIMONIA

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία βασίζεται σε επιγραφικές μαρτυρίες και χωρία της αρχαίας γραμματείας. Οι επιγραφές αποτελούν τις σημαντικότερες μαρτυρίες για τα Κοινά της Θεσσαλίας· ιδίως για τα Κοινά των *περιοίκων* (Μαγνήτων, Περραιβών, Αινιάνων και Οιταίων) συνιστούν μοναδικό τεκμήριο, δεδομένου ότι οι μαρτυρίες των αρχαίων συγγραφέων είναι φειδωλές έως ανύπαρκτες. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιγραφές καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος του *corpus* των πηγών (301 επιγραφές έναντι 16 χωρίων).

Στο παρόν *corpus* οι πηγές ταξινομούνται ανά Κοινό με την εξής σειρά: Θεσσαλοί, Μάγνητες, Περραιβοί, Αινιάνες και Οιταίοι. Για κάθε Κοινό παρουσιάζονται πρώτα οι επιγραφές και έπειτα τα χωρία των αρχαίων συγγραφέων (αν υπάρχουν). Προκειμένου ο τρόπος αναφοράς των πηγών να είναι ομοιόμορφος και πρακτικός, κάθε πηγή (επιγραφή ή χωρίο) φέρει έναν μοναδικό «κωδικό» ο οποίος προκύπτει από τα αρχικά κάθε Κοινού και τον αύξοντα αριθμό της παρουσίασης στο *corpus*: **ΚΘ** για το Κοινό των Θεσσαλών, **ΚΜ** για το Κοινό των Μαγνήτων, **ΚΠ** για το Κοινό των Περραιβών, **ΚΑ** για το Κοινό των Αινιάνων και **ΚΟ** για το Κοινό των Οιταίων. Για το Κοινό των Θεσσαλών παρουσιάζονται 237 επιγραφές και 13 χωρία· για το Κοινό των Μαγνήτων 40 επιγραφές και 3 χωρία· για το Κοινό των Περραιβών 9 επιγραφές· για το Κοινό των Αινιάνων 12 επιγραφές και για το Κοινό των Οιταίων μία επιγραφή.

Η παρουσίαση των επιγραφών ακολουθεί τις εξής αρχές. Πρώτα παρατίθενται οι επιγραφές του εκάστοτε Κοινού, δηλαδή οι πράξεις–αποφάσεις των θεσμικών του οργάνων (ως επί το πλείστον ψηφίσματα και τιμητικές επιγραφές). Έπειτα, ακολουθούν οι επιγραφές που προέρχονται είτε από τις πόλεις–μέλη του Κοινού είτε από ξένες πόλεις και για οποιονδήποτε λόγο αναφέρονται στο Κοινό ή χρονολογούνται με βάση τους ομοσπονδιακούς αξιωματούχους[742].

Στη συνέχεια, οι επιγραφές ταξινομούνται με πρώτο κριτήριο το είδος, δεύτερο τον τόπο προέλευσης και τρίτο τη χρονολογία[743]. Ειδικότερα, προηγούνται τα ψηφίσματα του

[742] Οι επιγραφές αυτές αποτελούν «έμμεσες» μαρτυρίες» για την ύπαρξη ενός Κοινού· είναι όμως πολύ σημαντικές, δεδομένης της σπανιότητας των ομοσπονδιακών ψηφισμάτων, ενώ για ορισμένες περιόδους αποτελούν τις μοναδικές ενδείξεις που τεκμηριώνουν την ύπαρξη ενός Κοινού. Η πλειονότητα των επιγραφικών μαρτυριών ανήκουν σε αυτή την κατηγορία.

[743] Για την τυπική τάξη των επιγραφικών εκδόσεων, βλ. Πίκουλας 2012², 88· Guarducci 2019², 121 κε.· Πρβλ. Woodhead 2014², 79–98.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Κοινού[744] και ακολουθούν οι τιμητικές επιγραφές και οποιαδήποτε άλλη επιγραφή του Κοινού (κατάλογοι, αναθηματικές). Ακολούθως, παρουσιάζονται τα ψηφίσματα των πόλεων του Κοινού που χρονολογούνται με βάση τους ομοσπονδιακούς αξιωματούχους, έπειτα τα ψηφίσματα ξένων πόλεων που αναφέρονται στο εκάστοτε Κοινό, και στη συνέχεια, κατάλογοι, απελευθερωτικές και αναθηματικές επιγραφές πόλεων του Κοινού που χρονολογούνται με βάση τους αξιωματούχους του Κοινού ή αναφέρονται στο Κοινό[745]. Τέλος, σε ειδική κατηγορία ομαδοποιούνται μεμονωμένες επιγραφές που δεν ανήκουν στις προαναφερθείσες κατηγορίες (π.χ. επιτύμβιες ή απροσδιόριστου είδους).

Όσον αφορά τον τόπο προέλευσης, προηγούνται οι επιγραφές του θεσσαλικού χώρου και έπονται εκείνες που προέρχονται από περιοχές εκτός Θεσσαλίας. Ειδικότερα, πρώτα παρουσιάζονται οι επιγραφές που προέρχονται από την πρωτεύουσα κάθε Κοινού, έπειτα από τις υπόλοιπες πόλεις του Κοινού και τέλος από τις πόλεις εκτός του Κοινού (πρώτα από τις θεσσαλικές και έπειτα από τις εκτός Θεσσαλίας πόλεις). Οι πόλεις κάθε περιοχής παρουσιάζονται με αλφαβητική σειρά. Για παράδειγμα, για το Κοινό των Θεσσαλών, πρώτα παρουσιάζονται οι επιγραφές που προέρχονται από τη Λάρισα και το ομοσπονδιακό ιερό στα Φίλια, έπειτα από τις άλλες πόλεις της κυρίως Θεσσαλίας (ξεκινώντας από την Πελασγιώτιδια και έπειτα την Εστιαιώτιδα, τη Θεσσαλιώτιδα και τέλος τη Φθιώτιδα), στη συνέχεια από τις πόλεις των περιοικίδων περιοχών με κατεύθυνση από την Αχαϊα Φθιώτιδα και την περιοχή του Σπερχειού (Αινίς, Μαλίς) προς τη Μαγνησία και την Περραιβία και τέλος από τις πόλεις εκτός Θεσσαλίας.

Τέλος, οι επιγραφές κάθε πόλεως τοποθετούνται κατά χρονολογική σειρά. Η χρονολόγηση την οποία ακολουθούμε είναι κατά κανόνα αυτή που προτείνει η έκδοση του κειμένου που χρησιμοποιούμε στο παρόν *corpus*. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ωστόσο, οι εκδόσεις είναι αρκετά παλιές, με αποτέλεσμα να έχουν υπάρξει νεώτερες προτάσεις χρονολόγησης των επιγραφών. Σε αυτή την περίπτωση, αναφέρουμε και τις νεώτερες

[744] Τα περισσότερα ψηφίσματα που σώζονται είναι τιμητικά. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ως τιμητικά νοούνται όχι μόνο όσα αποδίδουν τιμές, αλλά και όσα αποδίδουν προνόμια, καθώς όπως επισημαίνει η Guarducci (2019[2], 152): «Μεταξύ τιμών και προνομίων υπάρχει ουσιώδης συγγένεια, γιατί, αν το σκεφτεί κανείς, οι τιμές είναι κατά βάθος προνόμια, και τα προνόμια τιμές. […] Οι τιμές δηλαδή μπορούν να θεωρηθούν προνόμια που παραχωρούνται εφάπαξ, ενώ τα προνόμια, αντιστρόφως, τιμές διαρκείας…». Ως εκ τούτου, στην παρούσα εργασία δεν διακρίνουμε τα ψηφίσματα σε προξενικά, ψηφίσματα πολιτείας κτλ.

[745] Οι κατηγορίες ποικίλουν ανάλογα με το διαθέσιμο υλικό που υπάρχει για κάθε Κοινό.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

χρονολογήσεις σημειώνοντας σε παρένθεση τη βιβλιογραφική αναφορά στην οποία βρίσκεται κάθε χρονολόγηση[746].

Περνώντας στην περιγραφή των λημμάτων οφείλουμε να επισημάνουμε ότι κάθε λήμμα (**ΚΘ 1** κτλ.) αντιστοιχεί σε έναν ενεπίγραφο λίθο, στο οποίο μπορεί να υπάρχουν περισσότερες από μία επιγραφές· για παράδειγμα περισσότερα του ενός ψηφίσματα ή περισσότερες από μία απελευθερώσεις. Δεν έχουμε χωρίσει τις επιγραφές του ίδιου λίθου σε διαφορετικά λήμματα, παρά μόνο στην περίπτωση που ανήκουν σε διαφορετικό είδος (π.χ. ένα ψήφισμα και μια απελευθερωτική). Στην περίπτωση αυτή οι διαφορετικές επιγραφές καταγράφονται σε διαφορετικό λήμμα, μολονότι βρίσκονται στον ίδιο λίθο.

Επίσης, πρέπει να τονιστεί ότι για πρακτικούς λόγους έχουμε ακολουθήσει ενιαία στιχαρίθμιση σε κάθε λήμμα, ακόμη κι αν πρόκειται για επιγραφές που βρίσκονται σε διαφορετική πλευρά ή στήλη του ίδιου λίθου. Αναμφίβολα, η πλευρά και η στήλη δηλώνονται με λατινικούς χαρακτήρες, ώστε ο αναγνώστης να έχει όσο το δυνατόν πληρέστερη εικόνα του λίθου. Σε κάθε λήμμα παρέχονται οι εξής πληροφορίες: είδος, χρονολόγηση, εκδόσεις, κείμενο.

Για το είδος και τη χρονολόγηση ισχύουν όσα αναφέρθηκαν παραπάνω. Όσον αφορά τις εκδόσεις του κειμένου κάθε επιγραφής, αναφέρονται οι σημαντικότερες, με έμφαση στις πιο πρόσφατες, ενώ στα περισσότερα λήμματα παρέχεται και επιπλέον βιβλιογραφική τεκμηρίωση με επιλογή μεταξύ των σημαντικότερων δημοσιεύσεων που σχετίζονται με την προβληματική της εργασίας[747]. Ο παρών κατάλογος εξάλλου δεν στοχεύει στην εξαντλητική παρουσίαση των δεδομένων κάθε επιγραφής, αλλά επιδιώκει να συγκεντρώσει και να ταξινομήσει το σύνολο του επιγραφικού υλικού που είναι διαθέσιμο για τη μελέτη των Κοινών της Θεσσαλίας και το οποίο βρίσκεται

[746] Πρέπει να σημειωθεί ότι η τοποθέτηση των απελευθερωτικών επιγραφών σε χρονολογική σειρά υπήρξε αρκετά δύσκολη λόγω της ύπαρξης πληθώρας απελευθερωτικών πράξεων στον ίδιο λίθο, οι οποίες εκτείνονται σε πολλές δεκαετίες ή ακόμη και αιώνες. Επίσης, η παλαιότητα των εκδόσεων και οι χρονολογήσεις μεταγενέστερων ερευνητών καθιστούν επιτακτική την επανέκδοση των απελευθερωτικών επιγραφών της Θεσσαλίας (βλ. Zelnick-Abramovitz 2013, 151 σημ. 1).

[747] Για λόγους ομοιομορφίας, συντομογραφούνται μόνο οι επιγραφικές εκδόσεις (*corpora*), ενώ για τις επιγραφές που είναι δημοσιευμένες σε περιοδικές ή άλλου είδους εκδόσεις δίνεται παραπομπή στη βιβλιογραφία, όπως συμβαίνει και στην υπόλοιπη εργασία.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

διασκορπισμένο σε διάφορες δημοσιεύσεις (μονογραφίες, άρθρα, συλλογικούς τόμους, πρακτικά συνεδρίων, διδακτορικές διατριβές…) ή *corpora*[748].

Όσον αφορά το κείμενο της επιγραφής που παρατίθεται υιοθετήσαμε, κατά κανόνα, τη νεώτερη δημοσιευμένη έκδοση, ακολουθώντας πιστά το κείμενο πλην των αλλαγών στην αρίθμηση των στίχων που αναφέραμε παραπάνω. Η έκδοση που χρησιμοποιούμε για κάθε επιγραφή δηλώνεται με αστερίσκο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, κάτω από το κείμενο της επιγραφής παρατίθενται σε κριτικό υπόμνημα (*Apparatus Criticus*) οι σημαντικότερες διορθώσεις που έχουν γίνει μετά τη δημοσίευσή του.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι στο *corpus* δεν συμπεριλήφθηκαν αποσπασματικές επιγραφές οι οποίες δυνητικά θα μπορούσαν να αποτελέσουν (αν σώζονταν περισσότεροι στίχοι αυτών) μαρτυρίες[749].

Σχετικά με τα χωρία της αρχαίας γραμματείας, επισημαίνεται ότι έχουν ταξινομηθεί κατά χρονολογική σειρά, από τον αρχαιότερο στον νεώτερο συγγραφέα. Για κάθε συγγραφέα δίνεται η έκδοση του κειμένου που χρησιμοποιήθηκε και τα κυριότερα υπομνήματα (*commentaries*) που αντιστοιχούν στο έργο ή έργα από τα οποία προέρχονται τα χωρία. Η αρίθμηση ακολουθεί την ίδια λογική με αυτή των επιγραφικών μαρτυριών (π.χ. **ΚΘ 1** κτλ.).

Ακολουθούν τρία διαγράμματα τα οποία οπτικοποιούν το επιγραφικό *corpus* της εργασίας. Στο πρώτο («Είδη επιγραφών συνολικά») παρατηρούμε ότι η μεγαλύτερη κατηγορία επιγραφικών μαρτυριών είναι οι απελευθερωτικές επιγραφές, ενώ ακολουθούν τα ψηφίσματα και οι τιμητικές επιγραφών των Κοινών, έπειτα τα ψηφίσματα και οι τιμητικές επιγραφών των πόλεων (των Κοινών ή εκτός των Κοινών) και τέλος οι λοιπές επιγραφές (κατάλογοι, επιτύμβιες, αναθηματικές, επιστολές κτλ.). Στο δεύτερο («Είδη επιγραφών ανά Κοινό»), απεικονίζεται η κατανομή των ειδών των επιγραφικών μαρτυριών ανά Κοινό, ενώ στο τρίτο («Αριθμός επιγραφών ανά Κοινό») παρουσιάζεται ο συνολικός αριθμός των επιγραφικών μαρτυριών για κάθε Κοινό.

---

[748] Καταβλήθηκε η μέγιστη δυνατή προσπάθεια για τη συγκέντρωση του συνόλου των δημοσιευμένων επιγραφών–μαρτυριών για την παρούσα έρευνα, προσπάθεια που απέδειξε πόσο επιτακτική είναι η ανάγκη ενός νέου επιγραφικού *corpus* για τη Θεσσαλία (βλ. Pikoulas [υπό έκδοση]· πρβλ. Οικονομάκη, Τζιφόπουλος 2015, 27 για τα πλεονεκτήματα του *corpus* έναντι των μεμονωμένων δημοσιεύσεων).

[749] Ενδεικτικά: τιμητικές ή αναθηματικές επιγραφές στις οποίες δεν σώζεται το όνομα του τιμώντος/αναθέτη (θα μπορούσε να είναι είτε το Κοινό είτε κάποια πόλη ή ακόμη και κάποιος ιδιώτης) ή απελευθερωτικές από τις οποίες λείπει η φράση χρονολόγησης (π.χ. αναφορά στον επικεφαλής του Κοινού).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Είδη επιγραφών συνολικά

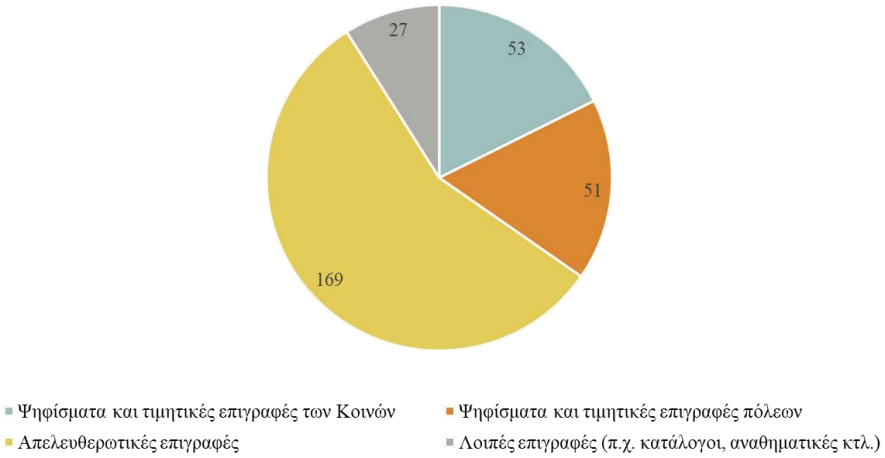

Είδη επιγραφών ανά Κοινό

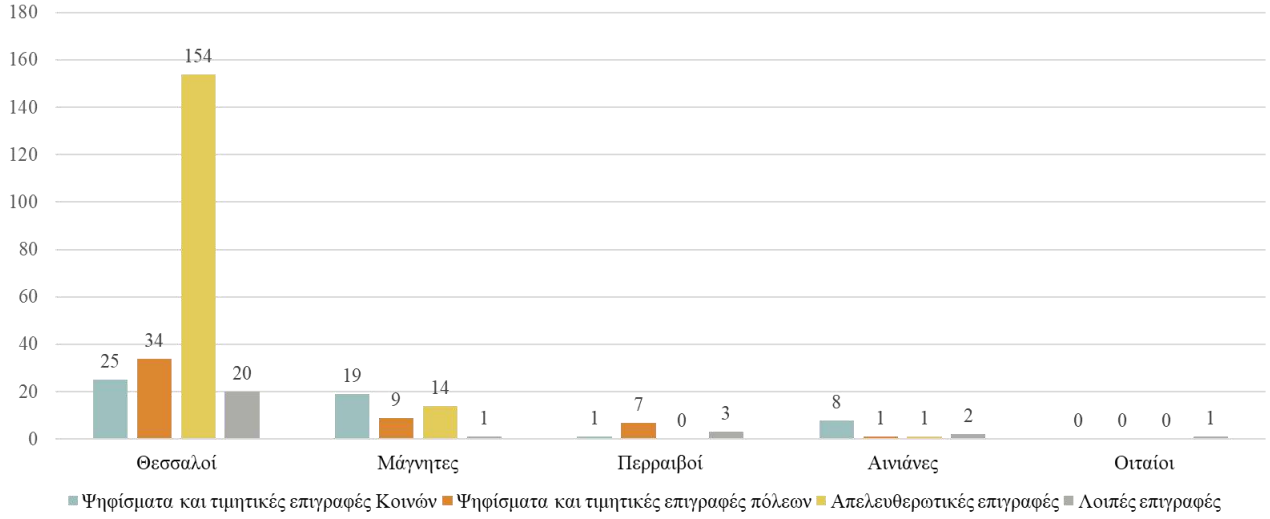

Αριθμός επιγραφών ανά Κοινό

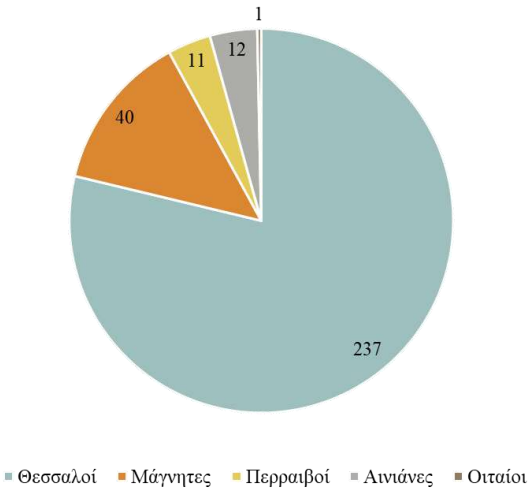

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Α. ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΩΝ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

Ι. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΛΑΡΙΣΑ

ΚΘ 1

Τιμητικό ψήφισμα για τον Λαρισαίο *Ἀριστοκλῆ Ἀριστοκλέους*

196–146 π.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1910, 332–339 (*McDevitt* 329)· Moretti, *ISE* 103*

Πρβλ. Robert 1925, 237 σημ. 1· Gauthier 1972, 342–343· Kramolisch 1978, 55 (*SEG* 28, 505)

[Ἀγαθῆι τύχηι]·
[Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσαλῶν]
[..]π[- - -, - - - - - - - - - - - - - ἱππαρχοῦντος δὲ]
[Π]ολλέου τ[οῦ - - - -, γραμματεύοντος τῶν]
συνέδρων [- -]-
[ο]υ, ταραντιν[αρχοῦντος - - - - - - - - - - - - - - - -]
[το]ῦ Πτολεμαί[ου -],
κληρωθέντων τ[ῶν γραμματέων - - - - - - - - - - -]
τοῦ Φιλοκράτους [καὶ - - - - - - - - - - - - - - - - -]
τοῦ Σίμμου Κιεριέω[ν· μηνὸς - - - - - - - - - - - - -]
καὶ δεκάτῃ·
ἐπειδὴ Ἀριστοκλῆς Ἀρ[ιστοκλέους Λα]-
[ρι]σαῖος καὶ ἐν ἄλλοις μὲ[ν τὰς καθ' αὑτὸν πα]-
[ρ]είσχηται χρείας καὶ καθ' ἰδ[ίαν ταῖς πό]-
[λ]εσιν καὶ κατὰ κοινὸν Θεσσαλ[οῖς σπου]-
δῆς καὶ φιλοτιμίας οὐθὲν ἐνλε[ίπων],
καὶ ἐν τῶι καθ' ἑαυτὸν δὲ ἐπιτηδ[εύ]-
ματι ἀναστρέφεται ἐπιεικῶς καὶ συνε-
τικῶς ἐν τοῖς κριτηρίοις, τηρῶν ἅμα τὴ[ν]
ἐνχειριζομένην ἑαυτῶι πίστιν ὁσίως
καὶ δικαίως· καὶ μετὰ ταῦτα παρακλη-
θεὶς ὑπό τε τῶν κοινῶν ἀρχόντων καὶ τ[ῶν]
συνέδρων ἐπέδωκεν ἑαυτὸν ἐπί τ[ε]
τὰς δίκας τὰς τεθείσας κατὰ τὸ σύμβ[ο]-
λον τὸ κείμενον Θεσσαλ[ο]ῖς πρὸς Περρα[ι]-
βούς· καὶ εἰπόντος κρίσεις περὶ τῶν ἐκ το[ῦ]
ἔθνους μετὰ τῶν συμπαρακληθέντων
μετὰ πάσης φιλοτιμίας· καὶ τοῦτο ἐποίη-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

σεν δωρεάν· ἵνα οὖν καὶ οἱ Θεσσαλοὶ φαίνων-
ται μνημονεύοντες τῶν χρησίμων ἀν-
δρῶν τῶι ἔθνει γενομένων· ἔδοξε τοῖς Θεσσα-
[λ]οῖς ἐπαινέσαι τε Ἀριστοκλῆν Ἀριστοκλέ-
[ους Λαρ]ισαῖον ἐπὶ τῆι πρὸς τὸ ἔθνος ἐκτε-
[νείαι καὶ στεφανῶσαι α]ὐτὸν θα[λ]λ[ο]ῦ [σ]τ[ε]-
[φάνωι -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 2

Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τη Μίλητο

ca. 180 π.Χ. (Helly, *Gonnoi* I)· ca. 150 π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 508· *IG* IX 2 add. p. xiv

Πρβλ. Helly, *Gonnoi* I 115· Kramolisch 1978, 60· *BE* 2013, 224 (*SEG* 61, 460)

[- -]τον[- - - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]ως ἐν ἅπασιν α[- - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - -]αι συν[φ]ωνο[ῦ]ν[τ]ες τᾶ πρὸς αὐτοὺς [φιλα-
[γαθ]ίαι καὶ εὐνοίαι τοῦ ἔθνους τοῦ Θεσσαλῶν, ἐπ[αινέ-
σαι δὲ καὶ Φίλτην Ἡρακλείτου τὸν γραμματ[έα αὐ-
τῶν ἐπί τε τῆι ἐνδημίαι ἧι ἐποιήσατο ἀξίως [τῆς]
τε αὐτοῦ πατρίδος καὶ τοῦ Θεσσαλῶν ἔθνους [καὶ ἐπὶ τῶι]
παρεισχῆσθαι τὴν ἀφ’ αὑτοῦ χρείαν ἀνεν[κλήτως],
στεφανῶσαι δὲ αὐτὸν καὶ θαλλοῦ στεφάνωι,
ὑπάρχειν δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τίμια τοῖς τε δικαστα[ῖς]
καὶ τῶι γραμματεῖ αὐτῶν καὶ εἶναι προξένους
καὶ εὐεργέτας Θεσσαλῶν καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺ[ς]
ἐγγόνους αὐτῶν [καὶ] εἶ[να]ι [π]ολι[τείαν αὐτοῖς ἐν]
πά[σαι]ς ταῖς ἐν Θεσσαλίαι πόλεσιν καὶ ἔ[γκτησιν]
καὶ ἀ[σφ]άλειαν καὶ ἀσυλίαν καὶ ἐμ πολέμωι [καὶ ἐν]
[εἰρήνη]ι καὶ τὰ [λο]ιπὰ τίμια ἃ καὶ τοῖς ἄλλοις προ[ξέ-
νοις κ]αὶ εὐ̣ε̣[ργέται]ς ὑπάρχει, πέμψαι [δ’] αὐτοῖς τα[- -]
[- - - - -]κα[- - - - - - - - -] ἑκάστ[ω]ι αὐτῶν καὶ ξένια τ[ὰ ἐκ]
[τοῦ νόμου μέγιστα(?), σ]υνφροντίσαι δὲ καὶ τοὺς κ[ή-
ρυκας τῆς πόλεως], ὅταν ὁ ἀγὼν τῶν Ἐλευθε[ρίων]
[συντελ]ῆ̣ται ἐπὶ τῆς ἀγωνοθεσίας τῆς μελλού[σης]
[- - - - - - - - - -]τον συντελεῖσθαι, [ὅπως] ἂν ἀναγορεύσ[ω]-
[σιν ἐν τῶ]ι ἀγῶνι ὅτι τὸ κοινὸν Θεσσαλῶν στεφανοῖ [χρυ]-
[σῶι στεφ]άνωι τόν τε δῆμον τὸν Μιλησίων καὶ τοὺς [δι]-
κ[αστὰς] Πελλην[αῖ]ον Κ….ου, Καύνιον Ἀριστο[κλεί]-
ου[ς Μιλη]σίους, καὶ τὸν γραμματέα αὐτῶν Φίλτ[ην]
Ἡρ[ακλεί]του Μιλήσιον θαλλοῦ στεφάνωι, ἵνα ἧι σ[υμ]-
φαν[ές], διότι Θεσσαλοὶ τοὺς καλοὺς καὶ ἀγαθοὺ[ς]
τ[ῶ]ν [ἀ]ν[δ]ρῶν ἐπίσ[τ]ανται ταῖς καταξίαις χά[ρισιν]
τιμᾶν, γράψαι δὲ γράμματα Φιλοκράτην τὸ[ν στρα]-
τηγὸν καὶ τοὺς συνάρχοντας πρὸς τὴν [βουλὴν]
καὶ τὸν δῆμον τὸν Μιλησίων ὑπέρ τε τῶν γε[γονό]-
των αὐτοῖς τιμίων παρὰ τοῦ ἔθνους καὶ [ὅπω]ς [οἱ στέ]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

φαν[οι καὶ] τὰ λοιπὰ τίμια τὰ γεγονότα ὑπὸ Θεσσ[αλῶν]
τῶι [τ]ε δήμω[ι] καὶ τοῖς δικασταῖς καὶ τῶι γραμ[μα]-
τεῖ [αὐ]τῶν ἀναγορευ[θῶσ]ιν παρὰ Μιλησίοις [ἐν τοῖς]
[τ]ῶ[ν Διον]υσίων ἀγῶσιν καὶ ἐν τῶι [τῶν] [Διδυ]-
μείων, [καθ' οὓ]ς ἂν καιροὺς συντελῶ[σ]ι [- - - -]
κας ὅτ[αν καὶ οἱ λ]οιποὶ ἀναγορεύ[ωνται στέ]-
φανοι και[- - - - - -]τες [στ]εφάνο[υς(?) χρ]υσο[ῦς - - - - -]
.κρο[- -]σει[- -] κατὰ ν[- - - -]
στρ[ατηγοὺ(?)]ς [- -]στο[- - - -]
τετII[- - - - - - - - - -ἐ]ν Διδύμο[ι]ς καὶ ἐν τῶι ἱερῶι τοῦ [Ἀπόλ]-
λων[ος τοῦ Δελφινίο]υ [ε]ἰς [τὸν] π[ερίβολον - - - - - - - - - -]
των [τ- - - - - - -]ξ.σιλ[- -]
λ[- - - - - - - - - - -]ΓΙ των [- - - - -]αδοI ὅπως ἀν[αγραφῆι]
τὸ [ψήφισμα τόδε] εἰς κίονα λ[ι]θίνην καὶ {αι} ἀνα[τεθῆι]
[ἐν Λαρίσηι — ἐν] τῶι τεμένει τοῦ Διὸς τοῦ [Ἐλευθε]-
[ρίου - - - - - - - -]τος γενόμενος ἐκ τῶν μ[- - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]τους κρίνουσ[ι - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - -] πρεσβευταὶ πρὸς τὴν πόλ[ιν τὴν]
[Μιλησίων ἀνακομίζο]ντες τὰ γράμματα [καὶ τὰ]
γεγονότ[α - - - - - - φιλ]άνθρωπ[α τ]ῷ τε δήμωι καὶ τοῖς δ[ι]-
κασταῖς καὶ [τῶι γ]ραμματεῖ αὐτῶν. ἔγγυος τῆς [π]ρ[οξε]-
νίας Π[α]υ[σανί]ας(?) Κρατεύου Γομφεύς.

Ap. Cr.:

στίχ. 19–22: [... σ]υνφροντίσαι δὲ καὶ τοὺς κ[οι]||[νοὺς ἄρχοντας], ὅταν ὁ ἀγὼν τῶν Ἐλευθε[ρίων]||[συντελ]ῆται ἐπὶ τῆς ἀγωνοθεσίας τῆς μελλού[σης]||[τὸν πέμπ]τον συντελεῖσθαι (*BE* 2013, 224 = *SEG* 61, 460)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 3

Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από την Τέω

post 150 π.Χ.

Γαλλής 1972α, 275–279· Crowther 1997, 355–356 (*SEG* 47, 745)*

Πρβλ. Daux 1973, 249 (*BE* 1973, 240)· Daux 1975, 37–38· Decourt 1990a, 173 (*SEG* 40, 476)· Curty 1995, 37–38

Ἔδοξε τῶι κοινῶι Θεσσαλῶν, ἐπειδὴ Τήϊοι
[σ]υγγενεῖς καὶ φίλοι καὶ εὖνο[ι] ὑπάρχοντες Θεσ-
[σα]λῶν, πέμψαντος πρὸς αὐτοὺς τοῦ ἔθνους
[π]ρεσβευτὴν Βατ[θ]ίαν Βασανέως Γυρτώνιον κα[ὶ]
[πα]ρακαλοῦντος ἐξαποστεῖλαι πρὸς τὸ κοινὸν
[τ]ῶν Θεσσαλῶν ἐπὶ τὴν δικαιοδοσίαν, ἣν ἔδει
[σ]υντελεσθῆναι ἐν τῶι ἐνιαυτῶι τῆς κατὰ Πουλυ-
δάμαντα γραμματείας, δικαστὰς ἄνδρας κα-
λοὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ πίστεις ἔχοντας τῶν μάλ[ι]-
στα τι[μω]μέ[νων παρ'] αὐτοῖς, οἵτινες ἂς μὲν ἂν δ[ύ]-
νωνται τῶν [δικ]ῶν συλλύσουσιν, τὰς δὲ ἄλλας [δι]-
[κ]ῶσ[ιν κ]ατὰ [τοὺ]ς νόμους ἴσως καὶ δικαίως καὶ ἀξ[ί]-
[ως] τῆς [ἐγχειρι]σθησομένης αὐτοῖς πίστ[εως - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 4

Τιμητικό ψήφισμα για τον *Νίκανδρο Νικάνδρου*

ca. 140 π.Χ. (Kramolisch)· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης)

Lolling 1882 344–345· *IG* IX 2, 509*· *IG* IX 2 add. p. xiv

Πρβλ. Kramolisch 1978, 69· Κοντογιάννης 2009, 156–157

Ἀγαθῆ[ι] τύχηι·
[Στρατηγοῦ]ντος τῶν Θεσσαλῶ[ν Λέ]-
[οντος τοῦ Ἀ]γησίππου Λαρισαίο[υ, ἱπ]-
[παρχοῦντος] Παυσανίου τοῦ Κλίτω-
[νος Λαρισαίου], [τ]αραντιναρχοῦντος
[- - - Ἀντιπάτ]ρου τοῦ Πολυνίκου [Λ]α[ρι]-
[σαίου, γραμ]ματεύοντος τῶν σ[τρ]α-
[τηγῶν ἀπὸ τ]ῆς δεκάτης τοῦ Λεσ[χα]-
[νορίο]υ [μηνὸς Ἱ]έρωνος τοῦ Δυνατοῦ Κιε-
[ριέως, ἀπ]ὸ [δὲ] λοιπῶ[ν] ἑπτὰ τοῦ αὐτοῦ μη-
[νὸς - - - - - - - - - - τ]ο[ς] τοῦ Δυνατοῦ Κιεριέως
[ἱερέως δὲ Δ]ιὸ[ς τ]οῦ Ἐλευθερίου Ἀγασίνου
[τοῦ - - - - - - -ο]υ Λαρισαίου·

[ἔδοξε τοῖς συνέδροι]ς Νίκανδρ[ο]ν Νικάν-
[δρου - - - - - - ον] εὐεργέτην Θεσσαλῶν
[εἶναι καὶ ἐκγό]νους αὐτοῦ καὶ ὑπάρχ[ειν]
[αὐτῷ γῆς καὶ οἰκί]ας [ἔγκτησιν]
[- -]

Ap. Cr.:

στίχ. 7–8: γραμ]ματεύοντος τῶν σ[υνέ]|[δρων

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 5

Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τα Μύλασα

ca. 150–130 π.Χ.· ca. 134/133 π.Χ. (Kramolisch)· ca. 168 π.Χ. (Κοντογιάννης)

Durrbach 1886, 431–435· *IG* IX 2, 507· Crowther 1997, 354–357 (*SEG* 47, 744· *BE* 1998, 211 [Helly])*

Πρβλ. Sonne 1888, 60–61· Robert 1926, 479–482· Robert, *OMS* 43–44· Kramolisch 1978, 70· Helly 2001, 254· Κοντογιάννης 2009, 152–153, 165

Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσαλῶν Πολ[λ]ίχου τ̣[οῦ Φρύνου]
[Γ]ομφέως, ἱππαρχοῦντος δ̣ὲ Λ̣α̣τ̣ι̣μ̣ίδου τοῦ Σά[ββ]ου Κιε̣[ριέως(?)],
γραμματεύοντος τῶν συνέδ[ρ]ων Μ[ενεκράτους τοῦ - - - - - - - - - - -]-
.ιου Λαρισαίου· vacat
[Ἐ]π̣ε̣ιδὴ Μυλασε̣ῖ̣ς̣ φ[ίλοι κ]αὶ εὖ[νο]ο̣ι ὑπά[ρχ]ο[ν]τε[ς Θεσσα]-
[λῶν καὶ νῦ]ν̣ πεμψάντων πρὸς αὐτοὺς πρεσβευτὴν καὶ [δι]-
[καστ]α̣γ̣ω̣γ̣ὸν [τὸν δεῖνα τοῦ δεῖνος (*ethnicum*) αἰ]-
[τη]σ̣ό[μενο]ν ἀποστεῖλαι πρὸς [τὸ κοιν]ὸν τ[ῶ]ν Θε[σσαλῶν ἐπὶ]
[τὴν δικ]α̣ιοδοσίαν ἄνδρας τῶν τ̣[ιμωμ]έ̣ν̣ων παρ᾽ α[ὐτοῖς],
[οὓς ἃ]ν̣ ὑπολαμβάνωσιν ἄριστα καὶ [δικαιότατα διεξάξειν(?)]
[τὰς δίκας, προθύμω]ς ὑπήκουσαν τὰ [ἀξιούμενα καὶ ἀπέστειλαν]
[δικαστάς, προ]χειρ[ισ]ά̣[μεν]ο[ι(?) ἄν]δ̣ρας {ι} καλο[ὺς καὶ ἀγαθούς]·
ἔδοξεν τοῖς [Θε]σσαλοῖ[ς] ἐπαινέσαι μὲν τὸν δῆμον τὸν [Μυλα]-
σέων ἐπὶ τῆι καλοκἀγαθίαι [ἣν] ἔ[χ]ει πρὸς Θε[σσ]α[λ]ού[ς, ἐπαινέσαι δὲ]
[κ]αὶ τοὺς ἐξαποσταλέντα[ς] δικαστάς, παραγενο[μένους μὲν κατὰ]
τὸν καθήκοντα καιρόν, ἐνδημήσα[ν]τ[ας δὲ καθὼς ἐπέβαλλεν ἀνδράσι]
καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς, [ἔν] τε τοῖς [κατὰ] τὴν δικαστείαν ἀξίως [ποιησαμένους]
τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἐγχε[ι]ρισθείσης αὐτοῖς πίστεως, [σπεύδοντας]
[τ]ὰ[ς] μὲν [π]λ[ε]ί[στ]α[ς] τῶν [κρίσ]εων συν[λ]ύσα[ντας] τοὺς δια[φερο]-
[μ]ένο[υς] εἰς ὁμ[όν]οιαν καταστῆσαι, τοῖς δ[ὲ] ἄλλοις [- - - - - - - - - -]
[- -]α[- - - - - -] κα[λῶ]ς ἔχον [δι]εξαγηγοχέναι τὰς [κρ]ίσεις ἴσω[ς καὶ δι]-
[καίω]ς, τὴν πλείστην πρόνοιαν ποιούμενοι τ[ῶ]ν ἐπὶ τὸ θεῖον(?)
[εὐσεβ]ησάντων ευ[- -]σ[- -]υ. καὶ τῆς ΙΠΛΙΤΗΣ τειμᾶς(?) και[- - - - - -]
[- - - - - - - - - ἐπαιν]έσαι δὲ καὶ τὸν γραμματέα αὐτῶν ἐπ̣[ὶ τῇ] ἐ[νδημίᾳ ἣν]
ἐποιήσατο καὶ τῶι παρεισχῆσθαι τὴν [χρ]είαν [ἀνενκλήτως ἐν τῶι καθ᾽ αὑ]-
τὸν ἐπιτηδεύμ̣[α]τ[ι] Ο[- - - -]ΤΟ[….] ε[ἶναι δὲ καὶ προξένους] κ[αὶ εὐεργέτας τῶν]
Θεσσαλῶν καὶ αὐτοὺς καὶ [ἐκγόνους· δοῦ]ναι [δὲ καὶ τοῖς δικασ]-
ταῖς καὶ τῶι γραμματεῖ αὐτῶν [ἐμ πάσαις ταῖς κατὰ Θεσσαλ]ίαν πόλε[σιν]
καὶ τοῖς ἐκγόνοις πολιτε[ία]ν, ἔγκτησιν, ἀ[σφάλειαν], ἀσυλία[ν καὶ]
[ἐ]ν πολέμωι καὶ ἐν εἰρήνηι [καὶ τ]ὰ λοιπὰ τί[μια καὶ] φιλάνθρ[ωπα]
πάντα ὅσα καὶ [τοῖς λοιποῖς πρ]οξένοις καὶ εὐεργ[έταις τῶν Θεσσαλῶν]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[ὑπ]άρχει τὸν δὲ ταμία[ν τῶν] στ[ρ]α[τηγ]ῶ[ν](?) Ω.ΤΕΤ [ἀνα]-
[γρ]ά[ψ]αι τὸ [ψήφ]ι[σμ]α [τοῦ]το εἰς κίονα λιθίνη[ν καὶ στῆσαι ἐν]
[τῶι ἱερ]ῶι τοῦ Διὸ[ς] τοῦ Ἐλευθερίου ἐν Λαρίσ[ηι - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]ν ἔγγυο[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]

Ap. Cr.:

στίχ. 32: τὸν δέ ταμία[ν τῶν] συ[νέ]δ[ρ]ων (Helly 2001)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 6

(α) Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από άγνωστη πόλη (β) Ψήφισμα για την αποστολή σίτου στη Ρώμη (γ) Τιμητικό ψήφισμα για τους Λαρισαίους *Τιμασίθεο* και *Διότιμο Ἑρμίου*

ca. 130 π.Χ.· ca. 57 π.Χ. (Canali De Rossi, *ISE*)

Γαλλής 1976, 176–178· Rathbone, Garnsey, Gallant 1984, 36–37 (*SEG* 34, 558)*· Canali De Rossi, *ISE* 146 (*BE* 2005, 260)

Πρβλ. *BE* 1987, 262–264 (*SEG* 36, 547)· Canali de Rossi 1995, 147–159 (*SEG* 45, 614)· *AE* 1995, 1377–1378

ΙΑΙ
ΣΠΕΠΟ
ΗΣ ΑΥΤΟΙΣ̣

(α) [- - ἐπαινέσαι δὲ καὶ τ]ὸν γραμματέ[α αὐτῶν τὸν δεῖνα]
[τοῦ δεῖνος ἐπί τε τῇ ἐνδημίᾳ] ᾗ ἐποιήσατο καὶ ἐπὶ τ[ῶι παρεισχῆσ]-
[θαι τὴν χρείαν ἐν τ]ῶι καθ᾽ αὑτὸν ἐπ<ι>τηδεύμ[ατι,εἶναι δὲ]
[εὐεργέτας καὶ π]ροξένους καὶ αὐτοὺς καὶ ἐκγόνο[υς αὐτῶν]
[καὶ εἶναι τοῖς] δικασταῖς καὶ τῶι γραμματεῖ αὐτῷ̣[ν]
[ἐμ πάσαις ταῖ]ς ἐν Θεσσαλίαι πόλεσιν καὶ αὐτοῖς καὶ ἐκγό-
[νοις πολιτεί]αν, ἔγκτησιν, ἀσφάλειαν, ἀσυλίαν καὶ πολέμου
[καὶ εἰρήνη]ς̣ καὶ τὰ λοιπὰ τίμια καὶ φιλάνθρωπα πάντα ὅσα
[καὶ τοῖς λ]οιποῖς εὐεργέταις τῶν Θεσσαλῶν ὑπάρχει, φροντί-
[σαι δὲ τ]οὺς κοινοὺς ἄρχοντας ἵνα γένηται ἡ ἀναγραφὴ τού-
[του τ]οῦ ψηφίσματος εἰς κίονα λιθίνην καὶ ἀνατεθῇ̣ ἐν Λαρί-
[σ]αι ἐν τῶι τεμένει τοῦ Διὸς τοῦ Ἐλευθερίου γενομένου τοῦ ἀ-
(β) νηλώματος ὅθεν ἂν δῆι κατὰ τὰ διορθώματα· Ἐπειδὴ
Κόϊντος Καικέλιος Κοΐντου Μέτελλος ἀγορανόμος Ῥωμαίων ἀ-
νὴρ καλὸς καὶ ἀγαθὸς κ[αὶ] φίλος καὶ εὔνους ὑπάρχων τῶι ἔ-
θνει ἡμῶν ἐπελθὼν ἐπὶ [τὸ σ]υνέδριον ἀνενεώσατο τὰς γεγενη-
μένας εὐεργεσία[ς τὰ]ς ὑπ[ὸ τ]ῶν προγόνων αὐτοῦ καὶ διελέγετο
παρακαλῶν, ἐπείπερ ἦν [ἡ]ρημένος ἐπὶ τὴν τῆς ἀγορανομίας
ἀρχήν, τὰ δὲ κατὰ τὴν χ[ώρα]ν αὐτῶν κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν ἐν
ἀφορίαι καθειστήκει, ὅπως δοθῇ̣ σῖτος ὑπὸ τοῦ ἔθνους τῇ̣ συνκλήτῳ
καὶ τῶι δήμωι, ὅσος ἂν ἦν ἐν π̣[ρ]ατῶι, ἐκρίθη τοῖς συνέδροις, μνημονεύοντ̣-
[τ]ας τῶν γεγενημένων ε[ὐε]ργετημάτων εἰς τὸ ἔθνος ὑπὸ Κοΐν-
του καὶ τῶν προγόνων αὐτ[ο]ῦ καὶ τῆς συνκλήτου καὶ τοῦ δήμου τ[οῦ]
Ῥωμαίων, ἐξαποστεῖλαι ε̣[ἰ]ς Ῥώμην ὥστε τῇ̣ συνκλήτῳ καί τῶι δήμῳ̣[ι],
καθὼς Κόϊντος διελέγη, π̣[υ]ρῶν κοφίνων μυριάδας τεσσαράκοντα̣
τρεῖς καὶ τοῦ προγεγραμμέ[ν]ου πλήθους σίτου ποιήσασθαι διατάξιν ἐ̣-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

πὶ τὰς πόλεις Πετραῖον τὸν̣ [σ]τρατηγὸν μετὰ τῆς συναρχίας καὶ τ̣[ῶν]
συνέδρων · Τὰς δὲ πόλεις ἐκ̣[ά]σ̣την τοῦ διαταγέντος σίτου ποιήσασθα[ι]
τὴν καταγωγὴν ἐπὶ λιμέν[α] τὸν ἐπὶ τοῦ Δημητριείου ἢ ἐμ Φαλάροις ἢ ἐν
Δημητριάδι, τῶν μὲν τριάκ[ο]ντα δύο μυριαδῶν Πελασγιώτας μὲν καὶ
Φθιώτας ἐν τῷ̣ μηνὶ τῶι Ἀφρίῳ, Ἱστιώτας δὲ καὶ Θεσσαλιώτας ἐν τῶι μη-
νὶ τῶι Θυί<ῳ> πρὸ τῆς εἰκάδος̣, τῶν <δὲ> δέκα μίας μυριαδῶν ἐν τῶι μην[ὶ]
τῶι Φυλλικῶι πρὸ τῆς πέν̣τ̣ε καὶ δεκάτης ἐπὶ τῆς Πετραίου στρατη-
γίας, καὶ τὴν ἐσομένην δ[α]πάνην ἐκ τοῦ ἐμβληθῆναι τὸν σῖτον
εἰς τὰ πλοῖα διδόναι τὰς πόλεις ἑκάστην τοῦ καθ’ αὑτὴν πλήθους·
Περὶ δέ γε τῆς εἰς Ῥώμην διακομιδῆς τοῦ σίτου ἠξίωσαν Κόϊντον
φροντίσαι ἵνα, ἐπεὶ οὐχ ὑπάρχει πλοῖα τοῖς Θεσσαλοῖς, ἵνα ποιήση-
ται τὴν ἔγδοσιν, ὡς ἂν αὐτῶι φαίνηται βέλτιστα, τὰ δὲ ναῦλα δι-
ορθώσασθαι τοὺς ἀποσταλέντας πρεσβευτὰς εἰς Ῥώμην
περὶ τούτων ἐκ τῆς τοῦ σίτου τιμῆς· Ἐὰν δὲ μὴ δυνηθῇ̣ Κόϊντος ἐκ-
πέμψαι τὰ πλοῖα, ἀποστείλῃ δὲ τοὺς ναυλωσομένους, φροντί-
σαι Πετραῖον τὸν στρατηγὸν μετὰ τῶν συναποταγέντων ἵ-
να διακομισθῇ̣ ὁ σῖτος εἰς Ῥώμην, καὶ τοὺς συνεπιπλευσομένους
ἵνα συναποστείλῃ Πετραῖος, καὶ τὴν εἰς ταῦτα δαπάνην καὶ ἐξα-
ποστολὴν ποιήσασθαι Πετραῖον τὸν στρατηγὸν μετὰ τῆς συναρ-
χίας γράψαντος Ιἱετραίου διατάξιν ἐπὶ τὰς πόλεις· Ἐὰν δέ τις
μὴ ἀπαγάγῃ̣ τὸν σῖτον ἐπὶ τοὺς λιμένας ἐν τοῖς ὡρισμένοις χρό-
νοις, ἀποτινέτω τοῦ κοφίνου ἑκάστου στατῆρας δύο καὶ ὀβολοὺς ἐν-
νέα, καὶ τῆς διατιμήσεως ταύτης ποιεῖσθαι τὴν πρᾶξιν Πετραῖον
τὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς ὑπὸ τούτου ἀποταγέντας ἐκ τῶν ὑπαρχόν-
τ̣ων τῇ̣ τε πόλει καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ̣ πόλει καθ’ ὃν ἂν τρόπον
βούλωνται, ἀνυποδίκοις καὶ ἀζημίοις οὖσιν καθ’ ὃν ἄν τρ<ό>πον πράξ-
(γ) ωσιν· Ἐπειδὴ Τιμασίθεος, Διότιμος οἱ Ἑρμίου Λαρισαῖο[ι]
ἄνδρες καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ὑπάρχοντες ἐκ τῆς πρώτης ἡλικίας δό-
ξαν καὶ καλοκἀγαθίαν ἐζηλωκότες καὶ ἐμ πλείοσιν εὐχρήστους
ἑαυτοὺς παρέχονται καὶ κατ’ ἰδίαν τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐπιδιδό[ν]-
τες ἑαυτοὺς εἰς τά παρακαλούμενα προθυμῶς τούτους· δεδόχθα[ι]
τῶι κοινῶι Θεσσαλῶν ἐπαινέσαι Τιμασίθεον, Διότιμον ἐπὶ τῆι κα-
λοκἀγαθίαι καὶ προαιρέσει ἣ ι ἔχοντες τυγχάνουσιν καὶ τιμῆσαι
ἕκαστον αὐτῶν εἰκόνι χαλκῇ̣ ἐφ’ ἵππου, ἃς καὶ σταθῆναι ἐν τῶι τεμένει
τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Ἰτων<ί>ας γενομένου τοῦ ἀνηλώματος εἰς τὰς εἰ-
κόνας καὶ τὰς βάσεις ὑπὸ τῶν συνέδρων.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 7

Τιμητικό ψήφισμα για Αμβρακιώτες

ca. 178–168 π.Χ.

Θεοχάρης 1964, 247–249 (*SEG* 25, 653)· Habicht 1976, 175–180 (*SEG* 26, 688)*
Πρβλ. Kramolisch 1978, 56

[- - - - - - -]. . . . . .[- - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - -]ṆΚΕΝΩỊ[- - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - -]ἐπελθόντ[ε]ς· [ὅπως δ᾽ οὖν Θεσ]-
[σαλοὶ κατὰ δύ]ναμιν φαίνωντ[αι πρόνοιαν]
[ποιησάμενοι] τῶν ἐπάρκειας προ[σδεο]-
[μένων φί]λων, δοῦναι τῆι πόλει τῆι Ἀ[μβρα]-
[κιωτ]ῶν δωρεὰν ἀργυρίου στατή[ρας, καθ]-
[ὡς κα]ὶ οἱ πρεσβευταὶ συνευδο[κοῦσιν· ἵνα]
[δὲ πα]ραχρῆμα ἀπολύωνται, ἔχον[τες τὸ]
[ἐπεψ]ηφισμένον ἀργύριον, ΕΠΕ/[ca.7]
[μὲν ἐ]πὶ τοῦ παρόντος ἐν τῶι κοινῶι [ca.5]
[….] Τισαμενὸν τὸν στρατηγὸν ΔΙ[ca.6]
[. . .],ἐ παινέσαι δὲ καὶ Ἄλυπον καὶ τ[οὺς μετ᾽]
[αὐτ]οῦ ἐπὶ τῆι αἱρέσει ᾗ ἔχουσι πρὸς Θε[σσα]-
[λοὺς] καὶ Ἀμβρακιώτας καὶ εἶναι αὐτοὺς [προ]-
[ξένου]ς τοῦ κοινοῦ Θεσσαλῶν καὶ ὑπάρχ[ειν]
[ὅσα καὶ] τοῖς ἄλλοις εὐεργέταις τίμια καὶ ἐ[ν]
[τῶι κ]οινῶι καὶ ἐν ἑκάστηι πόλει, καὶ τὸν στρατη-
[γὸν ξέ]νιά τε πέμψαι αὐτοῖς καὶ καλέσαι ἐπὶ
[τὴν θυ]σίαν τήν συντελουμένην τῆι Ἀθη[νᾶι]
[τῆι Ἰτωνία]ι καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς· τόν δὲ τα-
[μίαν ἀναγρά]ψαι τὸ ψήφισμα εἰς κίονα λιθί-
[νην καὶ ἀναθεῖ]ναι εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθη-
[νᾶς].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 8

Διαιτησία μεταξύ Ναρθακίου και Μελιταίας

ca. 142–140 π.Χ. (Kramolisch)· ca. 167 π.Χ. (Κοντογιάννης)

Γιαννόπουλος 1927–1928α, 119–127· Klaffenbach 1927–1928, 205–206 (*McDevitt* 670)*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 66–68· Ager 1996, 420–423 (154 II)· Tziafalias, Helly 2007, 434 σημ. 18 (*SEG* 57, 531)· Κοντογιάννης 2009, 157–161

col. a

Στραταγέοντος τῶν Θεσσαλῶν [Ἱ]π̣π̣[ο]λόχου τοῦ Ἀλεξίππου Λαρι-
σαίου [ἐ]ν δὲ Ναρθα̣κίω[ι] ταγευόντων Κλειοδίκου τοῦ Ἀμεινία, Μένη-
τος τοῦ Νικάτα, Πασιμάχου τοῦ Αἰσχρίωνος, τάδε ἀπεφήναντο
[οἱ ἀποστ]αλέντες δικασταὶ πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Θεσσαλῶν ὑπὸ
μὲν τοῦ δήμου τοῦ Κολοφωνίων Διονύσιος Ἑρμασιάνακτος, Ἀ-
[- - - - - - -]αντων.. ὑπὸ δὲ τοῦ δήμου τοῦ Σαμίων Νεοπτόλεμος Ἡ-
[γησίου; Ζ]ώπυρος Ἀπατουρίου, ὑπὸ δὲ τοῦ Μαγνήτων δήμου Κύδι-
[ππος? δεῖνος] Διαγόρας Ἰσαγόρου, περὶ τῶν παραγραφῶν τῶν ὑπογεγραμ-
[μένων]. Στραταγέοντος τῶν Θεσσαλῶν Κρατεραίου τοῦ Διοδώρου
[- - - - - -] μηνὸς Λεσχανουρίου νουμηνίαι πόλις Μελιταιέων δίδω-
[σι - - - - κατ;]ά τε τῶν συννέδρων Κλεονίκωι Μεννείου Λα-
[μιεῖ;] .. ἃ ὑπάρχειν ὅρια τὰς χώρας Παγῶν, ἂν {ν} ἁ ροὰ Κιβ[- - - - - -]
οὗ τιννος τὰ ὅρια ἔχοντι τὰ ποτὶ Λαμιεῖς ἐκ τᾶς Παραστοιχίδος,
[- - -]νε Ἀθαμάνων; ἐκ τοῦ Πλαθάμου ἐν τὰν Συάλαν ἐπὶ τὸ
[- -]ΑΣΕΝΩΚΙΥΜΗΝ ἅπαντα ἐπὶ τῶν τῆς Ἀνοεντος; ΕΠΟΥΘΑ[- - - - - - -]
ΟΤΟΣΕΙΚΙΝ ἐκ τοῦ Ἀκονίεντος ἐπὶ τὰν Παγὰν τᾶι πόλει Μελιτααίων
[- -] ἐπὶ τὸ Ἀρτέ[μιδος ἱε]-
[ρὸν -]Ι [ὑ]πὸ Λαύτα[ς] ταγῶν
[- ἐ]κ τᾶς
[- -]ωνιων
[- -]
[- -]ΤΙΗ[- - - - - - - - - - -]
[- -]
[- -]
[- -]
[- -]
[- -]
[- -]ΟΥΙΔ[- -]
[- -]
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

col. b

Μνιάδα καλειμέ[ναν - - - -]
καὶ ἀπὸ ταύτας ἐν [- - - - -]
Τούλαι, ἀπὸ δὲ τούτο[υ ἐν Κρυ]-
βέλαι ἔπειτα ἀπὸ Γ[- - - - - - - ἐ]-
πιδιαβάντων δὲ τὸ
Δέρας, ἀπὸ δὲ ταύτα[ς - - - - ἀ]-
πὸ τούτου ἐπὶ τὰν Κυ[- - - - - -]
ταὶ φέρουσαι ἐγ Λεαί[νας?]
ἐνορθον ἐπὶ τὰς Κάλ-
λας τὰς ὑπαρχούσ[ας]
Κομμάδα, τὰν οὖσαν ὕπ[ορ]-
θον ἐν τὰν Κρυβέλαν, [κα]-
ταλειπομένου τοῦ ἱερ[οῦ],
ὡς τὰς ἐπὶ τὸγ Χαρα[δρα]-
ῖον καὶ ἀπὸ τούτου ἐν τὰν
Περβίτα[ν]; ἐκ ταύτας ἐν [- - - -]
συγγραφομένων ἐν-
[τ]ὸς καὶ τῆς τῶν ἀκουό[ντων;]
κρίνοντες αὐτὰ ὑπά[ρχειν]
ὡ[ς] δὲ τῆς ΑΝΑΛΥΘ[- - - - - - -]
[- - - -]εια πίνακας δ’ ἐν[- - - - ἐν]
κεφαλαίωΣΥ.Ω.ΤΤ.Α[- - - - - -]
[- - -]ΕΝ[- - - -]Ε[- - - - - - - - - - -]
vacat
ἱεροὺς λόγο[υς; - - - - - - - - -]
ὑπὲρ ἧς ποιν[- - - - - - - - - -]
τῶν παρεγέν[οντο - - - - - -]
ἔδωκαν οἱ Ἀ[- - - - - - - - - - - -]
τὰς παρα[- - - - - - - - - - παρ]-
αγενό[μενοι - - - - - - - - - - -]

Ap. Cr.:

στίχ. 11–12: [τῶι γρα]μματεῖ τῶν συννέδρων Κλεονίκωι Μεννείου Λα|[ρισαίωι] (Tziafalias, Helly)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 9

Διαιτησία μεταξύ Κιερίου και Μητρόπολης (α) και επιστολές του *γραμματέα των συνέδρων* (β) και του *στρατηγού* (γ) προς τον *Γάιο Ποππαῖο Σαβῖνο*

επί Τιβερίου

IG IX 2, 261· *I.Vallée Enipeus* 13 (*BE* 1997, 298· *SEG* 45, 610)*

Πρβλ. Tod 1913, 27–28 (41)· Ager 1996, 519–520 (25)

(α) [- -]
[- διαφ]ẹ́ρωνται πρὸς ạ̓[λλή]λας ΟΥ-
[- -]Ị̣Η αἰτεῖται ὅπως μεθ’ ὅρκου κρυφα[ί]-
[ως - Μη]τ̣ροπολειτῶν κρινόντων, βραβεύον̣-
[τος(?) - τ]ε̣ παρ’ ὑμεῖν ὀφίλοντος, καθ’ ἣν καὶ τῆς κρίσ[ε]-
[ως -]Ν ἠνέχθησαν μεθ’ ὅρκου ψῆφοι Κιεριεῦσ̣[ι]
[διακόσιαι ἐνενήκοντα ὀκτώ, Μητρο]πολείταις τριάκοντα μία, ἄκυροι πέντε.
(β) [(vacat aut lacuna) Γαίῳ Ποπ]παίῳ Σαβείνῳ πρεσβευτῇ Τιβερίου Καίσαρ[ος],
[ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνος, γραμματε]ὺς τῶν συνέδρων πλεῖστα χαίρειν· ἔγρα-
[ψας ἡμῖν τὴν Κιεριέων καὶ Μητ]ροπολειτῶν ὑπόθεσιν ἣν εἶχον περὶ ὅρων, ὅ-
[τι ἠξίωσας τοὺς συνέδρου]ς(?) κρῖναι οὓς καὶ ἐδήλους μοι κατ’ ὄψιν ἐν Αἰδέ-
[ψῳ· ἐμὲ δ’ εὖ ἴσθι οἴκαδε ἀ]ναγαγόντα προθεῖναι τὴν κρίσιν ἐν τῷ ἐνε-
[στηκότι Θεσσαλῶν τῶν ἐν Λα]ρίσῃ συνεδρίῳ τῷ ἐν τῷ Θύῳ μηνί· συνελθόντω̣[ν]
[δὲ καὶ ἀμφοτέρων ἐπὶ τ]ὴ̣ν κρίσιν καὶ λόγων ὑπ’ αὐτῶν γενομένων, ἐνην̣έ-
[χθαι τὰς ψήφους κρυφαίως μεθ’] ὅρκου Κιεριεῦσι μὲν διακοσίας ἐνενήκον[τα]
[ὀκτώ, Μητροπολείταις δὲ τριάκοντ]α μίαν, ἀκύρους πέντε. ταῦτα ἐπιτήδειον ἡγη-
(γ) [σάμην γράψαι· ἔρρωσο. Γαίῳ Ποπ]π̣αίῳ Σαβείνῳ πρεσβευτῇ Τιβερίου Καίσα[ρος],
[ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνος, στρατη]γὸς Θεσσαλῶν, χαίρειν· ἔγραψας κἀμοὶ κα̣ὶ το[ῖς]
[συνέδροις τὴν Κιεριέων καὶ Μ]ητροπολειτῶν ὑπόθεσιν ἣν εἶχον περὶ ὅρων ὅ-
[τι τὸ συνέδριον τὴν περὶ τούτων] δ̣ιάγνωσιν ἀνέπεμψεν· γείνωσκε οὖν εἰρημ[έ]-
[νους τοὺς συνέδρους τοὺς ἐν τῷ Θύ]ῳ̣ μηνὶ καὶ ἐνηνεγμένας μεθ’ ὅρκου κρυφαί-
[ως τὰς ψήφους Κιεριεῦσιν] μὲν διακοσίας ἐνενήκοντα ὀκτώ, Μητρ[ο]-
[πολείταις δὲ τριάκοντα μίαν, ἀκύρους π]έ̣ντε· ταῦτα οὖν ἐπιτήδειον ἡγησ[ά]-
[μεθα γράψαι, ὅπως -]ον τὸ βέβαιον ἡ κρίσις ὑπό σου λάβῃ ἐπι-
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 10

Τιμητικό ψήφισμα για Δημητριείς

ca. 190–184 π.Χ. ή post 146 π.Χ.

IG IX 2, 103· Helly 2001, 239–287 (*SEG* 51, 723)*

[- -]
[- - - - - - - - -ἔδοξε τῶι κοινῶι τῶν Θεσσαλῶν- - - - - - -]
[- ἐπαινέσαι]
[τοὺς αἱρεθέντας δικαστὰς(?) ὑπὸ τῶν Δημητριέων]
Δαμόξενον Φιλοδήμου, Ἀρχίδαμον Νικοβούλου,
Ἄσσιον Νικοκράτεος στρατηγήσαντας ἐνὶ ἐνιαυ-
τῶι <τῶι ἐπὶ> Η[ca.6-7 καὶ] στεφανῶσαι αὐτοὺς χρυσ[ῶι στ]εφά-
νωι καὶ εἰκόνι γραπτῆ· μετέχειν δὲ αὐτοὺς [τῶν]
ἐν [τῶι κοινῶι] καὶ <ἐν ἑκάσ>τηι πόλει [τιμίων]· ἀνακηρυχθῆ-
ναι δὲ τὸν στέφανον ἐμ πάσαις ταῖς
κατὰ Θεσσαλίαν πόλεσιν καὶ ἀναγρα-
φῆναι τόδε τὸ ψήφισμα καὶ ἐν τῆι
ἀγορᾶ[ι] τῶν Ἡρακλε[ιωτῶν] καὶ Μελιτ[αί]-
[έων]· δοῦναι δὲ τὸ ἀνήλωμα τοὺς
ταμίας ΤΟ[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]

Βρέθηκε σε περιοχή παρακείμενη της Μελιταίας (θέση Τσουρνάτι Βρύση) στην οποία ο Helly τοποθετεί την πόλη Χαλαί. Πιθανότατα η επιγραφή μεταφέρθηκε εκεί από τη Μελιταία, καθώς αποτελεί ένα εκ των δύο αντιγράφων του ομοσπονδιακού ψηφίσματος που προορίζονταν να ιδρυθούν στη Μελιταία και την Ηράκλεια (βλ. στίχ. 9).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 11

Τιμητικό ψήφισμα για τον Δημητριέα υιό του *Σωκλέους*

150–100 π.Χ.

Θεοχάρης 1960β, 80–81 (*BE* 1965, 221· *SEG* 23, 448)*

Πρβλ. Panessa 1981, 239–249

col. a

[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
τας συνγενεῖς καὶ ἀστυγεί-
τονας τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἐν ὁ-
μονοίαι καὶ φιλίαι καθεστάναι
πρὸς Θεσσαλούς, τὴν πλείσ-
την ἐπεπόητο σπουδὴν ὑπὲρ
τοῦ μέρους τούτου, εἰσφερόμε-
νος δι᾽ ὧν εἰς αὔξησιν ἐπὶ πλεῖ-
ον ἥξει τὰ πρὸς ἀλλήλους
φιλάνθρωπα, ὅπερ καὶ εἰς ἐπι-
τέλειαν ἤγαγεν, ἐπιδιδοὺς
ἑαυτὸν ἐκτενῶς καὶ προϊσ-
τάμενος ἐν πᾶσι τοῦ δικαίου,
τῆς τε εὐνοίας ἧς ἔχων διατε-
λεῖ κατὰ κοινὸν καὶ κατ᾽ ἰδίαν,
φανερὰς τὰς ἀποδείξεις πε-
ποίηται διὰ τῶν ἔργων, ἵνα οὖν
καὶ οἱ Θεσσαλοὶ φαίνωνται τοὺς

col. b

καλοὺς καὶ ἀγαθ[οὺς τι]-
μῶντες καὶ ἔτε[ροις τε]
τοὺς τοιούτους [ἀξιώσειν]
τῆς αὐτῆς ἀν τ[ιμῆς καὶ]
αιρέσεως, ἐπαι[νέσαι]
τοῖς προειρημέ[νοις - - - - - - -]
Σωκλέους Δη[μητριῆ καὶ]
στεφανῶσαι αὐ[τὸν χρυσῶι]
στεφάνωι, καὶ δι[δόναι αὐτῶι]
τε καὶ ἐκγόνοις [προξενίαν]
κατὰ Θεσσαλίαν [καὶ πολι]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τείαν, ἔνκτησι[ν γῆς καὶ]
ἀσφάλειαν καὶ π[ολέμου καὶ]
εἰρήνης καὶ τὰ λοιπ[ὰ τίμια ἅ καὶ ἅ]
τοῖς ἄλλοις προξ[ένοις μ]-
όνοις ὑπάρχ[ει· καὶ τὸ ψή]-
φισμα τοῦτο [ἀναγράψαι - - - -]
[- -]

Ap. Cr.:

Πιθανόν πριν από τον πρώτο στίχο: [βουλόμενος τοὺς Μάγνητας, ὑπάρχον]|τας συγγενεῖς

στίχ. 18–23: καλοὺς καὶ ἀγαθ[οὺς τι]|μῶντες καὶ ἔτε[ροι θεωροῦντες]|τοὺς τοιούτους [τιμωμένους]|τῆς αὐτῆς ἀντ[έχωνται προ]|αιρέσεως, ἐπαι[νέσαι μὲν ἐπὶ]|τοῖς προειρημέ[νοις- - - -]

στίχ. 26–28: τε καὶ ἐκγόνοις [ἐμ πάσαις ταῖς]|κατὰ Θεσσαλίαν [πόλεσι καὶ πολι]|τείαν

στίχ. 31–33: καὶ τὰ λοιπ[ὰ τίμια ὅσα καὶ]|τοῖς ἄλλοις προξ[ένοις τοῦ ἔ]|θνους ὑπάρχ[ει

(*BE* 1965, 221)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 12

Επιστολή και τιμητικό ψήφισμα για τον *Διόδωρο* από τους Δελφούς

ca. 30–25 π.Χ.

F.Delphes III 1, 488

Πρβλ. Kramolisch 1978, 131

Ἐπὶ ἄρχοντος [Πολεμάρχου].
Ἀλέξιππος στρ[ατηγὸς τοῦ κοινοῦ τοῦ ἐν Θεσσαλ]ίαι καὶ οἱ
σύνεδροι Δ<ε>[λφῶν τοῖς ἄρχουσι καὶ τῆι βουλῆι χ]αίρειν.
Προσδ[εομένου Διοδώρου τοῦ ὑμετέρου πολίτου τὴν] θεωροδο-
[κίαν - λελα]χέν[αι]
[- -] πρόξενον
[- -] τὸν πολί-
[την ὑμέτεραν -]οδίκαν
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - ἀπ]οδεχόμε-
[νον -] πρόξενον
[…. καὶ πάντα ὅσα καὶ τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς ἀ]νδράσιν ἐν
[Θεσσαλίαι ……] ἀπιδίδο-
[ται]. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 13

Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τη Μεσσήνη

post 150 π.Χ.

Μπαρδάνη (υπό έκδοση)

*Το κείμενο του ψηφίσματος δεν παρατίθεται, καθώς η επιγραφή βρίσκεται υπό έκδοση.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΜΥΤΙΛΗΝΗ

ΚΘ 14

Τιμητικό ψήφισμα για τον Μυτιληναίο *Ποτάμωνα*

επί Αυγούστου

IG XII 2, 43· *IG* XII Suppl. 12· Tziafalias, Helly 2004–2005, 403–406 (*SEG* 55, 910ter)*
Πρβλ. Robert 1926, 479 σημ. 2· Robert 1929, 153 σημ. 2· Robert, *OMS* 128· Hodot 1982, 187 σημ. 2· Labarre 1996, 110– 111

fr. a
[- -]
[- ὁ]ρμώμενος ΚΑ-
[- π]οιεῖται τῶν ΠΕ
[- -]μενης εὐεργ[. .]
[- -σ]ωφροσύνην ΓΕΓ[. .]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]Ν ἧς ἔχει πρὸς τὸ Θ[. .]
[- - - - - - - - - - - - - - συμφέ]ροντα καὶ κοινῆ πᾶσι [το]-
[ῖς πολίταις - - - - - ἑαυτὸν χρησιμώτ]ατον παρέχεται ΔΙΑ
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - δ]ιεμαρτύρησαν αὐτῶι. vacat
vacat
[Ἔδοξε τῶι κοινῶι τῶι Θεσ]σαλῶν, μηνὸς Θύου Σ[.]
[- - - - - - - - - - - - - - - - γραμματεύο]ντος τοῦ συνεδ-
[ρίου - - δεῖνα τοῦ δεῖνος - -] Κρίτωνος τοῦ στ-
[ρατηγοῦ - - - - - - - - - - ἐ]κτιμηθῆναι ἀπὸ Τ
[- - - - - - - - - - - - - - εἰκόνι χ]αλκῆι ἱππικῆι ἐκ[. .]
[- -]ΑΝΙΙΝΙΕΡΩ
[- -]

fr. b
[- -]
[- -]ΙΟΣ..ΙΙ[- -]
[- -]ΟΜΟΓΝΩ[Μ -]
[- -]ΟΜΕΝΟΥ[- -]
[- -]ΚΑΙΠΠΟΛ[- -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - ΑΡΕ]ΤΗΣΚΑΙΚΑΛ[ΟΚΑΓΑΘΙΑΣ - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- Ε]ΥΕΡΓΕΤΑΣΤΟ[ΥΚΟΙΝΟΥ - - - - - - - - - - - - -]
[- ΘΕΣΣ]ΑΛΩΝ vacat ΑΝΑ[ΓΡΑΨΑΙΔΕΤΟΨΗΦΙΣΜΑ]
[- - ΕΝΤΩΙ ΕΠΙΦΑΝΕΣΤΑΤ]ΩΙΤΟΠΩΙΤΟΝ [- -]
[- -]ΤΟΥΣΤΟΝΤΙ[- -]
[-]ΩΝΟΣΑΡΕΤ[ΗΣΚΑΙΚΑΛΟΚΑΓΑΘΙΑΣΕΝΕΚΑ]
[- ΣΥΝΤΕΛ]ΕΣΘΗΝΑΙΔΕΤ[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - ΘΕ]ΣΣΑΛΩΝΙΝΑΤ[ΟΥΤΩΝΣΥΝΤΕΛΟΥΜΕΝΩΝ - -]

[- ΗΑ]ΡΕΤΗΚΑΙΗΤΟΥ[- -]

30 [- -]ΨΗΦΙΣΜΑΤΟ[Σ -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΛΑΡΙΣΑ

ΚΘ 15

Τιμητική επιγραφή για τον Ρωμαίο *Μάρκο Καικίλιο Μέτελλο*

ca. 196 π.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1910, 374–375 [22] (*McDevitt* 369)*

Τὸ κοινὸν Θεσσαλῶν
Μάαρκον Καικέλιον Λευκίου Μέτελλον.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 16

Τιμητική επιγραφή για τον Ρωμαίο *Μάρκο Κανίνιο Ῥέβιλο*

ca. 170 π.Χ.

Τζιαφάλιας 1984β, 221–222· Habicht 1987a, 26–28 (*BE* 1988, 743· *SEG* 35, 597)*

[Τὸ] κοιν[ὸν]τῶν Θεσσαλῶν [καὶ οἱ σύνεδροι]
[ἀνέθηκαν Μάρκ]ον Κανίν[ιον Ῥέβιλον Ῥωμαῖον]
[ἀρετῆς ἕνεκεν καὶ εὐνοίας τῆς εἰς ἑαυτούς].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 17

Τιμητική επιγραφή για Ρωμαίο αυτοκράτορα

Ρωμαϊκή περίοδος

IG IX 2, 612

[- - - Κ]αίσαρι τὸ [κοινὸν τῶν Θεσσαλῶν]
[καὶ ἡ Λα]ρεισαίω[ν πόλις].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 18

Τιμητική επιγραφή για τον Ρωμαίο *Κόιντο Ἀκούτιο Φλάκκο*

επί Αυγούστου (Habicht)

Γιαννόπουλος 1926, 51 (*BE* 1929 σ. 194· *McDevitt* 1047)

Πρβλ. Habicht 1987c, 312· Παπαθανασίου 2020, 457 (106)

Τὸ κοινὸν Θεσσαλῶν Κόϊντον Ἀκ[ού]τιον
Φλάκκον, ἀνθύπατον, τὸν ἑατοῦ πάτρω-
να καὶ εὐεργέτην.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 19

Τιμητικές επιγραφές για τους αυτοκράτορες Κλαύδιο (α) και Βεσπασιανό (β)

(α) 41–54 μ.Χ. (β) 69–79 μ.Χ.

IG IX 2, 606a–b

(α) [Θεσσαλοὶ? Κλαύ]διον Καίσαρα
[Γερμανικὸν] Σεβαστὸν θεόν.

(β) Αὐτοκράτορα Καίσαρα Οὐεσπασιανὸν
τὸ κοινὸν Θεσσαλῶν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 20

Τιμητική επιγραφή για τον αυτοκράτορα Δομιτιανό

81–96 μ.Χ.

IG IX 2, 607

Δομιτιανὸν Καίσαρα Θεσσαλοί.

Δομιτίαν Σεβαστήν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 21

Τιμητική επιγραφή για τον *Μάρκο Οὔλπιο Δομίτιο Λεῦρο*

ca. 200–250 μ.Χ.

Γιαννόπουλος 1927–1928β, 218–220 (*McDevitt* 671)· Habicht 1987c, 311 (*BE* 1991, 324· *SEG* 37, 493)*

Τὸ κοινὸν [τῶν Θεσσα]λῶν καὶ ο[ἱ]
σύνεδροι Μ̣.[Οὔ]λπιον Δομίτ[ι]-
ον Λεύρου υἱ[ὸ]ν Λεῦρον Σκαρφῆ.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 22

Τιμητική επιγραφή για τον *Μάρκο Οὔλπιο Λεῦρο Εὐβίοτο*

τέλη 2ου–αρχές 3ου αι. μ.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη)· ca. 250 μ.Χ. (*AE*)

Θεοχάρης 1964, 248· Habicht 1987c, 309–314 (*SEG* 37, 492)· Ζάχου-Κοντογιάννη 2003γ, 270–271 (*SEG* 54, 558)*

Πρβλ. *AE* 2004, 1317

Τὸ Κοινὸν τῶν Θεσσαλῶν,
ψηφισαμένων τῶν συνέδρων,
Μ. vac. Οὔλπιον *vac.* Μ. Οὐλπίου Λεύρου υἱὸν
Λεῦρον Εὐβίοτον ἀρετῆς ἕνεκεν,
ἐπιμεληθέντος Θεοδώρου τοῦ Λεοντολύκ[ου].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 23

Τιμητική επιγραφή για άγνωστο πρόσωπο

χωρίς χρονολογία

Θεοχάρης 1967, 296

Τὸ κοινὸν Θεσ[σαλῶν, - - - - - - - -]
ὑιὸν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 24

Τιμητική επιγραφή για τον Υπαταίο *Λύκο Ἑρμολάου*

τέλη 1ου–αρχές 2ου αι. μ.Χ.

Ζάχου-Κοντογιάννη 2003γ, 265–276 (*BE* 2005, 263· *SEG* 54, 556)
Πρβλ. Camia 2011a, 145–154 (*BE* 2012, 254· *SEG* 61, 456)

Ἀμφικτυόνων δόγμ[ατι]
Σεβαστήων Θεσσαλ[ῶν]
οἱ σύνεδροι καὶ πατρὶς Ὑπά[τα]
Λύκον Ἑρμολάου Σεβαστῆον
ἱερέα ἑπταετηρικὸν δὶς τῶν
Σεβαστῶν καὶ Διὸς Καραιο[ῦ]
γενόμενον καὶ ἱερέα τῶν
Σεβαστῶν καὶ Διὸς Σωτῆ-
ρος καὶ Ἀθηνᾶς δίς, *vacat*
στρατηγήσαντα καὶ πολει-
τευσάμενον ἄριστα [τὸ δι]-
ηνεκές, συνηγορήσα[ν]τα
καὶ πρεσβεύσαντα, τῆς πε-
ρὶ πάντα ἀρετῆς [καὶ] χ[ρηστό]-
τητος ἕνεκεν Διὶ [Καραιῷ(?)]
[χορ]ηγήσαντος τὰ δα[πανήματα]
[ἐκ] τῶν ἰδίων Ἀπολλο[δώρου(?)]
[τοῦ] υἱοῦ αὐτοῦ. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 25

Τιμητική επιγραφή για τον *Τίτο Φλάβιο Κύλλο*

ca. 156 μ.Χ.

Benjamin 1968, 338–344 (*SEG* 25, 211)
Πρβλ. Sekunda 1997, 218–219 (*SEG* 47, 228)

Τὸ κοινὸν τῶν Θεσσα-
λῶν · Τίτον Φλάουιον
Κύλλον ἄρξαντα Πα-
νελλήνων καὶ ἀγω-
νοθετήσαντα τῶν
μεγάλων Πανελλη-
νίων, ἀρετῆς ἕνεκεν
καὶ εὐνοίας τῆς τε
εἰς τὸ Πανελλήνι-
ον καὶ τὴν Ἀθηναί-
ων πόλιν. (hedera)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΛΑΡΙΣΑ

ΚΘ 26

190–180 π.Χ. (Graninger)· 193/192 π.Χ. (*BE* 2013, 224)

IG IX 2, 525· *Syll*^{3} 1058· Graninger 2011, 159–161 (*BE* 2013, 224· *SEG* 61, 458)*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 50 σημ. 40, 51 σημ. 50

Ἀγωνοθετοῦντος τῶν Θεσσαλ[ῶν]
Ἀνδροσθένου τοῦ Ἰταλοῦ Γυρτωνίο[υ]
οἱ νενικηκότες τὰ Ἐλευθέρια
σαλπιστάς
Νικόδρομος Ναυστράτου Θεσσαλὸς ἀπὸ Λαρίσης.
κήρυκας
Φιλιστίων Δημοφῶντος Βοιώτιος
αὐλητάς
Ξένιος Διονυσίου Βοιώτιος
κιθαριστάς
Θεόδοτος Θεοδότου Θεσσαλὸς ἀπὸ Λαρίση[ς]
κιθαρωιδῶν ἱερὸς ὁ στέφανος ἐκρίθη
παῖδας πένταθλον
Κρατῖνος Πυθονίκου Θεσσαλὸς [ἀπὸ - - - -]
ἀγενείους πένταθλ[ον]
[Ε]ὐφορ[- - - - - - - - - - - - -]
[ἄνδρας πένταθλον]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 27

ca. 90–70 π.Χ. (Graninger)· τέλη 2ου αι. π.Χ. (*BE* 2013, 224)

IG IX 2, 528· Graninger 2011, 165–169 (*BE* 2013, 224· *SEG* 61, 462)*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 86, 87, σημ. 14, 88 σημ. 23, 104, σημ. 102, 136 σημ. 8

Ἰσαγόρου τ̣ο̣[ῦ ……ca.18……. ἀγωνοθε]-
τοῦντος τὸν εἰκο[στὸν καὶ …..ca.9…..τῶν Θεσ]-
σαλῶν ἀγῶνα τῶι Διὶ τ̣ῷ̣[ι Ἐλευθερίωι…ca.6…ἱερέ]-
ως ὄντος τοῦ Διὸς τοῦ Ἐλευ[θερίου …..ca.11…..τοῦ]
5 [[Κλεονίκου Λαρισαίου]]ᵛᵛ οἴδ[ε ἐνίκων (?) *vacat*]
σαλπιστάς
[Σ]τράτιος Μελανθίου Θεσσαλὸς ἀπὸ Κιερίου
κήρυκας
[..ca.3..]ω̣ν Ἀγαθοκλέους Θεσσαλὸς ἀπὸ Λαρίσης τῆς Πελασγίδο[ς]
10 αὐλητάς
[..ca.4..]νᵛ Πυθίωνοςᵛ ᵛ Ἐφέσιος
κιθαριστάς
[..ca.5..]νης Μενίππου Ἀντιοχεὺς ἀπὸ Μαιάνδρου.
κιθαρωιδούς
15 [….ca.7....]ης Ἰσιδώρου Νεαπολίτης.
ταυροθηρίαν
[….ca.7....]ος Πορτίνου Θεσσαλὸς ἀπὸ Λαρίσης τῆς Πελασγίδος
ἀφιππολαμπάδι
[….ca.7....Λ]εοντομένους Θεσσαλὸς ἀπὸ Φερῶν
20 ἀφιππ̣οδρομάν
[…….ca.13.....]Θεσσαλὸς ἀπὸ Λαρίσης τῆς Πελασγίδος
παῖδας πένταθλον
[……..ca.18.....]ου Κυζικηνός
[ἀγενείου]ς πένταθλον·
25 [……ca.22……....Π]α̣τρεύς.
[ἄνδρας πέντα]θλον

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ

ΚΘ 28

ca. 170–140 π.Χ.

Pounder, Dimitrova 2003, 31–39 (*BE* 2004, 205· *SEG* 53, 916)

Τὸ κοινὸν Θεσσαλῶν
Θεοῖς Μεγάλοις
ἐπὶ θεωρῶν
vacat
Δαμοθοίνου τοῦ Λεοντομένους
Φιλονίκου τοῦ Φιλίππου
Φεραίων
Παμφίλου τοῦ Βαθυκλείους
Λυκίσκου τοῦ Βαθυκλείους
Λαρισαίων
vacat
ἐπὶ βασιλέως
Νυμφοδώρου τοῦ Θεώνδου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

V. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΠΟΛΕΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΛΑΡΙΣΑ

ΚΘ 29

Τρία ψηφίσματα σχετικά με την πώληση σίτου στην Αθήνα

(α) ca. 220–205 π.Χ. (β) ca. 196–192 π.Χ. (γ) ca. 140 π.Χ.

IG IX 2, 506· Helly 2008a, 25–108 (*BE* 2009, 302· *SEG* 58, 525)*

(α) [Τ]αγευόντο[υ]ν Ἱππολόχοι Ἀλεξιππείοι, Σουκρά[τε]-
[ο]ς Αἰσχιναίοι, Λέοντος Ἀγ<ε>ισιππείοι, Ἀγεισάνδροι Μ[ε]-
γείοι, Δαμοκράτεος, Αὐτοκρατείοι, ταμιευόντο[υν]
τὰμ μὲν προύταν ἐξόμειννον Ἀθαναίοι Φιλιπ[πεί]-
οι, τὰμ μὰ δευτέραν ἐξόμειννον Φαλακρίου[νος]
Ἀστοκλεαί[ο]ι, ἀντιγραφεῖος ἐόντος Αἰσχύλοι Α[ἰσχι]-
ναίοι, γυμνασιαρχέντουν μὲς τᾶς πετράδος τοῖ Ὁμ[ο]-
λουίοι Ἀγεισσία Θερσιππείοι καὶ [- - - - ca.17- - - - - - -]
οι, Λεσχανορίοι ὑστέρα, ἀγορᾶς ἐόνσας, ἀγορανομέ-
τος Ἱππολόχοι Ἀλεξιππείοι, Ἱππολόχοι Ἀλεξιππείοι λέξαν-
τος· ἔδοξε τοῦ δάμου τοῦ Λασσαίου[ν· - - - - - - - - - - - -]
τὰς τιμὰς ΤΟ[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]ΑΣΤΑΝ
. . .ΓΕΙΣΙΝΤΑΝΚΙΣ.ΙΝΑΥΤ[- -ca.7- -]ΟΜΟΛ[. . .]Σ ἀτ τᾶν κοιν[ᾶν]
[π]οτόδ[ουν] ἐν τὸ ἱερὸν τοῖ Ἄπλουνος τοῖ Κερδοίοι καὶ ὀμφέρε-
(β) μεν ἐν ταῖς ψάφοις· vac. ταγευόντουν Κλεοφράδεος Κρατερογε-
νείοι, Ἀντιμάχοι Λεουνιδαίοι, Ἱπποδρόμοι Ἀνδρομ[α]-
χείοι, Εὐνόμοι Πολυκλειτείοι, Κλεάρχοι [Ἀρνα]είοι vac.
vac. ἀντιγραφεῖος ἐόντος Ἀνδρομάχοι Πλειστα[ινεί]οι, [γυμ]-
vac. νασιαρχέντουν Ἀγασικράτεος Εὐνομείοι, Τιμου[νί]-
δα Τιμουνιδ[α]ίοι, Φυλλίκοι ἔττα, ἀγορᾶς ἐόνσας, ἀγ[ο]-
[ρ]ανομέντος Κλεοφράδεος Κρατερογενείοι, Ἱπποδρόμ[οι]
Ἀνδρομαχείοι λέξαν[τ]ος· ἐπειδὲ τοῦν ἀνγρεμένουν
πρέσβειουν ὑτ {ΥΤΔΑΜΟΙ} τοῖ δάμ[ο]ι τοῖ Ἀθαναίουν παρ-
γενόμενοι ποτ ἄμμε Λάχεις καὶ Ἐργοχάρεις τό τε ψά- *vac.*
[φ]ισμα ἀπεδούκαεν σίτουν ἐσκο[μι]δὰν [τετ]αγμένον δι[έ]-
[κ]ι πολλὰ καὶ φιλάνθρουπα προϋπάρχονθι Ἀθαναίοις πο[τ]
vac. τὸ κοινὸν Πετθαλοῦν καὶ τὰν πόλι[ν καὶ τὸν δᾶμον τὸν Λασ]-
σαίο[υν] καὶ διέκι ἐν πολλοῖς καιροῖς [- - - - - - - - - - - - - - - - -]-
ναν εἰκοσ[τὰν] ἐν τὰς τοῦν Ἑλλάνου[ν πόλις - -ca.10- -ποτ]-
δεχθεὶς [τ]ὰν ἑκατοστὰν διδ[οῦσθειν ὑτ τοῖ δάμοι τοῦν]
Λα[σσαίου]ν ΚΑΤΤΕ[- -ca.8- -]ΤΟΣΚΑΙΠΑΡΡ[- - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

. . .ΟΜΙΕΙΚΑΙ[- - - - -]ΘΕΙΝ[- - - - - - - - - - - - - -τὰν ἐ]-
σαγουγὰν [- τοῦν δα]-
μουσίουν· ἔδοξε [τ]οῦ δάμου τοῦ Λασσαίο[υν ἐπαινέσειν τόν]
τε Ἀθαναίο[υν δᾶμον ἐτ τᾶ ἀγ]γρέσι τᾶ ὑπα[ρχόνσα παρ]
εὑτοῖς περ τὰν [- -]
τοῦν καλοῦν κἀγαθοῦν Τ[-]ΑΙΤ.ΥΛΑΟΥ[- - περ? τὰν ἐς ἀρ]-
χᾶς ὑπάρχονσαν εὔνοιαν καὶ φιλίαν ποτ τὸς Πετθαλὸ[ς καὶ]
ποτ τὰν πόλιν τὰν Λασσαίουν, ὑπαρχέμεν αὐτοῖς [μὰ?]
τὰν ἐξαγουγὰν [σ]ίτοι ΞΥΤΑ κατ τὰ λεγέντα τοῦ νό[μου περ]
τὰ γενόμενα [σ]πυροῖ κ[αὶ - - - - - - - - -]ΜΕΣ τὰ ταγέντα [τὰ]
ἔδοξε τοῦ κοινοῦ τοῦ Πετθαλοῦν, [- -]
[- - - -]Ο. . .ΞΟ[- - - - - - - - - - -]διέκι ἁ πόλις [τοῦν Λασ]-
σαίουν καίπερ προθύμους διεκειμένα ἐν τὸ ὄπισσθ[α ἀγέ]-
μεν τὰ ἀξιούμενα οὐκ εἶχε κί κε ποεῖ, τοῦν νόμουν [κου]-
λυόντουν διδοῦμεν κίνεσσιν ὁλοσχερέους ἀτ[έλει]-
αν, ἀντὶ μὰ τᾶς ἱκοστᾶς τοῖ γινομένοι ἐσαγουγί[μοι συν]-
χουρεῖ αὐτοῖς τὰν ἑκατοστάν, οὔστε ἐπιστάον[ται τοὶ]
Ἀθαναῖοι ἐτ τε τοῖς μεγίστας ἐστι ἀγγρέσιος οὗ[σπερ]
καὶ ἐν τὸ λοιπὸν [ca.3-4]ΕΣΤΑΤΟΥΝ δανείουν οὐ χρεία[ν ἔχον]-
τες, διέκι προκεῖτει μειθὲν ἐνλειφθεῖμεν τοῦν κ[αλοῦν]
[κ]αὶ συμφερόντουν τοῦν τοῦ δάμου τοῦν Ἀθαναίουν·
vacat

(γ) Ταγευόντουν Ἀλεξία Κλεαρχείοι, Πτολεμαίοι Θ. . . . ca.8 . . .
Πετθάλοι Ἀστονοείοι, Μενεκράτεος Γοργουπαίοι, . . .ΕΔ
Εὐστρατείοι, ἀντιγραφεῖ[ος] ἐόντος Κλεάρχοι Ἀρναεί[οι, γυ]-
μμνασιαρχέντουν Ἀγασικράτεος Εὐνομείοι καὶ Τιμ[ουνί]-
[δα] Τιμουνιδαίοι, Ὁμολούοι πέμπτα, ἀγο[ρᾶς] ἐόνσας, ἀ[γορα]-
[νομέ]ντος Πετθαλοῖ Ἀστονοείοι, παργενουμένουν πρέσ[βει]-
[ουν - - - καὶ - - -]ΤΟΙ Μολυσσιείουν καὶ Τειρέ[ο]ς Ε[- - - -]
[- - - - - - - -]ΟΓΙ[- - - - - -]ΣΙΤΟΥΑΓΟΥ[- - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 30

Ψήφισμα για την επιδιόρθωση των τειχών της πόλης

ca. 179–172 π.Χ.· ca. 168 π.Χ. (Κοντογιάννης)

Τζιαφάλιας 1992, 392–397 (*SEG* 42, 510)· Tziafalias, Garcia-Ramon, Helly 2006, 472–473 (*SEG* 56, 633)*

Πρβλ. Helly 2007, 210–211· Κοντογιάννης 2009, 152–153, 165

[- - - - - - - - - - - - - - -]ΣΙΑΚ[- - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]ἐνιαυτ̣[ο - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]ψάφισμα[- - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - φρο]ντίξειν οὕστε[- - - - - -]
[- - - - - - - - - - -]ΕΣΤΑ τοῦν τειχ[έουν - - - - -]
[- - - - - - - - - - - ἐπ]ανγελία τᾶς προε.[- - - -]
[- - - - - - -]Ν vac. Ἀφρίοι ὑστέρα ἀ[γορᾶς ἐόνσας, ἔδοξε τοῦ]
[δάμου τοῦν Λαρισαίουν τοῦν τα]γοῦν ποιεισαμένουν μνε[ί-
[αν πὸτ τὸν δᾶμον πὲρ τ]ᾶς ἐπισκευᾶς καὶ κατασκευ-
[ᾶς τοῦν τειχέουν διέκι] ὅσσα ἀναγκαῖα εἶεν καὶ ὐχ- *vac.*
[χρέους ἐόνσας τοῦν ὀνα]λουμάτουν ἐν τοῦ κοινοῦ τᾶς *vac.*
[πόλιος καὶ τᾶς χρείας ἀναγ]καίας ἐόνσας καὶ κατεπειγόν-
[σας τοίνε ἐπαγγέλ]λ̣ονθο τᾶ πόλι [- - - rasura- - -]
[Μάκουν Ὀ]μφαλιούνε[ι]ος [- - - - - -rasura- - - - - -]
[ἐν τὰν ἐπισκευὰν καὶ κατα]σκευὰν τοῦν τειχέουν πλινθευ-
[σέμεν δουριὰν ἐν τοῦ] ἐνεστάκοντι ἐνιαυτοῦ ἐς τοῖ ἰδίοι
[- - - - - - -] [- -rasura- -]μυριάδα παρεχόνσας τᾶς π[ό]-
[λιος τὸς δυναμέν]ος, ἐς τοῦν δεύσει πλινθευέμεν ΚΑ-
[- - - - - μυριάδ]α· ἐπανγέλλανθο μὰ οὐσαύτους ΚΑ-
[- - - - - - - - - -]αιος πλινθευσέμεν δουριὰν ἐπὶ ΕΚ-
[- - - - - - - - - σ]τραταγὸν Πόλλιχον τὸν ἐνια[υ]-
[τὸν - - - - - - - - - -]δας δύας καὶ Ἱππόλοχος Ἀλ[ε]-
[ξίππειος καὶ Κρατῖνο]ς Κλεομαχίδαιος καὶ Με-
[- - - - - - -] [- - - - - -rasura- - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]Κόττυφος[- - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -].Α ΣΤΡΑΤ[- - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]Α οὕστε[- - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]ΓΕΛ[- - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 31

Τιμητικό ψήφισμα για τον αστρονόμο *Ἀντίπατρο* από την Ιεράπολη

ca. 150 π.Χ.

Γαλλής 1980, 249–251 (*BE* 1983, 237· *SEG* 31, 576)
Πρβλ. Savalli 1985, 539–558 (*SEG* 35, 596)· *SEG* 40, 477

Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσαλῶν Παυσανίου
τοῦ Κρίτωνος Λαρισαίου· μηνὸς Ἰτων̣[ί]ου τρί-
τῃ· ἐκκλησίας οὔσης ἐννόμου καὶ προστα-
τευόντων τῆς ἐκκλησίας τῶν ταγῶν Διο-
δώρου τοῦ Κρατεραίου καὶ Ἀ[σ]άνδρου τοῦ Κρα-
τεραίου, Ἀντιφίλου τοῦ Δημονίκου, Αἰσχ[ύλ]ου
τοῦ Φυλλίνου, Κρατησιπόλιδος τοῦ Ἀγάθ̣ων̣[ος]·
τῶν ταγῶν εἰπάντων vac Ἐπειδὴ Ἀντίπα-
τρος Ἀντ̣ιπάτρου Ἱεροπολίτης τῆς Σελευκί-
δος, πεπολιτογραφημένος [δὲ] ἐν Ὁμολίῳ
ὑπάρχων Χαλδαῖος ἀστρονόμος, ἐνδη-
μῶν ἐν τῇ πόλει ἡμ̣ῶν ἀπὸ χρόνων, ἔν τε
τοῖς κατὰ τὴν ἀναστροφὴν πέφηνεν ἄξιος
τῆς ἡμετέρας πόλεως καὶ τῆς ἰδίας πατρί-
δος, ἔτι δὲ καὶ τοῦ μαθήμα̣[τος ο]ὗ μεταχειρί-
ζεται [ἐπ]ιδίδωσιν [ἑαυτὸν - - -ε]νως τοῖς
[ἐντυγ̣χάνουσ̣ι̣]ν - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 32

Τιμητικά ψηφίσματα για: (α) τον Αθηναίο *Ἀλέξανδρο Ἀλεξάνδρου* (β) τρεις Κώους – (γ) Τιμητικό ψήφισμα του Κοινού των Μολοσσών για δικαστές από τη Λάρισα

ca. 140–130 π.Χ.

Tziafalias, Helly 2007, 421–474 (*BE* 2010, 377· *SEG* 57, 510)
Πρβλ. *BE* 2011, 357 (*SEG* 58, 526)

(α) [Ἀγαθᾶ τύχα· ταγευόντουν τᾶς π]ό[λ]ιος Διοτίμοι Ἑρμ[ι]-
αίοι, Ἀριστοκρ[ά]τεος Πολυκλειτείοι, Κλεονίκοι Μεν-
νειαίοι, Διονυσίοι Κρατινείοι, Εὐρυκλέα Πεισιαίοι, γυνν-
μνασιαρχέντουν μὲς μὲν τᾶς πετράδος τοῖ Ὁμολουί-
οι τοῖ μεινὸς Φερεκράτεος Φριξείοι καὶ Νυσσάνδροι Ἀρισ-
τιουνείοι, ἀτ τᾶς μα πέμπτας τοῖ Ὁμολουίοι Τιμασιθέοι Ἀρισ-
τοφυλείοι καὶ Ἀρτέα Ἀρχελαείοι, στραταγέντος τοῦν Πετθα-
λοῦν Παυσανία Θρασυμειδείοι Φεραίοι *ν* τ̣αμιεύοντος τὰν δευ-
τέραν ἐξόμεινον Θρασίπποι *vvvv* <Θρ>ασουνείοι *vacat*
vacat
ἐπειδεὶ Ἀλέξανδρος Ἀλεξάνδρειος Ἀθαναῖος, Στρατίπποι καὶ Δ[α]μονίκο[ι]
Ἐπιγενείουν γυμνασιαρχέντουν καὶ ἐξαποστελλάντουν ποτ αὐ-
τὸν ἐν Ἀθάνας καὶ ἀξιουσάντουν παργενέσθειν ἐν Λάσσαν
ἔννεκα τοῖ σχολάξειν ἐν τοῦ γυμνασίου, ἐτ τᾶς εὐτοῦν ἀρχᾶς
παργενειθὲς τάν τε ἐπιδ[α]μίαν [ἐ]ποιείσατο εὐσχείμονα
καὶ φιλοσοφίας οἰκείαν, τάν τε ἐν τοῦ γυμνασίου σχολὰν με-
τὰ πάνσας εὐταξίας ἐστένειν παρεχόμενος εὐτὸν ποτ
τὰν τοῦν νέουν οὐφελίαν, οὗστε οὖν καὶ ὁ τοῦν <Λ>αρισαίουν δᾶ-
μος φαίνειτει φιλανθρούπους μὲν ἀποδεχόμενος τὸς ἐπ᾽ [οὐ]-
φελία τοῦν νέουν παρεπιδαμέντας, μνάμμας μα καὶ τιμᾶ[ς]
καταξιούκουν τὸς τὰ κάλλιστα τοῦν ἐπιταδευμάτουν ἐξα-
λουκόντας, τοῦν ταγοῦν Κλεονίκοι Μεννειαίοι λέξαντος, ἔ-
δοξε τοῦ δάμου τοῦ Λαᾳ[σα]ίουν ἐπαινείσειν Ἀλέξανδρον Ἀλ[ε]-
ξάνδρειον ἐτ τοῖς ἐν τοῦ ψαφίσματι διεσαφειμένοις καὶ <δ>ε-
δόσθειν αὐτοῦ καὶ [ἐ]σγόνοις παρ τοῖ Λασσαίουν δάμοι προξενί-
αν, ἰσοπολιτείαν, ἔνκτασιν, ἀσυ[λ]ίαν καὶ ἐμ πολέμου καὶ ἐν εἰρεί-
να καὶ τὰ ἄλλα τίμια καὶ φιλάνθρουπα ὅσσα καὶ τοῖς ἄλλοις πρ[ο]-
ξένοις καὶ πολίταις ὑπάρχει· [οὕ]στε μα καὶ ὁ δᾶμος ὁ Ἀθαναί-
ουν παραμαρτ<υρ>είσει τὰ δεδομένα Ἀλεξάνδρου ὑτ τοῖ δᾶμο[ι]
τοῖ Λασσαίουν τίμια γραφείμεν περ τοῦν νέουν ὑτ τοῦν ταγο-
ῦν ποτ τὸς στραταγὸς καὶ τὸν [δᾶμ]ον τὸν Ἀθαναίουν· τό μα ψά[φι]-
σμα τόνε κύριον ἔμμεν καπ [παν]τ̣ὸς χρόνοι καὶ τὸς ταμίας

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τᾶς πόλιος ἐσδόμεν αὐτὸ ἀν[γρ]ά[ψ]ειν ἐν κίονα λι[θ]ίαν καὶ στᾶ-
σειν αὐτὰν ἐν τὸ ἱερὸν τοῖ Ἄπλουνος τοῖ Κερδοίοι καὶ τὰν γενο-
μέναν ὀνάλαν δόμεν ἀτ τᾶν κοινᾶν ποθόδουν· καὶ ὀμφερέμεν
ἐν ταῖς ψάφοις· vacat
(β) ἐπειδεὶ Καλλιπίδας Καλλιπίδαιος καὶ Αἰσχύλος Ἀδοκείτοι καὶ Δ[ι]-
οκλέας Ϝενοτίμοι Κοῦοι διετελένθι εὐνόους διακείμενοι τοῦ δάμ[ου]
τοῦ Λασσαίουν τοῖς τε κατὰ κοινὸν ἐ[ξ]αποστελλομένοις ὑτ τᾶς πόλι-
ος καὶ τοῖς καθ᾽ ἰδίαν ἐνδαμέντεσσι τοῦ<ν> παρ ἀμνμέουν πολιτᾶν ἐν Κοῦ
ἐυτὸς ἐφαίνοντο ἐπιδίδοντ[ες πάντα τὰ] παρκαλείμενα καὶ χρείσιμα τᾶ ν
πόλι καὶ τοῖς ἰδία παργινομένοις ποτ αὐτὸς κατὰ πάνσας σπουδᾶς καὶ [φι]-
λοτιμίας φανερὰν ποέντες τὰν ἔχονθι εὔνοιαν καθοὺς ἀπεμαρτυρέθ[ει]
αὐτοῖς ὑπὸ πλειόνουν τοῦν παρ ἀμμέουν πολιτᾶν, οὕστε οὖν καὶ ὁ δᾶμος ὁ Λα[σ]-
σαίουν φαίνειτει φιλανθρούπους ἀποδεχόμενος τὸς γινομένος ἐν εὐτὸν ε[ὐ]-
χρείστος καὶ ἀπονέμουν τὰς καταξίας χάρετας τοῖς καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς
τοῦν ἀνδροῦν, τοῦν ταγοῦν Κλεονίκοι Με[ν]νειαίοι λεξάντος, ἔδοξε τοῦ δᾶμ-
ου τοῦ Λασσαίουν ἐπαινείσείν τε Καλλιπίδαν Καλλιπίδαιον καὶ Αἰσχύλον
Ἀδοκείτοι καὶ Δινοκλέα Ϝενοτίμοι Κούος ἐτ τᾶ εὐνοία καὶ ἄνγρεσι τᾶ ἔχον-
τες διετελένθι ποτ τὰν πόλιν ἀμμέουν καὶ δεδόσθειν αὐτοῖς καὶ ἐσγό-
νοις παρ τοῖ δάμοι τοῖ Λασσαίουν προξενίαν, ἰσοπολιτείαν, ἔνκτασιν, ἀσυλί-
[α]ν καὶ ἐν πολέμου καὶ ἐν εἰρείνα καὶ τὰ λοιπὰ τίμια καὶ φιλάνθρουπα πάντ[α]
[ὅ]σσα καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις καὶ εὐεργέταις ὑπάρχονθι· τό μα ψά-
φισμα τόνε κύριον ἔμμεν καπ παντὸς χρόνοι· καὶ τὸς ταμίας [τ]ᾶς πόλιος
ἐσδόμεν αὐτὸ ὀνγράψειν <ἐν> κίονα λιθίαν καὶ στάσειν αὐτὰν [ἐ]ν τὸ ἱερὸν τ[οῖ]
Ἄπλουνος τοῖ Κερδοίοι καὶ τὰν γενομέναν ὀνάλαν δόμεν ἀτ τᾶν κοινᾶν πο-
θόδουν· καὶ ὀνφερέμεν ἐν ταῖς ψάφοις· vacat

vacat

(γ) τὸ κοινὸν τῶν Μολοσσῶν στεφανοῖ τὸν δᾶμον τὸν Λαρισσαίων καὶ τοὺς δ[ι]-
καστὰς ἐν Δωδώναι· Εὐκλείου τετράδι ἐπὶ δέκα, προστάτας Μενέδαμος·
[π]ροξενία δικασταῖς· διαλεγέντος Ἀνδρομάχου τοῦ Ἀντιβόλου Δωδωναίο[υ]
περὶ προξενίας δικασταῖς τοῖς παραγενομένοις Λαρισσαίοις Πύρωνι [Γλαυ]-
κέτα, Ἀλκίππῳ Αἰσχρίωνος, Κρατίνωι Μειδίου Λαρισσαίοις καὶ ἀπολογισα[μέ]-
νου τάν τε ἀναστροφὰν καὶ δικα<ιο>νομίαν ἃν ἐπεποίηντο, δι᾽ ἃς οἴετο δεῖν τιμοῦ-
μεν αὐτούς, ἔδοξε τοῖς Μολοσσοῖς δεδόσθαι προξενίαν Πύρωνι Γ<λ>αυκέτ[α],
Ἀλκίππωι Αἰσχρίωνος, Κρατίνωι Μειδία Λαρισσαίοις καὶ ἐπαινέσαι αὐτοὺς ἐπ[ί]
τε τῷ διεξαγ<ηγ>ήκαμεν τὰς δίκας ὀρθῶς καὶ δικαίως τῷ τε ἔθνεννι τῶν
Μολοσσῶν καὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἀκαρνάνων, ἐπί τε τᾶι ἀναστροφᾶι τᾶς ἐνδαμί-
ας ἃν πεπόενται ἀξίως μὲν αὐτοσαύτων, ἀξίως δὲ τοῦ ἐξαποστείλαντ[ος]
δάμου καὶ τοῦ ἔθνεος τῶν Μολοσσῶν καὶ εἶμεν αὐτοὺς καὶ ἐγγόνους προ[ξέ]-
νους καὶ εὐεργέτας τῶν Μολοσσῶν εἰς ἅπαντα χρόνον· ὑπάρχειν [δὲ αὐ]-
τοῖς ἐν Μολοτῷ καὶ γᾶς καὶ οἰκίας ἔνκτασιν καὶ ἀσφάλειαν καὶ ἀσυλίαν κ[αὶ αὐ]-
τοῖς καὶ χρήμασιν καὶ κατὰ γᾶν καὶ κατὰ θάλασσαν καὶ πολέμου καὶ εἰρ[άνᾳ]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ἀπὸ Μολοσσῶν καὶ ἀτέλειαν καὶ ἐντέλειαν καὶ τὰ λοιπὰ φιλάν̣θ̣[ρωπα καὶ]
τίμια πάντα καθὼς καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις καὶ εὐεργέται[ς τῶν Μολοσ]-
σῶν· ἐπαινέσαι δὲ καὶ τὰν πόλιν τὰν Λαρισσαίων ἐπί τε τῶι ἐξα[ποστειλή]-
καμεν ἄνδρας καλοὺς κἀγαθοὺς καὶ ἀξίους τᾶς αὑτῶν πατρίδο[ς καὶ στε]-
φανῶσαι τὸν δᾶμον τὸν Λαρισσαίων χρυσέῳ στεφάνωι καὶ τῶν δ[ικαστῶν]
ἕκαστον στεφάνωι χρυσέωι· καλέσαι δὲ αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τὰν κοινὰ[ν ἑστίαν]·
δόμεν δὲ αὐτοῖς καὶ ξένια τὰ μέγιστα ἐκ τῶν νόμων· ἐπιμειλ[η]-
τάσθω Μενέδαμος ὁ προστάτας ὅπως ἀναγραφῇ ἁ προξενία κ[αὶ τὰ]
[φιλ]άνθρωπα ἐν Δωδώνᾳ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διὸς τοῦ Νάου καὶ τᾶς Δίονας [ἐν τῷ ἐπι]-
[φανεσ]τάτῳ τόπῳ, ἐν δὲ Λαρίσᾳ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Κε[ρδοίου]
[- - - - - - -]Ν[.]ΤΑΣ τοὺς καταξίως ἀναστροφέντας ΕΝ [- - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]

Ap. Cr.:

στίχ. 67: πεπόηνται

στίχ. 69: εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον

στίχ. 72: τὰ ἀπὸ Μολοσσῶν

στίχ. 74: ἐπί τῶι

στίχ. 78–79: ἐπιμειλ[ε]|τάσθω

(*BE* 2011, 357· *SEG* 58, 526)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 33

Τιμητικό ψήφισμα για τους Χαλκιδέους *Ζώβιο* και *Διονύσιο Ζωβίου*

ca. 70 π.Χ.

Tziafalias, Helly 2004–2005, 407–417 (*BE* 2007, 356· *SEG* 55, 608)

Πρβλ. *BE* 2008, 316

Προγραφῆς γενομένης πρὸς τὴν ἐκλ-
σίαν τὴν ἐν τῶι Ἱπποδρομίωι μηνί, στρατη-
γοῦντος Ἡρακλείδου, περὶ τοῦ δοθῆναι πο-
λιτείαν Ζωβίῳ Ζωβίου, προξένῳ Θεσσα-
λῶν, καὶ Διονυσίῳ Ζωβίου Χαλκιδεῦσιν
τοῦ καὶ ἐπαχθέντος ἐπὶ τὴν ἐκλησίαν
ὑπὸ τοῦ προεστῶτος ταγοῦ Εὐδίκου τοῦ
Ἀπολλοδώρου καὶ αἰτησαμένου αὐτοῖς
τὴν πολιτείαν Φιλοκράτους τοῦ Ἀντιγ[ό]-
νου, ἀπολογισαμένου δὲ καὶ Ζωβίου ὅτι ἐ[πὶ]
[τ]ὴν πόλιν ἡμῶν ἐνδημήσας ἀπὸ χρόνω[ν]
[π]λειόνων ἀνέγκλητος ἦν γεγονὼς καὶ τῆ[ς]
[ἰ]δίας πατρίδος καὶ τῆς ἡμετέρας πόλε[ως],
[ἐ]μφανίζοντος δὲ καὶ διότι πόλ[λοις τῶν]
[π]ολιτῶν χρήσιμος ἦν γεγ[ονὼς- - - - - -]
. .ΙΔΙΑΣ οὐ μόνον ἐγδε[δ- - - - - - - - - - - -]
[φι]λανθρώπως ΣΛΟ[- - - - - - - - - - - - - -]
[ca.3-4]ΥΝΠΡΟ[- - - - - - - - - - - - - - -]
[.]ΤΑΥΤΗ[- - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 34

Τιμητικά ψηφίσματα της Λάρισας για Ατράγιο αξιωματούχο (του Κοινού;)

2ος–1ος αι. π.Χ.

I.Atrax 16

- -
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]Τ[- - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]ΙΗ[- - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -] \Ι(Σ?)[- - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]ΔΙΤ[- - - - - - -]ΕΙΝ[- - - - - -]
5 [- - - - - - - - - - - - - - - - - -]ΩΝΕ[- - - -]ΛΙΚΙΕ[- - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]ΣΠΟΛΥ[- - -]ΣΚΑΙΜ[- - - - - - -]
[- - - - ἀρετῆς ἕνεκα καὶ κ]ạ̣λοκαγαθίας ΔΙΑ[- - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - εἰς τ]ὴν πόλιν ἡμῶν ΑΣ[- - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - -] κατ(α)σταθεὶς δὲ καὶ [- - - - - - - - - -
10 [- - - - - - - - - - - - - - - -]ΩΝ ἄξιος ἐφάνη [- - - - - - - - - - -
[- - - - - - - - - - - - - - -] κ̣αὶ τῆς ἰδίας πίστ[εως- - - - - - - -
[- - - - - - - - - ἰσῶς κ]αὶ δικαίως Τ.. Α[- - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - -] ὁ δῆμος ὁ Λαρισ[αίων- - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - -]ΟΛΥΣΕΙΑΛΛΑ . . . Σ[- - - - - - - - - -]
15 [- - Ἀγαθῇ Τύ]χῃ· στρατηγοῦντο[ς τῶν Θεσσαλῶν? - - - - - -]
[- - - - - - - - ἔδο]ξε τῷ δήμῳ τῷ Λα[ρισαίων - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - -]τ̣ὸ γεγρ[αμμένον? - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]Π?- - - - - -*ίχνη γραμμάτων*- - - - - - -
- -

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 35

Ψήφισμα σχετικά με δάνεια της πόλεως

168–142 π.Χ. (Moretti, *ISE*)· 141/0 π.Χ. (Kramolisch)· ca. 167 π.Χ. (Κοντογιάννης)

Béquignon 1935, 36–51 (*BE* 1936, σ. 367· *SEG* 15, 371· *McDevitt* 310)· Moretti, *ISE* 99 Migeotte 1984, 113–116 (*BE* 1987, 221)· Migeotte 1992, 93–96 (*BE* 1993, 170)*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 67–68· Κοντογιάννης 2009, 158–161· Παπαθανασίου 2020, 688–690 (316)

Ὁμολουίοι δευτέρα, στραταγέ[ν]-
τος τ[οῦ]ν Πετθαλοῦν Κρατεραί-
οι Διοδουρείοι Λασσαίοι. Ταγευόν-
τουν Φείδουνος Κρατιππείοι, Ἀν-
τιφάνει Κρατιππείοι, Φείδουνος
Εὐδοξείοι, Πανταύχοι Ἀγασικρα-
τείοι, Ἀναξίπποι Μαρσυαίοι. ταμ[ιευ]-
όντουν Μενάνδροι Φιλοκλείοι, Φιλό-
κλει Ἀστοδαμείοι. Ἐπειδεὶ ἁ πόλ[ις]
ἐν δανείοις πλειόνεσσι ὑπάρχει δι-
ὲ τὸς πεστάντας αὐτᾶ πολέμος κ[αὶ]
χρόνος εἴδε πλείονας ἔλκονθαι τὰ
δάνεια. Ἀναξίπποι Μαρσυαίοι λέ-
ξαντος. Ἔδοξε τοῦ κοινοῦ τᾶς πόλ-
λιος πρέποντον ἔμμεν καὶ ἐπιτάδει-
ον τοῖς πολίταις ἕκαστον ἐς τοῦν κα-
θ’ ἰτδίαν ἀντιλλάβεσθαι τᾶς πόλλι-
ος οὕστε μάλιστα μὲν ἐς πάντουν ἐ-
γλύθει τοῦν δ[α]νείουν, εἰ δὲ μεί γε ἐς
τοῦν πλείστουν, καὶ ἐπαγγέλλασθαι
τᾶ πόλι τὸς δεύμενος παρ’ ἐκκλεισσίαι
ἕκαστον καττό κε βελλείτει δούρραντα
τᾶ πόλι ἐν τὰ διεσαφειμένα δάνεια·
τὰμ μὰ ἐπαγγελλίαν ποιείσασσθα[ι]
ἐν τᾶ Κρατεραίοι στραταγία καὶ τὸς ἐ-
παγγελλαμένος ἐπαινείσαι τὰν πό-
λιν οὕστε φανερὸν εἶ πάντεσσι ὅτι ἁ
πόλις μναμονεύει τοῦν ἑαυτὰν εὐερ-
γετεισάντουν· τὸς μὰ ταμίας φροντί-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

σαι οὕστε πὰρ τοῦν ἐπαγγελλαμένουν
γένειθει τᾶ πόλι ἀ δόσις τοῦν χρειμά-
τουν καττὰς ἐπαγγελλίας, ὀνγράφειμεν
μὰ τὸς ἐπα[γ]γελλαμένος ἐν κίονα λιθί-
ναν ἕκασ̣τον αὐτοῦν πατρόθεν καθούς
κε ἐπαγγέλλουνθαι, τὸν προῦτον ἐπα[γ]-
[γ]ελλαμένον προῦτον καὶ τὸς ἄλλος ἔ-
[πειτα] κα[ττὸ] πλεῖθος τὸς ἐπαγγελλα-
[μένος καὶ] σταθεῖμεν τὰν κίονα ἐν ἀ-
[κροπόλει ἐν τοῦ ἐπιφ]ανεσστάτου τόπου·
[…… τὸς μὰ] τ̣αμίας φροντίσαι
[οὕστε ὅπου κε φαίνειθει] ἐπιτάδειον
[τοῦ ψηφίσματος ἀντίγραφον] ὀνγράφει[ν]·
[τὸ μὰ ἐν τάνε γενόμενον] ὀνάλ[ουμα]
[ἐν τοῖς λόγοις τᾶς πόλιος ὀνγ]ρα[φέμεν].

Βρίσκεται στον ίδιο λίθο με απελευθερωτικές επιγραφές (**ΚΘ 107**).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 36

Τιμητικά ψηφίσματα για (α) τον Λαρισαίο *Ἱπποδρόμιο* (β) τον *στρατηγό Λέοντα Παυσανίου*

135/4 π.Χ. (Kramolisch)· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης)

IG IX 2, 461

Πρβλ. *RIG* 302· *BE* 1939, 151· Kramolisch 1978, 71· Κοντογιάννης 2009, 166· Παπαθανασίου 2020, 631–633 (271)

(α) [- - - - - -]οσίνα(?), γυμνασια[ρχέντος - - - - - -]
[- - - - - -] Μυσκελειοὶ ἔ[δ]ο[ξε τοῦ κοινοῦ τᾶς]
[πόλιος· ἐπ]ειδε[ὶ] Ἱπποδρόμι[ος - - - - - - -]
[Λαρισ]αῖος διετέλει εὐεργε[τὲς τὸ κοι]-
5 [νὸν τ]ᾶς πόλιος, δεδόσθαι αὐτ[οῦ καὶ τοῖς]
[ἐσ]γόνοις πολιτείαν, καττά[περ τοῖς πολί]-
[ταις] τοῖς Κραν[ν]ουν{ν}ίοις , ὑπαρχ[έμεν μὰ]
[καὶ π]ροξενίαν αὐτοῦ καὶ [τοῖς ἐσγόνοις, ἐπι]-
[μελ]ει[θ]εῖμεν μὰ τ[ὸς ταμίας, οὕς κε τόνε]
10 [τὸ] ψάφισμα ὀνγραφεῖ ἐν κίον[α καὶ τε]-
[θεῖ ἐ]ν τὸ Ἀσκλαπιεῖον, καὶ [τὸ ἐν τάνε γε]-
[νόμ]ε[ν]ον ὀνάλουμα δόμεν [τὸν ταμίαν]
[ἀ]τ τ[ᾶν] κοινάουν πο[θ]όδουν.

(β) [Στρατα]γέντος τοῦν Πε[τθαλοῦν]
15 [Λίοντος] Παυσανιαίοι Ματροπολ[ίτα],
[ταγευό]ντουν Σιλάνοι Ἀστο[- - - - - -]
[- - - - -]ουνος Ἀντιγενείοι, Γεν[νάοι Ἀσ]-
[στον]οείοι, Γεννάοι Αἰσχυλ[είοι, - - - -]
[- - - Κ]αλ[λ]ις[θε]νείοι, ταμιε[υόντουν - - - -]
20 [- - - - Ἀ]ντιγονείοι, Φείδουνος Εὐ[δοξείοι]·
[- - - -ουν]ος Ἀντιγενείοι λέξαντο[ς· ἐπει]-
[δεὶ Λί]ουν Παυσανίαιο[ς] Ματροπ[ολίτας]
[διετέ]λει εὐεργετὲς τὸ κοινὸν [τᾶς]
[πόλι]ος ἔν τε τοῖς πρότερο[ν χρόνοις]
25 [καὶ ἐ]ν τᾶ ἀρχᾶ τᾶ ἑαυτοῖ καὶ κ[οινᾶ τᾶ]
[πόλι κα]ὶ κα[θ’] ἱ[δδ]ίαν ἄϊν τοῦ χρείαν [ἔχον]-
[τι, ἔδοξ]ε τοῦ κοινοῦ τᾶς πόλιος [ἐπαι]-
[νέσαι] Λίοντα ἐτ τᾶ προανγρέσ[ι, τὰν]
[ἔχει καὶ π]ὸτ τὰν πόλιν καὶ πὸ[θ ἕκαστον]
30 [τοῦν] πολιτάουν, καὶ δεδό[σθαι αὐ]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[τοῦ] κ[αὶ] τοῖς ἐσγόνοις ἀτ[έλειαν πάντουν]
[καὶ] ἀσυλίαν καὶ ἰσοτιμίαν, καὶ [πάντα]
[τὰ λοι]πὰ αὐτοῦ ὑπαρχέμεν τίμια [καττά]-
[περ] τοῖς λοιποῖς προξένοις, καὶ [φροντίσαι]
[τὸν] τα[μί]αν Φείδουνα Εὐδόξει[ον, οὕς]
[κε ἀτ τᾶς] τοῦν ταγοῦν γνούμας [τόνε τὸ]
[ψάφισμ]α ὀνγραφεῖ ἐν κίονα λιθίν[αν]
[καὶ τ]ε[θεῖ] ΑΚΡΟΥΝ ἐν τοῖς ἰαρουτοῖς, [τὸ]
[μὰ ὀ]νάλουμα τὸ γενόμενον [ἐν τάνε]
[ἐνγραφέμ]εν ἐν τοῖς λόγοις τᾶ[ς πόλιος].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 37

Ψήφισμα;

μέσα 1ου αι. π.Χ.; (Kramolisch)

IG IX 2, 462

Πρβλ. Kramolisch 1978, 118· Παπαθανασίου 2020, 648 (280)

[Στραταγέοντος]
Νικοκράτ[ους - - - - - - -]
ταγευόντ[ουν - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 38

Τιμητικό ψήφισμα για τον Γυρτώνιο *Γοργία*

2ος αι. π.Χ.

IG IX 2, 489a

Πρβλ. Kramolisch 1978, 39 (*SEG* 28, 526)

[- -]λω[- - - - - - - - - - - -]
[- -]λίου [- - - - - - - - - - - -]
[- στρ]αταγέοντ[ος δὲ τῶν]
[Θεσσαλῶν - - - - - - - - - - - τοῦ] Ἀρετοκλέ[ους - - - - - - - -]
[- -]κλέους, [προστα]-
[τοῦντος τῆς] ἐκκλησίας [Ἀρ]ετοκλέου[ς· - - - -]
[- - - - - λέξαν]τος Φείδωνος [Φ]ρυνιε[ίου· ἐπειδὴ Γοργίας γε]-
[νόμενο]ς καὶ ἀνὴρ καλὸς κἀγαθὸς καὶ [κοινῆι τῆ]ι πό]-
[λει καὶ] κατ᾽ ἰδίαν τοῖς ἐντυγχάνουσι [τῶν πολιτῶν δικαί]-
[ως] καὶ φιλανθρώπως χρώμενος δια[τελεῖ ἑαυτὸν πρόθυ]-
[μον παρεχόμενος(?)] εἰς τὰ παρακαλού[μεν]α α[- - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]παρα .. το[- - - -]ε[- - - - - - - - - - - τοῖς]
[ἐντυγχ]ά[ν]ουσιν τ[ῶ]ν ἰ[δ]ιαυτῶν, ἐπαι[ν]έσα[ι αὐτὸν ἐπὶ τῆ]ι
αἱρέσει ᾗ διατελεῖ χρώμενος πρὸς τὴν [ἡμετέραν πόλιν],
δεδόσθα[ι δὲ αὐ]τ[ῷ] τε Γορ[γ]ία καὶ τοῖς ἐγ[γόνοις πολι]-
[τ]εία[ν] ἐμ Φαύττωι, ἀτέλειαν, ἐπινομίαν, ἀσυλί[αν, ἀσφά]-
[λε]ιαν καὶ πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ εἰσάγον[τι καὶ ἐξ]-
[άγ]οντι καὶ φυλῆς εἶναι ἐμ Φαύττωι ἧς ἂ[ν αὐτὸς βούληται],
[τι]μηθῆ[ν]α[ι δὲ κ]αὶ ὑπὸ τῆς πόλεως καὶ [εἰκόνι]
τετραπήχει καὶ σταθῆναι τὴν εἰκόνα αὐ[τοῦ ἐν τῆι ἀγο]-
[ρᾶ]ι, καὶ γενομένης τῆς εἰσφορᾶς ἐξ ἐπαγ[γελίας],
[καὶ] τὸ ψήφισμα ἀναγράψαι εἰς τὴν βάσιν τῆς [εἰκόνος]
[καὶ] ἐπιγράψαι· « ἡ πόλις Φαυττίων εὐεργέτ[ην Γοργίαν - -]
[- - - Γ]υρτώνιον » ὥστε φανερὸν εἶναι τοῖς [βουλομένοις]
[εἰδέ]ναι ὅτι ἡ πόλις ἡ Φαυττίων δύναται ὑπο[- - - - - - - -]
[- - - -]ν τὰς χάριτας καὶ τὰς τιμὰς [ἀπ]ονέμε[ιν ἀ]-
[ξί]ας, καὶ τὸ ψήφισμα τοῦτο κυρῶσα[ι κα]τὰ τὸ[ν νόμον]
[- - - -] ὁ κοινὸς ξενοδόκος Νεοπτό[λεμ]ος Πολυκλ[- - - - - - - -]
[- - - - - -]ς τὸ ψήφισμα ὑπὸ του εν[- - - -]λ[- - -]ου.λε[- - - - - -]

Ap. Cr.:

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στίχ. 1–7: [Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσα]λῶ[ν] | [τοῦ δεῖνος τοῦ δεῖνος - - - -]α̣ίου, [μηνὸς(?)] | [- - - - - - - - ἐν δὲ Φαύττῳ] ταγε<υ>όντ[ων τοῦ] | [δεῖνος τοῦ δεῖνος - - - - - - - -] Ἀρετοκλέ[ους τοῦ] | | [δεῖνος, - - - - - - - - - - - -]κλέους [τοῦ] | [δεῖνος, προστατεύοντος δὲ τῆς] ἐκκλησίας [Ἀ]ρετοκλέου[ς] | [τοῦ δεῖνος, λέξαν]τος Φείδωνος [Φ]ρυνιε[ίου· - - - -]

(Kramolisch)

Βρίσκεται στον ίδιο λίθο με μεταγενέστερη απελευθερωτική επιγραφή (**ΚΘ 125**).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 39

Τιμητικό ψήφισμα για Ρωμαίους

αρχές 2ου αι. π.Χ. (post 187)· ca. 168 π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 258· *I.Vallée Enipeus* 15 (*BE* 1997, 298· *SEG* 45, 607)*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 56· *SEG* 49, 615· Κοντογιάννης 2009, 130–132

[Στραταγ]ε̣̣ο̣ιντος τοῦμ Πετθαλοῦν Πεῖσσα ΡΕ[…]
[Κιαρι]εῖος(?), ταγευόντουν ἐγ Κιαρίο̣ι Πλουτ̣ίουν[ος](?)
[Δαμμ]α̣τρείου, Ἀρτέμουνος Φιλουταίου, Μνασσᾶ
[ca.4-6]τατείου, Μνασσᾶ Εὐανδρείου, Μαχάτα
[ca.2-3]αινετείου, Γενναί[δ]α Κινυραίου, μεινν̣ὸς Ἰυγγίο[υ - -]·
[το]ῦν ταγοῦν λόγον προθέντουν πὲρ προξεννιοῦν
[ἔδοξε] τᾶι πόλι Μαάρκοι Λευκίου Περπέννai Ῥουμαίοι,
[Μα]άρκοι Γαίου Ποπιλλίοι, Κοίντοι Μαάρκου Πακτομηίοι ΚΑ-
[.]Κ[…]ιοις, Λευκίοι ΠΛΛ Ν̣ουλ̣αίου(?) δεδόσθαι προξεννία[ν]
καὶ τὰ̣ λοιπὰ ὅσσα καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις ὑπάρχον[τ]ι
πάντα κὰτ τὸν νόμον· τὸ μὰ ψάφισμα (α)ὐτὸ ἀγγρα[φᾶ]ν[αι]
ἐγ κίονα λιθίναν καὶ στᾶσαι ἐν τὸ ἱερὸν τοῦ Ἑρακλίος
ἐς τοῦν τᾶς πόλλιος δαπαναμάτουν.

Ap. Cr.:

στίχ. 1–2: [Στραταγ]ε̣̃ντος τοῦμ Πετθαλοῦν Πείσσα Ῥε[ιξαί|ου Γομφ?]εῖος (Κοντογιάννης)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 40

Τιμητικό ψήφισμα για άγνωστο πρόσωπο

ca. 125 π.Χ.· 138/7–125/4 π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 259· *I.Vallée Enipeus* 16 (*SEG* 45, 608)*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 69–70

Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσαλῶν Ἀγασιμ[ένους τοῦ - - - - - - - - - - - - -]-
[..]τους Λαρισαίου· ταγευόντων δὲ τῆς πό[λεως - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - τοῦ] Ἀριστάρχου, Ἀναξάνδρου τοῦ Ἀρχίππ[ου, - - - - - - -]
[…] τοῦ Φιλονίκου, Ἀμυνέου τοῦ Ὀλυμπιάδου, [- - - - - - - - - - - -]
[τοῦ] Μενάν[δρου] μηνὸς Ἰτωνίου δευτέραι, ἐκκλησία<ς> [γενομέ]-
νης ἐννόμου, [ἐμφανισμὸν] ποιησαμένων τῶν ταγῶν [- - - - - - - - -]

7–20

[- -] τὰ ἔδωκεν δωρεὰν καὶ [- - - - - - - - - -]
[- -] τὰς ἀναγκαίας χρείας [παρεχόμενος]
[- -] ΣΗΣ καὶ τῆς πόλεως ΘΑ[- - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - ἑκάστωι] τῶν πολιτῶν ἐχορήγησεν ΑΥ[- - - - - - - - - - -]
[- -] τῆς τῶν νέων συναγωγῆς [- - - - - - - - - - -]
[- -] τε ταῖς ἐπ[ιχε]ιρισθείσαις [- - - - - - - - - - -]
[ἐν πάσαις ταῖς ἀρχ]αῖς ἀνεστράφη συμφερόντω[ς - - - - - - - - - - -]
[- -]ΟΣ αἱρεθεὶς ὑπὸ τῆς πόλεως
[- - - - - - - - - - πολλὰ καὶ λυσι]τελῆ κατηργάσα[το].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 41

Τιμητικό ψήφισμα για τον Λαρισαίο *Μένιππο Διοφάντου*

184/3 π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 107

Πρβλ. Kramolisch 1978, 51

Στραταγέοντος τῶν Θεσσαλῶν Θεο[δώρου τοῦ Ἀ]-
[λεξάνδρου], ἀγαθᾶι τύχαι· ἁ πόλις ἁ Ἀλέω[ν]
[καὶ ἁ] βουλά, μηνὸς Ὁμολωΐου τριακ[άδι]·
Μένιππον Διοφάντου Λαρισαῖον πρόξ[ενον]
εἶμεν τᾶς πόλιος καὶ εὐεργέταν ἐν τὸν [ἅπαν]-
τα χρόνον, δίδοσθαι δ᾽ αὐτῶι καὶ ἐκγόνοις π[ο]-
λιτείαν, ἀσυλίαν, [ἰσ]οτέλειαν, ἐπινομίαν,
ἔγκτησιν γᾶς [καὶ οἰ]κίας, ἀσφάλειαν καὶ κα-
τὰ γᾶγ καὶ κατὰ [θά]λασσαν καὶ πολέμου κ-
αὶ εἰράνας καὶ χρή[μ]ασι καὶ ὅσα τοῖς ἄλλοις
προξένοις καὶ εὐεργέταις δίδοται πάντα.
ἀρχόντων Νί[κω]νος, Θεομνάστου, Ἀφθονή-
του, ἱππαρχέοντος Μενεκράτεος, ἔγγυος τ[ᾶς]
προξενίας Διονυσόδωρος Σωτηρίχου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 42

Τιμητικό ψήφισμα για τους Λαρισαίους *Ἀλέξιππο* και *Ἱππόλοχο Ἱππολόχου*

160/159 π.Χ. (Kramolisch)

SGDI 1459· *IG* IX 2, 218*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 58· Habicht 2007, 306 (*BE* 2008, 307· *SEG* 57, 532)

[Στραταγέοντος] Ἀλεξίππου μηνὸς Ἰτωνίου δευ-
[τέραι ἐν κυρί]αι ἐκκλησίαι ἀρχόντων Στύφωνος
[- - - - - - - - - - Εὐ]θυδάμου τοῦ Μαράντα, Κάμωνος
[τοῦ - - - - - - - - - -]ου, ταμιεύοντος Ἡρακλείτου τοῦ Λάμ-
[πωνος(?) ἐπειδὴ Ἀλέξ]ιππος καὶ Ἱππόλοχος οἱ Ἱππολόχου Λαρι-
[σαῖοι φίλ]οι ὑπάρχοντι τᾶι πόλει τᾶι Θαυμακῶν καὶ
[ἀπὸ τᾶς πρώ]τας ἁλικίας εὔχρηστοι καὶ κατὰ κοινὸν καὶ κατ᾽
[ἰδίαν, ἔδ]οξε τᾶι πόλει ἐπαινέσαι αὐτοὺς καὶ δεδό-
[σθαι αὐτ]οῖς τε καὶ ἐκγόνοις προξενίαν, ἰσοπολιτεί-
[αν, ἐπινο]μίαν, ἀσυλίαν, ἀσφάλειαν, ἔγκτησιν, ἀτέλειαν
[ἁπάντων] καὶ πολέμου καὶ εἰράνας ἐν τὸν ἅπαντα χρό-
[νον καὶ ὅ]σα τοῖς ἄλλοις προξένοις καὶ εὐεργέταις
[δίδοται] πάντα. ἔγγυος τᾶς προξενίας
[- - - - - - - - - -] Νικοβούλου.

Ap. Cr.:

στίχ. 2–3: Στύφωνος | [τοῦ Νικοβούλου]

στίχ. 3: καὶ Ἴωνος (αντί Κάμωνος)

στίχ. 4–5: Ἡρακλείτου τοῦ Λαμ | [έδωνος]

στίχ. 14: [Στύφων] Νικοβούλου

(Habicht)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 43

Τιμητικό ψήφισμα για τον Γυρτώνιο *Ἀνδροσθένη Θεμιστογένους*

ca. 50 π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 219

Πρβλ. Daux, de la Coste Messelière 1924, 371 (*SEG* 3, 470)· Kramolisch 1978, 104 (*SEG* 28, 505)

[Στραταγέο]ν[τος] Θ[ε]σσαλῶν [..]αγόρα μηνὶ [Ἀ]δ[ρομίῳ ….] δευτέ[ρᾳ ἀρχόντων - - -]
[- - - τοῦ] Κλεαγένεος, Περιάνδρου τοῦ Λάμπων[ος …..ς] το[ῦ] Νικοβούλ[ου, - - - -]
…..ένων ἐκ προγραφῆς· ἐπειδὴ Ἀνδροσθένης [Θεμι]σ[τ]ογένους Γυ[ρτώνιο]ς ἀπὸ
[τῆς πρ]ώτης ἡλικίας διατελεῖ ἀεί τινος ἀγαθοῦ παραίτιος γινόμενος [τῇ πόλει] τῇ Θαυ[μα]-
5 [κ]ῶν καὶ τοῖς ἐντυνχάνουσι κατ' ἰδίαν τῶν πολιτῶν σπουδῆς καὶ φι[λοτιμία]ς οὐθὲν [ἐλ]-
[λε]ίπων τῶν συμφερόντων τῇ πόλει τῇ Θαυμακῶν καθὼς ἐπιβάλ[λον] ἐστιν [ἀν]-
[δρ]ὶ καλῷ κἀγαθῷ καὶ δόξης ἀντεχομένῳ· ἔδοξε τῇ πόλει τῇ Θαυμακῶν· ἐπ[αινέ]-
[σ]αι τε Ἀνδροσθένην ἐπὶ τῇ προαιρέσει ᾗ ἔχει πρὸς τὴν πόλιν τ[ὴ]ν Θαυμακῶν
ἐπὶ τοῖς διαπεπραγμένοις ὑπ' αὐτοῦ εὐχρήστοις εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶναι αὐτὸν π[ό]-
10 λεως τῆς Θαυμακῶν πρόξενον καὶ εὐεργέτην καὶ ὑπάρχειν αὐτῷ τε καὶ ἐγγόνοι[ς πα]-
ρὰ τῆς πόλεως τῆς Θαυμακῶν τὰ τίμια καὶ φιλάνθρωπα ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις κ[αὶ εὐ]-
[εργ]έταις τῆς πόλεως ὑπάρχει, καὶ τοὺς ταγοὺς τῆς πόλεως ἀποστεῖλαι πρὸς τὴν π[όλιν]
[τὴ]ν Γυρτωνίων τὸ ἀντίγραφον τοῦ ψηφίσματος καὶ τῶν τιμίων, προνοηθῆναι δὲ τοὺ[ς τα]-
[γο]ὺς ὅπως ἀναγραφῇ τὸ ψήφισμα καὶ τὰ δεδογμένα τίμια οὗ καὶ τὰ ἄλλα ἐθίζους[ιν].

Ap. Cr.:

στίχ. 1: [Στραταγέο]ν[τος] Θ[ε]σσαλῶν [Ἰσ]αγόρα μηνὶ [Ἀ]δ[ρομίῳ ….]

(Kramolisch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 44

Τιμητικό ψήφισμα για τον Γυρτώνιο *Ἰταλό Φιλίσκου*

ca. 50 π.Χ. (Kramolisch)

Daux, de la Coste Messelière 1924, 369–375 (*SEG* 3, 468· *McDevitt* 153)
Πρβλ. *BE* 1956, 139· *BE* 1973, 235· Kramolisch 1978, 104

[Ἀ]γαθ[ῇ τ]ύχῃ.

[Στραταγέοντος τῶν Θεσ]σαλῶν Ἰσαγόρα, μηνὸς Ὁ[μολωΐ]ου, ἐννόμου ἐκκλησίας οὔσης, τ[ῶν τ]αγῶ[ν] [..[ca.6]... το]ῦ Κλεογέν[εο]ς, Στύφωνος τοῦ Νικοβούλου, Περιάνδρου τοῦ Λάμπου ἐμφανισμὸν ποιησα[μέ]-
νων· [ἐπ]ειδὴ Ἰταλὸς Φιλίσκου Γυρτώνιος ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας διατελεῖ ἀεί τινος ἀγαθοῦ παραί-
5 τιος γινόμενος τῇ πόλει τῶν Θαυμακῶν καὶ καθ' ἰδίαν τοῖς ἐντυγχάνουσιν τῶν πολιτῶν, σπου-
δῆς καὶ φιλοτιμίας οὐθὲν ἐνλείπων τῶν συμφερόντων τῇ πόλει τῇ Θαυμακῶν, καθὼς ἐπιβάλλον ἐσ-
<εσ>τὶν ἀνδρὶ καλῶι κἀγαθῶι καὶ δόξης ἀντεχομένωι, ἔδοξε τῇ πόλει τῶν Θαυμακῶν ἐπαινέσαι τε
Ἰταλὸν ἐπὶ τῇ προαιρέσει, ᾗ ἔχει πρὸς τὴν πόλιν τῶν Θαυμακῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς διαπεπραγμένοις ὑ-
π' αὐτοῦ εὐχρήστοις εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶναι αὐτὸν τῆς πόλεως τῆς Θαυμακῶν πρόξενον καὶ
10 εὐεργέτην καὶ ὑπάρχειν αὐτῶι τε καὶ ἐγγόνοις παρὰ τῆς πόλεως τῆς Θαυμακῶν τὰ τίμια καὶ
φιλάνθρωπα, ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις καὶ εὐεργέταις τῆς πόλεως ὑπάρχει· καὶ τοὺς ταγοὺς
τῆς πόλεως διαποστεῖλαι πρὸς τὴν πόλιν τῶν Γυρτωνίων τὸ ἀντίγραφον τοῦ ψηφίσματος καὶ τῶ[ν]
τιμίων· προνοηθῆναι δὲ τοὺς ταγούς, ὅπως ἀναγραφῇ τὸ ψήφισμα καὶ τὰ δεδομένα τίμια, οὗ κ[αὶ τὰ ἄλ]-
λα ἐθίζουσιν· παρακαλέσαι δὲ Ἰταλὸν ἀκόλουθον γινόμενον τῇ ἰδίαι προαιρέσει συνεπιδοῦναι [<αὐτὸν εἰς> τὴν προσ]-
15 τατείαν τῆς πόλεως καὶ φροντίζειν ἐμ πᾶσιν. ἔδοξε δὲ τῇ πόλει καὶ πρεσβευτὰς ἐξαποσστ[εῖλαι τοὺς]
παρακαλέ[σο]ντας Ἰταλὸν ἐπιδέξασθαι τὴν προστατείαν τῆς πόλεως τῆς Θαυμακῶν καὶ συνεπιδοῦ[ναι αὐτόν],
[καθό]τι [καὶ ἐν] τοῖ[ς λ]οιποῖς διατετέλεκεν ἐν πᾶσιν ποιούμενος πρόνοιαν τῆς πόλεως τῆς Θαυμ[ακῶν· - - -]
[.....[ca.18].....]ομένους, Λάδικον Ἀνδρία, Λαμέδωνα Ἀγησι-
μάχου· ἔνγ[υ]ος τῆς προξενίας Λαμ[έδ]ω[ν] Ἀγησιμ[άχου].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 45

Senatus consultum σχετικά με τη συνοριακή διαφορά Μελιταίας – Ναρθακίου

ca. 140 π.Χ.· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης)

Latyschev 1882, 356–387· *IG* IX 2, 89· *Syll*^{3} 674· Sherk, *RDGE* 9*

Πρβλ. Raeder 1912, 47–50 (19)· Tod 1913, 106 (34)· Kramolisch 1978, 68–69 (*SEG* 28, 505)· Daverio-Rocchi 1988, 143–151· Ager 1996, 425–429 (156)· *SEG* 50, 531 (*BE* 2001, 250)· Κοντογιάννης 2009, 156–157

latus a

[Στρατ]ᾳγέοντος τῶν Θεσσαλῶν Λέοντο[ς]
[τοῦ Ἀγ]ησίππου Λαρισαίου, ἐν δὲ Ναρθακίω[ι]
[ταγευόν]τ̣ων Κρίτωνος τοῦ Ἀμεινία, Πολυκλέος
[τοῦ Φει]δίππου, Γλαυκέτα τοῦ Ἀγελάου, ἀν[ε]-
[γράφη τὸ] δόγμα τὸ γενόμενον ὑπὸ συγκλ[ή]-
[του ἐπὶ σ]τρατηγοῦ τῶν Θεσσαλῶν Θεσσα-
[λοῦ τοῦ] Θρασυμήδεος Φεραίου. *vacat*
[Γάϊος Ὀσ]τίλιος Αὔλου υἱὸς Μαγκῖνος στρα-
[τηγὸς τ]ῆι συγκλήτωι συνεβουλεύσατο πρὸ
[- - - - ωω]νῶν Κοϊντιλίων ἐγ κομετίωι· γραφο-
[μένωι π]αρῆσαν Κόϊντος <Σ>τατιλιηνὸς Κοΐντου
[υἱὸς Κορ]νηλία, Γναῖος Λοτάτιος Γναίου υἱὸ[ς]
[Ἀ….ήν]ση , Αὖλος Σεμπρώνιος Αὔλου υἱὸς Φα-
[λέρνα]. *v* περὶ ὧν Θεσσαλοὶ Μελιταιεῖς Ἁρμο-
[ξενος Λυ]σάνδρου, Λαμπρόμαχος Πολίτα
[πρεσβευ]ταὶ λόγους ἐποιήσαντο, ἄνδρες κα-
[λοὶ κἀγ]ᾳθοὶ καὶ φίλοι παρὰ δήμου καλοῦ
[κἀγαθο]ῦ καὶ φίλου συμμάχου <τε>, χάριτα
[φιλίαν σ]υμμαχίαν τε ἀνενεώσαντο, πε-
[ρὶ χώρας] δημοσίας καὶ περὶ χωρίου ἐρήμου
[εἴπασαν?], μεθ’ ἧς χώρας εἰς τὴμ φιλίαν τοῦ
[δήμου τ]οῦ Ῥωμαίων *v v* παρεγένοντο, ἣγ χώ-
[ραν Ναρθα]κιεῖς μετὰ ταῦτα ἑαυτῶν ἀδίκως
[ἐποιήσαντ]ο· περὶ τούτου τοῦ πράγματος ὅπως
[τὴν διάνοι]αν πρόσ<σ>χωσιν, ὅπως τοῦτο τὸ πρᾶ-
[γμα ἀκέρ]ᾳιον αὐτοῖς ἀποκατασταθῇ οὕτω
[καθὼς πρότερο]ν ἐπὶ Μηδείωι καὶ ἐπὶ Θεσσαλῶν
[- - - - - - - - - - - -]ων καὶ ἐπὶ τῶν περὶ Πύλλον Μακε-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[δόνων κεκρι]μένον αὐτοῖς ἦν, ταῦτά τε τὰ κ[ρί]-
[ματα κύρια ὅπ]ως ᾖ· περὶ τούτου τοῦ πράγμα-
[τος συνευδόκ]ησεν ἡμῖν καὶ Ναρθακιεῦσιν
[ὅπως τὸν ἀγῶν]α τὸν παρόντα κρίνῃ ἐμ Μ[ελι]-
[τείαι? - - - - - - - - ἐ]ν ταύτηι τῆι χώρα[ι- - - - - - -]
[ἀμφοτέρων] τῶν δήμων ἐ[πιτρεπόντων]
[- - - - - - - - - - -]ἐστιν ὧι ρα[- - - - - - - - - - - - - - -]

latus b

[- - - - - - - - - - -]ιη[- - - - - -]νη[- - - - -καὶ περὶ ὧν Θεσσαλοὶ]-
[Ναρθακιεῖς Ν]ικάτας Τα[-]
[- - - - - - - - πρεσβε]υταὶ λόγο[υς] ἐπ[οιήσαντο κατὰ πρό]-
[σωπον ἐν τῆι] συγκλήτ[ωι ἄνδρες καλοὶ]-
[κἀγα]θοὶ καὶ φίλοι παρὰ δήμου κ̣α̣[λοῦ κἀ]-
[γαθοῦ κα]ὶ φίλ[ου συμμάχου τε ἡμετέρου, χά]-
[ριτα φι]λίαν συ[μ]μα̣[χίαν τε ἀνενεώσαντο καὶ περὶ]
[τῶν πραγ]μάτω[ν τῶν καθ' αὑτοὺς διελέ]-
[γ]ησαν περὶ χώρας [καὶ] ἰ̣[ε]ρ̣[ῶν περὶ τῆ]ς τ̣ε̣
ἀφ[ηι]ρη[μένης] τ[ῆς κατὰ Μελιτ]α[ι]ε̣̣ᾳ̣ ἀ̣ρ̣χῆς Ναρ-
θακιέ[ω]ν [τῶν] ἐν [τ]ῆ[ι Ἀχαι]ί̣α [ι καὶ γὰρ] μετὰ τα[ύτης]
τ[ῆ]ς χώρας εἰς τὴν [φ]ιλία[ν] τ[οῦ δή]μου [τοῦ Ῥω]-
[μ]αίων Ναρθακιεῖς παραγ[εγονέν]αι, [κ]α̣ὶ περὶ
τῆς χώρας καὶ τῶν ἱερῶν κριτηρίοις [νεν]ικηκ[έ]-
ναι κατὰ νόμους τοὺς Θεσσαλῶν, οἷς ν̣[ό]-
μοις ἕ̣ως τα[ν]ῦν χρῶνται, οὓς νόμους Τίτος
Κοΐγκτιος ὕπατος ἀπὸ τῆς τῶν δέκα πρεσ-
βευτῶν γνώμης ἔδωκεν καὶ κατὰ δόγμα
συγκλήτου, περί τε τούτων τῶν πρ̣αγμ̣ά̣-
[τω]ν ἔτει ἀνώτερον τρίτῳ ἐπὶ τριῶν δικασ-
[τη]ρίων νενικηκέναι, ἐπὶ Σαμίων, Κολο[φ]ων[ί]-
[ων], Μαγνήτων, κεκ[ρι]μένα εἶναι κατὰ νόμου[ς],
ὅπως ταῦτα κύρια ᾖ οὕτω καθὼς καὶ ἄλλοις
γεγονός ἐστιν· περὶ τούτου τοῦ πράγματος
οὕτως ἔδοξεν· χάριτα φιλίαν συμμαχίαν
[ἀ]νανεώσασθαι τούτοις τε φιλανθρώπως ἀ-
ποκριθῆναι· ἄνδρας καλοὺς κἀγαθοὺς προσ-
αγορεῦσαι· ὅσα κεκριμένα ἐστὶν κατὰ νόμους,
οὓς Τίτος Κοΐγκτιος ὕπατος ἔδωκεν, ταῦτα κα-
θὼς κεκριμένα ἐστίν, οὕτω δοκεῖ κύρια εἶναι δεῖν,
τοῦτό τε μὴ εὐχερὲς εἶναι ὅσα κατὰ νόμους κε-
κριμένα ἐστὶν ἄκυρα ποιεῖν· ξένιά τε ἑκατέροις Γάϊ-
ος Ὁστίλιος στρατηγὸς τὸν ταμίαν δοῦναι κε-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[λ]εύσῃ ἀπὸ σηστερτίων νόμων ἑκατὸν εἴκοσι
[πέ]ντε εἰς ἑκάστην πρεσβείαν οὕτω καθὼς ἂν
[αὐτῶι ἐκ] τῶν δημοσίων πραγμάτων πίστε-
[ώς τε τῆς] ἰδίας φαίνηται· ἔδοξεν. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 46

Τιμητικό ψήφισμα για τον Φεραίο *Ἀρισταγόρα Εὐβούλου*

post 196 π.Χ.

IG IX 2, 132

[Στρατ]α[γ]έοντος [- - - -]του, μηνὸς Ἰτωνίου δεκ[άται],
[ἐν ἐ]κκλησία[ι], ἀρχόντω[ν - - - - - -]δάμου το[ῦ Πολυ]-
[κλ]είτου, Νικασίππου τοῦ Ἀγασίππου, Δαμ[- - - - - - -]
[τοῦ] Μενεστράτου, ταμιεύοντος Στρατο[νί]-
[κου] τοῦ [Στρατολ]άου· ἐπεὶ Ἀρισταγόρας Εὐβο[ύλου]
[Φ]εραῖος φίλ[ο]ς ὑπάρχει τᾶι πόλει τᾶι Θηβ[αίων]
[καὶ] χ[ρ]ή[σιμ]ο[ς] καὶ κατὰ κοινὸν καὶ κατ᾽ ἰδίαν, ἔδο[ξε τᾶι]
[π]όλει ἐπαινέσαι τε αὐτὸν καὶ δεδόσθαι καὶ αὐ[τῶι]
καὶ ἐκγόνοις [προ]ξενίαν, πολιτείαν, ἐπινομ[ίαν],
ἀσυλίαν, ἀσφάλειαν, ἔγκτησιν γᾶς καὶ οἰκίας, ἀτέ-
λειαν πάντων [κ]αὶ πολέμου καὶ εἰράνας ἐν τὸν
ἅπαντα χρόνον καὶ ὅσα τοῖς ἄλλοις προξένοις
καὶ εὐεργέταις δίδοται πάντα. ἔγγυο[ς] τᾶς προ-
ξενίας Ἀ[ρίστι]π[πο]ς Παρμεν[- - - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 47

Τιμητικό ψήφισμα της Μητρόπολης για τον Υπαταίο γιατρό *Γλαύκο Εὐδώρου*

ca. 179–146 π.Χ.· 160/159; π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 11· Samama 2003, 179–181 (*SEG* 53, 535)*

Πρβλ. Wilhelm 1909a, 146–149· Daux, de la Coste Messelière 1924, 361 (*SEG* 3, 454)· Kramolisch 1978, 58–59

[Ματροπολιτῶν ο]ἱ ταγοὶ καὶ ἡ π[ό]λις
[Ὑπαταίων το]ῖ[ς ἄ]ρχου[σι] καὶ τ[ῆ]ι πό-
λε[ι χαίρε]ιν· τ[ῶ]ν δεδομένων τι-
μίων ὑ[π]ὸ [τῆ]ς πόλεως ἡμῶν
Γλαύκωι Εὐδώρου τῶι ὑμετέ-
[ρω]ι πολείτηι ἀπεστάλκαμεν
ὑμεῖν τὸ ἀντίγραφον ἵνα εἰ-
δῆ[τ]ε. στρατηγοῦντος
Ἀλεξίππου τοῦ Ἰπ[π]ολόχου
Λαρισαίου μηνὸς Ἀφρίου δε[υ(?)]-
[τέρ]αι ἐκλησίας ἐννόμ[ου]
[οὔση]ς [προστ]ατεύοντος
τῆς ἐ[κκ]λησίας τῶν ταγ[ῶν]
[καὶ εἴπαντος] Λύκου τοῦ Θε[μι]-
αω[νος]· ἔδοξε τῆ̣ι πόλει· ἐπ[ει]-
δὴ Γλαῦκος Εὐδώρου Ὑπατα[ῖ]-
ος ἀνὴρ κ[α]λὸς κἀγαθὸς ὑπά[ρ]-
χων ἐνδημήσας εἰς τὴν πόλ[ιν]
ἡμῶν καὶ παρεπιδημήσας χ[ρό]-
νον καὶ πλείονα τήν τε παρε-
πιδημίαν καὶ ἀναστροφὴν
[πε]π[οίητ]αι εὔτακτόν τε καὶ
[σώφρονα καθ' ὃ]ν τρόπον ἐπέ-
βαλλεν ἀνδρὶ καλῶι καὶ ἀ[γα]-
[θῶ]ι ἀξίως τῆ̣[ς] τε ἡμετέ[ρας]
πόλεω[ς] καὶ τῆς Ὑπαταίων
[καὶ τῆι] καθ' ἑαυτὸν τέχνη̣ κα[ὶ]
καθ' ἰδίαν καὶ κατὰ κοινὸν ἀνέν-
κλητον ἑαυτὸν παρεισχημέν[ος]
ἐπιδιδοὺς [ἑ]αυτὸν εἰς τὰ παρακ[α]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[λού]μενα ἀπροφασίστως σπου-
[δ]ῆς καὶ [φιλο]τιμίας ο[ὐ]θὲν ἐλ-
[λεί]πων· ἵνα οὖν φανερὸν πᾶσιν
ἦι ὅτι ὁ δῆμος ἡμέτερος τοῖ[ς]
ἀγαθοῖς τῶν ἀνδρῶν δύναται
χάριτας ἀπονέμειν· δεδόσθαι
Γλαύκωι Εὐδώρου Ὑπαταίωι
προξενίαν καὶ πολιτείαν ἔγ[κ]τη-
σιν [ἐ]π[ινομίαν ἀσυ]λίαν ἀσφάλ[ει]-
[αν πολέμου καὶ] εἰρήνης [αὐτῶι καὶ]
[χρήμασιν? καὶ τὰ λοιπ]ὰ τίμια πάν[τα]
[ὅ]σα [καὶ τοῖ]ς [ἄλλοι]ς προξένοις [καὶ]
[εὐεργέταις τῆς πό]λεως δέ[δοται παρὰ]
[τῆς πόλεως·? προνοηθῆ]ναι δὲ το[ὺς τα]-
[γούς, ὅπως τὸ ψ]ήφισμα ἀναγ[ρ]α-
[φῆ ἐν Ματρο]πόλει ἐν τῶι ἐ[πιφανε]-
[στάτωι τόπωι? ἐν στήληι] λιθίνηι καὶ [ἐν]
[Ὑπάταις ἐν τ]ῶι ἐπιφανεστάτωι [ἰε]-
[ρῶι? - - - - - - - -]Κ....ΙΛΕ...ΕΝΑ.ΛΓΑ
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]Π....Τ....Ι...
[- - - - - - - - - - - - - - - - -] δι[α]πο[στ]ε[ιλ..]
[- - - - - - - - - - - - - - - - ψ]ήφισμα .ΛΙΙ..ΙΙΙ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 48

Ψήφισμα

186/5 π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 64

Πρβλ. Kramolisch 1978, 50

[Ἀγα]θᾶι τύχαι·
[στρατ]αγέοντος τῶν Θεσσαλῶν Λεοντο[μ]ένε-
[ος Φεραίου, ἐν] δὲ Λαμίαι ἀρχόντων [- - - - -]
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 49

Τιμητικό ψήφισμα για τον Λαρισαίο *Δαϊμένη Σίνιος*

186/5 π.Χ. (Kramolisch)

SGDI 1446· *IG* IX 2, 67*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 50

Ἀ[γ]αθ[ᾶ]ι [τύχαι]·
[Στρ]αταγέοντος [τῶ]ν [Θε]σσαλῶν Λεοντομένε]-
ος [Φ]εραίου, ἐν δὲ Λαμία[ι] ἀ[ρ]χόν[τω]ν Οὐ[- -],
Νικοδάμου τοῦ Ὀν[- - -], Σι[μαρί]στου [τοῦ - - - -],
Λαμιεῖ[ς ἔ]δω[κα]ν Δα[ιμέ]νει Σ[ίν]ιος Λ[α]ρισαί[ω]ι
προξενίαν, πολιτείαν, ἰσοτέλειαν, [ἔ]ν[κ]τ[η]σιν
γᾶς καὶ οἰκίας, ἀσ[υ]λίαν, ἀσ[φάλειαν] καὶ [πολέμου]
καὶ εἰράνας καὶ [ὅσ]α [τοῖς ἄλλοις προξένοις δίδοται]
αὐτῶι καὶ [ἐκγό]νοις [καὶ] χ[ρήμασιν· ἔγγυοι τᾶς προξενίας]
[- -]χιος …σάμιος Τη[- - -]εν[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 50

Τιμητικό ψήφισμα για τον Λαρισαίο *Παυσανία*

184/3 π.Χ.

SGDI 1444· *IG* IX 2, 65· *ΣΘΕ* I 10*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 51

[Ἀ γ α θ ᾶ ι] τ ύ χ α ι·
[Στραταγέοντο]ς τῶν Θεσσαλῶν Θεοδώρου [τοῦ]
[Ἀλεξάνδρου Ἀ]τραγίου, ἀρχόντων Νικο[β]ο[ύ]λ̣[ου τοῦ]
[- - - - - , Πυρρί]α τοῦ Εὐβουλ̣[ί]δα, [- - - -] τ̣οῦ [- - - - - -]·
[Λαμιεῖς ἔδ]ωκαν Π̣α[υσα]νία[ι - - - -] Λ̣α̣ρι̣σ̣[αίωι? προ]-
[ξενίαν, πολιτ]είαν, ἀτέλειᾳ̣[ν, ἔγκτησιν] γ[ᾶς καὶ οἰ]κία̣[ς],
[ἀσφάλειαν κ]αὶ πολέμου κᾳ̣ὶ̣ εἰ̣[ρά]ν[ας καὶ κατά]
[γᾶν καὶ κα]τὰ θάλασσαν̣ [αὐτῶι καὶ ἐκγόνοις καὶ χρήμασιν]
[ἐν τὸν ἅπα]ντα χρόνον κα[ὶ ὅ]σα [τοῖς ἄλλοις προξένοις δί]-
[δοται πάντα. Ἔγγυ]οι τᾶς προξ[ενία]ς [- - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - -]ος Φιλονίκου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 51

Τιμητικά ψηφίσματα για (α) τους *Πολύξενο Φίλωνος* και *Φίλωνα Πολυξένου* (β) κάποιον Κιεριέα

(α) ca. 170 π.Χ. (β) ca. 125 π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 66

Πρβλ. Daux, de la Coste Messelière 1924, 366 (*SEG* 3, 462)· Kramolisch 1978, 55, 81· *I.Vallée Enipeus* 16 p. 22 (*SEG* 45, 613)

(α) [Στραταγέοντος Θε]σσαλῶν Πρωτέα τοῦ Μονίμου Ματροπολίτα μηνὸς Γευστο[ῦ - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - -]ος τοῦ Δαμοφῶνος· ἐπεὶ Πολύξενος Φίλωνος καὶ Φίλων Π[ολυξένου]
[- - - - - - - - - - - - - - κ]αὶ [κ]οινᾶι τᾶι πόλει καὶ καθ' ἰδίαν τοῖς ἐντυγχανόντοις τῶν πο[λιτᾶν - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - δ]ὲ [χρ]ή[μ]ατα ἐν τὸ ἀνασαοίζεσθαι ἕκαστον ἐκ τᾶς αἰχμαλω[σίας - - - - - - -]
5 [- - - - κατὰ τὸν ἐνεσ]τακότα πόλεμον ἐνευπόρησε καὶ ἔδωκε τᾶι πόλει χρήσασθα[ι - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - τοῖ]ς λοιποῖς πάντοις φροντίζει περὶ αὐτᾶς καὶ τῶν πολιτ[ᾶν - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - ὅπως κ]αὶ ἐπι[β]άλλον ἐστὶ ἀνδρὶ καλῶι κἀγαθῶι· ἔδοξε τ[ᾶι πόλει ἐπαινέσαι]
[τὸν δεῖνα ἐπὶ τᾶι καλ]ο[κ]ἀγαθίαι ἃι ἔχων πε̣ρ[ὶ] αὐτὰν καὶ τοὺς πολίτας διετέλ[ει - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - ὅπως οὖ]ν αὐτὰ φαίνηται [τ]ιμὰς [κ]αὶ χά[ρι]τας ἀποδιδοῦσα τοῖς [- - - - - - -]
10 [- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]ε[- - -] τετραπάχεϊ ἀ[να]στᾶσαι ἐν τῶ[ι ἐπιφ]ανεστάτωι τόπω[ι - - - -]
[- - - - - - - - - ἑλέ]σθ[αι] τῶν πολιτᾶ[ν] ἄνδρας τρεῖς, οἵτ[ι]ν[ε]ς [μετ]ὰ Φίλωνος ποιήσ[αντες - - - -]
[- -]σέω[ς] καὶ ὅπως σταθέωσ[ι]ν ἐν τῶι [π]ροειρημένωι [τόπωι]
[- -]Ι ἐνευπορεῖ ἀργυρίου μνᾶς τεσσαράκοντα [- - - - - - - - -]
[- -] ἀναγραφῆι ἐν τὰν βάσιν τῶν ἀνδριάντων· αἱρέ[θησαν - - - -]
(β) 15 [Στρατηγοῦντος Ἀμυν]έα τοῦ Ὀλυμπιάδου Κιεριέως, ἐν δὲ Λαμίαι ταγευ[όντων - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - τοῦ] Θεμιστίου, προστατεύοντος τᾶς ἐκκλησίας Σ[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -] Κιεριεῖ προξενίαν, πολιτείαν, ἔνκτησιν γᾶς κ[αὶ οἰκίας, - - - -]
[- κ]ατὰ γᾶν καὶ κατὰ θάλασσαν ἰσοτέλειαν καὶ [- - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - -] ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις δίδοται· ἔγγυοι τᾶς πρ[οξενίας]
20 [- -] Ἄστιππος Λευκίου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 52

Τιμητικό ψήφισμα για τον Πελινναίο *Μητρόδωρο Ἀνδρομένους*

175–150 π.Χ.

SGDI 1444· *IG* IX 2, 69· *ΣΘΕ* I 11*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 65–66 (*SEG* 28, 505)

Ἀγ[αθᾶι τύχαι]·

Στραταγέοντο[ς τῶν Θ]εσ̣ *vac.* φ̣λ̣ῶν Τι *vac.* μ̣α̣σ̣ι̣θέου τ[οῦ Ἑρμία, ταγευόντων δὲ]
ἐν Λαμίαι Φίλωνος τοῦ Εὐ̣[βο]υ̣λίδα, Ἀγέα τοῦ Νικο *vac.* δάμου, Κλεομέν̣[εος τοῦ - - -, μηνὸς]
Θύου δευτέραι, προστατεύοντος τᾶς *vac.* ἐκλησίας τῶν ταγῶν Φίλω[νο]ς, *vac.* Πυρρία τοῦ Ε̣[ὐ]-
βουλίδα εἶπαντος· ἐπεὶ Μητρόδωρος Ἀνδρομένεος Πελινναεὺς ὑπάρχων ἱππιατρὸς
καὶ ἀνεστραμμένος ἐν τᾶι ἀμετέραι πόλ̣ει χρόνον πλείω τάν τε ἀναστροφὰν καὶ ἐπι̣-
δαμίαν ἐποιεῖτο καθὼς ἐπέβαλλε ἀνδρὶ καλῶι καὶ ἀγαθῶι διά τε οὗ μετεχειρίζετο ἐπιτα-
δεύματος ὠφέλ̣ει τῶν πολιτᾶν τοὺς ἐντυνχάνοντας αὐτῶι ἄνευ μισθοῦ, σπουδᾶς
καὶ φιλοτιμίας οὐθὲν ἐνλείπων, παρακληθείς τε ἐπὶ τὸ ἔργον ἐπεδέξατο ἐπὶ τῶι συνφέ-
ροντι τᾶι πόλει, καὶ φαμένου Πυρρία δεῖν αὐτῶι ἀποδοθῆμεν χάριτας, ἔδοξε τᾶι π *vac.* όλει· ἐπαι-
νέσαι τε Μητρόδωρον Ἀνδρομένεος Πελινναᾶ ἐπὶ τᾶι ἀναστροφ[ᾶι] κα[ὶ τᾶι κατὰ τὸ] ἐπιτά-
δευμα φιλοτιμίαι καὶ δεδόσθαι αὐτῶι καὶ ἐγγόνοις αὐτοῦ προξενίαν, πολιτείαν, ἰσο- vac.
τέ *vac.* λειαν, ἔνκτησιν γ̃ας καὶ οἰκίας καὶ ἀσφάλειαν καὶ ἀσυ[λίαν κα]ὶ πολέμου καὶ vac.
εἰ *vac.* ράνας καὶ κατὰ γ̃αν καὶ κατὰ θάλασσαν ἐν τὸν ἅπαντα χρόνον καὶ τὰ λοιπὰ vac.
πάντα φιλάνθρωπα ὅσα καὶ τοῖς ἄλ(λ)οις προξένοις καὶ εὐε[ργ]έτ[αι]ς δίδοται παρὰ τᾶ[ς vac.]
πόλιος· ἔγγυος τᾶς προξενίας Σάτυρος Ῥύβα. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

VI. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΠΟΛΕΩΝ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΔΕΛΦΟΙ

ΚΘ 53

Τιμητικό ψήφισμα για τον *ιερομνήμονα* των Θεσσαλών *Νικόστρατο Ἀναξίππου*

184/3 π.Χ.

Blum 1914, 25–37· *Syll*^{3} 613A· *CID* IV 106*

Πρβλ. Giovannini 1969, 854 (*BE* 1970, 314· 1971, 362)· Habicht 1987d, 59–71 (*BE* 1988, 662· *SEG* 37, 393bis)

[Ἄρ]χοντος ἐν Δελφοῖς Κράτωνος, γραμματεύοντος δὲ
τῶν Ἀμφικτιόνων Μνασιδάμου Κορινθίου, ἔδοξ[εν τῶι]
κ̣[οι]νῶι τῶν Ἀμφικτιόνων τῶν ἀπὸ τῶν αὐτονόμων ἐθνῶν
καὶ δημοκρατουμένων πόλεων· ἐπειδὴ Νικόστρατος Ἀναξίπ-
5 που Θεσσαλὸς ἐγ Λαρίσσης, ἀποσταλεὶς ἱερομνήμων παρὰ τοῦ
κοινοῦ τῶν Θετταλῶν εἰς τὰ Πύθια τὰ ἐπὶ Νικοβούλου
ἄρχοντος ἐν Δελφοῖς, τὴν πᾶσαν σπουδὴν ἐποιήσατο
μετὰ τῶν ἀποσταλέντων ἀνδρῶν ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ
Ἀθηναίων καὶ τῶν ἱερομνημόνων, ὅπως ἂν ἀποκαταστα-
10 θῇ τὸ συνέδριον τῶν Ἀμφικτιόνων εἰς τὸ ἐξ ἀρχῆς κα-
τὰ τὰ πάτρια, προέστη δὲ καὶ τοῦ ἀγῶνος καὶ τῶν θυσιῶν
μετ᾽ αὐτῶν, ὅπως ἂν ἀπὸ παντὸς τοῦ βελτίστου συντε-
λεσθῶσιν· αἱρεθεὶς δὲ καὶ πρεσβευτὴς εἰς Ῥώμην ὑπὸ τοῦ
κοινοῦ τῶν Ἀμφικτιόνων μετὰ Μενεδήμου τοῦ Ἀθηναί-
15 ου καὶ προσελθὼν πρὸς τὴν σύνκλητον καὶ τοὺς στρα-
τηγοὺς καὶ δημάρχους καὶ διαλεγεὶς περὶ ὧν εἶχεν
τὰς ἐντολάς, ἐπετέλεσεν πάντα τὰ κοινῇ συμφέρον[τα]
τοῖς τε Ἀμφικτίοσιν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν τοῖς αἱρου-
μένοις τὴν ἐλευθερίαν καὶ δημοκρατίαν· παραπεμ-
20 πόμενος δὲ καὶ εἰς τὴν μεθοπωρινὴν πυλαίαν ἱερομνή-
μων τὴν ἐπὶ Κράτωνος ἄρχοντος ἐν Δελφοῖς, καὶ θύσας
μετὰ τῶν ἱερομνημόνων, ἐπανελθὼν μετ᾽ αὐτῶν
εἰς τὸ ἱερὸν καὶ προσελθὼν πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Δελφῶν
διελέγη, περὶ ὧν ἔχων τὰς ἐντολὰς ἐπεπρέσβευκεν
25 πρός τε τὴν σύνκλητον τῶν Ῥωμαίων καὶ τοὺς στρα-
τηγοὺς καὶ δημάρχους, καὶ παρεκάλεσεν Δελφοὺς
διατηρεῖν τὴν εὔνοιαν πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας
καὶ μηθὲν αὐτοὺς ὑπεναντίον πράττειν τοῖς πρότε-
ρον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐψηφισμένοις· διατελεῖ{ν} δὲ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἐν οἷς ἂν παρακαλῶσιν Ἀμφικτίο-
νες, ἐν ἅπασιν αὐτὸν παρασκευάζων ἐκτενῆ καὶ φιλό-
τιμον εἰς τὸ κοινῇ συμφέρον, οὔτε κακοπαθίαν οὔτε
κίνδυνον ὑποστελλόμενος τὸν ἐσόμενον ὑπὸ τῶν
ἐπιβουλευόντων αὐτῶι· ὅπως ἂν οὖν εἰδῶσιν πάν-
τες οἱ Ἕλληνες διότι τὸ κοινὸν τῶν Ἀμφικτι[όνων]
ἐπίσταται χάριτας ἀξίας ἀποδιδόναι τοῖς εἰς [αὐ]-
τοὺς εὐεργετοῦσι καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ἀγαθῇ
τύχῃ, δεδόχθαι τῶι κοινῶι τῶν Ἀμφικτιόνων, ἐπαι-
νέσαι Νικόστρατον Ἀναξίππου Θεσσαλὸν ἐγ Λαρίσ-
σης καὶ στεφανῶσαι αὐτὸν τῶι τοῦ θεοῦ στεφάνωι
καὶ εἰκόνι χαλκῆι, ἀρετῆς ἕνεκεν καὶ εὐεργεσίας
ἣν ἔχων διατετέλεκεν πρός τε τὸ κοινὸν τῶν
Ἀμφικτιόνων [καὶ τοὺ]ς ἄλλους Ἕλληνας, καὶ στῆσαι αὐ-
τοῦ τὴν εἰκόνα ἐν τῶι ἱερῶι τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθί-
ου· ἀναγορεῦσαι δὲ τὸν στέφανον καὶ τὴν εἰκόνα
ἐν Πυθίοις τοῖς πρώτοις ἐν τῶι γυμνικῶι ἀγῶνι
<τοὺς> συνελθόντας ἱερομνήμονας· ἀναγορεῦσαι δὲ καὶ ἐν
τοῖς Ἐλευθερίοις ἐν τῶι γυμνικῶι ἀγῶνι, ὃν τιθέασι
οἱ [Θε]τταλοί.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 54

Διαιτησία μεταξύ Δωρίδος και Σπάρτης

161/0 π.Χ. (Kramolisch)· 160/59 π.Χ. (Mulliez)

Syll^{3} 668· Daux 1936, 679–681· *CID* IV 110*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 57–58 (*SEG* 28, 505)· Ager 1996, 385–386 (139)· Mulliez 1998, 231–241

Κυτι[νιέων].
[Σ]τραταγέοντος τῶν Θεσσαλ[ῶν Δαμοθοίνου τοῦ Λεοντομένους Φεραίου, ἐν δὲ]
Λαμίαι ταγευόντων Τίμωνος, Α.[- - - - - - - - - - - -ca.25- - - - - - - - - - - - - - - - -, μηνὸς]
ὡς Λαμιεῖς ἄγοντι Βωμίου ἐν ὦι ἁ [κρίσις ἐγένετο ἅδε· πρεσβευτᾶν παραγενη]-
θέντων ἐγ Λακεδαίμονος Ἀριστοκλέο[ς τοῦ ……, …….…… τοῦ ……, καὶ παρὰ]
Δωριέων Πολυχάρμου τοῦ Πρασίδα, Ἀλκίφρ[ονος τοῦ ……, Κυτινιέων ……]
κρινομένων περὶ τᾶς ψάφου τᾶς Ἀμφικτιον[ικᾶς .c.5. Δωριεῖς μὲν ἔφασαν ἑαυτοῖς]
ἰδίαν ὑπάρχειν, Λακεδαιμόνιοι δὲ κατὰ τὸ ἥμ[ισυ μετέχειν· οἱ δὲ κριταὶ οἱ ἐκ/παρὰ?]
τῶν Λαμιέων, ὄντες τριάκοντα καὶ εἷς, ΚΑΘ[- - - - - - - - - - -ca.30-35- - - - - - - - - - -]
διακρῖναι Λακεδαιμονίοις καὶ Δωριέοις ΤΟ[- - - - - - - - - - -ca.30-35- - - - - - - - - - -]
τερων καὶ ἐν παρακείμενα δίκαια ἐμ.[- - - - - - - - - - - - - - - -ca.30-35- - - - - - - - - - -]
λιος εἶμεν· Δωριαρχέοντος Εὐβιότου τ[οῦ - - - ca.15- - - -, ἐν Δελφοῖς ἄρχοντος Ἀνδρονίκου]
τοῦ Φρικίδα, βουλευόντων τὰν δευτέ[ραν ἐξάμηνον Ἄρχωνος τοῦ Καλλία, Νικομάχου τοῦ Δεξίππου],
γραμματεύοντος Ἀθάμβου τοῦ Ἄβρομ[άχου].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 55

Διαιτησία μεταξύ Άλου και Φθιωτίδων Θηβών

ca. 145 π.Χ.· ca. 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης)

Laurent 1901, 347–354· *IG* IX 2 add. 205 I A–B· *F.Delphes* III 4, 355*

Πρβλ. Bousquet 1977, 456–458 (*SEG* 27, 79)· Daux 1978, 614–618 (*SEG* 28, 471)· Kramolisch 1978, 64–65· Daux 1979, 139–144 (*SEG* 29, 460)· Ager 1996, 415–420 (153)· *ΣΘΕ* I 99–100· Zelnick-Abramovitz 2000, 112–113 (*SEG* 50, 505)· Freitag 2006, 214–232 (*BE* 2007, 350· *SEG* 56, 557)· Κοντογιάννης 2009, 153

[….]είλο[υ], Ζώϊλος Τιμασιθέου, Ἀ[φ]θόνητος Ἀγήτορος καὶ τῶ[μ πολιτᾶν]
[…. Τιμ?]ασιθέου, Μνασίθεος Ἰσχομάχου, Φιλόμβροτος Αἴθωνος, Σιμά[δας …]
[….] Δεινία, Φιλόμβροτος Δεινομάχου, Νικομένης Ἐπαρμόστου, Ἐ[……]
[…. Τι]μασίθεος Βίωνος, Φίλιππος Λυσιμάχου, Τιμοκράτης Κατασ[…..]
[….]εριναιος Ἀντιγόνου, Θεόμναστος Παρμενίωνος, Κρατησίμαχο[ς ….]
[…..]νικος Ἁρμοξένου, Ἄσανδρος Λυσικλέα, Καλλίστρατος Ἀψεύδων[ος …]
[….]ν καὶ οἱ ἀποταγέντες Δαμάρετος Ἀριστοβούλου, καὶ οἱ ταγοὶ Δα[…]
[…. Δ]αμοτίωνος, Ξενόφιλος Βίωνος, καὶ τῶμ πολιτᾶν Μελάνθιος Ὅπλωνος, Ε[….]
[….]ανδρου, Σωσιγένης Δαμαρέτου, Κύναγος Δαμοτίωνος, Βίων Δαμοτίωνος, […..]
[….] Δαμοτίωνος, Φιλόμηλος Δαμοτίωνος, ἑκόντες αὐτοὶ ποθ’ ἑαυτοὺς ὥστε π̣[ερὶ τᾶς]
[ἀμφιλ]εγομένας χώρας αὐταῖς πόθ’ ἑαυτὰς ταῖς πόλεσι κριθῆμεν ἐν διαιτῷ Μ[άκωνι Ὁμ]-
[φαλίω]νος Λαρισαίωι καὶ τὰ κριθέντα ὑπὸ τούτου κύρια εἶμεν· κριθῆμεν δ’ ἐμ μ̣[ηνὶ]
[ἐνάτω]ι, ὡς Θεσσαλοὶ ἄγοντι Θύωι, στρ[α]τ[η]γοῦντος τοῦ αὐτοῦ· τὰν δὲ συν[θήκαν]
[κατὰ] τὰν ἀποδοθεῖσαν κρίσιν ὑπὸ Μ[άκ]ωνος ἀναγραφεῖσαν ἐγ κίονας δύο, ἀ[ναθέ]-
[μεν τὰμ] μὲν μίαν ἐν Δελφοῖς, τὰν δὲ [ἄλ]λαν ἐν Λαρίσαι ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλ[λωνος]
[τοῦ Κερδ]ώιου ἐν τῷ καταλειπομέν[ῳ] χρόνῳ τοῦ ἐνιαυτοῦ· τὰς δὲ γινομέν[ας δαπά]-
[νας εἰς τα]ῦτα δόμεν ἑκατέραν τὰ[ν π]όλιν κατὰ τὸ ἥμισυ· ὁπότεροι δέ κα μὴ [ἀποδέχων]-
[ται τὰν] κρίσιν ἢ τοῖς κριθέντοις [ὑπ]ὸ Μάκωνος μὴ ἐμμείνωντι, ἀποτεισάτω[σαν τᾶι]
[τε ἑτέραι π]όλει ἀργυρίου τάλαντα πέντε, καὶ χωρὶς τὰ κριθέντα ὑπὸ Μάκ[ωνος]
[- -] ταῦτα ἀναγράψαντες εἰς κίονας δύο ἀναθέτωσαν ἑκ[άτεραι]
[αἱ πόλεις τὰμ μὲ]ν ἐν Θήβαις ἐν τῷ ἱερῷ τᾶς Ἀθανᾶς τᾶς Πολιάδος, τὰν [δὲ ἐν Ἄλωι]
[τᾶι Ἀχα]ικᾶι ἐ[ν τῶι ἱερῶ]ι τᾶς Ἀρτέμιδος τᾶς Παναχαίας· Ξενοδόκοι Κεφαλ[ίων …]
[….. Μ]ελινν[αι…….]ς, Νικ[ό]βουλος Περδίκκα, Πολυσάων Πολίτα, Μ[ελιταιεῖς].
[στρατ]αγέοντος Δι[οτίμου τοῦ Ἑρ]μία Λαρισαίου, μηνὸς ἐμβολίμου εἰκάδι, σ[- - - - -]
[διαιτητ]ὴς ὑπό τε τῆ[ς Θηβαίων π]ό̣λ̣εως καὶ ὑπὸ τῆς Ἁλέων, Μάκων Ὀμφαλ[ίωνος Λαρι]-
[σαῖος] περὶ τῆς χώρας ἧς [ἀμφελέγοντ]ο πρὸς αὐτοὺς οἵ τε Θηβαῖοι καὶ Ἁλεῖς, [περιοδεύσας]
[πᾶσαν τὴν χ]ώραν μετὰ τῶν ἀ[πεσταλμ]ένων ὑφ’ ἑκατέρας τῆς πόλεως κ[αὶ διακού]-
[σας τοῦ ὑπ’] ἀμφοτέρων ῥηθέν[τος μαρτυρ]ίου ᾧ̣ ἔκρινεν, ἑκατέρων εὐδοκε̣[όντων]
[περὶ τᾶς] μὲν ἱερᾶς χώρας ἀ[- - - - - - - - - - - - -]ι̣οις προσοροῦσιν Λιγυναίοις̣· [ὅρια δ’ εἶναι ὡς]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[------] ἀνέχουσιν ἐπὶ τ[----------------------] παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἀκρ[-----------------------------]
------------------ων κατω[-----------------ὥσπερ οἱ τέρ]μ̣ονες [ἔχ]ουσιν ἐ[πι ----------------------]
-------------δρωι Α---]
----------------------οντο[------------------------------------]ο τούτ̣ου ἐπὶ[---------------------------------]
----------------------μ[---------------------------------------]ων κεῖται καὶ ἀπ̣ο̣[----------------------]
----------------------θ[--]ας καὶ ταύτην τὴν [---------------------]
[--- τῆ]ς χώρας ὑπάρχει ὅριο[ν -------------]
------------------------ο[------------------------ ὥσπερ οἱ τέρμ]ονες οἱ πρῶτοι καὶ ἀπὸ το[ῦ]
----------------------ε[---------------------- στ]ρεφον δι᾽ ἀνταίαν ἕως τῆς ὁ[δοῦ ---------------------]
[-- κ]αὶ ἀπὸ τῶν τερμόνων τῶι ορ[----------------------]
[--θάλ]α̣σσαν· ἐξεῖναι δὲ ἑκατέρο̣ι̣[ς ----------------------]
[-----------------------]ραν καὶ ει[------------------------ μι]σ̣θοῦ αὐτοῖς, ἑτέροις δὲ ἐγδιδ[όναι καὶ]
[οὐ κατ᾽] ἰδίαν ἀλλὰ κοινῆι [------------------------- π]ωλεῖν ἐν ᾧ καιρῷ τάξω[σιν αὐταὶ]
[καὶ] ἀπὸ τῶν προσόδων σ[υντελεῖν τ]ὰς θυσίας τοῖς θεοῖς, ἐάν τε κο[ινῆι ἔχωσιν]
[ἀμφότ]εραι αἱ πόλεις, ἐάν τε διελόμενοι [τὰ π]ροσόδια καθ᾽ ἰδίαν ἑκάτερ[οι ἔχωσι, τὰς δὲ]
[------]τὰς ἐκ τούτων κειμένας ὑφ᾽ ἑκατέρων ν[έ]μεν [ἐξ]εῖναι· τὸ δὲ κρῖμα τ[οῦτο ἑκάτε]-
[ροι] ἀναγραψάτωσαν εἰς κίονας λιθίνας τέσσαρας καὶ ἀ[να]θέτ̣ωσαν μ[ίαν μὲν ἐν]
[Δελφ]οῖς, μίαν δὲ ἐν Λαρίσηι ἐν τῶι ἱερῶι τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Κερδώιου, μ[ίαν δὲ ἐν Θή]-
[βαις ἐν] τῶι ἱερῶι τῆς Ἀθανᾶς τῆς Πολίαδος, μίαν δὲ ἐν Ἁλῶι ἐν τῶι ἱ̣ε̣[ρῶι τῆς Ἀρτέ]-
[μιδο]ς τῆς Παναχαίας καὶ τοῦτο ποιησάτωσαν ἐν τῶι ἔτει τῶι μ[ετὰ στρατη]-
[γὸν Διό]τιμον· τὸ δὲ ἀνάλωμα εἰς ταῦτα δότωσαν ἑκάτεραι αἱ π[όλεις].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 56

Ψήφισμα της Δελφικής Αμφικτιονίας σχετικά με τους τεχνίτες της Αθήνας

121–117 π.Χ. (118/7 ή 117/6)· 125/4; π.Χ. (Kramolisch)

F.Delphes III 2, 69· *Syll*^{3} 704E· *CID* IV 117*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 81· *I.Vallée Enipeus* 16 p. 22 (*SEG* 45, 485)

[Ἄρχοντος ἐν Δελφοῖ]ς Εὐκλείδου το[ῦ Κα]λλείδο[υ, πυλαίας μεθοπ]ωρινῆς, ἱερομνημονούντων Θετταλῶν τοῦ στρα[τη]-
[γοῦ Ἀμυνέου τ]οῦ Ὀλυμπιάδο[υ Κ]ιεριέως κ[αὶ τοῦ γ]ραμ[ματέ]ως τοῦ συνεδρίου Ἀρχίππου τοῦ Ἀντιγένου Κιεριέως,
[παρὰ δὲ Δελφῶν Ἀμύντ]α τοῦ Εὐδώρ[ου], Καλλιδ[άμου το]ῦ Ἀμφ[ιστρά]του, παρὰ δὲ Ἀθηναίων Ἀσκληπιάδου τοῦ Ἰκεσίου,
[παρὰ δὲ Ἀχ]αιῶ[ν Φθιω]τῶν Σιμάδα Θη[β]αίου, [Ἀρχίππου Μ]ελιται[έως], παρὰ δὲ Φωκέων Τιμάρχου τοῦ Ἀντιόχου, Ἡρακλείδου
[τοῦ Ἡρακλ]είδο[υ Φαν]ατέω<ν>, παρὰ δὲ Μ[αγνήτων Ἀλεξ]άνδρου [τ]οῦ Φιλίππου, Φίλωνος τοῦ Διοσκουρίδου Δημητριέων, πα-
[ρὰ δὲ Αἰνιάνων Μοσ]χίωνος τοῦ Σιττ[ύρα, Νικοφίλου τ]οῦ Αἰγίδος(?) Ὑπαταίων, παρὰ δὲ Μαλιέων Πυρρία τοῦ Σατύρου
[..c.7-8.., παρὰ δὲ Ο]ἰταίων Εὐβούλο[υ τοῦ Σαβύττ]α Ἡρακλειώ[τ]α, παρὰ δὲ Δωριέων τῶν ἐγ Μητροπόλεως Δίωνος τοῦ
[Πολυδέκτα Ἐριναί]ου, παρὰ δὲ Δωριέω[ν τῶν ἐκ Πελ]οποννήσο[υ] Ἐμπεδοσθένου τοῦ Ἀγία Ἀργείου, παρὰ δὲ Δολό-
[πων ….c.8… τοῦ] Εὐλόγου Ἀγγε[ιάτου, παρὰ] δὲ Μαγνήτων ἐκ Θετταλίας Παρμενίσκου <τοῦ> Ἀμύντου
['Ομολιέως]· vacat
['Έδοξε τοῖς Ἀμφικτύ]οσιν· νν ἐπει[δ]ὴ γεγονέ[ν]αι [τε καὶ συν]ῆχθαι τεχνιτῶν σύνοδον παρ' Ἀθηναίοις συμβέβηκε πρῶτον, ὧν ὁ δῆμος, ἀ-
[πάντων τῶν ἐν ἀνθρ]ώποις ἀγαθῶν ἀρχη[γὸς κατασταθε]ίς, ἐγ μὲν τοῦ θηριώδους βίου μετήγαγεν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἡμερότη-
[τα, παραίτιος δ' ἐγε]νήθη τῆς πρὸς ἀλλήλ[ους κοινωνί]ας νν εἰσαγαγὼν τὴν μυστηρίων παράδοσιν, καὶ διὰ τούτων παρ[α]γ-
[γείλας τοῖς Ἕλλησιν] ὅτι μ[έγι]στον ἀγαθό[ν ἐστιν ἐ]ν ἀνθρώποις ἡ πρὸς ἑαυτοὺς χρῆσίς τε καὶ πίστις· ἔτι τε τῶν δοθέντων
[ὑπὸ θεῶν περὶ φιλανθρώ]πων νόμων [καὶ τῆς π]αιδείας νν ὁμοίως δὲ καὶ τῆς τοῦ καρποῦ παραδόσεως ἰδίαι μὲν ἐδέξατο
[τὸ δῶρον, κοινὴν δὲ] τὴν ἐξ ἑ[α]υτ<οῦ>? εὐχρ[ηστίαν] τοῖς Ἕλλησιν ἀπέδωκεν· πρῶτός τε πάντων, συναγα<γ>ων τεχνιτῶν σύνοδον
[καὶ ἀγωνιστῶν, θ]υμελικ[οὺς καὶ σ]κηνικ[οὺ]ς ἀγῶνας ἐποίησεν, οἷς καὶ συμβαίνει μαρτυρεῖν μὲν τοὺς πλείστους τῶν ἱ-
[στοριαγράφων καὶ] ποιητῶ[ν, αὐτὴν] δὲ καὶ τ[ὴ]ν ἀλήθειαν ἐμφανῶς δεικνύειν, ὑπομιμνήσκουσαν ὅτι μητρόπολίς ἐστι τῶν
[δραμάτων ἁπάντων, τ]ρα[γωιδίαν κ]αὶ κωμωι[δ]ίαν εὑροῦσά τε καὶ αὐξήσασα, ἐφ' οἷς καὶ πολλάκις ἀποδεξάμενοι οἱ Ἀμφ[ικ]τίο-
[νες τὸν δῆμον κ]α[ὶ] τοὺ[ς περὶ τὸν] Διόνυσον τεχνίτας τοὺς ἐν Ἀθήναις ἐν οὐδενὶ τῶν συμφερόντων παρεωράκα[σι τὴ]ν
[σύνοδον, πάν]τα δὲ τὰ πρὸς δόξαν καὶ τιμὴν <διατείνοντα> δ[ι]ατετελέκασι συνχωροῦντες, τῶν καλῶν καὶ ἐνδόξων ἀξίους εἶναι
[ἡγούμενοι με]ταλαμβάνειν [τ]οὺς Ἀθήνησι[ν τ]εχνίτας· νν ὁμοίως δὲ καὶ νῦν συμβαίνει τὴν σύνοδον ἀπεσταλκέναι
[ψήφισμά τε κ]αὶ πρεσβευτάς, [τόν] τε ἱερέα τ[οῦ Δ]ιονύσου Ἀσκληπιάδην Ἰκεσίου τραγικὸν ποιητήν, καὶ μετ' αὐτοῦ Πολ[ύ]-
[στρατον Ἀλεξί]ωνος ἐπῶν ποιη[τήν, κ]αὶ Θρ[ασυμή]δην Δημοσθένους ἐπῶν ποιητήν, παρακαλοῦντας ἀνανεώσθαι [τ]ὰ
[νόμιμα καὶ πάτ]ρια τῶν τε θεῶν [καὶ τῶν Ἀθήν]ησιν τεχνιτῶν τίμια, ἵνα ἔχωσιν ἐξουσίαν οἱ καθιστάμενοι ἱερεῖς ὑ[π]ὸ
[τῶν ἐν Ἀθήναι]ς τεχνιτῶν [στεφανηφορεῖν το]ὺς πατρίους στεφάνους ἐμ πάσῃ πόλει, ὑπὸ μηδενὸς κωλυόμενοι, ἀνα[ν]ε-
[νέωνται δὲ οἱ πρ]ε̣σβευ[τ]αὶ τὰ ἐκ [τῶν παλαίων χρόν]ων ὑπάρχοντα τοῖς τεχνιταῖς, καὶ παρακαλοῦσιν τοὺς Ἀμφικτύονας, ἀ-
[κόλουθα πράττοντας τῆ]ι τῶν π̣ρ[ογόνων αἱρέσε]ι, συντηρῆσαι τὰ προγεγονότα ἑαυτοῖς φιλάνθρωπα· νν ὅπως οὖν οἱ Ἀμφικτύο-
[νες φαίνωνται τοῦ τ]ε Διο[νύσου τοῦ Μελπομέ]νου, ὁμ[οίως δὲ κ]αὶ τῶν ἄλλων θεῶν τῶν κατεχόντων τὴν πόλιν τὴν Ἀθη-
[ναίων, καὶ τοῦ κοινοῦ τῶν τεχ]νι̣τ̣ῶ̣ν̣ τὴν με[γ]ί[στην ποιούμεν]οι πρόνοιαν· νν δεδόχθαι τοῖς Ἀμφικτύοσιν τοὺς ἱερεῖ[ς]
[τοὺς καθισταμένους ὑπὸ τῶ]ν τεχνιτῶν τῶ[ν ἐν Ἀθήναις χρ]υσοφορεῖν τοῖς θεοῖς κατὰ πάσας τὰς πόλεις κατὰ τὰ π̣ά-
[τρια, ὁμοίως δὲ καὶ(?) στεφανηφ]ορεῖν, καὶ μὴ ἐξε[ῖ]ν̣α[ι κωλύειν αὐτοὺς] μήτε πόλιν μήτ[ε ἄ]ρχοντα μή[τε ἰδι]ώτην· ἐὰν δέ τις [κω]-
[λύῃ, τοῦτον(?) μὲν ἀποτεῖσα]ι σ' σ[τα]τῆρας ἱεροὺς τ[ῶι Ἀπόλλωνι(?)· ἐξεῖναι δ]ὲ καὶ δικά̣[ζεσ]θαι ἐν Ἀμφικτύοσι[ν αὐτῶι] τε τῶι κωλυ[ο]-
[μένωι καὶ ὑπὲρ αὐ]τοῦ τῶι [βο]υλομένωι, ὅπ[ως τούτων συντελουμένων, τά τε πρὸ]ς τοὺς θεοὺς τίμια [συναύ]ξη[τα]ι ὑπὸ τῶν Ἀ[μ]-
[φικτυόνων, καὶ τ]ὰ πρὸς τοὺ[ς τ]εχνίτας δι[αμένηι κύρια· ἐπαινέσαι δ]ὲ τὸ κοινὸν τῶν τε[χνιτῶν τῶν ἐν] Ἀθήναι[ς, κ]αὶ στεφα-
[νῶσαι δάφνης στ]εφάνωι ε[ὐσεβ]είας ἕνε[κεν τῆς πρὸς θ]εοὺς καὶ φιλοτιμίας τ[ῆ]ς πρὸς [τ]ο[ὺ]ς Ἀμφι[κ]τύον[ας, κ]αὶ [ἀνει-
πεῖν τὸν στέφ]ανον Πυθίων τ[ῶι γυ]νικῶ[ι ἀγῶνι κατὰ τὸν νόμον το]ὺς ἱερομνήμονας, καὶ ἐπιμελεῖσθαι αὐτοῦ ὅ[πως ἀνακηρυχ]-
[θῆι τοὺς ἱερ]ομνήμονας το[ὺς κα]θ̣ι̣στα[μένους ἀεί· ἐπαινέσαι] δὲ καὶ τοὺς παραγενομένους ἐ[ξ αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς πρεσβευ]-
τάς, τὸν ἱερέα τ]ῶν τεχνιτῶν Ἀ[σκλη]πι[άδην Ἰκεσίου τραγικὸν πο]ιητήν, Πολύστρατον Ἀλεξίων[ος ἐπῶν ποιητήν, καὶ(?) Θρασυμή]-
[δην Δημοσθ]ένου ἐπῶν ποιη[τήν, στεφανῶσαι δὲ καὶ ἕκαστ]ον αὐ[τ]ῶν δάφνη<ς> στεφάνωι ἐπ[εὶ τὴν ἐπιδημίαν ἐποιήσαντο εὐ]-
[σχήμονα καὶ ἀξί]αν τοῦ τε δήμ[ου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῶν ἐν Ἀθ]ήναις τ[εχνι]τῶν καὶ τοῦ κοι[νοῦ συνεδρίου τῶν Ἀμφικτυόνων]·
[ἀναγράψαι δὲ τόδε τ]ὸ δόγμα ἐν Δελφοῖς, ὁμ[οίως δὲ καὶ ἐν] Ἀθ[ήναις ἐν ἀ]κροπ[όλ]ε[ι], π̣έμψ̣α̣ντας ἀντ̣[ίγρα]-
[φον πρὸς τὸν δῆμο]ν τὸν Ἀθηναίων· τοὺς δὲ ἱ[ερομνή]μονας ἀνενεγκεῖν τοῦδε τοῦ δόγματος ἀν-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[τίγραφα ἐ]πὶ πάντα τὰ ἔθνη καὶ τὰς πόλεις, [ὅπως] παρακολουθῶσιν ἅπαντας τὰ δεδογμένα τοῖς νν

45 [ἐν Ἀθή]ναις τεχνίταις φιλάνθρωπα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 57

Τιμητικό ψήφισμα για τον Λαρισαίο *Ἰσαγόρα Φερεκράτους*

106 π.Χ.

F.Delphes III 4, 49

Πρβλ. Kramolisch 1978, 87–88

[Στραταγέοντος τῶν Θεσσαλῶν……, ἐν Δελφοῖς δὲ Ξενοκράτε]ος [τοῦ Ἀγησιλάου ἄρχοντος, βουλευόντων]
[Ἄρχωνος τοῦ Καλλικράτεος, Νικοδάμου τοῦ Στράτωνος, Τιμολέων]ος τοῦ Ἐμμενί[δα]· ἔδ[οξε] τᾶι π[όλει τῶν Δελφῶν],
[ἐν ἀγορᾶι τελείωι σὺμ ψάφοις ταῖς ἐννόμοις· ἐπειδὴ] Ἰσαγόρ[α]ς Φ[ερεκ]ράτεος Λαρισαῖος, ἀνὴρ καλὸς κἀγαθὸς
[ὑπάρχων, καὶ] εὐσε[βῶς μ]ὲν διακ[είμε]νος ποτὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου εὐνοϊκῶς
[δὲ καὶ ποτὶ τὰ]ν π[όλι]ν ἁμῶν, εὔχρηστον αὐτοσαυτὸν παρασκευάζει καὶ κ[οι]νᾶι καὶ κατ' ἰδίαν τοῖς
[ἐντυγχανό]ντ[οι]ς τ[ῶν] πολιτᾶν, περὶ [ὧ]ν κά τις αὐτοῦ τυγχάνῃ χ[ρε]ίαν ἔ[χων], φανερὰν ἐνδεικ[νύ]-
[μενος τὰν ἰδ]ίαν ἐκ[τ]ένειαν· ἀγαθᾶι τύχαι· δεδόχθαι τᾶι πόλει τῶν Δελφῶν ἐπαινέσαι Ἰσα-
[γόραν Φε]ρεκράτ[ε]ος Λαρισαῖον ἐπί τε τᾶι ποτὶ τὸν θεὸν εὐσεβείαι καὶ τᾶι ποτὶ τὰν πόλιν εὐνοίαι,
[καὶ ὑ]πάρ[χει]ν αὐτῶ[ι κ]αὶ ἐκγόνοις παρὰ τᾶς πόλιος προξενίαν, προμαντείαν, προδικίαν, ἀσυλίαν,
[ἀτέλ]ειαν, προεδρίαν ἐμ πᾶσι τοῖς ἀγῶνοις οἷς ἁ πόλις τίθητι, καὶ τἄλλα τίμια ὅσα καὶ τοῖς ἄλ-
[λοις προ]ξένοις καὶ εὐεργέταις τᾶς πόλιος ὑπάρχει· στε ⟦– – – – – – – – – – – – – – –⟧
⟦– – – – – – – – – – – –⟧ καὶ εἰκόνι χαλκέαι ἐφ' ἵππου, ἀρετᾶς ἕνεκεν καὶ εὐσεβείας ἃς ἔχων
δ[ιατελ]εῖ ἐν τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου καὶ τᾶς ἐν τὰν πόλιν εὐνοίας, καὶ ποιήσασθαι
[τὰν ἀναγόρ]ευσιν τᾶς εἰκόνος ἐν τῶι γυμνικῶι ἀγῶνι τῶν Πυθίων καὶ Σωτηρίων, ὁμοίως δὲ καὶ
[ἐν Λ]αρίσ[αι ἐ]ν τῶι ἀγῶν[ι] τῶν [Ἐ]λευ[θ]ερίων ὧι τίθεντι [Θ]εσσαλοί, ὅπως φανερὸν [ᾖ]ι πάντοις ὅτι
[ἁ πόλις τῶν Δελφῶν τᾶι εὐνοίαι τοιούτω]ν ἀνδρῶν ἀπο[ν]έμ[ει] τὰς καταξίας τιμάς, κ[αὶ ἀποστεί]-
[λασθαι τοὺς ἄρχοντας ποτὶ τὰν πόλιν τῶ]ν Λαρισαί[ων τοῦδε τ]οῦ ψαφίσ[μα]τος ἀ[ντίγραφον].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 58

Τιμητικό ψήφισμα για τον Λαρισαίο *Μενεκράτη Φερεκράτους*

106 π.Χ.

F.Delphes III 4, 50

Πρβλ. Kramolisch 1978, 88

[Στραταγέοντος τῶν Θεσσαλῶν ……, ἐν Δελφοῖς δὲ Ξενοκράτεος τοῦ]
[Ἀγησι]λάου ἄρ[χοντος, βουλευόντων δὲ Ἄρχωνος τοῦ Καλλικράτεος, Νικοδάμου τοῦ]
[Στράτωνος], Τιμολέωνος τοῦ [Ἐ]μμενί[δα· ἔδοξε τᾶι πόλει τῶν Δελφῶν, ἐν ἀγορᾶι]
τελείωι σὺμ ψάφοις ταῖς {εν} ἐν[νόμοις· ἐπειδὴ Μενεκράτης Φερεκράτεος Λαρισαῖ]-
ος, ἀνὴρ καλὸς κἀγαθὸς ὑπάρχ[ων, καὶ εὐσεβῶς μὲν διακείμ]ενος π[οτὶ τὸ ἰε]-
ρὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου εὐν[οϊκῶς δὲ καὶ ποτὶ τὰν πόλιν ἁμῶ]ν, εὔχ[ρηστον]
αὐτοσαυτὸν παρασκευάζει καὶ κοιν[ᾶι καὶ κα]τ᾽ ἰδίαν τ[οῖς] ἐντ[υγ]χανόντοις
τῶν πολιτᾶν, περὶ ὧν κά τις αὐτοῦ τυ[γχάνηι χρε]ίαν ἔχ[ων], φανερὰν ἐνδ[ει]κ[νύ]-
μενος [τ]ὰν ἰδίαν ἐκτένειαν· ἀγαθᾶ[ι τύχαι· δεδόχθ]αι τ[ᾶι] πόλει τῶν Δε[λφῶν] ἐπαι-
νέσαι Μενεκράτη Φερεκράτεος Λ[αρισαῖον ἐπί τ]ε τᾶι ποτὶ τὸν θεὸν εὐσεβεί-
αι καὶ τᾶι ποτὶ τὰν πόλιν εὐνοίαι, καὶ ὑ[πάρ]χει[ν α]ὐτῶι καὶ ἐκγόνοις παρὰ τᾶς πό-
λιος προξ[ε]νίαν, προμαντείαν, προδικ[ία]ν, ἀσυ[λία]ν, ἀτέλει[αν, πρ]οεδρίαν ἐμ πᾶσι
τοῖς ἀγῶνοις οἷς ἁ πόλις τίθητι, καὶ τὰ ἄλ[λ]α τίμια ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις καὶ
εὐεργέταις τᾶς πόλιος ὑπάρχει, στεφα[νῶσ]αι δὲ αὐτὸν ⟦– – – – – – – – – – – –⟧
⟦– – – – – – – – –⟧ καὶ εἰκόνι χαλκέα[ι ἐφ᾽ ἵππου, ἀρετᾶς ἕνεκεν κ]αὶ εὐσεβεί[ας ἃς]
ἔχων διατελεῖ ἐν τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλω[ν]ος τοῦ Πυθί[ου κα]ὶ τᾶς ἐν τὰν πόλ[ιν εὐ]νοί-
ας, καὶ ποιήσασθαι τὰν ἀναγόρευσιν τᾶ[ς εἰκόνος ἐ]ν τῶι [γυμ]νικῶι [ἀγῶνι τῶν Πυθίων]
καὶ Σωτηρίων, ὁμοίως [δὲ] καὶ ἐν Λαρίσ[αι ἐν τῶι] ἀγῶνι τῶν [Ἐ]λευθ[ερί]ων [ὧι τίθεντι]
Θεσσαλοί, ὅπω[ς φανερὸν ἦι πάντοις [ὅτι ἁ] πόλις [τῶν Δελφῶν τᾶι εὐνοίαι τοιούτων]
ἀνδρ[ῶν ἀ]πο[νέμ]ει τὰς καταξίας [τιμάς, καὶ ἀποστείλασθαι τοὺς ἄρχοντας ποτὶ]
[τὰν πόλιν τῶν Λαρισαίων τοῦδε τοῦ ψαφίσματος ἀντίγραφον].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 59

Διαιτησία μεταξύ Μονδαίας και Αζώρου

ca. 178 π.Χ.

SGDI 3205· *IG* IX 1, 689· *Syll*^{3} 638· *I.Epidamne* 520*

Πρβλ. Raeder 1912, 99–100 (54)· Tod 1913, 29 (44)· Piccirilli 1970, 322–323 (*BE* 1973, 241)· Kramolisch 1978, 54· Daverio-Rocchi 1988, 107–108· Ager 1996, 318–319 (118)· Lucas 1997, 89–92 (41)

[Στραταγο]ῦντος Θεσσαλῶν
[μὲν Ἱππο]λόχου τοῦ Ἀλεξίππου
[τὸ δεύτ]ερον Λαρισαίου, μηνὸς
[ὡς Θε]σσαλοὶ ἄγοντι Θεμιστίου
[ἀμέρ]αι τριακάδι, Περραιβῶν δὲ στρα-
[ταγο]ῦντος Δημητρίου τοῦ Δημαινέ-
[του Γ]οννέως, μηνὸς καθὼς Περραιβοὶ
[ἄγο]ντι Δίου ἀμέραι τριακάδι, ἐπιτρο-
[πὰν] δόντων Μονδαιέων καὶ Ἀζωρι-
[αστᾶ]ν, μναμονεύοντος Λυσάνο[ρο]-
[ς τοῦ] Φιντύλου Ἀπολλωνιάτα κα[ὶ]
[συν]δικαστᾶν Ξενοφάντου τοῦ
[Δα]μέα Κορκυραίου, Κλεοστράτο[υ]
[τοῦ] Δαμάρχου Δυρραχίνου, ἐκρίναμ[εν]
[ἐλθ]όντες ἐπὶ τὰν χώραν, περιαγησα-
[μένων] ἑκατέρων, ὅρους εἶμεν Μον-
[δαιεῦσ]ι καὶ Ἀζωριασταῖς ἀπὸ τ..
[.....], εἶτ᾽ αὖ Μονδαιέων μὲ[ν …]
[….. Ἀζω]ριαστᾶν [δὲ - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 60

Τιμητικό ψήφισμα για το Κοινό των Θεσσαλών

αρχές 2ου αι. π.Χ.

IG XII Suppl. 3· Labarre 1996, 273–274· Tziafalias, Helly 2004–2005, 393–394 (*SEG* 55, 910bis)*

…στίχοι 1–6…
[Ἔγνω βόλλα κ]αὶ δᾶμος· περὶ ὧν Βάκχιος ὁ Καλ[λιπ]-
[πω εἶπε ἐν τ]ᾶι βόλλαι, ὅππως κε πρὸς τοῖς πρό[τερον]
[ἐψαφισμ]ένοισι τῶ δάμω περὶ Θεσσαλῶν β[ολλεύ]-
[σεται ὁ δ]ᾶμος τὰ συμφέροντα τᾶι πόλι καὶ Θεσσ[άλοισι,]
[καὶ ἀπαγ]γέλει περὶ τῶν ἐψαφισμένων ταῖς πο[λίεσσι]
[ταῖς ἐν Θ]εσσαλίαι καὶ περί τᾶς φιλίας καὶ τᾶς οἰκηι[ότατος]
[τᾶς ὑπ]αρχοίσας αὔτοισι πρὸς τὰν πόλιν, δέδ[οχθαι τᾶι]
[βόλλαι καὶ] τῶ δάμω· ἐπειδὴ Θέσσαλοι ἐν τε τῶ [πρό]-
[σθε χρόν]ωι διετέλειον οἰκήιως καὶ εὐνόως [ἔχον]-
[τες πρὸς] τὰν πόλιν καὶ νῦν ἄξια πράσσοντες [τῶ ἔθνεος]
[αὔτων ἔψ]αφισμενοι ἐστι εἴς τε τὰν θυσίαν τῶ Ἀσκ[λαπίω θε]-
[αρία]ν πέμπην καὶ θυσίαν καὶ περὶ τῶν ἄλλων βε[βολλεύμενοι ἐσ]-
[τι] συνφερόντως καὶ προθύμως τῶι τε ἔθνει τῶ[ι Θεσσαλῶν]
[κ]αὶ τᾶι πόλι τᾶι Μυτιληνάων, ἐπαίνησαι Θεσσάλ[οις ὅτι εὐνό]-
ως ἔχοντες διετελείοισι πρὸς τὰμ πόλιν καὶ στ[εφάνωσαι αὖ]-
τοιν ἐν τοῖς Διονυσίοισι χρυσίω στεφάνω κ[άτ τὸν νόμον, τοῖς]
δε βασιλέας ἀνακάρυξαι, ὅτι ὁ [δᾶμος ὁ Μυτιληνάων στέφανοι τὸ]
κοῖνον Θεσσάλων ἀρέτας ἕ[νεκα καὶ εὐνοίας τᾶς εἰς αὔτν εὐ]-
χεσθαι δὲ καὶ τὸν ἱεροκάρυ[κα γίνεσθαι τὰ ἄγαθα Θεσσά]-
λοισι, ἐπει κε τᾶι πόλι τᾶι Μ[υτιληνάων εὔχηται, καὶ ταῖς πο]-
[λίεσσ]ι ταῖς ἐν Θεσ[σαλίαι- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

VII. ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΠΟΛΕΩΝ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΔΕΛΦΟΙ

ΚΘ 61

Τιμητική επιγραφή για τον Μητροπολίτη *Ἀνδρόνεικο*

2ος αι. μ.Χ.

Haussoullier 1882, 449· Bousquet 1961, 90–91 (*BE* 1962, 162· *SEG* 19, 402)· *CID* IV 163*

Πρβλ. Kantirea 2007, 233

Τὸ κοιν[ὸν τῶν]
Ἀμφικτυ[όνων Ἀν]-
δρόνεικο[ν Ὀλυμπι ?]-
οδώρου Θ[εσσαλὸν]
Μητροπολ[είτην],
ἀρχιερέα τοῦ κ[οινοῦ τῶν Θεσ]-
σαλῶν καὶ ἀγ[ωνοθέτην τῶν]
Πυθίων, τῆς [εἰς αὐτοὺς]
εὐνοίας κ[αὶ τῆς πρὸς τὸν]
θεὸν εὐσ[εβείας καὶ]
τῆς ἄλλη[ς ἀρετῆς]
ἕνεκα. vac.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 62

Τιμητική επιγραφή για τον Υπαταίο *Τίτο Φλάβιο Ἀλέξανδρο*

μέσα ή β΄ μισό 2ου αι. μ.Χ.

Homolle 1897, 154–155· Pouilloux 1967, 379–383· *F.Delphes* III 4, 474· *CID* IV 158*

Πρβλ. Jones 1972, 265–267

Ἀμφικτυόνων
δόγματι
Τίτ⏑ Φλάβιον Ἀλέ-
ξανδρον τὸν σο-
φιστὴν Φλά⏑ Φοῖνιξ
καὶ Φύλαξ τὸν πατέ-
ρα καὶ διδάσκαλον,
σύνεδρον Θεσ-
σαλῶν, Ὑπαταῖ
ον.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 63

Τιμητική επιγραφή για τον *Φλάβιο Φύλακα Ἀλεξάνδρου*

2ος–3ος αι. μ.Χ.

I.Olympia 464

Ἀγαθῆι τύχ[ῃ].
Ἔδοξε τῇ βουλῇ
τῇ Ὀλυμπικῆι
Φλάβιος Φύλαξ
Ἀλεξάνδρου Θεσσαλὸς
σοφιστής,
Θεσσαλῶν
σύνεδρος,
Ἀθηναίων
Ἀρεοπαγείτης.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΛΑΡΙΣΑ

ΚΘ 64

τέλη 2ου αι. π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 533

Πρβλ. Kramolisch 1978, 84· Helly 1983, 375 (*SEG* 33, 462)

Δημάρχου τοῦ Αἰσχίνο[υ]
τιθέντος τὸν ἀγῶνα τοῖς
π[ροκιν]δυνεύσασιν ἐπὶ
[- - - - - - -]ν..οντλησινη
[- - - - - - - - - - -]ω οἱ νενικη-
κότες ἐν στρατηγῷ Κρατε-
[- -]
vacat
Ταυροθηρίαν·
[- - - - - - - - -]τριος [- - - - - - - - - - - -]

Ap. Cr.:

στίχ. 1–5: Δημάρχου τοῦ Αἰσχίνο[υ]|τιθέντος τὸν ἀγῶνα τοῖς|π[ροκιν]δυνεύσασιν ἐπὶ|[τῶν στε]ν[ῶν] ὃν τίθησι ἡ|[πόλις ἡ Λαρισαί]ω[ν]

(Helly)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 65

επί Αυγούστου

IG IX 2, 531

Πρβλ. Kramolisch 1978, 135–136· Bouvier 1979, 263 σημ. 14 (*SEG* 29, 528)· Helly 1983, 375–376 (*SEG* 33, 462)

Φίλωνος τοῦ Φίλωνος
τοῦ ταγεύοντος τὴν
πρώτην χώραν ἐν στρα-
τηγῷ Ἡγησίᾳ, τιθέντος
τὸν ἀγῶνα τοῖς προκε-
κινδυνευκόσιν κατὰ τὸ
γενόμενον ὑπὸ τοῦ δή-
μου ψή[φισμα π]ερὶ τῆς
ἀνανεώ[σεω]ς τοῦ ἀγῶ-
νος. Οἱ νενεικηκότες
Ταυροθηρίᾳ· Μᾶρκος Ἀρρό[ν]τιος.
Καταλογ[ῇ π]αλαιᾷ· Φίλων Φίλωνος
ὁ νεώτερος. Προσδρομῇ
ἱππέων· Δημήτριος Δημητρίου.
Προσδρομῇ πεζῶν· Δημήτρι-
ος Ξένωνος. Προσδρομῇ συ-
νωρίδι· Τειμασίθεος Γοργώπα.
ἀφιππολαμπάδι· Μᾶρκος Ἀρρόντιος.
σαλπιστάς· Λυσικλῆς Λεπτίνου.
κήρυκας· Πετάλων Διονυσίου.
Παῖδας στάδιον· Γάϊος Κλώδιος Γα[ΐ]-
ου. Ἄνδρας στάδιον· Δημήτριος
Δημητρίου. Παῖδας δίαυλον· Ν[εο]-
μένης Ἀρίστωνος. Ἄνδρας
δίαυλον· Ἀριστόμαχος Ἑρμίου.
Παῖδας λαμπαδιστάς· Ἐμπεδίων
Ὁμήρου. Παῖδας πύκτας·
Δημόνεικος Εὐδήμου. Ἄνδρας
πύκτας· Δημήτριος Δημητρί-
ου. Παῖδας πανκράτιον· Φί-
λων Φίλωνος ὁ νεώτερος.
Δευτέρας κρίσεως, παῖδας
πανκράτιον· Εὐπαλίδης Θε-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

μιστογένους. Ἄνδρας
πανκράτιον· Ἀσκληπιάδης
Ἀσκληπιάδου. Ὁπλίτην· Κτή-
σων Παυσανίου. Ἀφιππο-
δρομάν· Ἀριστομένης Ἀσανδρίδου.
Ἀποβατικῷ· Λάδαμος Ἀργαίου.
Σκοπῷ πεζῶν· Ἀλέξανδρος Κλέω-
νος. Τόξῳ· Ὀνόμαρχος Ἡρακλείδου.
Σκοπῷ ἱππέων· Ἀριστομένης Ἀσα[ν]-
δρίδου. Ἐνκωμίῳ λογικῷ·
Κόϊντος Ὄκριος Κοΐντου. Ἐνκω-
μίῳ ἐπικῷ· Ἀμώμητος Φιλοξ[ε]νί-
δου. Καταλογῇ νέᾳ·
Φίλων Φίλωνος ὁ νεώτερος.
Ἐπιγράνματι· Ἀμώμη-
τος Φιλοξενίδου.

Ap. Cr.:

στίχ. 44: Κόϊντος Ὄκκιος Κοΐντου

(Bouvier)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 66

επί Αυγούστου

IG IX 2, 532

Πρβλ. Kramolisch 1978, 126–128, 135–136· Helly 1983, 375–376 (*SEG* 33, 462)· *BE* 1988, 723· Sekunda 1997, 212–213

[Θεμισ]τογένους τοῦ Ἀνδρο-
[σθένο]υς τοῦ ταγεύοντος
[τὴν] πρώτην χώραν ἐν στρα-
[τη]γῷ Κύλλῳ τιθέντος τὸν ἀ-
γῶνα τοῖς προκεκινδυνευκό-
σιν κατὰ τὸ τοῦ δήμου ψήφισμα
περὶ τῆς ἀνανεώσεως τοῦ ἀγῶ-
νος οἱ νενικηκότες·
Ταυροθηρίαν·
Πτολεμαῖος Λυ[- - - - - - -?]
Καταλο[γῇ παλαιᾷ]·
Ἀντίοχος Ἡρακλ[- - - - -].
Προσδρομῇ ἱππέων·
Ἱπποκράτης Ἱπποκράτους.
Προσδρομῇ πεζῶν·
Δημήτριος Δημητρίου.
Ἀφιππολαμπάδι·
Κόττυφος Φ[ρα]σίνο[υ].
Σαλπιστάς·
Νικόδρομος Θε[οξε?]νίδου.
Κήρυκας·
Κρατησίππος Λέοντος.
Παῖδας στάδιον·
Ἰταλὸς [Ἑλ]λανίκου.
Ἄνδρας στάδιον·
Ἀνδροσθένης Θεμιστογένους.
Παῖδας δίαυλον·
Παρμενίσκος Ἀλεξίππου.
Ἄνδρας δ[ί]αυλον·
[- - - - -]ος Σεμ[- - - - - - - - -].
Παῖδας πυγμήν·
[Δ]άϊππος Εὐμάχου.
Ἄνδρας πυγμήν·

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[Π]ειραῖος Λυκίνου.

Παῖδας παγ[κράτιον]·

[Ἐ]πίνικος [- - - - - - - - - - - - -].

Ap. Cr.:

στίχ. 24: Ἰταλὸς vacat Λανίκου

(*BE* 1988, 723)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 67

επί Αυγούστου

Θεοχάρης 1960α, 185 (*BE* 1964, 227· *McDevitt* 345)· Helly 2007, 245–248*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 55, 99 σημ. 59, 101 σημ. 76, 109 σημ. 21, 126, 135–136 (*SEG* 28, 520)· Helly 1983, 375 (*SEG* 33, 462)· Ζάχου-Κοντογιάννη 2003α, 19–23 (*SEG* 53, 550)

Ποπλίου Οὐεττίου Σέξ-
στου υἱοῦ ταγεύοντος τὴν
πρώτην χώραν καὶ τιθέντος
τὸν ἀγῶνα τοῖς προκινδυνεύσα-
σιν ἐπὶ τῶν Στενῶν, ὃν τίθησιν ἡ πό-
λις ἡ Λαρισαίων στρατηγοῦντος
Μονίμου, οἱ νενεικηκότες vacat
vacat
κέλητι πωλικῷ Γάϊος Ὄκκιος Φρόντωνος υἱ[ός]
vac. τελήῳ Λύκος Κέββου vacat ταυροθηρίαν Κρίτων
Κυνάγου vacat προσδρομὴν ἱππέων Στρατό-
νεικος Στρατονείκου vacat ἄλλην τὴν Ἡγ[η]-
σαρέτω Ἡγησάρετος Κεφάλου vacat προσδρο-
μὴν πεσζῶν Κρατήσιππος Γλαυκέτου
ἀμφιπολαμπάδα Κρίτων Κυνάγου · καταλο-
γὴν παλαιάν Ἀσκληπιόδωρος Δημητρί-
ου vacat κήρυκας Δημήτριος Δημητρίου vacat
σαλπιστάς Παρμενίσκος Παρμενίσ-
[κ]ου vacat στάδιον παίδων Πόπλιος Τίτι-
[vac. ος] Ποπλίου υἱός vacat ἀνδρῶν Μενέ-
[στρατος Με]νεστράτου vacat δίαυλον vacat
[*vac.* παίδων - - - - -]ιος Εὐβούλου *vacat* ἀνδρῶν
[- - - - - - - - - - - -]τραχεσ [- - - - - - - - -]vacat λαμ-
[vac. παδιστάς -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

IX. ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΠΟΛΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΔΕΛΦΟΙ

ΚΘ 68

Κατάλογος *ιερομνημόνων*

120–115 π.Χ. (117/6;)· 125/4; π.Χ. (Kramolisch)

F.Delphes III 4, 277A–B· *Syll*^{3} 826B· *CID* IV 119B*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 81

Ἀμφικτίονες· ν Δ[ελφῶν· Καλλίδαμος Ἀμφιστ]ρά-
[του ἱερομνήμων,……., Ξενόκρι]τος Ταραντίνου, Ἀμύντας Εὐδώρου ἱερομνήμ[ων, ……]ις
[……..· Θεσσαλῶν Ἀμυνέας] Ὀλυμπιάδου Κιεριεὺς ὁ στρατηγὸς τῶν Θεσ[σαλῶν ἱερομνήμων, ……]ος
[……]ος Φρύνου Κιεριεύς νvν, Ἄρχιππος Ἀντιγένου Κι[εριεὺς ὁ γραμματεὺς τοῦ κοινοῦ συ]νε-
[δρίου τῶν Ἀμφικτιόνων ἱερομνήμων, Κλ]έαρχος Ἀρνίου Λαρισαῖος, Θεμιστογένης Πολλίχου [Γομφε]ύς· [νν Φωκέων Ἡρακλ]εί-
[δας Ἡρακλείδου Φανοτεὺς ἱερομνήμων], Κλεοξενίδας Κριτολάου Δρύμιος, Ἄνανδρος Ἀρχί[ππου] Στείρι[ος, Τίμαρχος Ἀντιό]-
[χου Φανοτεὺς ἱερομνήμων, ……] Ἄγιος, Καλλικράτης Θεοδώρου Φανοτεῖς· νν Βοιωτῶν [Ἀ]ριστοκ[……]
[… ἱερομνήμων, ……] Κλεόστρατος Ἀρίστωνος Θηβαῖοι, νν Ἀριστόβουλος Ἀρισ[τ]οκλείδο[υ …. ἱερομνήμων],
[……]ος Θηβαῖοι· νν Ἀχαίων Φθιωτῶν Ἄρχιππος Κλειτάρχου Μελιταιε[ὺς ἱερομνήμων, ……]
[……Κι]θαίρωνος Γυρτώνιοι, ν Σιμάδας Ξανθίου Θηβαῖος ἱερομνήμων, Ἀμ[……..]
[……· Μ]αγνήτων Διονυσόδωρος Εὐφραίου Δημητριεὺς ἱερομνήμων, [……]
[……Δημ]ητριεῖς, Ἐπικρατίδης Ἀντιμάχου Δημητριεὺς ἱερομνήμων, νν Γλ[……]
[……..ἀ]πὸ Δημητριάδος· νν Αἰνιάνων ν Μοσχίων Σιττύρα Ὑπαταῖος ἱερομ[νήμων, ……..]
[……...] Νικόφιλος Ἀγίου Ὑπαταῖος ἱερομνήμων, Τολμαῖος Θηρομάχου [……]
[……..·] Μαλιέω[ν Πυρρίας Σατύρου [..$^{ca.7-8}$…] ἱερομνήμων, ……..· Οἰταίων]
Θεόφα[ντ]ο[ς …….]μου Ἡρα[κλειώτης ἱερομνήμων, …… Ἀθηναίων Ἀσκληπιάδης]
Ἱκεσίου Ἀ[θηναῖ]ος ἱερομ[νήμων, ……..· Εὐβοιέων ……..]
ἱερομνήμων, Χα[ρι]κλῆς [……..· Λοκρῶν Ὑποκνημιδίων ……ἱερο]-
μνήμων, Καλλιγείτω[ν ……..· Λοκρῶν Ἑσπερίων …… Οἰαν]-
θεὺς ἱερομνήμων, Διο[……· Δωριέων τῶν ἐγ Μητροπόλεως Δίων Πολυδέκτα Ἐριναῖ]-
ος ἱερομνήμων, Δαμότι[μος ……..· Δολόπων …… Εὐλόγου Ἀγγειάτης]
ἱερομνήμων, Σώτιμος Δ[……..· Περραιβῶν …… ἱερομνήμων, ……..]
ους Φεραῖος, Ἀλέξιππος [Ἱππολόχου Λαρισαῖος ?· Δωριέων τῶν ἐκ Πελοπ]οννή[σου …….. ἱερομνήμων, ……..]
λου, Ἐμπεδοσθένης [Ἁγία Ἀργε]ῖοι.

Ap. Cr.:

στίχ. 4–5: Ἄρχιππος Ἀντιγένου Κι[εριεὺς ὁ γραμματεὺς τοῦ κοινοῦ συ]νε||[δρίου τῶν Ἀμφικτιόνων. Η συμπλήρωση αυτή κατά πάσα πιθανότητα είναι λανθασμένη. Ο *Ἄρχιππος Ἀντιγένου* αναφέρεται ως *γραμματέας του συνεδρίου* στην **ΚΘ 56** και ο τρόπος αναφοράς (αντιστοιχία με τον στρατηγό των Θεσσαλών, παρατακτική σύνδεση) δεν αφήνει αμφιβολία ότι πρόκειται για τον *γραμματέα του συνεδρίου* του Κοινού των Θεσσαλών και όχι της Δελφικής Αμφικτιονίας: ἱερομνημονούντων Θετταλῶν τοῦ στρα[τη]||[γοῦ Ἀμυνέου τ]οῦ Ὀλυμπιάδο[υ Κ]ιεριέως κ[αὶ τοῦ γ]ραμ[ματέ]ως τοῦ συνεδρίου Ἀρχίππου τοῦ Ἀντιγένου Κιεριέως.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 69

Κατάλογος νικών του Θεσπιέα αθλητή *Νικογένους Φαράδου*

2ος αι. μ.Χ.· 1ος αι. μ.Χ. (Strasser)

Martha 1879, 443–444· *IG* VII 1857· *I.Thespies* 211*

Πρβλ. Strasser 2003, 270–272 (*SEG* 53, 474)· 2021, 90

Κοινὸν Μαγνήτων ἐν Δημητριάδι vac.
τρίς, Ἡράκλεια ἐν Θήβαις τετράκις, ἐν Χαλ-
κίδι Λειβίδηα τρίς, Καισάρηα ἐν Τανάγρᾳ τρίς,
κοινὸν Θεσσαλῶν ἐν Λαρείσῃ δίς, Ἐρωτί-
δηα τρίς. vac.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Χ. ΑΝΑΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΠΟΛΕΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΛΑΡΙΣΑ

ΚΘ 70

1ος αι. π.Χ.–1ος αι. μ.Χ.

Γαλλής 1972β, 419 (*BE* 1978, 256· *SEG* 27, 206)· Heinz 1998, 419–420 (Α 86)*

Ἐν στρατηγῶ Ἐπικράτη
ἀφροδιτολιτορεύσ-
ασαι ἀνέθηκαν Διο-
νύσῳ Μακεδονι-
κῷ Οὐεσσία Ἑλέν-
η, Παρθένιον Σωκρά-
τους, Ζωσίμ-
η Μενίππου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 71

μέσα 1ου αι. π.Χ.

Arvanitopoulos 1911, 128–129 (*BE* 1913 σ. 463· *McDevitt* 654)· Heinz 1998, 180–181 (21)*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 106· Baker 2001, 201–202 (*BE* 2002, 234· *SEG* 51, 725)· Παπαθανασίου 2020, 356 (13)

Διὶ Περφερέτᾳ Ἀντιμα-
χίδης Παρμενίσκου
ἀρχιφρου[ρ]ήσας καὶ οἱ
σύνφρουροι στρατηγ-
οῦντος Καλλιστρά-
του.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 72

ca. 40 π.Χ.; (Kramolisch)

Mastrokostas 1964, 316–318 (*BE* 1965, 219· *SEG* 23, 444· *McDevitt* 655)· Heinz 1998, 181–182 (22)*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 119–120· Baker 2001, 202–203 (*BE* 2002, 234· *SEG* 51, 671)· Παπαθανασίου 2020, 359–360 (15)

Διὶ Περφερέτᾳ Παρμενίων
Ἀσκλάπωνος ἀρχιφρουρήσας
καὶ οἱ σύμφρουροι στρατηγ[οῦν]-
τος Μενεκράτους

Στρόφιος Ἀσάνδρου
Εὐβίοτος Ἀντιφίλου
Ἀντίγονος Δεξίππου
Μενεκράτης Μνασέου
Σειμίων Πολυξένου
Κρατεραῖος Κρατεραίου
Ἀριστίων Συμμάχου
Πολύγνωτος Ἀγασίου
Φρύνιχος Διονυσίου
Καλλικλῆς Ἀσίου
Θράσων Σείμου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 73

β΄ μισό 1ου αι. π.Χ.

IG IX 2, 1057· Heinz 1998, 182–183 (23)*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 119 σημ. 99 (*SEG* 28, 505)· Helly 1983, 365 σημ. 69 (*SEG* 33, 470)· Baker 2001, 202 (*BE* 2002, 234· *SEG* 51, 671)· Παπαθανασίου 2020, 357–358 (14)

Διὶ Φερφερέτα
Ἀριστοκ[ρά]της Μελίννο[υ]
ἀρχ[ιφ]ρου[ρήσας καὶ οἱ]
[σ]ύν[φρ]ου[ροι στρατηγοῦ]-
ντ̣ος ΕΙ- - - - - - - -
Ἡγησ[- - - - - -]
Ἀντιοχ[- - - - - -]
Πρῖμος [- - - - - -]-
ΛΕΥΘΕΡ[- - - - - -]
Στρατόν[ικος- - - -]
Νικόρας [- - - - - - -]
Μελισσ[- - - - - -]
Θεμιστεφ[- - - - - -]
[Γ]ναῖος Ποπίλ[λιος - -]
Λούκιος Αὐφών[ιος - -]
Εὐτυχίδης Αὐ[- - - - - -]
Παρμενίσκος Ἀθηναγό[ρα].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 74

26/5 π.Χ. (Kramolisch)· 25/4 (Heinz)· 16 μ.Χ. (Helly)

Franke 1956, 183–189 (*BE* 1959, 225· *SEG* 16, 381)· Heinz 1998, 352–354 (320)*
Πρβλ. Mastrokostas 1964, 316 (*SEG* 23, 443)· *McDevitt* 656· Kramolisch 1978, 132· Baker 2001, 203 (*BE* 2002, 234· *SEG* 51, 671)· Helly 2013, 107–108· Παπαθανασίου 2020, 361 (16)

[Εἴρουι] Αἰνέα Δια- - - - - Ἕρμωνος ἀρχιφρουρή-
[σας καὶ] οἱ σύνφρουροι στρατηγοῦντος Ἱππάρχου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 75

τέλη Ελληνιστικής περιόδου; (Helly)

Αρβανιτόπουλος 1911, 333

Πρβλ. Helly 2013, 108· Παπαθανασίου 2020, 363 (18)

[ὁ δεῖνα ἀρχιφρουρήσας καὶ οἱ σύμ]φρουρ[οι]· στρα-
τηγ[οῦντος δεῖνος].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 76

τέλη Ελληνιστικής περιόδου

Αρβανιτόπουλος 1911, 334· Heinz 1998, 361 (334)*

Πρβλ. Παπαθανασίου 2020, 364 (19)

[ἀρχι]φ[ρουρήσας] κ[α]ὶ οἱ σύμ[φρουροι] στρατηγοῦντος - -E- -.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 77

1ος αι. μ.Χ.;

Γιαννόπουλος 1930α, 105 (*BE* 1934 σ. 230)· Helly, *Gonnoi* II 210*· Heinz 1998, 446 (A 149)

Ἀμὼ ἱε-
ρητεύσασα
ἀνέθηκε
Λαούχου
τὸ δεύτερ[ον].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 78

post 212 μ.Χ.

Τζιαφάλιας 1984β, 210 (*BE* 1988, 761· *SEG* 35, 573)· Heinz 1998, 299 (231)*

Ἀσκληπιῷ καὶ Ὑγείᾳ ἀν[έθηκε] Μάξιμος Κρατερ[αίου]
ἱερασάμενος ἐν στρ(ατηγῷ) Αὐρ(ηλίῳ) Ἀντιγένει το[ῦ]
ἐβουκόμησεν δὲ [τ]αυρίους
Ἀσκληπιῷ καὶ Ὑγείᾳ Αὐρή[λιος] … [ἱερασά]-
μενος ἐν στρ[ατηγῷ] Αὐρ[ηλίῳ] Πολεμάρ[χῳ] ..

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΧΙ. ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΠΟΛΕΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΛΑΡΙΣΑ

ΚΘ 79

ca. 136/5 π.Χ.· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης)

Γαλλής 1980, 252–256 (*BE* 1983, 238· *SEG* 31, 577)

Πρβλ. Κοντογιάννης 2009, 166

Ταγευόντουν Ὁμείροι Ἑρμιαίοι, Πετραίοι Πολυξενε[ί]-
οι, Νυσσάνδροι Ἀριστιουνείοι, Εὐθυδάμοι Ἀλκινοείοι, Κα[ί]-
ροι Πυθουνείοι, ταμιευόντουν τᾶς πόλιος Κλεομαχίδα Ἀ-
τρεστιδαίοι καὶ Φιλοκράτεος Ἀρχελαϊδαίοι, ἀντιγραφεί-
ος ἐόντος Ἀριστίουνος Καλλιαίοι, γυμνασιαρχέντουν
μὲς μὲν τᾶς πετράδος τοῖ Ὁμολουίοι μεινὸς Νικασίππο[ι]
Νικοστρατείοι καὶ Σουστράτοι Σουστρατείοι, ἀτ τᾶς μὰ πέμ-
πτας Ἐπικρατίδα Ἐπικρατιδαίοι καὶ Κορούνοι Δαμοκρατε[ί]-
οι, στραταγέντος μὰ τοῦν Πετθαλοῦν Ἀρνία Κλεαρχείοι [Λα]-
ρισαίοι· οἱ καττεθειούκοντες τοῦν ἀπελευθέρουν τᾶ πόλι
τὸ γινόμενον ἐς τοῖ νόμοι· Πανάμμοι ὀδδόα ἐφ’ ἰκάδι vac Μέ-
ν[ο]υν ὁ φάμενος ἀπειλευθερούσθειν ἀπὸ Μενεστράτοι Πορ-
τ[ι]νείοι τὸ γινόμενον τᾶ πόλι στατε[ί]ρας δεκάπεμπε· Γ’ Διεννυ-
σία ἃ φαμένα ἀπει[λευ]θερούσθειν ἀπὸ Θιομένοι Ἱπποκριτείοι τὸ
γινόμενον τ[ᾶ πόλι στατείρα]ς δεκάπεμπε· Θεμιστίοι δεκότα Ε[ἰ]-
[- - - - - - - - - ὁ φάμενος] ἀπειλευθερούσθειν ἀπὸ Ξενο-
[- - - - - - - τὸ γινόμενον τᾶ πόλι στατείρα]ς δεκάπεμπε·
[- - - - - - - - ὁ φάμενος ἀπειλευθερούσθ]ειν ἀπὸ Κα[λ]-

Βρίσκεται στον ίδιο λίθο με ψήφισμα της Λάρισας (**ΚΘ 31**).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 80

ca. 125 π.Χ.

IG IX 2, 539

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 142· Kramolisch 1978, 81· Ζάχου-Κοντογιάννη 1981, 167 σημ. 17 (*SEG* 31, 578)

Δημάρχου τοῦ Αἰσχίνου
ταμιεύοντος τῆς πόλε[ως τὴν πρώτην]
[ἐ]ξάμηνον τὴν ἐπὶ στ[ρατηγοῦ Ἀμυν]-
έου Κιεριέως ταγευόντ[ων - - - τοῦ - - - -]-
νίκου, Δάμωνος τοῦ Ἀρισ[τ- - - - - - - - - - - -]
.νάνδρου τοῦ Πολυσ[- - - - - - - - - - - - - - - -]-
ου, γυμνασιαρχοῦντος [- - - - - - - - - - - - - ο]-
υς Φιλίσκου τοῦ Θεσσ[αλοῦ - - - - - - - - - - -]
[Πε]τραίου τοῦ Ἀγάθ[ω]ν[ος οἱ ἀπελεύθε]-
[ρ]οι καὶ δεδωκότες τ[ῇ πόλει τοὺς ιε′]
[στ]ατῆρας κατὰ τὸν νόμ[ον].
[- - - - - -]ίων Φιλοκράτους τ[οῦ - - - - - - - -]
[- - - - - - - - -ν] ἀπὸ Φιλοκρά[τους τοῦ Φιλο]-
[κράτ?]ους τῇ πόλει στα[τῆρας ιε′. - - - - -]
[Ἀρ]χεδήμου ὁ φάμενος [ἀπηλευθερῶσθαι ἀπὸ]
[Ἀρ]χεδήμου τοῦ Κιε[- - - - τοὺς γινομένους τῇ]
[π]όλει στατῆρας ιε′. [- - - - - - - - - - - - - ὁ φά]-
[μενος ἀ]πηλευθερῶσθαι ἀπ[ὸ - - - - - - - - - -]
[τοὺ]ς γινομένους τῇ πόλει [στατῆρας ιε′].
[- - - -]τος Ἀπολλοφάν[ους ὁ φάμενος ἀπηλευ]-
[θερῶσθα]ι ἀπὸ Ἀπολλοδ[ώρου τοὺς]
[γινο]μένους τῇ πόλ[ει στατῆρας ιε′]
δεδωκότε[ς -]
[τ]οῦ Λυσιμάχου τοῦ [- - - - - - - - - - - - - - - - -]
[Ε]ὐπορία Ἡ[γη]σα[γ]ό[ρου ἡ φαμένη ἀπη]-
[λ]ευθερῶσθαι ἀπὸ Σωσ[- - - - - - - - τοὺς γινο]-
[μ]ένους τῇ πόλει στα[τῆρας ιε′. - - - - - - - - - -]-
χου ἡ φαμένη ἀπηλευθ[ερῶσθαι ἀπὸ - - - - - -]
τοῦ Ἀνδροσθένους το[ὺς γινομένους τῇ πόλει]
στατῆρας ιε′. Θεμισ[τογένης? - - - - - - - - - - - - - -]
[ὁ] φάμενος ἀπηλευθ[ερῶσθαι ἀπὸ - - - - - - - - - -]
.ῆρος τοὺς γινομέ[νους τῇ πόλει στατῆρας ιε′].
Ὀνήσιμος Πολυξέν[ου ὁ φάμενος ἀπηλευθερῶσθαι]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ἀπὸ Πολυξένου τοῦ Σ[- - - - - - - - - - - τοὺς γινομέ]-
νους τῇ πόλει στατῆρ[ας ιε′. - - - - - - - - - Ἀλε]-
ξάνδρου ὁ φάμενος [ἀπηλευθερῶσθαι ἀπὸ Ἀλεξάν]-
δρου τοῦ Ἑρμίου τοὺ[ς γινομένους τῇ πόλει στατῆ]-
ρας ιε′. Σωσύλος Ε.Ι[- - - - - - - - - - - - - ὁ φάμενος ἀπη]-
λευθερῶσθαι [ἀπὸ -]
τοὺς γινομένου[ς τῇ πόλει στατῆρας ιε′. - - - - - - - - - - -]
[- -]

Ap. Cr.:

στίχ. 12–14: [Ὠφελ(?)]ίων Φιλοκράτους ọ [φάμενος ἀπηλευ]|[θερῶσθα]ι ἀπὸ Φιλοκρạ́[τους τοὺς γινο]|[μέν]ους (τ)ῇ πόλει στạ[τῆρας ιε′.]

(Ζάχου-Κοντογιάννη)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 81

ca. 100–80 π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 540

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 142· Kramolisch 1978, 87–88

[- - - - - - - - - - - - -] Κλεάρχου
[ταμιεύοντος τ]ῆς πόλεως τὸν ἐνι-
[αυτὸν τὸν ἐπὶ] στρατηγοῦ Φερεκράτους
[- - - - - - - - - - - - -υ] ἀπελεύθεροι οἱ δεδωκό-
[τες τῆι π]όλει τοὺς δεκαπέντε στα-
[τ]ῆρας κατὰ τὸν νόμον·
Πανήμου·
[Χ]αρὰ Ἀριστίωνος ἀπὸ Ἀριστίωνος
[τ]οῦ Ἡγησιπόλεως.
Θεμιστίου·
[Μ]ηνόφιλος καὶ Ἐπάγαθος οἱ Νικαίου
[ἀ]πὸ Νικαίου τοῦ Σωτίωνος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 82

1ος αι. π.Χ.

IG IX 2, 551

Πρβλ. Kroog 1908, 24· Μπαμπάκος 1961, 145

latus a

(α) [Ἐπ]ὶ στραταγ[οῦ - - - - - - - -]
[Θά]λλου Νορ[- - - - - - - - - -]
[- - - - - - - -]Α[- - - - - - - - - - -]

latus b

…στίχ. 1–14…
[- - - - - - - - -]ημος
15 [στατῆρας] δεκ[α]-
[πέντε. Μη]νίσκο-
[ς ἀπελε]υθερῳ-
[θεὶς ὑπ]ὸ Γορ
[- - - - - - -]φασις
20 [- - - - - - -]ειατο
[- - - - - - -]τοὺς
[γινομ]ένους
[τῇ πόλ]ει
[στατ]ῆρας
25 [δεκα]πέν-
(β) [τε]. Στρατ-
[αγοῦ]ντος
[- - - - - -]ου, μη-
[νὸς Πα]νήμου·
30 [- - - - - -]η Πα-
[- - - - - -]στο
[- - - - - -]ιου Ἀλ-
[- - - - - -]υος
[- - - - - -]του βρι
35 [- - - - τ]ου Πα-
[- - - - - -]δεκα
[- - - - - -]εκ
[- - - - - -]του
[- - - - - -]ους
(γ) 40 [Στρατα]γοῦν-
[τος Θ]άλλο[υ]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 83

post 60 π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 542

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 143· Kramolisch 1978, 102–103

[Τα]μιεύοντος τῆς πό-
[λεω]ς τὴν δευτέραν ἐξά-
[μηνον] Δημοκράτους τοῦ
[- - ἐν στ]ρατηγῷ Ἀγαθάνορι
[ἀπολο]γισμὸς τῶν ἀπη-
[λευθερω]μένων ἐπ᾽ αὐτ[ο]ῦ κα[ὶ]
[δεδωκ]ότων {οτων} τῇ πόλ[ει]
[τοὺς τῆς] ἀπελευθερώσ[εως ιε΄]
[στατῆρα]ς μηνὸς Ἀφρίο[υ - - - - -]
[- - - - - ἀπ]ηλευθερ[ωμεν - - - ἀπὸ]
[- - - - - - - - - - -]υουε[- - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 84

επί Αυγούστου

IG IX 2, 549

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 144–145· Kramolisch 1978, 101, 109 σημ. 21, 122, 132 σημ. 67, 138· Helly 1982, 167–171 (*SEG* 32, 603)

Φρυνίχου τοῦ Δικαι-
ογένους ταμιεύοντος
τῆς πόλεως τὴν πρώτην
ἐξάμηνον τὴν ἐπὶ στρα[τη]γοῦ
Δημοθέρσου, ταγευόντων
δὲ Εὐβιότου τοῦ Εὐκό[λ]ου,
καθ' υἱοποιίαν δὲ Κλε[ά]ρχου
τοῦ Ἡγησαρέτου, Νικάνδρου
τοῦ Ἀντιγόνου, Ἁρμοξένου
τοῦ Δαμοίτου, Ἀντιγόνου
τοῦ Κλεα<ι>ρέτου, Θεοφίλου
[το]ῦ Τειμασιθέου οἱ φάμενοι ἀ-
[πηλευ]θερῶσθαι καὶ δεδωκό-
[τες τῆι πό]λει τὰ γεινόμενα
[ὑπὲρ τῆς ἀπελευθ]ερώσεως δεινά-
[ρια κβ<′ - - - - - - -]ΡΠΑΙΚΟΝ

Ap. Cr.:

στίχ. 11: Κλεαιρέτου

στίχ. 15–16: [τῆς ἀπελευθ]ερώσεως δεινά|[ρια εἴκοσι δύο τρ]οπαϊκόν

(Helly)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 85

επί Αυγούστου

Γιαννόπουλος 1930β, 176–179 (*McDevitt* 349)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 150· Kramolisch 1978, 129–130

Ταμιεύοντος τῆς πό-
λεως τὴν δευτέραν ἐξά-
μηνον τὴν ἐπὶ στρατηγῶι Εὐ-
ρυδάμαντι Ἀνδροσθένου-
ς, ταγευόντων Δικαίο[υ τ]οῦ
[Π]ολυξένου, Ἀπολλοδ[ώρ]ου
τοῦ Ἀριστοκράτους, Ἀμφιλ-
[όχ]ου τοῦ Φι[λ]—ου, Θεοδό-
του τοῦ Κρατ[εραί]ου, Φιλίστου
[τ]οῦ Ἀσκληπ[ιοδ]ώρου, ἱερομν[η]-
μονούντω[ν Ἰ]σαγόρου τοῦ
Νυσσάνδρου, Λ[υσι]πόνου τοῦ Κρα-
τερόφρονος, γυμνασιαρχοῦντος
Εὐβιότου τοῦ Εὐ[κ]όλου, οἱ φάμε-
νοι ἀπηλευθερῶσθαι καὶ δεδ[ω]-
κότες τῆι πόλει τοὺς δεκαπέν-
τε στατῆρας, Λεσχανορίου. Ἀφρο
δεισία ὑπὸ Μελίσσης τῆς Παρ-
μόνδου, Ἀντίπατρος ὑπὸ Λέον-
τος τοῦ Σόφου, Νίκαιος ὑπὸ Νί-
κης τῆς Αἰσχίνου ἄπελευθέρας, Φι-
λίππων ὑπὸ Ἑλλάδος τῆς Φιλ[ο]-
λάου, Νικαία ὑπὸ Βίωνος τοῦ Δι-
[ον]υσίου, Εὔτυχος ὑπὸ Θεο-
[ο]σίου τοῦ Ἀριστομένους, Ἐ-
[μ;]πεδί[ω]ν καὶ Φίλερως ὑπὸ Χ[α]-
ριππίδος τῆς Χαρόπου, Σωσύ-
λος ὑπὸ Ἕλληνος τοῦ Δικαίου, Δόξα ὑ-
πὸ Εὐδήμου τοῦ Γενίππου καὶ Σωσύλος
τῆς Κλεομάχου, Ρούφα ὑπὸ Θεοδότης
τῆς Ἰάσωνος, Κιεριαίας, Σέλευκος
ὑπὸ Τιμασιθέου τοῦ Ἑρμίου, Καλλιό-
πη ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Πρωτέου καὶ Νι-
[κ]ησοῦς τῆς Δημητρίου, Ἀμμία καὶ [Ἀ]-
θηναῖς ὑπὸ Μηδείου τοῦ Θρασύμμα, Κλή

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τα ὑπὸ Μεγαλοκλέους τοῦ Ἀσκληπιοδώ-
[ρ]ου τοῦ Μεγαλοκλέους ΕΥΝΟΙΣ ὑπὸ
- -

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 86

επί Αυγούστου

Γαλλής 1973–1974, 580–581 (*BE* 1980, 290· *SEG* 29, 531)· Riele 1982, 170–174 (*BE* 1983, 240–241· *SEG* 31, 583)*

ΟΙ̣Ι̣ ΕΩΡΙ̣ΤΑΑ

[- - - - - - -] τοῦ Ἀντιόχου καὶ Ἀ̣ρ-
[- -ca.9- -]ν ὑπὸ Κρατησίδος τῆς
[- -ca.7- -]ιος καὶ Κρίτωνος καὶ, Ἡγησι-
[- -ca.6- -]ως Ὁμολώου· Εὐπορία
[ἀπ]ὸ Νεικοκράτους τοῦ Φιλοξενί
[δ]ου, φύσει δὲ Μονίμου. Ἱπποδρομ[ί]
[ο]υ·Διονυσία ἀπὸ Συρίσκας τῆς
[Τ]ρύφωνος· Καλλιόπη ἀπὸ Μο[- - - -]
[τ]οῦ Διομήδους. Φυλλικο[ῦ]·
[- - - -]ων καὶ Ἀγαθημερὶς ἀπὸ Ἡρα[κλείδ]-
ου τοῦ Ἡρακλείδου τοῦ πρε[σβυτέ]
ρ̣ου· Νίκη ἀπὸ Θρασυλόχου το[ῦ Θρα]-
συλόχου· Φιλογένης ἀπὸ Σ[υνφό]-
ρου τοῦ Νικηφόρου καὶ Διοκλη̣[- - - -]
τῆς Νικηφόρου· Ρούφα ἀπὸ Λ[- - - -]
καὶ Μενεδήμου καὶ Ἀριστο[- - - -]
τῶν Κέββου·Σεμέλη ἀπὸ Ἀγα̣[θο]
κλέους τοῦ Ἀβρύλλης τοῦ πρεσβυτ̣[έ]
ρου·Μανί(α) ἀπὸ Χεφάλου τοῦ Ἱππολόχου
καὶ Αὐτοκράτας καὶ Ἡγησαρέτου καὶ
Φιλαινοῦς. Ἰτωνίου· Φιλήμων ἀπὸ
τοῦ κοινοῦ τῶν Θεσσαλῶν· Ζωσίμη
ἀπὸ Ἀντιόχου τοῦ Πρωτέου καὶ Πρωτέου
καὶ Ἀντιόχου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 87

27 π.Χ.

Helly 1983, 378–380 (*BE* 1984, 222· *SEG* 33, 464)

[- - - - - - - - - - - - - - - -]
[τοῦ Ἀρ]ισστοκλέου[ς]
[τ]αμιεύοντος τῆς πόλε-
[ω]ς τὴν δευτέραν ἑξά-
μηνον τὴν ἐπὶ ἔτους
Καίσαρος, ταγευόντων
δὲ Ἀσσκληπιοδώρου
[τ]οῦ Μεγαλοκλέους, Ε[ὐ]-
ρυλόχου τοῦ Δικαίου, Γν-
[α]ίου Ὀκκίου τοῦ Γναίου,
Διονυσίου τοῦ Ἀνδρο-
μάχου, Εὐδήμου τοῦ
Τειμασιθέου *vac* Οἱ ἀπε-
λευθερωμένοι ἐπ᾽ αὐτῶν
καὶ δεδωκότες τὰ γεινο- *vac*
μένα τῇ πόλει δινάρια εἴκο-[σι]
[δύο καὶ ἥμισυ]- - - - - - -
[- - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 88

(α) 24/3 π.Χ. (β) 8/7 π.Χ.–41 μ.Χ.

Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149 (*BE* 2004, 202· *SEG* 53, 547)

latus a

(α) [- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - -]Σ̣[- - - - - ἐπὶ στρατη]-
γοῦ Τειμαᾳ̣[ιθέου τὸ δεύ]-
τ̣ερον, ἔτους Σ̣[εβαστοῦ τε?]-
τ̣άρτου, οἱ ἀπη[λευθερωμέ]-
5 ν̣οι ἐπ᾽ α[ὐτῷ καὶ δεδω]-
[κ]ό̣τες [τῇ πόλει δ(ηνάρια κβ΄〈]
vacat [μήνας? vacat]
Ε̣ὔ̣τ̣υ[χος? - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]

latus b

(β) [- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - τοῦ]π̣ρεσβυ̣τ̣-
10 έρου τὴν δ]ευτέραν ἐ -
[ξάμηνον τὴ]ν ἐπὶ στρατη̣-
[γοῦ Ἀπολλοδ]ώρου τὸ τρίτον,
[οἱ δεδωκότ]ε̣ς τῇ πόλει τοὺς
[ιε΄ στατῆ]ρας· Λεσχανορ[ί]-
[ου - - - - - - - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 89

40/1 μ.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 544

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 144· Kramolisch 1975, 341· Kramolisch 1978, 133 σημ. 71· Bouchon 2008a, 452

[- - - - - - -]ογα
[τα]μιεύοντος τὴν δευ-
[τέ]ραν ἐξάμηνον ἐν τῷ π-
[ρώ]τῳ ἔτει Τιβερίου Κλαυδίο[υ]
[Κ]αίσαρος Γερμανικοῦ Σε-
[β]αστοῦ τοῦ καὶ λα΄ στρα-
[τ]ηγοῦντος Ἀπολλοδώ-
ρου τὸ τέταρτον, ταγευό-
ντων τῶν περὶ Εὔδημον
Μενεκράτους οἱ ἀπηλ-
ευθερωμένοι· Ἀφρίῳ· [- - -]
{Χαρ} Χαρμωσύνη ὑπὸ Ἱλάρα-
ς, Ἀβιδία ὑπὸ Ἱππονίκας, Σω-
τᾶς ὑπὸ Μενάνδρου, Ζω[π]-
ύρα ὑπὸ Ἀσκληπιοδώρου, Δ[η]-
μητρία καὶ Δημητρία ὑπὸ Θ[εοτ]-
ίμας, Θάληα ὑπὸ Ἀλεξάνδρο[υ, Ἰου ἡ Σα]-
κόνδα ὑπὸ Θαυμαστοῦ. [Θ]ύ[ω]·
Πρῖμα ὑπὸ Στρατίππου. Ὁμ[ολῴῳ]
Παρμενίων ὑπὸ Παρμονίδο[υ, Ἀ]-
ρσινόη ὑπὸ Δικαιοκράτου, Ν[ίκαν]-
δρος ὑπὸ Πάτρωνος - - - - - - - - -]
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 90

επί Φλαβίων;· ca. 10 π.Χ. (Sekunda)

IG IX 2, 541

Πρβλ. Larsen 1953, 91· Μπαμπάκος 1961, 142–143· Sekunda 1997, 212

….. Ῥούφο[υ - - - - - - - - - - - - - -]
[Π]αρμενίσκου, ἱερομνη[μονευόν]-
των Ἀριστοφύλου τοῦ Φιλίσκου,
Φιλοξένου τοῦ Φιλοξένου, γυ-
μνασιαρχούντων Ἀλεξίππου
τοῦ Ἀλεξίππου, Πωτάλου τοῦ Πω-
τάλου οἱ φάμενοι ἀπηλευθε-
ρῶσθαι καὶ δεδωκότες τῇ πόλει
τὰ γεινόμενα τῆς ἀπελευθερώ-
σεως δι(νάρια) κβ<′· Ἰτωνίου τρί-
τῃ· Εὐβιότου τὸ δεύτερον
.ηνοδότη ἀπὸ Σελεύκου τοῦ
[- - - - - - - καὶ - - - - - - -]άνδρας τῆς
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 91

επί Φλαβίων

Αρβανιτόπουλος 1910, 361–363 [7] (*McDevitt* 352)

Πρβλ. Larsen 1953, 89· Μπαμπάκος 1961, 149

Ταμιεύοντος τῆς
πόλεως τὴν δευτέ-
ραν ἑξάμηνον Πυλά-
δου τοῦ Μανίου ἐν
στρατηγῷ Ῥωυβρίῳ
Πολυκρίτῳ τὸ δεύ[τε]-
ρον· ὀνοματισμὸς
τῶν ἀπηλευθερο[μέ]-
νον ἐπ᾽ αὐτοῦ κ[αὶ δε]-
δωκότον τῇ π[όλει]
τὰ τῆς ἀπελε[υθερώ]-
σε[ως δηνάρι]α κβ′ (ἥμισυ)].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 92

131/2 μ.Χ.

IG IX 2, 546

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 144· Kramolisch 1978, 37 σημ. 78, 106 σημ. 119

Πειθαγόρος Μεγαλοκλέ[ους]
ὁ γεγονὼς ταμίας τῆς πόλε[ως]
τὴν δευτέραν ἐξάμηνον ἐν στρ(ατηγῷ) Κοκηΐ[ῳ]
Λύκῳ ἔτους ει Αὐτοκράτορος
Καίσαρος Τραϊανοῦ Ἁδριανοῦ
Σεβαστοῦ ἀνέγραψεν τοὺς φα-
μένους ἀπηλευθερῶσθαι ἐν τῷ
τῆς ταμείας αὐτοῦ χρόνῳ οἵτινες ἔδ[ωκ]-
καν τοὺς γεινομένους τῇ πόλει στατῆρας
μη(νὸς) Λεσχανορίου ει. Στάχυς ὑπὸ Εἰσαγόρου
τοῦ Εἰσαγόρου δη(νάρια) κβ<′. Εὔπορος ὑπὸ Φορτουνάτου
τοῦ Ἀριστίωνος ἀπελευ(θέρου) δη(νάρια) κβ<′. Ζώσιμος
ὑπὸ Παυσανίου τοῦ Παυσανίου {θν} δη(νάρια) κβ<′.
Εὐμένης ὑπὸ Φιλίσκου τοῦ Εὐδήμου δη(νάρια) κβ[<′].
Πάρδαλις ὑπὸ Λύκας τῆς Λύκου δη(νάρια) κβ<′.
Νουμη(νίᾳ) Ἀφρίου· Ζώη ὑπὸ Λουκίου τοῦ Λουκίου
δη(νάρια) κβ<′. Λο(ιπῶν) δ· Πάρδαλις ὑπὸ Πολυξένα[ς]
τῆς Μενεστᾶ δη(νάρια) κβ<′. Νου(μηνίᾳ) μ[η]νὸς Θύο[υ]·
[Ἐ]πικτᾶς ὑπὸ Ἀρχελαΐδος τῆς Καλ-
λίππου δη(νάρια) κβ<′. Λο(ιπῶν) η· Ἀγαθόπους
ὑπὸ Νίγερος τοῦ Σωτᾶ δη(νάρια) κβ<′. Ἀγέλη
ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Νεικαίου τοῦ ἐπιτρόπου
[Β]αχχίου καὶ Γαλάτου καθ᾽ ἣν ἐποιήσατο διαθή-
[κη]ν Βάχχιος δη(νάρια) κβ<′. Λεοντὼ ὑπὸ Φιλοδή-
[μου] τοῦ Εἰσιδώρας ἀπελευ(θέρας) δη(νάρια) κβ<′. λο(ιπῶν) ..′ Ἐάρινο[ς]
[ὑπὸ Βαχ]χίου τοῦ Βαχχίου δη(νάρια) κβ<′. Μη(νὸς) Ὁμολώ[ιου]·
[- - - - - - - - - -] ὑπὸ Ἀντιγένους τοῦ Εὐδήμου δη(νάρια) κβ<′.
[- - - - - - - - - - - - - - - - -] ὑπὸ Ἀριστίου τῆς Μενεκράτο[υς]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 93

2ος αι. μ.Χ.

IG IX 2, 547

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 144· Kramolisch 1978, 94 σημ. 19, 106 σημ. 119

Ἀγαθῆι τύχηι.
Παρὰ Λ(ουκίου) Τιτίου Ὀνησίμου τοῦ
ταμίου τῆς πόλεως τὴν β
ἑξάμηνον ἐν στρ(ατηγῷ) Ἱπποκρα-
τίδῃ ἀναγραφὴ ἀπελ(ευθέρων) τῶν
δεδωκότων τοὺς στατῆ-
ρας τῇ πόλει μ(ηνὸς) Ἀφρίου
Τελεσφόρος, Ἀγάθη, Κασ-
σάνδρα, Ἡρακλέων, Χαρί-
τα, Στράτων, Ἰουκοῦνδα
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 94

2ος αι. μ.Χ.

IG IX 2, 548

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 144· Kramolisch 1978, 106 σημ. 119

Παρὰ Τρύφωνος τοῦ (Τρύφωνος;)
[τ]οῦ ταμίου τὴν β′ ἐξά-
μηνον στρ(ατηγοῦντος) Πρείμου οἱ δεδω-
κότες ἀπελεύθεροι·
Ζωσίμη ἡ ἀπηλευθερωμένη
ὑπὸ Σόφης τῆς Ποτάμωνος.
(δηνάρια) κβ<′.
Ἔρως καὶ Ἀμέριμνος
καὶ Φορτουνᾶτος καὶ
Μάξιμος οἱ ἀπηλευθερω-
μένοι ὑπὸ Ἔρωτος τοῦ [Ὑ]-
πάτου ὑπὲρ ἑκάστου [(δηνάρια) κβ<′].
παρὰ Ὀνησ[ίμου τοῦ ταμίου οἱ ἀπ]-
ελεύθε[ροι -]
ὑπὸ Π[- -]
τοῦ [- -]
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 95

2ος αι. μ.Χ.

IG IX 2, 1344

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 143· Kramolisch 1978, 106

[Παρ]ὰ Ἀριστοφί[λ]ου το[ῦ δεῖνος]
[τοῦ] ταμίου τῆς πόλεος τὴν [α′]
[ἑξά]μηνον [ἐ]ν τῇ στ[ρ](ατηγίᾳ) Καλλι-
[στρά]το[υ] ἀναγραφὴ τῶν δεδω[κό]-
[τ]ω[ν] τοὺς γεινομέν[ους σ]τατῆρα[ς]
[τ]ῇ πόλει μ(ηνὸς) Ἰ[τ]ωνίου· [παρ]ὰ [Λ]υκο[μή]-
[δου]? το[ῦ] [Φ]ιλίσ[κ]ου ἀπελ(ευθέρου) [(δηνάρια) κβ<′]. Μ(ηνὸς) Π[ανή]-
[μου· παρὰ Λ]ιβ[ύσ]σας καὶ [Ζ]ώη[ς] καὶ Χρυσίλ[λας]
[καὶ - - - - - - -]ν[ί]ας τῶν Λουκίου τοῦ κ[αὶ]
[- - - - - - - -]ῴου ἀπελ(ευθέρων) (δηνάρια) ϙ′. Μ[η]νὸς [Θε]-
[μιστί]ου· παρὰ Ἀρέσκοντος Ἰπ-
[πά]ρχας ἀπελ(ευθέρου) (δηνάρια) κβ<′. [Ἑρμ]αίο[υ]· παρ[ὰ]
[- - - -]ους [- - -]ίμου ἀπελ(ευθέρου) (δηνάρια) κβ<′.
[Παρὰ] Εὐπόρου το[ῦ Π]ου[βλ]ίου [ἀπελ(ευθέρου)]
[(δηνάρια) κβ<′]. Μ(ηνὸς) Ἀγαγυλίου· παρ[ὰ] Ἀ[- - - - - -]
[- - - - - - -] Λύκας καὶ ΛΟΟC[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - -] ἀπελ(ευθέρου) [(δηνάρια) κβ<′.]
[παρὰ - - - - -]ίδου Θεο[- -]
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 96

2ος αι. μ.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1910, 363–366 [8] (*McDevitt* 351)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 149

[Ἐπὶ δεῖνος τοῦ δεῖ]-
[νος, τοῦ γεγ]ονότος τ[α]-
[μί]ου τῆς πόλεω[ς]
[τὴ]ν πρώτην ἐξ[ά]-
[μ]ηνον ἐν [στ]ρ[α]τη[γῷ]
[Ἀ]ργείῳ Φί[λ]ων[ος· ἀνα]-
[γ]ραφὴ ἀ[π]ελευ[θέρου ἐπ᾽ αὐ]-
[τ]οῦ ἀπηλ[ευθερωμέ]-
νου καὶ [δ]ε[δ]ω[κ]ό[τος τ]-
οὺς γειν[ομένου]ς
[τ]ῇ πόλε[ι] στ[ατ]ῆρ[ας ιε′· μη]-
νὸς Ἑρ[μ]α[ίου νουμη]-
[ν]ίᾳ Χρη[σ]τ[ᾶς] ὁ [ἀπ]η[λευ]-
θερωμένος [ὑπὸ] Π[ο]-
λυξένας τῆς Φιλ[οκρ]-
άτους Λαρεισαίο[υ καὶ]
[συ]νοικούσης με[τ]ὰ [Φ]-
[ορ]τουνάτῳ Γ[αΐ]ῳ
Λαρεισαίῳ· δην[άρια κβ′ (ἥμισυ)].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 97

Ρωμαϊκή περίοδος

IG IX 2, 560· Αρβανιτόπουλος 1910, 364*

[Ταμιεύοντος τῆς πόλεως - - - - - -]
[δεῖνος] τοῦ Β[- - - - - - - - - - - - - - -]
[ἐν στ]ρατηγῷ [δεῖνι - - - - - - - - - -]
[- - - ὀ]νοματισ[μὸς τῶν ἐπ᾽ αὐτοῦ ἀπη]-
[λευθερωμένων καὶ δεδ]ωκότων [στατῆρας ιε΄ μηνὸς]
[Λ]εσχανορί[ου - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - -]έος τοῦ ἀπ[ηλευθερω]-
[μέ]νου ὑπὸ Ἰσα[- - - - καὶ- - - - - - - -]
..οφύλου τῶ[ν - - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 98

Ρωμαϊκή περίοδος

IG IX 2, 567

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 147–148

[- - -]ποστ[- -]
[Στρ]ατηγ[οῦν]το[ς - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - -]πα[- -]
ο..δρυ.μ[- -]
Θέωνος [- -]
[- -]ους Δαμο[- -]
[τ]οῦ Γοργίο[υ], Χρη[- - - - - - - - ἀπὸ - - - - - -]
[- -]ένου, Δοῦτα? [- - - - - - - - ἀπὸ - - - - - - τοῦ]
[Ἀ]ντιγόνου, Κα[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]-
[κ]ρά[το]υς, Σωπατ[ρ- - - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]δοντο[ς], Α[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[ἀ]πὸ Αὐτόνο[υ τ]οῦ [- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]ορμα τοῦ Πολυ[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
Πολύ[ξέ]νου το[ῦ - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
Πο[- - - -]ο[- -]
Παρρησία ἀπὸ ….ο[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
Ζωσίμ[η ἀπὸ - ἀ]-
πὸ Κασσάνδ[ρ- -]
[Ὁμ]ολῴου· [- -]
[- -]ς τῆ[ς] {ε} Νικο[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]ομένους τοῦ [- - - - - - - - - - - - - - - - - - ἀ]-
πὸ Σατύρας τῆς ..λλ..οω[- - - - - - - - - - - - - -]-
ος καὶ Λεοντι[-]
[Κ]ρατερόφρονο[ς - - - - - - - - - - - - ἀπὸ Ἀλε]-
[ξ]άνδρου το[ῦ -]
ἀπὸ Ταλασίο[υ - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]-
γα ἀπὸ Ἀλεξά[ν]δ[ρου - - - - - - - - - - - -]
Ἱπποδρομίου· [- -]
τοῦ Θ[ε]σσαλοῦ, Τ.σ[- - - - - - - - - - - ἀπε]-
[λ]ευ[θερω]θεὶς ἀπὸ Μενάνδ[ρου τοῦ - - -]-
λωνάδ[α κ]αὶ Δι[- - - - - - - - - - - - - - -]η ἀπὸ
Φίλωνος τοῦ Νά[σων]ο[ς] …ιδι…ο[- -]
[- -]ας τῆς Κ[- - -]ι….λα…ι[- - - - -]ς το[ῦ]
Φίλωνος τοῦ [- - - - -]Ι[- - - - - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

35 Ἀριστο[ν]όο[- -]

[τ]οῦ Κ[ρ]ατε[- - - -]ο[-]

[- -]οδ. Ϝενο[- - - - - - - - - - - - - - - - ἀπὸ - - - - - - - - -]-

ξένου τῶν Ο[- -] ἀπὸ

[- - - -]άνδρο[υ -]ξ[- -]

40 [- -]ιον

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 99

(α–β) β΄ μισό 1ου αι. π.Χ. (γ) επί Αυγούστου–Τιβερίου (δ, ι–ια) τέλη 1ου αι. π.Χ.–αρχές 1ου αι. μ.Χ. (ε–η) αρχές 1ου αι. μ.Χ.

I.Atrax 24–30

Πρβλ. Bouchon 2005, 165, 176, 185· Zachou-Kontoyanni 2006, 108· Κοντογιάννης 2009, 52, 133

latus a

col. a

(α) Στρατ[ηγ]οῦντος Κ̣αλλικράτους
μηνὸς Ὁμολώου, ταμιεύοντος Ἀσάν-
δρου τοῦ Λ̣[έ]οντος· Ἐπάγαθος ὁ ἀπελευ-
θερωθεὶς ὑπὸ Πελοποννησί̣ου τοῦ Ἀρισ-
5 τονόου κατὰ τὸν νόμον·
(β) [Π]ρῖμα ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Σωσι-
πάτρου τοῦ Στρατονίκου κατὰ τὸν νὸ-
[μον]· στρατηγοῦντος Νικοκράτους, ταμι-
[εύον]τ[ος Ἀν]τιγόνου.

col. b

(γ) 10 [Στρατη]γοῦντ̣ος Φ̣ιλ[ο]ξε̣ν̣[ί]-
δου τὸ [v] β̣΄, ταμιεύοντος
Σ̣[τ]ρ̣α̣τονί̣κ̣̣ου· [Σ?]ύθρων ὁ ἀ-
πελευθερ[ω]θεὶς ὑπὸ Λέον-
τος τοῦ Παυσ̣ανίου, φύσ̣̣ει
15 δὲ Λέοντος, κατὰ τὸν νό-
μον.

latus b

col. a

(δ) Μάντα [ἡ] ἀπελευθερωθε̣[ῖ]σα ὑπὸ
Μεν̣εκ̣ρ̣άτους καὶ Νικάνορος τῶν Νι-
κ̣[άν]ορ̣[ος κ]α̣τ̣ὰ̣ τὸν νόμον·
Ἔρως ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ [Ἀ]ριστοτέλους
20 τοῦ [Δη]μ̣ό̣φ̣οντος κατὰ τὸν νόμον.

col. b

(ε) [vac. ? Τα]μ̣ι̣εύοντος Ἡγησίου τοῦ Θρ̣α̣σ̣ίππου·
Ἀσκλαπίχα ἡ ἀ̣πελευθερωθεῖσα ὑπὸ Ἀσκλαπίχας τῆς Σωσιμέ-
νους κατὰ τὸν νόμον·
(στ) Ταμιεύοντος Περιγένους· Ῥούφα ἡ ἀπελευθερωθε[ῖσα]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ὑπὸ Σοφοκλέου τοῦ Πυρραίου κατὰ τὸν νόμον·
Πλασσαρα ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Κρατεραίου καὶ Ἐλάνδρου τῶν Ἐ-
λ̣ά̣νδρου [κ]ατὰ̣ τ̣[ὸν νόμ]ον.

latus c

(ζ) Ἐ̣πά̣γ̣αθος ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Στράτων[ος τοῦ - -]
. ΟΝΤΟΣ κατὰ τὸν νόμον. vacat

(η) [Στρ]ατηγοῦντος Φερενίκου, ταμιεύοντος Δ̣[- - -]
[τ]οῦ Παυσανίου· Τρυφέρα ἡ ἀπελευθερωθεῖσα̣ [ὑπὸ - - - -]-
τ̣ος τοῦ Ἀγασικράτους, φύσει δὲ Εὐκρατίδου, κα[τὰ τὸν νόμον].

latus d

col. a

(θ) [- - - - - - - - - - - - - -] Πο̣λ̣ίστου
[- - - - - - - - - - - - - -]ΥΠΟΜΕΝΠΟ
[- - - - - - - - - - - - - -]ΥΘΙΣΑΣΙΕ
[- - - - - - - - - - - - - -]ΥΣΤΑΙΝΙ
[- - - - - - - - - - - κατὰ τ]ὸν νό-
[μον]. vacat

col. b

(ι) [Ἐπὶ - - -]ΡΟ[- -], τ̣αμι̣[εύοντ]ο̣ς
Νικάνορος· Ὠφελίμα ἡ ἀπελευ-
θερωθε[ῖ]σ̣α ὑπὸ Βλιχάνου τοῦ
Πολίτου κατὰ τὸν νόμον. vac.

(ια) Ἐ̣π̣ὶ̣ Ὑβρίστα, ταμιεύοντο<ν>ς Θοίνου τοῦ Ἐ̣π̣[ί]ν̣ου·
Νικήφορος καὶ Κάλαϊς, οἱ ἀπελευθερ[ω]θέντες
ὑπὸ Θο̣ί̣νου τοῦ Ἐπίνου ἐφ᾽ οἷς ἡ ἀπελευθέρωσις
[- - - - - - - - - - - - -κα]τ̣ὰ̣ τὸν νόμον.

Ap. Cr.

στίχ. 39: Ἐπὶ Λυκόφρονος [43/4 μ.Χ.] (Zachou-Kontoyanni· Κοντογιάννης)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 100

(α–θ, ιστ–ιζ) τέλη 1ου αι. π.Χ.–αρχές 1ου αι. μ.Χ. [επί Αυγούστου] (θ) 18/9 μ.Χ.; (ι–ιε) τελευταίο τρίτο 1ου αι. μ.Χ.

Hatzfeld 1911, 232–237 (*McDevitt* 324)· Béquignon 1974, 1–11 (*BE* 1976, 340)· *I.Atrax* 31–36*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 139–141· Kramolisch 1978, 137–138· Ζάχου-Κοντογιάννη 2003α, 13–15

latus a

col. a

(α) Ἐπὶ Φιλίσκου· Πάμφιλος ὁ απελευθερωθεὶς ὑπὸ Λυσιμάχου του Ματρίχου και Ἡραΐδος τῆς Νικίου κατὰ τὸν νόμον.

(β) Στρατηγοῦντος Ἡγησίου τὸ δεύτερον· Εὐτυχὶς ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Ἱεροίτου τοῦ Κρατίππου κατὰ τὸν νόμον.

(γ) Ταμιεύοντος Ἐπικράτους τοῦ Ἀγάθωνος, ἐπὶ Δημοθέρσους·
Ἑρμουνὶς καὶ Ματρίχα αἱ ἀπελευθερω<θερω>θεῖσαι ὑπὸ
Νικομήδους τοῦ Πολίτου κατὰ τὸν νόμον·
Ὀνήσιμος ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Δημαινέτου καὶ

(δ) Δημαινέτας τῶν Σειμάκου κατὰ τὸν νόμον. Ἐπὶ Δημοθέρσους·

Ἔρως ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Λεοντίχου καὶ Λέοντος τῶν Εὐδήμου κατὰ τὸν νόμον·
Εἰσίδωρος ὁ ἀπελευθερωθείς ὑπὸ Λαομέδοντος τοῦ
Στράτωνος κατὰ τὸν νόμον.

(ε) Ἐπὶ Κρίτωνος· Φιλάργυρος ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Ἔρωτος τοῦ Λεοντίχου καὶ Λέοντος ἀπελευθέρου κατὰ τὸν νόμον.

(στ) Ἐπὶ Ξενοδόκου, ταμιεύοντος Μαρδονίου· Παράμονος ὁ ἀπελευθερωθὶς ὑπὸ Λέοντος τοῦ Παυσανίου, φύσι δὲ Λέοντος, κατὰ τὸν νόμον.

col. b

Ἡρακλίδης ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ τῆς πόλεως κατὰ τὸν νόμον.

(ζ) Ἐπὶ στρατηγοῦ Μονίμου, ταμιεύοντος
Λ[έ]οντο(ς)· Στρατονίκη καὶ Καλλιόπη αἱ ἀπελευθερωθεῖσαι ὑπὸ Νικάνορος τοῦ Μενεκράτους καὶ Μενεκράτους καὶ Νικάνορος κατὰ τὸν νόμον·

Ἀνχίαλος ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Φιλο<δι>δήμου τοῦ Πολύκλείτου κατὰ τὸν νόμον·
Ζώσιμος καὶ Ἴλαρος οἱ ἀπηλευθερωμένοι ὑπὸ Φιλοδήμου τοῦ Πολυκλείτου κατὰ τὸν νόμον·
Βίθυς ὁ απελευθερωθεὶς ὑπὸ Σιμύλου τοῦ Πο-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

λυκλίτου κατὰ τὸν νόμον·
vac. Ἀστέρων ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Λέοντος τοῦ
Ἀνδρομαχίδου κατὰ τὸν νόμον·
Θρᾶισσα ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Πειθο-
λάου τοῦ Βάλωνος κατὰ τὸν νόμον·
Δάζος ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Σωσιπάτρας τῆς
Σωσπάτρου κατὰ τὸν νόμον.
(η) Στρατηγοῦντος Ἐπικράτους, ταμιεύοντος Μενεδήμου·
Ἐπιτυγχάνων ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Πολίστα καὶ Νεικομά-
vac. χας κατὰ τὸν νόμον·

latus b

Σωσίμη ἡ ἀπελεύθερω-
θεῖσα ὑπὸ Πολυνίκ̣ου [τ]-
οῦ Μεγαλοκλέους κα(τὰ) τὸ-
ν νόμον· vac.
Ἐπαφρόδειτος ὁ ἀπε-
λευθερωθεὶς ὑπὸ Ἀ-
ρ̣ιστίδος τῆς Λε̣ομέδ̣-
οντος κατὰ τὸν νόμο-
ν.
(θ) Στρατηγοῦντος Σω[σά]-
νδρου τοῦ Ἀριστονόου, μηνὸς Θύου νουμη-
νία· Ἀγάθων ὁ ἀπελευθε[ρω]-
θεὶς ὑπὸ Νεολάου τοῦ Θρ̣α̣[συλό]-
χου κατὰ τὸν νόμον·
Σῶσος ὁ ἀπελευθερωθεὶς
ὑπὸ Νεολάου τοῦ Θρασυ-
λόχου κατὰ τὸν νόμον, τα-
μιεύοντος Περ̣ιγέ̣νους.

latus c

col. a

[- -ca.5- -]ΟΣ ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Σ[ιμύλ]ου το[ῦ Πο]-
λυκλίτου κατὰ τὸν νόμον.
(ι) Στρατηγοῦντος Τειμοσθένους· ca. 3-4-ΟΣ ὁ ἀπελευθε-
ρωθεὶς ὑπὸ Λ[έο]ντος τοῦ Ἀνδρομαχίδου κατὰ τὸν νό-
μον· vac. Εὐφροσύν[η] ἡ ἀπ[ελευθ]ερ̣ω̣θεῖσα ὑπὸ [- - - τοῦ]
[- - -ca.6-7- - - κατὰ] τὸν νόμον·
[- -ca.4- -] ἡ ἀπελευθε[ρω]θεῖσα ὑπὸ Λυσι[- - -]ης τῆς [- ca.4 -]
[- -ca.5- -] καὶ [- - - -ca.7-8- - - -] τοῦ Ἀριστονόο̣υ κ̣ατὰ τὸν
[νόμον]·
[- -ca.4-6- -] ἡ ἀπελευ[θερω]θεῖσα [ὑ]π̣ὸ̣ [- - - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[- - - - - -]ΥΜΑ . ΟΥ τοῦ ΕΠΩ [- -ca.3-4- -] κατὰ τὸν νόμον·
[Φ]ιλόμουσος ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ [Λέοντ]ος τοῦ
Ἀνδρομαχίδου κατὰ τὸν νόμον.
(ια) Στρατηγοῦντος [- - - - - - - - - - - - - - - - - - -] Λέοντος
[- -]
[- -]
[- - - ca.6- - -]ΤΟΥ τοῦ Ἀρισ[- -ca.5-6-] κατὰ [τὸν νόμον].
(ιβ) vac. Ταμιεύοντος Παυσανίου·
Χαρεινὴ ἡ ἀπ[ελ]ευθερωθεῖσα ὑπὸ Λυσάνδρου τοῦ
[- -ca.6-7- -]ΟΥ κατὰ τὸν νόμον.

col. b

[Ν]είκη ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Λέοντος τοῦ Ἀνδρομαχί-
δου κατὰ τὸν νόμον·
Ἴλαρος ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπό Λυσιμάχου τοῦ Δαμαινέ-
του, φύσι δὲ Ματρίχου κατὰ τὸν νόμον·
Ἐπαφρόδιτος ὁ ἀπελευθερωθὶς ὑπό Φιλοδήμου τοῦ Πολυκλίτου
κατὰ τὸν νόμον·
…… ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπό [Π]ο[λυν]ίκου τοῦ Μεγαλοκλέους
[καὶ - - - ca.14- - -]ΙΟΥ κατὰ τὸν [νόμον].
(ιγ) [Τ]αμιεύοντος Λύκου τοῦ Ἀμφιλόχου τὴν πρώτην ἐξάμηνον,
στρατηγοῦντος Ἱππ[οκρατί]δου· Ἀλ[κ]ὴ ἡ ἀπελευθερωθεῖσα [ὑπὸ]
Πολυξένου τοῦ Ἰταλοῦ κατὰ τὸν νόμον·
Μέλισσα ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Φιλοδήμου τοῦ
Πολυκλείτου κατὰ τὸν νόμον.
(ιδ) Στρατηγοῦντος Εὐδήμου· Βίθυς ὁ ἀπελευθερωθὶς ὑπό Φιλοδη-
μου τοῦ Πολυκλίτου κατὰ τὸν νόμον·
Ἐπικαρπία ἡ ἀπ(ε)λευθερωθεῖσα ὑπὸ [- -ca.6-7- -]
τῆς Δικέαρχου κατὰ τὸν νόμον.
(ιε) vac. Στρατηγοῦντος Ἀμεινίου vac.
ταμιεύοντος Πολυξένου· Ἀπολλώνιος ὁ ἀπελευθερωθεὶς
ὑπὸ Παυσανίου [τοῦ - - - - - -] κατὰ τὸν νόμον.

latus d

Ἐπιτυχὶς ἡ ἀπελευθερωθεῖ-
σα ὑπὸ Λαδάμας τῆς Λέον-
τος κατὰ τὸν νόμον.
(ιστ) Ταμιεύοντος Κρατησιμάχου
τοῦ Ἀνδρομάχου, ἐπὶ Κεφάλου·
Σωσύλος ὁ ἀπελευ(θερω)θεὶς ὑπὸ Λύ-
κου τοῦ Πολυξένου κατὰ τὸν
νόμον·
Ἀδῖα ἡ ἀπελευθερωθεῖσα

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ὑπὸ Εὐδημίδου τοῦ Παυσα-
νίου κατὰ τὸν νόμον.

(ιζ) Ἐπὶ Ἀμινίου, ταμιεύοντος Γορ-
γίου τοῦ Ἀντιόχου· Σωσύλα
ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Λύ-
κου τοῦ Πολυξένου κατὰ τὸν
νόμον· Σωτηρὶς ἡ ἀπελευθε-
ρωθεῖσα ὑπὸ Λύκου καὶ Θρασυλόχου
τῶν Ἀνφιλόχου κατὰ τὸν νόμον.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 101

(α–γ) 11–13 ή 14–15 μ.Χ. (ε) 17/8 μ.Χ.; (α–β) 16/5–6/5 π.Χ. (γ) 6/5 π.Χ. (ε) post 21/0 π.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη)

Τζιαφάλιας 1975, 197 (*SEG* 32, 604)· Ζάχου-Κοντογιάννη 2006, 103–111 (*BE* 2007, 355· *SEG* 56, 621)· *I.Atrax* 37–38*

Πρβλ. Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149· Bouchon 2008a, 455–456 (*SEG* 58, 517)· Κοντογιάννης 2009, 51–52, 126–127· *BE* 2011, 378

col. a

(α) Ἔ[τ]ους [- σεβαστήου, ἐπὶ - - -],
μηνὸς Ἑρμαίου, ταμιεύοντος Λέ-
οντος τοῦ Παυσανίου· Φῆλιξ ὁ ἀπε-
λευθερωθεὶς ὑπὸ Πολείτα τοῦ
5 Βλιχάνου κατὰ τὸν νόμον.
(β) Στρατηγοῦντος Ξεν[ο]δόκου, μηνὸς
Ἀφρίου, ταμιεύοντος Μ̣αρδονίου τοῦ
Ἐραϲιστράτου· Ἑρμ̣[-ca.4- - -] ἡ ἀπελευ-
θερωθεῖσα ὑπὸ Λέ̣[οντο]ϲ τοῦ Παυσα-
10 νίου, φύσει δὲ Λέοντ[ος κα]τὰ τὸν νόμον.
(γ) Ἔτους —[.] σεβαστήου, . ΣΑ - ΗΡΗΤΑΙ στρατηγὸς μετὰ [- - - -, ταμιεύοντος Λέοντος οῦ Παυσα]-
νίου, φύσει δὲ Λέοντος· οἱ ἀπελευθερωθέντες ἐπ᾽ αὐτοῦ· [- - - - - - - ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ - - -]-
μας τῆς Δικεάρχου· ν [κ]αὶ Ἀνθεσφόρος ὁ ἀπελευθερ[ωθεὶς ὑπὸ - - - - - - - - - - - - - - - - κατὰ τὸν]
vacat νόμον.

col. b

(δ) 15 [- -]
Σ̣ΤΟΔ̣[- -]
ΣΑ̣Ι[- -]
- -Γ̣[- κατὰ τὸν]
ν̣όμο[ν. -]
(ε) 20 ΠΟ[- -]
Ἱππάρχο[υ - ὁ ἀπελευθερω]-
θὶς ὑπὸ Λέ̣[οντος τοῦ Παυσανίου, φύσει δὲ Λέοντ-]
(στ) τος. Ταμ[ιεύοντος - - - - - - - - - - - - - - - - ἀπηλευθερω]-
μένος ὑπ̣[ὸ -]

Ap. Cr.

στίχ. 1: Ἔ̣τους [ι̣β̣᾽ σεβαστοῦ, στρ(ατηγοῦντ- - -,] (Ζάχου-Κοντογιάννη)

στίχ. 8: Ἑρμ̣[ιόνη?] (Ζάχου-Κοντογιάννη)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στίχ. 11: Ἔτους κβ′ σεβαστήου, κ[αθ’ ὅ] ἀνῄρηται στρατηγὸς Μεν.[- - -, μηνὸς…] (Ζάχου-Κοντογιάννη)

Ἔτους - - σεβαστήου, [ὡ]ς ἀνῄρηται στρατηγὸς μετὰ [Ξενοδόκον …] (Bouchon)

στίχ. 12–13: οἱ ἀπελευθερωθέντες ἐπ’ αὐτοῦ [καὶ δεδωκότες τῇ πόλει τὰ γινόμενα κατὰ τὸ διόρθω]|μα [Δ ΚΒ <]· Μικράϊχος [ὁ καὶ]… (Ζάχου-Κοντογιάννη)

στίχ. 15–16: - - - Ἀρι]|στοδ̣[- - - (Ζάχου-Κοντογιάννη)

στίχ. 20–21: [vacat ? Στρατηγοῦντος?]|Ἱππάρχο[υ, μηνὸς - - (Ζάχου-Κοντογιάννη)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 102

τελευταίο τρίτο 1ου αι. π.Χ.–πρώτο τρίτο 1ου αι. μ.Χ.· post 27 π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 474· *I.Atrax* 39*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 138–139· Kramolisch 1978, 130· Παπαθανασίου 2020, 606–607 (249)

(α) - Λ - - - - -
. ΚΑΙΑ [ή] ἀ[πε]λευθερω[θεῖσα ὑπὸ]
Παρμενείας τῆς Ἑρμίππου συνεπαινούν-
των Μενίπου καὶ Φιλίππου τῶν Δαματρίου κατὰ
5 τὸν νόμον· Ζωσίμη Λύκου ἡ ἀπελευθ[ε]-
ρωθεῖσα ὑπὸ Λύκου τοῦ Φειδίου κατὰ τὸν
νόμον· Μάντα ἡ ἀπελευθερωθεῖσα [ὑ]-
πὸ Δαμαγήτου τοῦ Μενίτου κατὰ τὸν νόμον·
Εὐτυχὶς ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Ἀνδρο-
10 μάχου τοῦ Δαό<ρ>χου κατὰ τὸν νόμον·
Στρατόνικος ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Ἀγε-
μάχου τοῦ Ἐξαδίου κατὰ τὸν νόμον·
Σωσίας καὶ Μόσχιον οἱ ἀπελευθερωθέντες [ὑ]-
[π]ὸ Φειδίου τοῦ Εὐάνδρου κατὰ τὸν νόμον·
15 Εὐτυχὶς ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Ἡγήσω-
[ν]ος τοῦ Νικομήδου κατὰ τὸν νόμον·
Ἀντιγόνα ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Λέοντος
τοῦ Λέοντος τοῦ Σιμύλου κατὰ τὸν νόμον·
Διογένης ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Ἀγασικρά-
20 τους τοῦ Μένωνος καὶ Θεανοῦς τῆς Δημητρίου
κατὰ τὸν νόμον· Ῥοῦφα ἡ ἀπελευθερωθεῖσα [ὑ]-
πὸ Ἀριστοκράτους τοῦ Σωσιπάτ[ρου] κατὰ τὸν νό-
μον· Διονυσία ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Ἀ[γα]-
σικράτους τοῦ Μένωνος καὶ Θεανοῦς τῆς Δημ[η]-
25 τρίου κατὰ τὸν νόμον· Εὐήμερος ὁ ἀπε-
λευθερωθεὶς ὑπὸ Φιλο[λά]ου τοῦ Σιμύλου κατὰ
(β) τὸν νόμον. Στρατηγοῦντος Μνασιμά-
χου· Διονύσιος καὶ Ζώπυρος οἱ ἀπελευθ[ε]-
ρωθέντες ὑπὸ Κυδίππου τοῦ Ἀριστολάου κατὰ
30 τὸν νόμον· Ἀφροδισία ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ
Παυσανίου τοῦ Εὐνίκου κατὰ τὸν νόμον·
Εὐφροσύνη ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ
Λύκου τοῦ Πολυξένου κατὰ τὸν νό-
(γ) μον. Ἐπὶ Μνησιμάχου, Φιλίστα ἡ καλο[υ]-
35 [μ]ένη καὶ Σύρα ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Τιμάρ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[χ]ου τοῦ Φιλοξένου κατ᾽ ὑοθεσίαν δὲ Πτολεμα[ί]-
[ο]υ Λαρισσαίου, κατὰ τὸν νόμον· Ἀπολλώνιος
ἀπελευθερωθε[ὶς] ὑπὸ Ἀσάνδρου
[τ]οῦ Σοφοκλέου κατὰ [τὸ]ν [νόμο]ν. Οἰκ[ου]-
μένη ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπ[ὸ] Ἀντικρά-
τους τοῦ Μένωνος κατὰ τὸν νόμον.
(δ) Ἐπὶ Φιλοξενίδου· Πάμφιλος Διονυσίου ὁ
ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ τῆς Ἀτραγίων πόλε-
[ω]ς κατὰ τὸν νόμον. Νίκη ἡ ἀπελευθε[ρω]-
[θεῖ]σα ὑπὸ Ἱπποκλέους κατὰ τὸν νόμον.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 103

(α) αρχές 1ου αι. μ.Χ.; (β) 43/4 μ.Χ. (γ) 53/4 μ.Χ.

IG IX 2, 545· Ζάχου-Κοντογιάννη 1985, 186–194 (*BE* 1988, 733· *SEG* 35, 602)· *I.Atrax* 40–41*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 144· Kramolisch 1975, 342· Kramolisch 1978, 37 σημ. 76

latus a

(α) [- - ἀπελευθερω]|θὶς ὑπὸ Ἀ̣φθο—νήτου τοῦ Πελοποννησίου
- - - - - - - - - - - - |ἡ ἀπελευ—θερωθεῖσα ὑπὸ Λέοντ̣ος
- - - - - - - - - - - - |τοῦ . . Ι̣ΣΧΟ—Υ κατ̣ὰ τὸν (νό)μον.

latus b

(β) Ἔτους δ′ σεβαστοῦ Τιβερί̣-
ου Κλαυδίου Καίσαρος Σε-
βαστοῦ Γερμανικοῦ τοῦ
καὶ λ′ καὶ δ′, στρατηγοῦν-
τος Λυκόφρονος, μη-
νὸς Ὁμολῴου ιε′· Οἰκο-
νομία ἡ ἀπελευθερω-
θεῖσα ὑπὸ Φαιναρέτας
τῆς Πασιφίλου χήρας ἔ-
δωκεν Αἰνέᾳ Αἰνέου τῷ
ταμίᾳ τὰ γεινόμενα
τῆς ἐλευθερώσεως
δι(νάρια) εἴκοσι δύο ἥμισυ.

(γ) Ἔτο[υ]ς ιδ′ Σεβαστοῦ Τιβε-
ρίου Κλαυδίου Καίσαρος Σε-
βαστοῦ Γερ[μ]ανικοῦ <Γερμα>-
<νικοῦ> τοῦ καὶ μδ′, στρατη-
γοῦντος Σωσάνδρου, μηνὸς
[Λ]εσχανορίου ε′, ταμιεύοντος
[Σ]ωσιπάτρου, Ἀγαθημερὶς δ(ηνάρια) κβ′ [<],
[Ζ]ώπυρος, Δα- - - - - -
- - - - - - - - - - - - - - - - - -

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 104

τελευταίο τρίτο 1ου αι. μ.Χ.

IG IX 2, 543· *I.Atrax* 42–43*

Πρβλ. Kroog 1908, 37· Larsen 1953, 88· Μπαμπάκος 1961, 143–144· Kramolisch 1978, 94 σημ. 15, 103 σημ. 86, 128 σημ. 33· Παπαθανασίου 2020, 623–624 (264)

latus a

(α) Στρατηγοῦντο[ς Σ]ωσιπάτρο[υ - - - - - -, μη]-
[ν]ὸς [Ἰ]τωνίου δευ[τ]έρ[ᾳ], ταμιεύοντος [τῆς πόλ]-
εος Ἐπικράτου· Ἐλπὶς ἡ (ἀ)πελευθερωθ[ῖσα ὑ]-
πὸ Φιλοδεσποτίδος ἔδωκε τὰ γινό[μενα]
5 δ(ηνάρια) κβ′<.

(β) [Στ]ρατηγοῦντος Ϛένωνος,
μ(ηνὸς) Θεμιστίου, ταμιεύοντος τ[ῆς]
πόλεος Βησέου· Ἐπιγόνη ἡ ἀπ[ελ]-
[ε]υθερωθῖσα ὑπὸ Σωσιπάτρο[υ]
10 [ἔ]δωκε τὰ γινόμενα
δ(ηνάρια) κβ′[<].

latus b

(γ) [Στ]ρατηγοῦντος Κύλ[λου], μ(ηνὸς) Ὁμ(ολ)ωΐου β′, ταμιε[ύο]-
ντος Δημοκράτους· Θεόξεν[ος, - - - - - - - οἱ] ἀπελ[ευθ]-
ερωθέντες ὑπὸ Ἰλάρου ἔδω[καν]
15 [τ]ῇ πόλι τὰ γινόμενα vac. δ(ηνάρια) κβ′<.

(δ) [Στ]ρατηγοῦντος Μενεκράτους, [μ(ηνὸς) Θε]μ[ι]σ[τ]ίου β′, ταμιεύον[τος - -]-
πάτρου· Εὐφρονία [ἡ ἀπελε]υθερω[θῖσα] ὑπὸ Κλεομαχίδο[υ]
[τ]οῦ Βησέου ἔδωκεν [τὰ γινόμε]ν[α] δ(ηνάρια) κβ′<.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 105

2ος αι. μ.Χ.

Τζιαφάλιας 1979, 227· Τζιαφάλιας 1984α, 204–205 (*SEG* 34, 478)· *I.Atrax* 47

Πρβλ. *BE* 1988, 705· 1989, 195

Στ(ρατηγοῦντος) Ἰου(λίου) Ἁρμοφίλου
τὸ β′ μ(ηνὸς) Ὁμολωίου α′,
ταμιεύοντος τῆς
πό(λεως) τὴν β′ ἑ(ξάμηνον) Ἀντι-
λέοντος τοῦ Πρασω-
νος· Ἀνθίς, Ἐπι-
κτώ, Συντύχη, Ἐ-
πάγαθος ὁ καὶ
Φλῶρος, οἱ ἀπε-
λευθερωθέντες ὑπὸ Φλώρου
τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔ[δω]-
καν τὰ γεινόμεν[α]
τῇ πόλι ἕκαστος δ(ηνάρια) κ-
β′<.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 106

μέσα 2ου αι. μ.Χ.

I.Atrax 48

Στρ(ατηγοῦντος) Δημητρίου β′, μη(νὸς) Θύου αι′, ἐπιμελητεύοντος τῆς πό[λεως]
τὸν β′ ἐξάμηνον Ἀσκληπιά[δ]ου τοῦ Στράτωνος· Ἑρμιό[νη]
ἡ φαμένη ἀπηλευθερῶσθαι ὑπὸ [- -$^{ca.6}$- -]ΟΥ > Λαρι[σαίου]
[ἔδ]ωκεν τὰ γινώμενα δ(ηνάρια).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 107

(α–β) ca. 80 π.Χ. (Kramolisch)· 150–125 π.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη) (γ–στ) ca. 60 π.Χ. (Kramolisch)

(α–β) *IG* IX 2, 463· (γ–στ) Béquignon 1935, 51–53 (*BE* 1936 σσ. 367–368· *McDevitt* 313–314)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 136–138· Kramolisch 1978, 89–90, 96–100· Ζάχου-Κοντογιάννη 1994, 303–306 (*BE* 1995, 365· *SEG* 44, 450)· Παπαθανασίου 2020, 691–696 (317–319)

latus a

(α) Στρατηγοῦντος Φιλοκρά-
τους τοῦ Ἀρχελάδου Λαρι-
σαίου, ταμιεύοντος τὴν δε[υ]-
τέραν ἑξάμηνον Θέωνος
τοῦ Παρμενίσκου οἱ φάμενο[ι]
γεγονέναι ἀπελεύθεροι καὶ δε-
δωκότες τῇ πόλει τοὺς δε-
καπέντε στατῆρας· Εὐφροσύ-
νη ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ἀπὸ Ἀ-
γλαοφῶντος τοῦ Αἰσχρίωνος,
Σωτήριχος Φυλλέως ὁ ἀπελευ-
θερωθεὶς ἀπὸ Ἀγασικράτους τοῦ
Πανταύχου, Διονύσιος ἀπελευθε-
ρωθεὶς ἀπὸ Πίθωνος τοῦ Πατρο-
κλέους, Ἀπολλωνίδης ἀπελευθε-
ρωθεὶς ἀπὸ Ἀρτεμιδώρου τοῦ Τη-
λέφου, Φιλουμένη ἀπελευθερω-
θεῖσα ἀπὸ Ἀμφιλόχου τοῦ Νικολάου,
Μενεκράτης ἀπελευθερωθεὶς ἀπὸ
[Ἀτ]ρεστίδου τοῦ Μιμνομάχου, Ἀγά-
θων ἀπελευθερωθεὶς ἀπὸ Εὐτυχί-
δου τοῦ Σωσικράτους, Μεγιστὼ
ἀπελευθερωθεῖσα [ἀ]πὸ Φθιώτου
τοῦ Φείρωνος.

(β) Στρατηγοῦντος Εὐρυδά-
μαντος, ταμιεύοντος τὴ[ν]
[πρώτην ἑξάμηνον - - - -]
- - - - - - - - - - - - - - - - - - -

latus b

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

(γ) Στρατηγοῦν-
τος Πολυξέ-
νου τοῦ Μι-
μνομάχου,
ταμιεύον-
τ̣ος δὲ τῆς
πόλεως τὸν̣
προειρημέ-
νον ἐνιαυτὸ[ν]
Ἀγάθωνος
τοῦ Δίωνος,
οἱ γεγονότες
ἀπελεύθερο[ι]
καὶ δεδωκό-
τες τῇ πόλει
κατὰ τὸν νό-
μον τοὺς δε-
καπέντε στα-
τῆρας Ἀντί-
[ο]χος ἀπελευ-
θερωθεὶς ἀπὸ
Θρασυμήδους
τοῦ Παρμενίσ-
κου, Σωτᾶς ἀ-
πελευθερωθεὶ[ς]
ἀπὸ Πολυξένο-
υ τοῦ Μιμνομά-
χου, Μέλισσα
ἀπελευθερω-
[θ]εῖσα ἀπὸ Ἑλλ[α]-
νοκράτους το[ῦ]
Εὐδήμου,
Γαῖα ἀπελευ-
θερωθεῖσα
ἀπὸ Δημητρί-
ου τοῦ Πολυξένου
(δ) [στρατηγ]οῦντος

latus c

(ε) Στρατηγ[οῦν]-
τος Μιμ[νο]-
μάχου τοῦ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Μέννου ταμι-
εύοντος τῆς πό-
λεως Μενίτου
τοῦ Ἀσκληπιο[δώ]-
ρου οἱ γεγονότε[ς ἀπ]-
ελεύθεροι καὶ δ[ε]-
δωκότες [τῆι πό]-
λει τοὺς δέκα π[έν]-
τε στατῆρας
Μαῖα ἀπελευ[θερω]-
θεῖσα ἀπὸ Πατ[ρο]-
κλέους τ[οῦ Πί]-
θωνος.
(στ) Στρατηγοῦ[ν]-
τος Εὐπαλ[ίδου]
τοῦ Θεμ[ιστογέ]-
νους [- - - - - - -]

Βρίσκεται στον ίδιο λίθο με ψήφισμα της Κραννώνος (**ΚΘ 35**).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 108

(β–δ) 162–160 π.Χ.· 161–159 π.Χ. (Kramolisch) (στ–η) 136–134 π.Χ.· 175–150 π.Χ. (Κοντογιάννης) (ι) post 159 π.Χ.

Pouilloux 1955, 444–459 (*BE* 1956, 138· *SEG* 15, 370· *McDevitt* 197)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 132–134· Kramolisch 1978, 57–59, 70–72· Habicht 1987e, 85–86 (*BE* 1991, 330· *SEG* 37, 505)· Κοντογιάννης 2009, 162–163· Παπαθανασίου 2020, 719–724 (337)

latus a

(α) vac. μηνὸς Ἰτωνίου ἀπηλευθ[ερώ]-
θησαν ἀπὸ Δικαιοπόλεως τῆς Νικίου
Ἀγάθων, Ἀντιπάτρα. vac.

(β) vac. Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσαλῶν Δα-
μοθοίνου τοῦ Λεοντομένους Φεραίου· μη-
νὸς Λεσχανορίου ἐννεακαιδεκάτηι Φιλ-
λειὰς ἀπηλευθερώθηι ἀπὸ Ἑλλανοκρα-
τείας τῆς Ἱππομάχου· μηνὸς Λεσχανο-
ρίου πεντεκαιδεκάτηι Εὐτυχὶς ἀπηλευ-
θερώθηι ἀπὸ Νικοκράτου τοῦ Ζ̣[ω]π̣ύρου· *vac.*
μηνὸς Φυλλικοῦ δωδεκάτηι Σωτίων
ἀπηλευθερώθηι ἀπὸ Διονυσίου τοῦ
Φοξίνου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ Νικοβού-
λου, Φοξίνου, Γεροντίδου, Νικολάου,
καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Θαυμαρέ-
τας. vacat

(γ) Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσαλῶν Ἀλε-
ξίππου τοῦ Ἱπολόχου Λαρισαίου· μηνὸς
Ἀπολλωνίου ὀκτωκαιδεκάτηι Σωσίχα
ἀπηλευθερώθη ἀπὸ Πολυξένου τοῦ Ἱπ-
ποστράτου· μηνὸς Ἀγαγυλίου ἐννεακαι-
δεκάτηι Ζωπύρα ἀπηλευθερώθηι ἀπὸ Σ̣ω̣-
σιθέου τοῦ Ἡγησιπόλεως : μηνὸς Ἀφρί-
ου ἑκκαιδεκάτηι Σωσίχα ἀπηλευθε-
ρώθη ἀπὸ Συίλλου καὶ Φοξίνου τῶν Κριτο-
λάου καὶ ἀπὸ Κορρινβᾶ καὶ Μελίσσας
τῶν Ἡγησίππου· μηνὸς Υνγίου τεσσα-
ρεσκαιδεκάτηι Εὐπορία Ξένωνος ἀπη-
λευθερώθηι ἀπὸ Δημοκράτους τοῦ Αἰσ-
χυλίσκου· μηνὸς Ὁμολωΐου ὀκτωκαιδε-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

κάτηι Θόας ἀπηλευθερώθηι ἀπὸ Πειθο-
μένους τοῦ Ὑβρίστου· ταμιεύοντος Νικία
τοῦ Πουλυδάμαντος.

(δ) Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσαλῶν
Ἀγασικράτους τοῦ Ἱππολόχου Λα-
ρισαίου· μηνὸς Ἱπποδρομίου τετράδι
Φιλόξενος ἀπηλευθερώθηι ἀπὸ Λυσι-
[π]όλεως τοῦ Νικιάδου καὶ τοὺς χαλκοῦς
ἔδωκεν· Σωσίπολις ἀπηλ[ευθερώθηι] ἀπὸ
.[ca.3].ας τῆς Παρμενίσκου· [- - - - - - - - - - -]
Παρμενίσκου τοῦ [- - - - - - καὶ τοὺς χαλ]-
κοῦς ἔδωκεν [- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
παραμ[- - - - -]ΛΣ̣[- - - - - - - - - - - - - - -]

latus b

(ε) [- - - - - - - - - - - - - - - - - - μηνὸς Ἰτωνί(?)]ου ὀγδόῃ
Εὐφράντα ἀπὸ Εὐκρατίδ̣ο̣υ̣ [τοῦ …[ca.11]….]ου· Ἰτωνίου
εἰκάδι Ἀφροδείσιος ἀπὸ Ἱέρ̣[ω]ν̣ο̣ς τοῦ Ξενολάου·
ἕκτηι ἐπ’ εἰκάδι Μελαινὶς ἀπὸ Σωΐδου τοῦ Πολυξέ-
νου· τριακάδι Εὐτυχὶς ἀπὸ Φείδωνος τοῦ Θεμι̣-
στά̣[ν]δ̣[ρ]ου· Ζωΐλα ἀπὸ Δημοφίλας τῆς Ἐπικράτου
κ̣αὶ Νικιάδου τοῦ Ἀψεύδωνος.
(στ) Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσαλῶν Ἀρνίου τοῦ
Κ̣λεάρχου Λαρισαίου, ταμιεύοντος Ἀγασικρά-
του τοῦ Ἀγίου ἀπελεύθερο̣ι οἱ δεδωκότες τοὺς δεκαπέντ[ε]
στατῆρας· Θεμιστίου δευτέραι Δημήτριος ἀπὸ Ὀνάσου τοῦ
Ποσειδίπ[που· Ἀ]σ̣π̣ὶς ἀπὸ Ἀγελάου τοῦ Ἱρᾶ· Λεσχ[α]-
νορίου .[ca.4-5]. Ξένων ἀπὸ Νικοκράτου τοῦ Παρμε-
νίσκου· Ἀ̣[φρί]ου πέμπτηι Ζωΐχα ἀπὸ Εὐδήμου τοῦ Με-
γαλοκλέου· Ἀφροδεισία καὶ Σωσίπολις ἀπὸ Ἀρ-
χίνου τοῦ Μενώνδου· Ὁμολωΐου ἑβδόμηι Σω-
σύλα ἀπὸ Νικοκράτου τοῦ Ἐμπεδίωνος καὶ τῶν υἱ-
ῶν αὐτοῦ Ἐμπεδίωνος καὶ Ἡγησίππου· Ἀφροδεισία̣
ἀπὸ Ἀρχεπόλεως τῆς Θηράρχου· Ἱπποδρομίου δε[υ]-
τέραι Δημοφίλα ἀπὸ Ἐμπεδίωνος τοῦ Νικοκράτο[υ]·
Στρατόνικος ἀπὸ Νικίππου τοῦ Ἱππίου· Φυλλικοῦ
νουμηνίαι Γοργονίσκα ἀπὸ Ἀγασικράτου τοῦ Σω-
σικλείδου· Ἀγάθων ἀπὸ Ἀντιγόνου τοῦ Θέρσ̣ω̣ν̣ο̣ς·
Ἰτωνίου τετράδι Στρουθὶς καὶ Εὐκλείδης ἀπὸ Ἀρχεπόλε-
ως τῆς Θηράρχου· Δίσκος ἀπὸ Νικιάδου καὶ Νικίου τῶν Ἀ̣[ν]-
τιπόλεως· Ἀνδρόνικος ἀπὸ Κλε[ο]πτολέμου τοῦ Ἡλείο[υ· Ἀν]-
τίπατρος ἀπὸ Αἰνοῦς τῆς Φιλ[ώ]του· Σωσὼ ἀπὸ Λεαίν[ης]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τῆς Ἱππάρχου· Στρατονίκη ἀπὸ Καλλικράτου καὶ Μενών-
δου τῶν Ἀριστομάχου· Ὀνασίων ἀπὸ Συλόχου καὶ Κλ[ε]-
οπτολέμου τῶν Μεννείου.

(ζ) Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσαλῶν Λέοντος τοῦ Π[αυ]-
[σανί]ου Μητροπολίτου, ταμιεύοντος Συλόχου [τοῦ]
[Θ]εοσάμου οἱ ἀπηλευθερωμένοι καὶ δεδωκότες
τοὺς δεκαπέντε στατῆρας· Πανήμου τεσσαρεσ-
καιδεκάτηι Κασία ἀπὸ Ἀριστόνου τοῦ Σιμύλου·
[Κ]αλλί̣κλεια καὶ Νικάνωρ ἀπὸ Ἀγασικρά-
του τοῦ Παρμενίσκου· Λεσχανορίου τρίτηι Εὔρων
[ἀπὸ …ca.8….]ους τοῦ [Παρμε]νίωνος· Λεσχανορίου
[Θό]ας ἀπὸ Πραΰλου καὶ Μενεκράτους τῶν ..
..ca.8…· Λεσχανορίου ἑβδόμῃ, Δημοκράτης ἀπὸ Νικοδώ-
ρου τοῦ Διομήδου· Ἀφρίου ἑβδόμῃ Κυβάσης ἀπὸ Κρετό-
μας τῆς Ἀμογήτου· Ἰτωνίου τρίτῃ Νίκαιος ἀπὸ Ἐκφάν-
του τοῦ Ἀρέτωνος· Ἰτωνίου τρίτηι Ζωΐλος ἀπὸ Νικολόχου
τοῦ Διομήδους· Ἰτωνίου τρίτῃ Βερενίκη ἀπὸ Σωσίου τοῦ
.ca.5.νου καὶ Ζωΐλος ἀπὸ Δάμου· Ἰτωνίου τετράδι Διονυ-
σία ἀπὸ Σωσιπόλεως τῆς Πυρρίου καὶ Δικαιοκράτους καὶ
..ca.8… τοῦ Παρμενίσκου· Σωσίλα ἀπὸ Αἰσχυλίσκου τοῦ Δη-
μ[ά]δ̣ου.

(η) Στρατηγοῦντος Λέοντος τοῦ Κλεΐππου· τα-
μιεύοντος Ἐμπεδίωνος τοῦ Νικοκράτου
οἱ δεδωκότες τοὺς δεκαπέντε στατῆρας ἀπε-
λεύθεροι· Ἀρέθουσσα ἀπὸ Ἀρχεπόλεως τοῦ Πολυ-
ξένου Θεμιστίου ἑβδόμῃ : Εὐφράντα ἀπὸ Πολυξέ-
νας τῆς Ὑβριλάου καὶ Ὑβριλάου καὶ Μαρσύου τῶν Ἐ-
πικράτου Ἀπολλωνίου : τετράδι : Σόλων ἀπὸ Κλε-
οπτολέμου τοῦ Ἠλείου : Θύου τεσσαρεσκαιδεκά-
τηι : Γοργονίσκα καὶ Σικελία ἀπὸ Σωτηρίδος τῆς
Θηρομάχου Ὁμολωΐου ἑβδόμηι : Παραμονὶς ἀπὸ Δη-
μοθέρσου τοῦ Δημοθέρσου Ὁμολωΐου μιᾶι ἐπ᾽ εἰκά-
δι : Στρατεία ἀπὸ Συλόχου τοῦ Θεοσάμου Ἰτωνίου
[- - - - -]δι : Διονυσία. vacat

latus c

(θ) [τοὺς χαλκοῦς]
ἔδωκε [μη]-
νὸς Ἰυγγίου
τρεισκαιδ[ε]-
κάτηι· Εὐ[θ]υμί-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

δης ἀπηλευ-
θερώθη ἀπὸ Π̣[ε]-
ριγένους τοῦ
Ἀριστοφῶντο[ς]
καὶ τοὺς χαλ-
κοῦς ἔδωκεν
μηνὸς Ἰυγγί-
ου εἰκάδι· Μαῖ-
α ἀπηλευθε-
ρώθη ἀπὸ Θεα-
νοῦς τῆς Δημο-
κράτους καὶ
τοὺς χαλκοῦς
ἔδωκεν μηνὸς
Ὁμολωΐου ὀγδ[ό]-
η· Ἰάσων ἀπη-
λευθρώθηι
ἀπὸ Ἡρακλεί-
του τοῦ Σωτη-
ρίχου καὶ τοὺς
χαλκοῦς ἔδω-
κεν μηνὸς Ὁμ[ο]-
λωΐου δωδεκά-
τη· Διόδωρος
ἀπηλευθερώθ[η]
ἀπὸ Νικιάδου
τοῦ Πουλυδά-
μαντος καὶ τοὺ[ς]
χαλκοῦς ἔδω-
κεν μηνὸς Ὁμο-
λωΐου ὀγδόῃ ἐ-
π᾽ εἰκάδι.
(ι) Στρατηγοῦν-
τος τῶν Θεσ-
σαλῶν Ἀρναί-
ου τοῦ Κλεομ-
μαχίδου Λα-
ρισαίου, ταμ-
ιεύοντος δὲ
Κλεομάχου
τοῦ Στρωφακ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ίδου· Σωσύλος
ἀπηλευθερώ-
θη ἀπὸ Ἐμπεδο-
ξένας τῆς Δη-
μοθέρσου καὶ
ἀπὸ Κλεοπτο-
λέμου καὶ Δη-
μοθέρσου καὶ
Πρυτωνίας
καὶ τοὺς χα-
λκοῦς ἔδωκεν
[μηνὸ]ς Πανή[μου]
[τ]εσσαρε[σ]και-
[δεκ]άτ[ῃ].

latus d

[τοὺ]ς χαλ[κοῦς]
[ἔδ]ωκεν μη[νὸς]
[- - - - - - - - - - - - -]
ου ἐννέα [- - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 109

ca. 130 π.Χ.· 129/8–126/5 π.Χ. (Kramolisch)

Helly 1986, 47–53 (*BE* 1991, 311)

Πρβλ. Kramolisch 1978, 75–77· Παπαθανασίου 2020, 754 (367)

[- - - - - - - - - - - - -] Π̣α̣μφίλο[υ]
[ὁ φάμενος ἀπηλευ]θ̣ε̣ρ̣ῶσθαι ἀπὸ
[- - - - - - - - - - -]τος καὶ ἀπὸ Λέον-
[τος? τοῦ - - -]ρ̣ος καὶ ἀπὸ Πολυξ̣ένας
[τῆς - - - - -]ΛΟΥ ἠρίθμησεν τὸ γινόμε-
[νον κατὰ τὸ]ν νόμον στατῆρας δεκαπέντε.
[Στρ]ατηγοῦντος Πετραίου τοῦ Φι-
[λοξ]ενίδον Μητροπολίτου, ταγευ-
[όν]των Φ̣ι̣λ̣ο̣κ̣ράτους τοῦ Ξενοκρ[ά]-
[τ]ους, Διονυσίου τοῦ Πολυξένου,
Σωπάτρου τοῦ Δίωνος, φύσει δὲ Σ...
ου, ταμιεύοντος δὲ τῆς πόλε[ως Ἀν]-
τιγόνου τοῦ Θέρσων̣[ος· οἱ φάμενοι]
γεγονέν̣α[ι ἀπελεύθεροι καὶ δεδωκότες]
[τῆι π]ό̣λ̣ε̣[ι - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 110

επί Φλαβίων

Mastrokostas 1964, 309–310 (*SEG* 23, 413· *McDevitt* 198)

Πρβλ. Bouchon 2005, 150· Παπαθανασίου 2020, 725 (338)

Ταμιεύοντος τῆς πόλ[εως - - - - - - - - - - - - - - τὸν ἐνιαυτὸν]
τὸν ἐπὶ στρατηγοῦ Ἀριστοκ[ράτους, ἱππαρχοῦντος - - - - - - - -]
τοῦ Θεοδώρου, ταγεύοντ[ος -]
ου, μηνὸς Φυλλικοῦ ἑβδό[μῃ, - - - - - - - - - - - - - - - - - ἡ ἀπελευθε]-
ρωμένη ὑπὸ Ἀδύλας τ[ῆς - - - - - - - - - - - - καὶ - - - - - - - - - - - - -]
ηας ἔδωκεν τῆι πόλ[ει τοὺς γινομένους στατῆρας].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 111

Ρωμαϊκή περίοδος

Τζιαφάλιας 1988, 282 (*BE* 1995, 339· *SEG* 43, 312)

Πρβλ. Bouchon 2005, 150· Παπαθανασίου 2020, 727 (340)

[Στ]ρ̣α̣[τ]ηγοῦντος
Ἱππο<δ>ρόμου τοῦ
Πτολεμαίου, μηνὸς
Ἀφρίου ἕκτῃ· ταμιεύον-
τος τῆς πόλεος Ἱππο-
ράτου τοῦ Δημητρίου·
[τ]αγευόντων τῶν πε-
[ρὶ Σ]ώσανδρον Ἀρκεσιλά-
[ου· - -]ΟΥΙΠΟΣ ὁ φάμενος ἀπη-
[λευθε]ρῶσ<θ>αι <ξ>εν<ι>κῇ ὑ-
[πὸ Σω]<σ>άνδρου τοῦ Ἀρκε-
[σιλά]ου ἔδωκε τὰ γεινό-
[μενα] τῇ πόλει δ(ηνάρια) κβ′ (ἥμισυ). vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 112

Ρωμαϊκή περίοδος

Τζιαφάλιας 1993, 257 (*BE* 1999, 293· *SEG* 47, 786)

Πρβλ. Bouchon 2005, 150· Παπαθανασίου 2020, 726 (339)

Ταμιεύοντος τῆς πόλεως Νεικοκράτους τοῦ Ἱπ-
ποκράτους, ταγευόντων Σωσάνδρου τοῦ Ἀρ-
κεσιλάου, Αἰγιαλοῦ τοῦ Ἀπολλωνίου, Ἰουλίου
τοῦ Φιλίππου, στρ(ατηγοῦντος) Ἀριστοκράτους,
μην(ὸς) Ὁμολῴου λοι(πῶν)
ε΄ · Ἀπολλωνία, ἡ ἀπηλευθερωμένη ὑπὸ Κρατησιμ[ά]-
χου καὶ Ἀπολλωνίου, ἔδωκε τῇ πόλει τὰ γει-
νόμενα δ(ηνάρια) κ[β΄]<.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 113

(α–δ) ante 31 π.Χ. (ε) post 27 π.Χ.

IG IX 2, 415· *IG* IX 2 add. p. xiv

Πρβλ. Kroog 1908, 38· Μπαμπάκος 1961, 135–136· Kramolisch 1978, 121–123· 127–129 (*SEG* 28, 527)· Doulgeri-Intzesiloglou 2006, 62 (*SEG* 56, 653)

latus a

(α) .. ΕΛΟ[- - - - - - - - - - - - - -]
Ἐπίνικος ἀπὸ [Κρατίνου]
τοῦ Πολέμωνος, Εὐφρος[- - - - - - -]
[ἀ]πὸ Κρατίνου τοῦ Πολέμ[ωνος].
(β) 5 Ἀντιλέοντος
τοῦ Ἐπικράτους ταμιεύο[ν]-
τος τῆς πόλεως τὴν πρώτη[ν]
ἑξάμηνον τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦ
ἐπὶ στρατηγοῦ Θεμιστογέ-
10 νους τοῦ Ἀνδροσθένους οἱ
δεδωκότες ἐπ᾽ αὐτῷ ἀπελεύ-
θεροι τῇ πόλει τοὺς δεκαπέν-
τε στατῆρας κατὰ τὸν νό-
μον· Κλήτα ἀπὸ Ἀρχελάου
15 τοῦ Ἱπποκράτους καὶ Ἡγησάν-
δρας τῆς Ἱππομάχου, Καλλισ-
τὼ ἀπὸ Κρατίνου τοῦ Πολέμωνος κ[αὶ]
Δικαιοπόλεως τῆς Ἀρίστωνος.
Νικολάου τοῦ
20 χρηματίζοντος Κύ-
(γ) δα τοῦ Νίκωνος· τα[μι]-
εύοντος τῆς πόλεως ἐν
τῇ στρατηγίᾳ τῇ Θεμισ[το]-
γένους τοῦ Ἀνδροσθένου[ς]
25 οἱ δεδωκότες ἐπ᾽ αὐτῶι ἀπε-
λεύθεροι τῇ πόλει τοὺς δεκα-
πέντε στατῆρας κατὰ τὸν νό-
μον· Χρήστα ἀπὸ Ἀπολλωνίδου
τοῦ Παυσανίου, φύσει δὲ Ἀμφι-
30 στράτου, Ἀγάθων ἀπὸ Θεοδότου
τοῦ Μνασέου Εὐβοιέως,

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Τρυφέρα ἀπὸ Ἡρακλείδου
τοῦ Ἡρακλείδου.
(δ) Ἀλκίμου τοῦ
Σωκράτους ταμιεύ-
οντος τῆς πόλεως τὴν
πρώτην ἐξάμηνον τοῦ ἐνι-
αυτοῦ τοῦ ἐπὶ στρατηγοῦ Εὐβι[ό]-
του οἱ δεδωκότες ἀπελεύθεροι
τῇ πόλει τοὺς δεκαπέντε στατῆ-
ρας κατὰ τὸν νόμον· Νίκη ἀπὸ Ἀρ-
τεμισίας τῆς Τιμάρχου, Σώσιμος
ἀπὸ Φερεκράτους τοῦ Ὀνάτα, Ἐπάγα-
θος καὶ Δαμᾶς ἀπὸ Σίμου κα[ὶ Ξανθ]ίππο[υ]
[κ]αὶ Δάμωνος τῶν Σίμου, Κρ[ήθ]ων(?) ἀπὸ
[Κ]λεομάχου τοῦ Γύγου, Παρμενίων
[ἀπ]ὸ Μενεκράτου τοῦ Δαϊμένου, Καλ[λι]-
[σ]θένης καὶ Ἀφροδισία ἡ καλου[μέ]-
[ν]η καὶ Ἄμμα ἀπὸ Καλλιστοῦς
τῆς Κλέωνος τοῦ Ἀριστίωνος,
Πύρ[ρ]ο[ς] ἀπὸ Νικοτέλους τοῦ Φιλίπ-
που καὶ Φιλίππου τοῦ Νικοτέλους,
Παμφίλα ἀπὸ Εὐθυνόμου τοῦ
Εὐθυνόμου.

latus b

(ε) [δεκαπέν]-
[τε στατῆ]-
[ρας κατὰ]
[τὸ]ν νόμ[ον],
[ἃ γ]ίνετα[ι]
[κ]ατὰ τὸ διό[ρ]-
θωμα δει-
νάρια εἴκο-
σ[ι] δύο ἥμυ-
συ· μηνὸς
Ἑρμαίου· Φι-
[λό]κλεια ἀπὸ
[Κ]ρατείας τῆς
Φίλωνο[ς]
Νικίου
τοῦ Πα-
[ρ]αμόνου τα-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

μιεύοντος
τῆς πόλε-
ως τὴν πρώ-
την ἐξάμη-
νον ἔτους
τοῦ ἐπὶ Αὐ-
τοκράτορος
Καίσαρος
θεοῦ υἱοῦ
Σεβαστοῦ
οἱ δεδωκό-
τες ἐπ᾽ αὐ-
τῶι ἀπε-
λεύθεροι
τῇ πόλει
τοὺς δεκα-
πέντε στα-
τῆρας κατὰ
τὸν νόμον,
ἃ γίνεται
δεινάρια
εἴκοσι δύο
ἥμυσυ· μη-
νὸς Ἑρμαί-
ου· Ἀγάθη-
α ἀπὸ Παυ-
σανίου τοῦ
Εὐβιότου,
φύσει δὲ
Παυσανίου.

latus c

[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]ΤΟ[- - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - -]ΟΥΠ[- - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - -]ΑΠΩ[- - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - -]ΩΙΑ[- - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -ἔδ]ωκε[- - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - -]ΟΝ[- - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]
[- -]
[- -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]ΕΩΣ[- - - - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[- - - - - - - - - - - - - - - -]ΡΙΑḲ[- - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - -]Φίλω[ν - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -] ἡ ἀπ[ελευθερωθεῖσα]
[- - - - - - - - - -]ω ΟΥ[- - - - - - - - - - - - - - - -]
[ἐπὶ στρατη]γοῦ Κύ[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[ταμιεύοντος τ]ῆς πόλεως [- - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]Ῥουξ[ίν(?)- - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - ἀπελ]ευ[θ]ερω[θ- - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]ἀπελευ[θερ- - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]Κ[..]ΕΝΤΕ[- - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]ΟΜΟΥ Ῥοῦφα [- - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - -]Εὐπορία ἡ ἀπε[λευθερωθεῖσα]
[- - - - - - - - - - - - - - -] τοῦ Μενε[- - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -] ἀπὸ Φα[- - - - - - - - - - -]
[- -] ἡ ἀπ[ελευθερωθεῖσα]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -] ΙΒΟΥ[- - - - - - - - - - - -]

Ap. Cr.:

στίχ. 44: Σίμου κ[αὶ Φιλ]ίππο[υ]

(Doulgeri-Intzesiloglou)

στίχ. 113–119: [τοῦ δεῖνος]Ṭ̣ΟΥ ΚΥ[- - - - - - - - - - - - - - -]|[ταμιεύοντος τ]ῆς πόλεως [τὴν - - - ἐξάμη]|[νον τὴν ἐπὶ στρατη]γοῦ Ƶ[- - - - - - - - - - - οἱ]|[γεγονότες ἀπελ]ευ<θ>ερω[μένοι καὶ]|[δεδωκότες τοὺς τῆς] ἀπελευ[θερώσεως]|[ἀργυρίου(?) δε]κ[ά]πεντε [στατῆρας]|[ἐκ τοῦ ν]όμου· ΡΟΥΦΑ[- - - - - - - - -]

(Kramolisch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 114

Ρωμαϊκή περίοδος

IG IX 2, 413

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 135

Στρατηγ[οῦντος - - - - - - - - - - -]
ἱερέος δ[ὲ - - - - - - - - - - - - - - - -]
ταμίου [- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - -]ιδ[- - - - - - - - - - - - - - - - -]
κ[-]
[- -]υ[- -]ε[- - - - - - - - - - - - - - - - -]
ευ[- - - -]ος[- - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - -]υ[- - - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]
[- - - - - -]κ[- - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - -]ω[- - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]
[- -]
ἔτους Αὐτ[οκράτορος(?) - - -]
[- - - - -]Σ[- - - - - - - - - - - - - - -]
ἀ...ευθ[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
νονμεια[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
Μένουν Αἰδ[- - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 115

επί Αυγούστου (τέλη 1ου αι. π.Χ.)· 160/159; π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 323· Ζάχου-Κοντογιάννη 2003β, 30–34 (*BE* 2005, 273· *SEG* 53, 511)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 130· Kramolisch 1978, 58–59

(α) [Στρατηγοῦντος Ἀλε]ξ̣ίππου, μηνὸς Ἀφρίου [- -, ταμιεύοντος - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]· Ṭειμοθέα Εὐρυδάμαντ̣[ος καὶ - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]Ḥ Θεοκλέους ἀφῆκαν ἐλευθ̣[ερ- - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -] vacat
(β) [- - - - - - - - - - - - - - - - - -]ΝΟ[- - - - - - - - - - - -] ἔτους σεβαστο̣[ῦ -]
[- -]Ο̣Υ ἀφῆκ̣α̣ν [ἐλευθέρ?]αν [- -]
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 116

(α–β) 1ος αι. π.Χ.–1ος αι. μ.Χ.· αρχές 1ου αι. π.Χ. (Kramolisch) (γ) 2ος αι. μ.Χ.

IG IX 2, 324· Ζάχου-Κοντογιάννη 2003β, 34–38 (*SEG* 53, 510)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 130–131· Kramolisch 1978, 91

latus a

(α) Ταμιευόντων τῆς πόλεως
Φιλώτου τοῦ Νικομάχου, Ἱππο-
κράτους τοῦ Διοσκουρίδου· οἱ ἀπελευθερω-
θέντες ἀπὸ Γ[λα?]ύκο[υ τ]οῦ Διονυσίου Διονύσι[ος?],
Λύκος, Τροφίμη, [- -]
[- -], Ποσί[χ]α, Μο̣[- - - - - - - - - - - - - -]λος, Παραμό-
να ἔδωκαν το[ὺς γινομένους τῇ πόλει στατῆρας?].

latus b

(β) Στρατηγοῦντος Ἀσκλάπωνος, μηνὸς
Ἑρμαίου τρίτῃ· αἱ ἀπελευθερωθῖσαι ἀ-
πὸ Ἀντικράτους τοῦ Νικάνορος καὶ Ἀ-
[φθ]οννῶς τῆς Λαχάρου Δά̣δα καὶ Νεό-
πολις ἡ θυγάτηρ Δάδας.

latus c

(γ) [Στρ(ατηγοῦντος) - - - - - ?]πόλεως· οἱ ἀπελευθερωθέντες
[Σ]ωτηρὶς καὶ Εὐσέβης καὶ Πολύξε-
[νος κ]αὶ Εὐτύχης ἔδωκαν τῇ πόλει
[τοὺς γινο]μ̣ένους στ *vac.* ατῆρα vac. ς.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 117

ca. 131/2 μ.Χ.

IG IX 2, 325· Ζάχου-Κοντογιάννη 2003β, 40–45 (*SEG* 53, 510)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 131· Helly 1975, 131

(α) Νεικόπολις ἡ ἀπε-
λευθερωθεῖσα ὑπὸ
Ἀντιπάτρου (τοῦ Ἀντιπάτρου) ἔδω-
κεν τῇ πόλει (δηνάρια) κβ′<
ταμίᾳ Μουσαίῳ
Νεικάνορος στρ(ατηγοῦντος) Ὀπ-
πίου Γραικηΐου, μη-
νὸς Ἱπποδρομί-
ου ζ′.
(β) Ἐπίκτητος ὁ ἀπελευ-
θερωθεὶς ξενικῇ
ὑπὸ Δικεοπόλεως
ἔδωκεν τῇ πόλει
(δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ) ταμίᾳ Φλα-
βίῳ Ἀμβιλόγῳ Ἐ-
παγάθου μη(νὸς) Ἑρμαί-
ου λο(ιπῶν) ἕξ.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 118

2ος–3ος αι. μ.Χ.

IG IX 2, 1342· Ζάχου-Κοντογιάννη 2003β, 39–42 (*SEG* 53, 512)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 131

(α) Στρ(ατηγοῦντος) τοῦ κυρίου ἡμῶν Καίσαρος Σεβαστοῦ·
ἀπὸ Καλλιστράτου τοῦ Φιλοκλέους
ἀπηλευθερώθη Εὐδόκιμος
δοὺς τοὺς νομίμους στατῆ-
5 ρας τῇ πόλει ταμίᾳ Πέκλῳ
Λεοντίδῃ.
(β) Στρ(ατηγοῦντος) Μνάσωνος τοῦ Μνά-
σωνος τὸ δεύτερον·
Πρωτογένης ἀπελευ-
10 θερωθεὶς ὑπὸ Με-
λανθίας τῆς Ἀλεξάν-
δρου ἀπελευθέρας ἔδω-
κε τοὺς νομίμους στατῆ-
ρες τῇ πόλι (δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ)
15 ταμίᾳ Νικασικράτῃ
Ἀνδρονείκου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 119

επί Αυγούστου (Kramolisch)

IG IX 2, 287

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 127· Kramolisch 1978, 158· Habicht 2007, 305–306 (*BE* 2008, 308· *SEG* 57, 504)

(α) [- - - - -]ου[- - - - - - - - - - - - ἀπελευ]-
[θερω]θέντε[ς τῇ πόλ]ει δ[εδω]-
[κότε]ς τὸ γινόμενον· [δ(ηνάρια) κβ<′]
vacat
[ἀ]πὸ Εὐρυδάμαντος τοῦ Ἀγαθ[ά]-
5 νορος καὶ Θω[ρ]α[κ]ίδος τῆς Νικάνο-
ρος καὶ Φοννίου τοῦ Εὐρυδά-
μαντος Φίλων Εὐρυδάμαντος·
Ἀντίοχος ἀπὸ Τειμαίου τοῦ Παυσ[α]-
νίου καὶ Ἀμύντα [τοῦ - - - - - - - - -]·
10 ἀπὸ Τιμαίου τοῦ Σωσιπάτρου Πά-
ρος Μουσαίου καὶ [- - - - - - - - - - - -]
Ἀπο[- - - -]ΠΟΠ[.]Υ[- - - - - - - - - - - - -]·
ἀπὸ Ἀρχιγόνου καὶ Σωτίω-
νος Ταρουσίνας.
(β) 15 Ἱερητεύοντος τοῦ Δι-
ονύσου τοῦ Καρπίου
Φοννίου τοῦ Εὐρυδά-
μαντος, στρατηγοῦν-
τος Σω[σ]άνδρου οἱ ἀπε-
20 λευθερωθέντες
Σύρα ν(εωτέρα) ἀπὸ Γοργία τοῦ Διονυσί-
ου καὶ Δικαιόπολις Γλαύκου
καὶ υπερτα[.]ΠΕ[—]ΩΝΕΙΟ[.][- - - - - - - - - -]Λυ[σι]-
κ[ρ]άτους καὶ Γοργίου [- - - - - - - - - - -]
25 [- - ἀπ]ὸ [- - -]Οίσκο[υ] το[ῦ] Ἀνδραγάθο[υ]·
Ἁρμόδιο[ς - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
(γ) Ἱερητεύοντος [- - - - - - - - - - - - - - - - -]
Ἁρμο[- -]
vacat
ἀπὸ Ἀνδρονίκου τοῦ Πυ[ρ]α[ί]-
30 ου Μελίτη Ἀσ[- - - - - -]· ἀπὸ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Νικασιπόλεος Πίσ[τ]ι[ς]
…δ.μα· ἀπὸ Ϝε[ί]νωνος τοῦ
Ἐχενίκου Φυλα[κ- - - - - - - -]·
ἀπὸ Ἀρχεπόλεως τῆς Πο[σ]ε[ι]-
[δ]ίπ[π]ου [- - - - -], Φιλώτα[ς]·
ἀπὸ Ἀντιγόνας τῆς Γλα[υ]-
κίσκου Δίφιλος· ἀπὸ
Λύκου τοῦ Κ[έ]β[ρ]ου
Ἀπελλᾶς· ἀπὸ Εὐφόρ-
βου τοῦ Ἀντιγ[ό]νου καὶ
{καὶ} Κλεοδίκης Θε[ο]-
δώρα.

Ap. Cr.:

στίχ. 15: Σωσάνδρου

στίχ. 23–24: Πολυ|κράτους

στίχ. 34–35: τῆς Πολυ|νίκου

στίχ. 36–37: Λυ|κίσκου

στίχ. 38: Κέββου

(Habicht)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 120

επί Τιβερίου

IG IX 2, 290

Πρβλ. Larsen 1953, 88–89· Μπαμπάκος 1961, 128–129

Σ[τ]ρ(ατηγοῦντος) Ἀντιγόνου· ἀπὸ Πο-
λεμοκράτους Λυκίσκος
{σ} Τειμασιθέου· vacat
ἀπὸ Νεικοστράτου καὶ
Ἁρμοδίκης Ἡρακλείδης.
[- - - -]ι[- - - - - - - - - - -]
[- - - -]σ[- - - - - -]ν[- - -]
[- - - -]λυκ[- - - -]μ[- - -]
[- - - -]ω[- - - - - -]
[- - - - -]ι[- - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 121

ca. 131/2 μ.Χ.

IG IX 2, 289

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 128· Kramolisch 1978, 156· *BE* 1988, 705

latus a

Ταμιεύοντος Κοΐντου ἀπὸ [Λ]ύκου ἠλευθερώθη Ἐπαφρόδειτος δοὺς τὰ γεινόμενα τῇ πόλει δι(νάρια) κβ<′.

latus b

[Στραταγοῦντος] Ἰουλίου Ἀρ[ν]οφίλου ταμιεύοντος
[- - - - - - - - - -]νος ἀπ[η]λευθερώθη ὑπὸ Εὐρυδάμαντος
Φοῖβος δοὺς τὰ γεινόμενα τῇ πόλει δι(νάρια) κβ<′

latus c

[Στραταγοῦντος] Ἀριστοφ[ύ]λο[υ], ταμίου [Νι]κοβούλου ἀπὸ Δ[ει]-
νίου > ἀπηλευθερώθη Νείκη [ξ]ενικῇ δοῦ[σα] τᾷ
πόλι δι(νάρια) κβ<′.

Ap. Cr.:

στίχ. 2: Ἰουλίου Ἀρμοφίλου

(*BE* 1988, 705)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 122

186/5 π.Χ.· ca. 100–90 π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 274

Πρβλ. Kroog 1908, 12· Pouilloux 1955, 452· Μπαμπάκος 1961, 126· Kramolisch 1978, 33 σημ. 52

Στρατηγοῦντος Λεοντομέ-
νους, ταμιεύοντος Νικάν-
δρου τοῦ Ἀντιγόνου οἱ γεγο-
νότες ἀπελεύθεροι·
Θεμιστίου τρίτῃ · Δίτα ἀπὸ [Ἀγ]-
εμάχου τοῦ Ἀσάνδρου.
Θεμιστίου τρίτῃ· Ζμύ[ρνα]
ἀπὸ Ἡρακλείτου καὶ [- - -]-
που τῶν Σάωνος.
Θεμιστίου [- - - - - -]
ἀπὸ [- - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 123

2ος αι. μ.Χ.

IG IX 2, 302

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 129· Kramolisch 1978, 117 σημ. 81

latus a

(α) [- - - - - - - - - - ἀπ]ελε[υ]θερωθεῖ[σα] ὑπὸ Ἀντι-
[- - - - - - - τ]οῦ Παραμόνου ἔδωκεν τὰ γεινό[μενα]
[ἀντὶ] τῶν στατήρων τῇ πόλει (δηνάρια) κβ<′ ταμίᾳ Εὐ[ρυ]-
νόῳ Ἡρακλείδου ἐναντίον ταγοῦ Ἀντιπάτρου
5 τοῦ Ἀντιγόνου καὶ κοινοῦ ξενοδόκου Διογένους
τοῦ Διονυσίου στρ(ατηγοῦντος) Εἰσαγόρου τὸ β′ μ(ηνὸς) Θ[ύ]ου εἰ-
κοστῇ.

(β) Ὀρεινὴ ἡ ἀπηλευθερωμένη ὑπὸ Β[λ- - - -]-
ρέου τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ὑπὸ [Ἀλε]ξι-
10 [κλ]είας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἔδωκε
[τοὺ]ς γεινομένους στατῆρας (δηνάρια) κβ<′
[τ]αμίᾳ Εὐρυνόῳ Ἡρακλείδου
[στρ(ατηγοῦντος) Π]ε[τ]ρα[ί]ου τοῦ Ἡρακλείδου μη(νὸς) Θ[ύ]ου
πέμπτῃ.

latus b

(γ) Ε[ὐελ]θὶς ἡ ἀπελευθερω-
15 μένη ὑπὸ Ἀντιγόνου [καὶ]
Φίλας τοὺς γεινομένους
τῇ πόλι στατῆρες ἔδωκε (δηνάρια)
κβ<′ ταμίᾳ Νεικάνορι Γερμανοῦ στρ(ατηγοῦντος) Ἀ-
μυνάνδρου τοῦ κα[ὶ] Σώφρονος
20 μη(νὸς) Θύου.

latus c

[- - - - - - -]ου[- - - - - -]
[- - Ἀ]πολλο[- - - - - - - -]
[- - - - -] υἱοῦ [- - - - - - - -]
[- - - - - -]πα[- - - - - - - -]
25 [- - - - - -]το[- - - - - - - -]
[- - - - -] (δηνάρια) κβ<′.

latus d [- - - - - -]ευ[- - - - - - - -]
[- - - - ξ]ενι[κῇ(?) - - - -]
[- - - - -]τα[- - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 124

2ος αι. μ.Χ.

Κουγέας 1945–1947, 102 (*BE* 1951, 124· *McDevitt* 184–185)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 129–130

(α) [Στρατηγοῦντο]ς Ἰουλίου Ἀ[ρ]-
[μοφί]λου ταμιε[ύοντος]
[Ν]εικοστράτο[υ(?)]
[ἀπηλ]ευθερώθη ὑπ[ὸ - -]
5 [- - - -]ίωνος Λάμις δ[οὺς]
[τ]ὰ γεινόμενα τ[ῇ]
[πό]λει δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

(β) Αἰλίου Ἀντιγέ[νους]
ἀπηλευθερώθη
10 [Θ]αλλὸς ὑπὸ Εὐρυδ[άμαντος]
ταμιεύοντ[ος]
Νεικάρχου Ἀσ[- - - -]
[ἀ]πηλευθερώθη
Θαλλὸς δοὺς
15 τὰ γεινόμενα
τῇ πόλει δι(νάρια) ιβ′ (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 125

ca. 131/2 μ.Χ.

IG IX 2, 489b

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 132

[Ἐπὶ] Δαμονίκου μη(νὸς) Ὁμολ[ω]ΐου ταμία [- - - - - - -]-
λορα(?) ν(εωτέρω) Καρπὼ κα[ὶ Σ]ωτήρι[ο]ς ἀπ[ελευθε]-
ρωθεὶς ὑπὸ [- - - - -]ς Ἀ[ρμ]ονίχας [- - - - - - - - - - - - -]-
ρου ἔδωκ[αν - - - - -]ος τῇ πόλει [δ(ηνάρια)]
κβ<′.

Βρίσκεται στον ίδιο λίθο με προγενέστερο ψήφισμα της πόλεως (**ΚΘ 38**).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 126

επί Φλαβίων

IG IX 2, 256b· *I.Vallée Enipeus* 34*

Πρβλ. Larsen 1953, 88–89· Μπαμπάκος 1961, 125· Kramolisch 1978, 33 σημ. 52

Στρατηγοῦντος Φ[λα]βίου Πολυκρίτου τὸ · β′ · μηνὸς Θεμιστίου [λο]ιπ̣ῶν δύο, τ̣[αμιεύ]-
οντος τῆς πόλεος Τειμασιθέου τοῦ Τειμασιθέου, ταγευόντων τῶν περὶ Ἱπποκράτην [- - - - - Ἀρ]-
κεσίλα̣ος - - - - - - ων [Πρ]είμου καὶ Ἀνθεστί[δου] ἀπελεύθερος ἔδωκεν τὰ γε[ινόμενα τῇ πόλει δηνάρια κβ<′

…

[- - - - - - - - - - καὶ Ε]ὐφραντίδης οἱ ἀπελευθερωθέν[τες ὑπὸ -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - ἔ]δωκαν τὰ γινόμενα τῇ [πόλει ἕκαστοι δηνάρια κβ<′ - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - -]ΟΥ στρα(τηγοῦντος) Κλ̣(αυδίου) Ἀ̣ριστοφύλ[ου, μηνὸς - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]ΤΑΤΤΡ Φιλοκ[- -]

…

[- -]Υ[- - -]Ο ἀπηλευθε̣ρ̣ωμένη ὑπὸ [- -]
[ἔ]δ̣ωκε τῇ πόλι δ(ηνάρια) κβ[<′] τα̣μιεύοντος [Σ]ω̣πάτρου .Τ.ΟΥ[- - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - -]Ι[- -]
Σ̣τρα̣τηγοῦντος [Φ](λαβίου) Σωσιπάτρου [- -]ΑΦ[- -]
[- - - - - -]ΘΛΤΕΗ[- - - - -]Ο[- -]ΟΑΒ[- - - -]ΝΟΝΟ[- -]
Ο. Ζ̣ώ̣σιμος Ε[- - - - - - -]ΛΙΟΝ[- τὰ]
[γ]ινόμενα τ̣[ῇ πόλι- - -]ΘΟ[- - - -] δ(ηνάρια) κβ[<′ -].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 127

Ρωμαϊκή περίοδος

IG IX 2, 111

Πρβλ. *IG* IX 2 add. p. ix· Μπαμπάκος 1961, 116

Ἐπιγένη[ς ἀπὸ] Μόντα ἔδωκε τῆι πόλι τὸ ἐκ τοῦ [νόμου γινόμενον]
δι(νάρια) κβ<′, Παρμενίων ἀπὸ Φίλω-
νος Ε.... ξενι]κῆι .ΤΗΙ. Κεραυν[ί(?)]ου [- - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - -] μ(ηνὸς) Ἱπποδρομίου στρατ[ηγοῦντος - - - - - - -].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 128

2ος–3ος αι. μ.Χ.

IG IX 2, 228· Pouilloux 1955, 459–461 (*BE* 1956, 138· *SEG* 15, 368· *McDevitt* 197)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 123

latus a

[- - Φι]-
λοκρ-
άτεα
καὶ Ἀ-
[ρ]ιστο-
κ̣ράτε-
α καὶ
Σωτι̣-
ώνα (?)
ἀπελ-
[ε]υθερ-
[ωθεῖσ]-
[αι - - -]

latus b

Στρ(ατηγοῦντος) Δι[καιο]-
κράτο[υς]
μη(νὸς) Θύου
- - - - - - - - -
α καὶ Κλει-
ταγόρα
ἀπελευ-
θερωθε[ῖ]-
σαι ὑπὸ [Χα]-
ριλάου ξ-
ενικῆι ἔ-
δωκον τ-
ῆι πόλε[ι]
τὸ (γ)ενό[με]-
[ν]ον διὰ
[τ]οῦ Καλ-
λικράτ-
ους - - -

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 129

(α–β, δ) ca. 80 π.Χ. (γ, ε, στ) ca. 40 μ.Χ. (ζ) 42/3 μ.Χ.

IG IX 2, 206· *IG* IX 2 add. p. xii

Πρβλ. Larsen 1953, 88· Μπαμπάκος 1961, 118–119· Kramolisch 1975, 342· Kramolisch 1978, 32 σημ. 51, 89–90· Sekunda 1997, 214

latus a

(α) [οἱ ἀπηλε]υθερ[ωμένοι]
στραταγέοντος Φιλο-
{του}-
κράτεος τοῦ Ἀρχελαΐδα,
ταμιεύοντος Κλεάνδρου
τοῦ Σιμάργου οἱ ἀπηλευθερω-
μένοι καὶ δεδωκότες τὸ γινόμε-
νον ἐκ τοῦ νόμου· vacat
Ἰσιὰς Ταρουσίνα ἀπὸ Κλεα-
νίκου τοῦ Ἀρχελάου τὸ γινό-
μενον στα(τῆρας) ιε′ Ὁμολοΐου.
Σωστράτα Βίθυος ἀπὸ Φρυνί-
χου το[ῦ] Ἀμφιμάχου καὶ Ἀρχοῦς
τᾶς Σιμ[ία].
Φιλοποίμην Φιλοποίμενος
ἀπὸ {ἀπὸ} Ἀμυνᾶ.
Κάσσανδρος Εἰρανί-
ωνος ἀπὸ Ἀγασιδά-
μου τοῦ Πολυκράτε-
ος στα(τῆρας) ι[ε′].
Στρατὼ Ἀντιγένεος
ἀπὸ Συρίου τοῦ Ἀγα-
θάρχου στα(τῆρας) ιε′.

(β) Στραταγέοντος Εὐρυδάμαντος
ταμιεύοντος Κλειτάρχου τοῦ
Ἀρχιδάμου·
Νικηφόρος Νικάνδρου ἀπὸ Ἄμωνος
τοῦ [Θεσ]σαλοῦ, Θεο[φ]άμου καὶ Νικο-
[βούλο]υ τῶν Κλειτάρχου, Νίκανδρο[ς]
..υλ[…. ἀπὸ] Ἀμβροσίου τᾶς Με-
νάνδρου [Θ]υ[ΐ]ου γ′ στα(τῆρας) ιε′.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

…κο…… ἀπὸ Δικαιοπλ[ού του]
τοῦ Ἀντιγένεος Θυΐου .. στα(τῆρας) ιε′.
…ατος Φιλαχαίου ἀπε-
λευθερωθεὶς ἀπὸ Δημαρ[ά]-
του τοῦ Ἀγησάρχου τὸ γι-
νόμενον τᾷ πόλει στα-
τῆρας δ(έκα) π(έντε) Τρα[γ]ίου α′.
Ὀλυμπιόδωρος Διοδώρου [ἀ]πὸ
Θεοφάμου καὶ Νικοβούλου τῶν
Κλειτάρχου τὸ γινόμενον τᾶι
πόλει στα(τῆρας) ιε′ Βουτραγίου.
[- - - - - - -]νος [- - - -]οκρατεο[ς - - - -]
[- - - - - - - - - - - - -]ου[- - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - τᾷ πό]λει στα(τῆρας) ιε′ [- - - -]
[- - - - - - - - - - - - -] ἀπελευθερ[ωθεὶς - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - -]ο[- - - -]το[- - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - τᾷ] πόλει [- - - - - - - - - -]

latus b

(γ) [Τ]αμιεύοντος Καλλιτέλους
τοῦ Πρ[ί]μου Νικάνωρ ἀπε-
λευθερωθεὶς ὑπὸ Γεν-
αράτου(?) τοῦ Κλεομέ-
νους καὶ Κλεομένε[ος]
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἔδω-
κε τῇ πόλι ἀργυρίου
δ(ηνάρια) κβ<′ μην(ὸς) Λεσχ[α]-
νορίου εἰκάδι
στρ(ατηγοῦντος) Φ[ι]λίσκου
τοῦ Εὐδή[μου].
(δ) Στραταγέοντος Ἡρακλεί-
δα, ταμιεύοντος Λάμπω-
νος τοῦ Ἀφθονήτου οἱ ἀπη-
λευθερωμένοι καὶ δεδωκό-
τες τᾶι πόλει τὸ γινόμεν-
{ν}ον ἐκ τοῦ νόμου·
Ἀγριωνίου α′· Ὀνασὶς Σκόπᾳ
ἀπὸ Σίμας τᾶς Περδίκκα συν-
ευαρεστέοντος καὶ τοῦ υἱοῦ
α[ὐ]τᾶς Μνασιλαΐδα τοῦ Ξενο-
φάντου τὸ γινόμενον στα(τῆρας) ιε′.
Δημάριον Δημᾶ ἀπὸ Ἀγοῦς

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τᾶς Ἄγιος καὶ Ὀνασίμου τοῦ
Φιλοκράτεος τὸ γινόμενον
τᾶι πόλει στα(τῆρας) ιε′. Θυΐου α′·
Ἴων Ἱπποκράτεος ἀπὸ Ἱπ-
ποκράτεος τοῦ Δαμαι-
νέτου τὸ γινόμενον τᾷ
πόλει στα(τῆρας) ιε′. Θυΐου α′·
Νόμιος ἀπὸ Ἀφθονή-
του τοῦ Αἰσχίνα τὸ γιν-
{ν}όμενον τᾶι πόλει
στα(τῆρας) ιε′.
Σωσικράτεια Ἀγεστράτου
[- - - - -]ος τᾶς Ἀντιφάν[εος - - -]
[- - - - στατῆρ]ας ιε′ Γεν[ετίου]·
[- - - - - - -]ς Σω[- - - - - - - - - -]

latus c

Ταμι[ε]ύοντος ΚΛ/
[- - - -]ς τοῦ Πρ[ο]ξέν{ν}ου, Ἀν[- - -]
ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Πολέμω[νος]
[κ]αὶ Τε[ι]μαρέτου [τῶν] Ἀγαθωνίχου
ἔδωκεν τᾷ πόλ[ε]ι ἀ[ργ]υρίου
δ(ηνάρια) κβ<′ στ[ρ(ατηγοῦντος) Φι]λίσκου.
Ταμιεύοντος Λάμ-
πωνος τοῦ Μνασιλά-
ου Εὐφρόσυνος ἀπε-
λευθερωθεὶς ὑπὸ
Γε[ν]νίπ[π]ου τοῦ Μενεμά-
χου καὶ Ἀριστομενή[ας τῆς]
Κρίτωνος ἔδωκε τᾷ π-
όλει ἀργυρίου δι(νάρια) κβ<′ στρατηγοῦν-
τος Δικαίου μηνὸς Ὁμολῴου
δευτέρᾳ.
Ταμιεύοντος
Δικαίου τοῦ Τει-
μαρέτου Κλεό-
πατρος καὶ Διόφαν-
τος οἱ Σωδήμου
τοῦ Ἀντιγένους
ἀπελεύθεροι ἔδ-
ωκαν τᾷ πόλει
ἀργυρίου · δι(νάρια) με′

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ἔτους γ′ Τιβερίου
Κλαυδίου Καίσαρο-
ς Γερμανικοῦ Σε-
βαστοῦ, τοῦ καὶ λ′ καὶ γ′,
στρατηγοῦντος
Εὐβιότου μηνὸς
Ἀφρίου ε′.
(η) [Ταμιεύον]τος Δημαινέτου Κότυς
[καὶ .....]ος ἀπελευθερωθέντες
[ὑπὸ .....]του ἔδωκαν τῇ
[πόλει δ(ηνάρια) με′ μηνὸς] Ἰτωνίου ἕκτῃ.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 130

επί Αυγούστου;

IG IX 2, 207

Πρβλ. Kroog 1908, 43· Μπαμπάκος 1961, 119–120

(α) [- - -]νους οἱ ἀπε[λευθερωμένοι]
[- -]ινο[- - - - -]λλ[- - - - - - - - -]
[- - - - -]λυ[- - - - - - - - - - - - - - -]
Σύμ[φ]οροs [- - - -]ο[- - - -]
ἀπὸ Ζωΐλου τοῦ Ἀπο-
λλω{ι}νίου [καὶ] Ἀ[θα]ναίου [τοῦ] Νικο-
[.]Μ̣[- - - - σ]τα{ι}(τῆρας) ιε′.

(β) Ταμιεύοντος Θεο-
χρήστου τοῦ Λυ[κ]ο[μ]έ-
δοντος Γλυκέρα ἀπε-
λευθερωθεῖσα ξενι-
κῇ ὑπὸ Καλλιβούλας
τῆς Ἀπολλωνίδου ἔ-
δωκεν τῇ πόλει ἀργυ-
ρίου δι(νάρια) κβ< Λεσχα[ν]ορί-
ου ἕκτῃ.

(γ) Στρατηγοῦντος [- - - - - - - - - - - - - - - - -]
του … [Βρ]ομίου [- - - - - - - - - - - - - - οἱ]
ἀπελευθερωμένοι καὶ δεδ[ωκότ]-
ες τῆι πόλει τὸ γινόμενον [ἐκ τοῦ νόμου].
[Βρ]όμιος Δαμο[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
τοῦ Λυσιμάχου τοῦ(?) [- -]σε[- - - - - - - - - -]
Κλεομένους [- -]

(δ) Ταμιεύοντο-
ς Θεονόστου
τοῦ Πολυξένου
Ἀφροδεισία ἀπελ-
ευθερωθεῖσα ὑπὸ
Παρθενοκλέους
τοῦ Εὐημέρου ἔδω-
κε τῇ πόλει ἀργυρίου
δι(νάρια) κβ< [- - - - -]

(ε) Στρατηγοῦντος [Ἑρμ]ίου τοῦ …….α[- - - - -]-
ου, ταμιεύοντος Προμάχου [τοῦ …… φ]ύ[σει]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

δὲ Ἀπολλωνίδου οἱ ἀπ[ελ]ευθε[ρ]ωμένοι [καὶ]
δεδωκότες τῇ πόλει τὸ [γινόμενον ἐκ] τοῦ νόμου·
Σωσίπολις Ἀμύντου ἀπὸ ……. τοῦ Ἀγασι-
δάμου καὶ Φιλιθεο….ιπ[- - - - - -]υ καὶ Ἀγασι-
δάμου τοῦ Εὐκαίρ[ου]. Μεγαλο[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
νίκ[η] Σωτηρίχου καὶ Φόλα[ς -]
ἀπὸ Δάμωνος τοῦ [- -]-
ινίας ἀπὸ [- - - -] τοῦ Λεον[- -]
Δινα[- - - -]με[- - - - - - - - - - -]
Εἰσίδωρος ἀπὸ Θεοφίλου τοῦ [- - - -]
Δικαίαρχος ἀπὸ Γόργου τοῦ Λυσιπόνου, [Ἀ]πολλωνίδου τοῦ
Γόργο[υ], Ξενοκρίτας τῆς Ἐπιθάλους, [- - - -]θέμιτος Ἀπολ-
λωνί[δ]ου ἀπὸ [- - - - - -] ἔδ[ωκαν τῇ πόλει - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - -]ιπ[- - - - -]ο[- - - - - - - - - -]
…. οἱ ἀπελευθερ[ωμένοι - - - - - - -]
…ου τοῦ Λυσιμάχου [- - - - - - - - -]
δι(νάρια) κβ<′ κατὰ τὸν νό[μον].
(στ) [- - - - - - - - - -]του[- - - - - - - ἀ]πὸ [- - -]νίδα
[- - - - - - - - - ἀ]π[ελευθ]ερωμένοι καὶ δεδωκό[τες]
[- -]
[- -]
[- -]οσ[- - - - -] τ[οῦ] Αἰσχίνα
[- - - - - - - - - - - - - - - -] φύσει [δὲ - - - - - -]ολέον[τος - - - - -]
[- -]
[- -]ἀπελ]ευθερωθεῖσαι
[καὶ δε]δωκότες ἐκ τοῦ νόμου τὸ γινόμενον τῆι πόλει
[- - - - - - - - - - - - - - - -]α[- -]ου[- - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - -]ι Ἐ[ρ]αστο…..λ……σ..μ
[- - - - - - - - Κ]λε[ι]τάρχου [ἔδωκαν — τὸ γιν]όμενον τᾶι πό-
[λει- - - - - - - - - - - - - -]τι…ο…ε[- - - - - - - - - - -]ν[- - - - - - -]
.αδα· Βίο[τ]ος ἀ[π’] Ἀμύντα
τοῦ Ἀντιμάχου καὶ Εὐηθί[α] ἀ[π]ὸ [Υ]χου
τοῦ Καλλικλέους τὸ γινόμενον τᾶι
πόλει στα(τῆρας) ιε′.
(ζ) [- - - - -]Ε[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - -]χου[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
ἔ[δ]ω[κ]εν [- - - - - - - - - - - - -]ΛΕ[- - - -]
[- - -]ις νου[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- -]Α[- - - -]Τ[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
ουδ[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

75 του[----]α[----------]

[----------]

[---]πο[----------]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 131

(α) 112 μ.Χ. (β) 58/9 μ.Χ. (γ) ante 66 μ.Χ.

Γιαννόπουλος 1926, 53–54 (*McDevitt* 161)· Bouchon 2008a, 464–469 (*BE* 2011, 376)*· Bouchon, Tziafalias 2014, 3–4 [στίχοι 9–12]*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 124· Kramolisch 1978, 155

latus a

(α) [- -]Ο[- - -]ή ἀπελευθερ[ωθεῖσα]
ἀπὸ Ζωσίμου ἔδωκε τὸ γινόμενον
αὐτοῖς τοῖς περὶ Ἀριστίονα ἄρχουσι
εἰς τὴν στήλην· ἔτους ἕκτου καὶ δεκά-
5 του Αὐτοκράτορος Νέρβα Τραϊανοῦ
Καίσαρος Σεβαστοῦ, στρατηγοῦ Ἀλεξάν-
δρου, μηνὸς Ἑρμαίου τέσ-
σαρες καὶ δεκάτῃ.

latus b

(β) Ἡ πόλις Ϝυν[νιαίων Νέρωνι Κλαυδίῳ Καίσαρι Σεβα]-
10 στῶι, θεοῦ ὑ[ιῶι Γερμανικῷ, στρατηγοῦντος ? Νι]-
κομάχου ἔ[τους Νέρωνος Κλαυδίου Καίσαρος]
ἐνάτου σεβ(αστοῦ) τ[οῦ καὶ νβ΄ vacat ?].

(γ) Στρ(ατηγοῦντος) Λαούχου Τ[- - - - (τὸ β΄ ? ταμιεύοντος - - - - - - ὁ]
ἀπελευθερω[θείς - - - - - - - - ξενικῆι]
15 λυτρώ[σει - - - - - - - - - -].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 132

195/4 π.Χ. ή 125/4 π.Χ.

Θεοχάρης 1966, 251· Heinz 1998, 282–283 (205)· Darmezin 1999, 157 (*SEG* 49, 629)*

Πρβλ. *BE* 1969, 332 (*SEG* 25, 648)

Ἐλεφάντα Ἀνδραγάθου Δήμητρι ἱερητεύουσα·
στρατηγοῦντος Ἀμυνέου Κιεριέως, μηνὸς Ἀπολλωνίου ἑκκαιδεκάτῃ, Ἐλεφάντα Ἀνδραγάθου Τ̣Η̣[……ca.27……]
ὃ ἀνέθηκεν τῇ Δήμητρι τῇ ἐμ Προέρνῃ ἧς ἐστὶν αὐτὴ ἱέρεια ὥστε εἶναι Καταθύμιον ἀνάθε[μα(?) ……ca.20……]-
ΤΗΣΑΙ {κατεστησνδε}· κατέστησεν δὲ καὶ προστάτας Καταθυμίου τήν τε θεὰν καὶ τὴν πόλιν καὶ […….ca.29……]
καὶ ὅταν ἡ σύνοδος γίνηται ὑπὸ τῆς ἱερείας καὶ τῶν ἄλλων γυναικῶν, συμπαρέ[στω(?) ……ca.20……]
ΤΟΥ ἄγειν τὰ πρὸς τὸ ἱερὸν ταῖς ἱερείαις· ξενοδόκοι τῆς τῇ <θεᾷ> ἀναθέσεως ταγὸς Με[……ca.20…… κοινοξε]-
νοδόκος Γέννιππος Σαμίου, ἰδιῶται {ἰδιωται} Μέννης Ξενοφάντου, Μέννης Ἱππ[ο]κ[ράτους ……ca.20……]
Παντέχνας Σαμίου. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 133

1ος αι. π.Χ.

Γιαννόπουλος 1929, 148–150 (*McDevitt* 38)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 116–117

latus a

[Ἀσκληπι?]άδου τοῦ Λέοντος καὶ [- - - -]
[- - - - - - - -] Λέοντος τοῦ (υ)ἱοῦ αὐ[τοῦ].
[- - - - - - - μη]ν(ὸς) Θύου. Ἀντιμάχα ἀπὸ
[- - - - - - - - τ]οῦ Στρατονίκου.
[μηνὸς] Ὁμολῴου.
[Βιό?]τη ὑπὸ Μένωνος τοῦ Ζωσίμου.

latus b

[- - - - ἀπὸ Τιμά?]ρχου τοῦ Πο[λέ?]-
[μωνος - - - - - - - ν]ου, στρατηγ[οῦ?]
[- - - - - - - - ταμι]εύοντος τῆς [πόλεως]
[τὴν δεῖνα ἐξάμηνον?] τὴν ἐπὶ στρα[τηγοῦ]
[- - - Σ]ωσάνδρου, ὁ φάμε-
νος ἀπηλευθερῶσθαι καὶ δεδ-
ωκὼς τῇ πόλει τὰ γινόμενα κατὰ
τὸν νόμον [δηνάρια κβ′ (ἥμισυ) - - -]τ[- - - -]ΟΜ[- - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 134

post 70 π.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 133

Πρβλ. Pouilloux 1955, 453· Μπαμπάκος 1961, 116· Kramolisch 1978, 94

[Στρ]αταγέοντος Ἱππολ[- - - - - - - - - - - - - -]
[τα]μιεύοντος τὰν β′ ἐξάμ[ηνον - - - - - - - - - - - -]
[τοῦ] Ἀντιγένεος ο[ἱ] ἀπελευθε[ρωθέντες]
[κατ]ὰ τὸν νόμον μηνὸς Ἀγναίου· Ἔφο[ρος Ἀ]-
[ρι]στοκράτεος ἀπελευθερωθεὶς ἀπὸ Λύκ[ου τοῦ]
Ἐλ[πίν]ου ἔδω[κ]ε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ νόμου
στατῆρας ιε′. μηνὸς Κουραλίου· Ἐ[π]αφ[ρ]όδ[ι]-
[τ]ος Νικία ἀπελευθερωθεὶς ἀπὸ Νικία τοῦ
Ἀγησιμάχου ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ νό-
μου στατῆρας ιε′. Ἰτωνίου· Σωσύλλα Μητροδ[ώ]-
ρου ἀπελευθερωθεῖσα ἀπὸ Ἀπολλ[ο]φάνεος
τοῦ Ἁρμοδίου, ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ [νό]μο[υ]
στατῆρας ιε′. Ἱπποδρομίου· Μενίσκος [Δη]μη-
τρίου ἀπελευθερωθεὶς ἀπὸ Φίλωνος τοῦ Ἀν-
τιγένεος ἔδωκε τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρας [ιε′].
Μεγα[λ]αρτίου· [- - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 135

ca. 49/8–46/5 π.Χ. (Kramolisch)

SGDI 1463· *IG* IX 2, 109*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 114–115· Habicht 1972, 118–120 (*BE* 1972, 226)· Kramolisch 1978, 112–114

latus a

(α) [Σ]τραταγέοντος Πτολεμαίου τοῦ Θε[μι]-
στογένεος Γυρτωνίου, ταμιεύοντος τὰν
πρώταν ἑξάμηνον Εὐαινέτου τοῦ Ἡρακλε-
οδώρου ἀναγραφὰ τῶν δεδωκότων τᾶι
πόλει ἀπελευθέρων τὸ γινόμενον τᾶι πό-
λει. Ἀδρομίου· παρὰ Εἰράνας τᾶς Διοφάντου
[τᾶ]ς ἀπελευθερωθείσας ἀπὸ Κύλλου τοῦ
Ἀριστονίκου τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρες δε-
καπέντε. Εὐωνίου· παρὰ Μεγίστας Ἀν-
τιγένεος τᾶς ἀπελευθερωθείσας ἀ-
πὸ Σωσιστράτου καὶ Πυθ[ο]κλέος τῶν
Ἀντιγένεος τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρες
δεκαπέντε. Πυθοίου· παρὰ Βακχίου τοῦ
Στράτωνος τοῦ ἀπελευθερωθέντος ἀπὸ
Στράτωνος τοῦ Εὐαμέρου τὸ ἐκ τοῦ νόμου
στατῆρες δεκαπέντε. Παρὰ Στρατονίκου
τοῦ Ϝέν{εν}ωνος τοῦ ἀπελευθερωθέντος
ἀπὸ Νικομένεος τοῦ Ἐφαρμόστου τὸ ἐ-
κ τοῦ νόμου στατῆρες δεκαπέντε. Παρὰ
Φίλωνος τοῦ Ἀσσαίου τοῦ ἀπελευθερω-
θέντος ἀπὸ Τιμασιθέου καὶ Εὐαινέτο[υ]
τῶν Ἡρακλεοδώρου καὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν
τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρες δεκαπέντε.
[Πα]ρὰ Μηνοφίλας τᾶς Δάμωνος τᾶς ἀπ-
[ελ]ευθερωθείσας ἀπὸ Τιμασιθέου καὶ
[Εὐαινέ]του τῶν Ἡρακλεοδώρου καὶ τῶν υ[ἱ]-
ῶν αὐτῶ[ν τὸ ἐκ τοῦ ν]όμου στατῆρες δε-
καπέντε. Ἀ[γναί]ου· παρὰ Εὐφράντας
τᾶς Ἀλεξάνορος [τᾶς] ἀπελευθερωθεί-
σας ἀπὸ Νικοβο[ύ]λου τοῦ Ἀλεξάνορος τὸ ἐ-
κ τοῦ νόμου στατῆρες δεκα[πέ]ν[τε. Πα]ρὰ
Μεγίστας τᾶς Ἀπολλοφάνεος τ[ᾶς ἀπε]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

λευθερωθείσας ἀπὸ Δεινία τοῦ .[- - - - -]
καὶ τῶν υἱῶν Ἱέρωνος καὶ Καλλικλέα [τὸ ἐ]-
κ τοῦ νόμου στατῆρες δεκαπέντε. Παρὰ Βο[υ]-
τόρμας τᾶς ἀπελευθερωθείσας ἀπὸ Ἐρ[α]-
τοσθένεος τοῦ Βίωνος τὸ ἐκ τοῦ [ν]όμου στα-
τῆρες δεκαπέντε. Παρὰ Λυκίσκου τοῦ Ἀστο-
κλέα τοῦ ἀπελευθερωθέντος ἀπὸ Παρμενί-
χας τᾶς Δαμοθοίνου καὶ Νικοκράτεος τοῦ Ἀ-
στοκλέα τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρες δεκαπέν-
(β) τε. Μηνὸς Μεγαλαρτίου·
ταμιεύοντος τὰν δευτέραν ἑξάμηνον
Νικοκράτεος τοῦ Τιμασιθέου οἱ ἀπελευθερωθέν-
τες. Ἔφορος Ἀριστοκράτεος ἀπὸ Ἀγοραίου τοῦ Ζωΐλου
ἔδωκε τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρας δεκαπέντε. Παρὰ
Δικαινέτας τᾶς Ἀλεξάνδρου τᾶς ἀπελευθερωθείσας
ἀπὸ Λυσιπόνου τοῦ Εὐβιότου τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρες δε-
καπέντε. Μηνὸς Θεμιστίου τριακάδι·
Σωτηρὶς Μητροδώρου ἀπελε[υθε]ρωθεῖ-
σα ἀπὸ Εὐκλείδα τοῦ Παρμεν[ί]σ[κο]υ ἔδω-
κε τᾷ πόλει τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρας δε-
καπέντε. Μηνὸς Ὁμολωΐου τριακάδι· Σωσὼ
Στρατονίκου ἀπελευθερωθεῖσα ἀπὸ Εὐμήλου
τοῦ Σωσία ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ νόμου
στατῆρας δεκαπέντε. Ὁμολωΐου ια′· παρὰ Εὐ-
[φ]ροσύνας καὶ Ἀριστοῦς τᾶν ἀπελευθερω-
θεισᾶν ἀπὸ Νουμηνίου τοῦ Πρωτέα τὸ ἐκ τοῦ
νόμου παρ᾽ ἑκάστας στατῆρες δεκαπέντε.
(γ) [Σ]τραταγέοντος Ἰταλοῦ τοῦ Φιλίσκου Γυρτωνίου
[τ]αμιεύοντος δὲ ὅλον τὸν ἐνιαυ[τ]ὸν Σωσιστράτου
τοῦ Ἀντιγένεος οἱ ἀπελευθερω[θ]έντες κατὰ τὸν
νόμον· μηνὸς Ἀδρομίου·
[Δ]όξα ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Μέλωνος τοῦ Γε-
[ρ(?)]ύλου ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ [ἐ]κ τοῦ νόμου στατῆ-
[ρ]ας δεκαπέντε. Ἰσιὰς Μνασιαρέτου ἀπελευ-
[θ]ερωθεῖσα ὑπὸ Μνασιαρέτου τοῦ Ἀγροίτα καὶ
[Κα]λλιβούλας τᾶς Εὐρυδάμου καὶ Νικοβού-
[λ]ας τᾶς Μνασ[ι]αρέτου ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ
[νό]μου στατῆρας δεκαπέντε.
Μηνὸς Ἀγναίου· Ζήνων Διονυσίου ὁ ἀπελευθερωθε-
[ὶ]ς ὑπὸ Μητροδώρου τοῦ Δωροθέου ἔδωκε{ε}ν τᾶι πό-
λει τὸ γεινόμενον στατῆρας δεκαπέντε.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Μηνὸς Γενετίου ἐμβολίμου δευτέραι· Μάης Ἁρμοδίου
[ὁ ἀ]πελευθερωθεὶς ὑπὸ Ἁρμοδίου τοῦ Φιλώτα ἔδωκε τᾶι
[π]όλει τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρας δεκαπέντε.

latus b

(δ) Στραταγέοντος Ἰταλοῦ τοῦ Φιλίσκου Γυρ-
τωνίου, ταμιεύοντος δὲ ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν
Σωσιστράτου τοῦ Ἀντιγένεος, οἱ ἀπελευ-
θερωθέντες κατὰ τὸν νόμον·
μηνὸς Διονυσίου· Πηκτὶς Σωσία ἀπελ-
ευθερωθεῖσα ὑπὸ Ἀντιγόνου τοῦ Σω-
σάνδρου ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ
νόμου στατῆρας δεκαπέντε.
Ἀντιφάνης Σιμάδα τοῦ Ϝανθία καὶ Φιλο[δό]-
ξας [τᾶς] Ἀσάνδρου ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ νόμ[ου]
{δὲ} στατῆρας δεκαπέντε.
Ἀταλάντα Ἀλεξάνδρου ἀπελευθερωθε[ῖσ]-
α ἀπὸ Ἀταλάντας τᾶς Δάμωνος ἔδωκε τᾶ[ι]
πόλει τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρας δεκαπέν[τε].
Μεγαλαρτίου· Τυραννίας Ἑρμία {ι} ἀπελε[υ]-
θερωθεὶς ὑπὸ Κλείσκας τᾶς Εὐρύτου
ἔδωκε τᾶι πόλει στατῆρας δεκαπέντε.
Πυθόνικος Ἀρχέα ἀπελευθερωθεὶς
κατὰ διανόησιν ὑπὸ Ἀρχέα τοῦ Θεοκρίτου
ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆ[ρ]-
ας δεκαπέντε · Εὐτυχίδας Ἁρμοδίου
ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Ἁρμοδίο[υ τ]οῦ Φι-
λώτα ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ νόμου
στατῆρας δεκαπέντε. Ἀγν{αν}αίου
Σωσιβία Ἀν[τιφ]άνεος ἀπελευθερωθε[ῖ]-
[σ]α ὑπὸ Σιμάδα τοῦ Ϝανθία ἔδωκε τᾶι πό-
λει τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρας δεκαπέν[τε].
μηνὸς Θεμιστίου νουμηνίᾳ· Δ[- - - -]-
Ἀγησάνδρου ἀπε[λευθερωθεὶς ἀπὸ]
Ἀγησάνδρου [τοῦ - - - - - - - -]ου ἔδωκε τᾶι
πόλει [τὸ ἐκ τ]οῦ ν[όμου στ]ατῆρας δεκα-
πέντε.
[Ἐ(?)]λ[λ(?)]αδίκα Θύρσου ἀπελευθερωθεῖ[σα]
[ἀπ]ὸ Σωσιβ[ί]ου τοῦ Πυθίωνος ἔδω-
[κ]ε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆ-
ρας δεκαπέντε. Σώπατρος Ζωπύ-
ρου ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Ἐπικράτεος

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τοῦ Ἐπιλάου κατὰ διανόησιν ἔδωκε τᾶι π[ό]-
λει τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρας δεκαπέν-
τε. Φιλουμένα Ἀπολλωνίου ἀπελευθε-
ρωθεῖσα ὑπὸ Δαμοθοίνας τᾶς Φιλοξένου
ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆ-
ρας δεκαπέντε. Δημήτριος Σωσιβίου ἀπε-
λευθερωθεὶς κατὰ διανόησιν ὑπὸ Φυλάξω-
νος τοῦ Ἀντιφάνεος ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐ-
κ τοῦ νόμου στατῆρας δεκαπέντε.
Μηνὸς Δεμάτρου· Σωσύλα Σφαίρου ἀπελε[υ]-
θερωθεῖσα ὑπὸ Τιμοκράτεος τοῦ [Π]υρ[ρ]ίνου
ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ νόμου στα[τῆ]ρας
δεκαπ[έντ]ε. μηνὸς Ἑκατομβ[α]ίου· Βουτόρμα
Πυρρίνου ἀπελευθερωθεῖσα ἀπὸ Πυρρίνου
τοῦ Θεοδώρου ἔδωκε τᾷ πόλει τὸ ἐκ το[ῦ νό]-
μου στατῆρας δεκαπέντε. Μηνὸς Ὁμολ[ωΐου]·
Εὐβιότα Ξένωνος ἀπελευθερωθεῖσα [ὑπὸ Ἀντι]-
γόνου τοῦ Σωσάνδρου ἔδωκε τὸ ἐκ το[ῦ νόμου]
στατῆρας δεκαπέντε.
Μηνὸς Θυΐου· Μελέτα, Μουσίς, Νικίας οἱ Με[νε]-
κλέος ἀπελευθερωθέντες ὑπὸ Μενε[κλέος]
τοῦ Νικασιμάχου ἔδωκαν ἕκαστος αὐ[τῶν]
τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρας δεκαπέντε,
παραμενοῦντι δὲ οἱ προγεγραμμένοι παρὰ [Μενε]-
κλεῖ ἕως ἂν ζῆι. Κλεοπάτρ[α] Σωτηρίχου ἀπ[ε]-
λευθερωθεῖσα ὑπὸ Μενίσκας τᾶς Μνασιθ[έου]
καὶ Ἐπιλάου καὶ Μνασιθέου καὶ Ἀγησαρέτο[υ]
τῶν Ἐπικράτεος ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ
νόμου στατῆρας δεκα[π]έντε. Εὐφροσύνα Σωσ[ι]-
[γ]ένεος ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Μελανίπ[π]ας τᾶς Σω-
[σ]ιγένεος ἔδωκε τᾶι πόλει τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆ-
[ρ]ας δεκαπέντε. Διονύσιος Εὐβοίου ἀπελευθερω-
θεὶς ὑπὸ Δικαιοπλούτας Εὐβοίου ἔδωκε τᾶι πό-
λει τὸ ἐκ τοῦ νόμου στατῆρας δεκαπέντε.

vacat

[Ε]ὐπορία ἀπελευθερωθεῖσα ἀπὸ [- - - - - - - - -]
[- - - - - - -]μά[.ου ἔδω]κε τᾶι πόλει [- - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 136

(α–δ) επί Αυγούστου (ε–στ) επί Αδριανού

Λαζαρίδης 1972, 47–48

Πρβλ. Aupert 1975, 647–648· Daux 1976, 231 (*SEG* 26, 690)· Kramolisch 1978, 37 σημ. 78, 42, 125 σημ. 8

latus a

(α) Δημοκρ- - - - - -
Ἀντιγόνου τοῦ Τείμωνος ταμιεύοντος τὴν δε[υτ]έ[ραν]
ἐξάμηνον τὴν ἐπὶ στρ(ατηγοῦ) Ἐπαινέτου
μη(νὸς) Ὁμολῴου Σύντροφος καὶ Ἐλπὶς
καὶ Σύντροφος καὶ Ἀπατή ἡ καὶ Ζωσίμη οἱ ἀπη-
λευθερωμένοι ὑπὸ Ἱπποκράτους τοῦ Ἀρκεσι
δ̣(ηνάρια)
λάου Σκοτουσσαίου ἔδωκαν ἕκαστος τὰ ἐκ τοῦ νό(μου) Δ̣ΚΒ<
τῇ πόλει
(β) Ρέλλου τοῦ Φιδίου ταμιεύοντος τὴν
πρώτην ἐξάμηνον τὴν ἐπὶ στρατηγοῦ
Ἐπαινέτου ὁ φάμενος ἀπηλευθερῶσ-
θαι καὶ δεδωκώς τῇ πόλει κατὰ τὸ διόρθω-
μα ἀργυρίου ΔΚΒ< μηνὸς Ἀπολλωνίου
Σπόρος ὑπὸ Ἀγαθάνορος
(γ) Ταμιεύοντος τὴν β΄ ἐξάμηνον Τείμωνος τοῦ ΕΝ Ἀντι[γό]νει ἡ ἀπη-
λευθερωμένη κη δέδωκεν τὸ ἐκ τοῦ νό(μου) ΔΚΒ< Ξενοκρατία ὑπὸ Λέ
τιδος τῆς Καλλιξένου
(δ) Ἀντιγόνου τοῦ Τείμωνος ταμιεύοντος τὴν
β΄ ἐξάμηνον τὴν ἐπὶ στρ(ατηγοῦ) Ἐπαινέτου ἡ φαμένη πρὸς
ἀπηλευθερῶσθαι καὶ δεδωκυῖα τῇ πόλει τὰ
κατὰ τὸν νό(μον) ΔΚΒ<᾽ [- - - - - -] Ἀθηνὼ ὑπὸ
Ἀπολλωνίου τοῦ Μητροδώρου Ξενικὴ καὶ Τρυ-
φαίνης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ
καὶ Εἰρήνη ὑπὸ Λεαίνης τῆς
Ἀπολλωνίου

latus b

(ε) ιούνιο
ταμιεύον[τος τὴν]
α΄ ἐξάμην[ον τὴν]
ἐπὶ στρ(ατηγοῦ) Ἀγαθ[άνορος]
τοῦ Φίλωνος [ὁ φάμε]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

νος ἀπηλευθερῶ[σθαι]
καὶ δεδωκὼς τῇ πό[λει]
τὰ ἐκ τοῦ νό(μου) ΔΚΒ< [μη]
νὸς Ἀγαγυλίου Ἀγαθ̣[αγ]-
γελος ὑπὸ Ἀγαθάνορος
τοῦ Φίλωνος χαρισαμέ-
νου αὐτοῦ τὴν ἀπελευθέ-
ρωσιν Ἀρχιδήμῳ τῷ υἱῷ α<ὐ>
τοῦ ἐπὶ τῷ εἶναι καὶ χρημα-
τίζειν ἀπελεύθερον Ἀρχι-
δήμου
(στ) Πολυξένου τοῦ Ἀγαθάνο-
ρος σεβ. ταμιεύοντος τὴν α΄
ἑξάμηνον τὴν ἐπὶ στρ(ατηγοῦ) Δημη-
τρίου το<ῦ> β΄ ἡ ἀπελευθερω-
θεῖσα καὶ δεδωκυῖα τῇ πόλει
τὰ ἐκ τοῦ νόμου ΔΚΒ< μη(νὸς) Ἀγα-
γυλίου Ἀθηναΐς ὑπὸ Ἀγα-
θάνορος τοῦ Φίλωνος σεβ.
ἐπὶ τῷ χρηματίζειν ἀπε-
λευθέραν μόνου Ἀρχιδή-
μου τοῦ Ἀγαθάνορος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 137

(α) 41/2 μ.Χ. (β) 52/3 μ.Χ.

Λαζαρίδης 1971, 41 (*BE* 1973, 238a)· Kramolisch 1975, 337–340 (*BE* 1976, 332)*
Πρβλ. Helly 1975, 120

(α) [… ὑπὸ] Τιμαγόρου τοῦ Δά[- - - - - - - - - - - τοῦ δεῖνος]
[τοῦ ...]παταίου ταμιεύοντος τ[ῆς πόλεως τὴν δευτέραν ἐξάμη]-
[νον] ἐν τῷ β′ ἔτει αὐτοκράτο[ρος Τιβερίου Κλαυδίου]
[Καί]σαρος Γερμανικοῦ τῷ καὶ [λβ′ ἐπὶ στρατηγοῦ Σωσι]-
πάτρου· ἀπελεύθεροι οἱ δεδ[ωκότες τὰ γεινόμενα κατὰ τὸν]
νόμον δ[ει]νάρια κβ<′. Μηνὸς Ἀφ[ρίου· ἡ δεῖνα καὶ ἡ δεῖνα]
αἱ φάμεναι ἀπηλευθερῶσ[θαι ὑπὸ τοῦ/τῆς δεῖνος τοῦ/τῆς]
Ἐπικράτους. Μηνὸς Φυλλικοῦ· [ὁ/ἡ δεῖνα ὁ/ἡ φάμενος/η ἀπη]-
λευθερῶσθαι ὑπὸ Ἀγασείνο[υ τοῦ δεῖνος. Ἡ δεῖνα]
ἡ φαμένη ἀπηλευθερῶσθαι [ὑ]π[ὸ] Μη[- - - - - τοῦ δεῖνος].

(β) Ὀνάσου τοῦ Φερεκράτους ταμιεύ[οντος τῆς πόλε]-
ὡς τὴν δευτέραν ἑξάμηνον τοῦ ἐνια[υτοῦ τοῦ ἐπὶ στρατη]-
γοῦ Ἀριστοφύλου τοῦ Λύκου ἔτους βι′ Τιβ[ερίου Κλαυδίου Καί]-
σαρος Γερμανικοῦ Σεβαστοῦ τοῦ καὶ μβ′· [οἱ γεγονότες ἀπε]-
λεύθεροι ἐπ᾽ αὐτῷ καὶ δεδωκότες τὰ γ[εινόμενα τῆι πό]-
λει δεινάρια εἴκοσι δύο ἥμυσυ. Μην[ὸς- - - - - - - - - - - - - -]
ριχα ἡ φαμένη ἀπηλευθερῶσθαι ξε[νικῇ ὑπὸ τοῦ δεῖνος]
τοῦ Κρατησιβούλου Σαβιδία ἡ φαμέ[νη ἀπηλευθερῶ]-
σθαι ὑπὸ Φερενείκας τῆς Κίεβου κατ᾽ ε[ισποίησιν δὲ τοῦ - - - -]
δήμου καὶ Τειμασιθέου τοῦ ἀνδρὸς αὐ[τῆς μηνὸς - - - - - .]
Πανυχὶς ἡ φαμένη ἀπηλευθερῶσθ[αι ὑπὸ τοῦ δεῖνος]
τῆς Λυσιμάχου καὶ Ζωίλου τοῦ ἀνδρὸ[ς αὐτῆς μηνὸς Ἰπ]-
ποδρομίου. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 138

ca. 131/2 μ.Χ.

Γιαννόπουλος 1932, 21–22 (*McDevitt* 35)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 117–118

ΑΠΟΒΕ ΗΤΟΔΟΕ\

(α) Φαίνου τοῦ Τιμοθέου ταμιεύ[οντος τῆς πό(λεως)]
τὴν β′ ἑξάμη(νον) τὴν ἐπὶ στρ(ατηγοῦ) [δεῖνα, ἡ δεῖνα]
Ἀμύντου, ἡ φαμένη ἀπηλε[υ]-
θερῶσται καὶ δεδωκυῖα τῇ πόλ(ει) [τὰ ἐκ τοῦ]
νό[μου] (δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ). Μη(νὸς) Φυλλικοῦ Νίκη [ἀπὸ Ἀρ]-
ίστωνος τοῦ Κοΐντου, Σοδ[ο- - - - - - - - - - - - - - -]
Νίκη

(β) Πρείμου τοῦ ἐπὶ τούτῳ ταμιεύοντος τὴν [δεῖνα ἑξάμηνον]
τὴν ἐπὶ στρατηγοῦ [Φι(?)]λ[οκ]ράτους (ἡ δεῖνα)ς ἡ φαμένη ἀπηλευ[θερῶσθαι]
κ(αὶ) δεδωκυῖα τῇ πόλει τὰ ἐκ τοῦ νό[μου γενόμενα δ(ηνάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

(γ) Μη(νὸς) Λεσχανορίου. Παρασκευὴ ὑπ[ὸ Διοδό?]-
του τοῦ Διοδότου [ἔδωκε τῇ]
πόλει τὰ ἐκ τοῦ νόμ[ου], ταμιεύο[ντος τὴν]
β′ ἑξάμ(ηνον) τὴν ἐπὶ στρ(ατηγοῦ) Γρ(αικηΐου) Πρόκλου [ὁ δεῖνα ὁ φάμε]-
νος ἀπηλευθερῶσθαι καὶ δεδ[ωκὸς τῇ]
πόλ(ε)ι τὰ γεινόμενα αὐτῷ δ(ηνάρια) κβ′ [(ἥμισυ)]
ὑπὸ Εὐπάτρου τοῦ καὶ ΜΟΙΣΚΟΥ(?) τὸ [ἐκ]
[τοῦ νόμου].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 139

post 30 π.Χ. (Kramolisch)· ca. 46/5 π.Χ. (Sekunda)

Jardé, Laurent 1902, 394· *IG* IX 2, 12*

Πρβλ. Daux, de la Coste Messelière 1924, 361 (*SEG* 3, 455)· Μπαμπάκος 1961, 105· Kramolisch 1978, 115· Sekunda 1997, 208 (*SEG* 47, 741)

Ταμιευόντων Νι[- ἐπὶ]
στρατηγοῦ Ἰταλ[οῦ τοῦ Φιλίσκου Γυρτωνίου οἱ ἀπελεύθεροι ἔδωκαν τὸ γινόμε]-
νον κατὰ τὸν νό[μον -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 140

επί Αυγούστου

IG IX 2, 18

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 107–108

[Στρατηγοῦντος] Ἐπικράτους, ταμιευόντων δὲ Λυσι[- - - - - -]
[οἵδε ἀπελευ]θερωθέντες καὶ δόντες τὸ γειν[ό]μενον [- - - - - - -]
…λίας καὶ Εὔπραξις ἀπὸ Σωσάνδρου καὶ Λανίκας. Τρυφ[- - -]
Κέρδων ἀπὸ Νικοβούλου τοῦ Ξενοδόκου. Χρύσιππος Λυ[- - - -]
Ἥρα{ι}ὶς ἀπὸ Ἀρίστωνος τοῦ Ἀρίστωνος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 141

ca. 40 μ.Χ.

IG IX 2, 15

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 106· Kramolisch 1978, 32 σημ. 51

(α) [- - - - - -ἀπ]ὸ [Λ]επτί[να - - - - - - - - - - -] Σωτη[ρ]ὶς Σωκράτης
[- - - - - - - - - - - - -]έλα?ο[ς ξ]ενικ[ῆ]. Ἐπα[φρᾶ]ς Ἀφθόνητος Φιλέρασ-
[τος ἀπὸ - - Σωσ]ικράτης [ἀ]π[ὸ - -] - - νείδου, Φίλιππος ἀπὸ Τειμα-
[- - - - - - - - - - ἀπ]ὸ Μαντιθέου, Ζώπυρος ἀπὸ Κύλλου καὶ Εὐβιότο[υ]
[- - - - - - - - - - ξε]νικῆ(?). Δρακοντὶς ἀπὸ [Ἀμ]ύντου, Σως[ί]βιος ἀπ[ὸ]
[- - - - - - - - - -]ρα ἀπὸ Ἐπαφρᾶ, ΑΙ . ΘΙ . . ΗΟΣ ἀπὸ Ἐπαφρᾶ, Δαμ[- -]
[- - - - - - - - - - -] ἀπὸ Κύλλου καὶ Ε[ὐ]β[ι]ότου, Δωρὶς ἀπὸ Ζωσίμης.
(β) [Ἐπὶ σ]τρατηγοῦν[τος] Φιλίσκου τοῦ Εὐδήμου Ὀνή-
[σιμος(?) - - -]ς Εὔφημο[ς] Ἕ[ρμιπ]πος Τελεσφόρος ἀπὸ Πρα-
[- - - - - - - - - - - -] νεώτε[ρο]ς [ἀπὸ] Ἀντιλόχου Ἑρμογένης ἀπὸ
[- - - - - - - -]πάτρου ξενικῇ. [Ἀρέ]σκουσα ἀπὸ Ἅρμωνος, Φιλημ[ά]-
[τιον, Π]ολυ[- -], Συμφέ[ρων ἀ]πὸ Μελαντάδα, Ἀρχέπολις
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 142

46/7 ή 47/8 μ.Χ.

IG IX 2, 13

Πρβλ. Kroog 1908, 49· Μπαμπάκος 1961, 105· Kramolisch 1975, 342

[- -]
[- - - - - - - - - -μάρχου Σεβα[σ]τήου [τα]-
[μιε]ύοντος οἱ δόντες ἀπελεύθερο[ι τ]ὰ [γι]-
[νόμ]ενα τῆς στηλογραφίας κατὰ τὸν ν[όμον]
[ἀργ]υ[ρ]ίου δεινάρια εἴκοσι δύο ἥμισυ
[ἔτους] σεβαστοῦ ἑβδόμου Καίσαρο[ς]
[Γερμα]νικοῦ Σεβαστοῦ τοῦ καὶ τρι[ακο]-
[σ]τοῦ καὶ ἑβδόμου, στρατηγοῦντο[ς]
[- -]νου τοῦ Ἀριστομένους· Εὔπρα-
[ξις] ἀπὸ Μικκίωνος, [- - - - - -]
[- - - - - - -], Ἀφροδεισία ἀπὸ Νε[ο]-
[β]ούλου, Εὐφρόσυνον ἀπὸ Εὔφρονο[ς],
[- - - - - -]ος ἀπὸ Φίλωνος καὶ Κλεο-
[μ]άχου καὶ Φίλωνος, Τερτία ἀπὸ Φί-
[λωνος], Σωσίκλεια [ἀ]πὸ Ἀρνοφίλου, Ἐπ[ι]-
[γέ]νεια [ἀ]πὸ Κορνηλίου, Δωροθέα ἀ[πὸ]
[- - -]ή[ρ]α καὶ Εὐρυνόμας καὶ Δαμο-
[- -, Κ]αλ[λ]ιστὼ {ν} ἀπὸ Ἀριστομέ-
[ν]ους καὶ Φιλοστράτου καὶ Θρα-
συ[β]ούλου, Εὔκλεια ἀπὸ Ἀγαθο-
κλέους, Ὠφελίων ἀπὸ Ἀκρίωνο[ς]
[κ]αὶ Πολεμάρχου καὶ Ἀκρίωνος,
. Η . Ω(?) ἀπὸ Πολυκράτη[ς] ξ[ε]-
νικῆι
Χρυσᾶς ἀπὸ Μενάνδρου καὶ Μενά-
νδρου καὶ Φιλίππου
[ξε]νικῇ.
[Μ]οιρώ.

Ap. Cr.: στίχ. 9: [Φρ]ύνου τοῦ Ἀριστομένους (Kroog)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 143

53/4 μ.Χ.; (Kramolisch)· 72/3 μ.Χ. (Bouchon)

Jardé, Laurent 1902, 392–394· *IG* IX 2, 14a*

Πρβλ. Αρβανιτόπουλος 1917, 119· Daux, de la Coste Messelière 1924, 361–363 (*SEG* 3, 456)· Μπαμπάκος 1961, 105–106· Kramolisch 1975, 345–346· Kramolisch 1978, 119 σημ. 104· Bouchon 2008a, 470–471 (*BE* 2011, 373· *SEG* 58, 523)

[- - - - - - - - - -] Σωσὼ ἀπὸ Κ[α]λλιφή[μου]
[Ἐ]πιμέλη[α - -] Ἀγαθαμερὶς ἀπὸ Κρατίδα
[οἵδε ἀπελεύθερ]οι τῆς στηλογραφίας
[τὸ ἀργύριον ἔδωκαν] στρατηγοῦντος Μενε-
[κράτους - - - - - - - -] καὶ τρίτου· Καλλὼ ἀπὸ Τι-
[- - - - - - καὶ Καλ]λικρατήας· Ζμάραγδος ἀ-
[πὸ - - - - - - - - - - - - -δ]ώρου ξενικῆ· Ἀττικὴ ἀπὸ
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]σα ἀπὸ Μικκίωνος καὶ
[- - - - - - - - - - - - - - - -]ρου· Καλλίκλεια ἀπὸ Ἀριστο-
[- - - - - - - - - - - - - - - -]κνιζνος(?) ἀπὸ Φιλοστρά-
[του - - - - - - - - - ἀπ]ὸ Νικοῦς· Παράμονος
[ἀπὸ - - - - - - - -]ικία· Πλόκιον ἀπὸ Ἱππάρχου
[- - - - - - - - - - - - - - - -] Σωσινίκα ἀπὸ Κρανοπόλεως
[- - - - - - - - - - - - - - - -]νη ἀπὸ τῶν περὶ Σωσύλαν
[- - - - - - - - - - - - - - - -]ν· Κωτὶς(?) ἀπὸ Πολεμάρχεως
[- - - - - - - - - - - - - - - -]ξένας τῆς Δειφίλου καὶ Δαμαρίστας
[- - - - - - - - - - - - - - - -] Εὐπόρου τοῦ Ἡλιοδώρου ξενικῆ.
[- - - - - - - - - - - - - - - - το]ῦ Εὐπόρου ξενικῆ.
[- - - - - - - - - - - - - - - -] ξενικῆ.

Ap. Cr.:

στίχ. 1–3: [παρὰ τοῦ δεῖνος τοῦ δεῖνος ἐ]πιμελη|[τοῦ τῶν ἀπελευθερικῶν χρημάτων, οἱ δόντες ἀπελεύθερ]οι τῆς στηλογραφίας|[τὰ γινόμενα κτλ.] (Bouchon)

στίχ. 3–5: [ταμιεύοντος τοῦ δεῖνος οἱ δόντες ἀπελεύθερ]οι τῆς στηλογραφίας|[τὰ γινόμενα κατὰ τὸν νόμον δεινάρια κβ<] στρατηγοῦντος Μενε|[κράτους ἔτους ιγ′ τοῦ καὶ τεσσαρακοστοῦ] καὶ τρίτου Κα[λλὼ ἀπὸ Τι] (Kramolisch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 144

επί Φλαβίων

IG IX 2, 19

Πρβλ. Daux, de la Coste Messelière 1924, 365 (*SEG* 3, 458)· Larsen 1953, 89· Μπαμπάκος 1961, 108· Sekunda 1997, 209

[- - - - - - - - - - - - - - -]ου ἐπιμελητοῦ τῶν ἀπελευθερικῶν
[χρημάτων - - - - - - - - - -]υτω ἀπελευθέρων τὸ τῆς στηλογρα-
[φίας - - - στρατηγοῦντ]ος Εὐβιότου· Ἀντιοχὶς ἀπὸ Ἀμύντου
[- - - - - - - - - - - - - ἀπὸ Σ]ωτηρίχου καὶ Εὐφροσύν[ο]υ, Λέων καὶ Δι-
[- - - - - - - ἀπὸ - - - - - - - - Ν]ικηφόρος καὶ Νικηφόρος νεώτερος ἀπὸ
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]ια ἀπὸ Ἀκρίωνος, Ἀριστὼ ἀπὸ Ἀκρίω-
[νος - - - - - - - - - - - - - - - - σ]τρατηγοῦντος Πολυκρίτου· Λέαινα
[ἀπὸ - - - - - - - - - - - - - - - -]ου, Ἀρέσκουσα [ἀ]πὸ Κρατείνου, Λαμ-
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -ἀπ]ὸ Λαδίκας, Εὐέλπιστος ἀπὸ Λύκου,
[- -]ονος, Σωσὼ ἀπὸ Λεονᾶ τοῦ Ἑλένου,
[- ἀπ]ὸ Ἑρμολάου, Ξενοκράτης ἀπὸ Τει-
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - Ἐ]πιγόνη ἀπὸ Δικαιαγόρας καὶ Δημη-
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 145

ca. 130 μ.Χ.

Πάλλης, Πετρόχειλος 2010–2013, 327–341 (*SEG* 369–370)· Bouchon 2015, 172–178 (*SEG* 65, 374)*

latus a

(α) ου Πολυκρ̣[ίτου τ]ὸ ε′· Εὔπραξις ἀπὸ Εὐ-
φράντας καὶ Διονυσίου καὶ Ζωπύρας, ξενικῇ·
Πρεῖμος ἀπὸ Εὐβιότου· Ἡρακλέα ἀπὸ Κρατη-
σιπόλεως· Ἀνείκητος ἀπὸ [Νικ ?]αρίστης <ΤΗΣ>, ξεν(ικῇ), Εὔ-
5 φημος ἀπὸ Ἀμύντα καὶ Πύρρ̣[ου ? · Ν]είκη ἀπὸ Ἀπάτης·
Πρόθυμος ἀπὸ Σωσύλου, ξενικῇ· Ζώσιμος ἀπὸ Ἀ̣-
ριάδνης· Τέρπνος ἀπὸ Ἀριστῶς, Πίστα ἀπὸ Ὠφελίμας, ξε-
νικῇ· Ζώπυρος, Βουτᾶς, Ο [ca.7-8] ΟΣ, Νεικόστρατος, Δι-
όδωρος, Φιλέρως, [ca.5-6 ἀ]π̣ὸ Εὐβιότου· Δρακοντὶς ἀπὸ Σω̣-
(β) 10 τᾶ καὶ Καλλιπόλεω̣[ς. Στρατηγο]ῦντος Γραικηίου Πρόκλου,
Στεφάνιον ἀπὸ Δυμά[ντος ? καὶ ca.5]ΤΑΡΧΟΥ· Βάθυλλος ἀπὸ Πλε[ι]-
στάρχου καὶ Ἐπ̣αφ[ρο]δ̣ε̣ίτου ΚΛ̣Λ̣ [ca.4 ἀ]πὸ Νεικίου· Θάλλος καὶ
Διογᾶς ἀπὸ Λου[κίο]υ, Ὀν[ησίφορο]ος [ἀ]πὸ Σω̣[σάν]δρου καὶ Νεικάρχου·
Ἀριστόκλεια ἀ[πὸ - - ca.7-8 - -]Σ Κέρδων ἀπ[ὸ Ζωπ]ύρου, ξενικῇ· Ἀπολ-
15 λωνία ἀπὸ Δαμέα̣, [Βό]τρυς ἀπὸ Σχολαστικοῦ [τοῦ] καὶ Θηβάδου̣,

latus b

(γ) Εἴδη ἀπὸ Νε̣[ικ]η̣φορίου· στρα-
τηγοῦντος Ἐπαινέτου· Ὠ-
φελίμα ἀπὸ Ἀλαθονείκου,
ξενικῇ· Νεικόπολις ἀπὸ
20 Ἱλάρας· Λυκολέων ἀπὸ Νει-
κοστ̣[ρά]του καὶ Δικεάρχου·
Εὐτυχία ἀπὸ Νείκωνος, ξενι-
κῇ· Κέρδων ἀπὸ Λυ̣[σ]ιμ̣άχου, ξε-
νικῇ· Ἀρκολαμία καὶ [Σ]υμφέρου-
25 σα ἀπὸ Λύκας, ξεν<ι>κῇ· Σωτᾶς ἀπὸ Ἑρ-
μολάου· Δρακοντὶς ἀπὸ Σω-
σάνδρου· Θάλλουσα ἀπὸ Νεικί-
ου· Παρθένα ἀπὸ Π v ετραίου, ξε-
νικῇ· Τρόφιμος ἀπὸ Ἑκτικοῦ· v
30 καὶ ἐξωδίασα Ἑρμολάῳ πρωτο-
στατοῦντι δηνάρια πεντακόσι<α>,
Τειμαρέτῳ γυμνασιαρχοῦν̣-
τι δηνάρια ὀκτακόσια, Πυρ̣-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ρίᾳ γυμνασιαρχοῦντι δηνά[ρι]-
α ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε,
Ἀμύντᾳ Ἀλαθονείκου ΠΡΩΤΟ-
vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 146

ca. 131/2 μ.Χ.

IG IX 2, 16, 21, 22, 56· Bouchon 2009, 399–403 (*BE* 2010, 369· *SEG* 59, 598)*

Πρβλ. Daux, de la Coste Messelière 1924, 363–365 (*SEG* 3, 457)· Charneux 1956, 606 (*SEG* 16, 376)· Μπαμπάκος 1961, 107–109· Kramolisch 1978, 33 σημ. 52

latus a

Ζω(ΐ)λο.υ τοῦ Παρ.α.μόνου τοῦ ἐπιμελητοῦ τῶν
[ἀπελε]υθερικῶν χρημάτων ἀναγραφὴ τῶν δεδω-
[κότ]ω. ν τῇ πόλει τὸ τῆς στηλογραφίας ἀργύρι-
(α) [ον]· στρ(ατηγοῦντος) Γραικκηΐου Προκλου. Σεκοῦνδα (ἀ)πὸ Σώ-
5 - - ξενικῇ. Ἐπαφρὼ ἀπὸ Ἀπάτης καὶ Στρατολάου
καὶ Σωσιπάτρου ξενικῇ. Οἰκονομία Ἐπίτευξις
Ἀβάσκαντος Τυχικὴ Τυχικὴ ἀπὸ Κλείτου τοῦ Πὸ-
λυξένου ἀπελευθέρου ξενικῇ. Μελιτίνη ἀπ. ὸ - -
ρου. Δρακοντὼ καὶ Αὐξίβιος ὁ νεώτερος ἀπὸ Ἀσκλη[πι]-
10 [ά]δου. Στρ(ατηγοῦντος) Φιλίσκου τοῦ Ἀριστονείκου. Ζωΐλα [ἀπὸ]
Ζωσίμου. Ζώσιμος ἀπὸ Συμφερούσης. Τ- -
ἀπὸ Ξένωνος. Πάρδαλις ἀπὸ Στρατονε[ίκου].
(β) Στρ(ατηγοῦντος) Εἰσαγόρου τὸ β′. Εὔρετος ἀπὸ Φιλέρω[τος]
τοῦ καὶ (Λ)εοντίσκου τοῦ Φιλέρωτος ξενικῇ.
15 Λύκος ἀπὸ Ἐλευθερίου. Εὔτυχος ἀπὸ Εὐκάρ-
που. Ζωπύρα ἀπὸ Ἐπαγάθου. Λύκος καὶ Ἀνθέ[α]
ἀπὸ Ἀσκληπιάδου. Θεογένης Ἀντίπατρος
Σωσυβία Μάντα Μάξιμος Παράμονος Νέ-
μεσις Εὐφρόσυνος Λέων Εὐθυμία.

latus b

20 Εὐτυχὶς Εὔτυχος Εὐφροσύνη Εὐτύ[χ-]
Κλεοπάτρα Ἀγάθων Ἀντίγονος Εὐθυμί-
δᾶς Ε. ὔμαχος Εὐφράνωρ Ἀγάθων Μενέ-
δάμος π[ά]ντες ἀπὸ Νεικοστράτου ξενικῇ.
Πρεῖμος ἀπὸ Ἐπιγόνης. Δάμων ἀπὸ Ἀν-
25 δρομένου[ς]. Δορυφόρος ἀπὸ Γεμί[νου]
καὶ Ἐπαγάθο[υ]. Εὔτυχος ἀπὸ Νεικολ.[ά]-
ου τοῦ καὶ Λευκίου ξενικῇ. Καλλιτύχ[η]
(γ) ἀπὸ Σωσάνδρου καὶ Πολυνείκης. Σ[τρ(ατηγοῦντος)]
Κοκκηΐου Λύκου. Ὀνησὼ ἀπὸ Γεμ[ί]-
30 νου. Φίλητος ἀπὸ Θηρῶς ξενικῇ. Σκ. ί.ρ.-
τος ἀπὸ Ξένωνος καὶ Πυρρίου τοῦ [καί?]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ἀντίου καὶ Ἑρμοῦ ξενικῇ. Γεωργὸς ἀπὸ Σ- - - -.

(δ) Στρ(ατηγοῦντος) Ἀριστοφύλου. Λύκος ἀπὸ Ῥουφ[ίω]-
νος ξενικῇ. Σωτήριχος ἀπὸ Μνασέα.

35 Ζώσιμος ὑποδηματάριος ἀπὸ Δαμα-
- -

latus c

-πολεως. τοῖς γυμνασιάρχοις Ἀρι[σ]-
τάνδρῳ Ὀλυμπίχου δηνάρια χείλ[ι]-
α πεντακόσια, Κασσίῳ Ἐπαφρᾷ δη-
νάρια χείλια πεντακόσια εἰς τὴν
40 ἐπισκευὴν τοῦ γυμνασίου. Ἀγα-
θόποδι Ἀγαθόποδος καὶ Λευκίῳ
Τειμοκράτους τοῖς ταμίαι[ς] δην[ά]-
ρια ὀκτακόσια τεσσαράκοντα ἑ-
πτὰ ἥμισυ.

45 Ζωΐλος Παραμόνου ὁ γεγονὼς ἐπιμελητ.[ὴς]
τῶν ἀπελευθερικῶν χρημάτων προσα. ν.[α]-
φέρω καὶ Ἀλέξανδρον Ἀσκληπιάδου [ἀ]-
πελεύθερον ξενικῇ δεδωκότα μοι τὰ τῆ[ς]
στηλογραφίας x κβ′<.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 147

ca. 131/2 μ.Χ.

IG IX 2, 17

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 107

Παρὰ Νεικολάου τοῦ Νει-
[κ]ολάου τοῦ καὶ Λου[κίου] το[ῦ]
ἐπιμελητοῦ τῶν ἀπελε[υ]-
θερικῶν χρημάτων ἀναγρα-
φὴ τῶν δεδωκότων εἰς
τὴν πόλιν τὰ γεινόμενα αὐ-
τοῖς εἰς τὴν στήλην στρα-
τηγοῦντος Ἑλλανοκράτους.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 148

επί Αδριανού

IG IX 2, 20c

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 108

Ζώσιμος ἀπὸ Χαρμίδου Ↄ Φιλάργυρος ἀπὸ Χ[- -]·
στρ(ατηγοῦντος) Τ(ίτου) Α(ἰλίου) Σαβινιανοῦ μη(νὸς) Θεμιστίου· Συμμαχία Εὔκαρ[πος ἀπὸ - -].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 149

3ος αι. μ.Χ. (Πάλλης, Πετρόχειλος)· ca. 130 μ.Χ. (Bouchon)

Πάλλης, Πετρόχειλος 2010–2013, 327–341 (*SEG* 369–370)· Bouchon 2015, 172–178 (*SEG* 65, 374)*

latus a

(α) Σῖμος, Νείκη, Κυπάριον, Κάρπος,
Ζωσίμη, Σωσιπάτρα, Ἐπίγο-
νος, Λέων, Σωσικράτης, Τρόφ[ι]-
μος, Νείκη, Τρυφέρα, Σαμβατίς,
Νείκη, Ἐπαφρόδειτον, Ἐλπίς, Ἐλπὶς
-Ḷ.ΑΙΚΟΣ, Ὀνησιφόρος, Φαῦσ-
τα, πάντες ἀπὸ Δαμαγήτας·
Εὔτυχος, Χαρμύλου υἱός,
ἀπὸ Ἀσκληπιάδου· Ὑμὴν ἀπὸ
Φιλοστράτου· Εὔτακτος,
Χαρμύλου υἱός, ἀπὸ Ἀσκληπι-
άδου· Ἀγαθήμερος ἀπὸ Θεο-
τείμου, ξενικῇ· Μέλισσα ἀ-

latus b

πὸ Εὐφράντα· ν Εὐνοῖς ἀπὸ Ἀριστο-
μένους· Κάλλιστος ὁ πρεσβύτε-
ρος, Λυσίβιος, Λυσίβιος ὁ νεώτερ-
ος, Θάλλουσα, Χαρμύλα, Δημόστρα-
τος, Συμφέρων, Κτησώ, Δημ[έ]ας,
Ἄνθος, Δρακοντίς, Ἀρκολαμία,
Νεικασώ, Κάλλιστος, πάντες ἀπὸ
(β) Ἀσκληπιάδου ξενικῇ. Στρ(ατηγοῦντος) Νεικο-
στράτου· Ζώσιμος, Μύρων, Μόσ-
χος, Ὀνήσιμος, Ἐλπιδηφόρος,
<K>υθερεία, Ζωπύρα, Σωσύβιος,
Ἄρχανδρος, Ἀντίοχος, Λύκος, Εὔ-
ηνος, Εὔπορος, Ἀγήσανδρος

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 150

χωρίς χρονολογία

IG IX 2, 23

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 109

[- - - -] Σωσάνδρου τοῦ Νικοβούλου [- -]
[- - - -]άτων Ἀ[ρ]ισ[το]λ[άου(?) - - - - - -]
[- -] ἀργύριον στρατηγοῦντος Ἀθ[- - - -]
[- -] Ὀν[α]σ[- - - - - - -].ΟΣ[- - - - - - - - - -]
[- -] [Ἀ]ρ[ι]σ[τ- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 151

χωρίς χρονολογία

IG IX 2, 24

[- - - - - - -] ἀπὸ Πετραίου Ἰδ[- - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - ἀ]πὸ Διονυσίου. Στρατηγοῦ[ντος]
[- - ἀπ]ὸ Καλλιστῶς Σωτηρίδας Εἰ[- - - - - - - -]
[ἀπὸ Ν]ικολάου, Κύλλος ἀπὸ Βάσσου [- - - - -]
[- - - - - - ἀπ]ὸ Πλειστάρ[χ]ου, Ἐπ[ίγο]νος [- -]
[- - ἀπὸ] Μνασιμάχας ξε[νι]κ[ῆι]. Π[- - - - - - -]
[- - - - -]τως υτιαιο[υ(?)- - - - - - - - - - - - - - - -]
[-]
[-]
[- ξε]νικῆ
[-]
[-]
PITIO[-]
POY[-]
[- -]ΔII[-]
[- -]Σ[-]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 152

χωρίς χρονολογία

IG IX 2, 25a

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 109

[- - - - - - - - - - - - - - - - -] εἶναι(?) [- -]
[τῷ ταμί]ᾳ Ἀρχέ[ᾳ] στρατη[γοῦν]τος Ἀρ[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[τρ]ισκαιδεκάτῃ Ἀριστοδάμα [ἀ]πὸ Πολυκάρπου τοῦ Ἀκ[ρ- - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 153

χωρίς χρονολογία

IG IX 2, 29

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 110

[- - - - - ἀπὸ] Ἀβρο[ία]ς Σ[- - - - - - - -]
[- - - - -]Κηναῖς ἀπὸ Κυ[- - - - - - - -]
[- - - - -]α νεωτέρου, Δάφνο[ς - - - - - -]
[- - Ἀ]ρκίσων ἀπὸ Βάσσ[ου, - - - - - - -]
[- - - -]υκλέας, Ἐπαφρόδιτ[ος- - - - - - -]
[- - - - -].ατάτου τοῦ Βαλλ[- - - - - - - -]
[- - - - -]άζου(?). Στρατηγο[ῦντος - - - - -]
[Ἀν]δρέου καὶ Τειμοθέ[ου - - - - - - - - - - - -]
[- - - -] ἀπὸ Δαμοδίκας [- - - - - - - - - - - - -]
[ἀπὸ Ν]ικαίας, Δάφνος ἀ[πὸ - - - - - - - - -]
[- - - -] μη ἀπὸ Καλλιστρ[άτ- - - - - - - - - -]
[- - - -]]ος, Πάρδαλις ἀπὸ Σ[- - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - -]ΥΡΟ[- - - -]ΡΗ[- - - - - - - - -]
[-]Υ[- - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]Λ[- - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 154

133/4–150 μ.Χ.

Reilly 1971, 669–673 (*BE* 1973, 238)· Ζάχου-Κοντογιάννη 1989, 214–215 (*SEG* 39, 494)*

Στρ(ατηγοῦντος) [Α(ἰλιανοῦ)?] Φιλίσκου, μη(νὸς) Ἀγαγυλε[ί ?]ου στ΄ ·
[Γ]άειος ὁ ἀπηλευθερωμένος ὑπὸ
[Π]ολυξένου τοῦ Ἀντιόχου Λαρι[σ]αίου Φθι-
[ώτο]υ οἰκοῦντος ἐν Ἐχείνῳ, ἐπὶ τῷ οἰκῖν
5 [οὗ ἂν β]ούληται, ἐδέδωκεν [Τα]λασείνῳ [- - -]
[δεῖνος τῷ ταμίᾳ τῆς πόλεως ἀντὶ τῶν]
[στατήρων ἀργυρίου (δηνάρια) κβ΄ ⟨, ὥστε κτλ.]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 155

133/4–150 μ.Χ.

Reilly 1971, 673–674 (*BE* 1973, 238)· Ζάχου-Κοντογιάννη 1989, 215 (*SEG* 39, 495)*

Στρ(ατηγοῦντος) Δημοκράτους τοῦ Νι-
κοβούλου, μη(νὸς) Θεμιστί-
ου η′· Μνασὼ ἀπηλευ-
θερωμένη ὑπὸ Κ[ρ]ιν[ο]-
[λάου τοῦ Κλεάρχου ?]
[ἔδωκεν κτλ. - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 156

133/4–150 μ.Χ.

Reilly 1971, 674–675 (*BE* 1973, 238)· Ζάχου-Κοντογιάννη 1989, 215–216 (*SEG* 39, 496)*

Στρ(ατηγοῦντος) Ἰ(ουλίου) Ἀμυνάνδρ[ου, μηνὸς δεῖνος numerus· δεῖνα
ὁ ἀπηλευθερω[μένος ὑπὸ δεῖνος καὶ δεῖνος τῶν ?]
[Ἀρι ?]στονείκου ἔδωκ[εν δεῖνι δεῖνος τῷ ταμίᾳ]
[τὰ εἰς τὴν πό]λιν ἀντ[ὶ τῶν στατήρων (δηνάρια) κβ′ ‹, ὥστε κτλ.]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 157

133/4–150 μ.Χ.

Γουναροπούλου 1987, 251–259 (*BE* 1991, 314· *SEG* 36, 543–546)

Πρβλ. Ζάχου-Κοντογιάννη 1989, 210–213

(α) Στρ(ατηγοῦντος) Εἰσαγόρου τὸ δ’, μη(νὸς) Ἀγαγυλίου
ζ’, Σπένδων ἀπηλευθερωμένος
ὑπὸ Κρεινολάου τοῦ Κλεάρχου ἔ-
δωκεν τῇ πόλει τὰ γεινόμενα τῆς ἀ-
πελευθερώσεως ἀντὶ τῶν στατήρων
ἀργυρίου * κβ’ ⟨ τῷ ταμίᾳ τῆς α’ ἑξα-
μήνου Λύκῳ Θεοδότου, ὥσ τε Πολε-
μάρχῳ καὶ Ἀγαθοκλεῖ τοῖς κατὰ πόλιν
ἱερεῦσι καὶ ἀγωνοθέταις τῶν Σεβαστῶν

(β) Στρ(ατηγοῦντος) Εἰσαγόρου τὸ δ’, μη(νὸς) Ἀγαγυλίου ζ’,
Σωτήριχος ἀπηλευθερωμένος ὑπὸ
Κρεινολάου τοῦ Κλεάρχου ἔδωκεν τῇ
πόλει τὰ γεινόμενα τῆς ἀπελευθερώ-
σεως ἀντὶ τῶν στατήρων ἀργυρίου * κβ’ ⟨
τῷ ταμίᾳ τῆς α’ ἑξαμήνου Λύκῳ Θεο-
δότου, ὥς τε Πολεμάρχῳ καὶ Ἀγαθο-
κλεῖ τοῖς κατὰ πόλιν ἱερεῦσι καὶ ἀγωνο-
θέταις τῶν Σεβαστῶν

(γ) Στρ(ατηγοῦντος) Φλαβίου Ἀλεξάνδρου, μη(νὸς) Ἀφρίου κ’, Πλείσταρ-
χος καὶ Εὔτυχος οἱ ἀπηλευθερωμένοι ὑπὸ Τύχης
τῆς Εὐτυχίδου, ἐφ’ ᾧ χρηματίζειν αὐτοὺς Θρασυ-
μάχου τοῦ ὑοῦ αὐτῆς ἀπελευθέρους, ἔδωκεν ἕκα-
στος τὰ ἰς τὴν πόλιν ἀντὶ τῶν στατήρων * κβ’ ⟨ Νεικάρ-
χῳ Θρασυμάχου τῷ ταμίᾳ, ὥστε δοθῆναι Ἀντιπά-
τρῳ Ἀντιπάτρου καὶ Ἀφροδεισίῳ τῷ ὑῷ αὐτοῦ
τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἀγωνοθέταις τῶν Σεβαστῶν

(δ) Στρ(ατηγοῦντος) Πετραίου τοῦ Ἡρακλείδου, μη(νὸς) Ἱπποδρομίου λοιπῶν
πέντε, Ἡδονὴ καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς Διονύσιος καὶ Μνά-
σων καὶ Εὔκαρπος καὶ Στρατόνικος ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς
καὶ Τυχαρὼ οἱ ἀπηλευθερωμένοι ὑπὸ Κτησίππου
τοῦ Τιμοκράτους ἔδωκαν Ὀνησᾷ Λέοντος τῷ ταμί-
ᾳ τῆς πόλεως ἀντὶ τῶν στατήρων ἕκαστος αὐτῶν
ἀργυρίου * εἴκοσι δύο ἥμισον, ὥσ τε Ἐμπεδοξένῳ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Πολεμάρχου καὶ Ζωπύρῳ Εὐνείκου τοῖς ἱερεῦσι
καὶ ἀγωνοθέταις τῶν κατὰ πόλιν Σεβαστῶν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 158

post 125 π.Χ.

SGDI 1451· *IG* IX 2, 74–76· Κουμανούδης 1980, 340–344 (*BE* 1981, 306· *SEG* 30, 531)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 112–113· Kramolisch 1978, 82· · *BE* 1991, 313

latus a

(α) .Η. .ΟΣ[- - - - - - - - ἠλευθερώθη]
[ὑ]πὸ [Δ]αϊμ[- -τοῦ - - ν Μηνὸς]
Γευστοῦ· [- - ἠλευθερώθη ὑπὸ- -]
σωνος [τοῦ- - - - ν Μηνὸς Βουκα]-
5 τίου· Σωσί[- -ἠλευθερώθη ὑπὸ- - - -]
νεος τοῦ Μ[- - - ν Μηνός - - - - - -·]
Εὐαμερία [ἠλευθερώθη ὑπὸ - - - -]
ος τοῦ Ἕρμωνο̣[ς ν Μηνὸς - - - - -]
[κρ]άτης ἠλευθ[ερώθη ὑπὸ - - -τοῦ]
10 Ἀστυφίλου ν Μη[νὸς - - - - - - - - Σα]-
τυρίων ἠλευθερώ[θη ὑπὸ - - - - - - -]
τοῦ Φίλωνος ν Μηνὸς [- - - - - - - - -]
ὶ̣ς ἠλευθερώθη ὑπὸ Ἀρισ[τ- -τοῦ Πο]-
λέμωνος ν Μηνὸς Ἰ̣π̣̣ποδ[ρομίου· Μοσ ?]-
15 χίων ἠλευθερώθη ὑπὸ ΛΛ\ [- - - - -τοῦ]
Ἀπολλοδώρου ν Μ̣ηνὸς [- - - - - - - - - - -]
σῷ̣ ἠλευθερώθη ὑπὸ Προ[- - τοῦ Κρι]-
νολάου ν Μηνὸς Ἀπελλαίου· Στρα[τ- - ὑ]-
πὸ Εὐκράτεος τοῦ Ξενοφῶν[τος ν Μηνὸς Βου]-
20 κατίου· Στρατονίκη ἠλευθερώθη [ὑπὸ- -]
τᾶς Χαύρου συνευδ̣οκέ[οντ]ος ΜΕΙ [- - - -]
ΠΑ. Vacat

latus b

(β) Στραταγέοντος Λέοντος τού[σδε ὁ τα]-
μίας Κλέων Θεύρωνος ἀνέγρα[ψε· μηνὸς]
25 Θριξαλλίου· Ἀπ̣ολλώνιος ἠλ[ευθερώθη ὑπὸ]
Δέξωνος τοῦ Π̣ολύωνος [vacat]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Μηνὸς Θριξαλλίου· Ἀπολλο[- - - - ἠλευθε]-

ρώθη ὑπὸ Σ̣ω̣σ̣ι̣στράτου, [Σω- - - ὑπὸ Ἀγά ?]-

θωνο̣ς̣ ν Μηνὸς Θριξ[αλλίου· - - - - - -]-

30 σιος ἠλευθερώθη ὑπὸ̣ [- - - τοῦ - - -]-

νος ν Μηνὸς [- - - - - - ἠλευθε]-

ρώθη [ὑ]π̣ὸ̣ Με[- - - - τοῦ - - - -]

.ωΝ- - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 159

(α) post 60 π.Χ. (β) ca. 50 π.Χ.

SGDI 1448A–1449· *IG* IX 2, 71–72*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 110–111· Kramolisch 1978, 102–104 (*SEG* 28, 505)

latus a

(α) Στραταγέοντος Ἀγαθάνορος τοῦ [Ε]ὐ[ρυ]δάμαντος Γομφέος, ταμιεύοντ[ος]
[τ]ᾶς πόλιος Σωσι[π]άτρου τοῦ Δάμωνος ἀπελεύθερο[ι] δεδ[ω]κότ[ε]ς [ἐ]ν [τὰ]ν στα[λογρα]-
[φί]αν τοὺς δεκαπέντε στατῆρες· μηνὸς Βωμίου· Νικηφόρος Ἀλεξάνδρου ἀπελεύθερος Ἀπολλωνίδ[α]
τοῦ Λύκου καὶ Θήβας τᾶς Εὐκράτεος· Ἀγάθων Κρ[ιτ]οβούλου ἀπελεύθερος Κριτοβούλου τοῦ Ἀ[ρχ]ελάου καὶ Δικαί[ας]
5 τᾶς Ἐχ[ε]σθένεος· Χρυτταίου· Σωσύλος Πύθωνος καὶ Ἀριστοκλῆς Πύθωνος ἀπελεύθεροι Π[ύθ]ωνος το[ῦ]
Ἀ[ν]τιμάχου· Σωσύλος Σωτέλεος καὶ Διοκλῆς Μηνᾶ ἀπελεύθεροι Εὐκταίου τοῦ [Εὐ]κράτ[εος] καὶ Τ-
[ιμο]νοῦς τᾶς Ἀντάνδρου [- -]ρο[- -]ωπ[- -]οσ[- - -]οσθέν[ε]ος ἀ[πελεύθε]ρο[ς] Βοσ[- - -]νος [- - - - - - -]
σωνος Φι[λη]μάτ[ι]ον Νικηφό[ρ]ου καὶ Νικηφόρος [- -]καλε[- - -]δοτ[ο?]ς .λιτ[- - - - - - - Ἀπολ]-
λωνίδ[α] τοῦ Λύκου καὶ Θή[β]ας τᾶς Εὐκράτεος Παν[τί]ας [- - - - - - - - - - - - - - - - - ἀπὸ Δάμω]-
10 νος τοῦ Δημητρίου καὶ Σ[ω]σιπάτρου τοῦ Δά[μωνος -]-
λα ἀπελεύθερος Ἀμμίας ΤΛΛΑΔΛΑΝ[—]Λ[- -]-
τίμας τᾶς [Θρ]άσωνος· Ἰτων[ί]ο[υ]· [- - - - - - - -]ια ἀπὸ Ξενοῦς τᾶ[ς] Ἡρακλείδα.

latus b

(β) [Στραταγ]έοντο[ς] Ἰσαγόρα τοῦ Νυσάνδρου Λαρεισ[αίου, ταμιεύ]-
[οντος τᾶς] π{ι}όλιος Πυλάδα τοῦ Νικασ[ιβ]ού[λ]ου ἀπελεύθερο[ι]
15 [δεδωκότες] ἐν [τὰ]ν [σ]τάλαν τοὺς δεκαπέντε στατῆρας· Βωμ[ίου]·
[- - - - - - - - - - - - - - -] Φίλωνος τοῦ Δάμωνος· Ἀρέου· Νίκα[νδ]ρος Ἰσ[- - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]ίου [τοῦ Μ]ην[ο]δ[ώρ]ου, Νικασίας Λέοντος, Βι[- - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]καλα? [Ἴ]Ηρωνος καὶ Δαμάρχας τᾶς Ἀρίστωνος
[- - - - - - - - -]ου Λέοντος· Χρυτταίου· Βάκχιος Βακχίου ὑπὸ
20 [- - - - - - - - -]του τοῦ Ἀριστονίκου καὶ Ἀριστονίκου τοῦ
[- - - - - - - - -]του· Ἱπποδρομίου· Νίκα Νίκωνος Θεοδώρου [τοῦ]
[- - - - - - - - -]έου ἀπελευθέρα· [Τ]ρα[γ]ίου· Ἰσαγόρας Ἀμωμή[του]
[- - - - - - - - -]υλου τοῦ Πυλάδα κα[ὶ Π]υλάδα τοῦ Νικασιβού[λου]
[- - - - - - - - -]ς Ἀρχικλέος Ἀρχικλέος τοῦ Κλεομέδοντος [- - - -]
25 [Σωσ]άνδρου καὶ Ῥοῦφα Σωσάνδρου· Πολέμαρ[χος]
[Σωσ]άνδρου καὶ Κρατ[ί]στας [τᾶς] Σω[σά]ν[δρ]ου· Πανάμου·
[Σωσίπ?]ατρο[ς] Δάμωνος τοῦ Δημητρίου καὶ Σωσι[πά]-
[τρου τοῦ Δά]μωνος.

Ap. Cr.:

στίχ. 11–12: [Σω]|τίμας τᾶς [Θρ]άσωνος

(Kramolisch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 160

Ρωμαϊκή περίοδος

IG IX 2, 78b

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 113

[Ἀφρο]δεισίου τοῦ Σω-
[τάδ]ο[υ]ς ὁ ἀπελεύθε-
[ρος ἔδω]κε τῇ πό(λει) τὰ κβ<′ (δηνάρια) στρ(ατηγοῦντος)
[- - - - Ἀ]πολλωνίου Ζ[η- - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 161

(α–γ) 15/4 π.Χ.· 20/19 π.Χ. (Kramolisch)· (δ–ε) 14/3 π.Χ.· 19/8 π.Χ. (Kramolisch)· 23 μ.Χ. (Bouchon) (στ–ι) επί Αυγούστου

IG IX 2, 1296· Αρβανιτόπουλος 1913β, 173–174· Woodward 1913, 326–328· Αρβανιτόπουλος 1923, 126–132 (361–362)* [στίχ. 33–64]· Κουγέας 1945–1947, 110–111 (*McDevitt* 1095)* [στίχ. 1–33]

Πρβλ. Arvanitopoulos 1914, 34· Μπαμπάκος 1961, 224–227, 230–233· Kramolisch 1975, 341 σημ. 11· Helly 1976, 143–147 (*SEG* 26, 644)· Kramolisch 1978, 133· Lucas 1997, 98–99 (46)· Bouchon 2008a, 452

latus a

(α) Ἔτους τρισκαιδεκάτου [στρατηγοῦν]τος Πολυξένου
μηνὸς [- -] ἡγεμονεύοντος
τῆς πόλεως Σωπάτρου [τοῦ Σωπάτρου] Ἀφροδεισία
ἡ ἀπελευθερωθεῖσα [ὑπὸ] Δικαίου [- - - - - - - - - - - - -]
5 [- - - - - -] διεπείσθη(;) ὑπὸ Πεταλοῦ [τοῦ Ἀμύντου(;)]
ἔδωκε τῇ πόλει τὰ γεινόμενα [δ(ηνάρια) κβ′ ὀ(βολοὺς) δ′].
(β) Ἔτους τρισκαιδεκάτου σεβαστοῦ στρατηγοῦντος
Πολυξένου μηνὸς Λεσχα<ν>ορίου ὀγδόῃ ταμιεύ-
οντος τῆς πόλεως Σωπάτρου τοῦ Σωπάτρου Μέ-
10 νανδρος ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Λέοντος τοῦ Θεο-
δώρου ἀπολυθεὶς τῆς παραμονῆς ὑπὸ Νάσω-
νος(;) τοῦ Εὐμήλου ἔδωκε τῇ πόλει δ(ηνάρια) κβ′ ὀ(βολοὺς) δ′.
(γ) Ἔτους τρισκαιδεκάτου σεβαστοῦ στρατηγοῦντος
Πολυξένου μηνὸς Ἀγαγυλίου δεκάτῃ ταμιεύοντος
15 τῆς πόλεως Ἀμύντου τοῦ Ἱπποστράτου Εὐτύχα
ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Πεταλοῦ τοῦ Ἀμύντου
ἔδωκεν τῇ πόλει τὰ γεινόμενα δ(ηνάρια) κβ′ ὀ(βολοὺς) δ′.
(δ) Ἔτους τεσσαρεσκαιδεκάτου σεβαστοῦ στρα-
τηγοῦντος Ἀπολλοδώρου μηνὸς Ἀπολλωνίου
20 τρίτῃ ταμιεύοντος τῆς πόλεως Παυσανίου τοῦ
Ἀριστάνδρου Σωσύλα ἡ ἀπελευθερωθεῖσα [ὑπὸ]
Ἀγαθονίκου τοῦ Ἁρμοδίου Σεβαστήου Λαρισσαίου
ὄντος ἐν Δολίχῃ δωρεὰν(;) ξενικῇ ἔδωκε τῇ πό-
λει τὰ γεινόμενα δ(ηνάρια) κβ′ ὀ(βολοὺς) δ′.
(ε) 25 Ἔτους τεσσαρεσκαιδεκάτου σεβαστοῦ στρατη-
γοῦντος Ἀπολλοδώρου [μηνὸς] ἐνβολίμου δεκά-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τῃ Ἀριστοτέλης Δημοχάρου καὶ Ἀδέα Φιλώτου
ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ Δημοχάρης Ἀριστοτέλους ὁ υἱὸς
αὐτῶν Σεβάστηοι Ζωσίμην τὴν ἑαυτῶν οἰκέτιδα
γεγονυῖαν εὐάρεστον ἀφῆκαν ἐλευθέραν δωρεὰν
μὴ πείπτουσαν ὑπὸ τούτων ἀπελευθέρως
υμ(;) οὐδ' ἑτέρῳ μηθενὶ κατὰ μηθένα τρόπον
ἔδωκε τῇ πόλει τὰ γεινόμενα δ(ηνάρια) κβ′ ὀ(βολοὺς) δ′.

latus b

(στ) [Ταμιευόντων Ἀρναγόρου τοῦ δεῖνος καὶ]
[δεῖνος τοῦ Θ]εο[δώρου, τὸν ἐνιαυτόν, τὸν ἐπὶ στρα]-
[τηγοῦ] Ἡγησ[ίου· αἱ ἀπελευθερωθεῖσαι δεῖνα]
[- - - - -]ου καὶ Ν[ε- - - - - - δεῖνος ὑπὸ δεῖνος μ]ε̣-
[τὰ τῶ]ν̣ τέκνων αὐτ[ῶν· ἔδωκαν τῆι πόλει ἑκατέρα τὰ γι]-
[νόμε]ν̣α δεινάρια κ[β′] ὀβ[ο(λοὺς) δ′].
(ζ) [Ταμ]ιευόντων Ἀρναγ[όρου τοῦ δεῖνος καὶ δεῖνος]
[τ]οῦ Θεοδώρου, τὸν ἐνια[υτόν, τὸν ἐπὶ στρατηγοῦ Ἡγησί]-
[ο]υ· Ἑ[ρ]μ[α]ίου δωδεκάτῃ· [Ἀ- - - - - - - - -, ὁ ἀπελευθερω]-
[θ]εὶς ὑπὸ Λέοντος τοῦ Ἀν[τ- - - - - - - -, ἔδωκε τῆι πόλει τὰ]
[γ]εινόμενα δεινάρια [κβ′], ὀ[βο(λοὺς) δ′].
(η) Ταμιευόντων Ἀρναγό[ρου τοῦ δεῖνος καὶ δεῖνος]
τοῦ Θεοδώρου, τὸν ἐ[ν]ια[υτόν, τὸν ἐπὶ στρατηγοῦ Ἡγη]-
[σ]ίου· Λεσχανορίου λοιπῶ[ν - - -· δεῖνα, ἡ]
ἀπελευ[θ]ερωθεῖσα ὑπὸ Μ[ελεάγρου τοῦ Παυσανίου καὶ]
{τοῦ} Παυσανίου τοῦ Μελεάγ[ρου, ἔδωκε τῆι πόλει]
τὰ γεινόμενα δεινάρια κβ′, δ′.
(θ) Ταμιε[υό]ντων Αὐτοβούλου τοῦ Π[- - - - -καὶ δεῖνος τοῦ]
[Ξ]ενολάου, τὸν ἐνιαυτόν, τὸν ἐπὶ στρατ[ηγοῦ Θεμιστογέ]-
ν̣ους· [Θυ]μιλώ, ἡ ἀπελευθερω[θ]εῖσα ὑ[πὸ δεῖνος τοῦ Ἀ]-
[λ]εξά[νδ]ρο<υ> <καὶ> Ὑ<π>α<τ>ίας τῆς Παυσανίου {καὶ} [μετὰ δεῖνος καὶ Ἀρχ]-
[ε]πό[λ]ε[ω]ς τῶν τέκνων μου· ἔδωκεν [τῆι πόλει ὑπὲρ ἑκα]-
τέρων {[δ]εινάρια} <στατῆρας> ιε′.
(ι) Τα[μ]ιευόντων [Λ]εωνίδου [τοῦ δεῖνος καὶ Ἀρ]-
ν̣ά{ι}γου τοῦ Διομήδους, τὸν ἐ[νιαυτόν, τὸν ἐπὶ]
[στρ]ατηγοῦ Εὐρυδάμα[ν]τος· [μηνὸς - - - - - - -]
ου ὀγδόῃ· Ἀ[μ]ύντα[ς], ὁ ἀπελ[ευθερωθεὶς]
[ὑ]πὸ Δρεβελάου τοῦ Εὐδή[μου, Δρεβελάου τοῦ]
[Ἀ]ξο[δά]σου καὶ Εὐδήμου καὶ Ἀ[ξοδάσου]
[τῶ]ν Δρεβελάου, ἔδωκεν τῇ πόλ[ει τὰ γινόμενα]
[δ]εινάρια κβ′, ὀβο(λοὺς) δ′.

Ap. Cr.:

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στίχ. 30–33: γεγονυῖαν εὐάρεστον ἀφῆκαν ἐλευθέραν δωρεὰν|μὴ πείπτουσαν ὑπὸ τοὺ<ς> τῶν ἀπελευθέρω<ν>|[ν]όμους ἑτέρῳ μηθενὶ κατὰ μηθένα τρόπον· ἔδῳκε|[δὲ καὶ] τῇ πόλει τὰ γεινόμενα δ(ηνάρια) κβ′ ὀ(βολοὺς) δ′

(Helly)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 162

2ος αι. μ.Χ.

IG IX 2, 1301· Αρβανιτόπουλος 1913β, 176–178· Αρβανιτόπουλος 1923, 132–134 (363–364)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 227–229· Kramolisch 1978, 112 σημ. 47 (*SEG* 28, 505)

latus a

(α) [δεῖνα - - - - - , ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ]
[δεῖνος τοῦ Ζω]πύρου, ἔδωκεν τῇ [πό]-
[λει τὰ γινόμενα] δη(νάρια) κβ′ [(ἥμισυ)].
(β) [Ταμιεύοντος τῆς πό]λεω[ς Φ]ιλ[οξ]ένου τοῦ Εὐδ-
[ήμου· στρ(ατηγοῦντος) Δ]άμ[ω]ν[ος;]· οἱ ἀπελε[υ]θερω[θέ]ντ[ες] ὑπ[ὸ]
5 [- - - - - - - - - - - - -]νι[- - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - δεῖνα Ἡρ]α[κ]λείδ[ο]υ, Π[ι]ερί-
[ων δεῖνος -]

latus b

(γ) [Ταμι]εύοντος τῆς [πό]λεως Ἡρα-
[κ]λεί[δ]ου τοῦ Ἑλλανο[κ]ράτου· στρ(ατηγοῦντος) Πρώ(του)· μη-
10 [ν]ὸ[ς] Εἰτ[ω](νίου) ἐννεακαιδεκάτῃ· Πίστος, ὁ [ἀπ]ελευθε-
[ρωθεὶς κατ]ὰ δι[α]θήκην ὑπὸ Φιλοξένου <τοῦ> Εὐδ[ή]μο[υ]
[καὶ Εὐδήμου τοῦ] Φιλ[οξ]ένου, ἔδωκε τ[ῇ]
[πόλει δη](νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

Ap. Cr.:

στίχ. 11: κατ᾽ εἰσποί]ησιν

(Kramolisch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 163

(α) τέλη 1ου αι. π.Χ. (β) ca. 25 π.Χ.· post 27 π.Χ. (Kramolisch) (γ) α΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (δ) επί Τιβερίου; (ε) 45/46 μ.Χ.· επί Αυγούστου (Kramolisch)

IG IX 2, 1040b–d· Helly, *Gonnoi* II 114–115, 122–123, 127*

Πρβλ. Rensch 1908, 82· Μπαμπάκος 1961, 155–156· Kramolisch 1978, 42 σημ. 103, 129 σημ. 46 (*SEG* 28, 505)

latus a

(α) [Ταμ(ιεύοντος) Δ]ημοκράτ[ους]
[τοῦ - - -]ου ἐν στρατ[ηγῷ _5-8_]
[ὁ ἀπελε]υθερωθεὶς ἐπ᾽ α[ὐτοῦ ..7-8…]
Μ.ΛΣ…ΝΛ τοῦ Εὐηθί[δου _ _ _14_ _ _]
5 ξενικῇ ἔδωκεν τὸ γεινόμενον δ(ηνάρια) [ΚΒ<΄].
(β) Ταγευόντων τῆς πόλεως τὸν ἐνι-
αυτὸν τὸν ἐπὶ στρατηγοῦ Εὐρυδάμαν-
τος τοῦ Ἀνδροσθένους, Ἀντιφίλου τοῦ Σωκρά-
τους, Ἀντιγόνου τοῦ Μενεκράτους, Ἀσκληπιά-
10 δου τοῦ Ἀριστοκράτους· ὁ ἀπελευθερωθεὶς ἐπ᾽ αὐ-
τῶν Ἀπολλώνιος ὑπό τε Δημοκράτους καὶ Μνη-
σιλόχου τῶν Θεοδώρου καὶ ὑπὸ Ὀρθοπόλεως τῆ[ς]
Δικαιοκράτους, τῆς μητρὸς καὶ ἐπιτρόπου Θεοδ[ώ]-
ρου καὶ Κασσάνδρας τῶν Ἐπινείκου ἔδωκεν [τὸ]
15 γεινόμενον εἰς τὴν π(όλιν) δ(ηνάρια) ΚΒ<΄.
(γ) Ταγευόντ[ω]ν Ἀσκληπι[ά]-
δου τοῦ Ἐπιμένου[ς, Νι]-
κοδήμου τοῦ Ἀ̣ρ̣ι̣σ̣[τίω]-
[νος], Βίλλο̣υ̣ - - - - - - - -

latus b

(δ) 20 Ταμιεύ[ον]-
τος τῆ[ς]
πόλεως
Ἀσκληπι-
άδ(ου) Ἀρισ-
25 τοκράτου
τὸν ἐνιαυ-
τὸν τὸν ἐ-
πὶ στρατη-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

γοῦ Εὐφρο-
νίου ἡ ἀπε-
[λ]ευθ(ερωθ)ῖσα ὑπὸ
[Ἀ]ντιγόνου
[κ]αὶ Φιλοξέ-
[νου τῶ]ι Στ[ρ]-
[ατονίκου]
- - - - - - - -

latus c

Ταμιεύον-
τος τῆς π-
όλεως Στ-
ρατονείκο-
υ τοῦ Φιλοξ-
ένου τὸν
ἐνιαυτὸν
τὸν ἐπὶ στ-
ρατηγοῦ Σ-
ωσάνδρ(ο)υ τ-
οῦ Ἀριστον-
όου· ὁ ἀπελ-
ευθερωθε-
ὶς ὑπὸ Θέρμ-
ωνος καὶ Σ-
ωτηρίχου
καὶ Ἀδύμο-
υ τῶν Πτ[ο]-
λε(μ)αίου Ἀ[γ]-
άθων ἔδ-
ωκεν τ[ὸ]
γεινόμ[ε]-
[ν]ον τῇ
[πό]λει
[δ(ηνάρια) ΚΒ<′].

Ap. Cr.

στίχ. 50–51: Ὅπ̣λ̣|ωνος

(Kramolisch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 164

(α) ca. 10 π.Χ.; (β) ante 14 μ.Χ. (γ) post 12 π.Χ. (δ) α΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (ε) 45/6 μ.Χ.· επί Αυγούστου (Kramolisch) (στ, θ–ια) επί Φλαβίων (ζ) β΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (η) post 45/6 μ.Χ.

IG IX 2, 1042 I–III· Helly, *Gonnoi* II 117–119, 121, 126, 128, 133, 137–140*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 157–159· Kramolisch 1978, 29, 37–38, 42, 103, 117–118, 161· Bouchon 2008a, 438 (*BE* 2011, 370· *SEG* 58, 514)

latus a

(α) [Ταγευόντων τῆς πόλεως]
[τῶν περὶ - - - - - - - - - - - -]
[τὸν ἐνιαυτὸν τὸν] ἐπὶ σ-
τρατηγοῦ Εὐρυδάμαντ-
ος τοῦ Ἀγαθάνορος· οἱ ἀπη-
λευθερωμένοι καὶ δεδω-
κότες τῇ πόλει τὰ γεινόμ-
ενα τῆς ἀπελευθερώσεω-
ς αὐτῶν δεινάρια εἴκοσι
δύο ἥμυσυ. Πανήμου· Ῥοῦφ-
α καὶ Κλείταρχος ὑπὸ Λυσιμά-
χου τοῦ Πτολεμαίου Βεροιαίο-
υ ἀφέωκεν αὐτὰ ἐλεύθερα ξ-
(ε)νικῇ. Ἀγαγυλίου· Δαζέτα ὑπὸ
Ἀσκληπιάδου τοῦ Γλαύκου. Ἀ-
φρίου· Εὐφράντα ὑπὸ Δημοκρά-
τους καὶ Μνησιλόχου τῶν Θε-
οδώρου καὶ Θεοδώρου καὶ Κασ-
σάνδρας τῶν Ἐπινίκου. Ἱππ-
οδρομίου· Εὐφράντα καὶ Ἑρμιό-
νη ὑπὸ Στρατονίκου τοῦ Φιλοξέν-
ου.
(β) ΟΥ. vac. Ταγευόντων τῆς πόλεως τῶν περὶ Θεόδωρον |Ἐπινείκου|
ταγῶν τὸν ἐνιαυτὸν τὸν ἐπὶ στρατηγοῦ Σωσάνδρου κατὰ
τὸ Καίσαρος κρῖμα· μηνὸς Θεμιστίου ἐνάτῃ· Ῥουφίων
ὁ ἀπηλευθερωθεὶς ὑπὸ Ἀρχεπόλεως τῆς Με-
νεδήμου ξενικῇ ἔδωκεν τὸ γεινόμενον τῇ
πόλει· ὁμοίως δὲ καὶ Φιλημάτιον Ὄπλωνος
vac. καὶ Σωτηρίχου καὶ Ἀδύμου ἀπ(ελ)ευθέρα.
(γ) Στρατηγοῦντος Πετραίου τὸ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

δεύτερον· Κέρδων ὁ ἀπελευ-
θερωθεὶς ὑπὸ Γλαύκου τοῦ Ἀσ-
κληπιάδου ἔδωκεν τὸ γεινό-
μενον τῇ πόλει Ἀριστίωνι Γλαύ-
κου τῷ ταγῷ.
(δ) Στρατηγοῦντος Κρίτωνος, μηνὸς Ἰτωνίου
ἑβδόμῃ· Σακοῦνδα ἡ ἀπελευθερω-
θεῖσα ὑπὸ Ζωίλου ἔδωκεν τὰ γει-
νόμενα τῇ πόλει τοῖς περὶ Νικόδη-
μον ταγοῖς.
(ε) Στρατηγοῦντος Σωσάνδρου· μηνὸς Ὁ-
μολῴου δεκάτῃ. Ζωίλος ὁ ἀ-
πελευθερωθεὶς ὑπὸ Ζωί-
λου ἔδωκεν τὸ γεινόμε-
νον <ον> τῇ πόλει τοῖς περὶ
Ἀντίγον(ον) ταγοῖς.

latus b

(στ) Ταγευόντων τῆς πόλε<σ>ως Σωσιπόλεως τοῦ Σωκράτους, Σωσιπόλ(ε)ως τοῦ Μενεκράτους, Ἀριστοκλέους τοῦ Ἀριστίωνος, ταμιεύοντος Πτολεμαίου τοῦ Ὅπλ(ω)νο[ς], καθ' ὑοπο[ί]-αν δὲ Νικάρχου, τὸν ἐνιαυτὸν (τὸν) ἐπὶ στρατηγῷ Ἀριστοφύλῳ τὸ δεύτερον, μηνὸς ἐμβολί-[μ]ου νουμ(η)νίᾳ· οἱ ἀπελευθ(ε)ρωθέντες ξενικῇ ὑπὸ Σωκράτου τοῦ Ἀριστοκράτου, φύσι δὲ [Ἀπ]ολλωνίου ἔδωκαν τὰ ἰς τὴν πόλιν τὰ γινόμενα, Δινυσία, Ῥοδία, Ἀνδρόμαχος,
- - - - - - - - -Σ, Ἱλαρός, Εὔτακτος, Μένανδρος· ὡσαύτως ἔδωκαν κὲ Γλαυκίας κὲ Τύραν|νος.
(ζ) [Ταγευόντω]ν τῶν περὶ Ἀριστίωνα, ἔδωκεν τὸ γεινόμενον τῇ πόλει Νικόπολις ἡ ἀπελευθερωθῖσα [ὑπὸ Πτολεμαίου?] [τοῦ] Ὅπλωνος.

latus c

(η) [Ταμιεύον]-
τος [τῆς πό]-
λεω̣[ς Ἀσκλη]-
πιάδ̣[ου τοῦ]
Γλαύ[κου τ]-
ὸν ἐνια̣[υτ]-
ὸν τὸν ἐ[πὶ]
στρατηγ[οῦ]
Ἀριστοκράτ-
ου· μηνὸς Ἰ[π]-
ποδρομίο[υ]
πεντεκαι-
δεκάτῃ Παρ-
μενίων ὁ ἀ-
πελευθερ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ωθεὶς ὑπὸ Ὅ-
πλωνος τ-
οῦ Πτολεμ-
αίου ἔδω-
κε τῇ πόλει
τὰ γεινόμε-
να τῇ πόλει
δηνάρια
ΚΒ ὀ(βολοὺς).
(θ) Ταμιεύοντο-
ς τῆς πόλε[ω]ς
Πτολεμαίου, στ-
ρατη<τη>γοῦ(ντος) Κ̣(λαυδίου) Ἀρισ-
τοφύλου· ἡ ἀπε-
λευθερωθεῖ-
σα ὑπὸ Νικο-
δήμου καὶ
Ἀριστίωνος
ἔδωκεν
τὸ γεινόμε-
νον εἰς τὴν
πόλιν, Ὁμο-
λῴου νου-
μηνίᾳ.
(ι) Ταμιεύον-
τος τῆς <πολ>
πόλεως τὸν
ἐνιαυτὸν τὸν
ἐπὶ στρατη-
γοῦ Κλεομα-
χίδου, Θεοδ-
δώρου τοῦ Ἐ-
πινίκου· ἡ ἀ-
πελευθε-
ρ<θερ>ωθεῖ-
σα Σωτηρὶς
ὑπὸ Ὅπλωνος
καὶ τῶν Σωτη-
ρίχου τέκνω-
ν vac.
ἔδωκεν τὸ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

γεινόμεν-
ον τῇ πόλει
[δ(ηνάρια) Κ]Β(<′).
(ια) ….Σύρα ἔδωκ-
εν τὰ γινό-
μενα τῇ πόλ-
ε[ι ἐ]ν στρατηγῷ
Ἀριστοφύλῳ τ-
[ὸ] δεύτερ[ον].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 165

(α) τέλη εποχής Αυγούστου; (β) α΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (γ) β΄ μισό 1ου αι. μ.Χ.· επί Αυγούστου/Τιβερίου (Kramolisch) (δ) 42/3 μ.Χ.;

IG IX 2, 1044a, c–e· Helly, *Gonnoi* II 120, 124–125, 132*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 160· Kramolisch 1978, 43

latus a

(α) Ταγευόν-
των τῆς πόλεως Στράτ[ωνος]
[τ]οῦ Ἀντιγόνου, Ἀριστίωνος τ[ο]-
[ῦ] Γλαύκου, Μακεδόνος τοῦ Βί[ω]-
[ν]ος· Λέαινα ἡ ἀπελευθερωθῖσ-
[α] ὑπὸ Νικοβούλο -vac.- υ τῆς παραμο-
[ν]ῆς ἔδωκεν -vac.- τῇ πόλι τὰ γινό-
μεν-
α δ(ηνάρια) ΚΒ<′.
(β) Ταγευόντων τῆς πό-
λεως τὸν ἐνιαυτὸν
τὸν ἐπὶ
στρατηγοῦ Ἑρμίου
Πτολεμαίου τ̣ο̣[ῦ - - -]
..υλίου, .ΣΙΙ…
.. Ἀριστίωνος Λ..ΛΟ…
[ἀ]πελευθερωθεῖσα Ἀ-
[… ὑπὸ] Ὄπλωνος τ[οῦ …]
…… ἔδωκε τὰ [γι]-
νόμ[ενα δ(ηνάρια) ΚΒ]<′ τῇ πόλει.

latus b

(γ) Ταγευόν-
των τῆ-
ς πόλε-
ως, στρ-
ατηγο-
ῦντος
Ἄρμων-
ος, Εὐδό-
ξου τοῦ
Ἐπινίκ-
ου· Θεσσ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[α]λία (ἀ)πὸ

[Κο?]ιράνο-

[υ τοῦ - - -]

latus c

(δ) 35 Ταγ[ευ]-

όντ[ω]-

ν τῆ[ς]

πό[λε]-

[ω]ς τὸ-

40 [ν] ἐνι-

[α]υτὸ[ν]

ἐπὶ σ[τ]-

ρατη[γο]-

ῦ Δικ[α]-

45 [ί]ου Ε..

…Θ..

δ(ηνάρια) ΚΒ<′.

- - - - - - - - -

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 166

(α) επί Νέρωνα (β) 12/11 π.Χ.· 13/12 π.Χ. (Kramolisch)· 8/7 π.Χ. (Ζάχου-Κοντογιάννη)· 29 μ.Χ. (Bouchon) (γ, ε) β΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (δ) 2ος αι. μ.Χ.;

Αρβανιτόπουλος 1915, 17–21 (257)· Helly, *Gonnoi* II 116, 129–131, 143*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 160–161· Kramolisch 1978, 133· Ζάχου-Κοντογιάννη 2000, 145–149· Bouchon 2008a, 452 (*BE* 2011, 370· *SEG* 58, 514)

latus a/d

(α) [Ταμ]ιευόντων τὸν ἐν-
[ι]αυτὸν Νικάνδρου τοῦ Ἀριστί[ω|ν]ος, Δω-
σιθέου τοῦ Μάρκου· Εὐτυχὶς| ἡ ἀπε-
[λ]ευθερωθῖσα ὑπὸ Εὐτυχοῦς| ἐν στρ̣α-
[τηγ]ῷ̣ Ἀριστίωνι ἔδωκεν τῇ| πόλει
| δ(ηνάρια) ΚΒ<΄.

latus b

(β) Ἔτους εἰκόστου σεβαστοῦ,
Ἀ̣πολλοδώρου τὸ β΄· μηνὸς
ἐμβολίμου· ταγευόντων τῶ-
ν περὶ Π[ολύ]στρατον Φίλου <ου̣>
Καλλὼ ἡ ἀπελευθερωθεῖ[σα]
[ύ]π̣ὸ Ἐπιμ̣είνου τοῦ Σ̣[οφοκ]-
λέο[υς] ἔδωκεν τ[ὰ γινό]-
[με]ν̣α̣ τῇ πόλε[ι δ(ηνάρια) ΚΒ<΄].

(γ) Ταγευόντων τῆς πόλε[ως στρατη(γοῦντος) Ἄ]-
[ρ]μωνος τῶν περὶ Ε[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[…] Π̣ατροκλ[εί]δ̣ο̣υ̣ [τοῦ - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - -] Π[ρ]είμ[ου - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - -]Η[- -]

latus c

(δ) Στρατηγ-
οῦντος
Ποσίο̣υ̣
Λύκου τα-
[γ]ευ<όν>των
..μου Ὀν-
- - - - - - -

latus d

(ε) Ταγε-
υ̣όντω-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ν τῆς [π]-
ὁλε[ως]
στρατ-
ηγ[ο]ῦ(ντος)
Ἀρμωνο-
ς Γλαύ-
[κο]υ [το]-
[ῦ - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 167

(α, γ) β΄ μισό 1ου αι. μ.Χ.; (β) επί Φλαβίων· επί Αυγούστου (Kramolisch)

IG IX 2, 1043a–b· Helly, *Gonnoi* II 134–136*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 159· Kramolisch 1978, 158

latus a

(α) [Ταμιεύοντ]ος Ἀπολλωνίδου· Ἀμ-
[μί]α, Ἄκτη ξενικῇ λύσει ‘ἀπελεύθεραι’ ἔδωκαν
τῆι πόλει τὰ γινόμενα ἑκάσστη
δ(ηνάρια) κβ΄ (ἥμισυ).

(β) Ταμιεύοντος τῆς πό-
λεως τὸν ἐνιαυτὸν
τὸν ἐπὶ στρατηγοῦ Σωσι-
πάτρου, Ξενο[κ]ρίτου (τοῦ) [Ν]ε-
ικοκράτου, Πάνφιλος
ὁ ἀπελευθερωθεὶς
[ὑπ]ὸ Νεικοβούλου ξενι-
[κῇ] ἔδωκε τὰ γε[ινόμενα]
[τῇ πόλει δ(ηνάρια) ΚΒ<΄].

latus b

(γ) Ταμιε[ύοντος τὸν ἐνιαυτὸν τ]-
ὸν ἐπὶ σ[τρατηγοῦ - - - - - - - -]
ΤΟΥ ΓΛΙ[- - - - - - - - - - ὁ ἀπελευ]-
θερω[θεὶς ὑπὸ - - - - - - - - - - - - - - -]
ΠΑΤΡΟ[- - - - - - - - - - - - - - - - - - ἔ]-
δωκε [τῇ πόλει τὸ γεινόμεν]-
ον ἐκ τ[οῦ νόμου δ(ηνάρια) εἴ]-
κοσι δ[ύο ἥμυσυ].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 168

(α–β) επί Φλαβίων

IG IX 2, 1041b–c· Helly, *Gonnoi* II 141–142*

Πρβλ. Larsen 1953, 86–90· Μπαμπάκος 1961, 156–157· Kramolisch 1978, 125 σημ. 10· Sekunda 1997, 214–216

latus a

(α) Ταμιεύοντος τῆς πόλεο[ς τὸν ἐνιαυτὸν τὸν]
ἐπὶ στρατηγοῦ Κύλλου, Εὐβιό[του τοῦ - - -]
τρου· ἡ ἀπελε(υθε)ρωθῖσα Σαλβία ὑπὸ [- -ο]-
υ ἔδωκεν τὰ γινόμενα τῇ πό[λει]
5 δ(ηνάρια) ΚΒ<′.

latus b

(β) [Τ]αμιεύοντος {γος} τῆς πόλεως τὸν
εἰνιαυ(τὸν) [Ξε]νοκρίτο(υ) Νικοκράτου, στρατ-
ηγοῦντος Κύλλου γ′· ὁ ἀπελευθερω-
θὶ[ς] ὑπὸ Ἀσία Στρατόνικος ἔδωκε τῇ πό-
10 λει [δ(ηνάρια) Κ]Β<′.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 169

(α–δ) επί Τιβερίου (ε) β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (Helly)· β΄ μισό 1ου αι. π.Χ. (Kramolisch)

Αρβανιτόπουλος 1913β, 181–182· Αρβανιτόπουλος 1923, 150–153 [382–383] (*McDevitt* 1057, 1096)* [latus a]· Helly 1976, 147–149 (*BE* 1977, 253· *SEG* 26, 670)* [latus b]
Πρβλ. Hatzfeld 1911, 240· Arvanitopoulos 1914, 23–24· Larsen 1953, 88–89· Μπαμπάκος 1961, 187–189, 229–230· Babacos 1962, 499–500 (*SEG* 23, 462)· Kramolisch 1978, 75–77 (*SEG* 28, 513)· Sekunda 1997, 213

latus a

(α) Τ[αμ]ιεύοντο[ς τῆς] <πό>[λ]εως Εὐ[β- - - - - - ἐν στρατηγῶι]
[Ἀ]ντιγό[νω· Ἀ]δέ[α] Ν[ικ- - - - - - - - - - - - , αἱ ἀπηλευθερω]-
[μ]έν[αι ὑπὸ δεῖνος -]
[- - - - - -]ο[- -]
(β) 5 [Τ]αμ[ιεύ]ον[τος τ]ῆ[ς] π[όλεως Κλαουΐου Ἀγρίππου;, στρατη]-
[γ]οῦν[τ]ο[ς Ἀν]δρ[ομ]έν[ους, μηνὸς]
[Ἀ]πολλ[ωνίου· Ἀφ]ρο[δ]είτη, ἡ ἀπηλευθερωμέ-
[ν]η ὑπὸ Δ[ι]ονυσίο[υ τοῦ - - - - - - - - - - - - - - - -]
[ο]υ, ἔδωκε τ[ῆι π]όλι τὰ γε[ινόμενα δη(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ)].
(γ) 10 [Τ]αμιεύοντος [τῆς πόλεως τὴν]
[β΄] ἑξάμηνον Εὐφ[- - - - - - - - - -]
ἐν στρ<ατ>ηγῷ Κύλλ[ωι Εὐβιότου]·
Ἀντιγένης ὁ ἀ[πελευθερωθεὶς ὑ]-
πὸ Εὐδήμου τοῦ [Ἀ (Λ) - - - -, ἔδωκεν τῆι πό]-
15 λει τὰ γεινόμενα [δη(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ)].
vacat
(δ) Τ[αμ]ι[ε]ύοντος τῆς [πόλεως τὴν - - - -]
[ἑ]ξάμηνον Ἀντιγ[ένους· μηνὸς]
Ἀγ[αγ]υ[λ]ίου ἑ[βδ]ό[μηι· δεῖνα ὁ ἀπελευ]-
θερ[ω]θ[ε]ὶ[ς ὑπὸ] Κ[λ]είτο[υ, ἔδωκε]
20 [τὰ] γ[ει]νόμενα τῇ [π]όλε[ι δη(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ)].
vacat

latus b

(ε) [Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσαλῶν]
[Πετραίου τοῦ Φιλ]οξενίδου, μη-
[νὸς - - - - - - - - - - - - - - - -]ου εἰκάδι· Εὔτυ-
[χος - - - - - - - - - - - - - - - ὁ πρεσ]βύτερος Ἀλέ-
25 [ξανδρον τὸν ἑαυτοῦ] δουλεῖον παιδά-
[ριον ἀφῆκεν ἀπελεύθε]ρον δωρεὰν κατὰ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[τὸν νόμον· παραμενέτω] δὲ Ἀλέξανδρο[ς]
[παρὰ Εὔτυχον ποιῶν] τὸ ἐπιτασσόμε-
[νον ἕως ἂν ζῇ Εὔτυχ]ος· ὅταν δὲ [τε]-
[λευτήσῃ Εὔτυχος, ἐξέστω Ἀ]λεξάνδρῳ καὶ
[…… οἰκῆσαι] καὶ κτ[η]σ[άσθ]αι
[χρήματα …… κ]αὶ μὴ ὄντι
[…… καὶ] τοῖς κληρονό-
[μοις Εὐτύχου μὴ πί]πτοντι κατὰ
[μηδένα τρόπον ὑπὸ τ]ὸν τῶν ἀπελευ-
[θέρων νόμον· κοινοξεν]οδόκοι ταγὸς Εὐ-
[……]Α, ἰδιοξενοδόκο[ι]
[……]μάχου, Ἀρναῖος
[……]ήδης Ἀρναίου·
[ἔδωκε δὲ καὶ τῇ πό]λει στα(τῆρας) ιε′.

Ap. Cr.:

στίχ. 21–23: [Ἀγαθῇ τύχῃ· Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσαλῶν]|[Πετραίου τοῦ Φιλ]οξενίδου Μη[τρο]|[πολίτου μηνὸς. . .]ου εἰκάδι

(Kramolisch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 170

(α) επί Αυγούστου (β–γ) 18/7 ή 16/5 π.Χ.· 10/1–15/6 μ.Χ. (Bouchon)

IG IX 2, 1273· Αρβανιτόπουλος 1913β, 160· Αρβανιτόπουλος 1923, 148–150 [380–381] (*McDevitt* 1051)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 186, 192–193· Helly 1975, 123· Kramolisch 1978, 128 σημ. 33· Bouchon 2008a, 455–456 (*BE* 2011, 370· *SEG* 58, 514· 522)

latus a

(α) [Ταμιεύοντος τῆς πόλεως δεῖ]-
[νος τοῦ Ἀρισ]τοβ[ο]ύ[λου τὴν δεῖνα]
[ἐξάμηνον, ἐπὶ στρα]τηγοῦ Κ[εφ]άλο[υ· δεῖ]-
[να, ἡ ἀπελευθ]ερωθε[ῖ]σ[α ὑπὸ δεῖ]-
[νος τοῦ - - - - - -]χε[- - - - - - -, ἔδωκε τῆι]
5 [πόλει τὰ γ]εινόμεν[α δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].
[ταμιεύοντος τῆς πόλεως τὴν πρώ]τη[ν ἐξά]-
[μηνον; -]

latus b

(β) [Ἔ]το[υς - Σεβασ]-
[τ]ήου [τ]οῦ Α[ὐτοκράτορος, κατὰ στρα]-
10 [τ]η[γὸ]ν Ξενόδ[ωρον· μηνὸς δεῖνος· τα]-
[μι]ε[υό]ντων τ[ῆ]ς [πόλεως δεῖνος τοῦ δεῖνος]
[καὶ Θεο]δ[ώ]ρο[υ τ]ο[ῦ - - - - - -]
[.αν]ίου· Πα[ρ]μενίων Κ[αλλιστράτου καὶ]
[Παρ]ενα[φί]λα Καλλιστ[ράτου, οἱ ἀ]-
15 [πελ]ε[υ]θ[ερ]ωθέν[τε]ς ὑ[πὸ - - - - - -]
[..ο]ν[ε]ίκης τῆς [Ν]εικ[α- - - - - - - - -],
[Σεβασ]τήας, ἔδωκαν [τῆι πό]-
[λει τὰ γ]ε[ι]ν[ό]μενα ἐ[κ τοῦ]
[νόμου, ἕκασ]τος αὐτῶν [δεινάρια]
20 [κβ′], ὀ(βολοὺς) (τέσσαρας). Ἔτου[ς - - -]
(γ) [Ἔτους - - - - Σεβαστ]ήου, στ[ρ]ατηγο[ῦντος]
[Ξενοδώρου· μ]η[ν]ὸς Θεμι[στίου δεῖ]-
[νι· ταμιευ]όντων [τῆς πόλεως]
[δεῖνος καὶ Θ]εοδ[ώρ]ο[υ τοῦ - - - -]
25 […νίου· δεῖνα, ὁ ἀ]π[ε]λ[ευθερω]-
[θεὶς ὑπὸ δεῖνος - - - - - -]ο[- - - - - - -]

Ap. Cr.:

στίχ. 8–10: ἔτο[υς - - Σεβασ]|τήου τοῦ [- - μετὰ τὸν στρα]τηγὸν Ξενοδ[όκον] (Bouchon)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 171

2ος αι. μ.Χ.

IG IX 2, 1268· Αρβανιτόπουλος 1913β, 154–157· Αρβανιτόπουλος 1923, 153–157 (384–385)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 184–185· Helly 1975, 131· Masson 1980, 110 (*SEG* 30, 530)

latus a

(α) [- - - - - - - - - ἔ]δ[ωκε τῇ πόλει]
[τὰ γιν]όμενα (δηνάρια) [κβ′ (ἥμισυ)].

(β) [Ταμιε]ύοντος τῆς πόλεος τὴ[ν πρώ]-
[την ἐ]ξά[μ]ηνον Κλ[α]ουΐου Ἀγρίππου, σ[τρατη]-
5 [γοῦ]ν[τος] Ἀνδρομένους· μηνὸς Λεσ[χα]-
[νο]ρίου δι. Ζωσὼν Αὐτόβουλος Ξενολ[ά]-
[ο]υ ἀφῆ[κ]εν ἐλευθέραν, δοῦσαν λύτρα, κὲ
τῇ πόλι τὰ γινόμενα δηνάρια κβ′ (ἥμισυ).

(γ) Ταμιεύοντος τῆς πό(λεως) τὴν · α′ · ἐξάμηνον Νε[ι]κάνδρου
10 τοῦ Φιλίσκου, στρ(ατηγοῦντος) Ἐλι]ανοῦ Φιλίσκου· μη(νὸς) Ἀπολλωνίου· Εὐτύχη[ς]
ὁ ἀπελευ<θε>ρωθεὶς ὑπὸ Κασάνδ[ρ]ου τοῦ Εὐθυμίδου, ἔδωκεν
τῇ πό(λει) τὰ γεινόμενα (δηνάρια) [κβ′] (ἥμισυ).

(δ) Ταμιεύοντος τῆς πό(λεως) τὴν δευτέραν ἐξάμ[ηνον]
Εὐδήμου τοῦ Λέοντος, στρα(τηγοῦντος) Εὐδήμου· μηνὸς Λεσχ-
15 [α]ν[ο]ρίου · γ′ · Λεοντίς, ἡ ἀπελευθερωμέ[νη ὑ]-
πὸ Φίλας τῆς Εὐβιότου, ἔδωκεν τῇ πό(λει) τὰ [γινό]-

(ε) μενα (δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ). [Τ]α[μ]ιεύοντος τῆς πό(λεως) τὴν
β ἐξάμηνον Εὐδήμου τοῦ Ἀδαίου, μ(ηνὸς) Λεσχα(νορίου) κ
[σ]τρ(ατηγοῦντος) Ἀργείου· Κέρδων, ὁ ἀπελευθερωθεὶς
20 ὑπὸ Ἀργείου τοῦ Φί[λ]ωνος, ἐπὶ λύτρῳ, ἔδωκεν
[τὰ γ]ινόμενα τῇ π[ό]λει (δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ).

(στ) [Ταμ]ιε[ύ]οντος τῆς πό(λεως) Σ[τρα]ονείκου τοῦ Φιλίππου,
[στρ(ατηγοῦντος) Ἀργε]ίου τ[ὸ] β· μη(νὸς) Ἑρμαίου ζι· Εὐτύχης (καὶ) Ἰσί[ων]
[καὶ δεῖνα καὶ - - - -]τώ, οἱ ἀπελευθερω[θέντες ὑπὸ δεῖνος τοῦ]
25 [δεῖνος, δεῖνος τοῦ Ε]ὐ[φ]όρβου, Εὐτυ[χ- - - - - τοῦ δεῖνος - - -]

latus b

(ζ) [- - - - - -]οαο̣[- -]
[μη(νὸς)] Ὁμ[ολωΐου Φι]λ[ί]ππα, ἡ ἀ[π]ε[λ]-
[ευθερ]ωθεῖσ[α] ὑ[π]ὸ Ἀ[ντι]γόνου τοῦ
[Σωπά]τρου, ἔδωκε[ν] τῇ πό(λει) (δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ).

(η) 30 [Τ]α[μιε]ύοντος τῆς π[ό](λεως) τὴν · β′ · ἐξά-
[μην]ον Δημοχάρο[υς] τοῦ Ἀριστο-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τ[έλ]ους, στρ(ατηγοῦντος) Λεον[τοκ]ράτους· μη(νὸς) Ὀ-
[μ]ολῴου κ′. Πα[ρ]άμονος [κ]αὶ Σαμβα-
[τ]ίων, οἱ ἀπελευθερωθέντες ὑπὸ Φ[ί]-
35 [λ]ας τῆς Εὐβιότου, ξενικῇ, ἔδωκαν τῇ
πόλ(ει) ἕκαστος (δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ).
(θ) [Τ]α[μι]εύοντος τῆς πό(λεως) τὴν α′ ἑξά[μη]νον Εὐφ[όρ]-
β[ου τ]οῦ [Ἀσά]νδρου, στρ(ατηγοῦντος) Ἀρ<γ>είο[υ· μη(νὸς)] Ἀγαγυλίου κ′.
[Π]αράμονο[ς, ὁ ἀπ]ελευθερωθ[εὶς ὑ]πὸ Φιλίπ-
40 [π]ας τῆς Λάρετ[ο]ς ἀ[πελ]ευθέρα[ς, ἔδωκε]ν τῇ πόλι
(δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ).
(ι) Ταμι[ε]ύον[τ]ος [τ]ῆ[ς πό(λεως) τὴν β′] ἑ[ξάμη]νον Τ(ίτου) Μαικίου
Ἀλεξά[ν]δρ[ου], μη(νὸς) [Λεσχα]νο[ρί]ου κ· Νεικόπολις, ἡ ἀπελε[υ]-
θερωθ[ε]ῖσα ὑπὸ Ἀλεξάνδρας τῆς Διονυσίο[υ], ἔδω-
45 κεν τῇ πόλει (δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ), στρ(ατηγοῦντος) Γραικηΐου.
(ια) Ταμιεύοντος τῆς πό(λεως) τὴν β ἑξάμη(νον) Τ(ίτου) Μ[αι]κίο[υ]
Ἀλεξάνδρου, στρ(ατηγοῦντος) Γραικηΐου· μη(νὸς) Λεσχ[α]νορίου [.′]·
Μακεδών, ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Δημο[χά]-
[ρ]ου[ς] τοῦ Ἀριστοτέλους, ἔδωκεν τῇ πό(λει) (δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ).
(ιβ) 50 [Ταμιεύ]οντος τῆς πό(λεως) τ[ὴ]ν α ἑξάμη[νον Παυ]-
[σανίου τ]οῦ Δρε[β]ελάου, στρ(ατηγοῦντος) Κάλλω[νος· μη]-
[νὸς - - - - - - - - - -]έρως, ὁ ἀπ[ελευθερωθεὶς - - - - - - - - - - - - - - - -]

Ap. Cr.:

στίχ. 40: τῆς Χαρείτας ἀ[πελ]ευθέρα[ς, ἔδωκε]ν τῇ πόλι

(Helly apud Masson)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 172

ca. 131/2 μ.Χ.

IG IX 2, 1269· Αρβανιτόπουλος 1913β, 157–158· Αρβανιτόπουλος 1923, 141–144 [374–376] (*McDevitt* 1052, 1055)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 185

latus a

(α) Ταμιεύον<τος> τῆς πόλεος τὴν β′ ἐξ(άμηνον) Ἐπιγόνου τοῦ Σω-
πάτρου, στρ(ατηγοῦντος) Δημητρίου τὸ β′, μη(νὸς) Φυλλικοῦ λοι(πῶν) ε′.
[Ἡ]ρακλείδης, ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Νεικάδου τοῦ
Ἀσιδήμου, [ἔ]δωκεν τῇ πόλει τὰ γ[ε]ινόμενα τῆς ἀ-
πελευ[θ]ερώ[σ]εος δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

latus b

(β) Ταμιεύοντος Λέων[τος τοῦ Εὐδήμου]
τὸν ἐνιαυτόν, ἐπὶ στ[ρ]ατ[ηγοῦ Φρ- - - - -]
τος, μηνὸς ⟦- - - - - - - - - - - - - - -⟧ [δεῖνα],
ὁ ἀπελευθερ[ω]θεὶς ὑπὸ Π[α- - - - - - τοῦ]
Φι[λ]ίππου [κα]ὶ Ὀλυν[π]ί[α]ς τῆς [Ƶ- - - - - -, ἔδω]-
κεν τῇ [π]όλ[ε]ι [τὰ γ]εινόμε[να δη(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

(γ) Ταμιεύοντο[ς] Λέοντος το[ῦ Εὐδήμου τὸν]
ἐνιαυτ[ό]ν, ἐ[πὶ στρατη]γοῦ Φ[ρ- - - - -τος· δεῖνα - - - -]
τρία, ἡ ἀπελευθ[ε]ρω[θ]εῖσα ὑ[πὸ Πα- - - - - - - - - - - -]
[τ]ο[ῦ] [Φ]ι[λίπ]<π>ου καὶ Ὀλυνπίας τῆς Ƶ[- - - - - μετὰ]
[Ν]ίκης κα[ὶ] Νει[κ]άτο[ρος τ]ῶν τέκ[νων μου, ἔδωκε]
[τ]ῇ πόλει τὰ [γ]ειν[όμε]ν[α δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

latus c

(δ) [Ταμιεύοντος τῆς]] πόλεος τὴν πρώ-
[την ἐξάμηνον Παυ]σανίου τοῦ Δρεβελά-
[ου, στρ(ατηγοῦντος) Ἰουλίου Ἀντι]πάτρου· μη(νὸς) Θεμισ-
[τίου δεῖνι· Εὐτυ]χίδης κὲ Ζώσιμος
[καὶ δεῖνα, οἱ ἀ]πελευθερωθέντες
[ὑπὸ δεῖνος τοῦ] Αὐτοβούλου, ἔδωκαν
[τῇ πόλει ἕκαστ]ος αὐτῶν δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 173

ca. 131/2 μ.Χ.

Δαλαμπύρας 1985, 129–139 (*BE* 1988, 771· *SEG* 37, 476)*

> Ταμιεύοντος τῆς πόλεως Ἀντιγόνου τοῦ Φί-
> λωνος, μη(νὸς) Θύου· vacat στρ(ατηγοῦντος) Πρείμου τοῦ Ἀριστοδάμου [- - - -] οἱ ἀπε-
> λευθερώμενοι ἀπὸ [- -]
> ἔδωκαν τῇ πόλει τοὺς [- - - - -] ἕκαστος κατὰ τὸν νόμον (δηνάρια) κβ<΄.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 174

επί Αδριανού

IG IX 2, 1270, 1274· Αρβανιτόπουλος 1913β, 158–162· Αρβανιτόπουλος 1923, 144–148 [377–379] (*McDevitt* 1050, 1056, 1058)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 185–186, 190–191· Lucas 1997, 99–101 (47)· Bouchon 2014, 506 (*SEG* 64, 494)

latus a

(α) Ταμιεύοντ[ο]ς τῆς πόλεως τὴν [πρώ]-
την ἑξ[ά]μηνο[ν Ν]ικολάου τοῦ [Ε]ὐ[θυ]-
δήμου, στ[ρατηγ]ο[ῦντο]ς [Ἐρ]μίου· μη(νὸς) [Ἰτ]ων[ίου]
[δ]ι′· Φιλημ[ά]τιο[ν], ἡ ἀ[πελευθερωθεῖσα]
ὑπ[ὸ] Φιλι[ν]ίου [τ]οῦ Ἡ[ρα]κ[λεί]δο[υ, ἔδω]-
κε τῇ πόλι [τὰ] γιν[ό]μενα [ἐκ τοῦ νόμου; δη(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

(β) Στρα(τηγοῦντος) [Ἰ]ουλ(ίου) [Ἀ]ν[τιπά]τ[ρ]ου· τ[αμιε]ύο[ντος τῆς πόλε]ος τὴ[ν πρώ]-
την [ἑξ]ά[μη]νον Π[α]υ[σανίου τ]οῦ Δ[ρεβελάου· δεῖνα - - -]ο[- - - - - -]
άο[υ, ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ δεῖνος τ]οῦ Ν[ι]-
[κ]οβ[ούλ]ου, [ἔδωκε τῆι] πόλ[ει τὰ γινόμενα δη(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

(γ) Στρ(ατηγοῦντος) Α[ἰ]λ[ι]α[νοῦ Φιλίσκου;]
[τ]αμι[εύοντος τῆς πόλεως τὴν - - - ἑξάμ]-
ην[ον - - - -]ν[- - - - -]· μη(νὸς) [Ἕρμα;]ί[ου]
πρό[τηι]· Ƶά[νθη καὶ δεῖνα, αἱ ἀπε]-
λευθ[ερωθεῖσαι ὑπὸ - - - - - -]ώρα[ς],
συντ[η]ρ[οῦ]ντο[ς Εὐ]δή[μ]ο[υ] τοῦ Φι[λώ]-
του, τοῦ [ἀν]δρὸς [αὐτῆ]ς [καὶ Ζ]-
[ω]π[υ]ρ[ίων]ος [το]ῦ […]π[.]αυ[- - - - -]
[..]ρ[…]μ[….α]υ[…]σ[….]ρο[- - - - - -]
[..μ]οστράτου, [ἔ]δ[ωκαν τῇ] πόλ[ει]
[ἑκά]στ[η] τὰ γινόμ[ενα δη(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

latus b

(δ) Ταμιε[ύοντος τῆς πό(λεως) τὴν πρ]ώτην ἑ[ξά]-
μηνον [Στρατονίκου τ]οῦ Φιλ[ίπ]-
που, στρ(ατηγοῦντος) [Ἀργείου τὸ] δ(εύτερον)· μη(νὸς) Ἀπο[λλω]-
νίου ἐνβο[λίμου δεῖνι]· Πασίφιλος, [ὁ] ἀπε-
λευθερωθ[εὶς ὑπὸ Ε]ὐμήλου τοῦ [Λ]εά[νδρου, ἔδω]-
κεν τῇ πό(λει) (δηνάρια) [κβ′ (ἥμισυ)].

vacat

(ε) Ταμιεύον[τος] τῆς πόλε[ως τὴν]
[α′] ἑξάμην[ον Νε]ικάδα το[ῦ] Ἀ[σι]δ[ή]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

μου [- - -] σ[τρ(ατηγοῦντος) Γραικηΐου Γενν]αίου· μηνὸς Ἐρ[μαί]ου
⟦- - -⟧ ὀ[γ]δ[όηι καὶ εἰκοσ]τῇ· Γενε[ά, ἡ ἀπελευθε]-
ρωθῖσα ὑπ[ὸ …]ᾳσιβού[λου τοῦ - - - - - -]
ἀνδρου κα[ὶ - - - - -]ῶς Μ[ενεσ]-
τράτου τῆς [γυναικὸς κ]αὶ Λ[ε- - - - - τοῦ Μενε]-
στράτου, [ἔδωκεν] τ[ῆι πόλει τὰ γινό]-
μενα δη(νάρια) κ[β′ (ἥμισυ)].
(στ) Ταμιεύοντο[ς τῆς πόλεως τὴν - - - ἐξάμη]-
νον Ἀδύμο[υ τοῦ δεῖνος, στρ(ατηγοῦντος) Κλεομά;]-
χου· μη(νὸς) Θύο[υ δεῖνι· δεῖνα, ἡ ἀπελευθερω]-
θῖσα ὑπὸ Ἀρ[ι- - - - - τοῦ δεῖνος, ἔδωκε τῆι πό(λει)]
[τ]ὰ γινόμε[να δη(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].
(ζ) Ταμιεύον[τος τῆς πό(λεως) δεῖνος τοῦ δεῖνος]
τὴν πρώτη[ν ἐξάμηνον, στρ(ατηγοῦντος) Σωσάν;]-
δ̣ρου μη(νὸς) Θεμ[ιστίου δεῖνι· δεῖνα, ἡ ἀπελευ]-
θερωθεῖσ[α ὑπὸ δεῖνος τοῦ δεῖνος, ἔδω]-
κεν τῇ πόλ[ει τὰ γινόμενα δη(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].
vacat

latus c

(η) [Ταμιεύοντος τῆς πόλεως Εὐδήμο]υ τοῦ Ἀ[δαί]-
[ου τὴν β′ ἐξάμηνον, σ]τρατηγοῦ[ν]-
[τος Ἀργείου μη]νὸς Ἰτωνί[ου]
[δεῖνι· δεῖνα, ὁ ἀ]πελευθερω-
[θεὶς ὑπὸ - - - - - -ι]βούλης καὶ Νο[.]-
[- - - - - τῶν - - - - -ε]οδώρου, ἔδω-
[κε τῆι πόλει τὰ γινόμεν]α δεινάρια κβ′ ὀ(βολοὺς)
[(τέσσαρας)].
(θ) [Ταμιεύοντος τῆς πό(λεως) Σ]ωσιβίου το[ῦ]
[δεῖνος, στρ(ατηγοῦντος) Ἀγαθάνορ]ος τοῦ
[Εὐρυδάμαντ]ος· Αὐ[το]-
[- - - - ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ - - - -ι]θέου
[τοῦ - - - - - - - - - -]νος vacat
[ἔδωκε τῆι πόλει δεινάρια κβ′ (ἥμισυ). Καὶ Σ]ωσύλος [ὁ]
[ἀπελευθερωθεὶς ὑπ]ὸ Δημο[φ]ί-
[λου τοῦ δεῖνος Ἀ]ζωρια[σ]-
[τοῦ, ξενικῆι, ἔδωκε τῆι] πόλει
[τὰ γινόμενα δεινά]ρια κ-
[β′ (ἥμισυ)]. vacat
(ι) [Ταμιεύοντος τῆς πόλεως] τὴν δευ-
[τέραν ἐξάμηνον Ἐπιγόνου τ]οῦ Σωπά-
[τρου, στρατηγοῦντ]ος

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[Δημητρίου τὸ β΄ μηνὸς - - - - - - - -·- - - - - - -ξ]έν[η], ἡ ἀ[πε]-

70 [λευθερωθεῖσα ὑπὸ] Τ[ί]τ[ο]υ

[τοῦ; δεῖνος, ἔδωκε]

[τῆι πόλει δη(νάρια) κβ΄] (ἥμισυ).

Ap. Cr.:

στίχ. 5: ὑπὸ Φιλίνου

(Bouchon)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 175

μέσα 2ου αι. μ.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1923, 140–141 [372–373] (*McDevitt* 1053–1054)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 189

latus a

(α) [- - - - - - - - ἐν στρατηγῶι Ἀσκλ]η-
[πιάδηι· μηνὸς δεῖνος λοιπῶ]ν δ′.
[δεῖνα, ὁ ἀπελευθερωθ]εὶς ὑπὸ
[δεῖνος τοῦ δεῖνος, ἔδω]κεν τῇ
5 [πόλει τὰ γινόμενα δι(νάρια)] κβ′ (ἥμισυ).

latus b

(β) [Ταμιεύοντος τῆς πόλεως δεῖνος τοῦ]
[….]απ[- - - - - - -, στρατηγοῦντος Δαμονί]-
κου· Ποίμ[ανδρος καὶ δεῖνα - - - - - - - - - - -]
ς Εὐδή[μου, οἱ ἀπελευθερωθέντες ὑπὸ - - - -]
10 ίνο[υ τοῦ δεῖνος ἔδωκαν τῇ πόλει τὰ γιν]-
ό[μενα ἕκαστος δηνάρια κβ′ (ἥμισυ)].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 176

(α–γ) ca 50 π.Χ.· 1ος αι. μ.Χ.; (Kramolisch) (στ) επί Αυγούστου

IG IX 2, 1297

Πρβλ. Arvanitopoulos 1911, 286· Αρβανιτόπουλος 1913β, 174· Μπαμπάκος 1961, 215–216· Kramolisch 1978, 104, 105, 107· Κοντογιάννης 2009, 96

(α) [Τ]α[μιεύον]τος Ἐπα[- - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
ἐπὶ στρατηγῷ Κλεο-
μάχου [- - - - - - - - -]ε vacat
ΤΛΓ ΠΙ[- - - - - - - - - - - - - - -]
ΚΕ..Λ.Τ[- - - - - οἱ] ἀπελευ-
θερ[ωθέ]ντ[ε]ς ὑπὸ Ὀρθαγό-
ρου τοῦ Φιλοξένου [κα]ὶ(?) Κίμ-
[ωνος] [ἔδ]ωκαν τῇ πόλει [τὰ γει(?)]-
[νόμενα] δεινάρια τεσ-
σαράκον[τα πέντε].
(β) [Ταμιεύον]τος τῆς πόλεως
[- - - - - - - -]άτου τοῦ Χα-
[- - - - - - - τὸ]ν ἐνιαυτὸν τὸν [ἐπὶ Κλ]εάρ-
[χου το]ῦ Φιλοξένου [ὁ] γενό-
[μενος ἀπελεύθε]ρος ἐπ᾽ αὐτῷ Σπαῖ-
[ρος ὁ ἀπελευθ]ερωθεὶς ὑπὸ Φίλωνος
[- - - - - - - - - κ]αὶ Φίλας τῆ[ς] Φιλοξένου
[ἔδωκε τῇ πό]λει τὰ ἐκ τοῦ νόμου
[γινόμενα δη(νάρια)] κβ′ ὀβολοὺς τέσς[α]ρας.

vacat

(γ) [Τ]ρ[υ]φῶσα
[ἡ] ἀπελευ-
θερωθεῖσα
ὑπὸ Φίλας
τῆς Ἀρύββ-
ου ἐν στρ[α]-
τηγίᾳ Εἰσα-
γόρα ἔδωκ-
εν τῷ ταμίᾳ
τῆς πόλε[ως]
[δ(ηνάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[- - - - - - - - - - - - -]
ὑπὸ Εὐπάτρου τοῦ
ΛΓ[- - - -]ου ἔ[δωκε τὰ]
γιν[όμενα] τὰ [ἐ]κ τοῦ νό-
[μ]ο[υ δηνάρι]α ἴκοσι
[δύο ὀβο]λοὺς τέσσα-
[ρ]α[ς].

vacat

(δ) Ταμι[ε]ύοντος Παυσανίου
τοῦ Ἀριστ̣άνδρου ἐν στρα-
τηγῷ ΛΙΣ..... της ἐπι[- - -]
[- - - - - - - - - - -]σι Παυ-
[- -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - -]ρυμε
[- - - - - - - - - - - - - - -]σε.ου καὶ
[- -]
[- - - - - - -] ἔδωκεν τῇ πόλει
[τὰ γινόμενα] δεινάρια
[εἴκοσι δύο ὀ(βολοὺς)] τέσσαρας

(ε) [- -]
[-]ἐν στρατη-
[γῷ -]

ca. 4 στίχοι

[- - - - - - - - - - -] ὁ ἀπελευθερωθεὶ̣ς ὑπὸ
[-]

(στ) Ταμιεύοντος τῆς
πόλεως Πολεμάρ-
χου τοῦ .ΙΙ[- - - - - - -]
τὸν ἐνιαυτὸν [τὸν ἐ]-
πὶ στρατηγοῦ [Σωσάν]-
δρου τοῦ Ἀρισ[τονόου]
ὁ γενόμενος ἔδω[κ]ε [ἀπελεύθε]-
ρος ἐπ᾽ αὐτῷ Ἀγαθ[- - -]-
ος ὁ ἀπελευθερω[θ]ε[ὶς]
ὑπὸ Εὐρυμέδοντος [τοῦ]
Φιλοξένου· .οσ.ει[- - -]-
ν οἱ ἀπελευθερω[θέντες]
[- - - - - - -]τας[- - - - - - -]
[- - - - - - - - Φ]ιλοξένου.

Ap. Cr.: στίχ. 3–4: ἐν στρατηγῷ Κλεο|μαχίδηι (Κοντογιάννης)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 177

επί Αυγούστου

IG IX 2, 1295· Woodward 1913, 320–325· Αρβανιτόπουλος 1916, 27–33 (276–278)*
Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 210–215· *McDevitt* 1103–1105· Kramolisch 1978, 26, 37, 38, 90, 102, 103, 118, 129, 131 σημ. 57, 138· Sekunda 1998, 449–452 (*BE* 1999, 308)· Ζάχου-Κοντογιάννη 2003α, 10–11, 13 (*SEG* 53, 561· *BE* 2005, 283)

latus a …στίχ. 1–2…

(α) [Παι(;)ά]ν, ὁ ἀ[π]ελεύθερος Δαφναίου, ἔδω[κ]ε[ν τῆι]
[πόλει] δι(νάρια) {β} κβ′ (ἥμισυ)· καὶ Σ[ω]κ[λῆς(;) ὁ ἀπ]ε[λ]εύθε[ρος Δη]-
5 [μοκρά]το[υ]ς, ἔδ[ωκ]εν τῇ πόλει δι(νάρια) [κ]β′ (ἥμισυ).
(β) Ταμιεύοντος Λυσιμάχου τοῦ
Γαζαίου τὸν ἐνιαυτόν, στρατη-
γοῦντος Κεφάλου, μηνὸς Ἀφρίου τρ[ί]-
τῃ· οἱ ἀπελευθερωθέντες ἐπ᾽ αὐ-
10 [τ]οῦ· Φαιδίμα ὑπὸ Ἀλκίππου καὶ Ἀν[τι]-
[γ]όνας καὶ Ἀρχεπόλεως· ν καὶ [Ε]ὐφράν-
τα ὑπὸ <Ε>ὐρυτίωνος καὶ Νει[κ]αίας· ν καὶ
Δόξα ὑπὸ Ἀλκίππου καὶ Ἀντιγόνας
[κ]αὶ Ἀρχεπόλεως· καὶ Κλεοπάτρα ὑπ[ὸ]
15 Ἀλκίππου καὶ Ἀντιγόνας καὶ Ἀρχεπό-
λεως· ἔδωκαν τῇ πόλει ἕκαστος αὐ-
[τ]ῶν τὰ γεινόμεν[α] δεινάρια εἴκοσι δύο
ὀβολοὺς τέσαρες· ν καὶ [Ἀ]σκλᾶς ὑ-
[π]ὸ Θίβρωνος· ἔδωκεν δὲ καὶ τῇ πόλε[ι]
20 [τ]ὰ γεινόμενα δειν[ά]ρι[α] εἴκοσι δύο ὀβ[ο]-
[λ]οὺς τέσαρες. {α}
(γ) [Τ]αμιεύοντος Μενελάου· Νε[ι]κόπο-
[λ]ις, ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Θ[ί]-
[β]ρων[ος] καὶ Φιλίνης καὶ Ἀλκίπο[υ],
25 ἔδωκεν τῇ πόλι δι(νάρια) κβ′, (ὀβολοὺς τέσσαρας).
(δ) [Τ]αμιε[ύ]οντος Ἄρχωνο[ς]·
[Ἀ]ήτη, ἡ ἀπ[ο]λυθ[ῆ]σα τῆς πα-
[ρ]αμονῆς [ὑ]πὸ Ἐρ[.....]ας, ἔδω[κ]εν τῇ <π>όλ[ει]
δι(νάρια) κβ′, (ὀβολοὺς τέσσαρας). [Ἴ]λάρα, ν [ἡ] ἀπελ[ευ]-
30 θερ[ωθ]εῖ[σ]α ὑπὸ τῶν περὶ Λυ[σί]-
πατρον, ἔδωκεν δι(νάρια) κβ′, (ὀβολοὺς τέσσαρας).
(ε) Τ[α]μιεύοντ[ος] τῆς πόλεως Διο[νυ]σίου
τοῦ Φ[ι]λοξέ[νου], ἐν στρατηγῷ [Π]ει[σ]οδ[ώ]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[ρ]ῳ· Π[ο]ρ[φ]ύ[ρ]α, ἡ ἀπελευ[θ]ερωθεῖσ[α] ὑπ[ὸ]
[τῶ]ν [π]ερὶ [Ἀν]τίγο[ν]ον, ἔδ[ω]κε τῇ πόλει δι(νάρια) [κ]β′, [(ὀβολοὺς τέσσαρας)].

latus b

(στ) Ταμιεύοντος τῆς πόλεω[ς]
Ἀδαίου τοῦ Εὐηθίδου, στρατ[η]-
γοῦντος Λύκου· Κοσμία, ἡ ἀπε ⟦λ.⟧ -
λευθερω<θ>εῖσα ὑπὸ Φιλοξένο[υ]
τοῦ Ἀριστοκρ[ά]τους, ἔδωκε[ν]
τῇ πόλει δεινάρια εἴκοσι [δύ]-
ο ἥμισυ.

(ζ) Ταμιεύοντος τῆς πόλε[ω]ς Διουσ[ί]-
ου τοῦ Σωσιβίου τὸν ἐνιαυτὸν
τὸν ἐπὶ στρατηγοῦ Ε<ὐ>ρυδάμα· ἦ-
ρος· Ῥούφιλλ[α, ἡ] ἀπελευθερω-
θῖσα ὑπὸ Κλέωνος, ἔδωκεν τῇ [πό]-
λι [τ]ὰ ἐ[κ] τοῦ νόμου δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).
ν Εὐτύχα, ἡ [ἀ]πελευθέρα [Ν]ικαγόρο[υ],
ἔδωκεν τῇ πόλει δι(νάρια) κβ′ [(ἥμισυ)].

(η) Τ[α]μιεύοντος τῆς πό(λεως) Παρμε-
νίωνος τοῦ Φιλοξέ[ν]ου· Ε[ὔ]-
πραξις, ἡ ἀπελευθέρα
Φίλωνος του Φίλωνος,
ἔδωκεν τῇ πό(λει) δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

(θ) [Τ]α[μι]εύοντος τῆς πόλεως Εὐ-
βιότου τὸν ἐνιαυτὸν τὸν ἐπὶ στρα-
τηγοῦ Ἀκύλα· Εὐ{υ}φροσύνη, [ἡ] ἀπε[λ]ε[υ]-
θερωθεῖσα ὑπὸ Φι[λ]ίππου, {τ[ο]ῦ} Ἀντιφ[ί]-
λου, Στρά[τ]ωνος, ἔδωκεν τῇ πό<λ>ε[ι]
δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

(ι) [Τα]μιεύοντος [τῆς] πόλεως Δι[κ]εοβούλου, ἐ[ν]
[στρ]ατηγῷ Ἀλεξ[ά]νδ[ρ]ῳ· Ἀπολ[λω]ν[ία, ἡ ἀ]π[ε]-
[λ]ευθερωθεῖσ[α] ὑπὸ Στράτωνο[ς κα]ὶ Μελ[ί]σ[σ]η[ς],
[ἔ]δωκεν [τ]ῇ πόλ[ε]ι δι(νάρια) [κ]β′ (ἥμισυ).

latus c

(ια) Ταμιευόντων τῆς πόλεως
Αὔλου Ἀββίου, Σωσιβίου τοῦ
Μεθύστου τὸν ἐνιαυτὸν τὸν
ἐπὶ στρατηγοῦ Σωσάνδρου κα-
τὰ τὸ Καίσαρος κρῖμα· μηνὸς
Λεσχανορίου νουμηνίᾳ· οἱ
γενηθέντες ἀπελεύθεροι·

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Συρίχα, Ἀπολλωνία, Θεοδώρα,
[Ἀ]λεξᾶς, Παρμᾶς, Ἀπολλωνία,
οἱ ἀπηλευθερωμένοι ὑπὸ Φιλ[ε]-
ταίρου τοῦ Ἑλλανοκράτους, [ἔ]-
[δ]ω[κ]αν τῇ πόλει τὰ γεινόμενα [ἐ]-
[κ τ]οῦ νόμου ἕκαστος δινάρ[ι]-
[α εἴ]κοσι δύο ὀ[β]ολοὺς <τ>έσ-
σαρας· ν μηνὸς Θύου· Ἀπάτη, [ἡ]
[ἀ]πηλευθερωμένη ὑπὸ Γαζ[αί]-
ου κα[ὶ Λ]υ[σι]μάχου καὶ Φίλας ξε[νι]-
[κ]ῆ, ἔδωκε τῇ πόλει τὰ γεινόμε-
να ἐκ τοῦ νόμου δινάρια εἴκοσι δ[ύ]-
ο, ὀβολοὺς τέσσαρες.
(ιβ) [Ταμ]ιεύο[ντ]ος [τ]ῆς πόλεως Ἀσάνδρ[ου]
[το]ῦ Ἑλλανοκράτους τὸν ἐνιαυτὸν τὸ[ν]
[ἐπὶ] στ[ρα]τηγοῦ Ἀλεξίππο[υ]· Δαμᾶς, ὁ [ἀ]-
πελευθερωθεὶς [ὑ]πὸ Φίλωνος κ(αὶ) Ἀν-
[τι]πάτ[ρ]ας, ἔδωκεν τῇ πόλει τὰ γ[ι]-
[ν]όμενα δι(νάρια) κβ′, (ὀβολοὺς τέσσαρας).
(ιγ) [Τα]μ[ι]εύοντος τῆς πόλεως Εὐ[βι]-
ότου τ[οῦ Ἱπ]ποκράτους τὸν ἐνιαυτὸν τὸν
ἐπὶ στ[ρ]α[τ]ηγοῦ Ἀκύλα· Λαΐς, ἡ ἀπελευθερωθ[εῖ]-
σ[α] ὑπ[ὸ] Φ[ί]λωνος κ(αὶ) Ἀντιπάτρας, [Φ]ιλοξ[έ]νου <κ(αὶ)> Ἀ[ρ]χεπό[λε]-
[ως], ἔδ[ω]κεν [τ]ῇ πόλει τὰ γεινόμενα δι(νάρια) κβ′ [(ἥμισυ)].
(ιδ) [Ταμι]εύο[ν]τος τῆς πόλεως Ἀσάνδρ[ο]υ τοῦ Ἑ[λλα]-
νο[κ]ράτους, ἐν [στ]ρατηγ[ῷ Κεφ]άλῳ τὸ τρίτον. Ζ[ωΐ]-
[δι]ον, [ἡ ἀπ]ηλευθε[ρ]ωμένη ὑπὸ [Ἀθη]ναγό[ρ]ου τοῦ Μεν[έ]-
[ττ]ο[υ] Χ[υ]ρετιέως ξενικῇ, ἔδ[ωκε] τῇ πόλι ἐν [μ]ηνὶ Ἱ]π-
ποδρομίῳ τὰ ἐκ τοῦ νό[μου] δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

Ap. Cr.:

στίχ. 6–7: Ταμιεύοντος Λυσιμάχου τοῦ|Βακχίου

στίχ. 12: ὑπὸ Εὐρυβίωνος

στίχ. 98: ἐν [στρ]ατη[γῷ Κύ;]λλῳ τὸ τρίτον

(Ζάχου-Κοντογιάννη)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 178

επί Αυγούστου

IG IX 2, 1299

Πρβλ. Αρβανιτόπουλος 1913β, 175· Μπαμπάκος 1961, 217· Kramolisch 1978, 66

(α) Ταμιεύοντος τῆς πόλεως Εὐ[βιότου]
τοῦ Μεθύστου τὴν β′ ἐξάμηνον [ἐν στρα]-
τηγῷ Τιμασιθέῳ Λυκόφρων ὁ [ἀπε]-
[λ]ευθερωθὶς ὑπὸ Εὐηθίδου κα[ὶ Σω]-
5 [π]άτρας καὶ Δικαιογένου ἔδωκ[ε]
[τ]ῇ πόλι δ(ηνάρια) κβ<′.
(β) [Τα]μιεύοντος τῆς πόλεως τῆς πρώ[της]
ἐξαμήνου Ἀντιγόνου τοῦ Πά[τ]-
[ρ]ωνος ἐν στ[ρ]ατηγῷ Κ[λε]άν[ο]-
10 ρι Ἀ[ρ]καδίων [ὁ ἀπ]ελευθερω[θ]-
εὶς κατὰ δωρεὰν [ὑπὸ Δι]και[ο]-
[γ]ένους τοῦ Ἀν[- - -]ου [ἔ]δωκ-
εν τῇ πόλει τὰ γεινόμενα
[ἀργ]υρίου
15 δ(ηνάρια) κβ<′.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 179

επί Αυγούστου

IG IX 2, 1304· Αρβανιτόπουλος 1913β, 178–179· Αρβανιτόπουλος 1916, 87–88 [293] (*McDevitt* 1119)*

Πρβλ. Woodward 1913, 329· Μπαμπάκος 1961, 219

Ταμιε[ύοντο]ς τῆς πό[λεω]ς [τ]ὴν [πρ]ώ[την(;) ἐξάμηνον δεῖ]-
[νος, στρατη]γο[ῦντος Εὐρυδάμαντος τοῦ Ἀ]-
γα[θ]ά[νορος(;) - - - - - - - - - - - -]ρ[ι]λα[- - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]ον[- - - -] Σωσ[ία]ν Ἀδ[- - - - - - -]
5 [- -α]π[- - - - - - - - - -, ἔ]δ[ω]κε [τ]ῇ πόλι δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 180

επί Αυγούστου

Αρβανιτόπουλος 1916, 78–81 [284–285] (*McDevitt* 1107–1108)

Πρβλ. Arvanitopoulos 1914, 28· Μπαμπάκος 1961, 221–223· Lucas 1997, 109–110 (50)

latus a

col. a

(α) Ταμιεύοντος τῆς πόλεος τ[ὴν πρ]ώτη[ν] ἑ[ξ]ά-
μηνον, ἐν στρ(ατηγῶι) Λύκῳ, Ἀριστο-
νε[ί]κου τοῦ Κασσάνδρου· Θ[ά]λ-
λουσ[α], ἡ ἀπε[λε]υθερωθε[ῖ]σα ὑ-
5 πὸ Κρατύλλης, [ἔδ]ωκεν τῇ πό[λει]
τὰ κατὰ <τ>ὴν διαθήκην α[ὐ]τῆς
[κ]α[ὶ] ἐκ το[ῦ] νό(μου) [γ]εινόμενα δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

(β) [Ταμιεύοντος τῆς] π[ό]λε[ως] τὴ[ν] π[ρώτην ἐξάμη]ν[ον],
[ἐν στρ(ατηγῶι) Λύκωι, Ἀριστονείκ]ου τοῦ Κ[α]σσά[ν]δρου· Νεικόκ[κα]ς,
10 [ὁ ἀπελευ]θερωθ[εὶς] ὑπ[ὸ Κ]ρατύ[λ]λης, ἔδωκε[ν] τῇ πό-
[λει τὰ ἐκ τ]οῦ νό[μου] κα[τὰ τὴν δ]ια[θ]ήκ[ην αὐτῆς]
δι(νάρια) κ[β]′ (ἥμισυ).

(γ) [Ταμιεύο]ν[τος τῆς πόλεως - - - - -]
[- - - - - - - - -]υ[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
15 [- - - - - - - - - - - - -]ο[- - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - -]κ[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - -]η[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]

col. b

(δ) Τα[μ]ιεύ<ον>[τ]ος τ[ῆς πό]λεως
[τ]ὴν π[ρώτην] ἑ[ξά]μηνον,
20 [ἐν] σ[τρ(ατηγῶι)] Λ[ύκ]ῳ, [Ἀρι]στονείκου τοῦ
[Κα]σ[σάνδρου]· Ὠφέλι[μ]ο[ς] κ[αὶ]
[Πρόκλ]ος, [οἱ ἀ]π[ε]λ[ε]υθ[ε]ρω-
[θέντες ὑπὸ Κ]ρ[ατ]ύλ[λης, ἔ]δ[ω]-
[κα]ν ἑκ[άτερ]ος [αὐτῶν τ]ὰ γ[ε]ινό-
25 [μενα τ]ῇ [π]όλε[ι δι(νάρια)] κβ′ (ἥμισυ).

(ε) Τ[αμι]ε[ύοντος] τῆ[ς πόλεω]ς τ[ὴ]ν [π]ρώτ[η]ν [ἑ]-
[ξ]ά[μηνον], ἐν [σ]τρ(ατηγῶι) [Λύκωι, Ἀριστ]ονεί[κ]ου [τ]οῦ [Κ]α[σ]-
σά[νδρου· Διο]ν[ύ]σ[ιος, ὁ] ἀ[π]ε[λευθερω]-
[θεὶς ὑπὸ Κρατύ]λλ[ης κατὰ τὴ]ν [δ]ια[θήκην αὐτῆς, ἔδω]-
30 [κε τῆι πόλει τὰ ἐκ τοῦ νόμου δι(νάρια) κ]β′ (ἥμισυ).

col. c

(στ) Ταμιεύοντος τῆς π[ό]λεως {τ[ὴν]}

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τὴμ π[ρώ]την ἐ[ξ]άμη(νο)ν [Σω]σίμου τ[ο]ῦ Διο[- - - -]-
το[υ], στρατηγοῦντο<ς> Ἐπιμένο[υ] τὸ τ[ρίτον]·
οἱ <ἀ>πελευθε[ρω]θέντες·
Εὐτ[ύχ]αν Ὠνησίμου {ὑ[πὸ]}
ὑπὸ Δ[ε]ιδήμο[υ] τοῦ Ἀτ[ρομήτου(?)]
[δεδ]ωκῶσαν [λύ]τ[ρον καὶ]
τ[ὰ ἐκ] τοῦ νόμου [τῆι πόλει]
δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

(ζ) Ταμ[ιεύοντος τῆς πόλεως -]
[τὴν - - - - ἑξάμ]ηνον, [ἐν στρ(ατηγῶι) - - - - δεῖνα, ὁ ἀπελευ]-
[θερωθεὶς ὑπὸ - - - - - τοῦ Ἑ]λλανοκράτους [καὶ - - - - - - - - - - - - -]
νίου [τοῦ Ἑλλανοκράτ]ους, ἔδωκεν τῇ πόλει δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

latus b

(η) [- - - - - - - - - - - - - - - - -]τ[- - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -, ἔδω]κ[εν τῆι]
[πόλει τὰ γινόμε]ν[α ἐκ τοῦ νόμου δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

vacat

(θ) [Ταμιεύοντος Ἀ]πολλων[ίου τοῦ - - - -]
[- - - - - - - - - - - τὴ]ν {τ} πρώτ[ην ἑξά]-
[μηνον, ἐπὶ στ]ρατηγοῦ Λ[εοντοκράτους(;)]·
[δεῖνα, ἡ] ἀπελευθερ[ωθεῖσα ξενικῆι]
[ὑπὸ - - - -]ίμου τοῦ Καλ[λί]ππο[υ - - - -]
[- - - - - - - - κ]αὶ Ὁπλώνου το[ῦ Ε]ὐπ[ο]-
[λέμο]υ Ἀσκ<ο>υρέως vacat καὶ Π[- - -]
[- - - - - - -]ης τῆς Πτολεμαίου [ἀπ]-
[ελευθέρ]ας, ἔδωκε τὰ γεινόμεν[α τῆι]
[πό]λει δει[ν]άρια κ{γ}β′ (ἥμισυ).

(ι) [Ταμ]ιεύοντος τῆς
[πόλ]εως τὴν π[ρ]ώτη[ν]
[ἑξάμ]ηνον Σωσίου τοῦ
[- - - - -]ου, [ἐν] στρατηγῷ Τι-
[μασιθέωι] τὸ τ[ρ]ίτον· Ἀ[π]ο[λ]λ[ω]-
[ν- - - -, ὁ ἀπελ]ευθερωθὶς ὑπ[ὸ]
[- - - - το]ῦ [Ἀ]ντι[γ]όνου, ἔδ[ω]-
[κε τῆι πό(λει) τὰ] ἐκ τοῦ [νόμ]ου
[γινόμενα δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

Ap. Cr.:

στίχ. 49: ἐπὶ στ]ρατηγοῦ Λ[ύκου]

(Μπαμπάκος)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 181

(α–γ) επί Αυγούστου (δ) 41/2 μ.Χ.· 40/1 μ.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 1298· Αρβανιτόπουλος 1913β, 174–175· Αρβανιτόπουλος 1916, 86–87 [292] (*McDevitt* 1110)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 216–217· Kramolisch 1978, 156

(α) [- ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ - - - - - -]
[- - - - - - - -], ἔ[δωκε τὰ γι]νόμε[να τῆι πόλει δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].
(β) [Ταμιεύοντος τῆς πόλεως - - - -π]άτ[ρ]ου [τ]οῦ Ὀνομ[α]κλέ[ους(;), ἐν στρατη]-
[γῶι δεῖνι· δεῖνα, ὁ ἀπηλευ]θερωμένος ὑπὸ Ελ[- -]
[τοῦ - - - - - - - π]άτρου {ς}, ἔδωκεν τῆ̣ι πόλ[ει τὰ γινόμενα]
5 [ἐκ τοῦ νόμου δινάρι]α ἴκοσι δύο ἥμυσυ.
(γ) [Ταμιεύο]ντος τῆς π[ό]{Λ}λεω[ς] Μενε[λάου τοῦ δεῖ]-
[νος, ἐν στρατηγῶι] Κλεομαχίδη̣· Γε[ωρ]γία [κα]ὶ Ε[- - - - - - -, αἱ ἀπε]-
[λευθερωθεῖσαι ὑπὸ τῶν κληρονόμω]ν Πτολεμα[ί]ου ξενι[κ]ῆ̣, ἔδω[καν ἑκα]-
[τέρα αὐτῶν τῆι πόλει] τὰ ἐκ τοῦ ν[ό]μο[υ] δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).
10 ⟦[- - -]α[- - - - - - - - - - -]ε[- - - - - - - -] ἔδωκε⟧
(δ) [Ταμιεύ]οντος Νικάνορος το[ῦ δεῖ]-
[νος τὴν] δευτέραν ἐξάμηνον, [ἐν στρα]-
[τηγῶι Ἀπο]λλοδώ[ρ]ωι τὸ δ· Εὐτύ[χα, ἡ ἀ]-
[πελευθερ]ωθῖσα ὑπὸ Θίβ[ρ]ωνος κ[αὶ Φι]-
15 [λίνης, ἔδωκε]ν, τῆ̣ι πόλι δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 182

(α) επί Αυγούστου (β–δ) επί Φλαβίων

Γαλλής 1972β, 418 (*SEG* 27, 211–213)

latus a

(α) [Τ]αμιεύοντος τῆς πόλεω[ς]
Σωσιβίου τοῦ Κλείτου
[ἐ]ν στρατηγῷ Σωσάν-
[δρ]ῳ Ἀφίων ὁ ἀπελευθε-
[ρ]ωθὶς ὑπὸ Κασσάνδρο[υ]
τοῦ Ἀριστονίκου ἔδω-
[κ]εν τῇ πόλει ΔΚ[Β<]

latus b

(β) [Ταμι]εύοντος Ἐπιφανοῦς [τὸν]
[
τ[οφ]ύλου ……ος ὁ ἀπελευ<θε> ρ[ω]
θεὶς ὑπὸ Κλε……. . Ἀ̣ρ̣ι̣στονίκου
[ἔδω]κεν [τῇ πόλει Δ]ΚΒ<
. .ος ὁ ἀπελευ[θε]ρ[ωθεὶς ὑπὸ]
…ρωμο[υ ἔδωκεν] τῇ πόλλε[ι ΔΗ]
ΚΒ<. [Δ]ιονν…… .
Εὐτύχα ἡ ἀπελευθερῳ-
[θεῖσα ὑ]πὸ . . . . . .[ἔδ]ω[κεν Δ]
[ΚΒ<]

latus c

(γ) [Ταμι]εύο[ντος τῆ]-
[ς π]όλεω[ς
.άου τοῦ [
ου στρατη[γοῦντος]
Ἀριστοφύ[λου Ε]-
[ὔ]πορος ὁ ἀπ[ελευ]-
[θ]ερωωθεὶς ὑ[πὸ]
[Εὐ]πόρου τοῦ Φι. . .
[ου] ἔδωκεν τῇ π[όλει]
ΔΙΚΒ<

(δ) Τ̣α̣μ̣ι̣εύοντος
[τ]ὴν πρώτην ἐξ[άμηνον]
. .ίου τοῦ Σωσιβί[ου]
[Ε]ὔφρω[ν] ἡ ἀπηλε[υθερωθεῖσα

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 183

(α–ε) επί Αυγούστου (στ–ζ) μέσα 2ου αι. μ.Χ.

IG IX 2, 1300· Αρβανιτόπουλος 1913β, 175–176· Αρβανιτόπουλος 1916, 81–83 [286–287] (*McDevitt* 1109, 1111)*

Πρβλ. Woodward 1913, 328· Arvanitopoulos 1914, 31–32· Μπαμπάκος 1961, 217–218, 223· Kramolisch 1978, 66, 91, 94 σημ. 15

latus a

(α) [Δεῖνα, ὁ ἀπελ]ευ[θερωθεὶς ὑπὸ δεῖνος καὶ - - - -]
[εμ]οῦς, ἔδωκεν [τ]ὰ [ἐκ τ]ο[ῦ] ν[όμ]ι[(ου)] δι(νάρια) [κβ′ (ἥμισυ)].
(β) [Τ]αμιεύοντος τῆς πό[λεως Εὐβι]-
[ό]τ[ο]υ τοῦ Μεθύστο[υ τὴν δευ]-
5 [τ]έραν ἐξάμηνον, [ἐπὶ στρα]-
[τ]ηγο<ῦ> Τιμασιθέου· Ὀ[- - -, ἡ ἀ]-
[πε]λευθ[ε]ρωθῖσα ὑπὸ Φ[- - - - - - -]
τοῦ Ν[ι]καγόρου, ἔδωκε[ν τῆι πόλ]-
[ει τ]<ὰ> γινόμ[ε]να δι(νάρια) κ[β′ (ἥμισυ)].
(γ) 10 Τ[α]μιεύοντος τῆς π[όλεως Εὐβιό]-
[τ]ου τοῦ Μεθύστου τὴν [β′ ἐξάμηνον],
[ἐ]ν στρατηγῷ Τιμασ[ιθέωι· - - - - - - -]
[.κα]ς, ὁ [ἀ]πελευθε[ρ]ωθὶς [ὑπὸ - - - -]
[- - - -]του τοῦ Ἀριστ[ο]δήμ[ου], ἔδωκεν
15 [τῆι] πόλι [δι(νάρια) κ]β′ (ἥμισυ). <κ>α[τὰ τὸν νό(μον)].
(δ) [Τ]αμιεύοντος τῆς πό[λεως - - - - - - - - - - - - -]
[..] τοῦ [Μ]ελανθίου τὴ[ν] [β′ ἐξάμηνον],
[ἐν σ]τρατηγ[ῷ] Σωσιπάτρ[ῳ· δεῖνα, ὁ ἀπελ]-
[ευ]θερωθὶς ὑπὸ Ἀ[ν]τιφ[- - - - - - - - - -, ἔδωκεν]
20 [τῇ] πόλι δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).
(ε) [Τ]αμιε[ύ]οντος [τῆς πόλεως, ἐν]
[σ]τρατηγῷ Παρ[- - - - - - - - -, τὴν π]-
[ρ]ώτην ἐξάμη[νον, - - - - - - - - - - κρ]-
[ά]τους [τ]οῦ Θηρ[- - - - - - · δεῖνα ὁ]
25 [ἀ]πηλευ[θ]ερω[μένος ὑ]-
[π]ὸ Ἀ<ν>δρομά[χ]ο[υ τοῦ - - - - - - -]
[.]ου, ἔδ[ωκ]εν τ[ῇ] π[όλει δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

latus b

(στ) [Ταμιεύοντος τῆ]ς πόλ[ε]ο[ς τ]ὴ[ν δε]υτ[έ]-
[ραν ἐξάμηνον - - - - -]νου τοῦ Χ[α]ιρέ[ο]υ, ἐ[πὶ στρ]-
30 [ατηγοῦ Εὐδήμ]ο[υ, κ]αὶ μη[ν]ὶ Ἰτ[ωνί]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[ωι δεῖνι· Ἀν]τ[έ]ρως Ὀφε[λο]ίω[νος],
[ὁ ἀπελευθ]ερωθεὶς ὑπὸ [Α]ὐ[τ]ο-
[- - - - - - το]ῦ Δ[ι]μογένους ἀ[π]-
[ελευθ]έρου, ἔδωκεν [τῇ]
35 [πόλει τ]ὰ γεινόμενα [τ]ῆ[ς]
[ἀπελευθερώ]σεος ἀργυρίο[υ]
δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).
(ζ) [Ταμιεύοντος τῆς πόλεω]ς τὴν α′ ἐξάμηνον [Κ- - - -]
[- - - - - - τοῦ Ἀν]τιφάνους, στρ(ατηγοῦντος) Ἀσκλη-
40 [πιάδου· δεῖνα, ὁ ἀ]πελευθερωθὶς
[ὑπὸ - - - - - - - - - - κ]αὶ Ἀντήνορος τοῦ [Ἀρ]-
[ίστω]νος, ἔδωκε δι(νάρια)
[κβ′ (ἥμισυ)].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 184

αρχές 1ου αι. μ.Χ.

IG IX 2, 1293–1294b· Κοντογιάννης 2006, 99–102 (*SEG* 56, 649)*

Πρβλ. Αρβανιτόπουλος 1913β, 169· Αρβανιτόπουλος 1917, 22· Μπαμπάκος 1961, 209–210· Kramolisch 1978, 25 σημ. 17, 30, 31, 86 (*SEG* 28, 505)· Ζάχου-Κοντογιάννη 2003α, 24 σημ. 47 (*SEG* 53, 548)

(α) [Ταμιεύοντος τῆς πόλ]εως Ἀντιγόνου
[τοῦ - - - - - - - - τὸ]ν ἐνιαυτὸν ἐπὶ στρα-
[τηγοῦ - - - - - - - , μην]ὸς Λεσχανορίου νουμη-
[νίᾳ· - - - - καὶ - - - - ἱ]ππα αἱ ἀπελευθερωθεῖ-
5 [σαι ὑπὸ - - - - -το]ῦ Μένωνος μετὰ τὸ ἀπολυ-
[θῆναι τῆς παραμονῆς] ἔδωκαν τῇ πόλει τὰ γινό-
[μενα ἐκ τοῦ νόμου ἑκάστη αὐτῶν δ(ηνάρια) κβ΄].
(β) Ἔτους [.] σ[εβαστοῦ, στρ(ατηγοῦντος?) - - -]
ταμιεύοντος Εὐτρόπου τοῦ Ζωσίμ[ου· - - - -]-
10 δωρος ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Μ[- - - - - - - - -]
τοῦ Σωπάτρου καὶ Σίνδης ὁ ἀπελε[υθερω]-
θεὶς ὑπὸ Ἀλκίππου τοῦ Φίλωνος κα[ὶ - - ἱ]-
ππου τοῦ Νεικοπόλεως ἔδω[καν]
τῇ πόλει τὰ γεινόμενα ἐκ τοῦ νόμ[ου ἕ]-
15 καστος αὐτῶν vacat δ(ηνάρια) κβ΄. vacat
(γ) Ταμιεύοντ[ος τῆς]
πόλεως Μεν̣[- - - - τοῦ]
Σωσιβίου ἐν σ̣[τρατη]-
γῷ̣ Μεγαλοκ̣λ̣[εῖ· - - -]-
20 ος ὁ ἀπελε[υθερωθεὶς]
ὑπὸ Σωπάτ̣[ρου τοῦ]
Ἐπίνου ἔδ[ωκεν]
τῇ πόλι τὰ [ἐκ τοῦ]
[ν]ό̣[μ]ο̣υ̣ [δ(ηνάρια) κβ΄].
(δ) 25 [Ταμιεύοντος τῆς]
[πόλεως - - - - - - -]
[τοῦ - - - - - - - - ἐν]
[στρατηγῷ̣ - - - -]
[- - - - - - - - ὁ ἀπε]-
30 λ̣ε̣υ̣θ̣ε̣ρωθεὶς ὑ̣[πὸ Ἀ]-
λ̣ε̣ξάνδρου ἔδωκ̣[εν]
τῇ πόλει τὰ ἐκ τοῦ [νό]-
μου δ(ηνάρια) κβ΄. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 185

α΄ μισό 1ου αι. μ.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1916, 84–85 [289] (*McDevitt* 1113)

Πρβλ. Arvanitopoulos 1914, 32· Μπαμπάκος 1961, 223–224

(α) [- ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Ἕλλανο]-
[κρ]ά[τους, ἔ]δω[κε τῆι π]ό[λει δι(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ). καὶ δεῖνα - - - - - - -, αἱ ἀπε]-
[λ]ευ[θε]ρω<θ>[εῖσ]α<ι> ὑπὸ Ἑλλανοκ[ρ]ά[τους τοῦ - - - - - - - - - καὶ δεῖνος]
[τ]ο[ῦ] Ἀντιγόνου, ἔδωκαν τῇ πόλει ἑ[κατέρα αὐτῶν τὰ ἐκ τοῦ νόμου]
δι(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ), στρ(ατηγοῦντος) Κρατερόφρονος, μη(νὶ) [Λεσχα]-
5 νορίῳ καὶ Ὁμολῴῳ.

(β) Στρ(ατηγοῦντος) Ἀντιγένους τοῦ Εὐδή[μου, ταμιεύοντος τῆς πόλεως]
Λύκου τοῦ Ἡρακλείδου· Φιλί[ππα(;) καὶ δεῖνα, αἱ ἀπηλευθερ]-
[ω]μένα<ι> ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Ἀκινδύ[νου, ἔδωκαν ἑκατέρα τῆι πό(λει) δι(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ)].

(γ) [Ἀ]γαθημερίς, ἡ ἀπελευθερω[θεῖσα ὑπὸ Ἑλλανοκράτους τοῦ - - - - - καὶ δεῖνος τοῦ Ἀν]-
10 [τ]ιγόνο<υ>, ἔδωκεν Λύκῳ τῷ τ[αμίαι τὰ γινόμενα τῆι πό(λει) δι(νάρια)]
[κβ΄] (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 186

ca. 131/2 μ.Χ.

IG IX 2, 1302

Πρβλ. Αρβανιτόπουλος 1913β, 178

Στρ(ατηγοῦντος) Ἀργείου μ[η](νὸς) Ἑρμ{η}αίου θ′ Περατή-
κη(;) ἡ ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ [Σ]ατου[ρ]-
[νείνου -]
Νείκανδρος ὁ ἀπηλευθερωμένος
[ὑπὸ - - - - - - - - - - - - τ]οῦ Ἀντιγόνου κα[ὶ]
[-]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 187

ca. 131/2 μ.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1916, 73–74 [279–280] (*McDevitt* 1114–1115)

Πρβλ. Arvanitopoulos 1914, 23· Μπαμπάκος 1961, 219–220

latus a

(α) [Ταμιεύοντος τῆς πόλε]ως Εὐ[βιό]-
[του τοῦ Μεθύστου τὴν β′ έ]ξάμην[ον],
[ἐν στρ(ατηγῶι) Τιμασιθέ]ως· Ἐπα[- - - - δεῖ]-
[νος, ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπ]ὸ Καλλιστρ[ά]-
5 [του τοῦ - - - - - - - - - - - - - -], ἔδωκεν
[τῇ πόλει δι(νάρια) κβ′, ὀβολοὺς τέσσαρ]ας.
(β) [Ταμιεύοντος τῆς πόλεως] Κρίτωνος
[τοῦ δεῖνος τὴν - - - ἐξάμ]ηνον, ἐν
[στρ(ατηγῶι) - - - - - - - - - - -]ος, ὁ ἀπελευ-
10 [θερωθεὶς ὑπὸ - - - - - - - - -, ἔδ]ωκεν τ[ῆι]
[πόλει δι(νάρια) κβ′, ὀβολοὺς τέσσαρας].

latus b

(γ) [Ταμιεύοντος τῆς πόλεως τὴν - - - - ἐξάμηνον]
[Π]αραμόνου [(τοῦ) (στρατηγοῦντος) - - -· ἀπελευ]-
[θ]έρωσις Πη[- - - - - - καὶ δεῖνος· ἔδωκαν]
15 ἑκάστη αὐ[τῶν τὰ γινόμενα τῆι πόλει]
δι(νάρια) κβ′ [(ἥμισυ)].
(δ) [Τ]α[μιεύοντος τῆς πόλεως - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 188

ca. 131/2 μ.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1916, 85 [290] (*McDevitt* 1116)

Πρβλ. Arvanitopoulos 1914, 33· Μπαμπάκος 1961, 224

[Στρατηγοῦντος δεῖνος· ταμιεύοντ]ο[ς τ]ῆ[ς] πόλεως Κ[λ]έωνο[ς τοῦ] Ἀ[ντιγένους]·
[δεῖνα - - - - - - - - , οἱ ἀπελευθερωθέντες ξε]νικῇ, ἔδωκεν τῇ πόλει ἕκ[α]στος τ[ὰ γινό]-
[μενα ἐκ τοῦ νόμου δι(νάρια) κβʹ (ἥμισυ). καὶ - - - - -]Λ̣ίστη, <ἡ> ἀπελευθερωθεῖσ[α] ὑπὸ Σωπάτ[ρου τοῦ]
[δεῖνος, ἔδωκεν -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 189

επί Αδριανού

Αρβανιτόπουλος 1916, 74–78 [281–283] (*McDevitt* 1106, 1117–1118)

Πρβλ. Arvanitopoulos 1914, 24· Μπαμπάκος 1961, 220–221· Helly 1975, 130 σημ. 34· Kramolisch 1978, 37–38

latus a

(α) [Τ]α[μιε]υόντων τῶ[ν] πε[ρ]ὶ Κλέωνα
Ἀν[τιγέν]ο[υ]ς, στρ(ατηγοῦντος) Γ[ρ]αι[κη]ίου Πρ[όκ]λο[υ]·
μη(νὸς) [Ἀγαγυλί]ου· [Π]οσε[ιδ]ώ[νι]ος ὁ {ἀ}
ἀ[πελευ]θ[ερωθε]ὶς [ὑ]π[ὸ Ἑλ]λαν[ο]-
5 [κ]ρά[τους τοῦ Ὁπλωνο]ς, [ἔ]δω[κ]εν
[τ]ῇ π[όλει τὰ γινόμε]να ἐκ τοῦ
ν[όμου ἀργυρίου] δι(νάρια) [κβ′ (ἥμισυ)].
{ταμιεύοντος}
(β) [Τ]αμιευ[όντων τῶ]ν [περ]ὶ Κ[λ]έων[α] Ἀν[τι]-
10 [γέ]νο[υς, ἐν] στρ(ατηγῷ) Πρόκλῳ· Ἀ[πολλ]ο[νίου]
[ὀγδόηι(;)· Ἀλ]ε[ξ]άνδρα, ἡ ἀπε[λε]υθε-
[ρωθεῖσα ὑ]πὸ Ἑλλ[α]νο[κ]ρ[ά]τους
[τ]ο[ῦ Ὁπ]λω[ν]ος, ἔ[δ]ωκεν τῇ πό-
λει τ[ὰ] γε[ινόμ]ενα [ἐ]κ το[ῦ] νόμου
15 δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).
(γ) [Τα]μ[ιεύ]οντ[ο]ς Ἀντι[γόν]ο[υ τ]οῦ Πα[υ]-
[σα]ν[ί]ο[υ], σ[τρ(ατηγοῦντος;) Κα]ίσα[ρ]ο[ς]· Πύθων, [ὁ]
[ἀπ]ε[λ]ε[υθ]ερω[θ]ε[ὶς] ὑπὸ Ἀν-
[τι]γόνο[υ το]ῦ Λ[ά]γ[ου(;) ἔ]δωκ[ε]ν
20 [τὰ γινόμενα τ]ῇ πόλε[ι] δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).
(δ) [Ταμιε]ύον[τ]ο[ς Κλ]έ[ω]νος τ[ο]ῦ Ἀ[ν]τ<ιγ>ένο[υς],
[στρ(ατηγοῦν)τ]ος Πο(πλίου;) [Ἀ]γαθάνο[ρ]ος· Πίσ[το]ς, [ὁ ἀ]πελευ-
[θ]ε[ρωθ]εὶ[ς] ὑ[πὸ Θ]εο[τέλ(;)]ου [το]ῦ Ἐ[πίν]ο[υ],
ἔ[δωκ]εν [τ]ῇ πόλε[ι] δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).
(ε) 25 [Μηνὸ]ς [Ἀ]πο[λ]λ[ω]νί[ο]υ [ὀγ]δ[ό]η[ι· δεῖ]-
[να, ὁ ἀπελευθε]ρω[θεὶς ὑπὸ - - - - - - - - - - - -]

latus b

(στ) [Ταμιεύοντος τῆς πόλεως Π]τολεμαίου τοῦ [Θ- - -]
[- - - - - τὴν - - - - ἐξάμηνον· μην]ὸ[ς Ὁμ]ολ[ῴου]
[- - - -, στρατηγοῦντος Ἰσα]γό[ρ]ου γ′. ἐλευθε[ρώ]-
30 [θησαν ὑπὸ δεῖνος τοῦ] Παυσᾶ Νέ[α], Εὐπορί[α]
[καὶ ἔδωκεν ἑκάστη αὐ]τῶν τὰ γεινόμεν[α]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[ἐκ τοῦ νόμου τῆι πόλει] δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

latus c

(ζ) [Τα]μ[ι]εύ[οντος τῆς πόλε]-
ο[ς τ]ὴν δ[ευτέραν ἑξά]-
35 μ[η(ν)]ον Ἐπι[μ- - - στρ(ατηγοῦντος) - - - -]
[κ]ράτου· [μ]η[(νὸς) - - - - - -· Κα(;)]-
[λ]λώ, ἡ ἀ[πελευθερωθεῖσα ὑπὸ]
[Π]αλ[αι]στ[οῦ ἔδωκε τῆι πό]-
λει vac. [δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 190

μέσα 2ου αι. μ.Χ.

Woodward 1913, 317· Αρβανιτόπουλος 1916, 83–84 [288] (*McDevitt* 1112)*

Πρβλ. Arvanitopoulos 1914, 32· Μπαμπάκος 1961, 219

[Ταμιεύοντ]ος [τ]ῆς [π]ό[λ]εος Ἀν[τ]ήνορος τ[οῦ]
[δεῖνος τ]ὴν β′ ἑξάμηνον, ἐν στρ(ατηγῶι) Ἀσκληπιάδῃ· [Ἀ]-
[- - - - - - - ὁ] ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Φιλοξένου τοῦ
[- - - - - - - -ά]ου, ἔδωκεν τῇ πόλει τὰ κατὰ τὸν
[ν]όμον δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 191

(α–η) ca. 146–134 π.Χ.· ca. 146 π.Χ. (Κοντογιάννης) (θ–ιζ) ca. 133/2–130/129 π.Χ. (ιη–κγ) post 125 π.Χ. (Kramolisch)

Αρβανιτόπουλος 1924, 155–166 [400–403] (*McDevitt* 1066–1069)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 199–205· Kramolisch 1978, 65, 71–75, 81–83, 88 (*SEG* 28, 505)· Lucas 1999, 94 (*SEG* 49, 630)· Κοντογιάννης 2009, 162–163 ·*SEG* 50, 535

latus a

(α) [- - - - - - - - - - - - ἀφιᾶσιν ἐλευθέραν]
[τὴν ἑαυτῶν δούλην Ῥ]α[ΐ]στ[ην; δεῖ]-
[νος κατὰ τὸν νόμο]ν. vacat
(β) [Στρατηγοῦντος Θ]εσσαλῶν [Λέοντος τοῦ Κλε]-
[ΐππου Ἀτραγί]ου, μην[ὸς Ἀ]φρίου δεκ[άτηι]·
5 [- - - - -ν]ης Εὐ[η]θίδου κ[αὶ] ἡ [γυ]νὴ αὐτο[ῦ - - - - - - -]-
[..]ς Οἰνοκλέους ἀ[φιᾶ]σιν [ἐλ]ευθέρα[ν δεῖνα - - - - - -]-
αν Κλέω[ν]ος κα[ὶ Κ]λ[έων]α [Μ]ε[ν]άνδρο[υ κα]-
(γ) [τ]ὰ τὸν ν[όμ]ον. Στρατη[γοῦ]ντ[ο]ς [Θε]σσ[αλῶν]
[Λ]έοντος τοῦ Κλε[ΐππου Ἀ]τρ[αγίου], μηνὸς [Πα]-
10 νήμου δεκ[ά]τῃ. Ε[ὔ]φ[ορβ]ος Πα[υ]σανίου [καὶ]
ἡ γυνὴ αὐτ[ο]ῦ Ἀνδ[ρ]ό[κλε]ια Μνασέου ἀ{ι}φιᾶ-
σιν ἐλεύθερον [τὸ]ν [ἐ]αυτῶν δ[ο]ῦλον Μην[ό]-
δωρο[ν] Νικά[ρ]χου [κ]ατὰ τὸν ν[ό]μον ⟦....⟧ .
(δ) Στρα[τη]γοῦντ[ο]ς Θεσσαλῶν Λέ[ο]ντος
15 τοῦ Κλεΐ[π]που Ἀτραγίου, μ[η]νὸ[ς] Ἑρμ[αίου]
[ἐ]ννεακαιδεκ[ά]τῃ· Εὐ[ρε]ίας Εὐηθί[δ]ου κα[ὶ]
[ἡ γ]υνὴ αὐτοῦ Φιλοξὼ Νικάδου ἀφιᾶσιν
[ἐλ]ευ[θ]έραν τὴν ἑαυτῶ[ν δού]λην Σω-
[π]άτραν Θαυμάνδρ[ο]υ κατ[ὰ τὸ]ν νόμον.
(ε) 20 [Σ]τρατηγοῦν[τ]ος Θεσσαλῶν Λέοντος
[τ]οῦ [Κ]λεΐππου Ἀτραγί[ο]υ, [μ]ηνὸς Θύου [ἐ]βδόμῃ.
[Π]άτων Ξεν[ο]λά[ο]υ [κ]αὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἀδεῖ-
[α Λυ]σίου ἀφιᾶσιν ἐλευθέραν τὴν ἑαυ-
[τ]ῶν [δούλη]ν Ἀ[δε]ῖαν [Π]άτωνος [κ]ατὰ τὸ[ν]
(στ) 25 [νό]μον. [Στρ]α[τηγοῦντο]ς [Θ]ε[σσ]α[λ]ῶν Διοτίμου, [μη]-
[νὸ]ς Πα[νή]μου δ[εκά]τῃ· Δριμαῖος Ἀ[ρχ]εδήμου ἠφε[ί]-
[θη ἐλεύθ]εροs [κ]α[τὰ] τὸν ν[όμο]ν [ὑ]πό τε Ἀ[ρ]χεδ[ή]μου το[ῦ] Ἀ[ν]τ[ι]-
[φίλ]ο[υ] κα[ὶ] Ἀ[δο]ῦς [τῆ]ς Σπεύδων[ος], παραμείν[α]ς

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[πα]ρ᾽ αὐτοῖς, ἕω[ς] ἃ[ν ζ]ῶ[σιν Ἀρ]χέδη[μ]ος καὶ Ἀδώ, [π]οι-

(ζ) 30 [ῶν τ]ὰ [δ]ίκαια. Στ[ρ]ατ[ηγ]οῦν[τ]ος Θεσσα[λῶν]

[Λ]έοντος Ἀτρα[γί]ου, [μη]νὸς Ὁμ[ο]λω[ΐ]ου τ[εσσα]-

[ρ]εσκαιδεκάτῃ· Δη[μ]όφ<ι>λος Ε[ὐ]μήλου κ[αὶ ἡ γυ]-

[ν]ὴ αὐτοῦ Νικό[π]ολις Ἱππονίκου Φε[ρ]εδ[α.3-4.]

[τ]ὴν αὐτῶν δο[ύλ]ην ἀφιᾶσιν ἐλευθέρ[αν κα]-

35 [τ]ὰ τ[ὸ]ν νόμον. vacat

(η) [- Στρατηγ]οῦ[ντος Θεσ]-

[σαλῶν Λέοντος τοῦ Κλεΐππου Ἀτρ]α[γί]ου· Λυσαγ[όρας]

[καὶ δεῖνα καὶ Εὔ]δημος καὶ Κριμ[μ]α[τὼ]

[οἱ Ξενολάου ἀφιᾶσιν ἐλεύθερον] τὸν ἑαυτῶν [δ]οῦλον Δ[ᾶ]ζον Ξ[ενο]-

40 [λάου παραμεῖναι παρ᾽ αὐτοῖς, ἐφ᾽ ὧι] ἄνχοντος Δ[ά]ζου χωρίζες[θ]-

[αι ἀπ᾽ αὐτῶν· ξενοδόκοι ταγὸς Φίλ]αγρος Εὐδήμου· ἰ[δ]ιοξενοδό-

[κοι Ἱππόνικος - - - -στράτου;, - - -στ]ρατος Ἱππονίκου vacat

[δεῖνα - - - - - - - - - - - - - -]ος Δρεβελ[άου]. vacat

latus b

(θ) [- - -δεῖνα δεῖνος καὶ -]

45 [- - - - - - - - - - - - - - - - ἀφιᾶσ]ιν ἐλεύ[θερον τὸν ἑαυτῶν]

[δοῦλον - - - - -ξ]εν[ο]ν [Δ]ημ[η]τ[ρίου κατὰ τὸν]

(ι) [νόμον. Στρατηγοῦντο]ς Θ[εσσαλῶν]

[δεῖνος - - - - - - - - τοῦ] Φ[ι]λοκ[λ]έ[ους - - - - - - -]

[(ἐθνικὸν) - - - -, μηνὸς Παν]ή[μο]υ ἕκ[τ]ῃ· [Φι]λω[ν - - -]

50 [- - - - - - -κράτου; ἀφῆκε]ν [ἐλ]ευ[θ]έ[ρ]αν τὴν α[ὐ]-

[τοῦ δο]ύ[λην δεῖνα - - - - κα]τ[ὰ] τ[ὸ]ν [νό]μον.

(ια) [Στρατ]η[γο]ῦν[τ]ος [Θεσ]σαλῶ[ν] Φίλωνος Λ[αρ]ισαί-

[ου, μην]ὸς Ἑρμα[ί]ου δ[εκά]τῃ· Μ[έ]νανδρος Ἀ<δ>μή-

[του καὶ] ἡ [γυ]ν[ὴ αὐ]το[ῦ] Α[ὐτο]δίκ[η] Παυσαν[ίο]υ ἀ{ο}φ[ι]-

55 [ᾶσιν ἐ]λε[υ]θέ[ραν τ]ὴν ἑα[υ]τῶ[ν] δούλ[η]ν [Μ]έλι-

[σσ]αν [κατ]ὰ τὸν νόμον. vacat

(ιβ) [Στρατη]γ[οῦ]ντ[ο]ς [Θεσ]σα[λῶν Φί]λ[ω]νο[ς] Λαρισ[αί]-

[ου, μη]ν[ὸς Ὁμο]λ[ῴ]ο[υ] δε[κ]ά[τ]ῃ. [Φ]ίλιππος Πρ[ωτ]ολά[ου],

[Φίλ]α[γ]ρ[ο]ς [κ]αὶ Μνά[σ]αρ[χος] οἱ [Ἴπ]ποσσ[τ]ράτο[υ]

60 [ἀφι]ᾶ[σι]ν ἐ[λ]ε[υθ]έραν τὴν ἑ[αυ]τ[ῶν δούλη]ν Μ[νη]-

[σάρχ]ην κατὰ [τ]ὸν νόμ[ο]ν. vacat

(ιγ) [Σ]τ[ρ]ατ[ηγο]ῦντο[ς] Θ[ε]σσαλῶν [Φί]λωνος Λ[α]-

[ρισ]αί[ου], μ[η]νὸς Ὁμολῴου ὀ[γ]δ[όῃ· Ξ]ενόλαος Ε[ὐ]-

δ[ή]μου καὶ Ἀδεῖα Σταδ[μ]είου ἀφιᾶ[σ]ιν ἐλευθ[έ]-

65 ρ[αν] τ[ὴ]ν α[ὐ]τῶν δούλ[η]ν Ζ[ω]ίλαν κ[ατ]ὰ τὸν νόμο[ν].

(ιδ) Στρατηγοῦντος Θε[σ]σαλῶν Φίλωνος Λα-

[ρισ]αίου, μ[ην]ὸς Ὁμολωΐ[ο]υ δεκάτῃ· Πεταλὸς

[Λ]υσίου Ἀδ[εῖ]α[ν] τὴν [ἑα]υτοῦ δούλην ἀφίησιν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ἐλευθέραν [κ]ατὰ τ[ὸν] νόμον. vacat

(ιε) 70 [Σ]τρ[α]τηγοῦντος [Θε]σσαλ[ῶ]ν Κλέωνος Λ[α]-
[ρ]ισαίου, μην[ὸ]ς Θεμιστίο[υ] δε[κ]άτη· Ἀμύν-
[τ]ας [Ε]ὐβι[ότ]ο[υ] καὶ Ἐπιν[ί]κη Λυσίου καὶ Εὐηθί-
[δη]ς [Ἑλ]λανο[κ]ράτου ἀ[φ]ιᾶσιν ἐλευθέρα[ν]
[τὴν ἑαυ]τῶν δούλη[ν Θρ]ᾶισσαν κατὰ τὸν [νόμ]-

(ιστ) 75 [ον. Στρατηγοῦ]ντος Θεσ[σαλ]ῶν Παυσα[ν]ίο[υ Φεραί]-
[ου, μηνὸς δεῖνος] εἰ[κά]δι· Εὔδ[ημ]ος Λυσ[ίο]υ κ[α]ὶ ἡ [γυνὴ]
[αὐτοῦ δεῖνα Παυσ]ανίου ἀ[φιᾶ]σιν ἐλ[ε]ύθε[ρ]ον [τ]ὸ[ν ἑαυτῶν]
[δοῦλον δεῖνα Ἀριστοκ]λέο[υ]ς κατὰ [τὸν νόμον].

(ιζ) [Στρατηγοῦντος Θε]σ[σαλῶν; - - - - - - - - - - - - - - - - -]

latus c

(ιη) 80 [Στρα]τ[ηγοῦντ]-
[ος Κλ]εομ[άχου]
[το]ῦ Ἀτρεσ[τί]-
[δ]ου Λαρισαί-
ου, μηνὸς Θε-
85 μιστίου δε[υ]-
τέραι· Πευκόλ[α]-
ος Πιερίωνος,
Εὐρυνόα Ἀμύντου
καὶ Πιερίων καὶ [Νι]-
90 κάδας οἱ Θρασ[υ]-
λάου καὶ ἡ μήτηρ
[α]ὐτῶν Κασσ[ὼ]
[Ν]ικάδου ἀφιᾶ-
σιν ἐλεύθε-
95 ρον τὸν ἑαυ-
τῶν δοῦλον
Δωρίωνα Εὐ-
ρείου κατὰ τὸν
νόμον. vacat

(ιθ) 100 Στρατ{ρατ}η-
γο[ῦν]το{υντο}ς
[Λ]έ[οντ]ος, [γ]υ-
[μ]νασιαρχ[ού]-
[ντω]ν Μενάνδ[ρου]
105 [τ]οῦ Ἀδμήτου, [Δι]-
[καί]ου [τ]οῦ Ἀντι[μά]-
[χ]ου, μηνὸς [- - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

(κ) Εὔδημος [Θε]-
[οδ]ώ[ρ]ου κ[α]ὶ [Θ]ε-
[ό]δωρος [Εὐ]δ[ή]-
[μ]ου καὶ Κλ[ειὼ] {ή}
[Ῥι]ανοῦ <ή> μ[ήτ]-
[ηρ], οἱ ἀφέντ[ε]{ν}-
[{ε}]ς ἐ[λ]εύθερο[ν]
[τὸ]ν ἑα[υ]τῶ[ν] δ[ο]-
[ῦλον] Πα[υ]σανί-
α[ν] Ἡρακλείδο[υ]
κατὰ τ[ὸν ν]ό-
[μ]ον [ἐ]πὶ [στ]ρα-
[τ]ηγο[ῦ] Θεσ-
σαλοῦ.
vacat

latus d

(κα) [Δεῖνα - - - -]ο[υ ἀ]-
[φῆκ]ε[ν ἐλ]-
[ευ]θέραν [τὴν]
[ἐ]αυτῆ[ς δού]-
λην Δ[ημη]-
τρ[ί]αν Π[ερ]-
δίκκου κ[ατὰ]
τὸν νόμ[ον].

(κβ) Στρα[τ]ηγ[οῦν]-
τος Κλέω[νος],
μηνὸς Ἀφρ[ί]-
ου δευτέρᾳ·
Πέρσης καὶ Δ[α]-
φναῖος οἱ Εὐρ[εί]-
ου καὶ [Νι]κόπο-
λις Δημοχάρου
καὶ Βουλονό-
α Εὐφόρβου
ἀφιᾶσιν ἐ-
[λ]ευθέρα[ν]
[τ]ὴν ἑαυτῶ[ν]
δούλην Ἀρ-
τεμισία[ν]
Νικάρχου
κατὰ τὸν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

νόμον.

(κγ) Στρα<τηγοῦν>τος Νικο-
[λ]άου, γυμνασι-
[α]ρχούντων Ἀ-
[μ]ύντου κα[ὶ]
[Βουλ]ομ[ά]χου, μηνὸς Ἀ-
[γα]γυλίου νουμη[νί]-
[αι· Ἀ]γέλαο[ς] Εὐμά-
[χου] ἀφῆκεν ἐλεύ-
[θερ]ον τὸν ἑαυτοῦ
[δοῦλ]ον Ἰστιαῖ[ο]ν
[- - -δ]ώρου κατὰ [τὸν]
[νόμο]ν.

Ap. Cr.:

στίχ. 47–49: [Στρατηγοῦντο]ς Θ[εσσα|λῶν] Φ[ι]λοκ[λ]έ[ους|Λαρισαίου …]

στίχ. 80–83: [Στρα]τ[ηγοῦντ]||[ος Κλ]εομ[αχίδου]||[το]ῦ Ἀτρεσ[τί]||[δ]ου

(Kramolisch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 192

(α–στ, ζ–η;) ca. 131/0–130/129 π.Χ. (θ) ante 60 π.Χ. (ι) ca. 60 π.Χ. (Kramolisch)

Αρβανιτόπουλος 1924, 166–174 [404–406] (*McDevitt* 1070–1072)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 205–206· Kramolisch 1978, 75, 80, 95 (*SEG* 28, 505)

latus a

(α) [Στρατηγοῦντος τῶν Θεσσαλῶν δεῖνος]
[ἱερέως δὲ τοῦ Ἀσκληπιοῦ] Σ[τασά;]-
[ν]ο[ρο]ς [το]ῦ [Νικασ]ίου, [μηνὸ]ς Λ[ε]σχ[ανο]-
[ρ]ίου [ἑ]βδ[όμῃ]· <Ἐ>πικράτ[η]ς [Κ]αλλικ[λέους]
[ἀ]φ[ῆκ]<ε>ν τοὺς ἑα[υ]τ[οῦ] οἰκέ[τα]ς [ἐλευ]-
5 θέ[ρου]ς κατὰ τὸ[ν] νόμ[ον] Σώπατρ[ο]ν [κ]α[ὶ Ἀ]-
φροδίσιο[ν τοὺ]ς Δι[ο]νυσίου. vacat
(β) [Σ]τρ[ατηγοῦντος Κ]λέ[ωνος τοῦ] Ἀ[ρμ]ο[δίου Λαρισ]α[ίου],
ἱε[ρέως δ]ὲ τ[οῦ Ἀ]σ[κληπιοῦ Δημοκρ]ά[του τ]οῦ Ἀσά[ν]-
δ[ρο]υ, μ[η]ν[ὸ]ς Ἱπ[ποδρομίου εἰκ]ά[δι;]. Λύσ[ιπ]-
10 [πο]ς Σ[ω]π[άτρου; ἀφ]ῆ[κεν τοὺς ἑαυτ]ο[ῦ οἰκέτ]ας [ἐλευ]-
[θέρους] Ἀ[ν- - - - καὶ δεῖνα - - -]ου [καὶ Ἀν]δ[ρό]κλ[ε]ιαν Ἀ[μμω]-
νίου τὴν αὐτο[ῦ δο]ύ[λην· ξενοδόκοι Ἐ]πιγένης [- - - - - - - - - - - -]
κρ[ά]του, Ἀ[ν]τίγ[ο]ν[ος] Ν[ικολ]ά[ο]υ, [Πα]υσα[νί]α[ς Ƶ]έ-
[νω]νο[ς - - -]ε[- - - - - -]λ[- - - - - - -]δι[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
(γ) 15 [Σ]τ[ρ]<α>τ[η]γ[οῦ]ντ[ος τῶν Θεσσ]αλ[ῶν Κλ]έωνο[ς]
[τ]οῦ [Ἁρ]μ[οδ]ίου Λ[αρ]ισ[αίου, ἱερέω]ς δ[ὲ] τ[οῦ]
Ἀσ[κ]λ[ηπ]ιο[ῦ] Δ[η]μο[κράτο]υ τ[ο]ῦ Ἀσ[ά]ν-
[δρο]υ μη[νὸς Θ]ύ[ου ὀγ]δό[ῃ· Ἀσκλη]πιά[δ]η[ς Φιλο?]-
κλέ[ο]υ, Θ[ε]ρσ[ύλος καὶ - - - - - - -ς] οἱ Διον[υ]-
20 [σ]ί[ο]υ ἀφῆκ[αν τὸν] αὐτ[ῶν οἰκέτην - - - - - - -]ο[ν] Ἰ[π;]-
[π]ότο[υ] ἐλ[εύθερον κατὰ τὸν] νόμ[ον]·
[ξε]νο[δόκοι;] Νο[μ- - - - - - - - - - - - - - - - -]ου[- - - - - - - - - - -]
[- - - - Διο]ν[υ]σί[ου; - - - - - - - - - - - - - - - - -]ι[- - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - Δ]ιον[ύσιος; δεῖνος - - - - - - - - - - - - - - - -]λ[ύτο[υ].
(δ) 25 [Σ]τ[ρ]ατ[ηγ]οῦ[ντος τῶν Θεσσα]λῶ[ν]
[Π]αυσα[νίο]υ [τοῦ Θρασυμήδου Φε]ραίου,
[ἱερ]έως [δὲ τοῦ Ἀσκληπιοῦ Ἀ]ν[δρομ]άχο[υ]
[τ]οῦ Σωπ[άτρου]· Σ[- - - - - δεῖνος - - - - - καὶ] Ἀ[ρ]ι-
στ[ό]μα[χ]ος [Μ- - - - - - - - καὶ δεῖνα - - - - - - -]αίο[υ]
30 ἀ[φῆ]καν τ[ὴν ἑαυτῶν οἰκέτιν Δη]μαι[ν]έταν Ὠ̣φ̣[ε]-
[λ]ίωνος ἐλε[υθέραν - - -]ΟΝ[.]ΟΓενω[ν - - - - - - - -]
ον ξενοδόκω[ν Δημε;ο]υ τ[ο]ῦ Ζω[νι;]α [Εὐ]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

δήμου τ[οῦ] Εὐ[δή]μο[υ] Ν[ικο]μάχ[ο]υ τοῦ Δη-
μάρχου. vacat

(ε) 35 Στ[ρ]ατηγ[οῦντος Παυσανίου τ]οῦ Θ[ρ]ασ[υ]-
μήδου [Φ]ε[ρ]αί[ου, ἱ]ε[ρ]έ[ω]ς [δὲ] τ[ο]ῦ Ἀ[σ]κλ[η]πιο[ῦ]
Ἀνδρομ[άχ]ου τ[οῦ Σωπάτρου, μ]η[ν]ὸς Ἀφ[ρί]-
[ο]υ τρίτῃ· Ο[ἰν]ίας [Α]ἰσχ[ύλου καὶ ἡ γυνὴ]
[α]ὐτοῦ Ἡδ]υλ[ίνη; δεῖνος - - - - - - - - - ἀφῆκαν ἐλευ]-
40 <θ>έ[ρ]αν κα[τὰ τὸν νόμον δεῖνα - - - - - - -]ην [ξενοδοκούντων;]
[Ἀ]φθ[ο]νήτ[ο]υ [τ]οῦ [Κ]ασ[σ]ά[νδρου - - - - - δεῖνος τοῦ]
[Ἀριστ]ογένου, [Π]τολ[ε]μ[αίο]υ [τοῦ] Φιλί[π]π[ου].

(στ) [Στρατ]η[γ]οῦντ[ο]ς τ[ῶν] Θεσσ[αλῶν Παυ]-
[σανίου τοῦ Θ]ρα[σ]υ[μή]δ[ου Φεραίου, ἱερέως] δ[ὲ τοῦ]
45 [Ἀσκληπιοῦ Ἀνδρομάχο]υ [τοῦ Σ]ω[πάτρου],
[μηνὸς - - - - - - - - - - - - - - - -]τ[- - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]σ[- - - - - -]εμ[ο- - - - - - -]
[- -]σ[- - - - - - - - - - -]

latus b

(ζ) [Στρατη]-
50 [γοῦντος]
[Παυσανί]-
[ου] Φε[ραί]-
[ου], μη[νὸς]
[Ἰ]ππ[οδ]-
55 [ρο]μίο[υ]
[λ]οιπ[ῶ]-
[ν ἐ]ν[ν]έ[α]·
[Ἀ]ρίστ[ω]-
[ν Ἀ]λεξ[ά]-
60 [ν]δρο[υ]
[ἀφ]ῆκ[εν]
[ἐλ]ευ[θ]έ-
[ρα]ν [τ]ὴ[ν]
[ἑα]υ[τοῦ ο]-
65 [ἰκ]έτ[ιδα]
[Ζ]ων[αρί]-
[δ]α Ἀσ[κ]-
ληπι[ά]-
δο[υ κ]α-
70 τ[ὰ] τὸ[ν]
[ν]ό[μ]ο[ν]· ξ[ε]-
ν[οδο]κ[ού]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ν[τωνι] Σ[- - - -]-
ν[ος; το]ῦ [Π]-
[αρ]α[μό]-
νου, [Ν- - - -]
[- - - -]νο[- - - - -]
[- - - - - -]το[ῦ Σ]-
ω[π]άτρο[υ],
[Κλ]εά[ν]ο-
[ρος τ]οῦ [Ἀλ]-
[ε]ξομε[ν]-
[ο]ῦν.
(η) [Στρ]ατη-
[γ]οῦ[ντ]ος
[Κλέω]νο[ς] Λ[α]-
[ρισα]ίο[υ· Ἱπ]-
[π]ο[δρ]ο[μί]-
[ου] λ[ο]ιπῶ[ν]
ἐ[νν]έ[α]· Ἀγ[ά]-
θ[ω]ν [κ]α[ὶ]
Π[αυσ]ί[α]ς [Ἀρι]-
στ[ομάχου]
Κ[λ]ε[ι]νό[πο]-
[λι]ν [- - -δρ]ο[υ]
τὴ[ν αὑτῶν]
[δ]ού[λ]ην [ἀ]-
φῆ[κ]α[ν ἐλευ]-
[θ]έ[ρ]α[ν κα]-
[τ]ὰ τὸν νό[μ]-
ον, [π]α[ρ]αμ[ε]-
[ίνασ]αν [ἕω]ς
[ἂν φα]ίν[ωσι];
[καὶ τὰ] δίκ[αια]
[ποιοῦσαν].

latus c

(θ) [Στρατη]-
[γοῦντος]
[- - - -]α[- - -]
[- -]ου [τ]-
[οῦ] Ἀρ[ι]-
[σ]τ[ο]ξ-
[έ]νου,

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[μ]ηνὸ[ς]
[Ἀφ]ρ[ίο]-
115 [υ] ἐ[νά]-
[τ]ῇ· Δη-
[μ]ή[τρ]ι-
ος Εὐ[βο]-
ύλου
120 [ἠ]λευθ-
[ερ]ώθη
[ύ]πὸ Ν[ικ]-
[ο]μ[ά]χ[ο]-
[υ] τοῦ Δ[η]-
125 μάρχ[ο]-
υ κα[τ]-
ὰ τὸν
[ν]όμον·
[ξ]ενοδ-
130 [ό]κοι Ν[ι]-
[κ]όλαο[ς]
[Κρα]τισ-
[το]μάχο-
[υ, Ἀρύ]ββα-
135 [ς Νι]κομ-
[ά]χο[υ], Κα-
[λ]λι[κ]ρά-
[τ]ης [Σ]ω-
[κ]ράτ[ο]υ.
(ι) 140 [Σ]τ[ρ]ατ[ηγοῦ]-
[ντ]ος Μιμ[ν]ο-
[μ]άχου, μ[η]-
νὸ[ς Π]α[ν]ή-
[μ]ο[υ] ἕ[κ]τ[ῃ]· Ν[ι]-
145 [κ]ό[λαο]ς Ε-
ὐ[μ]έ[νο]υς [ἀφ]-
ῆκε[ν ἐλεύ]-
[θ]ε[ρο]ν [κ]α[τ]ὰ
[τὸ]ν νό[μ]ον Ε[ὔκ]-
150 [ολ]ο[ν] τ[ὸ]ν [ἑαυ]-
[τοῦ οἰκέ]τη[ν· ξ]ε-
[νοδόκοι - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ap. Cr.:

στίχ. 106–112: [Στρ]α[τη]|[γ]οῦ[ν]|[τος] Ἀρ[ι]|[σ]τ[ο]ξ|[έ]νου

(Kramolisch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 193

(α–β) ca. 100–50 π.Χ.· post 27 π.Χ. (*SEG* 35, 646 [Helly]) (γ–δ) 1ος αι. μ.Χ. (*SEG* 35, 646 [Helly])

Τζιαφάλιας 1985, 118–119 (*BE* 1988, 773· *SEG* 35, 646)

latus a

(α) [- - - - - - - - -]ΟΥΕΡΙΜ[- - - - - - - - - - - - - - -]
[ἔδωκαν τῇ πό]λει τὰ ἐκ τ[οῦ νόμου - - - - -]
[- - - -] καὶ Ἀντιοχὶς οἱ ἀ[πε]-
[λευθερω]μένοι ἀπὸ Μεταλ[λου- - - - - - -]
5 [- - - -]ΗΣ Ἱπποδρόμου ξε[νοδόκου]-
[ἔδω]καν τῇ πόλει δεινάρι[α]
[τριά]κοντα πέντε. vac.
(β) [- - - - - -] ὁ ἀπελευθ[ερ]ωθεὶ[ς]
[- - - - Εὐ]νόστου Εὐβιότου κα[ὶ]
10 [- - - -]Ν δὲ Ἀντιμάχου καὶ Φι[- - -]
[- - - -] Φιλοξένου καὶ Ἀντι[μάχου]
[- - -κ]αὶ Φιλο̣ξένου τῶν ΠΡΑ[- - - -]
[- - - - Μνη]μονὶς Φιλεία Μό[φιλος]
[- -]ΗΣ Νικομάχου καὶ Φίλας τ[ῆς]
15 [- -]ΟΥ καὶ Ἀντιμάχου καὶ Φιλο[ξένου]
[- - - - - - - - - -]Σ Νίκωνος [- - - - - - - - -]
[- - - - - - - τ]ῆς πόλεως [- - - - - - - - - - -]

latus b

(γ) [- - - - - - - - - -]Ε[- - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - -]ΛΟΥΝΕΙ[- - - - - -]
20 [- - - - - - - - -]ΣΙ[- - - - - - - - - -]
καὶ Σύρα [ἀπελευθε]-
ρωθέ[εῖσα - - - - -]-
Μοφίλου [καὶ - - - - -]-
ΝΑΣ τῆς [- - - - - - - -]-
25 ΝΟΥΣ ἔδω[καν τῇ πό]-
λει τὰ ἐκ τ[οῦ νόμου]
δεινάρια [εἴκοσι δύο καὶ]
ἥμυσυ.
(δ) Ταμιεύον[τος τῆς πόλεως]
30 ΝΟΣ τοῦ Ἐπ[- - - - κα]-
θ’ ὑ[ι]οποίαν [- - - - -]
ΜΑΧΟΥ.Σ[- - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΑΡΙΣΤΟΦΥ[- - - - - -]-
ΙΕΡΟΝ οἱ Γ[- - - - -ἀπ]-
35 ελευθερομένοι
Σύρα ἡ ἀ[πελευθερω]-
θεῖσ[α - - - - - - - - -]

Ap. Cr.:

στίχ. 3–7: [ἡ δεῖνα] καὶ Ἀντιοχὶς οἱ ἀ[πε|λευθερω]μένοι ἀπὸ Μεγαλ[- - - τ]ῆς Ἱπποδρόμου ξε[νι|κῇ ἔδω]καν τῇ πόλει δεινάρι[α|τεσσαρά] κοντα πέντε

στίχ. 17: [Ταμιεύοντος τ]ῆς πόλεως

στίχ. 20–27: [δεῖνος]|καὶ Σύρα [οἱ ἀπελευθε]ρωθέ[ντες ὑπὸ - -]μοφίλου [καὶ - - -]|νας τῆς [- - -]|νους ἔδω[καν τῇ πό]|λει τὰ ἐκ τ[οῦ νόμου]|δεινάρια

στίχ. 29–37: Ταμιεύον[τος - - - -]|νος τοῦ Ἐπ[- - κα]|θ’ ὑοποίαν [δὲ - -]|μάχου, σ[τρατηγοῦντος]|Ἀριστοφύ[λου τὸ δεύ]|τερον· οἱ γ[ινόμενοι ἀπ]|ελεύθερ[οι κατὰ τὸν νόμον·]|Σύρα ἡ ἀ[πελευθερω]|θεῖσα [ὑπὸ - - -]

(Helly apud *SEG* 35, 646)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 194

ca. 50 π.Χ.

IG IX 2, 1282· Αρβανιτόπουλος 1913β, 164–165· Αρβανιτόπουλος 1924, 188–192 (418α)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 193–197· Kramolisch 1978, 103–106 (*SEG* 28, 505)

(α) [- - - - - -ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ δεῖνος τοῦ δεῖνος]
[Εὔ]δημος Ε[- ἔδωκεν]
Ἀρ[χ]ε[λάῳ]; τῷ ταμίᾳ [τὰ γινόμενα ἐκ τοῦ]
[νόμ]ου [δ]η[νάρια κβ′ (ἥμισυ)].
(β) [Στρ]ατηγοῦντος Κα[λλιστ]ρ[άτου Γονν]-
5 [έως], μηνὸς Ἀπολλωνίου πεντεκαιδ[εκάτηι]·
[Σωπ]άτρα Παυσανίου καὶ Ἐ[π]ιγένης Ἀσά[νδρ]-
[ου ἀ]φῆκαν ἐλευθέραν τὴν ἑ[αυτῶν δούλην Ἀ]-
[λ]φε[ί]αν κατὰ τὸν νόμον, λα[βόντες λύτρον πα]-
[ρ]ὰ Μεθύστου τοῦ Σωσιβίου [ἀργυρίου στατῆρα]-
10 [ς] ἑκατὸν πεντήκο[ν]τα· [ξενοδόκοι] ταγ[ὸς δεῖνα - - - - - -]
[- - -]μάχου [ἰδιο]ξενοδόκοι, Ἀ[- - - - - - - - - - δεῖνος, Νε]-
ικάδας Παυσανίου, Σ[- - - - - - δεῖνος].
(γ) [Σ]τρατηγοῦντος [Ἰ]σαγόρου, [μηνὸς - - - - - - - - - - -ο]-
[υ] λοιπῶν τριῶν· Τιμὼ Πο[- - - - - - - - καὶ - - - - - - - -]
15 [- - -]ένεια Ἀνδρομάχου με[τὰ τῆς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς]
[γ]νώμης Ἀριστόνου τοῦ Λε[- - - - - - - - -, δεῖνα τὴν ἑ]-
[α]υτῶν δούλην ἀφῆκαν ἐλευθέραν [κατὰ τὸν νό]-
[μ]ον· ξενοδόκοι· ταγὸς Ἄσα[νδρος δεῖνος· ἰδι]-
[ο]ξενοδόκοι· Φιλόξενος Παυσανί[ου, Παυσανίας Νεικά;]-
20 δου, Φίλιππος Νικάρχου.
(δ) Στρατηγοῦντος Καλλιστράτου [Γοννέως, μηνὸς Λεσχα]-
νορίου πέμπτῃ· Ἀριστογένη[ς Κτησίου καὶ Κλεοπάτρα;]
Ἀριστοξένου Ἰσιδώραν τὴν ἑαυτῶ[ν δούλην ἀφῆκαν]
ἐλευθέραν κατὰ τὸν νόμον, παρα[μείνασαν ἕως ἂν]
25 [ζ]ῇ Ἀριστογένης Κτησίου καὶ [Κλεο;]πα[τρα; Ἀριστοξένου]·
ξενοδόκοι· ταγὸς Δήμαρχο[ς δεῖνος· ἰδιοξε]-
νοδόκοι· Μελάνθιος Ναυσιφίλου, Κλεογ[ένης Ἐπικράτους, Λε]-
οννᾶς Εὐδήμου.
(ε) Στρατηγοῦντος Καλλιστρά[του Γ]ο[ννέως, μηνὸς Ἑρ]-
30 [μ]αίου ἐννάτῃ {ς}· Εὐηθίδης Μελανθίου ἀφῆκεν ἐ-
λευθέραν κατὰ τὸν νόμον τὴν ἑαυτ[οῦ δο]ύλα-
ν Εὐπάτραν Ἀντιγόνου· ξενοδόκοι· ταγὸς Φιλό-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ξενος Παυσανίου· ἰδιο{ι}ξενοδόκοι · [Κορν]οῦτ[ος]
[Ἐπιγ]ένο[ς], Στράτων Ἀγάθωνος, Φίλιππος [Νικ]άρχου.
(στ) 35 Στρατηγοῦντος Καλλιστράτ{αρχ}ου [Γοννέ]ως, μ[ην]-
[ὸς] Ἱπποδρομίου ἐννεακαιδεκάτ[ῃ· Ὀλυμ]πία Π[ο]-
λυστράτου καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς Κλεογένης καὶ Πολύ-
[σ]τρατος οἱ Ἐπικράτους συνε[υδοκ]ουσῶν Ἐ[- - - -]
[- - -]νοῦς καὶ Δημοφίλας τῶν Ἐπ[ικρ]άτο[υ κ]α[ὶ]
40 [τοῦ] ἀνδρὸς Ἀριστομάχου τοῦ Εὐ[έλθο]ντος [καὶ]
[Ἀσά]νδ[ρ]ου τοῦ Δημοφίλας, Ἀριστ[ο- - - - - τὴν ἑαυ]-
[των δ]ού[λην ἀφῆκαν ἐ]λευ[θέ]ρα[ν] [κατὰ τὸν νόμον]·
[ξενοδόκοι· ταγὸς δεῖνα -]

Ap. Cr.:

στίχ. 4: [Στρ]ατηγοῦντος Κλ[εά]ρχ[ου - - - - - - - - -]

(Kramolisch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 195

(α–β) επί Αυγούστου· post 44 π.Χ. (Kramolisch) (γ) 44/5 μ.Χ. (δ–στ) ca. 50 μ.Χ. (η–ια) μέσα 1ου αι. μ.Χ. (ιβ) β΄ μισό 2ου αι. π.Χ. (ιγ–ιε) επί Αυγούστου

IG IX 2, 1290· Αρβανιτόπουλος 1913β, 167–168· Αρβανιτόπουλος 1924, 173–182 [407–409] (*McDevitt* 1073–1074)*· Helly 1976, 149–152 (*SEG* 26, 689)* [στίχ. 67–85]

Πρβλ. Larsen 1953, 87· Μπαμπάκος 1961, 199–199, 206–208· Kramolisch 1978, 117· Sekunda 1997, 212

latus a

(α) <Σ[τ]ρατηγοῦ(ντος)> vacat
[Τ]αμιευόντων Ἀμύντου τοῦ Ἀντιγένους, [Φ]ιλί[π]που
τοῦ Δρεβελάου τὸν ἐνιαυτὸν <τὸν> ἐπὶ στ[ρατ]ηγοῦ Λυκείνο[υ]·
[Ε]ὐβού<λα>, ἡ ἀπελ[ε]υθερωθε[ῖ]σα ὑπὸ [Θε]οδότου [τ]οῦ [Ε]ὐδή[μου],
5 [φ]ύσει δὲ Ἀρ[χελ]άου, κ[αὶ Α]ὐτοδ[ί]κης [τ]ῆς Ἀ[γα]θοβούλου ἔ[δ]ωκ[εν]
[τ]ῇ [π]όλει, [κ]α[θ]’ ὃ διέπεισεν, στατῆρ[α]ς δέκ[α]. vacat
(β) Στ[ρ]α[τ]η[γοῦ]ντος [Γε]ννί[ππο]υ, [μ]η[νὸς] Λ[εσχ]α[νορί]ου [δε]κάτῃ· Ν[ι]-
[κ]ό[μ]α[χ]ος Ἀ[ρν]άγου ἀ[φῆκε]ν ἐ[λεύθερον] τὸν ἑα[υ]-
[τ]οῦ δοῦλον Δᾶ[ζ]ο[ν δ]ω[ρ]ε[ὰ]ν [κ]α[ὶ] ἔδω[κ]εν τ[ῆι]
10 πόλει [τὸ γ]ειν[ό]μ[ενο]ν κ[α]τ[ὰ τ]ὸ[ν] ν[ό]μον· [μ]ενέ[τω]
δὲ Δᾶζος παρὰ Ἀδῶ Ἐ[λ]λ[ανο]κ[ράτους καὶ Νικόμ]-
α[χ]ον Ἀ[ρν]ά[γ]ο[υ;- - - - - - - - - - - - - ἀπολ]υ[θ]ῆ[ναι;]
[- - - -]σ[θ]ω[..]αν[.]ου[- - - - - - - - - - ἄλλων; ..]πο[ιῶν]
[τ]ὸ ἐπιτ[αττ]όμ[ε]νον ὑ[πὸ; - - - - -]στ[..]δο[υ..α]σα[ις - - - -]
15 [.]ο[υ;] vacat
(γ) Τ[α]μ[ι]ε[ύο]ντος τῆς π[ό]λεω[ς] Στρατ[ο]νε[ί]κο[υ]
[τ]οῦ Ἀ[ρ]ι[σ]το[κ]λ[έ]ου[ς ἐ]ν στρατη[γ]ῷ Λυ[κ]ό[φρ]ο[ν]-
[ι· Ν- - - - - δεῖνος καὶ δεῖνα - - - - - - - - - - - Πα]τ[ρ]ά[ο]υ, ἀπε-
λευ[θε]ρω[θεῖ]σα[ι] ὑ[πὸ] Ζε[ν]ο[λ]άου [τοῦ]
20 Αὐ[τ- - - - - - - - - - - - - - - ἔδωκαν ἑκατ]έ[ρα τὰ ἐκ]
[τ]οῦ ν[όμ]ου δι(νάρια) [κ]β΄ (ὀβολοὺς τέσσαρας).
(δ) [Ταμι]εύοντος τῆς πόλεως Δ[ιο]ν[υσί]ο[υ τ]οῦ [Ζ]ήσ[ω]-
[νο]ς τὴν δευτέραν ἐξά[μη]νον ἐ[πὶ σ]τρ[ατη]γοῦ
[Κεφ]άλου [τ]ὸ β΄. Ἐλπίς, ἡ ἀπ[ε]λευθερωθῖσα [ὑ]πὸ Δ[αμ;]-
25 [έου τ]οῦ Ἀνφηρίτου, ἔδ[ω]κε τ[ῇ] πόλε[ι τ]ὰ ἐ[κ] τοῦ νό[μ]-
[ου δι(νάρια)] κβ΄ (ὀβολοὺς τέσσαρας).
(ε) [Ταμιεύοντ]ος τῆ[ς πόλεως - - - - - - -]ένους [τ]οῦ Εὐ[άν]δ[ρ]-
[ου - - - - - - - -]ο[- - - -]μ[ο]υ [γ]ον[- - - - - - - - - - - - - - - -ι]ππ[- - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - -ὁ ἀπε]λε[υθερωθεὶς ὑπὸ -]
30 [ἔδωκε τῆι πόλει δι(νάρια)] κβ΄ (ὀβολοὺς τέσσαρας).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

(στ) [Ταμιεύοντος δεῖνος] τοῦ [Λ]ύκ[ου· μην]ὸς [- - - - - - - - - - - - - - - -]
[στρ(ατηγοῦντος) Κεφάλου; τὸ δεύτερ]ον· Σ[υ- - - δεῖνος - - -]ς θρεπ[τὸν]
[- - - - - - - - - - - - - - - - ἀφῆκεν; ἐ]λ[εύ]θε[ρ]ο[ν] Ν[ο]μ-
[- - - - - - δεῖνος - - - - - - - καὶ Χαρ]ι[ξ]ένη Ε[ὐ]μ[ή]λου, [ξ]ε[νικῆι;]
35 [ἔδωκε τῆι πόλει δι(νάρια) κβ′ (ὀβολοὺς τέσσαρας).
(ζ) [Στρατηγοῦντος δεῖνος· μην]ὸς Ἐ[ρ]μαίου λ′· τ[α]μιε[ύοντος τῆ]ς π[όλεως - - - -]
[- - - - - - - - δεῖνα, ἡ ἀπε]λευθε[ρω]θῖ[σα] ὑπ[ὸ Ε]ὐ[φ]ό[ρβο]υ το[ῦ] Δ[ημ- - - - -]
[… ἔδωκε τῆι πόλει δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)]. vacat

latus b

(η) [Ταμιεύοντος τῆς πόλεως - - - - - - - Νεικ]άδου το[ῦ] Νε[ι]-
40 [κάδου - - -, στρ(ατηγοῦντος) - - - - - -ρ]ος, μηνὸς
[- - - - - - - - - - δεῖνα - - - - - - - - - - - - - - - - ἀ]πελευθέ[ρ]-
[ωσε δεῖνα δεῖνος τὴν ἑαυ]τοῦ δούλα[ν]·
[ἔδωκε δὲ τῆι πόλει τὰ ἐκ τ]οῦ νόμου δι(νάρια) κβ′ (ὀβολοὺς τέσσαρας).
(θ) [Ταμιεύοντος τῆς πόλ]εως Ἐπιγόνου
45 [τοῦ δεῖνος, ἐπὶ στρατ]ηγοῦ Ἀπολλο-
[δώρου τὸ δ′, μηνὸς Λεσ]χα[ν]ο[ρ]ί[ο]υ ἕκτῃ·
[δεῖνα, ἡ ἀπελευθερωθ]εῖσ[α], ξενι-
[κῆι ὑπὸ δεῖνος τοῦ] Ἄρχω[ν]ος ἐφ’ [ε]ἴση[ι],
[ὡς ἡ ἀπελευθέρωσις περι]έχει, καὶ Φο[ίβ]η, ἡ ἀπε-
50 [λευθερωθεῖσα ὑπὸ - - - - - - -]ου καὶ Κλεοπάτρας
[τῆς δεῖνος - - - - - - - -], ἔ[δ]ω[κ]αν [τ]ῇ πό{πο}λε[ι]
[ἑκατέρα τὰ ἐκ τοῦ νόμ]ου δι(νάρια) κβ′, (ὀβολοὺς τέσσαρας).
(ι) [Ταμιεύοντος τῆς π]όλεως Λ[ε]ωνί-
[δου τοῦ - - - - - - - - -]ου, ἐν στρατη[γ]-
55 [ῶι δεῖνι· δεῖνα - - - - - -, ἡ ἀ]πελευθε[ρ]ωθ[εῖ]-
[σα ὑπὸ - - - - - - - - - - - - - - - -]ους τοῦ {ε} Ἐπ[ιγ]έ[ν]-
[ους ἐφ’ εἴσηι, ὡς ἡ ἀπελευθέ]ρωσ[ι]ς περιέ[χει],
[ἔδωκε τῆι πόλει τὰ ἐκ] τοῦ [ν]όμου δι(νάρια) κ[β′],
[(ὀβολοὺς τέσσαρας)]. vacat
(ια) 60 [Ταμιεύοντος τῆς π]ό[λ]εως [Σ]τρα[τονί]-
[κου τοῦ Ἀριστοκ]λέου[ς, ἐν] στ[ρατη]-
[γῶι Λυκόφρονι, μην]ὸς [Ἀφ]ρ[ίο]υ τ[- - - - - -]
[- - - -· δεῖνα - - - - - -, ἡ ἀπελευθ]ερωθ[εῖσ]α ὑ[πὸ - - - -]
[- - - - - τοῦ - - - - - - - - - -]ου, ὡ[ς] ἡ ἀπε[λευθέ]-
65 [ρωσις περιέχει, ἐφ’ εἴσηι, ἔδ]ωκε[ν τ]ῇ [π]ό[λει δι(νάρια)]
[κβ′ (ὀβολοὺς τέσσαρας)]. vacat

latus c

(ιβ) Στρατηγοῦντο[ς …… Ὁμο]-
[λ]ῴου δευτέρᾳ· Ἀμ[ύντας …… Φι]-
λουμένην τὴν ἑα[υτοῦ οἰκέτιδα καὶ τὸ αὐ]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τῆν παιδάριον ᾧ [ὄνομ ……. ἀφῆ]-
κεν ἀπελευθέρ[ους δωρεὰν κατὰ τὸν]
νόμον· παραμενέ[τω δὲ Φιλουμένη παρὰ Ἀ]-
μύνταν ἕως ἂν ζ,[ῇ Ἀμύντας, ποιοῦσα τὸ ἐ]-
[π]ιτασ<σ>όμενον καθ᾽ [ὅντινα τρόπον· ὅ]-
[τ]αν δὲ τελευτήσ[ῃ Ἀμύντας, ἔστων]
Φιλουμένη τε καὶ Ε[……ἐλεύθεροι]
οἷς καὶ ἐξέστω οἰκ[ίαν καὶ χρήματα κτᾶσ]-
θαι οὗ ἂν αἵρωνται [καὶ ……. .]
ᾧ ἂν βούλωνται, μ[ηδὲ τοῖς κληρονό]-
μοις τοῖς Ἀμύντου [μηδ᾽ ἑτέρῳ μηδενὶ]
πείπτου<σι> κατὰ μηδ[ένα τρόπον ὑπὸ τὸν]
τῶν ἀπελευθέρω[ν νόμον· κοινοξενοδόκος]
ταγὸς Διονύσιος [……. .·καὶ ἔδω]-
κεν τῇ πόλει τοὺς [γινόμενους στατῆ]-
ρες τριάκοντα.

(ιγ) Ταμιεύοντ[ος τῆς πόλεως τὴν α′ ἐξάμηνον - - - - -]
χάρους τοῦ Ἐπι[γόνου τὸν ἐνιαυτὸν ἐπὶ στρατη]-
γοῦ Εὐβιότου [τοῦ Κύλλου· δεῖνα, ἡ ἀπελευθερωθεῖ]-
σα ὑπὸ Λεωνίδ[ου τοῦ δεῖνος - - - - - - - - - - - - - - ἔδω]-
κεν τῇ πόλει τὰ [γινόμενα δι(νάρια) κβ′ (ὀβολοὺς τέσσαρας)].

(ιδ) Ταμιεύοντος τῆς π[όλεως - - - - - - -χάρους τοῦ Ἐπιγό]-
νου τὴν πρώτην ἐξ[άμηνον, στρ(ατηγοῦντος) Εὐβιότου τοῦ Κύλ]-
λου, μηνὸς Ἀγαγυλί[ου - - -· δεῖνα - - - - - - - - - - - - -, ὁ ἀπε]-
λευθερωθεὶς ὑπὸ [δεῖνος - - - - - - - - - τοῦ δεῖνος - - - - - - - -],
ἔδωκεν τῇ πόλει τ[ὰ γινόμενα ἐκ τοῦ νόμου]
δι(νάρια) κβ′, ὀ(βολοὺς τέσσαρας).

(ιε) Ταμιεύοντος τ[ῆς πόλεως δεῖνος - - - - - - - - τοῦ - - - - - - - - - - -]
[.]ου [τ]ὴν δευ[τ]έ[ρα]ν ἐξ[άμηνον, στρ(ατηγοῦντος) Εὐβιότου τοῦ Κύ]-
λλου, μηνὸς Ἱπποδρομ[ίου -]
[Εὐφρ]άντα, ἡ ἀπελευ[θερωθεῖσα, ξενικῆι, ὑπὸ]
[Πρ]α{ι}ε[ί]ας τῆς Ἡραίω[νος, ἔδωκε τῆι πόλει τὰ]
[ἐκ τ]οῦ νόμου [δι(νάρια) κβ′, ὀ(βολοὺς τέσσαρας].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 196

(α) ca. 131/2 μ.Χ.; (β) επί Αυγούστου (Kramolisch) (γ) 3ος αι. μ.Χ. (δ) ca. 131/12 μ.Χ.

IG IX 2, 1283b–1284· Αρβανιτόπουλος 1913β, 165–166· Αρβανιτόπουλος 1924, 183–186 [412–416] (*McDevitt* 1075–1079)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 197–199, 208–209· Kramolisch 1978, 32 σημ. 51, 100, 125 σημ. 8

latus a

(α) [Ἄ]λε[ξις; Φίλι;]π[π]ος, Σ[ωσιπ]ά[τ]ρα, Ὡρ[α]-
[ὶς; οἱ] ἀπη[λευ]θε[ρ]ω[μ]ένοι ὑπὸ Φιλίππ[ου]
[το]ῦ [Φ]ιλίππου, ἐ[ν σ]τ[ρ]ατηγῷ Τιμα[σ]ι-
θ[έ]ῳ, [ξ]ενικ[ῇ, ἔ]δωκαν ἕ[κ]αστος Λεον-
5 ν[άτ]ῳ [τ]ῷ {τῷ} ταμίᾳ [δη(νάρια)] κ[β]′ (ἥμισυ).

latus b

(β) [Παρ]άμο[ν]ος, ὁ ἀπελευ[θ]ερ[ωθ]εὶς ὑπὸ [Πα]-
ρα[μό]νο[υ, ἐ]ν στρ(ατηγῶι) Ἐ[πε]νέτῳ κα[ὶ] μηνὶ Φυ[λλ]ι-
κῷ, ταμιεύ[ο]ντ[ο]ς Φι[λ]οκρά[τ]ο<υ> το[ῦ] Λέον[τ]ος, ἔ-
<δ>ωκε τ[ὰ] γεινόμενα τῇ πό(λει) [δη(νάρια)] κβ′ [(ἥμισυ)].

latus c

(γ) 10 [δεῖνα - - - - - -, α]ἰ ἀπελευθερωθῖσαι ὑπ[ὸ - - - - - ἱλ]-
[ου τοῦ δεῖνος καὶ τῶν υιῶ]ν Κλίτ<ο>[υ], Ἀ[ρν]οφίλο[υ, δεῖνος],
[ἐν στρατηγῶι Πολυξέν]ῳ καὶ μ[η](νὶ) Π[α]ν[ή]μῳ, τ[α]μ[ιεύον]τος
[Νικάνορος τοῦ Ν]ι[κ]άνορ[ο]ς, [ἔ]δωκ[α]ν τὰ <γ>ι[ν]όμ-
[ενα ἐκ τοῦ νόμο]υ τ[ῇ] πό[λει δη(νάρια)] με′. vacat

latus d

(δ) 15 [Στρατηγοῦντος Φιλίσκου Με]-
ν[εκράτης; ἀπε]λευθε[ρωθεὶς ὑπὸ δεῖνος]
[τοῦ Μ]ε[νεκρά]το[υ], ἔ[δωκ]εν Ε[ὐη]-
[θί]δῃ τ[ῷ ταμ]ίᾳ τ[ὰ] ε[ἰ]ς τὴ[ν] πό[λ]ιν [γινόμενα]
[δη(νάρια) κ]β′ (ἥμισυ).

latus e

(ε) 20 [Στρατηγοῦντος δεῖνος -]
[Ε]ὐ[φρ]άν[τ]α, ἡ ἀπ[ελ]ε[υθ]ερ[ωθε]ῖ[σ]α ὑπ[ὸ] Ν<ι>κ[άνο]-
[ρ]ο[ς τ]ο[ῦ Νικά]ν[οροs, ἔδω]κεν [τῆι πόλει - - - - - - - - - - - -]
[δη(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 197

ca. 131/2 μ.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1924, 186–188 [417–418] (*McDevitt* 1080, 1083)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 209· Kramolisch 1978, 32 σημ. 51· *BE* 1988, 705· Lucas 1997, 111–112 (52)

latus a

(α) [- - - - - - - - - - - -]λ[- - - - - - -]ι[- - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]ο[κ- - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - -ν]ο[υ, ἔδ[ω]κεν [δη(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

(β) [καὶ δεῖνα] Φ[ι]λο[κλέ;]ου [ἀπε]-
[λευθερωθεὶς ἔδω]κε[ν τῆι]
[πόλει] τ[ὰ ἐκ τοῦ]
[νόμ]ου [δη(νάρια)] κ[β′ (ἥμισυ)].

(γ) Στρατηγοῦντος Ἰουλίου Ἀρνοφίλου
[μ]η(νὸς) Λεσχανορίου τρίτῃ vac.
Ὀνήσιμος καὶ Ὀνησίμη οἱ ἀπελευθερωθέ[ντες]
ὑπὸ Φίλας τῆς Εὐβιότου Δολι-
χα[ίας] ἔδωκαν Γαΐῳ τῷ
ταμίᾳ τὰ γινόμενα τῇ
πόλι δη(νάρια) κβ′ (ἥμισυ) ἕκαστος αὐτῶν.

latus b

[- - - - - - - - - - ca.10 στίχοι - - - - - - - - - - - - -]

(δ) [Σ]ω[σύλ;]α ἡ [ἀ]πε[λε]υθ[ερω]-
θῖσα ὑπ[ὸ Ἀ]ν[τ]ιπ[ά]τ[ρ]α[ς]
τῆ{ι}ς Ἀ[π]ολωνίου Δο-
[λ]ιχ[α]ία[ς] ἐ[ν στρατ]ηγῷ Φι-
[λ]ίσ[κ]ῳ, [ἔδω]κε[ν] Εὐηθί-
δῃ τῷ [τα]μ[ίᾳ τ]ῆ[ς πρώ]τη[ς] ἐ[ξ]α-
μ[ήν]ο[υ] τὰ γ[ινόμ]ενα εἰς
τὴν [π]ό[λιν δη(νάρια) κβ′] (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 198

3ος αι. μ.Χ.

IG IX 2, 1283a· Αρβανιτόπουλος 1913β, 165–166· Αρβανιτόπουλος 1924, 182–183 (410–411)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 197–198, 208· *McDevitt* 1081–1082

latus a

(α) [Σ]τ[ρ(ατηγοῦντος) Ε]ὐδήμου τὸ δ[ε]ύ(τερον), [μη(νὸς)] Θύου ει′ ὥραις κα[ὶ] Ε[ὐ]λλ[η]σ[ὸ]ς ὁ ἐκ [Πλ?]αύ-
τα(ς), ἀπελε[υ]θε[ρω]θέντα ὑπὸ [Φ]ίλων[ο]ς τοῦ Εὐη-
[θ]ίδου, [ξ]ενικῇ, [ἔ]δ[ω]καν Ζ[ω]ί[λ]ῳ τῷ ταμίᾳ τὰ γεινό-
μενα [τῆι πό(λει) ἔκασ]τος δη(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

latus b

(β) 5 Τα[μιεύοντος Νικάνορος· δεῖνα - - - - - -]η[- - - - Με]-
λ[α]ν[θ]ίο[υ], ὁ ἀπελ[ε]υ[θ]ε[ρ]ωθὶς
[ὑ]πὸ Νικ[ά]νορος [ἐ]ν στρ(ατηγῶι) Πολυ[ξ]ένῳ
κ[αὶ] μη(νὸς) Ἱπποδρομίου, ἔδωκε Νικάνορι τῷ
τ[α]μίᾳ ὤ[σ]τε τ[ῇ] π<ό>λι δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 199

30/29 π.Χ.· ante 31 π.Χ. (Kramolisch)

Αρβανιτόπουλος 1917, 125–126 [340] (*McDevitt* 1133)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 183· Kramolisch 1978, 121

(α) [- -]
[- - - - - - - - - - - ἔδωκεν τῆι πό]λι δι(νάρια) κβʹ (ἥμισυ).
(β) [Ταμιεύοντος τῆς πόλεως Ἀντιγ]ό[ν]ου τ[ο]ῦ Ἀγ[η]σ[ικ- - - τὴν πρώ]-
[τ]η[ν ἑξάμηνον], στ[ρ]ατ[ηγοῦ]ντο[ς] Θεμιστ[ογένου]ς·
[οἱ γεγονότε]ς [ἀπελ]εύ[θ]ε[ρ]ο[ι καὶ δ]ε[δωκότ]ε[ς]
[τοὺς δεκα]π[έ]ν[τ]ε σ[τα]τῆ[ρ]α[ς]·
[Ἑρμαί]ου·
[- Σω]τᾶ[ς - - - - - - - - - - - - - -]
[- -], Ε[ὐ]τ[ύ]χ[α - - - - - - - - - - - - -]π[- - - - - -]
(γ) [στρα]τη<γ>[οῦντος Θ]εμισ[το]γ[ένους]·
[οἱ γεγονότες ἀπελεύθεροι καὶ δ]εδ[ω]κότε[ς]
[τοὺς δεκα]πέ[ν]τ[ε] στατῆ[ρας]·
[Ἰ]τ[ω]νίο[υ]·
[- -].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 200

(α) 21/0 π.Χ.· 26/5 π.Χ. (Kramolisch)· 16/7 μ.Χ. (Bouchon) (β) 20/19 π.Χ.· 25/4 π.Χ. (Kramolisch)· 17/18 μ.Χ. (Bouchon)

IG IX 2, 349 b–c· *IG* IX 2 add. p. xii· Αρβανιτόπουλος 1913β, 151–153· Αρβανιτόπουλος 1917, 118–119 (331–332)*

Πρβλ. Rensch 1908, 84· Μπαμπάκος 1961, 166–167· Helly 1975, 122 σημ. 7· Kramolisch 1978, 132· Lucas 1997, 110–111 (51)· Bouchon 2008a, 453, 457 (*BE* 2011, 370· *SEG* 58, 514)

latus a

(α) [Ἀβρ]ίο[υ τ]οῦ Μν[ησιμ]άχο[υ ταμιεύοντος τῆς πόλεως·]
Εἰσιάς ἡ ἀπηλευθε[ρωμένη ξενικῆ ὑπὸ δεῖνος Πυ]-
θοιαστοῦ καὶ Ἑρμιόν[ης τῆ]ς γυναι[κὸς αὐτοῦ καὶ δεῖνος]
τοῦ υἱοῦ αὐτῶν ἔδωκεν τῇ πό[λ]ει τὰ γειν[όμενα δ(ηνάρια) κβ′ (ἥμισυ) μηνὸς]
Λεσχανορ[ί]ου α′, ἔτους ζ Σεβαστο[ῦ· στρατηγοῦ]-
5 [ν]το[ς] Ἱ[ππά]ρχου.

latus b

(β) [Ἀλεξ]άνδρ[ου] τ[οῦ - - - -]όμο[υ] Σε[βασ]τή[ου] τα[μ]ι[εύοντος τ]ὴ[ν πρώτην ἐξά]-
Μηνον, [ἔτ]ους ὀγδ[όο]υ Σεβ[α]στ[ο]ῦ, στρατηγ[ο]ῦντος Μενεκ[ρ]άτους· [οἱ] ἀπη-
λευθ[ε]ρ[ω]μέν[ο]ι καὶ δεδ[ω]κ[ό]τες κατὰ τὸ ψήφισμ[α] δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ). Νι-
κηφ[ό]ρος ἀπὸ τῶν περὶ Μνησίμαχον Ἀβρίου· Σύρα ἀπὸ [Κ]ριτο[λά]-
10 [ου τ]οῦ [Ἀ]γαθοκλέ[ο]υς.

Ap. Cr.:

στίχ. 4–5: [στρατηγοῦν] | το[ς] Ἱππ[ά]ρχου

(Helly)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 201

(α) 20/19 π.Χ.· 25/4 π.Χ. (Kramolisch) (β–δ) επί Αυγούστου–Τιβερίου

Αρβανιτόπουλος 1917, 129–132 [344–346] (*McDevitt* 1135, 1145)

Πρβλ. Larsen 1953, 88· Μπαμπάκος 1961, 183–184· Kramolisch 1978, 119 σημ. 104· Sekunda 1997, 215

latus a

(α) Ταμιεύοντος τῆς [π]όλεως τὴν α ἑξά-
μηνον Ἀλεξάνδρου· Γαλάτηα, ἡ ἀπε-
λευθερωθεῖσα ὑπὸ Πομπωνίας τῆς Αἰσ-
χύλου καὶ Ἀγαθήας τῆς Κλιτομάχου, ἔδω-
5 κεν τῇ πόλι δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ), στρ(ατηγοῦντος) Μενεκράτου.
Καὶ Εὐφροσύνη, ἡ ἀπε[λ]ευθερωθεῖσα ὑπὸ
Νικα[σ]ῶς κα[ὶ] Σί[μ]ο[υ], ἔδω-
κε τῇ πόλι τὸ γινόμε-
νον.

latus b

(β) 10 [Ταμ]ιε[ύ]ο[ν]τ[ο]ς τῆς π[ό]λεως Σίμου τ[ο]ῦ Ἀβρίο[υ], στρατηγοῦντος Ἄ[ρ]μωνος·
Δ[ά]μων, [ὁ] ἀπε[λ]ευθερωθὶς ὑπ[ὸ] Νικ[ο]λάου τ[ο]ῦ Ἐπικ[ρ]άτου, ἐν μη(νὶ) Ἀ-
π[ο]λ[λ]ωνίῳ, ἔδωκεν τῇ π[ό]λι δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).
(γ) Ταμιεύοντος τῆς πόλεως Φιλώτου τοῦ Ἀπολ<λ>οδώ-
ρου τὴν α ἑξάμηνον, στρατηγοῦντος Κύλ-
15 λου· Εὐφημία, ἡ ἀ[π]ηλευθερωμένη ὑπὸ Μνησ[ι]μά-
χου τοῦ Ἀβρίου, ἔδωκε τῇ πόλει τὰ γεινόμενα
δι(νάρια) κβ′ [(ἥμισυ)].

latus c

[- - - - - - - - - - - - - - - - - - 10 στίχοι -]
(δ) [Ἔτους - - - - - - - -]ου Κ[α]ίσαρο[ς - - - - - - - - - -, ταμιεύοντος]
20 [τῆς] π[ό(λεως)] Τ[ι]μολ[ά]ο[υ τ]οῦ [Ἀ]λ[ε]ξ[ά]ν[δρο]υ [τὴν - -]
[ἑξάμη]ν[ον, στρ(ατηγοῦντος)] Θ[εμ]ιστ[ογένους· δεῖνα, ὁ]
[ἀπε]λ[ε]υ[θ]ερ[ω]θὶ[ς ὑπὸ -]
[- - - - - - - - - - -, ἔδ]ω[κεν] τ(ῇ) π[ό(λει)] δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 202

(γ) α΄ μισό 1ου αι. μ.Χ. (δ–ε) 19/8 π.Χ.· 24/3 π.Χ. (Kramolisch)· 18/9 μ.Χ. (Bouchon)

IG IX 2, 346· Αρβανιτόπουλος 1917, 122–125 [338–339] (*McDevitt* 1136, 1144)*

Πρβλ. Αρβανιτόπουλος 1913β, 151· Μπαμπάκος 1961, 165, 181–183· Helly, *Gonnoi* I, 126 σημ. 5· Kramolisch 1978, 132–133 σημ. 70 (*SEG* 28, 505)· Bouchon 2008a, 452

latus a

(α) [- (vestigia) -]
[-]οκ[- - - -]
[- -κ]αὶ Πυ-
[- ἔδωκαν τὰ τῆ]ς ἀ-
πε[λ]ευ[θ]ε[ρ]ώσεως, κα[τὰ] τὸν νόμον κα[ὶ] τὰ το[ῦ δ]ή[μ]ου ψηφίσμ[ατα],
(β) 5 δι(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ). Ἡραΐς, Ἐπίκτησις, Θάλλ[ο]υσα, αἱ ἀπηλευ[θε]ρωμέναι ὑπ[ὸ]
[Π]ολυξέν[ο]υ τοῦ Νικη[φό]ρου, Λαρισαίου, ἔδωκαν καὶ αὐ[τα]ὶ τὰ τῆς ἀπ[ε]-
[λε]υθερώσεως.
(γ) [Τ]αμιεύοντος τῆ[ς] πόλεως τὴν πρ[ώτην] ἐ[ξά]μη-
νον Ἀδίστου τοῦ Νεικάνορος· στρ(ατηγοῦντος) Δάμωνος· μη(νὸς) Ἀ[γ]αγυ-
10 λίου με(σοῦντος)· Παρδαλίς, Εὔπορος, Εὐρυδίκη, οἱ ἀπηλευ-
θερωμένοι ὑπὸ Φίλωνος τοῦ Αἰσχύλου, ἔδωκαν
τῇ πόλει τὰ γεινόμενα ἕκαστος δι(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ).

latus b

(δ) [Δ]ιοσκουρίδ[ου τ]ο[ῦ Ἀντιό]χου ταμι[εύοντο]ς [τὴ]ν [πρώτην ἐξ]ά-
μην[ο]ν, ἔτους θ [Σ]ε[β]αστοῦ, [στ]ρατ[ηγοῦντος Σω]σάνδ[ρου]·
15 Δᾶζος, [ὁ] ἀπηλευ[θ]ε[ρ]ωμένος [ὑπὸ Ζ]ωπ[ύ]ρ[ου τοῦ]
ε Θεωνίδ[ο]υ, ἔδωκεν τῇ πόλει δι(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ). Π[αρ]μεν[ίσκ]α, [ἡ] ἀπελευθε-
[ρ]ωμένη ἀπὸ τῶν περὶ Μνησίμαχον Ἀβρί[ου] καὶ [Φλ]αυΐα [ἀ]π[ὸ] Φανίας
[τ]ῆς Ἀσιδήμου, ὥστε εἶναι ἀπε[λ]ευθέραν κα[ὶ Ἀ]βρί[ου τοῦ Μνησιμ-
[ά]χου, ἔδ[ω]καν ἑκά[σ]στη εἰς τὴν πόλιν δινά(ρια) [κβ΄ (ἥμισυ)]. vac.

Ap. Cr.:

στίχ. 14: στρατ[ηγοῦντος] Ἀνδρ[οσθένου]ς (Helly, *Gonnoi* I 126 σημ. 5)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 203

(α–γ) ca. 10 π.Χ.· ca. 100–90 π.Χ. (Kramolisch) (δ–θ) επί Αυγούστου (ι) μέσα 2ου αι. μ.Χ. (ια) 9/8 π.Χ.· 14/3 π.Χ. (Kramolisch)· 28/9 μ.Χ. (Bouchon) (ιβ) 8/7 π.Χ. (ιγ) 41/2 μ.Χ.· 40/1 μ.Χ. (Kramolisch)

IG IX 2, 347· Αρβανιτόπουλος 1917, 18–25 [309–312] (*McDevitt* 1137–1138, 1141, 1143)*

Πρβλ. Αρβανιτόπουλος 1913β, 151, 237· Αρβανιτόπουλος 1916, 80· Μπαμπάκος 1961, 165–166, 169–172· Kramolisch 1978, 86–87, 130–131, 133, 156· Helly 1982, 169–170 (*BE* 1983, 233· *SEG* 32, 599)· Bouchon 2008a, 452 (*BE* 2011, 370· *SEG* 58, 514)

latus a

(α) [Ταμ]ι[ε]ύο[ντ]ος τῆς [π]όλεω[ς τὴν πρ]-
[ώτ]ην ἐξάμη[ν]ο[ν] Πυθοκλέο[υ]ς τ[οῦ Δη]-
[μ]οκ[ρ]άτου· οἱ [γ]εγονότες ἀπελ[εύθ]-
[ερο]ι καὶ δε[δ]ωκότες τῇ πόλει [τοὺς]
5 [γ]εινομένους ἀργυρίου στα[τῆρας]
[δ]εκαπέντε κατὰ τὸν νόμον·
Ἀπολλωνίου ἐνδε[κάτηι]·
στ[ρα]τηγοῦντος Λεοντομένο[υς]
[τ]οῦ Μεγαλοκλέους Φε[ρ]αίου·
10 [Ἰ]λά[ρ]α Δημο[κλ]έο[υ]ς, ἡ φαμένη [ἀπη]-
[λε]υθερῶσ[θ]αι ὑ[π]ὸ Δημοκλέο[υς]
[το]ῦ Διονυσί[ο]υ, [κ]αθ' υ[ἱο]θ[ε]σ[ίαν δὲ]
[Εὐ]χί[ρ]ου, τοῦ χ[ρ]ηματί[ζ]οντος [Ἰπ]-
[π]οκρά[τ]ου, κα[ὶ] Ξένα[ρί]στα[ς] τῆ[ς Νικάρ]-
15 [χ]ου καὶ Σω[σ]ίδος [τ]ῆ̣ς [Δ]ημο[κ]λέ[ους, ἔδωκε]
[τ]οὺ[ς γι]νο[μέν]ου[ς τῇ] πόλει ἀρ[γυρ]-
[ίου] στ[ατῆρας δεκ]α[πέ]ντ[ε].
(β) Ἑ[ρμ]αίου δ[ω]δε[κά]τ[ηι]·
[Σ]ω[σ]ύλ[α, ἡ ἀπ]ε[λευ]θε[ρ]ωθε[ῖσα]
20 [ὑπ]ὸ Ἀρμ[ο]δ[ίας τ]ῆ[ς Μν]η[σι]μάχου μετὰ τ[ῆς]
[γν]ώμης Π[υ]θ[οκλέ]ους τοῦ Δημοκρ[ά]του[ς],
[το]ῦ ἀνδρ[ὸς] α[ὐτῆ]ς, ξενικῇ λυτρώσει,
[ἔ]δωκε[ν] τ[ῷ τ]α[μίᾳ] τὸ κ[α]τὰ τὸν νό[μ]ον
[ἀρ]γυρίου στ[α]τ[ῆρ]ας δε[κ]απέντε.
(γ) 25 Λεσχανορίου ἐνάτῃ·
[Εὐ]φροσύ[ν]η Μ[ην]ο[γ]έ[ν]ους, ἡ [φαμ]ένη ἀπηλευθ[ε]-
[ρῶ]σ[θ]α[ι ὑπ]ὸ [Μην]ογένους τοῦ Τί[μ]ω[ν]ος κα[ὶ Τί]-
[μ]ωνος κ[αὶ Ἀν]τιπά[τρ]ου [τ]ῶ[ν Μ]η[ν]ο[γ]ένους,

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[ἔδ]ωκε[ν τ]ο[ὺς γ]ινομένου[ς τ]ῇ [π]όλει ἀρ[γ]υρίου στ-
30 δ {στ}ατῆ[ρ]ας δε[κ]απέντε [κ]ατὰ τὸ[ν] νόμον.
[Τ]αμιεύοντος τῆς πόλεως Ἀλεξ<ά>νδρου το[ῦ]
Ἱπποκράτου τὴν δευτέραν ἐξάμηνον, τὴν ἐ-
[πὶ] στρατηγοῦ Κοΐντου· Ἀφρίου εἰκάδι· Νεικηφό-
[ρ]ος, ὁ ἀπ[ηλευ]θερωμένος ὑπὸ Τειμάρχου το[ῦ]
35 [Με]γα[λ]οκλέου, ἔδωκεν τὰ γεινόμενα τῇ πόλει
δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ). vacat

latus b

(δ) [Λ]εσχανορίου νουμη[ν]ίᾳ· <ταμιεύοντος> [Π]υ[λ]-
ά[δ]ου· [Β]ιώσιμος, ὁ φάμενος
[ἀ]π[ηλε]υθερῶσθαι ὑπὸ Π[τ]ολε-
40 [μαίου τ]οῦ Κτησίου, ἔδωκεν τὰ [γι]-
[ν]ό[με]να τ[ῇ π]ό[λ]ει [τῆς] ἀπε[λε]υ[θ]-
ε[ρώσε]ως ἀρ[γ]υ[ρί]ο[υ] δη[ν]ά[ρι]α ἴκ[ο]-
[σι δύ]ο, [ὀβ]ολο[ὺς τέσ]σα[ρ]ε[ς].
(ε) Ἀρμένου τοῦ Ἀριστάρχο[υ] ταμιεύοντος
45 τὴν δευτέραν ἐξάμην[ον], ἐν στρατηγῷ
Φιλοξενίδῃ· οἱ ἀπελευθερωθέντες ἐπ᾽ αὐ-
τῶι· Θύου τρίτῃ·
Ὀνήσιμος, ὁ φάμενος ἀπηλευθερῶ[σ]-
θαι ὑπὸ Μνησιμάχου τοῦ Ἀβρίου καὶ Ἀβρίου τοῦ
50 Μν[η]σιμάχου, ἔδωκεν τὰ γινόμενα τῇ πόλει
δινάρια εἴκοσι δύο, ὀβολοὺς τέσσαρας.
(στ) Ποπλίου Σεξτίο[υ τοῦ] Π[οπ]λί[ου τ]αμιεύοντος
[τῆς] πόλ[εως τὴ]ν δ[ευτέραν ἐξ]άμ[η]νο[ν, τ]-
[ὴν ἐπ]ὶ στ[ρ]α[τη]γοῦ Ἀνύτ̣ου· ὁ [ἀπε]λευ[θερω]-
55 θ[εὶς ἐπ᾽] α[ὐτῶι]· Ὁμολ[ῴου] λ[οιπ]ῶ[ν ἐν]νέ̣ᾳ·
Ἀριστοκράτης, ὁ φάμενος ἀπηλευθερῶ-
[σ]ται ὑπό τε [Φι]λίπου τοῦ Παρμονίδου, καθ᾽ ὑο-
θεσίαν δὲ Λεωνίδου, [κ]αὶ Παρμον[ίδ]ου τοῦ {καὶ}
Φι[λ]ίππου, ἔδωκεν τὰ γινόμενα τῇ πόλι
60 [δ]ινάρια ἴκοσ[ι δύ]ο, ὀβ[ο]λοὺς [τ]έσ[αρ]ες.
(ζ) Σωτηρίς, [ἡ φα]μ[έν]η ἀπ[η]λευ[θ]ερῶσθα[ι ὑ]πό
τε Πτο[λεμ]α[ίο]υ [τ]ο[ῦ Π]ολυχά[ρ]μου καὶ Πολυχ[άρ]-
μου τοῦ Πτολεμ̣α̣ί̣{δ}ου [κα]ὶ Νικαρίστας τῆς Π̣ο̣-
θίωνος, ἔδ[ω]κ[ε]ν [τὰ] γεινόμ[εν]α τῆς ἀπ[ε]-
65 [λ]ε[υ]θερ[ώ]σεως [δ]ινά[ρ]ι[α εἴκ]οσι δύ[ο, χ]ρο[νι]α̣-
[ῖ]ον, κ[αθ᾽] ἃ ἔ[δο]ξ[ε]ν [τ]ῇ πόλ[ει],
Φυλ[λ]ικοῦ δευτέρᾳ.

latus c

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

(η) [Μ]ε[ν]εττίου τ[ο]ῦ Μενεδή-
[μ]ου ταμιεύοντος τῆς π[ό]-
[λ]εως τὴν πρώτην ἐξάμη-
νον, τὴν ἐπὶ στρατηγοῦ Κε-
φάλου· ἡ γεγονεύα ἀπελε-
[υ]θέρα καὶ δεδωκύα τὰ γι-
[ν]όμενα τ[ῇ] πόλει·
Ἀγαγυλίου·
[Σ]ύρα, ἡ ἀπελευθερωμέν-
[η] ὑπὸ Στρατονίκου τοῦ Ἀντιμ-
[ά]χου, ξενικῇ, ἔδωκεν τῆι πόλι
[τ]ὰ γινόμενα δινάρια ἴκοσι
[δ]ύο, ὀβολοὺς τέσσαρες.
(θ) Ἀγαγυλίου ὀκτωκαι-
δεκάτῃ·
Στρατονίκη, ἡ ἀπελευθ[ε]-
[ρ]ωμέ[ν]η ὑπὸ Ϝεναρίστα[ς]
τῆ<ς> Νικ[ά]ρχου μετὰ τῆς τοῦ ἀ-
[ν]δρὸς αὐτῆς γνώμης, Ἀρμέ-
νου τοῦ Ἀριστάρχου, καὶ Ἀρισσ-
τάρχου τοῦ Ἀρμένου, καὶ Ἀρμέ-
νου τοῦ Ἀρισστάρχου, ἔδωκε[ν]
[τ]ῇ πόλι τὰ γινόμενα δηνά[ρι]-
α ἴκοσι δύο, ὀβολοὺ<ς> τέσ[σ]-
αρες.

(ι) Ταμιεύοντος τῆς πόλε(ως) Ἀβρίου τοῦ Μ-
νησιμάχου, στρ(ατηγοῦντος) Γρηκηΐου Γενναίου· μη(νὸς)
Ἀπολλωνίου· οἱ ἀπηλευθερω[μένοι]
ὑπὸ Εὐκρατήας τῆς Ἀμύντ[ου· δεῖνα - - - - -]
[ν]η, Λύκα, Λέων· ἕκαστος [ἔδωκε τῆι πό(λει)]
δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

latus d

(ια) Φυλίωνος τοῦ Φιλετ[α]ίρου, Σεβαστή[ο]υ, τα-
{τα}μιεύοντο[ς] τὴν α′ [ἐξ]άμην[ο]ν, ἔτ[ους]
ι̣θ′ Σεβαστοῦ, στρ[α]τη[γ]οῦντο[ς] Πε[τραί]-
ου· Ὠφελίων καὶ Λα[μπε]τία, οἱ ἀπηλ[ευθ]-
ερωμένοι ὑπὸ Μ[ελε]άγρου τοῦ Σωπά-
τρου, ξενικῇ, ἔδωκαν τῇ πόλι κατὰ τὸ ψήφι[σμα],
[ἐ]ν τ[ῷ] κ[α]τὰ [τ]ὸν νόμον χ[ρό]νῳ, ἕ[κ]αστος δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).
(ιβ) Πυλάδου τοῦ Φιλώτου τ{οῦ}αμιεύοντος
[τ]ῆς πόλεως τὴν πρώτην ἐξάμηνον, τὴ[ν]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ἐπὶ στρατηγοῦ Φιλοξένου· Ζ[ω]σίμη, [ἡ]
φαμένη ἀπηλευθερῶσθαι ὑπὸ Κλεοῦ[ς]
[τ]ῆς Ζωπύρου, κατὰ θυγατροπ[ο]ι[ί]α[ν]
δὲ Τιμοκράτου[ς], ἔδ[ωκ]εν τῇ πόλ[ει]
δινάρια ε[ἴ]κοσι δύ[ο] ἥμυσυ, Ἀγαγ[υ]-
λίου ἐνάτῃ.
(ιγ) Ταμιεύοντος τῆς πό[λε]ως Φίλωνος τοῦ Γαΐ[ου],
στρατηγοῦντος [Ἀ]π[ο]λλοδώρου τὸ δ· Σώπα-
τρος, ὁ ἀπελευθερωθὶς ὑπὸ Ἀσιδήμου τοῦ
Καλλίππου, ἔδωκεν τῇ πόλι τὰ ἐκ τοῦ νόμου
δι(νάρια) κβ′ (ὀβολοὺς τέσσαρας).

Ap. Cr.:
στίχ. 65–67: τῆς ἀπ[ε]|λ[υθερώσεως δινάρια [εἴκ]οσι δύο τροπα[ϊ]|κὸν καθ’ ἃ ἔδ[ο]ξεν τῇ πόλ[ει] (Helly)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 204

(α–γ) 14/3 π.Χ.–41/2 μ.Χ. (δ) επί Αυγούστου· επί Τιβερίου (Kramolisch)

Αρβανιτόπουλος 1917, 1–10 [303] (*McDevitt* 1148)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 167–168· Kramolisch 1978, 156· Bouchon 2008a, 452 (*BE* 2011, 370· *SEG* 58, 514)

(α) [- δεῖνα καὶ]
Ἐ[πι]κα[ρπ]ία, ἀπελευθερωθῖσα[ι ὑπὸ δεῖνος Πασι]-
δίου καὶ Γαΐου Πασιδ[ί]ου, ἔδωκαν [τ]ὰ [αὐτῶν ἑκάστη δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

(β) [Τ]αμιεύοντος Πασιφ[ί]λου τοῦ Πασιδ̣[ίου τὴν πρώτη]-
ν ἐξάμηνον, στρατηγοῦντος Ἀπο<λλο>δώ[ρου]
τὸ γ· Εὐφροσύνη, ἡ ἀπελε[υ]θερωθεῖσα [ὑπὸ Φι]-
λώτου τοῦ Πυλάδου καὶ Νεικῶς τῆς Πολυχά[ρμου]
καὶ Πυλάδου τοῦ Φιλώτου, Σεβαστήων, ἔδωκε[ν]
τῇ̣ πόλει τὰ ἐκ τοῦ νόμου δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

(γ) Ταμιεύοντος Νε[ι]κάνορος τοῦ Αἰμυλίου τὴν δευτέραν ἐξάμηνον, στρ-
ατηγοῦντος Ἀπολλοδώρου τὸ γ′. Ἁρμόδιος Δέκμου Φίλαν, τὴν ἑαυτοῦ οἰ-
κέτιδα, ἀφῆκεν ἐλευθέ[ρ]αν ξενικῇ̣, ἥτις καὶ τὰ ἐκ τοῦ νόμου ἔδωκεν τῇ̣ πόλει
δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

(δ) Ταμιεύοντος Καινοπόλε̣ως τοῦ Σωπάτρου [τ]ὴν α ἐξάμη-
νον, στρατηγοῦντος Εὐρ[υδά]μα· μηνὸς Ἀ[γ]αγ[υ]λίου β′. Ζωσί-
μη καὶ Ἀνατολὴ καὶ Φιλα[ι]νὼ κα[ὶ Ζ]ωσ[ίμη κ]α[ὶ Δ]ιομήδης
καὶ Σωσίπατρος καὶ Ἀμφί[ω]ν, οἱ ἀπ[ε]λ[ευ]θ[ερ]ωθέν[τε]ς
ξενικῇ̣ ὑπὸ Νικάνορος τοῦ Καλ[λ]ικλέου[ς καὶ δεῖνος τῆ]ς
Φιλοξένου, ἔδωκ[αν ἕ]κ[αστ]ο[ς αὐ]τῶ[ν] τ[ῇ̣ π]ό[λει τὰ ἐκ τοῦ ν]ό-
μου δι(νάρια) κβ′ (ὀβολοὺς τέσσαρας)· [κα]ὶ Κα[ρπ]ώ, [ἡ ἀπελευ]θ[ερωθεῖσα ὑπ]ὸ
τῶ[ν π]ερ[ὶ Ἡ]ρακλί[δ]ην Ῥ[ι…ο]ο[υ, ἔδ]ω[κεν τὰ ἐκ τοῦ νόμου τῆι πόλει]
δι(νάρια) κβ′ (ὀβολοὺς τέσσαρας)· [καὶ Ε]ὔ[τυχ]ο[ς], ὁ ἀ[πελευθερωθεὶς ὑπὸ Ζωπύρ]-
ου το[ῦ] Θ[ε]ω[νίδ]ο[υ καὶ Θεωνίδου τοῦ Ζωπύρου, ἔδωκ]-
[εν] τὰ [ἐκ τ]οῦ νό[μου τῆι πόλει δι(νάρια) κβ′ (ὀβολοὺς τέσσαρας)]. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 205

(α–ε) επί Αυγούστου· ante 31 π.Χ. (Kramolisch) (γ, η) μέσα 2ου αι. μ.Χ. (δ) επί Αυγούστου (ε) ante 42/3 μ.Χ.· επί Τιβερίου (Kramolisch) (στ) 42/3 μ.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1917, 25–30 [313–315] (*McDevitt* 1134, 1146, 1156)

Πρβλ. Larsen 1953, 87–88· Μπαμπάκος 1961, 172–175· Kramolisch 1978, 32, 122· Ζάχου-Κοντογιάννη 1981, 164 σημ. 7 (*SEG* 31, 568)· Sekunda 1997, 211

latus a

(α) [Τ]αμ[ιε]ύοντος [τ]ῆς [π]ό[λ]ε[ω]ς τὴν ἐ[ξάμηνον]
τὴ[ν π]ρώτη[ν] Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀσκληπιάδου, τὸ[ν]
ἐνιαυτόν, τὸν ἐπὶ στρ[α]τηγοῦ Ἡγησίου τοῦ [Ἀρ]-
ναγόρου· οἱ δεδωκότες ἀπελεύθερο[ι]
[τ]ὸ γ{ι}ει[ν]όμενον τῇ πόλει κατὰ τὸν νόμον·
Θεμι{ε}στίου εἰκάδι·
[Ἀ]ροσίσκα Εὐφόρβου, ἡ φαμένη ἀπηλευθ[ε]ρῶσ-
θαι ὑπὸ Εὐφόρβου τοῦ Φ[ι]λώτου, δέδωκ[εν τῇ] πό[λει]
[τ]ὰ γεινόμενα ἀργυρίου δ[ι]νάρια εἴκοσ[ι] δύο, ὀ[β]ολοὺ[ς τέσ]-
[σ]αρας.

(β) Ἀσιδήμου τοῦ Πτολεμαίου ταμιεύοντος τῆς πόλεω[ς]
τὴν πρώτην ἐξάμηνον, τὴν ἐπὶ [σ]τρατηγοῦ Εὐβιότου τοῦ
Εὐκόλου, καθ' ὑποποίαν δὲ Κλεάρχου τοῦ Ἡγησαρέτου Λαρισα[ί]-
ου· ἡ ἀπηλευθερωθεῖσα ἐπ' αὐτοῦ·
Πανήμου·
Σωπάτρα, ἡ φαμένη ἀπηλευθερῶσθαι ὑπὸ Παρμενίω-
νος τοῦ Ε[ὐ]φόρβου μετὰ τῆς γνώμης Δ[ρ]αΐκου το[ῦ] Εὐθύμ[ο]υ [τοῦ]
πάπου κα[ὶ ἐ]πιτρόπου αὐτοῦ, ἔδωκέν μοι κατὰ τὸν νόμο[ν] τὰ συ[ν]-
αγόμενα [δ]ηνάρι[α] εἴκοσι [δ]ύο, ὀβο[λ]οὺς τέσσαρες.
Ἀπολλων[ί]ου ἐν[β]ολίμου·
Σύρα, ἡ φαμένη ἀπηλευθερῶσται ἀπό [τ]ε [Ἀδ]έας τῆς [Ζ]ω[ίλ]ο[υ κα]ὶ [Ἀ]-
[σι]δήμου τοῦ [Π]τολεμαίου, ἔ[δ]ωκεν τ[ὰ γ]ινόμεν[α] τῇ πό[λι] τ[ῆ]ς [ἀ]πελε-
[υ]θερώσεος κατὰ τὸν νόμον διν[ά]ρια ἴκοσι δύο, ὀ[β]ολοὺς [τ]έσ[σαρας].
Λεσχανορίου·
Ἰσιάς, ἡ φαμέ[ν]η εἶναι καὶ Κλε[ο]πάτρα, καὶ [Ῥ]οῦφα, αἱ φα[μ]έναι ἀπη[λευ]θερ[ῶ]-
[σ]θαι ἀπὸ Κ[ασ]σάνδρου τοῦ [Καλ]λι[κ]ράτους, ἔδωκεν ἑκάσστ[η αὐ]τῶν
[τ]ὰ γινόμ<ε>να [τ]ῇ [π]όλι τῆς [ἀ]πε[λ]<ε>υθερώσεω<ς> δινάρια ἴκοσι [δ]ύο, [ὀβο]λοὺς
τ[έ]σσαρες. Ἀντίοχος, <ὁ> φ[ά]μενος ἀπη[λ]ευ[θερ]ῶσ[θ]αι ἀπὸ Εὐφόρ[β]ο[υ]
τοῦ Φιλώτου, ἔδω[κ]εν τὰ [γ]ινόμενα τῇ πόλι τῆς ἀπελευθερώ[σε]-
[ω]ς κατὰ τὸν ν[ό]μον δινάρια [εἴ]κοσι δύο, ὀβολοὺς τέσσαρες.

(γ) [Τα]μιεύοντος τῆς πό(λεως) Ἀβρίου τοῦ Μ[ν]ησιμάχου, στρ(ατηγοῦντος) Γρεκηΐου Γεννέου· μη(νὸς) Ἀπολλωνίου· Α[ἰ]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

σχύλος, ὁ <ἀ>π[ελ]ευ[θ]εραθὶς [ὑπ]ὸ Ἀπολλοδόρου τοῦ Φιλώτου καὶ Ἀμύντου [τ]ο[ῦ Φιλώ]-
[τ]ου, κατ᾽ ἰσπ[ο]ί[ησι]ν [δ]ὲ Ἀμ[ύ]ν[του, ἔδ]ωκε [δι(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ)].

latus b

(δ) [Ταμιεύοντος τῆς πόλ]εως
[vac. - - - - - - - - -]ρου τοῦ Μνησιμάχου τὴν πρώ-
[την ἑξάμηνον, τὸν ἐ]νιαυτόν, <τὸν> ἐπὶ στρ[α]τηγοῦ Ἀμυνάν-
[δρου· οἱ γεγονό]τες ἀπελεύθεροι [κ]αὶ δεδωκότε-
[ς τοῖς κυρίοις λύτρ]ον· Ἱλάρα, ἡ φαμένη ἀπελευθερῶ-
[σθαι καὶ τὸ ἑαυτῆς] κοράσιον ἀπ[ὸ] Μενέττου τοῦ Ἁρμοδ-
[ίου, Μενεττίου τοῦ Ϝέ]νωνος καὶ Ϝένωνος τοῦ Μενεττί-
[ου· ἔδωκα]ν δὲ κα[ὶ] τῇ πόλει τὰ γεινόμενα τῆς ἀπ-
[ελευθερώσεως α]ὐ<τ>ῶν δεινάρια ἀργυρίου εἴκοσι δύο
[ὀβολοὺς τέσσαρας]. Λεσχανορί[ο]υ·
[δεῖνα, ἡ ἀπελευ]θερωθῖσα ἀπὸ Ἑλλανοκράτους τοῦ
[δεῖνος καὶ - - - - - -]α[ρ]έτας τῆς Ἀσάνδρου, ἔδωκεν τὰ
[γινόμενα τῆι πόλει δ]εινάρια ἴκοσι δύο, ὀβολοὺς τέσσαρας.

(ε) [Ταμιεύοντος τῆς π]όλεως
[vac. - - - -]χάρου τοῦ Μενεδήμου, τὴν πρώτην
[ἑξάμηνον, τὸν ἐνιαυτόν, τ]ὸν ἐπὶ στρατηγοῦ Φιλίσκου· μηνὸς Ἑρμα[ί]-
[ου· δεῖνα, ἡ ἀπελευθερωθεῖσ]α ὑπὸ Θεωνίδου τοῦ Ζωπύρου, καθ᾽ ὑοθεσία[ν]
[δὲ δεῖνος, δοῦσα λύτρον· ἔδωκε δ]ὲ καὶ τῇ [π]όλει τὰ γεινόμενα δειν[ά]ρια [ε]ἴκ[ο]-
[σι δύο, ὀβολοὺς τέσσαρας].

(στ) [Δεῖνος τοῦ - - - - - - -]δήμου ταμιεύοντος τῆς π[ό]λ[ε]-
[ως τὴν - - - - - - ἑξάμ]ηνον, τὴν ἐπὶ στρατηγοῦ Δικαίου·
[οἱ ἀπηλευθερωμέν]οι ἐπ᾽ αὐτοῦ καὶ δεδωκότες τῇ πό-
[λει τὰ τῆς ἀπελευ]θερώσεως ἕκαστος κατὰ τὸν νό-
[μον δηνάρια εἴκοσι δύο, ὀβολοὺς] τέσαρες· Θύου· ν Εὐφαμία, ἡ φα-
[μένη ἀπηλευθερῶσθαι ὑπὸ Κρι]τολάου τοῦ Ἀγαθοκλέους, Ὠφ-
[ελίμης τῆς (πρεσβυτέρ-) νεωτέρ]ας τῆς Πτολεμαίου, τῆς γυνα-
[ικὸς αὐτοῦ, Ἀγαθοκλέους καὶ Σ]ωπάτρου, τῶν υἱῶν αὐτοῦ.
[Δεῖνα, ἡ φαμένη ἀπηλευθερ]ῶσθαι ὑπὸ Παρμενίσκου
[τοῦ δεῖνος. Δεῖνα - - - - - -]ν, ὁ φάμενος ἀπηλε[υ]-
[θερῶσθαι ὑπὸ Ἀβρίου τοῦ Μν]ησιμάχου καὶ Μνησ-
[ιμάχου τοῦ Ἀβρίου].

latus c

[- - - - - - - - - - - - - - ca.25 στίχοι -]

(ζ) 65 Τ[αμιεύοντος -]
ο[- -]
[- ἔδωκε τὰ γινό]-
μ[ε]ν[α ἐκ τοῦ νόμου τῆι πόλει δι(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ)].

(η) Ταμ[ιε]ύοντος [τ]ῆς [πό(λεως) Ἀβρίου τοῦ Μνησιμάχου, στρ(ατηγοῦντος) Γραι]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

κηΐου Γενναίου· [μ]η(νὸς) Ἀγαγυλ[ίο]υ· Π[είθ]-
ων, ὁ ἀπελευ[θ]ερωθὶς ὑπὸ Εὐκρ[ατήας]
[ἔ]δωκε τῇ πόλι δι(νάρια) κ[β′ (ἥμισυ)].

Ap. Cr.:

στίχ. 25: [Ἶ]σιὰς ἡ καλουμένη καὶ Κλε[ο]πάτρα

(Ζάχου-Κοντογιάννη)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 206

(α) επί Αυγούστου (β) ca. 100 μ.Χ.· επί Αυγούστου (Kramolisch)

Αρβανιτόπουλος 1917, 111–112 [322] (*McDevitt* 1142)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 179–180· Kramolisch 1978, 32 σημ. 51, 118 σημ. 92

(α) [Τ]αμ[ιεύοντ]ο[ς τῆς πόλεως - - - - - -]ο[. τὴν - - ἐξά]-
μ[ην]ο[ν, τ]ὴν [ἐπὶ στρ]α[τηγ]ο[ῦ Ἀ]λεξά[νδρου· δεῖ]-
[να, ἡ ἀπ]ε[λευθ]ε[ρω]θ[ῖσ]α [ὑπ]ὸ Εὐκρα-
τή[ας] τῆ[ς - - - - - - - - - -]ο[υ καὶ] Σιμί[ου]
5 [τ]ο[ῦ Εὐ]η[θίδ]ο[υ, ἔδωκε τῆι π]ό[λει κα]-
(β) [τὰ] τὸ[ν ν]ό[μον] δι(νάρια) [κβ′ (ἥμισυ). Ταμιεύοντος]
[Αὐτ]ο[β]ο[ύλ]ο[υ]· στρ(ατηγοῦντος) Φ[ι]λίσκο[υ· δεῖνα, ὁ]
[ἀ]π[ελευ]θ[ε]ρωθ[ὶ]ς [ὑπ]ὸ Ἀσ[- - - - - - - - - - -, ἔδω]-
[κεν] τῇ πό(λει) δι(νάρια) [κ]β′ (ἥμισυ).

vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 207

(α) ca. 50 μ.Χ. (β) ca. 100 μ.Χ. (γ) επί Αυγούστου

Αρβανιτόπουλος 1917, 119–122 [334–336] (*McDevitt* 1139, 1155, 1160)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 180–181· Kramolisch 1978, 32 σημ. 51, 118 σημ. 92· Σαατσόγλου-Παλιαδέλη 1992–1998, 379 (*SEG* 35, 562)· *BE* 1999, 336 (*SEG* 48, 657)

latus a

[- -]
(α) [(Παραμόνου) τοῦ Παραμ]όνου ταμιε[ύ]ον[τ]ος [τ]ῆς πόλεως,
ἱππα[ρχοῦντο]ς <Σ>ωπάτρο[υ]· οἱ ἀπελευθερωθ[έ]ν-
τες ὑπὸ [Π]υ[θο]κλέους τοῦ Δη[μ]οκράτου[ς, ξε]νικ[ῆι]·
Εὐφράντα καὶ <Λ>έαινα· ἔδωκαν τῇ πόλει
τὰ γεινόμενα ἕκαστος δι(νάρια) κβʹ (ἥμισυ). [Κ]αὶ Ν[α]ΐ[ς, ἡ ἀπε]-
λευθερωθῖσα ὑπὸ [Ν]ικολ[άο]υ τοῦ Ἐπ[ι]κρά[το]υ καὶ Ἐπ[ι]-
κρ[άτ]ου τοῦ Νικολ[ά]ο[υ], ἔδ[ωκε]ν τῇ [π]ό[λ]ι δι(νάρια) [κβʹ (ἥμισυ)].
(β) Τα[μ]ιεύοντος τῆς πόλεως Αὐτοβο[ύλου τ]οῦ Σίμο[υ], στρ(ατηγοῦντος) Φ[ι]λίσ[κ]ο[υ]·
μ[η(νὸς)] Ἀπολλονίου [εʹ]· Ἀρείων, ὁ ἀπελε[υθερωθεὶς] ὑπὸ Α[ὐ]τοβούλας [τῆς]
[δεῖνος, ἔδωκε τῆι πόλει δι(νάρια) κβʹ (ἥμισυ)].

latus b

(γ) [- -, ἔδωκε τῆι πόλει]
τὰ ἐκ τοῦ νόμου δι(νάρια) κβʹ (ἥμισυ), στρατηγοῦ[ν]τος Ἀλεξάνδρου, [ταμιεύοντος; - -]
(δ) [Ταμιεύο]ν[τος δεῖνος, στρατηγοῦντος δεῖνος]·
[Π]ίστ[ι]ς, ἡ ἀπελευθερομέ[νη ὑ]πὸ Αἰνησιδήμ[ου τ]οῦ [Φ]ιλάγ[ρ]ου, Λαρεισ[αίου, ἔδω]-
κ[ε]ν τῇ πόλι δι(νάρια) κβʹ (ἥμισυ). Διόγν[ητ]ος, ὁ ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ Γενν[α]ίου τοῦ Βιλ[ά]ρ[γου, ἀπο]-
λυθεὶς δὲ καὶ τῆς παραμονῆς ὑπ[ὸ] Λέοντος, ἔδωκεν τῇ πόλει δι(νάρια) κβʹ (ἥμισυ).

latus c

(ε) [- - - - - - - - - δεῖνα, ὁ ἀ]-
[π]ελε[υ]θερωθεὶς ὑ[πὸ]
Σκύμνου τοῦ Νικολά[ου],
ἔδωκεν τῇ πόλι δι(νάρια) κβʹ [(ἥμισυ)]. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 208

(α) μέσα 2ου αι. μ.Χ. (β–γ) 14/3 π.Χ.–41/2 μ.Χ. (δ) επί Φλαβίων; (στ) 50/1 μ.Χ.· ante 50 μ.Χ. (Larsen)· 41/2 μ.Χ. (Kramolisch)

Αρβανιτόπουλος 1917, 35–37 [320] (*McDevitt* 1150)

Πρβλ. Larsen 1953, 88· Μπαμπάκος 1961, 176–179· Helly 1975, 121–122· Kramolisch 1975, 341 σημ. 14

col. a

(α) [Ταμιεύοντος τ]ῆ̃[ς πό(λέως)] Ἀ[βρίου τ]ο[ῦ Μ]νη[σ]ι[μ]άχο[υ], στ(ρατηγοῦντος) Γ[ραικ]ηΐου
Γ[ε]νν[έ]ου· μη(νὸς) Λ[εσχ]ανο[ρί]ου δε[κ]άτῃ· ὁ ἀπη[λε]υθερω-
[μέ]ν[ος] Παράμονος [ὑ]πὸ Ν[εικ]ολαΐδο[ς] καὶ Δε[- - - -ξ]ῶς
[τῶ]ν [Μ]ε[ν]ε[κρ]άτου, [ἔ]δ[ωκ]εν τῇ π[ό]λι δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).
(β) 5 [Τα]μιεύο[ντος] τ[ῆ]ς πό(λεως) Β<ί>ῤῳνος̣ [τ]οῦ [Κρ]άτ[ω]-
[ν]ο[ς, στρατηγοῦντος Ἀπολλοδώρου τὸ β′]· με(νὸς) [Θ]ύο[υ]· Δ[ο]νᾶ[τος?]
[- -α], [Ε]ὐτυ[χ]ία,
[- -ν]όα, Μή[δεια?]
[- - - - - - - -, οἱ ἀπελευθερωθέντες ὑπὸ - - - -]α[..]ο[..]
10 [ἔδωκαν ἕκαστος τὰ γινόμενα τῆι π]ό[λει] δι(νάρια) [κβ′] (ἥμισυ).
(γ) [Τ]α[μιεύοντ]ο[ς τῆς πόλεως Βίρωνο]ς τοῦ Κρά-
[τωνος, στρατηγοῦντος Ἀπο]λ̣λ̣[οδ]<ώ>ρου τὸ β′.
[-], ἀ[πε]λευθ[ε]-
[ρωθέντες ὑπὸ δεῖνος τοῦ {τῆς}- - - - - -χ]ου ἀ[π]ε[λευ]θ-
15 [έρου {-ας}, ἔδωκαν τὰ γιν]όμενα τῇ
(δ) [πόλει δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ). Ταμιεύοντος τῆς πό(λεως) Ἀσσ]άνδρο[υ τ]οῦ
[δεῖνος, στρ(ατηγοῦντος) Ἀριστ]ο[φύ]λου· μη(νὸς) Λε[σχ]α[νορί]ο[υ π]ρώτ[ηι καὶ]
[εἰκοσ]τ[ῇ· Σωσ]ώ, ἡ [ἀπε]λευθ[ερ]ωθῖσα
[ὑπὸ Μη]ν[ογέ]ν[ου] το[ῦ Σ]ωπάτρου,
20 [(ἐθνικὸν) - - -]ρ[- - -, καὶ] Καλλι[κ]ρ[α]τείας
[τῆς] Μα[ντ]ιθ[έ]ου, [ἔδ]ωκ[ε] τὰ γι[νό]-
[μενα τῆι] πό(λει) δι(νάρια) [κ]β′ (ἥμισυ).

col. b

(ε) Τα[μι]εύοντο[ς] Ε[ὐ]θυ[κ- - - - - - - - -], τὴν α ἑξάμηνο[ν]·
Ἀθήνεσσ[α, Αἰ]θώ, Περι[- - - - - -]σσ<α>, Ἐλαία, Ἀσ[κ]ληπώ, Ἐ[λ]-
25 πίς, [Δ]αφνίς, [Φ]ι[λο]υμένη, Β[ει]ρώ, Ῥο[ῦ]φος, {οἱ ἀπηλευθε}
[.]αρ[…]σ[.]σ[.]α, Φίλι[ππος, -]
οἱ [ἀ]π[ε]λευθ[ε]ρωθέν[τες ὑ]πὸ [Ἀ]σιδήμου, [ἔδ]ωκαν ἕκ[αστος]
αὐτῶν [τ]ὰ [γιν]όμενα δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ). Ὁμοίω[ς] Αἰ[σ- - - - -],
[ἡ] ἀπ[η]λ[ευθ]ερωθεῖ[σ]α, ἔδω[κ]εν τῇ πόλι δι(νάρια) [κβ′ (ἥμισυ)].
30 [στρατηγ]ο[ῦν]τ[ος δεῖνος].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

col. c

(στ) Ἔτο[υς - - - Σεβασ]τοῦ [- - - - - - - - - - - - - Καίσαρ]ο[ς] Γ[ε]ρ[μ]α[νι]-
κ[ο]ῦ [- - - - - - - - - - -· σ]τ[ρ]ατ[η]γοῦντο[ς] Σω[σ]ιπ[ά]τ[ρ]ο[υ]·
Ἀδύ[λ]αι, ἡ [ἀπελευθερω]θεῖσα, ξ[ε]νικῆ, ὑπὸ Κλεο[πά]-
τρας, [ἔ]δω[κε τῆι πόλει τὰ γινόμεν]α ἐκ τοῦ νόμ[ου] δι(νάρια) κβ′ [(ἥμισυ)].
35 Μη(νὸς) Ὁμο[λῴου· δεῖνα - - - - - - -, ἡ ἀ]πε[λ]ε[υθ]ε[ρω]θεῖ[σα, ἔ]δ[ωκε]
[τῆι πόλει δι(νάρια) κβ′] (ἥμισυ).

Ap. Cr.:

στίχ. 31–32: Ἔτο[υς β′ Σεβασ]τοῦ [Τιβερίου Κλαυδίου Καίσαρ]ος Γερμανι|κοῦ [Σεβαστοῦ τοῦ καὶ λβ′ σ]τρατηγοῦντος Σωσιπάτρου

(Helly)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 209

(γ–ε) 50/1 μ.Χ. (δ–στ) τέλη 1ου αι. μ.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1917, 126–129 [341–342] (*McDevitt* 1149, 1165)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 183· Kramolisch 1978, 119 σημ. 104

latus a

(α) [Ἄ]λκιππ̣[ον δεῖνος· ἡ]
πόλ[ις, ἡ] Χυ[ρετιέων, ψηφισα]-
μένου το[ῦ δήμου· ἀρετῆς ἕνε]-
[κ]εν καὶ ε[ὐνοίας τῆς εἰς αὑτήν].

(β) 5 [Ταμι]εύοντο[ς τῆς πόλεως δεῖνος],
[στρα]τ[η]γοῦ[ντος δεῖνος· Εὐ]-
[φρά]ντα, ἡ [ἀ]π̣[ελευθερωθεῖσα]
[ὑπὸ Εὐ]κ[ρ]ατή̣[ας, ἔδωκε τῆι πόλει δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].

latus b

(γ) [- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]α, ἡ [ἀπε]λ[ε]υθε-
10 [ρωθεῖσα -σ]α
[- - - - - - - - - - - - - - -]ο[υ -]κο[υ]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]μυ[- -]ε[.]
[- - - - - - - - - - - -]ο[ς]· μη[νὸς? - - - - - - - - - - - -]κ[.]

(δ) [Στρ(ατηγοῦντος) Σωσι]π[ά]τρου, [- - - - - - - - - - - - -]δ[.]
15 [- - - - - - - - - - - - - ἀ]πη[λευθερωμένος ὑπὸ - - - - - - - - τ]ου
[τοῦ - - - - - - - -]ρου, [ἔδωκε τῶι ταμίαι]
[- - - - - - - - - - - Πα]σιδίω̣ [τὰ γινόμεν]α
[δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ). καὶ δεῖνα - - - - - - - - ὁ ἀ]πη-
[λευθερωμένος -]

(ε) 20 [Ταμιευόντων τῶν περὶ Π]ολ[ύ]ξ[εν]ον Φι-
[λώτου, στρ(ατηγοῦντος) Κριτ]ο̣λάο[υ τ]οῦ [- - - - -]ν[ου]ς, μη[νὸ]ς Ὁμο-
[λωΐου· δεῖνα, ἡ ἀπ]ηλευθερωμένη ὑπὸ
[δεῖνος τοῦ Νει]κάδου, ξενικῆ̣, ἔδωκ[ε]
[τὰ γινόμενα εἰς τ]ὴν π[ό]λιν δι(νάρια) κβ′ [(ἥμισυ)].

(στ) 25 Ταμιεύοντος τῆς πό[λε]-
ως Εὐηθίδου· Ἀσπίς, ἡ
ἀπηλευθε[ρ]ωμέ[νη]
ὑπὸ Νικο[β]ούλου, ξεν̣(ικῆι)
λυτ[ρ]όσι, στρ(ατηγοῦντος) [Μ]ενεκ[ρά]το[υς καὶ]
30 μη(νὸς) Ἰτω[ν]ίου, ἔδωκε[ν] Ε[ὐ]η-
θίδη̣ τῷ̣ εἰς ὅλο[ν] τ[ὸ]ν ἐν<ι>α̣[υ]-
τὸν ταμία̣, ὥστε τῇ̣ πόλε[ι],
δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 210

1ος αι. μ.Χ.;

IG IX 2, 343· Αρβανιτόπουλος 1913β, 148–149· Αρβανιτόπουλος 1917, 116–117 (329)*
Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 164

(α) [- - - δεῖνα ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ - - - - - το]
[ῦ] Δρωπίωνος ἔ[δωκε τῆι πόλει (δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ)].
(β) Νικάνδρου τοῦ Ἀπολ[λοδώρου ταμιεύοντος τὴν πρώ]-
την ἑξάμηνον ἐν στ[ρατηγῶι - - - - - -]
τὸ β′ μηνὸς Ἀπολλων[ίου δεῖνα ἡ]
5 ἀπηλευθερωμένη ὑπὸ [Λ ἔδωκε τῆι πόλει]
[(δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ)].
vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 211

τέλη 1ου αι. μ.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1917, 34–35 [319] (*McDevitt* 1151)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 176

(α) [Τα]μιεύοντ[ος τῆς πόλεως Πολυξένου τοῦ]
[Φι]λώτου, τὴ[ν πρώτην ἐξάμηνον, τὴν ἐπὶ]
σ[τρ]ατηγοῦ Κ̣ρ̣[ιτολάου τοῦ - - - - - - νους]·
Ἰλαρία, ἡ πρε[σβυτέρα καὶ]
5 [Ἐ]ρώτιον, αἱ [ἀπελευθε]-
[ρ]ωθῖσαι ὑπὸ [δεῖνος]
[τ]ῆ̣[ς] Πασιφίλ[ου, ἔδωκαν]
ἑκ[ά]στη [αὐτ]ῶ̣[ν δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].
(β) Δη[μ]οφίλου το[ῦ Ν- - - - - - - - -]
10 [τ]αμιεύο[ν]το[ς τῆς πόλεως]·
Ν̣ι̣κ̣α̣ρ̣ί̣στη, ἡ [ἀπελευθερω]-
θῖ[σ]α ὑπὸ [δεῖνος τοῦ]
[Νικί]ου, [ἔ]δω[κε τῆι πόλει δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].
Κ[αὶ] Σ[ε]ύθη[ς, ὁ ἀπ]η[λευθερωμέ]-
15 [ν]ο[ς ξενικῆι ὑπὸ - - - -]ν[- - - - - τοῦ]
[Δημ]οφίλ[ου] Κι[εριέως?]
[ἔδ]ωκ[εν] δι(νάρια) κ[β]′ (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 212

(α) 131/2 μ.Χ. (β–στ) β΄ μισό 1ου αι. μ.Χ.· ca. 131/2 μ.Χ. (Μπαμπάκος)· (ζ–θ) ca. 100 μ.Χ.· ca. 131/2 μ.Χ. (Μπαμπάκος) (ι–ια) επί Φλαβίων

Αρβανιτόπουλος 1917, 30–34 [316–318] (*McDevitt* 1152–1154)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 175–176· Kramolisch 1978, 33 σημ. 52

latus a

(α) [- - - - - - - ἔδ]ω[κε τῆι πόλει δι(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ)],
[ταμιεύ]ον[τ]ος Σωσ[ι]βίου το[ῦ]
[δεῖνος, στρ(ατηγοῦντος) Κοκ]ηΐου Λύκου, μη(νὸς) Θε[μι]-
(β) [στίου. Ταμιε]ύοντος τῆς πόλ[ε]-
5 [ως Ἀλεξ]άνδρου τοῦ Τειμ[ο]-
[λάου, τὴν - - - ἐξάμηνον], στρ(ατηγοῦντος) Ἀνδρονείκου·
[μη(νὸς) - - - - - - - - - - - -σ]ώ, [ἡ] ἀπελευθερωθ[ῖ]-
[σα ὑπὸ Κλε]ι̣ταγόρας τῆς Πο
[- - - - - - -, ἔδ]ωκε τῇ̣ πόλει
10 [δι(νάρια) κβ΄] (ἥμισυ).
(γ) [Ταμιεύ]οντος τῆς πόλ(εως) Πασιφί-
[λου τοῦ] Δικεοκράτους, στ[ρ(ατηγοῦντος)]
[Ἱππονε]ίκου· [Π]ατρική, ἡ ἀπελευ[θ]-
[ερωθ]εῖσα ὑπὸ Ἀδήας τῆς Εὐκρά-
15 [του, ἔ]δωκε τῇ̣ πόλει δι(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ).
(δ) [Ταμ]ιεύοντος τῆς πό(λεως) Πασιφίλου,
[στρ(ατηγοῦντος) Ἱ]ππονε[ί]κου· Σέμνη, ἡ ἀπελε[υ]-
[θε]ρωθεῖσα [ὑ]πὸ Σείμου, ἔδωκε
[τ]ῇ̣ πό(λει) δι(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ).
(ε) 20 Ταμιεύο[ν]το[ς τ]ῆς πό(λεως) Κριτο<ξ>ένο[υ]
τοῦ Νεικολ[άο]υ, σ[τρ(ατηγοῦντος)] Ε[ὐ]δήμου τοῦ Φι-
[λ]οξένου· [Νου]μήνιος, ὁ ἀπελευθε-
ρωθεὶς [ὑ]πὸ Σ[τ]ρατονείκης, ἔδωκε τῇ̣
πόλει δι(νάρια) κβ΄ (ἥμισυ).
(στ) 25 Παρὰ Κασσάνδρου τοῦ Εὐβιότ[ου],
τοῦ ταμίου τὴν πρώτην ἐξάμην-
ον, ἐν στρ(ατηγῶι) Ἀγαθάνορι· ἀναγραφὴ
τῶν δεδωκότων ἀπελευθέρων
τοὺς κατὰ τὸν ν(όμον) στατῆρας, ἐν μη(νὶ)
30 Ἀγαγυλίῳ {υ}· Ἑλένη καὶ Ἀθηνώ, αἱ ἀπε-
λευθερωθεῖσαι ὑπὸ Πυλάδου καὶ
Μνησιμάχου. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

latus b

(ζ) Τα[μ]ιε[ύοντος τῆς πόλεως τὴν]
π[ρ]ότην ἐξ[άμηνον Βίρω]-
35 [ν]ο[ς τ]οῦ Κ<ρ>άτονο[ς, στρ(ατηγοῦντος)]
[Μ]ε[μ]μίου Δαμο[νίκου· μη(νὸς)]
Ἰτο[ν]ίου· Νείκη κὲ [Ο- - - - - - - - - - -, αἱ]
ἀπηλευθερομέ[ναι ὑπὸ Στρα]-
τ[ονε]ίκης τῆς Ἱππο[κράτ]-
40 [ους], ἔδοκαν τῇ πόλ(ει) [τὰ]
vacat αὐτῶ[ν δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].
(η) [Ταμι]εύοντος τῆς [πόλ(εως) τὴν δευ]-
[τέρ]αν ἐ[ξ]άμηνον [δεῖνος τοῦ]
Σευήρου, στρ(ατηγοῦντος) Ἑλλα[νοκράτους]·
45 Καλλίστα, ἡ ἀπελ[ευθερω]-
θῖσα ὑπὸ Στρατο[νείκης]
τῆς Ἱππ<ο>κράτου[ς, ξενικῆι]
λυτρόσι, ἔδοκε[ν τῆι πό(λει) δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ)].
(θ) Ταμιεύοντος τῆς [πόλεως]
50 τὴν πρώτην ἐξάμη[νον Βίρωνος τοῦ]
Κράτωνος, στρ(ατηγοῦντος) Δαμ[ονίκου· μη]-
νὸς Εἰτονίου· Εὐτ[υχία, ἡ ἀπε]-
λευθε<ρ>ωθῖσα ὑπὸ Στ[ρατονεί]-
κης τῆς Ἱπποκράτ[ους, ξενικῆι],
55 ἔδοκε τῇ πόλι δι(νάρια) κ[β′ (ἥμισυ)].
vacat

latus c

(ι) [- - - - - - - στρ(ατηγοῦντος) - - - - - -]ο[υ· μη(νὶ) Λεσχαν]ορίῳ·
[δεῖνα - - - - - - - - - -]ν̣ο[ς], ἀπελε[υ]-
[θερωθεὶς ὑπὸ δεῖνος, ἔδωκεν εἰς τὴν πό]λ̣ι̣ν στατῆρε[ς]
[ιε′. Καὶ δεῖνα, ὁ ἀπηλευ]θερωμένος ξ[ε]-
60 [νικῆι ὑπὸ Βίρωνος?] τοῦ Κράτω-
(ια) [νος, ἔδωκε τῆι πό(λει) στατῆρας ιε′. Ταμιεύοντος τῆς πό]λεω[ς] τὴν π[ρ]-
[ώτην ἐξά]μ̣(ηνο)ν̣ Ἀσσά[ν]-
[δρου τοῦ δεῖνος, στρ(ατηγοῦντος) Ἀριστοφ]ύλου· μη(νὸς) Ἰτ[ων]-
[ίου· δεῖνα, ἡ ἀπελευθε]ρωθῖσα ὑπ[ὸ]
65 [δεῖνος, ἔδωκεν τῆι π]όλ[ει] δι(νάρια) {Ε̣} [κβ′ (ἥμισυ)].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 213

(α) μέσα 1ου αι. μ.Χ. (β–δ) επί Αυγούστου (ε–στ) 2ος–3ος αι. μ.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1917, 10–15 [305–307] (*McDevitt* 1140, 1147, 1158)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 168–169· Sekunda 1997, 212

latus a

(α) [Τ]αμ[ι]εύοντο[ς τῆς] πό-
[λ]εως Ἀρύββου το[ῦ] Π[ο]-
λυ[ξ]ένου, φύσι δὲ Εὐηθ[ί]-
[δ]ο[υ], τὸν ἐνιαυ[τὸ]ν τὸν ἐ[ν]
5 στρ[α]τηγῷ Εὐβιότῳ· μη-
νὸς Ἀγαγυλίου· οἱ ἀπελε[ύ]-
θεροι Λύκου καὶ Πλατήας·
Ἐπαφρᾶς, Αἰσχύλος, Κέ[ρ]-
[δω]ν, Ἐπίγονος, [Ἀ]ντέρω[ς],
10 Εὔτυχος, Ἰσίων, Κάρπος,
Λίβανος, Σωσίπατρο[ς], Ἔ-
[π]ακτος, Διο[ν]ύσιος, Κάσ-
σ[ι]ο[ς], Ἰρηναῖος, Κόι[υ]ς, Ἀ[σ]-
τ[ι]κός, Πρῖμος, Νέ[ω]ν,
15 Π[λ]ούταρχος, Μ[άρ]ων,
Ῥώμηι, Συντύχηι,
[Γ]εωργία, Ἐ[λ]πίς, Εὔπρα-
[ξ]ις, Τυ[χ]ική, Ἐρωτίς,
Ἀ[ρ]τε[μι]σί[α], Ἀρτεμώι·
20 ἔδωκαν τῇ πόλι ἕκαστο[ς]
[α]ὐτῶν τὰ γεινόμενα
δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ). καὶ Ἀπολ[λών]-
ος, ὁ ἀπε[λευθε]-
[ρωθεὶς ὑ]πὸ Κλίτου [τοῦ δεῖ]-
25 [νος -]

latus b

(β) [- - - - - - - - - - - - - - - στρ]ατη[γ]-
[οῦντος δεῖνος - - - - - τ]ὸ δε[ύ]-
[τερον· δεῖνα - - - - - -, ἀπ]ελευ-
[θερωθεὶς ὑπὸ] Σ̣ωνίκ̣ο̣[υ],
30 [τοῦ - - - - - - - - - -ο]υ, ἔδωκε[ν]
[τὰ γινόμενα τ]ῇ πόλι δι(νάρια) κβ′ [(ἥμισυ)],
[Ἐρ]μ[αίο]υ ἕκτῃ.

(γ) [Ἡγ]ησ[ιπόλ]εως τοῦ Δημ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[ολ]ά[ο]υ ταμιεύοντος τὴ[ν]

35 [π]ρώτην ἑξάμηνον, ἐπ[ὶ]

[σ]τρ[ατ]ηγοῦ Κοΐντου· Ἐπάγαθ[ο]-

[ς], ὁ ἀπη<λ>ευθερωμένος ὑπὸ Π[υ]-

[θ]οκλέου, ἔδωκεν τῇ πόλει τ[ὰ]

(δ) [γιν]όμενα δι(νάρια) κβ′ (ὀβολοὺς τέσσαρας)

40 [Ἡγησι]πόλεως τοῦ Δημο-

[λάου ταμ]ιεύοντος τὴν

[πρώτην ἑξάμη]νον, ἐπὶ

[στρατηγοῦ Κοΐντου - - - -]

latus c

(ε) Τα(μιεύοντος) τ[ῆς] πό(λεως) Εὐτ<ρ>όπου, στ(ρατηγοῦντος) Ἀμυνάνδρου· [μη(νὸς) Ὁμο]-

45 [λ]ῴου· Ζ[ωΐ]λος καὶ Εὐφρόσυνος, οἱ ἀπε[λεύθε]-

ροι Διονυσίου καὶ Ὀρ[β]άνας, ἔ[δωκαν]

ἑ[κάτερο]ς δι(νάρια) [κβ′ (ἥμισυ)].

(στ) Στ(ρατηγοῦντος) [Εὐ]π[ρ]αξίδο[υ]· Λ[ύ]κος, ὁ ἀπ[ε]λ[ε]υ[θερωθείς],

ἔδ[ω]κ[ε] τῇ πό(λει) τοὺς γεινομ[ένους στατ]-

50 [ῆ]ρα[ς] δ[εκ]α[πέντε].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 214

131/2 μ.Χ.

IG IX 2, 341· Αρβανιτόπουλος 1913β, 147–148· Αρβανιτόπουλος 1917, 116 (328)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 164

(α) Α[ὐτ]ο[β]ούλ[α] Μνησ[άρχην τὴν ἑαυτῆς ἀδελφ]ὴν καὶ Μ[νησί]μ[αχον τὸν ἑαυ]-
[τ]ῆς πατέρα [ψ]ηφισα[μένου τοῦ δ]ήμου.

(β) Στρ(ατηγοῦντος) Κοκκηΐου Λύκου μη(νὸς) Λεσχα[νορίου· ταμιεύοντ]ος τῆς πό(λεως) Σωσυβίου το[ῦ δεῖνος· δεῖνα ἡ ἀπη]-
ηλευθερωμένη ὑπὸ Ἀπολλο[- - - - τοῦ δεῖνος ἔδ]ωκεν τὰ γεινόμενα τῇ πό[λει δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 215

επί Αδριανού

IG IX 2, 345· Αρβανιτόπουλος 1913β, 150–151· Αρβανιτόπουλος 1917, 117–118 (330)*
Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 164–165

(α) [- - - - - - - - - κ] ο [- - - - - - - -]
[- - - - - - - - -] μη(νὸς) Λε[σ]-
[χανορίου; - - - - ὑ]πὸ Α .. κ[- - - - - -]πη[- - - -]
(β) [- - - - - - -άν]δ[ρ]ο[υ - - - - -. Ταμιεύοντος τῆς]
5 [πό(λεως)] Κρ[ιτ]ο[ξέν]ο[υ τ]οῦ Ν[ικολάου - - -]
[- - - - - - - - - - - - ν]ον[- - - - - - - - - - - -]
[ἔδωκε]ν [δ]ὲ κα[ὶ (εἰς) τ]ὴ[ν π]ό[λιν] ἀργυρίο[υ]
(γ) δι(νάρια) κβ′. Ἔ[το]υ[ς - - - - - μ]ο[υ; - - - - -]
[- - - - - - - - - στίχ. 9–20 - - - - - - - - - - - - - -]
(δ) 21 Ταμιεύ]οντ[ος τῆ]ς π[ό(λεως)] Κ[ρ]ι[τ]οξένο[υ]
τοῦ Νι]κο[λάο]υ, σ[τρ(ατηγοῦντος)] Εὐδ[ή]μου το[ῦ]
Φιλ]ο[ξέ]ν[ου· Ἀσιά]ς, ἡ [ἄ]πηλευθε-
[ρω]μέν[η ὑπὸ] Νε[ικ]ολα[ΐ]δος τῆ[ς]
25 [Νικ]ολάο[υ, ἔ]δωκ[εν τῆ π]όλι δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).
(ε) [Ταμ]ιεύο[ντος τ[ῆς] π[ό(λεως) Κασσ]άνδρ[ου
τοῦ Ε]ὐβιότ[ο]υ, σ[τρ(ατηγοῦντος)] Ἀγ[α]θ[άνο]ρος·
Ἀσί[α, ἡ]
[ἀπη]λευθ[ερωμέ]ν[η ὑ]π[ὸ Μ]νησι-
[μάχ]ου τ[οῦ] Φιλώτο[υ, ξ]ενι[κ]ῆ, ἔ-
30 [δωκε]ν τ[ῇ πό(λει)] διν(άρια) κβ′ (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 216

μέσα 2ου αι. μ.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1917, 111 [321] (*McDevitt* 1157)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 179

[Ταμιε]ύ[οντος τῆς π]ό(λεως) Ἀ[βρίου τοῦ Μνησιμάχου, στρ(ατηγοῦντος)]
[Γραικηΐ̈ο]υ Γεναίο[υ· μη(νὸς)] Ἀπο[λ]λω[νίου· οἱ ἀπηλευθερωμένοι]
[ὑπὸ Εὐκρατήας] τῆς [Ἀ]μύντου· Μην[ᾶς? -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 217

2ος–3ος αι. μ.Χ. (ca. 131/2 μ.Χ.;)

IG IX 2, 342· Αρβανιτόπουλος 1917, 115–116 (327)*

Πρβλ. Αρβανιτόπουλος 1913β, 148· Μπαμπάκος 1961, 164

Ταγεύον[τος Μ]νησιμάχου καὶ ταμιεύ-
οντος τῆς πό(λεως) κ̣α̣τὰ ψήφισμα, μηνὸς Ὁμ[ο]-
λῴου, στρ(ατηγοῦντος) Εὐπραξίδου· Ὑμνὶς ἡ ἀπ[ελευ]-
θερωθεῖσα ὑπὸ Τελεσφόρου ξενικῇ
ἔδωκε τῇ πό(λι) (δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 218

(α–β) 3ος αι. μ.Χ. (γ) ca. 131/2 μ.Χ.

IG IX 2, 340a–b· Αρβανιτόπουλος 1913β, 146–147· Αρβανιτόπουλος 1917, 112–114 [324–325] (*McDevitt* 1159)*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 163, 180· *SEG* 47, 721

latus a

(α) Ταμιεύ]οντος τῆς πό(λεως) [Τι]-
μολ]άου τοῦ Ἀλε[ξ]-
[άνδρ]ου, στρ(ατηγοῦντος) τοῦ Κυρ[ί]-
ου ἡμ]ῶν· μη(νὸς) Ἀγα<γα>γυλί[ου]·
5 [δεῖνα], ἡ ἀπελευθερ[ωθεῖ]-
σα ὐ]πὸ Δικαίου κα[ὶ] Κ[ασσ]-
[άν]δρας, ἔδωκεν [τῆι
πό(λει) δηνάρια κβ′ (ἥμισυ).

latus b

(β) Ταγεύοντος Ποπλίου [τοῦ Εὐτρόπου]
10 ἱππαρχοῦντος Ἡγησά[νδρου]
τοῦ Ἀρίστωνος μη(νὸς) Λεσχ[ανορίου]
Σεκουνδίων ὁ ἀπελευ[θερωθεὶς]
ξενικῇ ὑπὸ Παραμόνο[υ καὶ δεῖνος]
τοῦ Παραμόνο[υ] ἔδωκεν [τὰ τοῦ νό(μου)]
15 (δηνάρια) κβ′ (ἥμισυ) Ποπλίῳ τῷ [ταγῶι, τῶι]
Εὐτ[ρ]όπου (ἐ)ν στρ(ατηγῶι) Διογ[ένει],
τῆς πό(λεως) μὴ θε[ὶσ]ης διχασ[μὸν].
(γ) Ταμιεύοντος [τῆς πόλεως Ἀσκλη]-
πιοδώρου τοῦ Α[ἰ- - -]
20 στρ(ατηγοῦντος) Δάμωνος τοῦ [- -]ορ[ος]
μη(νὸς) Ἀγαγυλίου Ὀρεστε[ίν]η κ[αὶ - - - -]-
χα κὲ Ὀρβάνα κὲ Γλαύκη κὲ [- - - - - - - - -]-
ων οἱ ἀπελευθερωθέντε[ς ξενικῆι]
ὑπὸ Εἰρήνης τῆς Αὐτοβούλο[υ ἔδω]-
25 [κ]αν τὰ γεινόμενα τῇ πό(λει) ἕκαστος [αὐ]-
τῶν δι(νάρια) κβ′ (ἥμισυ).

Ap. Cr.:

στίχ. 13–14: ξενικῇ ὑπὸ Παραμόνο[υ τοῦ κ(αὶ) Δικαίου] | τοῦ Παραμόνο[υ] ἔδωκεν [τῇ πό(λει)]

(*SEG* 47, 721)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΔΗΜΗΤΡΙΑΣ

ΚΘ 219

επί Αυγούστου

Μπάτζιου, Πίκουλας 2004–2009, 449–454 (*BE* 2010, 389· *SEG* 58, 519)

Μενεκράτους
τοῦ Λυσανίου
ταμιεύοντος
τῆς πόλεως
τὴν πρώτην ἐξάμηνον
τὴν ἐπὶ στρατηγοῦ
Εὐρυδάμαντος, οἱ ἀ-
πηλευθερωμένοι καὶ δε-
δωκότες τῆ<ι> πόλει τὰ
γεινόμενα κατὰ *vv*
τὸν νόμον δεινάρια
εἴκοσι δύο τετρώβο-
λον. *v* Ἀπολλωνί[ί]ου· Νι-
κοκράτης καὶ Εὐφράν-
τα καὶ Εἰομάχα οἱ φάμε-
νοι ἀπηλευθερῶσθαι
ἀπὸ Σωπόλεως τοῦ Φι-
λονβρότο[υ. *v*] Λεσχανορίου·
Εὐβούλα ἡ φαμένη ἀπη-
λευθερῶσθαι ἀπὸ Σω- *v*
τηρίχου τοῦ Ἀπολλων[ί]-
δου, φύσει δὲ Διοκλέους.
Νέων ὁ φάμενος ἀπηλε[υ]-
θερῶσθαι [ἀ]πὸ Νεικίου *vv*
τοῦ Ζωίλου. [*v* ca. 4-5]· Ἀφρο-
δεισία ἡ [φαμέ]νη ἀπη-
λευθερῶσθαι ἀπὸ Ξε-
ναρέτας τοῦ Σωί-
δου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 220

170/69–158/9· 161/160 π.Χ. (Kramolisch)

SGDI 1720· *CID* V 355*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 57

Ἄρχοντος — ἐν Δελφοῖς Ἀνδρονίκου τοῦ Φρικίδα, μηνὸς Ἐνδυσποιτροπίου, ἐν δὲ Θεσσαλίαι στραταγέον-
τος Δαμοθοί—νου, μηνὸς Θύου ὡς Θεσσαλοὶ ἄγοντι, ἀπέδοτο Εὐκλείδας Θεοδότου Γυρτώνιος σῶμα ἀνδρεῖον ὧι ὄνομα
Ἀλέξανδρ-ο-ς, ὃν εἶχε ἐν τᾶι ὠνᾶι Πάπον, τὸ γένος Μακεδόνα, τῶι Ἀπόλλωνι τῶι Πυθίωι, τιμᾶς ἀργυρίου μνᾶν τεσσά-
ρω-ν, καὶ τὰν τιμὰν ἔχει πᾶσαν, καθὼς ἐπίστευσε Ἀλέξανδρος τῶι θ-εῶι τὰν ὠνάν, ἐφ᾽ ὅτωι ἐλεύθερος ἔσται
καὶ ἀνέφαπτος ἀπὸ πάντων τὸν πάντα βίον, ποιῶν ὅ κα θέλη καὶ - ἀποτρέχων οἷς κα θέλη. Βεβαιωτῆρες
κατὰ τοὺς νόμους· Ἄλεξις Δαμοτέλεος Δελφός, Ἀγέπολις Εὐετήρου Θεσσαλὸς ἐκ Γυρτῶνος. Εἰ δέ
τις ἐφάπτοιτο Ἀλεξάνδρου ἐπὶ καταδουλισμῶ, βέβαιον παρεχόντω τῶι θεῶι τὰν ὠνὰν ὅ τε ἀποδόμε-
νος Εὐκλείδας καὶ οἱ βεβαιωτῆρες Ἄλεξις καὶ Ἀγέπολις· εἰ δὲ μὴ παρέχοιεν, ὑπόδικοι ἔστωσαν κατὰ
τοὺς νόμους. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ παρατυνχάνοντες κύριοι ἐόντω συλέοντες ὡς ἐλεύθερον ὄντα Ἀλέξαν-
δρον ἀζάμιοι ὄντες καὶ ἀνυπόδικοι πάσας δίκας καὶ ζαμίας. Μάρτυρες· οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἀπόλλωνος Ἀμύντας,
Ταραντῖνος καὶ τῶν ἀρχόντων Ἄθαμβος Ἀβρομάχου, Ἄρχων Καλλία· ἰδιῶται Βούλων, Εὐκλείδας, Πραξίας,
Βάκχιος, Ἀρίστων, Καλλίμαχος, Διονύσιος, Τιμόκριτος, Ἀνδρόνικος, Νικέας, Φίλαγρος, Ἀστόξενος, Ἀντι-
κράτης Φιλοξένου Λαρισαῖος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 221

153/2–144/3 π.Χ.· ante 146 π.Χ. (Kramolisch)

SGDI 2138· *CID* V 535*

Πρβλ. Kramolisch 1978, 59

Στραταγέοντος τῶν Θεσσαλῶν Ὁμήρου Λαρισαίου, ἐμ Μελιτείαι δὲ ἀρχόντων τῶν περὶ Πολυσάωνα μηνὸς Τ̣[..]ΟΙΟΥ, ἐν Δελφοῖς δὲ ἄρχοντος Εὐκλέος μηνὸς Ποιτροπίου, ἐπὶ τοῖσδε ἀπέδοτο [Δ]ασυμένης Σωστρατίδα Μελιταιεὺς τῶι Ἀπόλλωνι τῶι Πυθίωι σῶμα γυναικεῖ̣[ο]ν ἃι ὄνομα Θεοδώρα, τιμᾶς ἀργυρίου μνᾶν ἓξ, καθὼς ἐπίστευσε Θεοδώρα τῶι θεῶι τὰν ὠνάν, ὥστε ἐλευθέρα εἶμεν καὶ ἀνέφαπτος τὸν πάντα χρόνον. Βεβαιωτὴρ Θεοδώρας· Κλείταρχος Εὐβιότου. Εἰ δέ τις καταδουλίζοιτο Θεοδώραν, κυρία ἔστω αὐσωτὰν συλέουσα καὶ ἄλλος ὁ θέλων καὶ ὁ β<ε>βαιωτὴρ βεβαιούτω. Μάρτυροι· Ἀλέξανδρος Ἰάσονος, Πολ[υ]σάων Πολίτα, Κλείταρχος Εὐβιότου Μελιταιεῖς, ἐν δὲ Δελφοῖς οἱ ἄρχοντες τᾶς πόλιος Εὔδοκος Πραξία, Ἀγησίλαος Τα[ρ]α̣ντίνου, Πολίτας Ἀσάνδρου.

Ap. Cr.

στίχ. 2: [Πυθ]οίου; (*CID* V)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 222

153/2–144/3 π.Χ.

F.Delphes III 3, 57· *CID* V 540*

[Στραταγέοντος τῶν Θεσσαλῶν - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - -, μηνὸς - - - - - - - -, ἐν Δελφοῖς δὲ ἄρχοντος Εὐκλέ]-
ος, μη[νὸς - - - - - - - -, βουλευόντων τὰν πρώταν ἐξάμηνον Εὐδόκου]
τοῦ Πρα[ξία, Ἀγησιλάου τοῦ Ταραντίνο, γραμματεύοντος Πολίτα τοῦ Ἀσάνδρου]
ἐπὶ τοῖσδ[ε ἀπέδοτο - - - - - - *ὄνομα + πατρώνυμο + εθνικό* - - - - - - - τῶι Ἀπόλλωνι τῶι]
Πυθίω σῷ[μα γυναικεῖον ἃι ὄνομα Εἰσιδώρα, τὸ γένος - - - - - - - -, καὶ τὸν υἱὸν αὐτᾶς]
Κλειτόμα[χον, τιμᾶς ἀργυρίου μνᾶν - - - -, καὶ τὰν τιμὰν ἔχει πᾶσαν, καθῶς ἐπίστευ]-
σε Εἰσιδώ[ρα καὶ ὁ υἱὸς α]ὐτ[ᾶς Κλειτόμαχος τῶι θεῶι τὰν ὠνάν, ἐφ᾽ ὥιτε ἐλεύ]-
θεροι εἶμ[εν καὶ ἀνέφαπτοι ἀπ]ὸ πάντῳ[ν τὸν πάντα βίον, ποιέοντες ὅ κα θέλωντι]
καὶ ἀποτ[ρέχοντες οἷς κα] θέλωντι. [Βεβαιωτὴρ κατὰ τ[ὸν νόμον τᾶς πόλιος· Λαμ]-
πρόμαχο[ς Πολίτα Μελιται]εὺς. Εἰ [δὲ τις ἐφάπτοιτο Εἰσιδώρας καὶ τοῦ]
υἱοῦ αὐ[τᾶς επὶ καταδουλι]σσμῶι, βέ[βαιον παρεχόντων τῶι θεῶι τὰν ὠνὰν ὅ τε]
ἀποδόμε[νος - - - - - - - - - - - - - - - καὶ ὁ βεβαιω[τὴρ Λαμπρόμαχος· εἰ δὲ μὴ παρέχοιν]
βέβαιον [τὰν ὠνὰν τῶι θεῶι, π]ράκτιμοι ἐόν[των κατὰ τὸν νόμον τᾶς πόλιος· ὁ]-
μοίως δὲ [καὶ οἱ παρατυγχάνο]ντες κύρ[ι]οι ἐόντ[ῳ]ν συλέοντες Εἰσιδώραν]
καὶ τὸν [υἱὸν αὐτᾶς ὡς ἐλευ]θέρους ἐόντας, ἀζά[μιοι ἐόντες καὶ ἀνυπόδικοι πά]-
σας δίκ[ας καὶ ζαμίας. Μάρτυρ]οι· οἱ ἱερεῖς τοῦ [Ἀπόλλωνος Πραξίας, Ἀνδρόνι]-
κος, κα[ὶ οἱ ἄρχοντες - - - - - -]ς, Πολίτας, καὶ ἰδιῶ[ται - - - - - - - - - - - - - - - - - -]-
ος Δ[- - - - - - - - - - - - - - - -, Διονύ]σιος Ἰρανίωνος, Τι[- - - - - - - - -].
vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 223

139/8–ca. 122 π.Χ.· 133/2 π.Χ. (Kramolisch)

F.Delphes III 2, 213· *CID* V 651*

Πρβλ. Daux 1936, 348 σημ. 2· Kramolisch 1978, 72–73· *ΣΘΕ* I σ. 59 σημ. 58· Κοντογιάννης 2009, 152–167· *I.Atrax* p. 50 (T67)· Tziafalias, Helly 2018, 296–298

[Στραταγέοντος ἐν Θεσσαλίαι Μεγα]λοκλέος τοῦ Μάκωνος Λα-
[ρισαίου, μηνὸς ὡς Θαυμακοὶ ἄγοντι] Θύου, ἐν Δελφοῖς δὲ ἄρχοντος
[Καλλιδάμου τοῦ Ἀμφιστράτου, μηνὸς] ὡς Δελφοὶ ἄγοντι Βυσίου, βου-
[λευόντων τὰν δευτέραν ἐξάμηνο]ν Κλεοδάμου τοῦ Μαντία, Μνα-
[σιθέου τοῦ Διοδώρου, γραμ]ματεύοντος δὲ Ἄγωνος τοῦ Ἀριστίωνος,
[ἐπὶ τοῖσδε ἀπέδοτο Πυρρία]ς Ζωπύρου Θαυμακὸς τῶι Ἀπόλλωνι τῶι
[Πυθίωι σώματα ἀν]δρ̣[εῖα δύ]ο, οἷς ὀνόματα Σῖμος, Στρατόνικος,
τὸ [γένος οἰκογ]ε[νῆ, τιμ]ᾶς ἀργυρίου μνᾶν δέκα, καὶ τὰν
τιμ[ὰν ἔχει πᾶσ]αν, κα[θ]ὼς ἐπίστευσαν Σῖμος καὶ Στρατόνικος
τῶι θ[εῶι τὰν ὠ]νάν, ἐφ' ὥιτε ἐλευθέρους εἶμεν καὶ ἀνεφάπτους
ἀπὸ πάντων τὸν πάντα βίον, ποιέοντες ὅ κα θέλωντι καὶ ἀπο-
τρέχοντες οἷς κ̣α̣ θέλωντι. Βεβαιωτῆρες κατὰ τοὺς νόμους·
Λαμπρόμαχος Πολίτα Μελιταιεύς, Πυλάδας Σωσαμένου Ὑπα-
ταῖος, Πολίτας Ἀσάνδρου Δελφός. Εἰ δέ τις ἐφάπτοιτο Σίμου
ἢ Στρατονίκου, βέβαιον παρεχόντω τῶι θεῶι τὰν ὠνὰν ὅ τε ἀποδό-
μενος Πυρρίας καὶ ὁ βεβαιωτῆρες Λαμπρόμαχος, Πυλάδας, Πολί-
τας· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ παρατυγχάνοντες κύριοι ἐόντω συλέοντες
Σῖμον καὶ Στρατόνικον ὡς ἐλευθέρους ἐόντας, ἀζάμιοι ὄντες καὶ
ἀνυπόδικοι πάσας δίκας καὶ ζαμίας. Μάρτυροι· Σωσίπατρος Αἰακίδα,
Πάτρων Ἰατάδα, Ἀγίων Ἐχεφύλου, Τιμόκριτος Εὐκλείδα, Δώριππος, Ἀρ-
τέμων, Κλεόστρατος οἱ Δωρίππου, Δελφοί· Λέων Κλεΐππου Ἀτράγιος,
Πόλλιχος Φρύνου Γομφεύς, Ὀλυμπιόδωρος Νικοδάμου Σκαρ-
φεύς, Σωτίων Ζωπύρου Ἐρυθραῖος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

XIII. ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΑΓΝΩΣΤΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

ΑΧΑΪΑ ΦΘΙΩΤΙΣ

ΚΘ 224

post 70 π.Χ.

IG IX 2, 102· *IG* IX 2 add. p. ix

Πρβλ. Kroog 1908, 13· Μπαμπάκος 1961, 114· Kramolisch 1978, 93–94

latus a

(α) [- -]
[- - - - - - - - - - -]α τὸ ἀ[ργ]ύ[ριον(?) - - - -]
[- - - - - - -]σαντον καὶ οἷς ἐποιησ(?)[- - - -]
[κατὰ] διανόησιν ἔδωκε τὸ ἐκ τοῦ
[νόμ]ου στατῆρας ιεʹ.
(β) [Στρ]ατηγοῦντος Παυσανία
[μη]νὸς Ἀδρομίου ταμιεύοντος
Εὐνόστου Στρατον[ί]κα Στρατο-
νίκου ἀπελευθερωθεῖσα ὑπὸ Θεο-
δότου ἔδωκε τὸ γινόμενον στα-
τῆρας δεκαπέντε.
(γ) Στρ(ατηγοῦντος) Σωσιπάτρου μηνὸς Ἰτωνίου
Δικαιονίκα ἀπελευθερωθεῖσα ἔδωκε τὸ ἐκ τοῦ νόμου
[γινόμενον], στατῆρας δεκαπέντε.

latus b

(δ) [Ἐμπ]εδονίκα(?) [- -]
(ε) Στρατηγοῦντος Ἱπ[πολόχου- -]
μηνὸς Κουραλίου [- - - - - - Εὐβίοτος τοῦ δεῖνος]
[ἀπ]ελευθέρωσε τὰν ἰδίαν [θυγατέρα τὰν δεῖνα]
Εὐβιότου λαβὼ[ν] παρ’ αὐτᾶς λύτρα [τὰ]
ἐκ τοῦ νόμου
(στ) στατῆρας δεκαπέντε. Στρατηγοῦντος Ἱπ[πολόχου- -]
[- - - -] μηνὸς Ἀπολλ[ωνί]ου [- - - -]ας Θεο[- -]
[- - - - - - ἀ]πελε[υθερω -]
Ἀρχίλαος κατὰ τὸν νόμον δε[καπ]έντε
μηνὸς .ΟΙΜΝ̣ΟΥ[- -]
[- - - - -]ἔ[δ]ω[κ]εν κατὰ τὸν νόμον στ[ατῆρας]
[- - - - - - - - - - ἀπελευθερω]θεῖσα ὑπὸ [- - - - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 225

ca. 49/8 π.Χ.

Woodward 1910, 147–154· Arvanitopoulos 1911, 283–289· Αρβανιτοπούλου 1934–1940, 13–16 (*McDevitt* 1188)*

Πρβλ. Woodward 1913, 329· Μπαμπάκος 1961, 120–123· Kramolisch 1978, 105, 110–112

(α) [- ταμιεύοντος δεῖ]-
[νος τοῦ - - - - - - - - - - - - -νο]ς· μην[ὸ]ς Πα̣ν̣-
[ήμ]ου [δεκά]τ[ηι Πύδ(?)]να [Β]ίθυος ἀπ[ὸ]
[Ἀ]γ̣ίππ[ο]υ [τοῦ] Σ[α]β[ύτ]τα, ἔδωκεν [τ]ῆ̣[ι]
[πόλ]ει ἀργ[υρί]ου στατῆρας δε[κ]απ[έν]-
5 [τε· μ]ην[ὸ]ς [Ἀ]φ[ρ]ίου ὀγδόῃ· Μηνόφιλ[ος - - - -]
[- - - - - -ίπ]πο[υ κ]αὶ Ὀλυμπιό[δ]ωρος Κλεοδ[ήμ]-
[ου ἀπὸ Νι]κασ[ίπ]που [το]ῦ Σωφρονί<σ>κ[ο]υ
[ἔδωκαν ἑκάτερ]οι [τ]ῇ̣ πόλει ἀργυρίο[υ]
[στατῆρ]ας δε[κ]απέν[τ]ε.
10 [Μην]ὸς Ὁ[μ]ολοΐου· Σωτηρὶς Βίθυος ἀπ[ὸ]
[Εὐξ(?)έ]νο[υ τ]ο[ῦ] Σ[ω]τέ[λ]ους· ἔδωκε σ[τ]ατῆρ[ας]
[δεκ]α[πέ]ντε. Ἐ[λ]ευθέριον Ἀφθονήτου ἀ[π]-
[ὸ Φιλοδ]άμου τοῦ Πυρράνδρου ἔδωκε στ[α]-
(β) [τῆρ]ας δ[εκ]απέντε. Στρατηγοῦν[τος]
15 [Καλ]λ[ιστ]ρά[τ]ου· οἱ ἐξελευ[θ]ε[ρ]ωθέν[τ]-
[ες, τ]αμ[ιε]ύοντος Σ̣αβύττα τοῦ Ἀγίπ[που]·
[Ἰτω]ν̣ίου πέμπτῃ· Αἰν[ησ]αγόρας Ἰ[έρω(?)]-
[νος ἀπὸ] Π[αν]αιτ[ί]ου τ[οῦ] Δικαιάρχο[υ ἔδ]-
[ωκεν] τ[ὸ ἔ]ννομον.
(γ) 20 [Στρατηγ]οῦντος Ἀνδρ[ο]σθένους τ[οῦ]
[Θεμισ]το[γ]ένου Γυ[ρ]τωνίο[υ]· ταμ[ι]ε[ύον]-
[τος] Δη[μο]σ[τ]ρ[ά]του [τ]οῦ Σωτέου· ο[ἱ] ἀ[πε]λ[ε]-
[υθερωθέ]ντες· μηνὸς Ἀπ[ολλ]ω[ν]ί[ου δ]ε[υ]-
[τέρᾳ· Δ]ιο[φ]άνης Ἰστια[ίο]υ ἀπὸ [Παρ]με[νίσκου]
25 [τοῦ Π]υρρίο[υ] κα[ὶ ἔ]δω[κ]εν στ[ατῆρας δεκα]-
[πέ]ντε.
(δ) [Στρ]ατηγοῦντος Γοργίου τοῦ Φιλί[σκου]
[Γ]υρτωνίου· ταμ[ι]εύοντος Ἀστ[ο]μά[χου]
[τ]οῦ Τυχαίου· ο[ἱ] ἀπελευθε[ρ]ωθέντε[ς]·
30 [μ]ηνὸς Ἀφρίου τ[ρ]ίτῃ· Ἄρμενος Φιλο[δή]-
[μ]ου [κ]αὶ Ἀ[ρ]χί[β]ουλος Ἀγάθωνος ὑ[πὸ]
[Φιλο]δήμου τοῦ Πυ[ρρ]άνδρου· καὶ ἔδω-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[κεν ἑ]κ[ά]τερ[ο]ς αὐτῶν τοὺς δε[κα]-

[πέν]τε σ[τα]τῆρας.

35 [Καὶ ἔδω]κ[ε]ν ἑ[κάτερος τὰ ἐκ] τοῦ νόμο[υ]

[τῆι πόλει στατῆρας] δ[εκα]πέν[τ]ε.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 226

47/6 π.Χ.

IG IX 2, 104

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 114· Kramolisch 1978, 112–113

Στραταγέοντος Πτολεμαίου
τοῦ [Θεμιστογένεος Γυρτωνίου]
[- - - - -] Εὐαινέτου τοῦ Ἀντιγένεος ἔδω-
κε τᾶ[ι] πό[λει] τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου τίμημα
[- - - - -] Δικαινέτα {ς} Σωσιβίου ἀπελευ-
θε[ρωθεῖσα ὑπὸ Σω]σιβίου τοῦ Στρά-
τωνος ἔδ[ωκε τᾶι πόλει - - - - - - - - - -]
τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου τίμημα [- - - - - - - - - - -]
Παρμενία Θρας[υ]κλέους ἀπ[ελευθερωθεῖ]-
[σα ὑπὸ] Θρας[υ]κλέους τοῦ [Ι]όμβο[υ]
ἔδω[κε τᾶι πόλει τὸ] ὑπὸ τοῦ νόμου τί-
μημα [.. Ἀρισ]τογέν[ης(?) - - - - - - - - - -].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 227

17/6 π.Χ. (Kramolisch)

Helly 1975, 120–127 (*BE* 1976, 331)

Πρβλ. Kramolisch 1978, 133

Ζωΐλου τοῦ Ἀνχίστο[υ Σεβαστήου]
καθ' υἱοποίαν δὲ Εὐπολέ[μου ..$^{4-5}$.. Σεβασ]-
τήου, ταμιεύοντος τῆ̣[ς πόλεως τὴν πρώτην]
ἐξάμηνον ἔτους ἑκκαιδεκά̣[του σεβαστοῦ]
στρατηγοῦντος Ἱπποκρατί[δου οἱ ἀπηλευ]-
θερωμένοι καὶ δεδωκότες [τῇ πόλει τὰ κατὰ]
τὸ διόρθωμα δηνάρια εἴκοσ̣[ι δύο καὶ ἥμισυ]
[μην]ὸ̣ς Θ̣ε̣μ̣[ιστίου]
- -

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 228

επί Αδριανού

Helly 1975, 127–133 (*BE* 1976, 331)

Πρβλ. Daux 1976, 229 (*BE* 1977, 254· *SEG* 26, 692)

latus a

(α) Στρ(ατηγοῦντος) Οὐλπίου Νικομάχου, μη(νὸς) Θεμιστίου λ′,
Ἐπίκτησις ἀπὸ Θεοδώρου τοῦ Ἐπικράτους ξενικῆ.

(β) Στρ(ατηγοῦντος) Ἀνδραγάθου, μη(νὸς) Φυλλικοῦ ι′, Φιλόνικος ἀπὸ Λέοντος τοῦ Περσί-

(γ) δου. Οἱ ἀπηλευθερωμένοι στρ(ατηγοῦντος) Γραικηίου Γενναίου μ(ηνὸς) Ἀπολλωνίου
ε′, Τύχη ἀπὸ Ποπλίου τοῦ Ἡλιοδώρου· μη(νὸς) Ἑρμαίου θι′, Εὐάρεστος ἀπὸ Ἀν-
δρονίκου τοῦ Ἀνδραγάθου· μη(νὸς) Ἀφρίου λ′, Ἐλευθερίων, Αὔξησις, Ἐλπὶς ἀ-
πὸ Σωπάτρου τοῦ Νεικοστράτου· καὶ μη(νὸς) Λεσχανορίου ζι′, Ἑρμῆς ἀ-
πὸ Ῥηδέτας τῆς Διοσκουρίδου.

latus b

(δ) Στρ(ατηγοῦντος) Λό(λλιος) Σωσιπάτρου [- -]τοκράτους τοῦ Πολίτα

[- - - - - - - - - - - - -]ΔΕ[- -]

[- - - - - - - - - - - - -]Π[- -]ΤΟΥΔΗΜΟΙΙΔΤΙ

vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 229

2ος αι. μ.Χ.

Helly 1975, 133–134 (*BE* 1976, 331)

[Στρατηγο]ῦντο-
[ς - - - - - - - - τα]μιεύ[ον]τος
[τ]ῆς πόλεως Σωπάτρου
[τ]οῦ Σωτηρίχου· Πολύκτητ-
ος Πρίμας ἀπελευθερωθὶς
ὑπὸ Πρίμας ἔδωκε τὰ γινόμενα
τῇ πόλι
δ(ηνάρια) κβ′ (ἥμισυ)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 230

2ος–3ος αι. μ.Χ.

Helly 1975, 134–141 (*BE* 1976, 331)

latus a

(α) Στρ(ατηγοῦντος) Ἰουˍ[λ]ίου Ἀμυνάνδρου, ταμιεύοντος Νεικ[ο]-
μάχ[ο]υ ἀπηλευθερώθη ὑπὸ Ἀρτεμᾶ Νεικό-
λεοˍν ξενικῇ δοὺς τὰ γινόμενα τῇ πό-
λει δˍ(ηνάρια) κβ<′ vac. ἀπὸ δὲ Πετραίου ἀπηλευθερώθησαν
5 Εὔτυχος καὶ Παρμένων, Ἰάκων, Ὀνησίφορος
Ζώσιμος, Ἄντερος, Ἡράκων, Φαῦστα, Ἀν-
δρων, Φαυστι[..]η, Νίκαρχος, Πλούταρχος,
Σˍῶτων, Φιλαπόδημος, δόντες τὰ τῇ πόλι ἕκαστ-
[τος δ(ηνάρια) κ]β<′ vac. Ἄρχιππος, Ἀντίγονος, δόντες τὰ τῇ πό-
10 [λει δ(ηνάρια) κβ<′].

(β) [Στρ(ατηγοῦντος) Ἑλλ]ˍανοκράτους, ταμιεύοντος Νικο-
[βούλου] ἀπὸ Μενάνδρου ἀπηλευθερώθη
[- - - - - - -]νος δοὺς τὰ γινόμενα τῇ πόλι δ(ηνάρια) κβ<′
[ἀπὸ - - -]Ο .ΝΙΔΟΣ ἀπηλευθερώθη δοὺ-
15 [ς τὰ] τῇ πόλι δ(ηνάρια) [κβ<′].

latus b

(γ) Στρ(ατηγοῦντος) Ἑλλανοκράτους ταμιεύοντος Δ-
ιονυσίου ἀπηλευθερώθη Ἀρκολέ-
ων καὶ Κέρδων ὑπὸ Πολυξένας δόν-
τες τὰ γεινόμενα τῇ πόλει ἕκασ-
20 τος δ(ηνάρια) κβ<′· ὁμοίως ὑπὸ ΤΗ…ΤΗΣ Ἱπποκράτης δοὺς τὰ αὐ-
τὰ δ(ηνάρια) κβ<′

(δ) Στρ(ατηγοῦντος) vacat ταμιεύ[οντο]ς Διονυσίου ἀπηλευ-
θερώθησαν ἀπὸ Αὐ[ρ(ηλίου) Π]ολυκλείτου Κωμικὸς
δοὺς τὰ γινόμενα τῇ πόλ[ι δ(ηνάρια) κ]β<′ ἀπὸ δὲ
25 Ἱππάρχου Ἑρμῆς δˍ[οὺ]ς τῇ πόλι δ(ηνάρια) κβ<′

(ε) Στρ(ατηγοῦντος) Ἑλλανοκράτους ταμ[ιεύο]ντος Νεικοβούλου
ἀπηλευθερώθη [ἀπὸ Ἀρισ]τονόου Θέρˍσ[υ]-
λος δοὺς τὰ γινόμενα [τῇ π]όλι δ(ηνάρια) κβ<′

(στ) Στρ(ατηγοῦντος) Ἑλλανοκράτους τ[α]μιεύοντος Διονυ-
30 σίου ἀπηλευθερώθη ἀπὸ Διονυσί-
ου [- - - - - δοὺς] τὰ γινόμενα τῇ
[πόλι δ(ηνάρια) κβ<′].

latus c

(ζ) Στρ(ατηγοῦντος) Ἑλλανοκράτους ταμιεύοντος Διονυσίου, ἀπηλευ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

θερώθησαν ἀπὸ μὲν Εὐτύχου Σω-
στρᾶς ξενικῇ δοὺς τὰ γινόμενα τῇ πόλι δ(ηνάρια) κβ<′
ἀπὸ δὲ Ἀντιόχου Τρυφέρως ξε-
νικῇ δοὺς τὰ γινόμενα τῇ πόλι δ(ηνάρια)
κβ<′
(η) Στρ(ατηγοῦντος) Κρατερόφρονος, ταμιεύοντος Φερε-
νείκου ἀπὸ Κλεονείκης ἀπηλευθερώθη Ἀρίσ-
των δοὺς τὰ γινόμενα τῇ πόλι δ(ηνάρια) κβ<′
(θ) [Στρ(ατηγοῦντος)] Κρατερόφρον[ος] ἀπὸ Μεγαλοκλέους ἀπηλευ-
θερώθη Ἀνδρόνεικος δοὺς τὰ γινόμεν(α) τῇ πό-
λι δ(ηνάρια) κβ<′vac. ἀπὸ δὲ Μελανίππου ἀπηλευθε-
ρώθη Ἀντίγονος δοὺς τὰ γινόμενα τῇ πόλι δ(ηνάρια) κβ<′.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 231

3ος αι. μ.Χ.

Helly 1975, 141–142 (*BE* 1976, 331)

Στρ(ατηγοῦντος) Νι̣[κ]οδρό-
μου· μη(νὸς)
Ἀγαγυλίου ε′
Διονυσία
ὑπὸ Ἀνδρο-
νείκου τοῦ
Ὀλυμπιο-
δώρου ἔδω-
κε τοὺς <σ>τα-
τῆρες Σευή-
ρῳ τῷ ταμίᾳ
κβ<′
ξενικῇ.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 232

250–300 μ.Χ.

Helly 1975, 142–143 (*BE* 1976, 331)

Ταμιεύοντος τῆς π(όλεως) Εἰσ[- - - - - - - -]
στρ(ατηγοῦντος) Συνφόρου Αὐρ(ηλίου) Εὐτύχου ὑο̣[ῦ· μη(νὸς) Ἰπ]-
ποδρομίου α′· Νει[κ- - - - - - - - - - - - - - - - -]
Ἑρμείας καὶ Νεικάνωρ ὁ Σ̣[- - - -ἀπελευ]-
θερωθέντες ὑπὸ Δημο̣[- - - - - - - - - - - - -]
τοῦ Φιλίνου ἔδωκαν τῇ π̣[όλει]
[τὸ] γι̣ν̣όμε̣[νο]ν̣ δ(ηνάρια) κβ<′.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΧΙV. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

ΛΑΡΙΣΑ

ΚΘ 233

Διαιτησία μεταξύ Οθορναίων και Πολιχναίων

186/5 ή 161/0 π.Χ.

Αξενίδης 1939, 263–271 (*BE* 1941, 75)

Πρβλ. Pouilloux 1955, 452· Kramolisch 1978, 58 (*SEG* 28, 505)· Ager 1996, 288–290 (107)

[- τὸ ὄρος τ]ὸ κ̣αλούμ̣[ενον - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- -ἴ]δια εἶναι. μ̣[ηνὸς? - - - - - - - - - - -]
[- - στρατηγοῦντος τῶν Θετταλῶν Λεοντ]ομένους Φεραίο[υ - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- ὅ]ρια τῆ̣ς χ̣ώ̣ρας πρὸς Τ̣ . Μ̣[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- αὐ]τ̣ῶι τῶι ΡΑΧΟΝΤΙ. κάτω ἐπὶ .. Α̣[- - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - αὐτοῖς τοῖς ἄκρ]ο̣ις. ἄνω ἐπ᾽ ἄκρον τὸ ὄρος τὸ [κ]αλ̣[ούμενον - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - ἀπὸ τοῦ Αἰγονομα?]ί̣ου καταβαινόντων ἐπὶ τὸ μνῆμα [- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - αὐτοῖς τοῖς ἄκ]ροις. ἄνω ἐπ᾽ ἄκρον τὸ ὄρος τὸ κ̣αλ̣ούμεν[ον - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - -]ί̣ης Πολιχναίων χ̣ώρας. τούτων φημὶ τὰ ἐν [τὸς - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - τᾶς κ]ρίσιος εἰσδοθ̣είσας καὶ τῶν ὑφ᾽ ἑκατέρας [τῶν πόλεων - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - -μ]ένων πὸτ τὰς πόλεις φιλάνθρωπον συ[μβουλὰν? - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - -] τὰν ἀμφισβατουμέναν χ̣ώραν κατὰ τὰ [ἄν]ω̣ [- - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - -] τ̣ὰμ πόλιν τὰν Ὀθορνέων ἀπ᾽ ἄκρ̣ου τοῦ ὄρεος το[ῦ καλουμένου - - - -]
[- - - - - Ἀντιβούλ]ε̣ιομ μνᾶμα καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀντιβουλείου αὐτοῖς [τοῖς ἄκροις - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - Ἀ]ιγονομαῖον καὶ αὐτοῖς τοῖς ἄκροις τοῦ Α̣ἰγονομ̣[αίου - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - Ἀ]γεμάχειον καὶ ἀπὸ τούτου αὐτοῖς τοῖς ἄκ̣[ροις - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - κ]αὶ ἀπὸ τούτου αὐτοῖς τοῖς ἄκροις ἕως Π̣[- - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - δεδό?]ρκαντι ἐν τᾶι κεκρ̣ιμέναι χ̣ώραι Μ̣Α̣[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]Ι καὶ εἴ τινες ἐν τοῖς πρότερο̣ν̣ [χρόνοις - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - ἐν τᾶι χ̣ώραι νε]ν̣ομεύκαντι ἢ ξύλα κ̣ε̣κ̣[όφαντι -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]σ̣θαι μηδὲ περὶ ἓ̣ν̣ ὄ̣[ρος -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - ἀπο]τ̣εῖσαι τὸ τίμα̣[μα -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - αὐτᾶ]ς τᾶς χ̣ώ̣ρ̣[ας -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]Α̣ΛΛ[- -]

Ap. Cr.:

στίχ. 3: [- - - στρατηγοῦντος τῶν Θετταλῶν Λεοντ]ομένους Φεραίο[υ ή [- - - στρατηγοῦντος τῶν Θετταλῶν Δαμοθοίνου τοῦ Λεοντ]ομένους Φεραίο[υ

(Kramolisch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 234

Τιμητική επιγραφή;

post 196 π.Χ.

IG IX 2, 627

[- - - - - - - - - -]-
λικίου? ὑ[ιὸς]
Ἀριστοφ[ῶν?]
ἥρως
[κ]ατὰ τὸν τῶ[ν]
[σ]υνέδρων [ὑπο]-
[μ]νηματισ[μὸν]
[καὶ κα]τὰ τὸ[ν νό]-
[μον? - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 235

Κατάλογος αξιωμάτων (*cursus honorum*)

ca. 260 μ.Χ.

Κουγέας 1945–1947, 106 (*BE* 1951, 124*· *McDevitt* 1180)

Πρβλ. Bouchon 2016, 303 σημ. 95

Στρατηγία [- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[πρ]εσβεία [- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[ύ]πὲρ ἀμφι[κτιόνων - - - - - - - - - - - -]
ονιμον ἐπὶ Γαλ[λιηνὸν - - - - - - - - -]
5 εἰς Σίρμιον ἀμφικτυονε[ία - - - - - - -]
πρεσβεία οἰκοθε[ν - - - - - - - - - - - -]
τοῦ ἔθνους συνεδ[ρεία - - - - - - - - - - - -]
ἀγωνοθεσία Πυ[θίων - - - - - - - - - - - -]
ἀγωνοθεσία Ἀδρια[νείων - - - - - - -]
10 ἀρχιαιρωσύνη [- - - - - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 236

Επιτύμβια επιγραφή

2ος αι. π.Χ.

IG IX 2, 648

Πρβλ. Helly 1995, 217 (*BE* 1995, 370)

Κλιταγόρα μῆτερ, Καλλείστρατε, πατρὶ π-
ατήρ σοι μητ[ρί] τε δυστήνῳ νήποιον ἐν-
τίθεμαι οὔνομα σὸν κληθέντα, τύχην
δ᾽ εὐμοιροτέραν μου εὔχομαι αὐχῆσαι
γηροτρόφους τ᾽ ἐπὶ σοὶ ἀντὶ πατρὸς πάπ-
πῳ θέσ[θ]αι χάριτας νεότητος
ὀρφανὸν ὢν ἀτυχεῖ μηδὲν ἐπιστάμενον.

[Κλ]ῖτος ὁ πεζάρχης ἔθνους
[χ]άριν ἡμιτέλεστον λείπω π-
ονπεύων τὴν ἀδίαυλον ὁδόν·
[π]άν[τ]ες δ᾽ ἔσπονται πάτρας οχν⏑,
ἀλλ᾽ ἀνακάνπ{ι}τει πᾶς τις ὀδ[υρά]-
μενος· Κλῖτος ἔμεινε μόνος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 237

Επιστολή (της Αθήνας;) προς το Κοινό των Θεσσαλών

αρχές 2ου αι. π.Χ.

Bouchon, Tziafalias 2012, 495–503 (*SEG* 62, 390)

[- - - - - - - - τῷ κοινῷ τῶν Θεσσ]αλῶν χαίρειν· ἡμεῖς ἀεὶ μὲν ἠ̣τ̣ήσαμεν εἴ ποτε
[- -] γὰρ κατὰ ταύτην τὴν αἰτίαν παρ᾽ ἡμᾶς ἀφικνουμε- vac.
[- -] ΝΑΔΕΛΦΟΥΣ· ἐπὶ δὲ τῇ Μαρκέ[λ]λου τελευτῇ πάντες
[- -] Ρ̣ΑΝ, μάλιστα μὲν τειμῇ καὶ φι[λ]ίᾳ̣ τῇ πρὸς τὸ ἔθνος
[- - - - - - ἔπειτα δὲ - - - - οὐ πρὸς τ]οῦτο μόνον τειμηθέν[τ]α παρ᾽ ὅλον τὸν χρόνον
[ἀλλὰ - - - - - - - - - - - - - - - -]ΟΜΕΝ γὰρ αὐτῷ καὶ πρὸς [τ]οὺς ἄλλους κοινὸν ἦν
[-]σω]φροσύνης ἕνεκα καὶ σ̣ε̣μνότητος καὶ πάσης τῆς
[ἀρετῆς - - - - - - - - - - - - - - - -]θαυμαστὰς ἔχων ἐλπ̣ίδ[ας κ]α̣ὶ πανταχόθεν ἦν ΤΟΥΤΕΙΕ
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]Ν ἡνίκα ἐπεφοίτα τῇ πό[λει τῶ]ν Ἐ̣[λ]λ̣ήνων, ἐπῃνέσαμεν ὅτι
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -] ΜΕΝ, οὐδὲ γὰρ κ̣ατὰ κοινὸν α[ὐ]τὸ[ν ἀπο]θανόντα ἐτειμήσα-
[μεν - - - - ἵνα ? - - - - -ἄ]λλοις μεταδιδῶσιν κοινῇ [τῆ]ς δ̣η[μοσ ?]ίας ἐπιμελείας καὶ ἀγαλ-
[μα- - - - - - - - -]ΜΕΝ γὰρ ἐκεῖ καὶ̣ τὸ ἄγαλμα το[ῦ] παιδὸ[ς· κ]α̣ὶ γὰρ τοῦτο προσεψηφί-
[σαμεν - - - - - - τὸ σ]ῶμα οἱ ἔφηβοι ἤνενκαν, ἀρ[α]μένω̣ν̣ κ̣αὶ τῶν παρ᾽ ἡμεῖν σφόδρα ΕΝ
[- - - - - - -]ΟΝ ἀνδριάντας ἀναστῆσαι ἅμα καὶ παρ᾽ [ὑμ]εῖν καὶ ἐν τῇ πατρίδι Τρίκκῃ, ἵνα
[- - - - - - - -]Σ̣ τῆς ἐκείνου ἀρετῆς, παρηγο̣ρία δὲ τοῖς [γ]ονεῦσιν καὶ τοῖς οἰκείοις ὥσπερ
[- - - - - - - -]ΗΣ ἀντίρροπον ἄν τινα α[ὐ]τοῖς παρηγ[ο]ρίαν ἔχοι· πεπείσμεθα δὲ τὰς ΤΕ-
[- - - - - - - -· ἔρρωσθε ?] vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

T. Büttner-Wobst, *Polybii Historiae,* Teubner, Λειψία 1926.

Πρβλ. Walbank 1979, 215

ΚΘ 238

XXIII 1, 10

…[10] παρά τε γὰρ Θετταλῶν καὶ κατὰ κοινὸν ἦκον καὶ κατ᾽ ἰδίαν ἀφ᾽ ἑκάστης πόλεως πρεσβευταί, παρά τε Περραιβῶν , ὁμοίως δὲ καὶ παρ᾽ Ἀθαμάνων καὶ παρ᾽ Ἠπειρωτῶν καὶ παρ᾽ Ἰλλυριῶν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

R. du Pontet, *C. Iuli Caesaris Commentariorum, pars posterior*, Οξφόρδη 1901.

ΚΘ 239

Caes. *B. Civ.* III 80, 3

…[3] itaque Androsthenes, praetor Thessaliae, cum se victoriae Pompei comitem esse mallet quam socium Caesaris in rebus adversis, omnem ex agris multitudinem servorum ac liberorum in oppidum cogit portasque praecludit et ad Scipionem Pompeiumque nuntios mittit, ut sibi subsidio veniant: se confidere munitionibus oppidi, si celeriter succurratur; longinquam oppugnat.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

T. Sage, *Livy. History of Rome, Volume X: Books 35–37, LCL,* Κέιμπριτζ 1935.

T. Sage, *Livy. History of Rome, Volume XII: Books 40–42, LCL,* Κέιμπριτζ 1938.

ΚΘ 240

XXXV 31, 3

…[3] Athenas primum, inde Chalcidem, inde in Thessaliam iere, adlocutique concilio frequenti Thessalos Demetriadem iter flexere. […]

ΚΘ 241

XXXV 39, 3–4

…[3] Quinctius quo profectus erat Demetriadem contendit, ratus Chalcidem liberatam momenti aliquid apud Magnetas ad repetendam societatem Romanam facturam et, [4] ut praesidii aliquid esset suae partis hominibus, Eunomo praetori Thessalorum scripsit, ut armaret iuventutem, et Villium ad Demetriadem praemisit ad temptandos animos, non aliter, nisi pars aliqua inclinaret ad respectum pristinae societatis, rem adgressurus. […]

ΚΘ 242

XXXVI 8, 2

…[2] Legati Larisam ad concilium Thessalorum sunt missi. […]

ΚΘ 243

XXXVI 9, 3–5, 14

… [3] eodem tempore quingentos armatos duce Hippolocho Pheras in praesidium miserunt; ii exclusi aditu, iam omnia itinera obsidentibus regiis, Scotusam se receperunt. [4] legatis Larisaeorum rex clementer respondit, non belli faciendi sed tuendae et stabiliendae libertatis Thessalorum causa se Thessaliam intrasse. [5] similia his qui cum Pheraeis ageret, missus; cui nullo dato responso Pheraei ipsi legatum ad regem principem civitatis Pausaniam miserunt. … [14] qui, quod pertinaciter primo abnuerant, malo domiti tandem fecissent; cum ipsa urbe Hippolochus Larisaeorumque deditum est praesidium.

ΚΘ 244

XLII 38, 6–7

…[6] Thessalorum Larisae fuit concilium. ibi et Thessalis benigna materia gratias agendi Romanis pro libertatis munere fuit, et legatis, quod et Philippi prius et post Antiochi bello enixe adiuti a gente Thessalorum essent. hac mutua commemoratione meritorum accensi animi multitudinis [7] ad omnia decernenda quae Romani vellent. […]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΘ 245

XLII 54, 7

…[7] quo cum T. Minucium Rufum et Hippiam, Thessalorum praetorem, cum praesidio intrasse accepisset, ne temptata quidem oppugnatione praetergressus, Elatiam et Gonnum perculsis inopinato adventu oppidanis recepit. […]

ΚΘ 246

XLII 55, 9–10

… [9] ... Aetolorum alae unius instar, [10] quantum ab tota gente equitum venerant, et Thessalorum, quorum somnis equitatus speratus erat, non plus quam trecenti erant equites in castris Romanis. achaei iuventutis suae, Cretico maxime armatu, ad mille quingentos dederunt.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

G. N. Bernardakis, *Plutarchi Moralia*, Teubner, Λειψία 1893.

Πρβλ. Larsen 1963

ΚΘ 247

Praec. ger. r. p. 822e

Ἕρμωνι δὲ Θεσσαλοὶ φεύγοντι τὴν ἀρχὴν ὑπὸ πενίας ἐψηφίσαντο λάγυνον οἴνου κατὰ μῆνα διδόναι καὶ μέδιμνον ἀλφίτων ἀφ᾽ ἑκάστης τετράδος. οὕτως οὔτ᾽ ἀγεννές ἐστι πενίαν ὁμολογεῖν. […]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

J. Karst, *Eusebius Werke. Die Chronik aus dem armenischen Übersetzt mit textkritischem Commentar*, Λειψία 1911.

ΚΘ 248

Thessalorum reges

[…] Post quem Philippus Demetrii (filius) regnavit annis XXIII et meinsibus IX. Quin etiam in Thessalia a Tito Romanorum duce debellatus in acic fuit. Thessali vero, sicut alii quoque Graecorum, qui Philippi tributari fuerant, acceperanta Romanis libertatem, ut suis legibus riverent. Et quidem primo anno Anarchiam patitur Thessalia; deinde vero Duces annui ex multitudine eligebantur.

Primus ergo electus fuit Pausanias Echecrati (flius) Pherensis. Deinde Amytas Cratis (filius) Pierensis; cuius diebus Titus iterum Romam reversus est. Postca Eacides Callae Metropolitanus. Dein Epidromus, Andromachi (filius) Larissaeus, mensibis VII reliquo vero anni spatio Eunomus Polyclitis (filius) Larissaeus, mensibus IV. Rursum Eunomus anno I. Postea Eacides Callae (filius) Metropolitanus anno secundo. Postea Pravilus Phaxae (filius) Cutusaeus. Dein Eunomus Polyclitis (filius) Larissaeus, anno secundo . Deinde Androsthenes Italae (filius) Gortonaeus. Dehinc Trasimachus Alexandri (filius) Atraganus. Deinde Laontomenes Damathonis (filius) Pherensis. Exinde Pausanias Damothonis (filius). Deinceps Theodorus Alexandri (filius) Argivus. Postea Nicocrates Phaxinae (filius) Cotunensis. Deinde Ippolochus Alexippi (filius) Larissaeus. Post quem Cleomachides Aenei (filius) Larissaeus. Dein Phyrinus Aristomenis (filius) Gumphicus. Quo anno Philippus rex in Macedonia obiit, Perseoque filio suo regnum tradidit; quin etiam (sc. Philippus) Thessalis, ut dictum quidem est, imperavit annis III et mensibus IX. Macedonibus autem omnino, annis XLII et mensibus IX. A centesimae decimae quartae Olympiadis anno secundo, quo tempore Philippus (Aridaeus) suscepit res (sc. publicas regni) usque ad Philippi Demetrii (filii) obitum; quod quadrat centesimae quinqnagcsimae Olympiadis anno secundo , mensique quinto, efficiuntur sane anni CXLIV et menses V. […]

Πρόκειται για τη λατινική μετάφραση του αρμενικού χειρογράφου, το οποίο αποτελεί τη μόνη σωζόμενη από την Αρχαιότητα εκδοχή του χαμένου ελληνικού κειμένου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

P. Krüger, *Corpus Iuris Civilis. II: Codex Iustinianus*, Βερολίνο 1906.

ΚΘ 249

5.1.37

Callistratus libro quinto de cognitionibus

Si de vi et possessione quaeratur, prius cognoscendum de vi quam de proprietate rei divus Hadrianus tw koinw twn Thessalwnon Graece rescripsit.

ΚΘ 250

48.6.5

Marcianus libro 14 institutionum

pr. Qui coetu conversu turba seditione incendium fecerit: quique hominem dolo malo incluserit obsederit: quive fecerit, quo minus sepeliatur, quo magis funus diripiatur distrahatur: quive per vim sibi aliquem obligaverit, nam eam obligationem lex rescindit.

1. Si de vi et possessione vel dominio quaeratur, ante cognoscendum de vi quam de proprietate rei divus Pius tw koinw twn vessalwn Graece rescripsit: sed et decrevit, ut prius de vi quaeratur quam de iure dominii sive possessionis.

2. Qui vacantem mulierem rapuit vel nuptam, ultimo supplicio punitur et, si pater iniuriam suam precibus exoratus remiserit, tamen extraneus sine quinquennii praescriptione reum postulare poterit, cum raptus crimen legis Iuliae de adulteris potestatem excedit.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Β. ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΜΑΓΝΗΤΩΝ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

Ι. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΑΣ

ΚΜ 1

Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από άγνωστη πόλη

ca. 150–100 π.Χ.

Habicht 1987b, 269–271 (*SEG* 37, 446)

[- -] καὶ ἐπι-
[- - - - ca.22 - - - - ἐλέσθαι δὲ καὶ πρεσβ]ευτὴν ἐν τῇ
[ἐκκλησίᾳ, ὅστις ἀποδώσει - - - - - τὸ ψήφισμα κ]αὶ παρακαλέ-
[σει αὐτοὺς τῶν στεφάνων τὴν ἀναγόρευ]σιν ποιήσασθαι v
5 [καὶ παρ ἑαυτοῖς ἀκολούθως τοῖς ἐν τῷ] ψηφίσματι γεγραμ-
[μένοις, τῷ δὲ αἱρεθέντι δοῦναι ἐφόδι]ον ἐπὶ λόγωι ἡμερῶν, ἑ-
[κάστης ἡμέρας δραχμὴν μίαν, ὡς ἐν τῇ] διατάξει κατακεχώρισ-
[ται - - - - ca.22 - - - - Ἀντ]ιπάτρου τοῦ ταμίου καὶ v
[- - ca.9 - -· ἠ]ρέθη ὁ δεῖνα Φι]λοδάμου vacat

Ap. Cr.

στίχ. 6: [μεθόδι]ον (Habicht)

Ο Habicht θεωρεί ότι πρόκειται για ψήφισμα της Δημητριάδας, επειδή παραλείπεται το εθνικό του *ταμία* (στίχ. 8). Αυτό συμβαίνει όμως και σε άλλα ψηφίσματα του Κοινού (**ΚΜ 6** στίχ. 7· **14** στίχ. 84), ενώ η παρουσία ενός και μόνο *ταμία* (στίχ. 8) αποτελεί ισχυρή ένδειξη ότι πρόκειται για ομοσπονδιακό ψήφισμα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 2

Τιμητικό ψήφισμα για τον στρατηγό *Δημήτριο Αἰτωλίωνος*

ca. 140 π.Χ. (Stählin)

Wilhelm 1890, 283–290· *IG* IX 2, 1100a*

Πρβλ. Wilhlem 1909b, 56–57· Stählin 1929, 211

- -

[Ἀ]φροδισιῶνος ιη΄. Σ[τρατηγοῦντος - - - - - - - - - - μη]- νὸς Ἀφροδισιῶνος δεκάτηι Ἀλκ[ίμ]α[χ]ο[ς - - - - - - - - -], Ἀντίπατρος Εὐθυδήμου, Ἀρίσταρχος Σωΐδου, Ἀρισ[τ]ο- κράτης Ἀριστάρχου, Θεόφιλος Θεοφίλου, Μενέστρατος Μενεστράτου Δημητριεῖς εἶπαν· ἐπεὶ Δημήτριος Αἰ- [τ]ωλίωνος Δημητριεὺς γενόμενος κοινὸς στρατηγὸς [ἐ]ζήτησεν ἕν τε τοῖς ἄλλ[οι]ς τὴν ἀρίστην κατάστασιν [τῶ]ι ἔθνει περιποιῆσαι ἐ[πιστρέψ]ας το[ὺ]ς ἐπιτηδευομ[έ]- [νου]ς τὰ χείριστα, καὶ διαφο[ρᾶς οὔ]σης π[ρ]ὸς αὐτοὺς Μά- [γ]νησιν ἐκ πλείονος χρόνου πάντων ἀναγκαιότατον ἡγ[ή]- σάμενος εἶναι τὸ [εἰς τὸ πέρ]ας ἀγαγεῖν ταύτ[η]ν [εἰσενεγ]- κάμενος ψήφισμα παραίτιος ἐγένετο τοῦ λ[αβεῖν λύ]- σιν τὴν διαφορὰν καὶ εἰς ὁμόνοιαν κατά[στῆναι τὰς πόλεις], τῆι τε λοιπῆι ἀναστροφῆι κα[ὶ ἑα]υτ[οῦ ἄξιος ἐγένετο καὶ τῶν] ἐνχειρισάντων αὐτῶι τὴν ἀρ[χήν· δεδόχθαι τοῖς συνέδροις] ἐπαινέσαι τ[ε Δημήτριον Αἰτωλίωνος Δημητριῆ ἐπὶ τῆι] [ε]ὐνοίαι τ[ῆι -]

Ap. Cr.

στίχ. 9: ἐ[μποδ]ί[σ]ας (Hiller)

Στον ίδιο λίθο βρίσκονται απελευθερωτικές επιγραφές μεταγενέστερης περιόδου (**ΚΜ 25**).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 3

Τιμητικό ψήφισμα για τον *γραμματέα των συνέδρων Ἑρμογένη Ἀδύμου*

ca. 130 π.Χ. (Stählin)

Fougères 1889, 271–279· Wolters 1889, 51–56· *IG* IX 2, 1103*

Πρβλ. Wilhelm 1890, 294–295· Stählin 1929, 218–219· *BE* 1964, 229· Habicht 1987b, 290 σημ. 51

Μάγνητες Ἑρμογένην Ἀδύμ[ου]
Δημητριῆ τὸν γραμματέα [τῶν]
συνέδρων ἀρετῆς ἕνεκ[εν καὶ]
εὐνοίας τῆς εἰς αὐτούς.

Μένανδρος Νικίου Δημητριεὺς ὁ στρατηγὸς καὶ Νικομήδη[ς]
Σίμου ὁ ἱππάρχης, Θεόδοτος Διογένου ὁ ναύαρχος, Διογέ[νης]
Νικολάου ὁ ταμίας, Ἀδαῖος Ἀδύμου ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ [Ἀ]-
κραίου, Γηρόστρατος Ἱστιαί[ου], Θηβαγένης Ἀπολλωνίου, [- -]-
τιος Διονυσογένου, Θεόπροπ[ος] Λέοντος Δημητριεῖς ε[ἶπαν].
ἐπεὶ Ἑρμογένης Ἀδύμου [Δη]μ[η]τριε[ὺ]ς αἱρεθεὶς γραμμ[α]-
τεὺς τῶν συνέδρων πεποίηται τὴν ἀναστροφὴν ἐν [τῆι ἀρ]-
χῆι ὃν τρόπον ἐπέβαλλεν ἀνδρὶ καλῶι καὶ ἀγαθῶι ἀξίως [ἑαυ]-
τοῦ τε καὶ τῶν Μαγνήτων τῶν ἐγχειρισάντων [τὴν ἀρ]-
χήν, το[ῖς] τε χρείαν ἔχουσιν καὶ ἐντυγχάνουσ[ιν ἴσον αὐτὸν]
παρεχόμ[ε]νος πᾶσιν διατετέλεκεν· ὅπως ο[ὖν ἅπαντες οἱ]
μετὰ ταῦτα προαιρούμενοι παραγίνεσθαι ἐπ[ὶ τὴν ἀρχὴν]
τ[αύτ]ην θεωροῦντες τὴν τῶν συνέδρων καὶ τ[ῶν ἄλλων]
[Μαγνή]των ἐπίγνωσιν ὑπὲρ τῶν καλῶν καὶ ἀγ[αθῶν] ἀ[νδρῶν]
καὶ [ἣ]ν ποιοῦνται μεγαλομέρειαν καὶ ἐκτένε[ιαν] εἰ[ς τοὺς]
καλῶς ἀναστρεφομένους ἐν ταῖς ἀρχαῖς [μετέρχωνται τὰ]
[κ]ράτιστα καὶ συμφέροντα τοῖς κοινοῖς πράγμασιν, [δεδόχθαι]
[τοῖς σ]υνέδροις· ἐπαινέσαι τε ἐπὶ τούτοις Ἑρμογ[ένην Ἀδύ]-
μου Δημητριῆ τὸν γραμματέα τῶν συνέδρων καὶ [στεφα]-
νῶσαι αὐτὸν τῶι ἐκ τοῦ νόμου στεφάνωι, εἶναι δὲ α[ὐτῶι καὶ]
προεδρίαν ἐν ταῖς κατὰ Μαγνησίαν πόλεσιν· τὸ δ[ὲ ψήφισ]-
μα τοῦτο ἀναγραφῆναι εἰς στήλην λιθίνην ἣν καὶ ἀν[ατεθῆ]-
ναι ἐν Δημητριάδι ἐν ὧι ἂν αὐτὸς αἱρῆται τόπωι, κολα[φθῆ]-
[ν]αι δὲ εἰς αὐτὴν καὶ τὸν στέφανον καὶ ἐπιγράψαι· « Μ[άγνη]-
τες Ἑρμογένην Ἀδύμου Δημητριῆ τὸν γραμματέ[α τῶν]
συνέδρων ἀρ[ε]τῆς ἕνεκεν καὶ εὐνοίας τῆς ε[ἰς αὐτούς] »·
[τ]ὸ δὲ ἐσόμενον ἀνάλωμα εἰς ταῦτα δοῦναι τὸν [ταμίαν],
[δ]ιαπεμφθῆναι δὲ τοῦ ψηφίσματος τὸ ἀντίγ[ραφον πε]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[ρὶ] τὰς ἄλλας πόλεις, ἵνα παρακολουθῶ[σι τὰ δεδογμένα].

ἔδοξεν. ἔδοξεν καὶ τῆι ἐκκλησί[αι].

Ap. Cr.

στίχ. 8–9: [Λαέρ]τιος (Habicht)

στίχ. 15–18: ὅπως οὖ[ν καὶ οἱ εἰς τὰ]|μετὰ ταῦτα προαιρούμενοι παραγίνεσθαι ἐπ[ὶ τὴν ἀρχὴν]|τ[αύτ]ην θεωροῦντες τὴν τῶν συνέδρων καὶ τ[οῦ κοινοῦ τοῦ]|[Μαγνή]των ἐπίγνωσιν (*BE* 1964, 229)

στίχ. 20–21: [παρορμῶσιν ἐπὶ τὰ]|[β]ελτιστα (*BE* 1964, 229)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 4

Τιμητικό ψήφισμα για τον *ταμία Διογένη Νικολάου*

ca. 130 π.Χ. (Stählin)

Wilhelm 1890, 292–295· *IG* IX 2, 1102*

Πρβλ. Stählin 1929, 219· *BE* 1951, 128· *BE* 1964, 229

……...ΣΣΙΝ……...
[…. κα]ὶ ἣν ποιοῦντ[αι ἐκτένειαν εἰς τοὺς]
[καλ]ῶς ἀναστρεφο[μένους ἐν ταῖς ἀρχαῖς]
ὁρμῶσιν ἐπὶ τὸ βέλτι[στον καὶ τὸ συμφέρον]
τοῖς κοινοῖς πράγμασιν· δ[εδόχθαι τοῖς συν]-
[έ]δροις ἐπαινέσαι τε ἐπὶ το[ύτοις Διογένην]
[Νι]κολάου Δημητριῆ τὸν ταμία[ν καὶ στεφανῶ]-
[σαι α]ὐτὸν τῶι ἐκ τοῦ νόμου σ[τεφάνωι καὶ εἰκό]-
[νι γρα]πτῆι· εἶναι δὲ αὐτῶι καὶ πρ[οεδρίαν ἐν ταῖς]
[κατὰ Μαγν]ησίαν πόλεσιν· τὸ [δὲ ψήφισμα τοῦτο]
[ἀναγραφῆ]ναι εἰς στήλην [λιθίνην, κολαφθῆναι]
[δὲ εἰς αὐτὴν] καὶ τὸν στέφ[ανον καὶ ἀνατεθῆ]-
[ναι ἐν ὧι ἂν αὐτὸς] αἱρῆ[ται τόπωι].

Ap. Cr.

στίχ. 3–4: [παρ]|ορμῶσιν επὶ τὸ βέλτιστον (*BE* 1951, 128· *BE* 1964, 229)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 5

Τιμητικό ψήφισμα για τον *γραμματέα των συνέδρων Δημήτριο Ὀρέστου*

150–100 π.Χ.

Θεοχάρης 1960α, 174· Θεοχάρης 1960β, 79–80* (*BE* 1964, 229· *BE* 1965, 221· *SEG* 23, 447· *McDevitt* 701)

Πρβλ. *Nouveau choix* 3 (*BE* 1976, 344)

Μάγνητες Δημήτριον Ὀρέστου Δημητριῆ
τὸν γραμματέα τῶν συνέδρων ἀρετῆς ἕνεκεν
καὶ εὐνοίας τῆς εἰς αὑτούς.

[Λα]έρτιος Διονυσογένου Δημητριεὺς ὁ στρατηγὸς καὶ
[ἡ] συναρχία εἶπαν· ἐπεὶ Δημήτριος Ὀρέστου Δημητρι-
εὺς ὁ γραμματεὺς τῶν συνέδρων πεποίηται τὴν ἀνα[σ]-
τροφὴν ἐν τῆι ἀρχῆι ὃν τρόπον ἐπέβαεν ἀνδρὶ καλῶ[ι]
καὶ ἀγαθῶι ἀξίως αὐτοῦ τε καὶ τῶν Μαγνήτων, ἐνχει-
ρισάντων αὐτῶι τὴν ἀρχήν, τοῖς τε χρείαν ἔχουσιν καὶ
ἐντυγχάνουσιν αὐτῶι ἴσον παρεχόμενος πᾶσιν διατετέ-
λεκεν, ὅπως οὖν καὶ εἰς τὰ μετὰ ταῦτα οἱ προαιρούμενοι παρα-
γίνεσθαι ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην, θεωροῦντες τὴν τῶν
συνέδρων καὶ τοῦ κοινοῦ τῶν Μαγνήτων ἐπίγνοσιν ὑπὲρ
τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν καὶ ἣν ποιοῦνται μεγαλο-
μέρειαν καὶ ἐκτένειαν εἰς τοὺς καλῶς ἀναστρεφομέ-
νους ἐν ταῖς ἀρχαῖς, παρορμῶσιν ἐπὶ τὰ βέλτιστα καὶ
συμφέροντα τοῖς κοινοῖς πράγμασιν, δεδόχθαι τοῖς
συνέδροις καὶ τῶι κοινῶι τῶν Μαγνήτων ἐπαινέσαι τε
ἐπὶ τούτοις Δημήτριον Ὀρέστου Δημητριῆ τὸν γραμμα-
τέα τῶν συνέδρων καὶ στεφανῶσαι αὐτὸν τῶι ἐκ τοῦ νό-
μου στεφάνωι καὶ εἰκόνι γραπτῆι, εἶναι δὲ αὐτῶι καὶ προε-
δρίαν ἐν ταῖς κατὰ Μαγνησίαν πόλεσιν· τὸ δὲ ψήφισμα τοῦ-
το ἀναγραφῆναι εἰς στήλην λιθίνην καὶ ἀναθῆναι ἐν Δη-
μητριάδι ἐν ὧι ἂν αὐτὸς αἱρῆται τόπωι· κολαφθῆναι δὲ εἰς
αὐτὴν καὶ τὸν στέφανον καὶ ἐπιγράψαι « Μάγνητες
Δημήτριον Ὀρέστου Δημητριῆ τὸν γραμματέα τῶν συνέ-
δρων ἀρετῆς ἕνεκεν καὶ εὐνοίας τῆς εἰς αὑτούς »· ἀνα-
θῆναι δὲ καί τὴν εἰκόνα ἐν ὧι ἂν αὐτὸς αἱρῆται τόπωι καὶ
ποιήσασθαι τὴν αὐτὴν ἐπιγραφήν· τὸ δὲ ἐσόμενον ἀνή-
λωμα εἰς ταῦτα δοῦναι τὸν ταμίαν· προνοιηθῆναι δὲ
τὸν αὐτὸν καὶ τῆς ἐγδόσεως τῶν προειρημένων.
Ἔδοξεν. Ἔδοξεν καὶ τῆι ἐκκλησίαι.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 6

Τιμητικό ψήφισμα για αξιωματούχο του Κοινού (;)

ca. 117 π.Χ. (Stählin)

Mezières 1854, 265· Bursian 1864, 10–11· Lolling 1882, 338· *IG* IX 2, 1101*
Πρβλ. Stählin 1929, 224· *RICIS* 112/0702· Παππάς 2012, 131

[- ἀνατεθῆναι δὲ τὴν]
στήλην ἐν Δημ[η]τριάδι ἐν τῶι ἱερῶι τοῦ Σαράπιδος, [εἰς ἣν]
καὶ ἀναγραφῆναι τόδε τὸ ψήφισμα· εἶναι δὲ αὐτῶι καὶ προε-
δρίαν ἐμ πάσαις ταῖς κατὰ Μαγνησίαν πόλεσιν, προνοη-
θῆναι δὲ ὅπως συντελεσθῇ τὰ ἐψηφισμένα τοὺς κοινοὺς
5 ἄρχοντας, τὸ δὲ ἐσόμενον εἰς ταῦτα ἀνήλωμα δοῦναι
τοὺς ταμίας, γράψ[αι] δὲ καὶ πρὸς τὰς πόλεις τὸ ἀντίγραφον
τοῦ ψηφίσματος Σῖμον τὸν γραμματέα. ἔδοξεν τοῖς
συνέδροις. ἔδοξεν καὶ τῆι ἐκκλησίαι.

Ap. Cr.

στίχ. 6: τὸν ταμίαν (Stählin) [λάθος του χαράκτη· το Κοινό διέθετε έναν *ταμία*]

Δεδομένου ότι το προνόμιο της προεδρίας αποδίδεται αποκλειστικά σε αξιωματούχους του Κοινού (**KM 3** στίχ. 24–25· **4** στίχ. 9–10· **5** στίχ. 21–22), το παρόν ψήφισμα αφορά πιθανότατα σε ομοσπονδιακό αξιωματούχο (Παππάς).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 7

Τιμητικό ψήφισμα για τους Μελιταιείς *Κλείταρχο* και *Νικόβουλο Περδίκκα*

τέλη 2ου αι. π.Χ. (Μπάτζιου, Πίκουλας)· ca. 150 π.Χ. (*BE* 2015, 414 [Decourt – Helly])

Μπάτζιου, Πίκουλας 2010–2013, 343–350 (*SEG* 62, 365)

Πρβλ. *BE* 2015, 414 (*SEG* 64, 490)

[Αἰτωλίων Δ]ημητρίου Δημητριεύς ὁ στρατηγός εἶπεν· ἐπεὶ αἱ δεδομέναι πρό-
[τερον τιμα]ὶ̣ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Μαγνήτων Κλειτάρχωι καὶ Νικοβούλωι τοῖς Περ-
[δίκκα Με]λ̣ιταιεῦσιν οὔκ εἰσιν ἀναγεγραμμέναι, ὑπάρχουσιν δὲ ἄνδρες καλοὶ
[καὶ ἀγαθοὶ ε]ὐνόως διακείμενοι πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Μαγνήτων, διὰ παντὸς τούς
[τε παραγιν]ομένους τῶν ἡμετέρων ἀποδέχονται φιλανθρώπως καὶ τοῖς χρεί-
[αν ἔχουσιν] ἐ̣πιδιδόασιν αὐτοὺς προθύμως, δίκαιον δέ ἐστιν καὶ καλῶς ἔχο̣[ν vv]
[τοὺς Μάγν]ητας ἔχειν ἐν ἐπιγνόσει τοὺς τοιούτους ἄνδρας, ἵνα καὶ ἕτερ[οι θεωροῦν]-
[τες τιμωμ]έ̣νους τοὺς ἀξίους τῆς ὁμοίας αἱρέσεως ἀντέχωνται, διὸ καὶ δεδ̣ό̣[χθαι]
[τοῖς συνέδρ]οις· ἐπαινέσαι τε ἐπὶ τούτοις κα<θ>ὰ καὶ πρότερον Κλείταρχον καὶ Νικόβου-
[λον Περδίκκα Μελιταιέας] καὶ [σ]τε[φ]ανῶσαι ἑκάτερον αὐτῶν θαλλοῦ [στ]εφάνωι [v]
[δεδόσθαι δὲ αὐτοῖς παρὰ τῶν Μαγνήτω]ν π[ρ]οξενία̣ν τ[ε καὶ πολιτείαν καὶ τὰ ἄλλα]
[τίμια καὶ φιλάνθρωπα ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις πρ]οξέν[οις ὑπάρχει - - - - - - - - - - - - - -]
- -

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 8

Δύο τιμητικά ψηφίσματα για τον *στρατηγό Σώπατρο Εὐβούλου*

1ος αι. π.Χ. (Stählin)

Wilhelm 1890, 296–300· *IG* IX 2, 1104*· *IG* IX 2 add. p. xvi

Πρβλ. Stählin 1929, 225

latus a

(α) Πυθόδοτος Πραξίου ὁ στρατηγὸς τῶν Μαγνήτων
καὶ Εὔβουλος Εὐβούλου ὁ γραμματεὺς τῶν συνέδρων
καὶ Τειμόκριτος Κασσάνδρου ὁ ταμίας τῶν Μαγνήτων
εἶπαν·
ἐπειδὴ Σώπατρος Εὐβούλου ὁ γεγονὼς στρατηγὸς
τῶν Μαγνήτων ἐν τῶι παρεληλυθότι ἔτει ἀκόλου-
θον τῷ προβεβιωμένῳ χρόνῳ καὶ ταῖς ἀρχαῖς αἷς
ἐπιστεύθη καὶ πᾶσιν οἷς ἐπολειτεύσατο ἐπὶ συν-
φέροντι τῶν Μαγνήτων παραπλησίως κ[α]ὶ τὸν τῆς
στρατηγίας ἐτέλεσεν ἐνιαυτὸν μήτε δαπάνην μή-
[τ]ε κίνδυνον περὶ πλείονος ποιούμενος τοῦ κοινῇ
συνφέροντος, ἀλλὰ σειτοδήας ἐνεστώσης πρῶτ[ον]
[μὲν] ἐπέδωκεν παρ᾽ ἑαυτοῦ εἰς τὸ σειτωνικὸν ἄτοκ[α]
[τὸν τῆς] ἀρχῆς χρόνον δεινάρια τετρακιχείλια καὶ το[ῦ]
[ἀεὶ παρ]όντος κρατίστου καὶ συνφορωτάτου πᾶσι [πολλὴν]
[πρόνοιαν ἐπ]οιήσατο καὶ διὰ τούτων τὸ τῆς σει[τοδήας]
[ἐκούφισεν] ἐπιλαβόντος τε δυσανασχέ[του λοιμοῦ?]
[- - - - - - - - - - - -]οντος κινδύνου ὅτε τὰ κ[- - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]ον καὶ ἐνορωμένου [- - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -] τὸν ἀνθύπατ[ον - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]ήσατο [- - - - - - - - - - - - - - - -]

latus b

[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - -]ονιον αὐ[- - - - - - - - - - -]
[- - -] τῆς ξένης πε[- - - - - - - - - - -]
[- -]ων ἐπ᾽ αὐτὸν κα[- - - - - - - - -]
[- - θε]ωροδοκῆι τὸν ἑ[- - - - -]
[- - - κ]ατὰ κοινὸν δια[- - - - - -]
[- - - -]νομένων τοῖς [- - - - - - - - -]
ων εἰσφέρειν.
(β) [Ἔδοξε το]ῖς συνέδροις [τοῖς]
[Μαγνήτ]ων· Σώπατρον [ἐπαινέ]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[σαι ἐφ’ ὁ]σιότητι καὶ ἐπει[κείαι ἧι ἀπο]-
[δεδείκ]ται διὰ τῶν προ[ειργασμένων],
[καὶ ἀνα]τεθῆναι αὐτοῦ [εἰκόνα]
35 [γραπτὴ]ν ἐν ᾧ ἂν αὐτὸ[ς αἱρῆται]
[τόπῳ], ἐπιγραφῆναι [τε· «Μάγνητες]
[Σώπατρον] Εὐβούλου τ[ὸν στρατηγόν»].
vacat

Ap. Cr.

στίχ. 26–27: [- - ἀδ]ωροδόκητον ἑ[αυτὸν] | [καὶ κ]ατὰ κοινὸν δια[φυλάξας] / [τηρήσας] (*IG* IX 2 add. p. xvi)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 9

Τιμητικό ψήφισμα για αξιωματούχο του Κοινού

ca. 140 π.Χ. (Stählin)

Ussing 1857, 95· Wilhelm 1890, 290–292· *IG* IX 2, 412*· *IG* IX 2 add. p. xiii

Πρβλ. Γιαννόπουλος 1903, 39· Stählin 1929, 210–211

[Μ]άγνητες Θα - - - - - - - - -]
Δημητρι[έα πάσης ἀρετῆς]
ἕ[ν]ε[κε]ν κα[ὶ εὐνοίας].

[- -]
[- -]
[- -]
οἱ κ[οι]νοὶ ἄρχον[τες -]
[- -]ένου, Δημήτριος Αἰτω[λίω]νο[ς -]
[- -]ος Εὐάνδρου Δημητρ[ιεὺ]ς ε[ἶπαν]· ἐ[πειδὴ -]
[- -] Δημητριεὺς ἀνὴρ καλὸ[ς] κἀ[γαθὸς - γενό]-
[μ]ενο[ς -]
[ἀ]ρετῆς καὶ [δ]όξης καὶ [- - - -]ιντ[- - - - -]α[- σι]-
[τ]ῶναι? τῆς πόλε[ως -]
[εἰ]ς π[λε]ίονας ἀρχὰ[ς κατασταθ]εὶς ἐμ πάσ[αις κοσμίως ἀναστρεφό]-
[μ]ενος αὑτὸν ἀνέ[γκλητο]ν [παρέσχ]ε Μ[άγ]νη[σιν - - - - - - - - - - - - δι]-
[κ]αίαν ὑπ’ αὐτοῦ ἀπόδε[ξ]ιν [- - -]ε[- - - - -]υπ[- - - - - - - - - - - - - - - - - καὶ νῦν ἀ]-
[ν]αλαβὼν τὴν ἀρχὴν καὶ βουλόμενος ἀ[κολουθῆσαι τῇ γεγενημέ]-
[ν]ῃ πρότερον ὑ[π]’ αὐτοῦ ἀν[α]σ[τ]ροφῇ τά τε κα[τὰ τὴν ἀρχὴν διεξαγή]-
[γ]οχεν [ἐκτ]ε[ν]ῶς καὶ [ἐκ τῶ]ν δημοσ[ίων -]-
[- -]α λυσιτελῶς [πε]ριπεποίηκεν -]
[ἀν]αγκαιότατον· [δεδόχθαι] Μάγνησ[ι-]
- -

Ap. Cr.

στίχ. 9: Δημητρ[ιεῖ]ς (Stählin)

στίχ. 12: διαγν[ῶναι] (Hiller).

στίχ. 19–21: [ἐκ τῶ]ν δημοσ[ίων - - - - - - - - - - - - - - - ἱκανά τιν]|ὰ λυσιτελῆ [πε]ριπεποίηκεν - - - - - - - - - - - ἡγησάμενος πάντων]|[ἀν]αγκαιότατον [ὑπάρχειν] Μάγνησ[ι… (*IG* IX 2 add. p. xiii)

Μεταφέρθηκε από τη Δημητριάδα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 10

Τιμητικό ψήφισμα για τον Χαλκιδέα *Ἵππαρχο Εὐρυνόμου*

ca. 120–115 π.Χ. (Habicht)

Λαζαρίδης 1978, 38–39* (*BE* 1981, 307· *SEG* 30, 533)

Πρβλ. Habicht 1982, 384–387 (*BE* 1983, 243· *SEG* 32, 613)· Habicht 1984, 708

col. a

[Στ]ρατηγοῦντος Ἰστι[αί]ου, μηνὸς Ἀφροδισιῶνος δεκάτηι vac.
[Ἰσ]τ[ι]αῖο[ς] Νίκωνος Δημητριεὺς εἶπεν· ἐπεὶ Ἵππαρχος Εὐρυνόμου
Χαλκιδεὺς ἀνὴρ καλὸς καὶ ἀγαθὸς εὐνόως διακείμενος πρὸς
[ἅπα]ντας Μάγνητας πειρᾶται καθ' ὅσον ἐστὶν δυνατὸς ἀεί τινος
[ἀγ]αθοῦ παραίτιος γίνεσθ[αι] κατὰ κοινόν τε καὶ κατ' ἰδίαν ἑκάσ-
[τ]ωι ἡμῶν [εὖ]χρηστον αὑτ[ὸν] παρεχόμενος τοῖς χρείαν ἔχουσιν·
[ἵν]α οὖν κ[αὶ] Μάγνητες [εὐχάρι]στ[ι]όντ[ες φαίνωντ[αι καὶ τιμῶν-
[τε]ς το[ὺ]ς ἀ- - - - - σαν[- - - - - - - - - - - ἐπαι]-
[νέ]σ[α]ι τε Ἵππ[αρχ]ον Ε[ὐρυνόμου Χαλκιδέα - - - - - - - - - -]
…ι καὶ δεδόσθαι αὐτῶι καὶ ἐκγόνοις παρὰ τῶν Μαγνήτων
[προξ]ενίαν καὶ τἄλλα τίμια καὶ φιλάνθρωπα ὅσα καὶ τοῖς ἄλ-
[λοις προ]ξένοις ἡμῶν ὑπάρχει· ἵνα δι' ἑκάστους - - - - - ἔ]-

col. b

[ἀποσταλῆναι δὲ καὶ τοῦ ψηφίσματος ἀντί]-
γραφον πρὸς τοὺς τῶν Χαλκιδέ[ων]
στρατηγοὺς καὶ τὴν πόλιν· ἀνα[γρα]-
[φ]ῆναι δὲ αὐτὸ καὶ ἐν Δημητριάδ[ι]
ἐν τῆι ἱερᾶι ἀγορᾶι εἰς τὸν θ[ριγκὸν?]
τῆς πρὸς μεσηνβρίαν στο[ᾶς γε]-
νομένης τῆς ἐγδόσεως ὑπ[ὸ

Ap. Cr.

στίχ. 4: [πά]ντας

στίχ. 8–9: το[ὺ]ς ἀ[νδραγαθή]σαν[τας, δεδόχθαι τοῖς συνέδροις ἐπαι]| [νέ]σ[α]ι τε Ἵππ[αρχ]ον Ε[ὐρυνόμου Χαλκιδέα ἐπὶ τούτοις]

στίχ. 12 κ.ε., οι δύο στήλες του κειμένου θα πρέπει να ενώνονταν με μια φράση του τύπου: ἵνα δὲ κα[ὶ Χαλκιδεῖς εἰδῶσιν ὅτι Μάγνητες ἐπίστανται χάριτας ἀξίας ἀποδιδόναι τοῖς εἰς αὐτοὺς ἀνδραγαθήσασιν, πέμψαι ἀντί]|γραφον

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στίχ. 19: ὑπ[ὸ τῶν τειχοποιῶν]

(Habicht 1982)

Στον στίχο 7 (II), ο Habicht αποκαθιστά ὑπ[ὸ τῶν τειχοποιῶν] βασιζόμενος σε ψηφίσματα της Δημητριάδας στα οποία απαντούν οι συγκεκριμένοι αξιωματούχοι (**KM 20** στίχ. 34–35· **23** στίχ. 68, 90)· ωστόσο, οι τειχοποιοί δεν αποτελούν ομοσπονδιακό αξίωμα, ώστε να αναφέρονται σε ψήφισμα του Κοινού, ενώ παράλληλα, γνωρίζουμε από τα ομοσπονδιακά ψηφίσματα ότι επιφορτισμένος με την έκδοσή τους ήταν ο *ταμίας* (**KM 5** στίχ. 29–31· **14** στίχ. 84). Επομένως προτείνουμε: ὑπ[ὸ τοῦ ταμίου].

Μεταφέρθηκε από τη Δημητριάδα (Habicht 1982, 384· 1984, 708· Ιντζεσίλογλου 2011, 39 σημ. 13).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΙΒ. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΟΝ ΙΔΙΟ ΛΙΘΟ ΜΕ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΑΣ

KM 11

Τιμητικά ψηφίσματα: (α) της Δημητριάδας για τρεις *στρατηγούς* της πόλεως (β) του Κοινού των Μαγνήτων για τον Καλυδώνιο *Πολεμαῖο Ἀρπαγίωνος*
ca. 120–115 π.Χ. (Habicht)

Pouilloux, Verdelis 1950, 33–42 (*BE* 1951, 128· *SEG* 12, 306· *McDevitt* 702)· Habicht 1982, 384–387 (*BE* 1983, 243· *SEG* 32, 613)*

(α) καὶ τοὺς νόμους· δίκαιον δέ ἐστιν καὶ καλῶς ἔχον ἐπ̣[ιμέλειαν ποιεῖσθαι]
τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν καὶ μὴ λείπεσθαι ἐγ̣[χάριτος ἀποδόσει]
ἵνα καὶ ἕτεροι θεωροῦντες τιμωμένους τοὺς τοιο[ύτους ἄνδρας καλῶς]
καὶ δικαίως ἄρχειν παρορμῶσιν· δεδόχθαι τῆι βουλῆ[ι· ἐπαινέσαι τε αὐ]-
τοὺς ἐπὶ τούτοις καὶ στεφανῶσαι ἕκαστον αὐτῶν [θαλλοῦ στεφάνωι]
καὶ εἰκόνι χαλκῆι· σταθῆναι δὲ τὰς εἰκόνας ἐν ὧι ἂ[ν αὐτοὶ αἱρῶνται]
τῆς πόλεως τόπωι, γενομένης ἐπιγραφῆς· ἡ πόλις [ἡ Δημητριέων Λυσί]-
αν Ζωΐλου, Διονύσιον Μόσχου, Ἀλέξανδρον Μενίσκ[ου στρατηγήσαν]-
τας ἀρετῆς ἕνεκεν καὶ εὐνοίας τῆς εἰς αὑτήν· ἀνα[γραφῆναι δὲ καὶ τοῦ]
ψηφίσματος τὸ ἀντίγραφον ἐν τῆι ἱερᾶι ἀγορᾶι εἰς τὸ ν[ομοφυλάκιον?]·
ἔδοξεν· ἔδοξεν καὶ τῆι ἐκκλησίαι.

(β) Στρατηγοῦντος Ἱστιαίου τοῦ Νίκωνος· μηνὸς Ἀφροδισιῶνο̣[ς δεκάτηι· Σῖ?]-
μος Δίωνος καὶ Σώτιμος Ἀριστομάχου ὁ γραμματεὺς [τῶν συνέδρων]
εἶπαν· ἐπεὶ Πολεμαῖος Ἀρπαγίωνος Καλυδώνιος, ἀνὴρ καλὸς κἀγαθός,
εὐνόως διακείμενος πρὸς πάντας Μάγνητας πειρᾶται καθ' ὅσον ἐ-
στὶν δυνατὸς ἀεί τινος ἀγαθοῦ παραίτιος γίνεσθα̣ι, κατὰ κοινόν
τε καὶ κατ' ἰδίαν ἑκάστωι ἡμῶν εὔχρηστον παρεχόμενος αὑτὸν
τοῖς χρείαν ἔχουσιν· ἵνα οὖν κ[αὶ] Μάγνητες ε̣ὐ̣[χά]ρ̣ι̣σ̣τ̣ο[ι ὄντ]ες
φαίνωνται καὶ τιμῶντες το[ὺ]ς̣ ἀ[νδραγαθή]σ̣αν[τας, δεδόχθαι τοῖς]
συνέδροις ἐπ[α]ι[νέ]σα̣ι τε [Πολ]ε[μαῖον Ἀρ]π̣αγ[ίωνος Καλυ]-
δών[ιον] ἐπ̣ὶ [τούτοις] καὶ δεδόσθαι αὐτῶι καὶ ἐκγόνοις παρὰ τῶν
Μαγνήτων [προξ]ενίαν καὶ τἆλλα τίμια καὶ φιλάνθρωπα ὅσα
καὶ τοῖς ἄλ[λοις προ]ξένοις ἡμῶν ὑπάρχει· ἵνα δὲ κα[ὶ - - - - - -]

Ap. Cr.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στίχ. 1: κατὰ τὰ τῶν συνέδρων δόγματα καὶ τοὺς νόμους (Pouilloux – Verdelis) [μάλλον: κατὰ τὰ τής πόλεως δόγματα καὶ τοὺς νόμους, όπως αναφέρουν αρχικά οι εκδότες, δεδομένου ότι οι σύνεδροι δεν έχουν θέση σε ένα ψήφισμα της Δημητριάδας]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 12

Τιμητικά ψηφίσματα: (α) άγνωστης προέλευσης (β) του Κοινού των Μαγνήτων για άγνωστο/α πρόσωπο/α (γ) της Δημητριάδας; για Ρωμαίο

ca. 117 π.Χ. (Stählin)

Μάγνης 1860, 38–39· Lolling 1882, 75–76· *IG* IX 2, 1105*

Πρβλ. Wilhelm 1890, 286· Stählin 1929, 221–223· Habicht 1982, 385 σημ. 31· Knoepfler 1990, 479 σημ. 29 (*SEG* 40, 470)

col. a

(α) θήσηι· περὶ τούτων διαποσταλῆναι πρὸ[ς -]
τοῦ ψηφίσματος τούτου τὸ ἀντίγραφον πρὸς τοὺς τῶν Καναίων ἄρχο[ντας]
καὶ τὴν πόλιν, ἀναγραφῆναι δὲ αὐτὸ καὶ ἐν Δημητριάδι ἐν τῆι ἱεpᾶι ἀγορᾶι,
τὸ δὲ αὐτὸ γενέσθαι καὶ παρ’ ἐκείνοις. ἔδοξεν. ἔδοξεν καὶ τῆι ἐκκλησίαι.

(β) Στρατηγοῦντος Κρίτωνος μηνὸς Ἀφροδισιῶνος Κρίτων Κρίτωνος Δημη-
τριεὺς ὁ στρατηγὸς καὶ [Θ]ηβαγένης Ἀπολλωνίου ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ
Ἀκραίου καὶ Κρίνων Παρμενίωνος, Ἱστιαῖος Νίκωνος, Διονυσόδωρος
Εὐφραίου, Παυσανίας Ἀντιόχου, Φιλίσκ[ος Θ]εσσαλοῦ, Μένανδρος
Ἀμ[εινί(?)]ου, Πολέμων καὶ Ἀριστοκράτης [τοῦ δεῖνος], Παρμενίων
[- -]

col. b

(γ) κ[α]ὶ(?) -]
Ῥωμαῖον ἐφ’ ἧ ἔχων διατε[λεῖ -]-
οις ἀγαθοῦ παραίτιον γίνεσ[θαι -]
ὑπὸ τῆς πόλεως, ἀνακηρύττ[- - - - ὅτι - - - - - - - - - - - διατε]-
λεῖ πρὸς τὴν πόλιν ἡμῶν ε[ὔνους ὢν? - - - - - - - - - - - - - πο]-
λεμάρχοις τὸ γινόμενον ἀ[- οἱ πολέ]-
μαρχοι εἰς στήλην λιθίνην κ[αὶ -]
εἰς τ[οῦ]το ἀνήλωμα δοῦ[ναι τοὺς ταμίας - - - - - - - - - - - - - - -]
Ε[- - - - - - - - - - - - - - - - Α[- -]

Ap. Cr.

στίχ. 5: μηνὸς Ἀφροδισιῶνος ι (δεκάτηι) (Habicht)

στίχ. 9–10: Ἀμ[ύντ]ου, Πολέμων καὶ Ἀριστοκράτης [Ἀριστοκράτους], Παρμενίων|[- - - - Δημητριεῖς εἶπαν] (Stählin)

Ο Stählin επιφυλάσσεται ως προς την πόλη στην οποία ανήκει το τρίτο ψήφισμα (βλ. στίχ. 14–16: πολέμαρχοι). Το δεύτερο είναι ομοσπονδιακό, καθώς ο *στρατηγός* αναφέρεται ως επώνυμος και προηγείται

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

του *ιερέως του Διός Ακραίου*, ενώ παράλληλα, γίνεται χρήση του εθνικού (*Δημητριεῖς*) και όχι δημοτικών (Stählin, Knoepfler).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 13

Επιστολές και τιμητικά ψηφίσματα για δικαστές από τον Κλείτορα και την Πάτρα: (α–β) του Κοινού των Μαγνήτων (γ–δ) της Δημητριάδας

ca. 130 π.Χ.

Milchhöfer 1881, 303–305· Sonne 1888, 57, 94–100· Holleaux 1897a, 279–308· *IG* V 2, 367· *IPArk* 19*

Πρβλ. Wilhelm 1909b, 56· Robert 1925, 227–228· Robert 1926, 482–487 (*SEG* 11, 1113)· Stählin 1929, 216–218· Gavazzi 1951 *passim* (*SEG* 15, 232)

(α) [Ζωΐλ]ος στ[ρ]α̣[τη]γ[ὸ]ς Μαγν[ήτ]ων κα̣ὶ Μει[δ]ί[ας] γραμ[μ]α[τ]εὺς συνεδρίου Κλειτορίων [το]ῖς δ[ημιοργοῖς καὶ τῶι δήμωι χαίρειν. Δω]-

[ρόθεο]ν̣ τὸν π[αρ' ὑμῶν] ἀποσταλέντα π[ρὸς ἡ]μᾶς δικ[ασ]τὴν γινώσκετε ἔν τε [τοῖς ἄλλοις πᾶσι πεποιηκότα τὰ δίκαια κα]-

[θ' ὃν τρ]όπον κα[θῆκο]ν ἦν ἀνδρὶ καλῶι τε [κἀ]γαθῶι, τ[ή]ν τε ἀναστρ[οφ]ὴν πε[ποιημένον ἀξίως ὑμῶν τε τῶν ἐκπεμψάντων]

[αὐτὸν] κα̣ὶ το[ῦ] κοιν[ο]ῦ τῶ[ν] Μ[α]γνή̣των [καὶ το]ὺς Μάγ[ν]ητας ἐψη[φι]σμένου[ς αὐτῶι τὰς καθηκούσας τιμάς, ποιήσετε δὲ]

5 [καὶ ὑμ]εῖς κ[αλῶς, καθ]ό(τ)ι καὶ τοῖς Μ̣[ά]γν[ησι]ν [δέδ]οκται, [π]ρονοηθέν̣[τες] ὅπω[ς τὰ τίμια ἀναγραφῆι εἰς στήλην λιθίνην καὶ]

ἀνατεθῆι ἐν τ[ῆι ἀγο]ρᾶ̣[ι· ἀπ]εστά̣λκα̣[μεν δ]ὲ ὑμῖ̣[ν] καὶ τοῦ ψηφί[σματ]ος τ[ὸ ἀντίγραφον τὸ ὑπογεγραμμένον. ἔρρωσθε].

(β) [Ζωΐ]λος στρα[τηγὸς εἶ]πεν. ἐπεί τῶ[ν Μ]α̣[γνήτ]ων ἀπ[οσ]τειλάντω[ν πρὸ]ς τὴ[ν πόλιν τὴν Κλειτορίων ὑπὲρ αἰτήσεως δικαστοῦ]

[δικασταγω]γὸ[ν - - - - -]δην Δει[νίου καὶ π]ρὸς τ[ὴν τ]ῶν Πατρέω[ν Ἀρχίαν] [Παυσιμάχου, οἱ δῆμοι φιλοφρόνως καὶ εὐνόως]

[ἀποδεξάμ]ε̣ν[οι αὐτοὺ]ς καὶ ἀκολο[υθήσαντ]ες [τοῖς] ἀξιουμέ[νοις ἔπεμψ]αν πρὸς ἡμᾶς δικαστάς, Κλειτόριοι μὲν Δωρό]-

10 [θεον Δαμέα(?) Πα]τ[ρεῖς] δὲ [Κρ]ατ[ησί]λ[οχ]ο[ν Πα]υσι[μάχο]υ <σιμαχου> [καὶ] Ἀσκλ[ηπι- - - - - οἵτινες παραγενόμενοι]

[ἀξίω]ς τῶν [τε] ἀποστειλάντων καὶ [τοῦ] κοινο[ῦ τ]ῶν Μαγνήτων διεξ[ήγαγον τὰς δίκας, ποιησάμενοι τὰς κρί]-

[σεις μ]ετὰ π[αντὸ]ς τοῦ δικαίου, δεδόχθαι τοῖς συνέδροις· ἐπ[αινέ]σαι μὲ̣[ν (τοὺς) Κλειτορίους καὶ (τοὺς) Πατρέας ἐπὶ τῶι πέμψαι ἄνδρας]

καλοὺς καὶ ἀγ[αθούς], ὁμοίως δὲ καὶ [τοὺς δικα]στὰς [Δω]ρόθεον Δ̣αμ̣[έα], Κρατησ[ίλοχον Παυσιμάχου, Ἀσκληπι- - - - - -]

.....σαι.....ΚΛΣΤ.ΙΜΙΗ.....δι καὶ στεφανῶσαι ἕκαστον αὐ[τῶν - - - - στεφάνωι τῶι ἐκ τοῦ νόμου, εἶναι δὲ αὐτοὺς]

15 [καὶ προ]ξέν[ους τοῦ] κοινοῦ τῶν Μ̣α[γνήτων] αὐτ[ούς] τε καὶ ἐκγ[όν]ους, ὑπά[ρχειν δὲ αὐτοῖς καὶ ἀτέλειαν καὶ ἀσυλίαν καὶ κα]-

[τὰ] γῆν καὶ κατὰ θ[άλασσα]ν κ[αὶ] ἐν πολέ[μωι καὶ ἐ]ν εἰρήνηι καὶ τἆλλ[α τί]μια ὅσα [καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις δίδοται τῶν]

[Μα]γνήτω[ν, δοθ]ῆναι δὲ καὶ ξένι[α] ἑκάστωι αὐτῶν τὰ μέγισ[τα] ἐκ τῶν κ[οινῶν προσόδων, καὶ καλέσαι αὐτοὺς ἐπὶ τὰ κοινὰ ἱερὰ]

[τὰ] τ̣ῶν Μαγνήτων, [ἀναγρ]ά̣ψαι δὲ καὶ τό[δε τὸ ψήφισμα ε]ἰς στήλην λιθίνην [καὶ ἀ]ναθεῖ̣[ναι ἐν Δημητριάδι, καὶ προνοηθῆναι]

[τοὺς κοινοὺς ἄρχο]ν̣τας τῆς ἀ[νακομιδ]ῆς α̣[ὐτ]ῶν ἕως Χαλ[κίδο]ς, τὰ δ[ὲ γενόμενα εἰς ταῦτα ἀνηλώματα δοῦναι τὸν δεῖνα τὸν]

20 [ταμίαν, γράψ]α̣ι δὲ καὶ πρὸς τὰ[ς πόλεις] Ζ̣ωΐλ[ον] τὸν στρατ[ηγὸ]ν καὶ Μ[ειδίαν τὸν γραμματέα, ὅπως παρακολουθήσωσι τὰ δε]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[δογμένα, καὶ τό]δ̣[ε] τὸ ψήφισμα ἀνᾳ̣[γραφὲν εἰς] στήλην ἀνᾳ̣[θῶ]σιν κα[ὶ παρ' αὐταῖς, ἐν Κλείτορι μὲν ἐν τῆι ἀγορᾶι, ἐν Πάτ]-

[ραις] δὲ [εἰς τὴ]ν ἀγορὰν [παρ]ὰ τὸν Ἀπ̣[όλλωνα· ἐν Δημητρι]ά̣δ̣ι δὲ ἐν τ[ῆι ἀ]γορᾶι [ἀνατεθήσεται. ἔδοξεν τοῖς συνέδροις].

[ἔδοξεν κα]ὶ τ[ῆι] ἐκκλησία̣[ι].

(γ) Δη̣[μητριέω]ν οἱ [στ]ρατηγοὶ καὶ οἱ νομοφύλ[ακες] Κλ[ειτορ]ίων τοῖς δ[ημιορ]γοῖς κ̣[αὶ τῶι δήμωι χαίρειν. τὸν παρ' ὑμῶν]

[ἀ]π̣οστ[αλέν]τα δ̣ικαστὴν γινώσκετε [ἔν τε τοῖς ἄλλοις ἅπα]σιν πεποι[η]κ[ότ]α τὰ [δίκαια καθ' ὃν τρόπον καθῆκον ἦν ἀνδρὶ καλῶι]

κα[ὶ ἀ]γαθῶι, [τήν] τε ἀναστροφὴν πε[ποιημένον] ἀ̣ξ̣ίως ὑμῶν τ[ε κ]α̣ὶ τοῦ [ἡμετέρου δήμου, καὶ τοὺς Δημητριέας]

ἐψ[η]φ̣ισμένους αὐτῶι τιμάς, καλῶς [δ'] ὑμ[εῖς ποιή]σ<ε>τε προνοη̣[θέν]τες, [ὅπως τὰ παρ' ἡμῶν δεδομένα τίμια ἀνα]-

[γραφῆι εἰς στ]ήλην λιθίνην κα[ὶ ἀνατεθῆι ἐν] τῆι ἀγορᾶι [ἐ]ν τῶι [ἱερῶι τῆς ΠΛΛ… τῆς Ἀνταίας, καθάπερ δέδοκ]-

[ται] καὶ τῶι ἡμετέρωι δήμωι. Ἀπεστ[άλκαμεν] δὲ ὑμ[ῖν καὶ τοῦ ψηφίσματος τὸ ἀντίγραφον τὸ ὑπογεγραμμένον. ἔρρωσθε].

(δ) ἐ[φ' ἱερέως Ἀγνί]ου, μηνὸς Λ[- - - - - - - -[ca.14?]- - - - - -]τηι, Ἀγ[νίας ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ Ἀκραίου καὶ Ζωΐλος ὁ στρατηγὸς εἶπαν].

[ἐπεὶ ἀποστει]λάντων ἡμ[ῶν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν] πόλιν τῶν [Κ]λ[ειτ]ο[ρίων περὶ δικαστοῦ δόσεως καὶ δικασταγω]-

[γὸν - - - - - δ]ην Δεινίου καὶ [πρὸς] τ[ὴν Πατρ]ε̣ώων Ἀρ̣[χίαν Π]α̣[υσιμάχου, οἱ δ̃ημοι ἑκάτεροι ἀποδεξάμενοι - - - - - - -]-

[δην Δεινίου κα]ὶ Ἀρχίαν Παυσ[ιμάχου] καὶ ἀκολο[υθοῦντες τοῖς ἀξιουμένοις πέμψαι ἐψηφίσαντο- - - - - - - - - - - - -]

δικαστάς, [Κλε]ιτόριοι μὲν Δ[ωρόθ]εον [Δαμέα, Πατρεῖς δὲ Κρατησίλοχον Παυσιμάχου καὶ Ἀσκληπι- - - - -],

[- - - - - - εἴ]ς τ[ε τ]ἄλλα ἄνδρας κα[λο]ὺς καὶ ἀγαθοὺς [καὶ - - - - - -[ca.15-25]- - - - - - - - οἵτινες παραγενόμενοι ἀξίως]

[τῶν τε] ἀποστειλάντων καὶ τ[ῆς ἡμ]ετέρας πόλ[εως διεξήγαγον τὰς δίκας, ποιησάμενοι τὰς κρίσεις μετὰ]

[παντὸ]ς τοῦ δικαίου, δεδόχθαι τῆι βουλῆι καὶ τῶι δήμωι· ἐπαινέσαι μὲν τοὺς Κλειτορίους καὶ τοὺς Πατρέας]

[ἐπὶ τῶι πέμ]ψαι ἄνδρας καλ[οὺς] κἀγα[θο]ύς, ὁμοίως δὲ καὶ ἐ[παινέσαι τοὺς δικαστὰς Δωρόθεον, Κρατησίλοχον],

[Ἀσκληπι- - - - -]ον ἐπὶ τοῖς πεπ[ραγ]μένοις καὶ στε[φα]νῶ̣[σαι] ἕ[καστον αὐτῶν - - - - - - στεφάνωι - - - - - -]

….. τῶι ἐκ τοῦ νόμου, καὶ εἶναι αὐτούς τε καὶ ἐκγ[όνους εὐεργέτας καὶ προξένους τῶν Δημητριέων, καθάπερ]

[καὶ τῶν] Μαγνήτ[[ων]], [ὑπ]άρχειν δὲ αὐτοῖς καὶ ἀτέλει[αν καὶ ἀσυλίαν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν καὶ πολέ]-

[μου καὶ εἰρήνη]ς καὶ τἆλλα πάντα ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις εὐεργέτ[αις καὶ προξένοις δίδοται τῶν Δημητριέων, δοθῆναι]

δὲ καὶ ξένια ἑκάστωι αὐτῶν δρ[αχμ]ὰς πεντήκοντα, καλέσαι δὲ [αὐτοὺς καὶ - - - - - - - - - - - ἐν Δημη]-

[τρι]άδι, ἀναγράψαι δὲ καὶ τὸ ψήφισμα̣ εἰ[ς] στήλη[ν λιθίνην, ἣν καὶ ἀναθεῖναι ἐν τῆι ἀγορᾶι ἐν τῶι ἱερῶι τῆς]

[Ἀρτ]έμι[δ]ος τῆς [Ἰω]λ̣κίας, τ[οὺ]ς [δ]ὲ στρατηγοὺς καὶ νομοφύλακας [προνοηθῆναι τῆς ἀναγραφῆς καὶ ἀναθέσεως, καὶ τὰ εἰς]

[ταῦτα ἐσόμενα] ἀνηλώμ[ατα δοῦναι τοὺς] ταμίας· γρ̣ά̣[ψ]α̣ι δὲ κ̣[αὶ πρὸς τοὺς Κλειτορίους καὶ τοὺς Πατρέας],

[ὅπως ἑκάτερο]ι τόδε τὸ ψήφ[ισμα ἀν]α̣[γράψ]αντ[ες] εἰς στήλη[ν λιθίνην ἀναθῶσι καὶ παρ' αὐτοῖς, Κλειτόριοι]

[μὲν ἐν τῆι ἀγορ]ᾶ̣ι ἐν τῶι ἱερῶι τῆς ΠΛΛ[… τῆς] Ἀ̣ν̣ταίας παρὰ τὸν Ἄζ̣[ᾶνα - - - - - - - - - - -, Πατρεῖς]

[δὲ ἐν τ]ῆι ἀγορᾶ̣[ι] παρὰ τὸν Ἀπόλλ[ωνα]. ἔδοξεν τῆι βο[υ]λῆι καὶ τῆι [ἐκκλησίαι].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 14

Τιμητικά ψηφίσματα για δικαστές από τη Μεσσήνη: (α) της Δημητριάδας (β) του Κοινού των Μαγνήτων

150–100 π.Χ.

Θέμελης 2003, 37–38 (*SEG* 52, 384· 53, 390)· Themelis 2010, 116–117· Μπαρδάνη (υπό έκδοση)

*Τα κείμενα των ψηφισμάτων δεν παρατίθενται, καθώς η επιγραφή βρίσκεται υπό έκδοση.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΔΗΜΗΤΡΙΑΣ

KM 15

Τιμητική επιγραφή για τον *Σῖμο Νικομήδου*

ca. 117 π.Χ. (Stählin)

Contoléon 1900, 495· *IG* IX 2, 1131*

Πρβλ. Stählin 1929, 224

Μάγνητες Σῖμον Νικομήδου Δημητριῆ
ἀρετῆς ἕνεκεν καὶ εὐνοίας τῆς εἰς αὐτούς.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 16

Τιμητική επιγραφή για τον *στρατηγό Κρίτωνα Κρίτωνος*

ca. 117 π.Χ. (Stählin)

Wilhelm 1890, 301· Homolle 1894, 339· *IG* IX 2, 1132*

Πρβλ. Stählin 1929, 222

Τὸ κοινὸν τῶν Μαγνή[των]
Κρίτωνα Κρίτωνος Δημη[τριῆ]
στρατηγήσαντα τῶν Μαγν[ήτων]
[ἀ]ρετῆς ἕνεκεν καὶ εὐνοίας τῆς εἰ[ς ἑαυτούς].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 17

Τιμητική επιγραφή για τον αυτοκράτορα Τίτο

71–81 μ.Χ.

Θεοχάρης 1960β, 81–82 (*SEG* 23, 450· *BE* 1965, 221· *McDevitt* 716)· Højte 2005, 350

Μάγνητες θεὸν θεοῦ υἱὸν
Τίτον Καίσαρα νέον Ἀπ(ό)λλωνα εὐ-
εργέτην.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 18

Τιμητική επιγραφή για τον αυτοκράτορα Σεπτίμιο Σεβήρο

193–212 μ.Χ.

Homolle 1894, 339· *IG* IX 2, 1137*

Τὸν μέγιστον καὶ
θειότατον Αὐτοκρά-
τορα Καίσαρα Λούκι-
ον Σεπτείμιον Σευ-
βῆρον Περτίνακα Σε-
βαστὸν τὸ κοινὸν
τῶν Μαγνήτων καὶ
οἱ σύνεδροι
τὸν εὐεργέ[τ]ην.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 19

Τιμητική επιγραφή για τον αυτοκράτορα Καρίνο

282–285 μ.Χ.

IG IX 2, 1138· *Syll*^{3} 896*

Πρβλ. Wilhelm 1909b, 57

[Τὸν] μέγιστον καὶ
[θειό]τατον κύριον ἡ-
[μῶν] Καίσαρα Μ. Αὐρ. Κα-
[ρῖν]ον Σεβαστ[ὸ]ν τὸ
[κοινὸ]ν τῶν Μαγνήτων
[καὶ] οἱ σύνε[δ]ροι.

Ap. Cr.

στίχ. 3–4: Κᾶ[ρον τ]ὸν Σεβαστ[ὸ]ν (*IG*)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΙΙΙ. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΣ

ΚΜ 20

Τιμητικό ψήφισμα της Δημητριάδας για τρεις *στρατηγούς* και τρεις *νομοφύλακες*

ca. 130 π.Χ. (Stählin)· ca. 150 π.Χ. (Kramolisch)

Mezières 1854, 265· Bursian 1864, 11–14· *IG* IX 2, 1108· Αρβανιτόπουλος 1929, 28–31* (*McDevitt* 706)

Πρβλ. Lolling 1882, 339–341· Wilhelm 1890, 287–288· Stählin 1929, 214–215· Pouilloux, Verdelis 1950, 35 σημ. 2· Kramolisch 1979, 208–209 (*SEG* 29, 545)

[Ἡ πόλι]ς ἡ Δημητ̣ρι̣έ̣[ων Ἄβρυλλ]ο̣[ν Ἀθην]α̣ί̣[ου],
[Σω]τ̣άδαν Ξενοκράτου, Δαμόξενον Φιλίπ[που]
[στ]ρ̣ατηγήσαντας καὶ Ἀρχέδημον [Κρ]ατίνο[υ],
[Δ]ημήτριον Νικολάου, Ἀσκληπιόδωρον Γενν̣ί̣[ππ]-
[π]ου νομοφ̣υ̣λακήσαντας. vacat

[Λυ]σίας Ἐπιτέλου ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ Ἀκραίου κ̣α̣[ὶ] Ἀ̣ν̣[τιφά]-
[ν]η̣ς Φιλοδημίδου ὁ κοινὸς στρατηγὸς καὶ ἡ συναρχία Θ̣ε̣[όδοτος]
[Διο]γένου, Γηρόστρατος Ἰστιαίου, Φιλόστρατος Ἰστιαίου, Ἀρ̣[ίσταρ]-
[χο]ς Ἀριστοκράτου, Ἀρτεμίδωρος Παυσανίου, Δημήτριος Α[ἰτωλί]-
ωνος, Ἐπιμένης Νικάνορος εἶπαν· ἐπεὶ Ἄβρυλλος Ἀθη̣[ναίου, Σωτ]-
[ά]δας Ξενοκράτου, Δαμόξενος Φιλίππου οἱ στρατη[γοί, καὶ οἱ νο]-
[μ]οφύλακες Ἀρχέδημος Κρατ̣ί̣νου, Δημήτριος Νικολάου, Ἀσκ̣[ληπιόδω]-
[ρ]ος Γεννίππου, παραλαβόντ̣ε̣ς τὴν ἀρχὴν ἀξίους αὑτοὺ̣[ς παρεσ]-
κ̣ε̣ύακαν τῆς τε ἰδίας καλοκ̣ἀ̣[γ]αθίας καὶ τῆς τῶν προγ[όνων ἀρε]-
[τ]ῆς, τῶν τε τῆς πόλεως ἀγαθοὶ προστάται γεγόνα̣σ[ι δικαίως]
[π]ολιτευόμενοι ἐμ πᾶσιν, ἔν τε τοῖς ἄλλοις πεποίη[νται τὴν]
ἀναστροφὴν ὡς πρέπον ἀνδράσιν καλο[[ῖ]]ς καὶ ἀγ̣[αθοῖς]
[..[8-10]…].μ̣α̣(;)….ο̣ν..[6]…α̣η̣(;).τ̣ο̣υ̣(;)[…….[18-20]…….]
[..[8-10]…- τῶν]
[ἀνα]σ̣τ̣ρ̣ε̣φομένω̣[ν - ἀρ]-
[χά;]ς, ἵνα καὶ ἕτεροι θ̣εωρ̣[οῦντε]ς τὴν γινο̣[μένην ἐκάσ]-
[στ]ωι σημασίαν, τὰς ἀ̣ρ̣χὰς μ̣ε̣τ̣απορευόμ̣ε̣νο[ι, δεικνύωσι τὴν αὐ]-
[τ]ὴν ἀγωγήν· διὸ καὶ δεδόχθαι τῇ β̣ο̣υ̣λῇ ἐπαινέ̣σ̣α̣[ι αὐτοὺς ἐπὶ]
[τ]ούτοις καὶ στεφανῶσαι ἕ̣κασ̣τ̣[ο]ν α[ὐ]τῶν θαλ̣[λοῦ στε]φ̣ά̣[νωι]
καὶ εἰκόνι γραπτῇ· ἀνατεθῆναι δὲ τὰς μὲν [ε]ἰ̣κόνα̣ς̣ [ἐ]ν Δημη̣[τριά]-
δι ἐν ὧι ἂν αὐτοὶ αἱρῶνται τόπωι· ποι[ή]σ̣ασθαι δὲ κ̣α̣ὶ ἐπιγ̣ρ̣αφὴ̣[ν ἐπ’]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ἀὐτ̣ῶν «ἡ πόλις ἡ Δημητριέων [Ἄβ]ρυλλον Ἀθηναίο̣υ̣ Σωτάδ̣αν [Ξε]-
νοκράτου̣ Δ̣αμόξενον Φιλίππου [στ]ρατηγήσαντας κ̣[αὶ] Ἀρχέσ̣τ̣[ρατον]
Κρατίν[ου] Δημήτριον Νικολάου Ἀ[σκ]λ̣ηπιόδωρο̣ν Γ̣εννίππου νομο̣-
φυλακ̣[ήσ]αντ̣ας ἀρετῆς ἕνεκε[ν κ]αὶ εὐνοίας τῆς [εἰς] αὐτήν»· [τὸ]
δὲ ψήφισμ̣α̣ τ̣οῦτο ἀναγραφῆναι εἰς στήλην λιθίνην καὶ τοὺ̣[ς σ̣[τε]-
φάνους κολαφθῆναι καὶ ποι̣[ήσ]ασθαι τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν κ[αὶ ἀνα]-
θεῖναι ἐν τῷ̣ι̣ ἱερῶι τοῦ Σα̣[ράπ]ιδος· τὴν δὲ ἧ̣[κ]δ̣οσιν γε[νέσ]-
θαι τῶν πρ̣ο̣ει[ρ]ημέν̣[ω]ν̣ ἐ̣[ν] τ̣ῶι ἐνεστ̣ῶ̣τ̣ι ἔ̣τ̣ει ὑπὸ τῶν̣ [τειχο]-
π̣οι̣ῶν· τὰ δὲ ἐσόμενα εἰ̣ς̣ ταῦτα ἀνηλώμ̣α̣τ̣α̣ δοθῆνα̣[ι ὑπὸ]
τῶν ταμιῶν.

Ap. Cr.

στίχ 6–7: Ἀ̣ν̣[τιγέ]|[ν]ης (Stählin 1929)

στίχ. 18: …τὰ [ν]όμων δόγματα καὶ τοὺς… (Kern) [ο Αρβανιτόπουλος αναφέρει ότι η συμπλήρωση αυτή δεν επιβεβαιώνεται από τη μελέτη του λίθου]· κατὰ τὰ τῶν συνέδρων δόγματα καὶ τοὺς νόμους (Pouilloux, Verdelis 1950) [μάλλον: κατὰ τὰ τής πόλεως δόγματα καὶ τοὺς νόμους (πρβλ. **KM 11**)]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 21

Τιμητικό ψήφισμα του δήμου των Σπαλαύθρων για τον *στρατηγό* του Κοινού *Λυσία Ἐπιτέλου*

ca. 130 π.Χ. (Stählin)

Mordtmann 1889, 195–198· *IG* IX 2, 1111*

Πρβλ. Αρβανιτόπουλος 1916, 25–26 σημ. 1· Stählin 1929, 215–216

Ὁ δῆμος ὁ Σπαλαυθρέων Λ[υ]σία[ν]
Ἐπιτέλου Δημητριῆ στ[ρατ]ηγή-
σαντα τῶν Μαγν[ή]των [ἀρ]ετῆς ἕ-
νεκεν καὶ εὐνοίας τῆς εἰς ἑαυτόν.

[Σ]τρατηγοῦντος Λυσίου μηνὸς Ἑρμαιῶ-
νος ἑνδεκάτῃ Ἀριστόνικος Πυθονίκου
ὁ ὑποστράτηγος καὶ οἱ δήμαρχοι Ἀμύ[ν]-
τιχος Πύθωνος, Ἀρχίδημος Χαριδήμου
εἶπαν· ἐπεὶ Λυσίας Ἐπιτέλου Δημητρ[ι]-
εὺς ἀνὴρ καλὸς κἀγαθὸς αἱρεθεὶς κο[ι]-
νὸς στρατηγὸς τῶν Μαγνήτων ἔν τε
τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἀνέστραπται καλῶς
καὶ ἐνδόξως, ἀξίως μὲν τῆς ἰδίας κα-
λοκἀγαθίας, ἀξίως δὲ τῶν προγόνων
τά τε πρὸς τὸν ἡμέτερον δῆμον φιλαν-
θρώπως καὶ εὐνόως διακείμενος ἱκανά
τινὰ λυσιτελῆ περιπεπόηκεν καὶ τοῖς ἐν-
τυγχάνουσιν αὐτῶι τῶν παρ᾽ ἡμῶν ἴσον αὑ-
τὸν παρεχόμενος διατετέλεκεν, ἐπὶ δὲ
τούτοις δεδόχθαι τῶι δήμωι τῶι Σπ[α]λαυ-
θρέων, ἵνα φαινώμεθα τιμῶντες τοὺς ἑαυ-
τοὺς εὐεργετοῦντας, ἐπαινέσαι μὲν Λυσί-
αν καὶ στεφανῶσαι θαλλοῦ στεφάνωι, ἀναγρ[ά]-
ψαι δὲ καὶ τὸ ψήφισμα εἰς στήλην λιθίνην καὶ
[τὸν] στέφανον κολάψαι καὶ ἐπιγράψαι· «ὁ δῆ-
μος ὁ Σπαλαυθρέων Λυσίαν Ἐπιτέλου Δη[μη]-
τριῆ στρατηγήσαντα τῶν Μαγνήτ[ων] ἀρε-
τῆς ἕνεκεν καὶ εὐνοίας τῆς εἰς ἑαυτόν».
ἀναθεῖναι δὲ τὴν στήλην ἐν τῆι ἀγορᾶι πα[ρὰ]
τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Σωτείρας, ἵνα δὲ
παρακολουθήσῃ τὴν τοῦ δήμου εὔνοιαν, ἀπο-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στεῖλαι πρὸς αὐτὸν ἄνδρας δύο τοὺς ἀναδ[ώ]-
σοντας αὐτῶι τοῦ ψηφίσματος [τούτου] τὸ ἀ[ν]-
τίγραφον· καὶ ὅταν παραγένηται εἰς Σπάλα[υ]-
θρα, καλέσαι αὐτὸν ἐπὶ ξένια, περὶ δὲ τῆς κα-
τασκευῆς τῆς στήλης καὶ ἀναθέσεως πρ[ο]-
νοηθῆναι τοὺς [- - -]γνη[- - - - -]μένους, τ[ὸ δὲ γι]-
νόμενον εἰς ταῦτα ἀνήλωμα δοῦναι [Ἄτ?]-
[τ]αλον τὸν ταμίαν. ἔδοξεν καὶ αἱρέθησαν [ἀ]-
ναδώσοντες τὸ ψήφισμα Παρμενίω[ν - - - - -]-
[ο]υ, [Μέν]ης Πραξιτέλου.

Ap. Cr.

στίχ. 37: [γε]νη[σο]μένους ἢ [αἱρεθ]η[σομένους] (Kern)· [ἐξε]νη[νεγ]μένους (Αρβανιτόπουλος)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 22

Τιμητικό ψήφισμα του δήμου της Μεθώνης (;) για αξιωματούχο (;)

χ.χ. [post 168 π.Χ.]

Homolle 1893, 213· *IG* IX 2, 1112*

Πρβλ. Stählin 1929, 216· Stählin, Meyer, Heidner 1934, 185 σημ. 3

[Στρα]τ[ηγ]οῦντο[ς -]
[- - - -] ἕκτῃ ἀπιόντ[ος -]
[- - - - -]ος καὶ Μεθων[- - - - - - - - - - - ὁ ὑποστράτηγος καὶ]
[οἱ] δήμαρχοι εἶ[παν· ἐπεὶ -]
[- - - -]ους ἀνὴρ καλὸ[ς κἀγαθός ἐστι περὶ τὸν δῆμον]
[τὸν] Μαγνήτων [- -]
[- - - - κ]αλῶς καὶ ἐ[νδόξως, ἀξίως μὲν τῆς ἰδίας]
[καλο]καγαθίας ἀ[ξίως δὲ τῶν προγόνων - - - - - - - -]
[- - - -] τά τε πρὸς τ[ὸν ἡμέτερον δῆμον φιλανθρώπως]
[καὶ ε]ὐνοίως δι[ακείμενος ἱκανά τινα λυσιτελῆ περι]-
[πε]ποίηκεν τῆς [-]
[- - -]ατων οπλα[-]
[- - - -] τῆς χώρας [- -]
[- - -]ς οὐθὲν ἐ[νλείπων -]
[δή]μωι τῶι τ[-]
[δια]τετέλε[κεν· ὅπως οὖν κτλ.-]

Ap. Cr.

στίχ. 12: [Σ]π[α]λ[αυθρέων]? (Kern)

Οι Stählin, Meyer, Heidner υποστηρίζει ότι δεν πρόκειται για ψήφισμα της Μεθώνης· το *Μεθωνί*- - στον στίχο 3 αναφέρεται στο όνομα ενός εκ των δημάρχων που εισηγούνται και δεν αποτελεί εθνικό–δημοτικό.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 23

Δύο ψηφίσματα της Δημητριάδας σχετικά με τη λειτουργία του μαντείου του Απόλλωνος Κοροπαίου

ca. 117 π.Χ. (Stählin)· ca. 100 π.Χ. (*LSCG*)

Lolling 1882, 69–74· *IG* IX 2, 1109· *Syll*^{3} 1157*· *LSCG* 83–84 (*SEG* 25, 686)
Πρβλ. Reichl 1891, 28–29· Holleaux 1897b, 181–188· *RIG* 842· Holleaux 1901, 117–118· Kern 1903, 322–326· Prott - Ziehen, *Leges sacrae* 80–81· Wilhelm 1909b, 42–53· Wilhelm 1912, 411–413· Αρβανιτόπουλος 1929, 124· Stählin 1929, 219–221· Robert 1948, 16–28· Klaffenbach 1958, 17–19 (*BE* 1959, 227)· Daux 1959, 285–287 (*BE* 1960, 198)· *SEG* 17, 302· Habicht 1987b, 270 (*SEG* 37, 449· *BE* 1991, 352)· Deshours 2011, 208–215 (*BE* 2013, 247)

(α) Ἱερέως Κρίνωνος τοῦ Παρμενίωνος μηνὸς Ἀρείου δεκάτηι·
Κρίνων Παρμενίωνος Ὁμολιεὺς ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ Ἀκραί-
ου καὶ Διονυσόδωρος Εὐφραίου Αἰολεὺς ὁ στρατηγὸς τῶν Μα-
γνήτων καὶ οἱ στρατηγοὶ Αἰτωλίων Δημητρίου Παγασίτης, Κλεο-
γένης Ἀμύντου Ἀλεύς, Μένης Ἱππίου Αἰολεὺς καὶ οἱ νομοφύλα-
κες Μενέλαος Φιλίππου Ἰώλκιος, Αἰνίας Νικασιβούλου, Ἀλέξαν-
δρος Μενίσκου Σπαλαυθρεῖς καὶ Μένανδρος Νικίου Κοροπαῖος
εἶπαν· ἐπεὶ τῆς πόλεως ἡμῶν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους μὲν θεοὺς
εὐσεβῶς διακειμένης, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα
τὸν Κοροπαῖον καὶ τιμώσης ταῖς ἐπιφανεστάταις τιμαῖς διὰ τὰς
εὐεργεσίας τὰς ὑπὸ τοῦ θεοῦ προδηλοῦντος διὰ τοῦ μάν-
τείου καὶ κατὰ κοινὸν καὶ κατ᾽ ἰδίαν ἑκάστωι περὶ τῶν πρὸς ὑγίεια[ν]
καὶ σωτηρίαν ἀνηκόντω(ν), δίκαιον δέ ἐστιν καὶ καλῶς ἔχον ὄν-
τος ἀρχαίου τοῦ μαντείου καὶ προτετιμημένου διὰ προγό-
νων, παραγινομένων δὲ καὶ ξένων πλειόνων ἐπὶ τὸ χρηστή-
ριον, ποιήσασθαί τινα πρόνοιαν ἐπιμελεστέραν τὴν πόλιν
περὶ τῆς κατὰ τὸ μαντῆον εὐκοσμίας· δεδόχθαι τῆ̣ι βουλῆ̣ι καὶ
τῶι δήμωι· ὅταν συντελῆται τὸ μαντῆον, πορεύεσθαι τόν
τε ἱερέα τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν εἰρημένον ὑπὸ τῆς πόλεως
καὶ τῶν στρατηγῶν καὶ νομοφυλάκων ἀφ᾽ ἑκατέρας ἀρχῆς
ἕνα καὶ πρύτανιν ἕνα καὶ ταμίαν καὶ τὸν γραμματέα τοῦ
θεοῦ καὶ τὸν προφήτην· ἐὰν δέ τις τῶν προγεγραμμένων ἀρρωσ-
στῆ̣ι ἢι ἐγδημῆ̣ι, ἕτερον πεμψάτω· καταγραψάτωσαν δὲ οἱ στρα-
τηγοὶ καὶ οἱ νομοφύλακες καὶ ῥαβδούχους ἐκ τῶν πολιτῶν ἄν-
δρας τρεῖς (μὴ) νεωτέρους ἐτῶν τριάκοντα οἳ καὶ ἐχέτωσαν ἐξου-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

σίαν κωλύειν τὸν ἀκοσμοῦντα, διδόσθω δὲ τῷ ῥαβδούχωι ἐκ τῶν λογευθησομένων χρημάτων ὀψώνιον ἡμερῶν δύο τῆς ἡμέρας ἑκάστης δραχμὴ<ν> μ(ί)α. ἐὰν δέ τις (τῶν) καταγραφέντων εἰδὼς μὴ παραγένηται, ἀποτεισάτω τῆι πόλει δραχμὰς [𐅄], παραγραψάντων αὐτὸν τῶν στρατηγῶν καὶ νομοφυλάκων· ὅταν δὲ παραγένωνται οἱ προειρημένοι ἐπὶ τὸ μαντεῖον καὶ τὴν θυσίαν ἐπιτελέσωσι κατὰ τὰ πάτρια καὶ καλλιερήσωσιν, ὁ γραμματεὺς τοῦ θεοῦ ἀποδεξάσθω ἐξαυτῆς τὰς ἀπογραφὰς τῶν βουλομένων χρηστηριασθῆναι καὶ πάντα<ς> ἀναγράψας τὰ ὀνόματα εἰς λεύκωμα, παραχρῆμα προθέτω τὸ λεύκωμα πρὸ τοῦ ναοῦ καὶ εἰσαγέτω κατὰ τὸ ἑξῆς ἑκάστης ἀναγραφῆς ἀνακαλούμενος, εἰ μή τισιν συγκεχώρηται πρώτοις εἰσιέναι· ἐὰν δὲ ὁ ἀνακληθεὶς μὴ παρῇ, τὸν ἐχόμενον εἰσαγέτω, ἕως ἂν παραγένηται ὁ ἀνακληθείς· καθήσθωσαν δὲ οἱ προγεγραμμένοι ἐν τῶι ἱερῶι κοσμίως ἐν ἐσθῆσιν λαμπραῖς, ἐστεφανωμένοι στεφάνοις δαφνίνοις, ἁγνεύοντες καὶ νήφοντες καὶ ἀποδεχόμενοι τὰ πινάκια παρὰ τῶν μαντευομένων· ὅταν δὲ συντελεσθῇ τὸ μαντεῖον, ἐμβαλόντες εἰς ἀγγεῖον κατασφραγισάσθωσαν τῇ τε τῶν στρατηγῶν καὶ νομοφυλάκων σφραγῖδι, ὁμοίως δὲ καὶ τῆι τοῦ ἱερέως καὶ ἐάτωσαν μένειν ἐν τῶι ἱερῶι· ἅμα δὲ τῆι ἡμέραι ὁ γραμματεὺς τοῦ θεοῦ προσενέγκας τὸ ἀγγεῖον καὶ ἐπιδείξας τοῖς προειρημένοις τὰς σφραγῖδας ἀνοιξάτω καὶ ἐκ τῆς ἀναγραφῆς ἀνακαλῶν ἑκάστοις ἀποδιδότω τὰ πινά[κια - - - - - - - ca.25 - - - - - - - - - - - - - - - τοὺ]ς χρησμ[οὺς- - - -] [- -] [- - - - - - - - - - -]ασε[- οἱ ῥαβδοῦ]χοι προνοείσθωσαν τῆς εὐκοσμίας· ὅταν δὲ ᾖ ἔν[ν]ομ[ος ἐκκλη]σία ἐν τῶι Ἀφροδισιῶνι μηνί, πάντων πρῶτον οἱ ἐξετασταὶ ὁρκιζ[έτω]σαν ἐναντίον τοῦ δήμου τοὺς προειρημένους ἄνδρας τὸ[ν ὑπο]γεγραμμένον ὅρκον· «ὀμνύω Δία Ἀκραῖον καὶ τὸν Ἀπόλλω[να] τὸν Κοροπαῖον καὶ τὴν Ἄρτεμιν τὴν Ἰωλκίαν καὶ τοὺς ἄλ[λου]ς θεοὺς πάντας καὶ πάσας, ἐπιτετελεκέναι ἕκαστα καθά[περ] ἐν τῶι ψηφίσματι διασαφεῖται τῶι κεκυρωμένωι περὶ τοῦ [μα]ντείου ἐφ’ ἱερέως Κρίνωνος τοῦ Παρμενίωνος·» καὶ ἐὰν ὀμόσ[ω]σιν, ἔστωσαν ἀθῶιοι· ἐὰν δέ τις μὴ ὀμόσηι, ὑπόδικος ἔσ[τ]ω τοῖς ἐξε[τασ]ταῖς καὶ ἄλλωι τῶι βουλομένωι τῶν πολιτῶν [καὶ π]ερὶ τούτου (τοῦ) ἀδικήματος· καὶ ἐὰν οἱ ἐξετασταὶ δὲ μὴ ποιή[σωσ]ίν τι τῶν προγεγραμμένων, ὑπεύθυνοι ἔστωσαν τοῖς μετ[ὰ τ]αῦτα ἐξετασταῖς καὶ ἄλλωι τῶι βουλομένωι· ἵνα δὲ ἐπιτελῆται διὰ παντὸς τὰ δεδογμένα, διαπαραδιδόναι τόδε τὸ ψήφισμα τοὺς <δὲ> κατ’ ἐνιαυτὸν αἱρουμένους στρατηγοὺς κ[αὶ] νομοφύλακας τοῖς

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

μετὰ ταῦτα κατασταθησομένοις ἄρχ[ο]υσιν, ἀναγραφῆναι δὲ
καὶ τοῦ ψηφίσματος τὸ ἀντίγραφον εἰς [κί]ονα λιθίνην, γενομέ-
νης τῆς ἐγδόσεως διὰ τῶν τειχοπ̣[οιῶ]ν, ἣν καὶ ἀνατεθῆναι
ἐν τῶι ἱερῶι τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ [Κ]οροπαίου.

(β) 70 Ἱερέως Κρίνωνος τοῦ Παρμενίωνος μηνὸς Ἀρτεμισιῶνος δεκάτηι·
Κρίνων Παρμενίωνος Ὁμολιεὺς ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ Ἀκραίου καὶ
Διονυσόδωρος Εὐφραίου Αἰολεὺς ὁ κοινὸς στρατηγὸς καὶ οἱ στρατη-
γοὶ καὶ οἱ νομοφύλακες εἶπαν· ἐπεὶ τὰ ὑπάρχοντα δένδρα ἐν τῶι ἱε-
ρῶι τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Κο(ρ)οπαίου εἰσὶν κατεφθαρμένα, ὑπολαμ-
75 βάνομεν δὲ ἀναγκαῖον εἶναι καὶ συμφέρον γενέσθαι τινὰ πε-
ρὶ τούτων ἐπιστροφήν, ὥ[στε] συναυξηθέντος τοῦ τεμένου[ς] ἐ-
πιφανεστέραν γίν[εσθαι τὴν τοῦ] τ[ό]που μεγαλομέρειαν, διὸ καὶ δε-
δόχθαι τῆι βουλῆι κ[αὶ τῶι δήμωι τὸν] καθεσταμένον νεωκορεῖν
ποιεῖν συμφανὲς [πᾶσιν τοῖς ἀεὶ π]αραγινομένοις εἰς τὸ (ἱερὸν τὸ) μηθενὶ
80 ἐξεῖναι τῶν πολ[ιτῶν μηδὲ τῶν ἐν]οικούντων μηδὲ τῶν ἐνδη-
μούντων ξένω[ν δένδρα κόπτειν ἐν τ]ῶι διασαφουμένωι τόπωι μηδὲ κο-
λούειν, ὁμοίω[ς δὲ καὶ μὴ εἰσβάλλειν θ]ρέμματα νομῆς ἕνεκεν μηδὲ
στάσεως· εἰ δ[έ μὴ, ἀποτίνειν τῆ]ι πόλει δραχμὰς [Γ], τῶι δὲ προ-
σαγγείλα[ντι δίδοσθαι τοῦ εἰσπραχθέ]ντος τὸ ἥμισυ παραχρῆμα παρὰ
85 τῶν ταμι[ῶν· ἐὰν δὲ δοῦλος ἦι, μαστ]ιγοῦσθαι ὑπὸ τῶν στρατηγῶν καὶ νο-
μοφυλάκ[ων ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς πλη]γὰς ἑκατόν, τοῦ δὲ θρέμματος ἀποτί-
νειν ἑκά[στου ὀβελόν· ποιεῖσθ]αι δὲ τὰς προσαγγελίας τούτων πρὸς τοὺ[ς]
διασαφο[υμένους ἄρχοντας·] ἀναγραφῆναι δὲ καὶ τοῦ ψηφίσματος τὸ ἀν-
τίγραφ[ον εἰς λεύκωμα διὰ Φί]λ̣ωνος, ὃ καὶ προτεθῆναι πρὸ τῆς εἰσόδου
90 τοῦ νεω[κορίου, γενομένης τῆς ἐγ]δόσεως ὑπὸ τῶν τειχοποιῶν, ὅπως πα[ρ-
α]κολ[ουθῶσι οἱ παραγινόμενο]ι πάντες τὰ δεδογμένα· διαπαραδιδόσ-
[θ]ω [δὲ τὸ ψήφισμα τόδε καὶ τοῖς] αἱρεθησομένοις μετὰ ταῦτα στρατηγοῖς
[<στρατηγοῖς> καὶ νομοφύλ]αξιν νομοθεσίας τάξιν ἔχον. ἔδοξεν
[τῆι βουλῆι] καὶ τῆι ἐκκλησίαι.

Ap. Cr.

στίχ. 6: Ἀρνίας αντί Αἰνίας (Αρβανιτόπουλος)

στίχ. 24–25: ἄν|δρας τρεῖς μὴ νεωτέρους ἐτῶν τριάκοντα (*BE* 1960, 198)

στίχ. 28: δραχμὴν α′ (*SEG* 37, 449)

στίχ. 60–61: [τοῦ π]ερὶ τούτου ἀ|δικήματος (*BE* 1959, 227)

στίχ. 88–89: εἰς λεύκωμα ἐν Ἀπό]λ̣λωνος (*BE* 1959, 227)· εἰς λεύκωμα ἐν τῶι ἱερῶι τοῦ Ἀπό]λ̣λωνος (*BE* 1960, 198)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 24

Τιμητικό ψήφισμα της Δημητριάδας για δικαστές από την Ηράκλεια Τραχινία

β΄ μισό 2ου αι. π.Χ.

Φλώρος 1958, 283–286 (*BE* 1960, 194· *SEG* 23, 405· *McDevitt* 1)· Daux 1968, 252–254 (*SEG* 24, 395· *BE* 1969, 327)· Helly 1971, 555–559* (*BE* 1972, 238)

Πρβλ. Θεοχάρης 1964, 243· Daux 1967, 696· Habicht 2008, 17–23

Ἡ πόλις ἡ Δημητριέων τὴν πόλιν τὴν
Ἡρακλειωτῶν καὶ τοὺς δικασ-
τὰς Φῦρον Μελάντα, Κλέω-
να Ἐπιστράτου, Φιλόχωρον
Μοσχίωνος καὶ τὸν γραμ-
ματέα Σωκράτη Νίκωνος

Ἀρίσταρχος Ἀριστοκράτους Ἰώλκιος στρατηγὸς Μαγνήτ̣[ων καὶ οἱ κα]-
τὰ πόλιν στρατηγοὶ Θεσσαλὸς Φιλίσκου Γλαφυρεύ̣ς, [Ἀλέξανδρος Με]-
νίσκου Σπαλαυθρεύς, Εὔβουλος Ὀλυμπίχου Γλα̣[φυρεὺς εἶπαν· ἐ]-
πεὶ, αἱρεθείσης ἐν τῆι ἐκκλησίαι πόλεως Ἡρα̣κ̣[λει - - -]
μεταπέμψασθαι δικαστήριον ἐπὶ τὴ̣ν [δίκην τὴν ἐνεστηκυῖαν]
ὑπὲρ ψηφίσματος ὡς παρανόμου κε̣κ̣[ριμένου - - - - ca.13 - - - - -]
καὶ ἐκκλησίας κα̣τ̣ακολουθ̣[- - - - - - - ca.20 - - - - - - - - -]
δικασταγωγοὺ]ς- - - - - - - - ca.30 - - - - - - - - - - - - ἡ πό]-
λις τῶν Ἡρακλει̣ω̣[τῶν ἀπέστειλεν πρὸς ἡμᾶς δικαστὰς ἄνδρας]
καλοὺς κα̣ὶ̣ [ἀγαθούς -]
- -

Ap. Cr.

στίχ. 10–11: πόλεως Ἡρα̣κ̣[λειωτῶν ἀφ᾽ ἧς ἔδει] | μεταπέμψασθαι (*BE* 1969, 327)

στίχ. 11–12: δικαστήριον ἐπὶ τὴν [δίκην τὴν εἰσαχθεῖσαν] | ὑπὲρ ψηφίσματος ὡς παρανόμου κ[- - -] (Habicht)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΔΗΜΗΤΡΙΑΣ

KM 25

Ρωμαϊκή περίοδος

Wilhelm 1890, 305–306· *IG* IX 2, 1100b–c*

Πρβλ. Rensch 1908, 101–102· Μπαμπάκος 1961, 151· Zelnick-Abramovitz 2013, 74

latus a

(α) [- Μαγ]νήτ[των? - - - - - -]
(β) [Ἐπὶ στρατηγοῦντος τοῦ δεῖνα] τοῦ Ἀριστάν[δρου]
[μηνὸς - - - - - - - - - - - - - -] Νεικόδημο[ς]
5 [- - - - - - - - - - - - - - -]της ἠλευθέρω[σεν]
[κατὰ τὸν νόμον] Ναΐδα Δημητρ[ίου]
[- - - - - - - - - - - - - - - - -] μηδενὶ προσή-
[κουσαν κατὰ μηθέ]να τρόπον.
(γ) [Ἐπὶ κτλ.] μη(νὸς) Δημητριῶνος
10 [- -]ιαιος ἀπηλευθε-
[ρώθη - - - - - - κατὰ τοὺς Μαγ]νήτων νόμους
[- - - - - - - - - - - - - - - - - ὑπὲρ] αὐτοῦ λύτρον τῇ
[πόλει? - - - - - - μ]ηθὲν πιζητησ…

vacat

latus b

(δ) Ἐπὶ Δη[- - - - - - - - - -]-
15 δα τὸ α′ [- - - - - - - - -]
[α]υτο ω[- - - - - ἀπελεύ]-
θερον [- - - - - - - - - - - - -]
γενετη[- - - - - - - - ἀπ]-
ελεύθερ[ον? - - - - - - -]

vacat

Ap. Cr.

στίχ. 5: Παγασί]της? (Kern)

στίχ. 7: [λύτρον δοῦσα δηνάρια] μηδενὶ… (Rensch)

στίχ. 10–13: ἀπηλευθέ|[ρωσεν τὸν δεῖνα κατὰ τοὺς Μαγ]νήτων νόμους|[λαβὼν παρ’] αὐτοῦ λύτρον τῆς|[ἀπελευθερώσεως δ(ηνάρια). Μη]θὲν ἐπιζητήσ[ας] (Rensch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 26

Ρωμαϊκή περίοδος· 1ος αι. π.Χ. (Lolling)· post 117 π.Χ. (Μπαμπάκος)

Mezières 1854, 264· Bursian 1864, 4· Lolling 1882, 335–337· *IG* IX 2, 1107a*

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 151

Στρατηγοῦντος Μάρκου Στατίου Μοδίου [ἐπὶ προ]-
στάτου Δικαίου· ὑπὸ Ἡρακλήας Ὀνή[σιμος].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 27

Ρωμαϊκή περίοδος [επί Κλαυδίου;]· 27–26 π.Χ. (Κοντογιάννης)· επί Αδριανού (Bouchon *apud* Helly)

IG IX 2, 1115

Πρβλ. Rensch 1908, 73, 86–87, 117–118· Wilhelm 1909b, 58· Μπαμπάκος 1961, 152· Κοντογιάννης 2009, 117· Helly 2012–2013, 213

(α) [Στρατη]γοῦντος Καίσαρος Τ[ιβερίου Κλαυδίου?, προστα]τεύοντος Λονγίνου παρὰ Μάρκου Τειτίου
[- - - -]του τοῦ Κ[ηφ?]ισο[- -]που οὓς ἀπελευθέρωσεν
Ὀνοματὶς? Μο[- -]τον Τύχη ὑπὸ Νικολάου,
[Ἀ]ντικράτης [ὑπὸ -]
(β) Στρατηγοῦντος Π[- Παρά]μονος Ἄνδρων ὑπὸ Μενά[νδρου τοῦ Ε- - - - ἀπ]-
ελευθέρωται [- -] Μενάνδρου τοῦ Ε[- - - - - - - - - - - -]
Ἐπιγόν[- -]ναουο.ου.τοδ[- - - - - - - - - - -]
(γ) Στρατη[γοῦντος -] ὑπὸ Κρίτας [- - - - - Εὐ ή Ἐπι]-
καρπίας [- νος ἀπη[λεύθερωται ὑπὸ]
Μενάνδρ[ου τοῦ Ε -]πις Στρατ[- - - - - - - - - - -]
φας τῆς Λ[- Π]ολυκλίτου [- - - - - - - - - -]
ιπόλεος Σ[-]ίμου ξενικ[ῆ - - - - - - - - - - -]
σα[- Ζ]ώπυρος ξεν[ικῆ - - - - - - -]
(δ) Στρατηγ[οῦντος - - - - - - - - - προστατεύοντος - - - - - - - - - - - - - - - τ]οῦ καὶ Θει[- - - - - - - - - - - - -]
ἀπηλε[υθέρωται - κατὰ] λογισμὸ[ν? - - - - - - -]
Κρατείνου [- -]νδου Τυραν[- - - - - - - - - - - - - -]
(ε) [Στρατηγοῦντος - π]ροστατε[ύοντος - - - - - - - - - -]
[- Ἀπ]ολλωνιο[- - - - - - - - - -]
[-]ιάδου [- - - - - - - - - - - - - - -]
(στ) Προστατεύοντος Δικαίου [τοῦ - - - - - - - - - -]του [ἠλευθερ]ώθη Φιλίστα ὑπὸ Σω[πάτ]-
[ρο]υ τοῦ Φαβίου, ἠλευθερώθη Ἰουκοῦνδος ὑπὸ Μαρίου τοῦ Θεοφίλου, Ση[- - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - Θε?]οδοσία [κα]ὶ Σεκοῦνδα καὶ Χάρις ὑπὸ Σωπάτ[ρου τοῦ Φαβίου - - - - - - - - - - -]

Ap. Cr.

στίχ. 1: [Στ]ρ̣ατηγοῦντος Καίσαρος, προστατεύοντος Λονγίνου (Κοντογιάννης)

στίχ. 2: τοῦ κ[αὶ] Ἰσο[δ- - (Rensch 1908)

στίχ. 3: ὀνόματι Σ[ι]μο- - (Wilamowitz)· ὀνοματισμο… (Rensch)

ὑπὸ Νικομάχο̣[υ] (Κοντογιάννης)

στίχ. 5, 6, 10: Μενάνδρου τοῦ Ἐπιγόνου (Helly)

στίχ. 15: Λόγισμο[ς- (Wilhelm, Rensch)

στίχ. 21–22: ὑπὸ Μαρίου τοῦ Θεοφίλου<ς> ἠ[λευθε] | [ρώθησαν Θε]οδοσία κτλ. (Rensch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 28

Ρωμαϊκή περίοδος· 3ος αι. μ.Χ. (Habicht)

IG IX 2, 1116b

Πρβλ. Rensch 1908, 102· Habicht 1987b, 290· Zelnick-Abramovitz 2013, 31 σημ. 14, 126 σημ. 63

[Σ]τρ(ατηγοῦντος) Μάρκου Οὐ[λ]π[ίου - - - - - -]
[Μ]ητραδώρα Εὐ[.]άρου [ἀπελευθερ- - - - - - - - -]
[λ]ύτρο[ν] λαβοῦ[σα] π <ι>αρὰ - - - - - - - - - - -]

Ap. Cr.

στίχ. 2–3: [Μ]ητραδώρα Εὐ[μ]άρου [ἀπηλευθέρωσεν τὸν δεῖνα] | [λ]ύτρο[ν] λαβοῦ[σα] παρ᾽ α[ὐτοῦ δ(ηνάρια)] (Rensch)

στίχ 2: Εὐ[π]άρου (Hiller)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 29

Ρωμαϊκή περίοδος

Wilhelm 1890, 307· *IG* IX 2, 1117*

Πρβλ. Rensch 1908, 86, 100· Μπαμπάκος 1961, 152–153· Habicht 1987b, 291· Zelnick-Abramovitz 2013, 48 (σημ. 57), 72

(α) Σ[τ](ρατηγοῦντος?) Στε[φ(?)- - - - - - - - - -]
(β) Στρ(ατηγοῦντος) Νεικόλα ἀπηλευθε[ρώθη]
Τρύφενα ὑπὸ Χαρίτ[ωνος τοῦ?]
Ἀνικήτου [δ]ωρεὰς μη[νὸς]
5 Ἀρήου ἰκάδι.
(γ) Στρ(ατηγοῦντος) Μητρᾶ τοῦ Εὐ[πόρου - - - - -]
Στρ(ατηγοῦντος) Μητρᾶ τοῦ Εὐπόρου Ῥοῦφος Μοσ[- - - - ἀπηλευθέ]-
ρωσεν Θάλλον τὸν οἰκέτην λύτρο[ν λαβὼν πα]-
ρ᾽ αὐτοῦ δ(ηνάρια) τ′.
(δ) 10 Στρ(ατηγοῦντος) Καίσαρος ἐπιμελη[? - - - - - - - -]
μη(νὶ) Ἑστίῳ οἱ Μαρκίας [παῖδες ἠλευ]-
θέρωσαν Ἔρωτα τὸν [οἰκέτην].

Ap. Cr.

στίχ 10: ἐπιμελη[τεύοντος?] (Hiller)

στίχ. 12: τὸν [οἰκέτην λύτρον λαβόντες παρ᾽ αὐτοῦ δ(ηνάρια)] (Rensch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 30

Ρωμαϊκή περίοδος

Γιαννόπουλος 1903, 36· *IG* IX 2, 1118*

Πρβλ. Rensch 1908, 115· Μπαμπάκος 1961, 153

(α) [- μηνὸς] Ἀ<ρ>φ[ρ]οδεισιῶνος Δρακοντὶς Σωτη-

[ρ- ἠλ]ευθέρωσεν Δωρίδα τὴν ἑαυτῆς θρε-

[πτὴν - - - - - - - - - - - - - - - - ἠλευθέ]ρωσεν ξεν[ι]κ[ῇ] λαβοῦ[σ]α (δηνάρια) σ′.

(β) [Στρατηγοῦντος Ἐπαφρο]δίτου τοῦ Ἀριστάνδρο[υ] μ(ηνὸς) Ἡφαιστι[ῶνος …]ία? Λέοντος ἠλευθέρωσεν

5 [- - - - - - - κ]αθ᾽ ἣν ἔθετο <διατο> διαθήκην.

Ap. Cr.

στίχ. 4: Ἀμμ]ία (Rensch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 31

Ρωμαϊκή περίοδος· 3ος αι. μ.Χ. (Helly)

Wilhelm 1890, 308–309· *IG* IX 2, 1119*

Πρβλ. Rensch 1908, 86· Μπαμπάκος 1961, 153· Helly 1975, 138· Habicht 1987b, 292· Zelnick-Abramovitz 2013, 71–72

latus a

(α) Στρ(ατηγοῦντος) Οὐήρο[υ τ]ὸ β΄
Ζωσίμου τοῦ Παν-
θήρα ἠλευθέρω-
σεν Φίλιστον
(δηνάρια) σ΄.

(β) Στρ(ατηγοῦντος) Ἰουλίου Ἑρμείου
Πάνταυχος καὶ Τήρης οἱ Στάχυος
ἠλευθέρωσαν Λύκον ξενικῇ (δηνάρια) [σ΄].

latus b

(γ) [- - - - - - -]ΔΙ[- - - - - - - - - -]
πελω[- - - - - -] Ἀ[π]πίου
ἀπηλευθέρωσεν
Τρόφιμον μηδενὶ
προσήκοντα λύτρον
λαβοῦσα πα[ρ’] αὐτοῦ
(δηνάρια) σν΄.

Ap. Cr.

στίχ. 2: [ὑπὸ] Ζωσίμου… (Kern)

στίχ 9: Στρ(ατηγοῦντος)… (Rensch)

στίχ. 10: Πελω[ρία γυνή] Ἀ[π]πίου (Rensch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 32

Ρωμαϊκή περίοδος

IG IX 2, 1120

(α) [Στρατηγ]ο[ῦ]ντος Καίσαρο[ς - - - -]
[- - - - - - -]ς ἐπὶ προστάτο[υ - - - - - - - -]
vacat
(β) [Στρατ]ηγοῦντος Ἐπ[- - - - - - - - - - - -]
[- - - - - -] ὑπὸ *rasura* πε[- - - - - - - - - - -]
[- -]

Ap. Cr.

στίχ. 3: ἐπ[ιμελητεύοντος] (Kern) [πιθανότερο είναι να ακολουθεί το όνομα του στρατηγού· π.χ. [Στρατ]ηγοῦντος Ἐπ[αφροδίτου]]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 33

Ρωμαϊκή περίοδος

Γιαννόπουλος 1903, 37· *IG* IX 2, 1121*

latus a

(α) [- - - -]ος ἀπελύθη Γλυκίνα <ι> ὑπὸ Ἀντι-
[- - - - μην]ὸς Δείου ἐπ[τ]ὰ λοιπαῖς Ὀνησίμην vacat
[- - - - - - - Ἐπ]έραστος καὶ Εὐφροσύνη ὑπὸ Ἐπεράστου
[- - - - - - - - - - Ἡ]γησίου ἀπ[η]λευθέρωσε Ἀλέξανδρο[ν]
5 vacat Λύκον

latus b

(β) Στρατηγο[ῦντος - - - - - - - - -]
ἠλευθερώθη ἀ[πὸ - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 34

2ος–3ος αι. μ.Χ. (200–250 μ.Χ.;)

Habicht 1987b, 278–292 (*BE* 1991, 355· *SEG* 37, 450–457, 459)

I

(α) Στρατηγοῦντος Ἀρ[ι]-
στοκλέους τοῦ Εὐμ[έ]-
νους ἠλυθέρωσε Τρυ-
φέρα[[ς τῆς]] Μενίσκου Θεόξα-
5 ν ξενικῇ. vacat
(β) Στρατηγοῦντος Ἀρισ[το]-
κλέους τοῦ Εὐμένους
ἠλευθερώθη v Φιλοκράτη
ἀπὸ Ἑλλάδος τῆς Φιλίππου.
(γ) 10 Στρατηγοῦντος Φλα-
βίου Εὐκράτου ἠλευ-
θερώθη Καρποφόρος
καὶ Λύκα ἀπὸ Εὐφ[ι(.)]-
ος τῆς Νικήου. vac.
(δ) 15 [Σ]τρ. Νεικίου τοῦ Πολυδώ-
[ρ]ου Μένανδρος Παρμε-
νίσκου ἠλευθέρωσεν Νεικη-
σὼν τελωνοῦντος Βίωνος.
(ε) [Σ]τρατηγοῦτος Κρείτωνος
20 τοῦ Κρείτωνος ἠλευθέρω-
σε Ἀνδρομάχα Τύχην vv
τὴν ἑαυτ<ῆ>ς οἰκετίδα καὶ ἔδ-
ωκε τὸ ἐλευθερικὸν τέλες
Πολυξένῳ Εὐβιότου. vac.

II

A

(α) CTPTHΓOYHO vacat
(β) Στρ. Ἀγαθοκλέους τοῦ Δημη-
τρίου, μηνὸς Δίου,
Νεικοκράτα ἠλευθε-
5 ρώθη ὑπὸ Κρατίνου
τοῦ Κρίτωνος καὶ ὑ-
πὸ Κρατίνου τοῦ Πο-
λυδώρου. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

(γ) Στρατηγοῦντος Σωπά-
τρου τοῦ Σωσιπάτρου
ἠλευθερώθη Γαληνὸς
ὑπὸ Ἀπολοφάνου. vacat
(δ) Στρατηγοῦντος Ὀνησί-
μου τοῦ Ὀνησίμου ἠλε-
υθερώθη ὑπὸ Μενάδρο-
υ Ἀβάσσκαντος ξενικῆ.
(ε) Στρ. Νεικίου τοῦ Πολυδώ-
ρου Μένανδρος Παρμενί[σ]-
κου ἠλευθέρωσεν Ἑρμ[ι]-
όνην τελωνοῦντος Βίω-
νος. vac.
(στ) Στρατηγοῦντος Νεικίου
τοῦ Πολυδώρου ἠλευθ[έ]-
ρωσε Λονγῖνες Κοίντου
Ζ////μύρναν τὴν ἑαυτο[ῦ]
γυναῖκα ξε //// νικῆ.

III

[Σ]τρατη[γοῦντος - - - -]

Ο

ΟΓ. Ν̣

Υ .Μ̣….Μ̣…..Σ̣ΚΟΝ̣

[Στρατ]-

.Ạ̣Ρ.Υ [ἠλευθ]- [ηγοῦν]τος Σ[εί]μου τοῦ

ἑ̣ρωσ[ε]ν …Υ̣

Ψ..ΙΟΥ …

ΕΛΕΝΑΝ ΚΟΝ..

Στρα[τηγοῦντος - - - -] …..

ΑΠ ….Γ

3 + 2 στίχοι 3 στίχοι

[Σ]τ[ρατηγοῦντος - - -]…Υ

Στρατηγ[ο]ῦ̣ν[τος] Ν… vac.

Υ…… ΟΥ vac. ……..

ηλευ[θερ……]

ΣΙΑ̣…..Υ……Υ…..Υ..

ΧΑΡ̣…. [ξ]ε̣νεικῆ vacat

IV

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

(α) Στρατηγοῦντος
Σωπάτρου τοῦ Σωσι-
πάτρου ἀπηλευθέ-
ρωσεν Πολυκράτεια
Σωπάτρου Χρυσό
[γ]ονον. vacat
(β) [Σ]τρατηγοῦντος v Σείμου
[τ]οῦ Ἀγαθοκλέους v ἠλευ-
θέρωσε Πύραμος Φιλο-
κρατέας Τύχην καὶ Ἀ-
γνὴ τὰς ἑαυτοῦ θρε-
πτὰ<ς> ξενικῇ. vacat
(γ) Στρατηγοῦντος Θείτ[ου]
τοῦ Σώτου ////ἠλε[υ]-
θέρωσεν Εὔπορος
Μητρᾶ v Πειστικὸν
v ξενεικῇ. v
(δ) Στρατηγοῦτες Ἀρειστοκλέος τοῦ
Εὐμένους, μηνὸς Ἡφαιστείου, Τει-
μασίθεος Σεκούνδου ἠλευθέρ-
ωσεν Ζωσίμην. vacat

V

(α) Στρατηγοῦντος Νικίου τοῦ
Πο////λυδώρου Νικίας Νικίου, φύσει δ-
ὲ Ἀπ[ο]λλ<ω>νίδου, ἀπηλευθέρωσε
Ἀκίνδυνον. vacat
(β) vv Στρατηγοῦντος Λέοντος
vv τοῦ Ἀριστονείκου Διοκλῆς
ἀπηλευθέρωσε Φηλείκλαν vac.
(γ) Στρατηγοῦτος Ἡγησίου
τοῦ Διοκλέος ἠλευθέρω-
σε Διοκλῆς Ὕλαν ξενικῇ
ἐπὶ προστάτου Εὐπόρου.
(δ) Στρατηγοῦντος Ἀριστονεί-
κου τοῦ Ἀριστονέκου
Πανθὴρ ὁ καὶ Σφῆκας
ἀπηλευθερώθη ὑπὸ
Μάρκου τοῦ Δημητρίου Τ
(ε) Στρατηγοῦτος Ἡγησίου v
τοῦ Διοκλέος Ζώειλος v
Ζωείλου Ἀρετὴν ἀπ[[ο]]η-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

20 λοτρίωσε καὶ ἀπέλυσε.

(στ) Στρατηγοῦτος Ἀριστοκλέ-
ους τ̣οῦ Εὐμένου ἠλευ-
θέρωσε Γλύκων Ἀγέλην

(ζ) ξενικῇ. Στρατηγοῦντος Κρ-

25 [ίτ]ωνος τοῦ Κρίτωνος ἀπηλευ-
θέρωσε Δειοκλέα καὶ Λύ-
κος Ὠφελίμαν. vacat

VI

(α) Στρατηγοῦντος Φλαβίου Εὐκράτους ἀπηλευθερώθη vacat

Μ̣.ΓΑ.Η

(β) Ἠλευθερώθη Λέων ὑπὸ vac. Στρατηγοῦντος Ἀ[ρι]σ[τονίκ]ου?
Μαρίας ξενικῇ στρατη- ΠΑ
5 γῷ Σείμῳ. Η
ΝΟ̣.Α ΟΛ

(γ) Ἠλευθερώθη Εὐτυχία Ν̣.Ι̣Α̣Σ̣ ξενικῇ μηνὶ
ὑπὸ Κοδράτου ξενικῇ Δημητριῶνι κ′ Η̣ πα-
ἐν στρατηγῷ Μ. Οὐλπί- ρ’ αὐ vac.
ῳ Ἡγησίᾳ. vacat ΛΑΣΣ vac.

(δ) 10 Στρατηγοῦντος Η Υ
Ἀρι[στ]ονίκου ν̣ε̣ωτέ- ΤΟΥ
ρου Ἀλέξανδρος ΟΥ
Ἀλεξάνδρου ἀπηλευ- ΟΣ

15 θέ̣ρωσ̣ε̣ Τύχην ξ̣ενικῇ. Ο
φιλ̣ος μηνὶ Α̣.ιΑ̣Ι Α.....Α

(ε) Ἠλευθερώθη Λύκος ἀπὸ Λουκίου καὶ ΟΒΙΗΣ̣? Δ̣Α̣ΤΕΙΑΝ

16 Στρατηγοῦντος Σίμου. vacat
Στ̣ρατηγ[ο]ῦτος ΕΙ

(στ) .ΙΑΓ.ΡΙΝ..ΑΙ…ΑΤΙΝΕΙ ΚΑΙ
ΑΣ.Ν ΝΟΥ Υ

(ζ) 20 Στρατηγοῦ[ντος] Ἡγησία τοῦ Διοκλέους
Η ΑΕΙ ΚΑΙΤΙ ΚΟΥ
ΠΩ ΕΡΕΥΣΑ ἀπη-
Ο.ΤΟΣ ΥΛ..ΑΝ̣ λευθέρωσεν Σ̣ωτήριχον
Τύχην ..ΟΥΣ

25 ΗΣ 26 ΗΓΙΑ

VII

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

(α) Ἀπηλευθερώθη
Ἔρως ὑπὸ Παρμ-
ενίσκου τοῦ vac.
Δικεοβούλου vac.
ἐπὶ προστάτου
Διονυσίου. vacat
(β) Ἀπηλευθερώθη
Ἐπικράτηα ὑπὸ
Εὐκράτου ἐπὶ
προστάτου vacat
Διονυσίου. vacat
(γ) Νίγερ ἀπηλευθερώθη ὑπὸ
Ἐπαινέτας στρατηγῷ Φι-
λίππῳ ἐπὶ προστάτου Διο-
νυσίου. vacat

VIII

(α) Στρατηγοῦντος vac.
Φιλίππου τοῦ Ῥάπωνος
ἐπὶ προστάτου Διονυσί-
ου τοῦ Αἰτωλίωνος vac.
ἀπηλευθερώθη Ἀττικὸς
ὑπὸ Ἀριστίωνος τοῦ Πάτρω-
νος δωρεὰν ξενικῇ. vacat
(β) Στρατηγοῦντος Φιλίππου
τοῦ Ῥάπωνος ἐπὶ προστάτου
Διονυσίου τοῦ Αἰτωλίωνος
ἀπηλευθερώθη Σεκοῦνδα
ὑπὸ Κέρδωνος ξεν<ι>κῇ. vac.
(γ) Ἀπηλευθ̣ερώθη vac.
Χαλκι… ὑ̣πὸ Πρα-
ξιμένου προστα-
τεύοντος Διονυσίου
(δ) Στρατηγοῦντος Ἁρμοδίκου
τὸ δεύτ<ε>ρον ἠλευθερώθη-
σαν ἐπὶ προστάτου Διονυ-
σίου ὑπὸ Σωκράτου Ἰασιμά-
χη καὶ Ἀλέξανδρος ξενικῇ.
(ε) Στρατηγοῦντος Φιλήμο-
νος τοῦ Σεκούνδου ἠλευ-
θερώθη Συνφορὼ ὑπὸ Ῥά- vac.
πωνος ξενικῇ ἐπὶ προσ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

τάτου Τειμασιθέου. vacat

IX

[Στρ.] Ϛωπάτρου τοῦ Σω-

[σι]πάτρου . Σ Α

Υ ΙΟ

Ap. Cr.

III

στίχ. 5–6: [- - ἀπηλευθ]έρωσεν (Habicht)

στίχ. 8: Ἐλέναν (Habicht)

στίχ. 10: ἀπ[ηλευθερώθη] (Habicht)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 35

(α) 2ος–3ος αι. μ.Χ. (β) 3ος αι. μ.Χ.

Arvanitopoulos 1911, 298–299 (*McDevitt* 1034)· Ζαχαράκης 2024*

Πρβλ. Habicht 1987b, 290 σημ. 51

latus a

(α) Στρατ(ηγοῦντος) Νεικολάου ἠλευθερώθη [δεῖνα ὑπὸ]
τοῦ πάππου αὐτοῦ ν λύτρον [δοὺς (δηνάρια) - -].

latus b

(β) [Στρ(ατηγοῦντος) - - - - - - -]ους
[ἠλευθερώθη δεῖνα ξενι]κῆ.

Βρίσκεται στον ίδιο λίθο με την **KM 40**.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΜ 36

Ρωμαϊκή περίοδος

Γιαννόπουλος 1930α, 99–100 (*McDevitt* 1033)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 153

Στρ(ατηγοῦντος) Νεικίου τοῦ Ι[….. μη(νὸς)]
Ἀθηναιῶνος σι′ Φι-
λώτας Σωκλέ-
ους ἀφῆκεν ἐλ[εύθερον]
[τὸν δεῖνα].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 37

Ρωμαϊκή περίοδος· 3ος αι. μ.Χ. (Helly)

Γιαννόπουλος 1930α, 100–101· Γιαννόπουλος 1931, 179 (*McDevitt* 1032)

Πρβλ. Μπαμπάκος 1961, 153–154· Babacos 1962, 502 (*SEG* 23, 460)· Helly 1975, 138

(α) [ὑπὸ] Ἀρχελάου τοῦ Τειμασιθέο[υ ὁ δεῖνα ὑπὸ δεῖνος τοῦ]
Ἀριστοφυλίδου λύτρον δοὺς [- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]

(β) Στ(ρατηγοῦντος) Ἰ(ουλίου) Ἑρμίου Σωπάτρα Κοΐντο[υ ὑπὸ δεῖνος τοῦ δεῖνος]
[κα]θ᾽ ἣν ἔθετο διαθήκην.

(γ) 5 - - - - ωνος ΠΑΙ Πάτρωνος· μη(νὸς) Ποσιδεῶν[ος - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - μηθὲν ἐπιζητήσας διὰ τὸ αὐτὸν [- - - - - - -]
[- - - -τῶν?] προγόνων αὐτοῦ ὄντων, θρέψ[ας δὲ? - - - - - - - -]

Ap. Cr.

στίχ. 1: [Στρ(ατηγοῦντος)] Ἀρχελάου τοῦ Τειμασιθέο[υ ὁ δεῖνα απηλευθερώθη ὑπὸ] (Μπαμπάκος)

στίχ. 3: Σωπάτρα Κοΐντο[υ ἠλευθέρωσεν - - - - -] (*SEG* 23, 460)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 38

Ρωμαϊκή περίοδος· 2ος αι. μ.Χ.; (Kroog)

IG IX 2, 359b–c

Πρβλ. Kroog 1908, 57· Μπαμπάκος 1961, 151–152· Zelnick-Abramovitz 2013, 30 (σημ. 8)

latus a

(α) Στρατηγοῦντος Λύκου
τοῦ Λύκου λοιπῶ<ο>ν δύο μ-
ηνὸς Ἀφροδισειῶνος
Νεικίας Νεικείου ἀπη-
λευθέρ[ω]σεν Μεγεισ-
τείωνα.

latus b

(β) Στρατηγοῦντος Ζωΐλου τοῦ Σείμου μη-
νὸς Ἀρήου Πρωταγόρας Πυθᾶ ἠλευθέρ-
ωσεν Σύνφορον.
(γ) Στρατηγοῦντ[ο]ς Μενάνδρου τοῦ Θείτου?
ἠλευθέρωσεν Πολεμαῖος Ἀντείοχου
Ἐλπ[ί]δα καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς τέκνον Καικελίαν.
(δ) Στρατηγοῦντος Ἀριστοφυ-
λίδου τοῦ Τηλέφου μηνὸς Ἑρμ-
αιῶνος λοιπῶν δέκα ἠλευθέ-
ρωσε Δαμαρὼ καὶ Βίοτος [κ]αὶ Κλειτ-
όμαχος Εἰταλίαν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 39

150–200 μ.Χ. (Helly)

Λαζαρίδης 1972, 45–46· Helly 1976, 156–158* (*SEG* 26, 691)

Πρβλ. Κοντογιάννης 2009, 26

col. a

(α) [Στρ(ατηγοῦντος) - -]δου τὸ [.]· μη(νὸς) Ἀφροδεισίωνος ει′· Πολυξένα Πολυξένου ἀπηλευθέρω[σε - - -]
[- - - - λαβοῦσα λ]ύτρον * σν′, ἐφ᾽ ᾧ προσμείνῃ τὸν τῆς ζωῆς αὐτῆς χρόνον· μετὰ δὲ τ[ὴν τελεύτην αὐ]-
[τῆς ἐλεύθερον ἔστω ἀπ]ολελυμένον τῶν ἀπελευθερικῶν δικαίων.

vacat

(β) [Στρ(ατηγοῦντος)] Εὐμένους· μη(νὸς) Ποσειδεῶνος ηι′· Ἄμμιον Λύκου Ὀξωνὶς ἠλευθέρωσεν
5 - - - - - - -αντιον λαβοῦσα λύτρον, ἔχον ἐξουσίαν ἐνδημεῖν, ἀποδημεῖν
[καὶ μετοι]κεῖν, μηδενὶ μηδὲν προσῆκον.

(γ) [Στρατηγ]οῦντος Ἀνδριανοῦ· μη(νὸς) Ποσιδεῶνος δ′· Ζώσιμος (Ζωσίμου)
[ἠλευθέρω]σεν Ζώσιμον καὶ Λέωνα τὰ τέκνα αὐτοῦ, χρη-

(δ) [ματίζοντα δ]ὲ πατρὸς ἐμοῦ· στρα(τηγοῦντος) Νικοκράτους, ὁ αὐτὸς Ζώσιμος
10 [ἠλευθέρω]σεν Διδύμην τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα καὶ τὸ ἐ-
[ξ αὐτῆς γεν]νηθὲν αὐτῷ κοράσιον Ἀντιόχην, μηδενὶ μη-
[δὲν προσήκ]ον[τα] μηδὲ ὑποπίπτοντα ἰς τοὺς κατὰ τῶν
[ἀπελευθέρ]ων νόμους.

(ε) [Στρ(ατηγοῦντος) Μενάνδ]ρου τοῦ Θείτου· μη(νὸς) Ἡρεῶνος· Ὑάκινθος (Ὑακίνθου) ἠλευθέρωσεν Α[- - καὶ - -]
15 […9-10… λύτ]ρον λαβὼν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν παρὰ Κοίντου τοῦ Μ - - - - - - - - - -
[…9-10… κ]αθ᾽ ἃ καὶ οἱ ἐκ γενετῆς πεφυκότες ἐλεύθεροι, μὴ προσήκοντα μ[ηδενὶ μηδὲν μηδὲ ὑποπίπ]-
[τοντα τοῖς ἀ]πελευθερικοῖς νόμοις.

col. b

ΑC - - - - - -
ΑΜΑΝΔ - - - - - -
20 ΡΕΤΙΚ - - - - -
Στρατ(ηγοῦντος) Ἑλλανο-
κατὰ τοὺς ν[όμους - - - - -]
ΜΕΥΠΑΥΤΙ - - - - - - - - - -
ΤΗC Ῥοῦφον ΑΓ - - - - - - - -
25 Ρ αὐτῶν ..ΗCΕΝ - - - - - - - -
ΙC οὓς ἂν βούλωντα[ι -νό]-
μους Μα[γ]νή[των - - -]

Ap. Cr.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

στίχ. 7: [Στρατηγ]οῦντος Ἀνδρία τὸ β΄? (Κοντογιάννης)

Η επιγραφή χρονολογείται με βάση το μηνολόγιο των Μαγνήτων. Στο πλαίσιο αυτό, ο Helly υποθέτει ότι οι Φθιώτιδες Θήβες εντάχθηκαν στο Κοινό των Μαγνήτων, τον 2ο αι. μ.Χ. Ωστόσο, το πιθανότερο είναι η επιγραφή να μεταφέρθηκε από τη Δημητριάδα, όπως συνέβη και με το ψήφισμα του Κοινού για τον Χαλκιδέα *Ἵππαρχο Εὐρυνόμου* (**ΚΜ 10**). Κατά την Ύστερη Αρχαιότητα, η μεταφορά λίθων από την παρακμάζουσα Δημητριάδα στην ακμάζουσα πόλη των Φθιωτίδων Θηβών θα ήταν σύνηθες φαινόμενο.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

KM 40

Αναθηματική επιγραφή του Κοινού των Μαγνήτων

τέλη 2ου αι. π.Χ. (;)

Arvanitopoulos 1911, 298–299 (*McDevitt* 1034)· Ζαχαράκης 2024*

Πρβλ. Hatzopoulos 1994, 37–38 (*BE* 1995, 388· *SEG* 44, 446)

Τὸ κοινὸν ν τῶν Μαγνήτων̣ [Ἀρτέμιδι?].

Ap. Cr.

Τὸ κοινὸν τ[ῶ]ν Μαγνήτων [δεῖνα τοῦ δεῖνος ἀνέθηκεν]|τοῦ πάππου αὐτοῦ λύτρο[ν]. (Arvanitopoulos)

Βρίσκεται στον ίδιο λίθο με μεταγενέστερη απελευθερωτική επιγραφή (**KM 35**).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΑΡΧΑΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΤΙΤΟΣ ΛΙΒΙΟΣ

T. Sage, *Livy. History of Rome, Volume X: Books 35–37, LCL*, Κέιμπρτιζ 1935.

Πρβλ. Briscoe 1981, 190–194

KM 41

XXXV 31, 3–16· 32, 1

31 …[3] Athenas primum, inde Chalcidem, inde in Thessaliam iere, adlocutique concilio frequenti Thessalos Demetriadem iter flexere. eo Magnetum concilium indictum est. [4] accuratior ibi habenda oratio fuit, quod pars principum alienati Romanis totique Antiochi et Aetolorum erant, [5] quia, cum reddi obsidem filium Philippo adlatum esset stipendiumque impositum remitti, inter cetera vana adlatum erat Demetriadem quoque ei reddituros Romanos esse. [6] id ne fieret, Eurylochus, princeps Magnetum, factionisque eius quidam omnia novari Aetolorum Antiochique adventu malebant. [7] adversus eos ita disserendum erat, ne timorem vanum iis demendo spes incisa Philippum abalienaret, in quo plus ad omnia momenti quam in Magnetibus esset. [8] illa tantum commemorata, cum totam Graeciam beneficio libertatis obnoxiam Romanis esse tum eam civitatem praecipue: [9] ibi enim non praesidium modo Macedonum fuisse, sed regiam exaedificatam, ut praesens semper in oculis habendus esset dominus; [10] ceterum nequiquam ea facta, si Aetoli Antiochum in Philippi regiam adducerent, et novus et incognitus pro vetere et experto habendus rex esset. [11] magnetarchen summum magistratum vocant; is tum Eurylochus erat, ac potestate ea fretus negavit dissimulandum sibi et Magnetibus esse, quae fama vulgata de reddenda Demetriade Philippo foret; [12] id ne fieret, omnia et conanda et audenda Magnetibus esse. et inter dicendi contentionem inconsultius evectus proiecit tum quoque specie liberam Demetriadem esse, re vera omnia ad nutum Romanorum fieri. [13] sub hanc vocem fremitus variantis multitudinis fuit partim adsensum partim indignationem, dicere id ausum eum; Quinctius quidem adeo exarsit ira, ut manus ad caelum tendens deos testes ingrati ac perfidi animi Magnetum invocaret. [14] hac voce perterritis omnibus Zeno, ex principibus unus, magnae cum ob eleganter actam vitam auctoritatis, tum quod semper Romanorum haud dubie partis fuerat, [15] ab Quinctio legatisque aliis flens petit ne unius amentiam civitati adsignarent; suo quemque periculo furere; Magnetas non libertatem modo, sed omnia quae hominibus sancta caraque sint T. Quinctio et populo Romano debere; nihil quemquam ab diis immortalibus precari posse, [16] quod non Magnetes ab illis haberent, et in corpora sua citius per furorem saevituros quam ut Romanam amicitiam violarent.
32 [1] huius orationem subsecutae multitudinis preces sunt; Eurylochus ex concilio itineribus occultis ad portam atque inde protinus in Aetoliam profugit. …

KM 42

XXXV 39, 3–8

39 …[3] Quinctius quo profectus erat Demetriadem contendit, ratus Chalcidem liberatam momenti aliquid apud Magnetas ad repetendam societatem Romanam facturam et, [4] ut praesidii aliquid esset suae partis hominibus, Eunomo praetori Thessalorum scripsit, ut armaret iuventutem, et [5] Villium ad Demetriadem praemisit ad temptandos animos, non aliter, nisi pars aliqua inclinaret ad respectum pristinae societatis, rem adgressurus. Villius quinqueremi nave ad ostium portus est invectus. eo multitudo omnis Magnetum cum se

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

effudisset, quaesivit Villius utrum ad amicos an ad hostes venisse se mallent. [6] respondit Magnetarches Eurylochus ad amicos venisse eum; sed abstineret portu et sineret Magnetas in concordia et libertate esse nec per colloquii speciem multitudinem sollicitaret. [7] altercatio inde, non sermo fuit, cum Romanus ut ingratos increparet Magnetas imminentesque praediceret clades, multitudo obstreperet nunc senatum nunc Quinctium accusando. ita irrito incepto Villius ad Quinctium sese recepit. [8] at Quinctius nuntio ad praetorem misso, ut reduceret domum copias, ipse navibus Corinthum rediit.

KM 43

XXXV 43, 4–5

43 …[4] inde Sciathum traiecit; ubi collectis in alto quae dissipatae erant navibus ad Pteleum primum continentis venit. [5] ibi Eurylochus ei Magnetarches principesque Magnetum ab Demetriade occurrerunt, quorum frequentia laetus die postero in portum urbis navibus est invectus; copias haud procul inde exposuit. …

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Γ. ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΠΕΡΡΑΙΒΩΝ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

Ι. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΛΕΙΜΩΝΗ

ΚΠ 1

Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τις Φθιώτιδες Θήβες (;)

196–146 π.Χ.

Tziafalias, Bouchon, Helly (υπό έκδοση)

*Το κείμενο του ψηφίσματος δεν παρατίθεται, καθώς η επιγραφή βρίσκεται υπό έκδοση.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

II. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΠΟΛΕΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΓΟΝΝΟΙ

ΚΠ 2

Τιμητικό ψήφισμα για τους Φαλανναίους *Ἀπολλόδωρο* και *Διόδωρο Ἀπολλοδώρου*

ca. 180–160 π.Χ., πιθανόν ca. 160

Αρβανιτόπουλος 1912, 62–64· Αρβανιτόπουλος 1913α, 51–52 (*McDevitt* 451)· Helly, *Gonnoi* II 40*

Πρβλ. Αρβανιτόπουλος 1914, 182

[Ἀγαθῆι τύχηι· στρ]ατη[γ]οῦντος
[τῶν Περραιβ]ῶν Κλέωνος τοῦ Τιμο-
[θέου] Γ[οννέ]ως τὸ δεύτερον· ἱερέω[ς]
[τοῦ Ἀσκλη]πιοῦ Σ[τρ]ατονίκου τ[οῦ]
[Παρμενίωνος, μη]νὸς Ποησίου δευτέραι,
[ἐκκλησία]ς ἐννόμου, προστατεύ-
[οντος τῆς ἐκ]κλησίας [τ]ῶν ταγῶ[ν]
..[10-11]... ΤΟΥ ...νίκου, ἔδοξεν τῆι
[πόλει τῆι Γοννέ]ων· ἐπειδὴ Ἀπολ[λό]-
[δωρος καὶ] Διόδωρος οἱ Ἀπ̣ο̣[λλο]-
[δώρου Φαλα]ν̣ναῖοί εἰσιν καλοὶ κ[ἀγα]-
[θοι καὶ εὖν]οι διακείμενοι πρ[ὸς τὴν]
[πόλιν ἡμῶν] καὶ εὐχρηστή[σαν]-
[τες - - - - - - - - - - - - -]ΩΝ- - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - -]Τ̣Η̣Ν̣[- - - - - - - - - - - -]
[- -]
[- - - - - - - - -]ΗΜΩΝ[- - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - -]Μ[- -]
[- -]
[- -]ΛΕ
[-]Τ[- -]Γ
[- -]ΡΛΝ
[- -]ΟΝ[- - - -]
[- -]ΚΛΙ[- - - - - -]
[- -]Υ[- - - - - - - -]
[- -]ΟΥΜ[- - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - -]ΛΟΥΣ[- - -]ΜΗΤ[- - - - - - - - - -]
[- - - - - - -]ΟΙΟ...Σ..ΟΝ̣Τ[- - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[- - - - - - - -]ΟΝΙΑΛ ἂν τύχω[σι - - - - - - -]

[- - - - - - -]ΕΓ.ΟΝ.ωΙ Κριτολα[- - - - - - - - -]

[- - - - - - -]ΤΑ.ΛΙΔΥΟΧΘΕΡΣ[- - - - - - - - -]

[- - - - - - -]ΟΥΤΑΙ Ἀπόλλωνος [- - - - - - - -]

[- - - - - - - - - - - -]ΤΑΜΙ…ΝΟ.Λ[- - - - - - - - -]

ωΣΙ…..ΣΣΙΓ.ΑΜΟΣ[- - - - - - - - - - -]ΟΝΤΗΣ

[- - - - - - - - - - - - - - δι]ὸ δεδόχθα[ι] τῆι [πόλει]

[τῆι Γον]νέων [ἐπαινέ]σαι τε Ἀπολ[λόδωρον]

[καὶ] Διό[δω]ρον το[ὺς Ἀπολλοδώρου Φαλαν]-

[ναίους καὶ δεδόσθαι αὐτοῖς καὶ ἐγγό]-

νοις πολιτείαν, π[ροξενίαν, ἐπ]ινο-

μίαν, [ἔ]νκ[τ]ησ[ιν, ἀσφάλειαν κ]αὶ ἐν

[πολέμωι καὶ ἐν εἰρήν]ηι καθ’ ἃ κ[αὶ]

[τοῖς λοιποῖς π]ρο[ξένοις καὶ εὐερ]-

[γέταις τῆς] π[ό]λεως ὑπάρχ[ει· δι]-

αποστ[εῖλαι δ]ὲ καὶ ἐπ[ιστολὴν τοὺς ἐν]-

[ά]ρχους ταγοὺς καὶ [τὸ τοῦ ψηφίσματος ἀντί]-

γραφον πρὸς τοὺς [ἄνδρας τοὺς προειρη]-

μένους καὶ πρὸς τὴν [Φαλανναίων πόλιν]·

[ἀ]ναγραφῆι δὲ καὶ εἰς κίο[ν]α [τὸ ψήφισμα]

[κ]α[ὶ] τεθῆι ἐν τῶι ἱερῶ[ι τῆ]ς [Ἀθηνᾶς ἐν]

[ἀ]κροπόλει· τὸ δὲ γεν[όμενον ἀνάλωμα]

[δοῦ]ναι τοὺς [ταμίας ἀπὸ τῶν τῆς πόλεως]

[προσόδων. - - - - - - - vacat ? - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΠ 3

Τιμητικό ψήφισμα για τους Ρωμαίους *Γάιο Φλάβιο Ἀπολλώνιο* και *Γάιο Φλάβιο Βόκκωνα*

ca. 180–160 π.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1912, 64–66 (*McDevitt* 459)· Helly, *Gonnoi* II 42*

Ἀγαθῇ τύχῃ· στρατη-
γοῦντος Ὀρθαγόρου τοῦ
Φιλίππου Ἐρικινέως· ἐπει-
δὴ Γάιος Φλάυιος Γαίου Ἀ-
πολλώνιος καὶ Γάιος Φλάυ-
ιος Γαίου Βόκκων ὁ υἱὸς αὐ-
τοῦ Ῥωμαῖοί εἰσιν διακεί-
μενοι πρὸς τὴν πόλιν ἡ-
μῶν ἐπιδιδόντες αύ-
τοὺς ἀ[πρ]οφασίστως ἐν
πᾶσιν ἐ[πὶ] πάντα τὰ παρα-
καλούμ[εν]α ὑφ᾽ ἡμῶν· ἵ-
να οὖν κ[αὶ] ὁ δῆ[μο]ς ἡμῶν
[φαίνηται] πᾶσι ὅτι δύναται ἀ-
[ποδιδόναι] τὰς καταξίας χά-
[ριτας τοῖς] εὐεργετοῦσιν·
ἔδοξε τῇ πόλει ἐν ἐκκλη[σ]-
ίᾳ ἐννόμωι τοῦ Διθ[υ]ρα-
μβίου μηνὸς τῆι δεκάτηι
δεδόσθαι προξενίαν Γαί-
ωι Φλαυίωι καὶ Γαίωι Φλαυίωι
Βόκκωνι Ῥωμαίοις ἔνκτησι-
ν, ἐπιγαμίαν, ἀσφάλειαν
πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ τὰ
ἄλλα πάντα καθ᾽ ἃ καὶ τοῖς λοι-
ποῖς προξένοις ὑπάρχει·
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΠ 4

Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από τη Μονδαία

ca. 178 π.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1914, 179–182 (*McDevitt* 445)· Helly, *Gonnoi* II 69*
Πρβλ. Lucas 1997, 92–93 (42)

[- -]
[τὰ δεδομένα τίμια ἀναγρ]αφῶσι[ν εἰς]
[κίονα λιθίνην καὶ] τ̣εθῶσιν ἐ̣[ν τῷ]
[ἱερῷ τ]ῆς Ἀθηνᾶς τῆς ἐν ἀκροπόλ̣[ει],
δ̣ι̣δομένης τῆς δαπάνης ἀπὸ τῶ̣ν
τῆς πόλεως προσόδων· γράψαι δὲ
καὶ πρὸς τοὺς Μονδαιέων ταγοὺς
καὶ τὴν πόλιν δι' ἐπιστολῆς ἵνα ἀ-
κολούθως καὶ παρ' ἐκείνοις ἡ προξε-
νία ἀναγραφῇ εἰς κίονα λιθίνην [καὶ]
τεθῇ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Θέμιδος. ἐδόθη̣
ἡ προξενία καὶ πολιτεία στρατη-
γοῦντος Ἀπολλοδώρου Φαλανναίου
τὸ δεύτερον, ἱερέως δὲ τοῦ Ἀσκλη[πι]-
[οῦ] Γ̣λαύκου τοῦ Ξενοκρίτου, ταγευ-
[ό]ντων δὲ Παρμενίωνος τοῦ Μικύ-
[θου], Ξανθίου τοῦ Εὐδήμου, Δημοκρά̣-
[τ]ους τοῦ Δημάρχου, Ἀσκληπιάδου τοῦ
[Σ]ώτου, Αἰνησίου τοῦ Φιλινίου, ταμιεύ-
οντος δὲ Ἐπικράτους τοῦ Μικύθου,
προστατευόντων δὲ τῆς ἐννόμου ἐκ-
κλησίας κοινῇ τῶν ταγῶν πάντων,
μηνὸς Ξανδικοῦ δευτέραι.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΠ 5

Τιμητικό ψήφισμα για τον Ρωμαίο *Λεύκιο Ἀκούτιο*

ca. 175–150 π.Χ.· ca. 150 π.Χ. (Bouchon)

IG IX 2, 1292, 1293a, 1294a· Κοντογιάννης 2006, 93–99* (*BE* 2007, 361· *SEG* 56, 648)
Πρβλ. Bouchon 2007, 268–269

[Θεὸς τύχην ἀγαθήν· vac. στρατη]γοῦντος Φιλοξένου τοῦ Εὐάρχ[ο]υ Μονδα̣ιέως
[ἱερέως δὲ τοῦ Ἀσκληπιοῦ - - -]βίου τοῦ Αὐτοβούλου, ταγευόντων [Σ]ω̣πάτρου
[τοῦ Ἐπίνου?, - - - - - - τοῦ Θα?]υμίου, Ἀνδρομάχου τοῦ Ἑλλανοκ[ράτο]υ̣ς, μηνὸς
[- - - - - ἐκκλησίαι ἐν ᾗ καὶ τὰ ἀ]ρχαιρέσια συντελεῖται· Σωπάτ̣[ρου το]ῦ ταγοῦ εἴ-
5 [παντος· vac. ἐπειδὴ Λεύκιος Ἀκο]ύ̣τιος Λευκίου υἱὸς Ῥωμαῖος, [ἀνὴρ κα]λ̣ὸς καὶ ἀ-
[γαθός, παραγενόμενος εἰς τὴν π]ό̣λιν ἡμῶν ποιεῖται τὴν παρε[πιδημία]ν̣ εὐσχη-
[μόνως καὶ ἀξίως αὑτῶι, ἀξίως δ]ὲ̣ καὶ τῇ ἡμετέραι πόλει, το[ῖς τε ἐντυν]χ̣άνουσ̣ι
[τῶν πολιτῶν ἀεί τινος ἀγαθοῦ παραίτι]ος γίνεται καὶ συνπάρεστιν ἅπ[ασι παρακα]λ̣ούμενος,
[ἐπιδιδοὺς αὐτὸν ἀπροφασίστως, σ]πουδῆς καὶ φιλοτιμίας οὐδὲ̣[ν ἐνλείπ]ων, φανε-
10 [ρὰν ποιῶν τὴν προαίρεσιν ἣν ἔχ]ων πρὸς τὴν πόλιν ἡμῶν διατ̣[ελεῖ· vac. ἔ]δ̣οξεν [τ̣ῶ̣ι]
[δήμωι Ὀλοσσονίων ἐπαινέσαι τε Λ]ε̣ύκιον Ἀκούτιον καὶ τοὺς ἐκ[γόνους α]ὐ̣τοῦ π[άντας]
[ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας καὶ ὑ]πάρχειν αὐτῷ̣ καὶ ἐκγόνοις [προξενίαν τε καὶ πολιτείαν],
[ἔγκτησιν γῆς καὶ οἰκίας, ἀσφάλ]ε̣ιαν, ἀσυλίαν καὶ πολέμου κ̣α[ὶ εἰρήνης διὰ παντὸς]
[καὶ τὰ λοιπὰ τίμια καὶ φιλάνθρ]ω̣πα πάντα ὅσα καὶ τοῖς [ἄ]λ̣(λ)οις̣ [προξένοις καὶ εὐ]-
15 [εργέταις τῆς πόλεως ὑπάρχειν καὶ] αὐτῷ̣ καὶ ἐκγόνοις· καὶ τ̣[ο]ὺς ἐ[νάρχους ταγοὺς προ]-
[νοηθῆναι ἵνα ἀναγραφῇ τόδε τὸ ψήφισμα εἰς στήλην λιθί]νη̣ν [καὶ ἀνατεθῇ ἐν τῶι ἱερῶι τοῦ]
[Ἀσκληπιοῦ· ἀντίγραφον δὲ τοῦ ψηφίσ]μ̣ατο̣[ς δοθῆν]αι Λευκίωι Ἀκουτίωι ἵνα τὴν ἀναγρα-
[φὴν καὶ ἀνάθεσιν ποιήσηται ἐν ᾗ ἂν αἱ]ρῆται πόλει , ἵνα πᾶσι φανερὰ γένηται ἥ τε Λευκίου
[Ἀκουτίου ἐκτενὴς προαίρεσις καὶ καλο]καγαθία καὶ ἡ τοῦ δήμου εὐχαριστία. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΠ 6

Τιμητικό ψήφισμα για τον Ρωμαίο *Σέξτο Ὀρφιδιηνό*

ca. 190 π.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1917, 1–7 (*BE* 1921, 441· *McDevitt* 1130)· Moretti, *ISE* 95*

[Στρατ]η[γ]ο[ῦ]ν[το]ς Ο[ἰ]ν[ίο]υ [τ]ο[ῦ] Ϝενο[κ]ρά-
[τ]ους Γοννέως, ἱερέως δὲ τοῦ Ἀσκ[λ]ηπιοῦ
ἐν Χυρετίαις Ἀγασιδήμου τοῦ Φιλοξ[έ]-
[ν]ου, μηνὸς Ἀρτεμισίου τετράδι· προ[σ]τα-
τοῦντος δὲ τῶν ἀρχοστασίων Εὐδήμου
[τ]οῦ Ἀντιφάνου, συνταγευόντων Παυσανί-
ου τοῦ Ἀλεξάνδρου, Νικολάου τοῦ Φιλο-
[ξ]ένου· ἔδοξεν τῇ Χυρετιέων πόλει ἐν
[τ]οῖς ἀρχοστασίοις, ὁμογνωμονούντων
τῶν πολιτῶν, Σέξτῳ Ὀρφιδιηνῷ Μάρκου υἱ-
ῷ, Ῥωμαίῳ, δεδόσθαι αὐτῷ τε καὶ ἐγγόνοι[ς]
[π]ροξενίαν, ἐπινομίαν, ἔγκτησιν, ἀσφάλειαν
[π]ολέμου τε καὶ εἰρήνης καὶ τὰ λοιπὰ τίμια,
[ὅ]σα καὶ τοῖς λοιποῖς προξένοις εἰσίν, ἐ-
[π]εί, παρεπιδημήσας εἰς Χυρετίας, τήν τ[ε]
[π]αρεπιδημίαν ἐποιήσατο ὡς πρέπον ἐ[σ]-
[τ]ὶ ἀνδρὶ [κ]αλῷ κἀγαθῷ καὶ <τὴν> περὶ τὴν
[τ]ῶν ἐπισκήνων ὁρμὴν τὴν πᾶσαν σπο[υ]-
[δ]ὴν καὶ πρόνοιαν ἐποιήσατο περὶ τῆς Χυρε-
[τ]ιέων πόλεως τοῦ μὴ ἀδικηθῆναι· καὶ το[ῦ]-
[το] τὸ ψήφισμα ἀναγραφῆναι ἐν τῇ ἐν Χυ[ρε]-
[τί]αις ἀγορᾷ, ἐν τῷ ἐπιφανεστάτῳ τ[ό]-
[π]ῳ εἰς κίονα λιθίνην· καὶ τὴν γενομ[έ]-
[νη]ν εἰς τὴν ἀναγραφὴν δαπάνην
δο[ῦ]ναι *vacat* τοὺς ταμίας ἀπὸ τῶν [πο]-
[λ]ιτικῶν προσόδων· μάρτυρες Οἰνο-
[κ]λῆς Θεοπόμπου, Ἁρμόδιος Μενε[τ]-
[τ]ίου, Ἀντίσκων Μελ[α]νθίου, Χυρετι-
εῖς. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΠ 7

Επιστολή (α) και τιμητικό ψήφισμα (β) για τον Ολοσσόνιο *Ἔπῖνο Σωπάτρου*

ca. 190 π.Χ.

Αρβανιτόπουλος 1917, 10–14 (*BE* 1921, 441· *McDevitt* 1131)

Πρβλ. Κοντογιάννης 2009, 82–83

(α) [Χυρετιέων] ο[ἱ τ]αγο[ὶ κ]α[ὶ ἡ π]όλις, Ὀλοσσο[νί]-
[ων τοῖς ταγ]οῖς κα[ὶ] τῇ̣ πόλει χα[ίρ]ειν· ἀπεστ[άλ]-
[καμε]ν π[ρ]ὸς ὑμᾶς πρεσ[β]ευ[τά]ς, Ἀντίσκ[ω]ν[α]
[Μελ]ανθίου, [Ἀ]λέξανδ[ρ]ο[ν Μ]ονί[μ]ου, Ἀσκληπ[ι]ά[δ]η[ν]
5 [Λεω]νί[δ]ου, το[ὺ]ς ἀποδώσοντ[α]ς ὑ[μῖ]ν, ἃς [τὸ ψ]ήφισ[μα ἔ]-
[χει τ]ιμ[ὰ]ς Ἐπίνῳ Σ[ω]π[άτ]ρου, [τ]ῷ̣ ὑμετέ[ρωι π]ο[λ]ίτη[ι],
α[ὐτ]ῷ̣ τ[ε κ]αὶ ἐκγ[όν]οις, καὶ πα[ρ]ακαλέσοντας πε[ρὶ ὧν]
[ἔ]χουσι [τ]ὰς ἐντο[λ]άς· ὑ[μ]εῖς ο[ὖν κ]αλῶς ποή[σε]τ[ε τούς]
τε [πρ]ε[σβε]υτὰς ἀποδε[ξ]άμενοι φ[ιλοφρό]νως [κ]α[ὶ]
10 [κα]τ[ακ]ο[λ]ουθήσαντες τοῖς π[α]ρακα[λ]ουμέ[ν]ο[ι]ς ὑφ᾽ α[ὑ]-
(β) [τ]ῶ̣[ν]. Ἔρρωσθ[ε]. [Στρ]α[τ]ηγοῦ[ντ]ος Θαυμ[ί]ου [τ]ο[ῦ Κ]ύ[φο]υ [Ὀλ]οσ[σονί]-
ο[υ, ἱερ]έ[ως δὲ τ]οῦ Ἀσκλ[η]πιο[ῦ ἐγ] Χ[υ]ρε[τίαις Ἀ]λεξάνδρο[υ] το[ῦ]
[Μ]ο[νί]μου· [τ]αγευόντων Φι[λί]π[που] τοῦ [Βουλ]ίω[ν]ο[ς, Ἀ]ρ[χ]ίπ-
[π]ο[υ τ]οῦ [Δι]οδ[ώ]ρου, Πολυ[ξέν]ο[υ τοῦ Λυσ]ιμ[άχ]ου· [μη]νὸ[ς]
15 [Ἀρτε]μ[ι]σίο[υ] τετράδι· ἐκλ̣[η]σ[ίας] ο[ὔ]σ[ης] ἐ[ν]νόμου, ἐν [ᾗι]
[καὶ τὰ ἀρ]χοσ[τάσ]ια σ[υντ]ε[λεῖ]τ[α]ι· [πρ]ο[στα]τοῦντο[ς] τῆς ἐ[κλη]-
[σίας] Φι[λίπ]πο[υ το]ῦ [Β]ο[υ]λί[ων]ο[ς· συ]μπαρόντ[ων κ]αὶ [τ]ῶν ἐ[ξε]-
[τ]α[σ]τῶν Κλέων[ο]ς τοῦ Λυσι[μάχ]ου, [Ἀ]ρ[μοδί]ου τοῦ Λεω-
[νί]δ[ο]υ· μνε[ί]αν ποησαμέ[ν]ου [Ἀντίσκ]ωνο[ς τ]ο[ῦ] Μελανθίο[υ],
20 ὁμο[γ]νωμο[ν]ο[ύ]ν[των] ἁ[π]άντω[ν τῶ]ν πολι[τῶν] κ[α]ὶ μηθενὸς
ἀν[τείπ]αντος· ἐ[π]ε[ιδ]ὴ Ἐ[πῖνος Σ]ωπά[τρ]ο[υ] Ὀ[λοσ]σ[όν]ιο[ς],
ἀνὴ[ρ κ]αλὸς [κἀγα]θό[ς], ἀ[πὸ τῆς π]ρ[ώ]τ[ης ἡλικία]ς [ε]ὔ-
[ν]ου[ς ὑ]π[ά]ρ[χ]ων δι[α]τε[λεῖ τῇ̣ π]ό[λ]ε[ι ἡμῶν, ἀ]εί τ[ιν]ος
ἀ[γ]αθοῦ π[α]ραίτιος γιν[όμενος] ἐ[ν πα]ντὶ κα[ιρ]ῶι
25 [κα]ὶ [το]ὺς ἐντυγ[χ]ά[νο]ν[τα]ς τῶ[ν πολιτῶ]ν [ἡμ]ῶν [κοι]-
[ν]ῇ̣ κ[αὶ κ]αθ᾽ ἰδίαν ἀπο[δ]έ[χ]εταί [τ᾽ ε]ὖ [καὶ ξενί]ζει μεγα-
λομερῶς, σπουδῆς [κ]α[ὶ φι]λο[τ]ι[μίας οὐθὲν] ἐνλεί-
πων, εἰσ[φερ]όμε[ν]ος τ[ὴ]ν π[ᾶ]σ[αν οὐσί]α[ν πρὸ]ς [τ]ὸ μ[η]-
[δ]ὲ τῶν ἐντυγχ[α]νομ[έν]ων [ἀ]πα[ρνηθ]ή[σε]σθα[ι, ε[ἰ μὴ]
30 κα[ὶ] ἐν τα[ῖ]ς κοιναῖς ἀ[ρχ]αῖς, ἃς [ἐσ]τιν [ἀ]ν[ειλ]ηφώς, μη[θέ]-
να σ[πο]υδὴν τυγχ[άν]ει ὑ[πὲρ τ]ῆ[ς] πόλε[ως] ἡμῶν πε[πο]-
ημέ[ν]ος· ἵνα δὲ κα[ὶ ἡ πόλι]ς [ἡ Χ]υ[ρετιέων] φ[αίνη]ται το[ῖς]
αὐ[τῆ]ς εὐεργέται[ς τ]ὰ[ς καταξίας χάρι]τ[ας ἀπ]ονέ[μ]ουσ[α],

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ἔδοξ[ε] τῆ πό[λ]ε[ι] τῆ Χ[υρετιέων ἐπα]ι[νέσαι τ]ε Ἐπῖνο[ν]
ἐ[πὶ τῆι κ]αλοκἀγαθί[αι κ]αὶ ε[ὐνοίαι, ἣ]ν ἔ[χω]ν [δ]ι[α]τελεῖ
π[ρὸς τὴν π]όλιν ἡ[μῶν, κα]ὶ [δ]ε[δόσθαι] α[ὐ]τ[ῶι τ]ε καὶ ἐκγ[ό]-
νοις [π]ροξε[ν]ίαν, πολιτεί[αν], ἔ[γκτη]σ[ιν, ἀ]σφ[άλ]εια[ν],
[ἀ]συλί[α]ν καὶ πο[λ]έ[μου] κ[αὶ εἰρήνη]ς [καὶ τἄλ]λ[α] τί[μ]ι[α]
[καὶ] φι[λ]άνθ[ρ]ωπα, [ὅ]σα κ[αὶ τοῖς ἄλλοι]ς [πρ]οξ[έν]οις κ[α]ὶ [εὐ]-
[εργ]έταις τῆς Χυ[ρετιέων πόλε]ως [ὑπ]άρχει. vac. π[ρονοη]-
[θῆνα]ι δὲ καὶ τοὺς ἐν[άρχους] τ[α]γ[οὺς κα]ὶ [τ]α[μίας ἀναγ]-
[ράψαι τόδε τὸ ψήφισ]μα ἐ[ν τῆι ἀγορᾶι] τῆ[ι ἐν Χυρετίαις - - - -]
[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΠ 8

Τιμητικό ψήφισμα της Ολοσσόνος για δικαστές από τη Δημητριάδα

ca. 130 π.Χ. (Stählin)· ca. 150 π.Χ. (Kramolisch)

Αρβανιτόπουλος 1929, 119–124 (*McDevitt* 705)

Πρβλ. Stählin 1929, 218· Kramolisch 1979, 205–206 (*SEG* 29, 544)

[Ἀγαθῆι τύχηι. στρατηγοῦντος τῶν Περραιβῶν Φιλο]-
[ξένου τοῦ Εὐάρ]χου, τοῦ πρεσβυτέρου, Φαλαννι[αίου],
[ἱερέως δὲ τοῦ] Ἀσκληπιοῦ ἐν Ὀλοσσόνι Καλλ̣[ιβίου τοῦ]
[Αὐτοβούλου· μην]ὸς Γορπιαίου ὀγδόηι ἀπιόντος· [Σώπα]-
[τρος Ἐπίνου, Σιλ]ανίων Ξενοκράτου, Παυσαν[ίας .[5-6]..]
[- - - - - - εἶπαν· ἐ]πεί, ἀποστειλάντων ἡμῶν [πρὸς τὴν πό]-
[λιν τὴν Δημητριέων] πρεσβευτὰς καὶ δικασταγωγο[ὺς .[5-6]..]
[δεῖνος καὶ Φιλέ]ταιρον Πολυκλέους, Δημητριε[ῖς, φίλ]οι ὄν-
[τες, καὶ προθύμως τῆι πό]λει τῆι Ὀλοσσονίων κατακολουθήσαν-
[τες τοῖς παρακαλουμ]ένοις, ἔπεμψαν δικαστὰς Φιλόμηλον Δι-
[ογνήτου, Νικασίβουλον Ἀ]ρνίου, Φιλόστρατον Ἰστιαίου καὶ γραμ[μ]-
[ατέα Ξενοκράτην Ξεν]οκρίτου, ἄνδρας καλοὺς καὶ ἀγαθούς, οἵτι̣-
[νες, παραγενόμενοι εἰ]ς Ὀλοσσόνα, τήν τε ἀναστροφὴν <ἐ>ποι-
[ήσαντο ἀξίως αὐτῶν] τε καὶ τῶν πεμψάντων, καὶ τὰς δίκα[ς]
[καὶ εὐθύνας ἔκριναν, πάσα]ς δὲ διεξηγάγοσαν ἀπὸ παντὸς τοῦ
[δικαίου· ἵνα οὖν καὶ ἡ πό]λις τῶν Ὀλοσσονίων εὐχάριστος φαίνη-
[ται, ἔδοξεν ἐν τῆι ἐκκλ]ησίαι ἐπαινέσαι μὲν τὴν πόλιν Δημη-
[τριέων ἐπὶ τῆι προαιρέ]σει, ἣ ἔχει πρὸς τοὺς Ὀλοσσονίους, ἐ-
[παινέσαι δὲ καὶ τοὺς δ]ι̣καστὰς Φιλόμηλον, Νικασίβουλον,
[Φιλόστρατον καὶ τὸν γρα]μματέα Ξενοκράτην ἐπὶ τῶι ἀνεσ-
[τράφθαι ἐν ἡμῖν ἀξί]ως μὲν αὐτῶν, ἀξίως δὲ τῶν ἀπο-
[στειλάντων· καὶ στεφ]α̣νῶσαι αὐτοὺς θαλλοῦ στεφάνωι·
[καὶ ξένια δοῦναι αὐτοῖς τ]ὰ μέγιστα ἐκ τῶν νόμων· καλέσαι δὲ
[αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τὴν κοινὴ]ν ἑστίαν· δεδόσθαι δὲ αὐτοῖς καὶ πά-
[ντα τὰ τίμια· προξενί]αν καὶ πολιτείαν, ἔνκτησιν, ἀσφάλει-
[αν χρόνον τὸν ἅπαντ]α καὶ αὐτοῖς καὶ ἐκγόνοις καὶ πολέ-
[μου καὶ εἰρήνης, καθ' ἃ καὶ τοῖ]ς ἄλλοις προξένοις καὶ εὐεργέταις.
[ἐπιμελὲς δ' ἔστω τοῖς ἐνάρχο]ι̣ς ταγοῖς, ἵνα ἀναγραφῆι τόδε τὸ ψή-
[φισμα εἰς κίονα λιθίνη]ν καὶ οἱ στέφανοι κολαφθῶσιν· καὶ ἐπι-
[γράψαι· « ἡ πόλις ἡ Ὀλοσσον]ίων Φιλόμηλο̣ν Διογνήτου, Νι̣καᵹ[ίβο]υ̣-
[λον Ἀρνίου, Φιλό]στ[ρατον Ἰσ]τ[ιαίου ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[τῆς εἰς αὐτήν » -]

Ap. Cr.

στίχ. 1–2: [- -]|[- - - - - χ]ου τοῦ πρεσβυτέρου Φαλανν[αίου]|[ἱερεύοντος δὲ τοῦ] Ἀσκληπίου ἐν Ὀλοσσόνι Καλ[- - - -]

στίχ. 4: Μηχ]ανίων; (αντί Σιλ]ανίων)

στίχ. 7: [- - - - - -]π̣ατ̣ρον (αντί [δεῖνος καὶ Φιλέ]ταιρον)

στίχ. 24–25: ἀσφάλει|[αν καὶ τὰ ἄλλα τί]μ̣ια καὶ αὐτοῖς

(Kramolisch)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΙΙΙ. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

ΔΟΛΙΧΗ

ΚΠ 9

Πρόσταγμα (α) και επιστολές (β–γ) του Αιμιλίου Παύλου προς την πόλη των Γόννων

167 π.Χ.

Δεριζιώτης, Κουγιουμτζόγλου 2012, 665–666· Bouchon 2014, 483–513 (*BE* 2015, 423· *SEG* 64, 492)· Μπάτζιου, Πίκουλας 2014–2019, 281–302*

Πρβλ. Thornton 2016, 217–252 (*BE* 2017, 297)

(α) [- - - - - - - - - - - - - - τοῦ Ἀ?]σάνδρο̣υ̣ [- - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - -] πλέθρα εἴκοσι· Ἀντιφίλου τ̣οῦ [-ca.6 -]-
[.]ο̣υς ἐλαιώδους πλέθρα τριάκοντα, ἀμπέλων πλέθρ[α ἑ]-
πτά· Δικαιοκράτους τοῦ Ἀσάνδρου ἐλαιώδους πλέθ[ρα]
5 ἑξήκοντα, ἀμπέλων εἴκοσι καὶ τὸ ἐποίκιον καὶ τὰς οἰκία[ς]
τὰς ἐν πόλει· Φιλαιτώλου τοῦ Ὀνησάνδρου ἐλαιώδους *ν*
καὶ ἀμπέλων πλέθρα τριάκοντα. vacat
(β) Λεύκιος Αἰμύλιος Λευκίου στρατηγὸς ὕπατος Ῥωμαίων *νν*
Γοννέων τοῖς ταγοῖς χαίρειν· Δημόφιλος Δολιχαῖος ἐνέτυ̣[χέ]
10 μοι φάμενος περὶ τῶν συνκεχωρημένων ἐγγήων αὐτῶι τ[ινὰς]
ἀντιλέγειν ὡς μὴ γεγονότος τούτου μετὰ τῆς ἡμετέρα[ς]
γνώμης καὶ τῆς τῶν δέκα καὶ διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην μ[ὴ *ν*]
ἐπιβαίνειν ἐπ᾽ αὐτά· ἔδει μὲν οὖν ὑμᾶς καὶ ἐπιτετιμηκ[έναι]
τοὺς κωλύοντας τὸν ἄνθρωπον κανο̣νίζειν τὰ δεδομέ̣ν̣α̣ [*ν*]·
15 ἔτι καὶ νῦν προνοήθητε περὶ τοῦ μέρους τούτου, ἵνα παρα[λάβῃ]
τὰ ἐν τῶι πρότερον ἀπεσταλμένωι προστάγματι δε[δομέ]-
να· ἐὰν δὲ ὁμοίως τινὲς ἀποβιάζωνται, ἐκπέμπετε [ca.3]
πρὸς ἡμᾶς ὅπως ἐπιγνόντες τί λέγουσιν διαλάβω[μεν]
τί ποιητέον ἐστίν. vacat
(γ) 20 Λεύκιος Αἰμύλιος Λευκίου στρατηγὸς ὕπα̣τ̣ος Ῥ̣ωμαίων Γο̣[ννέ]-
ων το<ῖ>ς ἄρχουσι· περὶ τοῦ Δημοφίλου τ̣ο̣ῦ̣ [ca.3–4] Λ̣έ̣μου· δὶς ἤλ̣[θε]
πρὸς ὑμᾶς, ὅπως παραλάβῃ τὰ δεδ[ομέ]να αὐτῶι̣ χωρία κ[αὶ τὴν]
οἰκίαν· φαίνεσθε τελέως ὄντες ἀγ̣νώμονες μὴ πεφρο[ντι]-
κέναι διὰ τὸ ἐνπο̣δοστατ̣ῆ̣ν ἐν τούτω[ι Φ]ιλινίαν τε κ̣[αὶ]
25 Αἰσχύλον· ἔδει μὲν οὖν καὶ μείζονι ἐπιμ̣[ονῆ]ι περιπεπ[οηκέ]-
[ν]αι πάντας ὑμᾶς, οὐ στοχαζομένους τοῦ καλῶς ἔχ[ca.3–4]-
[καὶ? ἄ]λ̣λ̣ο̣ις μοχθηροῖ̣[ς] συνεπακολουθοῦντας, πλὴν γεγρ[αφέ]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[ναι? τῶ]ι τε στρα[τηγ]ῶι τῶν Περραιβῶν καὶ τοῖς συνέδ̣[ροις]
[ὅπως Δημόφιλος ca.3–4 Λ̣έ̣μ̣ο̣υ πα]ρ̣αλάβῃ τὰ δεδομένα χ[ωρία.]
30 [- -]Α̣[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΠ 10

Διαιτησία μεταξύ Ερεικινίου και Φαϋττού (;)

Αρχές 2ου αι. π.Χ.

IG IX 2, 487· Αρβανιτόπουλος 1912, 65· Κουγέας 1945–1947, 104· Lucas 1995, 117–120* (*SEG* 45, 643)

Πρβλ. Raeder 1912, 92–93 (49)· Tod 1913, 28 (42)· Ager 1996, 522 (34)

col. a

[- -]
[- -]
[- -]
[- -]
[- -]ΤΑΛΙ-
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]ΙΚΑ[. . . .]ΑΝ
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -] καὶ εἰς π-
[- -]ς καὶ ἐπὶ
[- -]ρων ἐπιδει-
[- - - - - - - - - - - - - - - -]Α[. . . .]ΟΗΝ Σ[. .]
[- -]ΑΓΟΜΕ[- - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - Ἐρεικι]νέων τὰν
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -] Ἄσανδρος
[- ὑ]πὲρ τῶν ἐπι-
[- -] ὑπὸ Ἐρεικι-
[νέων - - - - - - - - - - - - - - - - -]λος ἀπὸ τᾶς
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - τὰ]ν γεγενημέ-
[ναν - - - - - - - - - - - - - - - -] Μεγαλοκλεῖ
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]ν Ἐρεικινέων
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -] Ἐρεικινέων
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - γ]ειτονεύειν τὸ
[- - - - - - - - - - - - - - - - - - ε]ιμεν Ἀντίννω
[καὶ(?) - - - - - - - - - - - - -ἵ]ππου κληρονό-
[μ- - - - - - - - - - - - - - - - -] τὰṿ καλειμέν[α]ν

col. b

[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]ΣΚ[- - - - - - - - -]
[- - - - - - -]Α[- -]
ΝΑΝ[- - - - - - -]Α[- - - - - - - - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[……] τούτων [..]ΤΗ[- - - - γε]-
γενει[μ]έ[ν.]ν[….]ΝΙ[..]Ο[- - - -]
ἔφαινε τὸ διοίκη[μ]α [- - - - - - - -]
νόμον τὸν Ἐρεικινέων [- - - - - - - - -]
[ν]όμω ΜΕ[.]ΙΤΑ.Ι.Ι.ΟΣ νόμο[ς ἐπέ]-
τασσε τοὺς θέλοντας εξ[- - - - - - ἄν]-
δ[ρ]α[ς] διδόμεν τοῖς εἰσαγο[? - - - τῶ ἐ]-
ξενένκαντι κατὰ τὸν κο[- - - - - - - - - - - -]
μεταχρηματίσζειν τ[- - - - - - - - - - - - - - - -]
ὑπὲρ [κτημά(?)]των ὠνᾶς [- - - - - - - - - - - -]
Περραιβῶν νόμος ὁ [προγεγραμμένος(?)]
ὃς ἐπέτασσεν· ἐὰν [δέ τις - - - - - - - - - - - -]
ἀγοράζῃ οἰκ[ί]ας ἢ ἀ[γροὺς(?) — λαμ]-
βάνειν τὰς ὠνὰς [- - - - - - - - - - - - - - - - - -]-
ος νόμον ΕΝΑΚΗΤ[- - - - - - - - - - - - - - Εὐ(?)]-
βίοτος ἔφαινε τὸ Α[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
προγεγραμμένο[ν - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
τὰν ὠνὰν καθ’ ἃν [- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
Ἀριστόκλεια ἔφ[αινε(?) - - - - - - - - - - - - -]
ἃ καὶ ὑπ’ αὐτῶν [- - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
το[….]δ[- -]

Ο Lucas αμφισβητεί ότι η επιγραφή ανήκει στη Φαϋττό, ενώ παράλληλα υποστηρίζει ότι δεν είναι σίγουρο ότι πρόκειται για διαιτησία μεταξύ Ερεικινίου και Φαϋττού, καθώς η Φαϋττός δεν αναφέρεται πουθενά στην επιγραφή. Επιπλέον, η φράση *Περραιβῶν νόμος* δείχνει πως μάλλον πρόκειται για διαμάχη δύο περραιβικών πόλεων ή πιθανότερα μεταξύ ιδιωτών ή ιδιωτών και μιας πόλεως του Κοινού ή του ίδιου του Κοινού.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΠ 11

Ψήφισμα της Δημητριάδας για την αναγραφή τιμών υπέρ Δημητριέων δικαστών σε δημόσιο τόπο (α) και επιστολή περραιβικής πόλης προς τη Δημητριάδα (β)

ca. 130 π.Χ. (Stählin) [ante 146 π.Χ.]

IG IX 2, 1106· Wilhelm 1909b, 53–56*· Αρβανιτόπουλος 1910, 334–339· Stählin 1929, 212–214

Πρβλ. Raeder 1912, 107–108 (64)· Gauthier 1972, 340–343· Ager 1996, 515 (7)

(α) [- -]· ἐπεὶ Ζωΐλος Ἐπιτέλου, [Ἀρτεμί]-
[δωρος - - - - ους, ὁ δεῖνα Ἀν]δρομένου, Ἀντιγένης Φιλοδ[.]μου οἱ
[ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ δήμου] δικασταὶ ἐπὶ τὰς κατὰ τὸ σύμ[βολον]
[δίκας - - - - - - - - - - - - - - καὶ Πε]ρραιβοῖς εἰλήφεισαν τιμὰς παρὰ
5 [- - - - - - - - - - αἳ παρὰ τοῦτοις] εἰσιν ἀναγεγραμμέναι ἐν τοῖς
[δημοσίοις τόποις καὶ ἐν] τῶι νομοφυλακίωι· δεδόχθαι τῆι [βου]-
[λῆι καὶ τῶι δήμωι, ἐπεὶ καὶ τῶν ἄ]λλων τῶν δικασάντων αἱ τιμαὶ [ἀνα]-
[γεγραμμέναι εἰσὶν ἐν τοῖς δημ]οσίοις τόποις, καὶ τούτων ἀνα[γρά]-
[ψαι τὰς δεδομένας τιμὰς εἰς στή]λην, καὶ τὸ ψήφι[σμα τὸ πρ]οϋπάρχον
10 [παρὰ τὰς τῶν ἄλλων ? ἐν τῆι ἱερ]ᾶι ἀγορᾶι τιμὰς ἐι[ς τὸ] γενέσθαι
[φανερὰν τὴν δικαιοσύνην ? αὐτ]ων· καὶ τὸ ἐσό[μενον ἀνάλ]ωμα
[εἰς ταῦτα δοῦναι τοὺς ταμία]ς. Ἔδοξεν. Ἔδοξε[ν καὶ τῆι ἐ]κκλησίαι.
(β) [- - (*ὄνομα πόλης*)- - οἱ - -(*ονόματα αρχόντων*)- -]ας, Δάμων [- - - - - - - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - Δημ]ητριέων τοῖς [στρατηγοῖς καὶ] νο[μο]-
15 [φύλαξι και τῶι δήμωι χαίρειν. Τ]ῶν τιμ[ῶν τῶν δεδομένω]ν [π]α-
[ρὰ - - - - - - - Ζωΐλωι Ἐπιτέλεο]ς Ἀρτεμιδώρωι [- - - - - - -]έος [τῶι]
[δεῖνι Ἀνδρομένου Ἀντιγένη Φιλοδ.μου τοῖς ἀ]ποστ[αλεῖσι] ὑ[φ' ὑ]μ[ῶν δι]-
[κασταῖς ἐπὶ τὰς δίκας τὰς γενομένας κατὰ]τὸ συμβ[ο]λόν [τῆι ἡ]-
[μετέρα πόλει καὶ Περραιβοῖς ἀπεστάλκαμεν ὑμῖν] τὸ ἀντίγρα[φον ὅπως ειδῆτε]
20 [- -]ΙΛ ΦΟΝ[- -]

Ap. Cr.

στίχ. 2: Φιλοδ[ημίδου]

στίχ. 3: [ἀποσταλέντες ὑπὸ τῆς πόλεως ἡμῶν]

στίχ. 4–5: [δίκας τὰς κειμένας Θεσσαλοῖς καὶ Πε]ρραιβοῖς εἰλήφεισαν τιμὰς παρὰ [τῶν] | [παρακαλεσάντων, αἳ καὶ παρ' ἡμῖν]

στίχ. 5–6: ἐν τοῖς [κοι] | [νοῖς γράμμασι τῆς πόλεως τοῖς ἐν] τῶι νομοφυλακίωι

στίχ. 19: Θεσσαλοῖς (Stählin)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Δ. ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΑΙΝΙΑΝΩΝ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

Ι. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΥΠΑΤΗ

ΚΑ 1

Τιμητικά ψηφίσματα για άγνωστα πρόσωπα

post 167 π.Χ.

SGDI 1430· *IG* IX 2, 4a–b*

Πρβλ. *ΣΘΕ* I 5 σ. 50 σημ. 24

(α) [Ἔδοξε τοῖς Αἰνιάνοις δεδόσθαι προξενίαν - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[παρὰ τοῦ κ]οινο[ῦ τῶν Αἰν]ιάνων [- -]
[κα]τὰ τὸν νόμο[ν]. [Ἔγγυ]οι τᾶς προξ[ενίας - - - - - - - - - - - - - -]-
λος Ἀ[γε]λόχο[υ] καὶ Βουλαῖος Μαχ[οβούλου. Ἄρχοντες - - - - -]-
5 βουλος Ἀριστομένεος, Νικόμαχ[ος -]
Εὐβίοτος Δικαίου, Εὐβίοτος Ἀρχ[- -]

(β) Θεὸς τύχα[ν ἀγαθάν].
Ἔδοξε τοῖς Αἰνιάνοις δεδόσθαι [προξενίαν - - - - - - - - - - - πα]-
[ρ]ὰ τοῦ κοινοῦ τῶν Αἰνιάνων Λυ[- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -]
κατὰ τὸν νόμον. Ἔγγυοι τᾶς προξ[ενίας - - - - - - - - - - - - λος]
11 Ἀγελόχου καὶ Βουλαῖος Μαχοβο[ύλου. Ἄρχοντες - - - - - βου]-
λος Ἀριστομένεος, Νικόμαχος [- -]
Εὐβίοτος Δικαίου, Εὐβίοτος Ἀρχ[- -].

Ap. Cr.

στίχ. 4, 11: Στη θέση του ἄρχοντες πρέπει να συμπληρωθούν τα ονόματα των εγγυητών (*ΣΘΕ I* 5 σ. 50 σημ. 24).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΑ 2

Τιμητικό ψήφισμα για δικαστές από άγνωστη πόλη

ca. 167–150 π.Χ.

Jamot, Deschamps 1891, 331–334· *IG* IX 2, 8· *ΣΘΕ* I 7*

Πρβλ. Robert 1925, 221–227· Κοντογιάννης 1994, 242–243 (*BE* 1995, 310· *SEG* 44, 459)

[Αἰνιαρχεόντω?]ν Ν[- -]
[- - - - - - τὸ δε?]ύτε[ρ]ον̣,[- -]
[- - - - - - - - - - -]νου, Νικᾳ̣[- - - - - - - - - - - - - - - - - - · ἐπεὶ - - - - -]
[- - - - - - - Με]λανθίου, Ἰσκό[μαχος? - - - - -, - - - - - - - - - - - - -]
[οἱ ἀποσταλ]έντες ὑπὸ τᾶς π̣[όλιος τῶν - - - - - - - - - - - - δικα]-
[ταὶ ἐπὶ τ]ὰ̣ς δίκας τὰς κατὰ [τ̣ὸ̣ σύμβολον τὸ ποτὶ - - - - - - - τάν]
[τε ἀναστρ]οφὰν ἐν τᾶ[ι] ἐπιδαμίαι [ἐποιήσαντο ὅν τρόπον ἁρμό]-
[ζει ἄνδρ]οις καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς, δ̣[ιακούσαντες δὲ τῶν ἐχόντων]
[τὰ πράγαμ]ατα τοὺς μὲν πλείστους συνέ̣[λυσαν σπουδᾶς καὶ φιλοτι]-
[μία]ς οὐθὲν ἐλλ(ε)ίποντες, τὰς δὲ καὶ [λοιπάς δίκας τάς]
[ἐνα]χθείσας ἐν αὐτοὺς διέκριναν ἀ̣[πὸ παντὸς τοῦ βελτίστου καὶ]
[δι]καιοτάτου ἀξίως αὐτοσαυτῶν τε̣ [καὶ τῶν ἐξαποστει]-
[λά]ντων καὶ ἁμῶν καὶ τᾶς ἐγχειρισ[θείσας αὐτοῖς πίστιος·]
[ἔ]δ̣οξε τοῖς Αἰνιάνοις δεδόσθαι α̣[ὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἐγ]-
[γ]όνοις αὐτῶν προξενίαν τε καὶ πο[λιτείαν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ]
[τ]ῶ̣ν Αἰνιάνων καὶ γᾶς ἔγκτησιν καὶ [οἰκίας ἐν τᾶι Αἰνίδι]
[κ]αὶ ὑπάρχειν αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἐγγό̣[νοις αὐτῶν ἀσφά]-
λειαν καὶ πολέμου καὶ εἰράνας τὰ [ἀπ᾽ Αἰνιάνων διὰ]
παντὸς καὶ τὰ λοιπὰ τίμια, ὅσα καὶ [τοῖς ἄλλοις προ]-
ξένοις καὶ εὐεργέταις τοῦ κοινοῦ [τῶν Αἰνιάνων]
δίδοται. Ἔγγυοι τᾶς προξενίας κα[τὰ τὸν νόμον - -]-
νίων Πολεμάρχου, Ἁγίας Τολμαίο̣[υ, - - - - - - - - - - -]-
α Φαινέ̣ας Νικέα, Δαμόφαντος Φι[- - - - - - - - - - - - -].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΑ 3

Τιμητικά ψηφίσματα για: (α) ξένους δικαστές από άγνωστη πόλη (β) τον Ατράγιο *Ἀλέξανδρο Θεοδώρου* (γ) άγνωστο πρόσωπο από τη Βέροια (δ) Μελιταιείς

ca. 175–150 π.Χ.

Χατζόπουλος, Γουναροπούλου 1992, 529· *ΣΘΕ* I 6*

latus a

(α) Αἰνιαρχεόντων Δαμοτίμου, Θρασυβούλο̣[υ, Δικαιάρχου, Λύκου, - - - - - - - - - -·]
ἐ̣πεὶ Δαμαίνετος Καλλικράτεος, Νικόστρατο[ς̣ - - - - - - - - - -, - - - - - - - - - - - - -]-
σία οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τᾶς πόλιος τ̣[ῶν - - - - - δικασταὶ ἐπὶ τὰς δίκας τὰς κα]-
τὰ τὸ σύμβολον τὸ ποτὶ Ἀμφιλόχους τά̣ν τε ἀ[ναστροφὰν ἐν τᾶι ἐπιδαμίαι ἐποιή]-
σαντο ὅν τρόπον ἁρμόζει ἄνδροις καλοῖς καὶ ἀ[γαθοῖς, καὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πράγματα]
[τ]ο̣ὺς μὲν πλείστους συνέλυσαν σπουδ̣[ᾶς καὶ φιλοτιμίας οὐθὲν ἐνλείποντες],
[τ]οῖς δὲ διέκριναν τὰς ἐναχθείσας ἐν αὐτ̣[οὺς δίκας ἀπὸ παντὸς τοῦ βελτίστου]
καὶ δικαιοτάτου ἀξίως αὐτοσαυτῶν τε καὶ τᾶς ἐ̣[νχειρισθείσας αὐτοῖς πίστιος· ἔδοξε]
τοῖς Αἰνιάνοις δεδόσθαι αὐτοῖς προξενίαν τε καὶ πολ[ιτείαν καὶ γᾶς ἔγκτησιν καὶ οἰ]-
[κ]ίας ἐν τᾶι Αἰνίδι καὶ ὑπάρχειν αὐτοῖς ἀσφάλειαν καὶ π[ολέμου καὶ εἰράνας τὰ ἀπ' Αἰνιάνων]
διὰ παντὸς καὶ τὰ λοιπὰ τίμια, ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις [καὶ εὐεργέταις τοῦ κοινοῦ τῶν Αἰνιά]-
νων δίδοται. Ἔγγυοι τᾶς προξενίας κατὰ τὸν νόμον Κλε[-].

(β) Ἐπεὶ Ἀλέξανδρος Θεοδώρου Ἀτράγιος εὔνους καὶ εὔχρησ̣[τος διατελεῖ γενόμενος τοῖς Αἰνιά]-
νοις καὶ κοινᾶι καὶ καθ' ἰδίαν ἐμ πᾶν τὸ παρακαλείμενον ἐ[πιδιδοὺς αὐτοσαυτὸν προθύμως, σπου]-
δᾶς καὶ φιλοτιμίας οὐθὲν ἐνλείπων· ἔδοξε τοῖς Αἰνιάνοι[ς δεδόσθαι αὐτῶι τε καὶ τοῖς ἐκγόνοις αὐ]-
[τ]ο̣ῦ προξενίαν τε καὶ πολιτείαν καὶ γᾶς ἔγκτησιν καὶ οἰκίας [ἐν τᾶι Αἰνίδι καὶ ὑπάρχειν αὐτῶι καὶ τοῖς]
[ἐκ]γόνοις αὐτοῦ ἀσφάλειαν καὶ πολέμου καὶ εἰράνας̣ [τὰ ἀπ' Αἰνιάνων διὰ παντὸς καὶ τὰ]
[λοιπὰ] τίμια, ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις προ vac. ξένοις καὶ ε[ὐεργέταις τοῦ κοινοῦ τῶν Αἰνιάνων]
[δίδοτ]αι. Ἔγγυοι τᾶς προξενίας κατὰ τὸν νόμον οἵ τε αἰνιά̣ρ[χαι Δαμότιμος - - - - - - - - - -],
[Θρασ]ύ̣βουλο[ς̣] Εὐξένου, Δικαίαρχος Ἀκρίωνος, Λύκος Καλλικράτεο[ς, - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - καὶ - - - - - -]ας Πετραίου. vacat

(γ) [Ἐπεὶ - - - - - - - - - - -]ένης Βεροιάτας εὔνους καὶ εὔχρηστος διατ̣[ελεῖ γενόμενος τοῖς Αἰνιάνοις]
[καὶ κοινᾶι καὶ καθ'] ἰ̣δίαν ἐμ πᾶν τὸ παρακαλείμενον ἐπι[διδοὺς αὐτοσαυτὸν προθύ]-
[μως, σπουδᾶς καὶ φ]ιλοτιμίας οὐθὲν ἐνλείπων· ἔδο̣[ξε τοῖς Αἰνιάνοις δεδόσθαι]
[αὐτῶι τε καὶ τ]οῖς ἐκγόνοις αὐτοῦ προξενίαν τ[ε καὶ πολιτείαν καὶ γᾶς ἔγκτη]-
[σιν καὶ οἰκία]ς ἐν τᾶι Αἰνίδι καὶ ὑπάρχειν αὐτῶι [τε καὶ τοῖς ἐκγόνοις αὐτοῦ - - -]

vacat

latus b

(δ) [Τὸ κοινὸν τῶν Αἰνιάνων]
[ἔδωκε προξε]νίαν̣ [- - - - -]-
[- - - - - - - -ο]ς, Πολ [- - - -]-
[- - - - - - - -], Λ̣υσάνδ̣[ρωι]
[- - - - - - -, Μεγ]α̣λοκλέα[ι - -]-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[- - - - - - - - -ο]υ̣ Μελιται̣[έ]-
[οις. Ἔγγυοι τᾶς προξε]ν̣ίας Νεοπτ[ό]-
[λεμος - - - - - - - - - - -,] Φαινίων Δ[α̣]-
[μ- - - - -,- - - - - - - - -]α̣ρίου, Φερέδα̣-
[μος - - - - - - Ὑπατ]αῖοι, Ἀνδρόνι̣[κ̣ος]
[- - - - - - - - - - Σωσθεν?]ε̣ὐ̣ς. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΑ 4

Τιμητικό ψήφισμα για τον Αθηναίο *Σωσίστρατο Φιλέου* (β)

ca. 150 π.Χ.

SGDI 1429a–b· *IG* IX 2, 3a–b*· *IG* IX 2 add. p. viii

Πρβλ. *BE* 1913 σ. 465· Wilhelm, *Akademieschriften* 382–385· *ΣΘΕ* I 6 σσ. 71–72 σημ. 107

(α) [- - - - - - -]ωι Ὑπαταῖοι ἔδοσαν προξε[νίαν - - - - - -]
[- - ἐπι]νομίαν ἔγκτησιν πάντων αὐτῶι καὶ [ἐκ]-
[γόνοις] καὶ τἆλλα πάντα ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοι[ς προξένοις]
ἀρχόντων Ἀντινόου [- -]
5 [- - - -] Ἀρίστων[ος - - -] Ἀ[ρχ]ελάου [- - - - - - - - - - - - - - -]
[- - - - - ἔγγυοι τᾶς] προξενίας Φαινι[- - - - - - - - - - - - - - -]
(β) [Ἐπὶ βασι]λέων Ἀλεξάνδρου [τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου τοῦ Φιλίππου· τὸ κοινὸν]
τῶν Αἰνιάνων ἔδωκε προξενίαν Σωσιστράτω[ι] Φιλέου Ἀθηναίωι. [Ἔγγ]υοι τᾶς προξεν[ίας]
[- - - - - - - - - - - Δι]καίαρχος Ἀκρίωνος Πυρρίας Καλλ[- -]-
10 [- - - - - - - - - - -]ανδρος Ἀρχι[- -]

Ap. Cr.

στίχ. 7: [- - - Λ]έων ἡ [- - - Κ]λέων Ἀλεξάνδρου

Δεν πρόκειται για τη φόρμουλα χρονολόγησης του ψηφίσματος του Κοινού, αλλά για τα ονόματα των εγγυητών του ψηφίσματος της Υπάτης (α) που προηγείται (*BE* 1913, σ. 465· Wilhelm, *Akademieschriften* 382–385· *ΣΘΕ* I 6 σσ. 71–72 σημ. 107).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΑ 5

Τιμητικά ψηφίσματα για: (α) Στρατίους (β) τον Λαρισαίο *Σώστρατο Σωστράτου* (γ) Αμφισσείς (δ) τον Μητροπολίτη *Χαίρωνα Παυσανία* (ε) Κραννωνίους (στ) Στρατίους

ca. 150–125 π.Χ.

Jamot, Deschamps 1891, 327–331· *RIG* 293· *IG* IX 2, 6a–f· *ΣΘΕ* I 5*

Πρβλ. Lejeune 1941, 65–67· Daux 1941, 224 (*BE* 1942, 91)· Κοντογιάννης 1994, 239 σημ. 8 (*BE* 1995, 311· *SEG* 44, 447)

(α) Αἰνιαρχεόντων Ἄγιος, Θεοδώρου, Πλειστάρχου, Χαριδάμου, Πολίτα·
τὸ κοινὸν τῶν Αἰνιάνων ἔδωκε προξενίαν Λυσίππωι Λυσίππου,
Δορκίναι Μενεκράτεος, Ἀλέξωνι Πολεμάρχου, Ξένωνι Λαμίου, Ἐπι-
γνήτωι Ἀγελάου Στρατίοις. Ἔγγυοι τᾶς προξενίας Πολέμαρχος
5 Φειδία, Πολύκλητος Πολυγνώτου, Ἀριστέας Ἀριστοδάμου, Λύκων
Τορύββα, Μικκίων Βουλαίου, Τελέας Τεισαμενοῦ Ὑπαταῖοι, Λευκίδας
Ξένωνος Ἀπιθήιος. vacat

(β) [Τὸ κοι]νὸν τῶν Αἰνιάνων ἔδωκε προξενίαν Σωστράτωι Σωστράτου Λαρι-
σαίωι. Ἔγγυοι τᾶς προξενίας Ἄγις Τολμαίου , Πλείσταρχος Στρατά-
10 γου, Χαρίδαμος Ἀθαναίου Ὑπαταῖοι, Πολίτας Λαμίου Ἐρυθρήιος.

(γ) Τό κοινὸν τῶν Αἰνιάνων ἔδωκε προξενίαν Παυσανίαι Εὐ-
δίκου, Ἀριστοκλέαι Λυσιπόνου, Δαμοτίμωι Στρατονίκου
Ἀμφισσέοις. Ἔγγυοι τᾶς προξενίας Ἄγις Τολμαίου, Πλείσταρχος
Στρατάγου, Χαρίδαμος Ἀθαναίου, Λύκων Τορύββα Ὑπαταῖοι,
15 Πολίτας Λαμίου Ἐρυθρήιος. vacat

(δ) Τό κοινὸν vac. τῶν Αἰνιάνων ἔδωκε προξενίαν Χαίρωνι Παυσανία Μα-
τροπολίται. Ἔγγυος τᾶς προξενίας Γλαυκίων Ἱππομάχου.

(ε) Τό κοινὸν τῶν Αἰνιάνων ἔδωκε προξενίαν Ἐμπεδίωνι, Πολυξένωι τοῖς
Μιμνομάχου Κραννωνίοις. Ἔγγυοι τᾶς προξενίας Ἄγις Τολμαίου, Πλείσταρχος,
20 Στρατάγου, Χαρίδαμος Ἀθαναίου, Αὐτόβουλος, Ἀριστέας οἱ Ἀριστο-
δάμου Ὑπαταῖοι, Πολίτας Λαμίου Ἐρυθρήιος. vacat

(στ) Τό κοινὸν τῶν Αἰνιάνων ἔδωκε προξενίαν Ἀλεξιμάχοι Ἀριστοβούλου, Νικάνδροι Ἀπολλᾶ,
Λύκωι Νικοβούλου, Ἀριστομάχοι Καλλιδάμου, Φίλονίκοι Παυσανία Στρατίοις. Ἔγγυοι τᾶς προ-
ξενίας Ἄγις Τολμαίου, Χαρίδαμος Ἀθαναίου, Εὐκράτης Δεινία, Εὐρύλοχος Ξενοδάμου, Ἀρχῖ-
25 νος Ἱππομάχου Ὑπαταῖοι, Πολίτας Λαμίου Ἐρυθρήιος. vacat

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΑ 6

Τιμητικά ψηφίσματα για: (α) για άγνωστο πρόσωπο (β) τον Κερκυραίο *Στράτιο Γναθίου*

ca. 150–125 π.Χ.

SGDI 1431· *IG* IX 2, 5a–b*

Πρβλ. *ΣΘΕ* I 4 σσ. 39–40 σημ. 72

(α) [- ἀπ'] Αἰ[νι]-
[άνων διὰ παντὸς καὶ τὰ λοιπὰ τίμια ὅσα κ]αὶ τοῖς ἄ[λ]-
[λοις προξένοις καὶ εὐεργέταις τοῦ] κοινοῦ τῶν Αἰ-
[νιάνων δίδοται. Ἔγγυοι τᾶς προ]ξενίας κατὰ τὸν ν[ό]-
5 [μον οἵ τε αἰνιάρχαι Ἅγις Τολμ]αίου, Ἵππαρχος Βουθήρ[α],
[Μοσχίων Σιττύρα, Σπερχίδ]ας Κυδολάου, Νικόλαος
[Μενεδάμου καὶ - - - - - - - - -]σθένης Κλεοσθένεος, Α-
[- -]
(β) [Θὸς τύ]χαν ἀγαθάν.
10 [Αἰνιαρχεόντω]ν Ἅγιος τοῦ Τολμαίου τὸ τρίτον, Ἱππά[ρ]-
[χου τοῦ Βουθ]ήρα, Μοσχίωνος τοῦ Σιττύρα τὸ δεύ[τε]-
[ρον, Σπερχίδ]α τοῦ Κυδολάου, Νικολάου τοῦ Μενε[δάμου]·
[ἐπειδὴ Στρ]άτιος Γναθίου Κορκυραῖος εὔνους καὶ εὔχρη-
[στος γενόμ]ενος τοῖς Αἰνιάνοις διατελεῖ ἐμ πᾶν τὸ παρακα-
15 [λεόμεν]ον ἐπιδι[δ]οὺς αὐτοσαυτὸν προθύμως σπουδᾶς καὶ φ[ι]-
[λοτιμί]ας οὐθὲν ἐνλείπων, ἔδοξε τοῖς Αἰνιάνοις, δεδόσ[θαι]
[α]ὐτῶι προξενίαν τε καὶ πολιτείαν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Αἰ[νι]-
[ά]νων καὶ γᾶς ἔνκτησιν καὶ οἰκίας ἐν τᾶι Αἰνίδι, καὶ ὑπάρχε[ιν]
αὐτῶι τε καὶ τοῖς τούτου ἀσφάλειαν καὶ πολέμου καὶ εἰ[ρά]-
20 [να]ς τὰ ἀπ' Αἰνιάνων διὰ παντὸς καὶ τὰ λοιπὰ τίμια ὅσα καὶ
[το]ῖς ἄλλοις προξένοις καὶ εὐεργέταις τοῦ κοινοῦ τῶ[ν]
[Αἰ]νιάνων δίδοται. ἔγγυοι τᾶς προξενίας κατὰ τὸν νό-
[μ]ον οἵ τε αἰνιάρχαι Ἅγις Τολμαίου, Ἵππαρχος Βουθή-
[ρ]α, Μοσχίων Σιττύρα, Σπερχίδας Κυδολάου, Νικό-
25 λαος Μενε[δάμ]ου καὶ Χαριγένης, Κλεόστρατος ο[ἱ]
Μνάσωνο[ς]. vacat

Ap. Cr.

στίχ. 7, 25: Μενε[μάχ]ου (*ΣΘΕ I* 4 σσ. 39–40 σημ. 72)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΥΠΑΤΗ

ΚΑ 7

Τιμητική επιγραφή για τον Ρωμαίο *Κόιντο Καικίλιο Μέτελλο*

ca. 148–146 π.Χ.

SGDI 1433· *IG* IX 2, 37*

Τὸ κοινὸν τῶν Αἰνιάνων
Κόϊντον Καικέλιον Κο-
ΐντου υἱὸν Μέτελλον ἀ-
ρετᾶς ἕνεκεν καὶ εὐνοί-
ας τᾶς εἰς αὑτούς.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΑ 8

Τιμητική επιγραφή για τον Ρωμαίο *Λεύκιο Λικίνιο Λούκουλλο*

ca. 88–80 π.Χ.

IG IX 2, 38· *Syll*^{3} 743*

Πρβλ. Σπυρόπουλος 1971, 236 (*BE* 1974, 305· *AE* 1974, 603)· Schütz 1994, 199–200 (*SEG* 44, 448)

[Τὸ κοιν]ὸν τῶν Αἰνιάνω[ν]
[Λεύκι]ον Λικίνιον Λευκίου [υἱὸν]
Λεύκολλον ταμίαν εὐεργ[έταν].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΙΙΙ. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

ΥΠΑΤΗ

ΚΑ 9

Διαιτησία μεταξύ Ερυθρών και Υπάτης

post 167 π.Χ.

SGDI 1432· Wilhelm 1905, 285–290*· *IG* IX 2, 7· *IG* IX 2 add. p. viii
Πρβλ. Raeder 1912, 111–112 (69)· Tod 1913, 22 (30)· Ager 1996, 345–347 (125)

latus a

Πόλει Ἐρυθρηΐων καὶ τᾶι ἀπο[δ]ίκωι πό-
λει Ὑπαταίων περὶ τᾶς δίκας ἃς ἐξε-
δίκησαν ὄρεος τοῦ ἐκ τᾶς Χάας ἐπ[ὶ]
τὰν Δέραν .....ΑΝΔΕΚΑΒΙΑΣ ἔ-
κριναν οἱ δικασταὶ καθὼς οἱ προδικέ-
οντες ὑπὲρ ἑκ[α]τερᾶν τᾶν πολίω[ν]
σύμφωνοι γενόμενοι ἐκέλευσ[αν]
καταγράψαι τὸ κρίμα· ἀπολελυμ[έναν]
εἶμεν τὰμ πόλιν τῶν Ὑπαταίω[ν τοῦ]
ἐνκλήματος καὶ τὸ ὄρος Πεν[.... ἐπί]-
κλην τᾶς πόλιος τῶν Ὑπατ[αίων εἶμεν]
καὶ ὅσα ἐκ τοῦ [ἐνκλήματος τούτου γέ]-
γονεν ἀδικήμα[τα Ὑπαταίοις καὶ]
Ἐρυθρηΐοις πὸ[τ ἀλλάλους λελύσθαι(?)]
τά τε ὑπογραφ[έντα κρίματα ἀνα]-
γράψα[ι]? ἐ[- - - - - - - - - - - - - - - - -]

latus b

Αἰνιαρχεόντων Ἀσκλαπιάδα, Διώ-
ξου, Ἀγεμάχου, Ἀριστονόου, Ἀλε-
[ξι]μάχου, ἐν δὲ Ὑπάται ἀρχόντων
[.... Ἀθ]ανάδα, Πολεμάρχου Δαμ[ί]-
[ων]ος?· κρίματα ἃ ἔκριναν οἱ Χαλ[κι]-
[δεῖ]ς δικασταὶ Νικοκλῆς Πολιά-
[γρου], Σώστρατος Μοιρίχου, Ἀμε[ι]-
[νοκλῆ]ς Ἀνδροσθένου, Γοργίας
[.....], Ἀριστόδαμος Ἀριστίωνο[ς]
[- - - - - - - - - -]ων καὶ τοῖς ἐκδικαζομέ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[νοις - - - - - - Ὀ]νομάρχωι καὶ τοῖς α-

[- - - - - - - - - - - - -]ΑΙΑΙΜΥ/.Ν καὶ Πραξ[ι]

[- - - - - - - - - - - - - τ]οῖς Κράτωνος, Νικε-

[- - - - - - - - - - - - - Δ]ικαιάρχου, Δαμο-

[- -]ου, Στρατάγωι

[- -]σίωνος, Νικοδά-

[μωι - - - - - - - - -, - - - - - - - - -]ωνι Ἀριστα-

[- -]τος, Ἀν-

[- -]δάμου, Λα-

[- - - - - - - - - - - - - - - - - - Ἀγλ]ωνίκωι

[- -]ου, Αὐτ-

[-]άχου,

[- -]ς

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΑ 10

Απελευθερωτική επιγραφή

150–100 π.Χ.

ΣΘΕ I 4β

Αἰνιαρχ̣[εό]ν̣των [- - -]-
τία, Τελέᾳ, [Ἀρχ?]ε̣λάο[υ̣, Σω?]-
σάνδρου, Μενεμά[χου],
ἐν δὲ Ὑπάται ἀρχόν̣[των - -]-
[-]ωτου, Ἀρχέα, Δεινί[α, - -]-
δ̣ίκου, μηνὸς Θυίου, ἐ[πρίαντο]
ὁ̣ Σάραπις καὶ ἁ Ἶσις πᾳ̣[ρὰ Ποσεισθέ?]-
[ν̣]ους κοράσιον, ᾧι ὄνομ̣[α - - - -]-
[.]α, οἰκογενές, τιμᾶ[ς ἀργυρί]-
[ο]υ̣ ΜΜΜ, ἐπ᾽ ἐλευθερίαι. [Βεβαιωτῆ]-
[ρε]ς κατὰ τὸν νόμο[ν - - - - - - -]
[Γν]ώσιος, Φιλοκρας [- - - - - - -]-
[- -]α̣. vac. Παρα[μ]ε̣νέτω [δὲ - - - - -α παρὰ]
[Ποσεισθένην ποι?]ο̣ῦν τ̣[ὸ ποτιτασσόμενον]
[πᾶν τὸ δυνατὸν ἀνεγκλήτως - - - - - - - - - -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΑ 11

Τιμητικό ψήφισμα για τον Υπαταίο *Ἀριστόνου Σωσάνδρου*

ca. 60 π.Χ. (Pomtow)· 91–68 π.Χ. (*F.Delphes* III)· 101/100–60/59 π.Χ. (Daux)

Pomtow 1921, 184–186 (*SEG* 1, 180–180a)· *F.Delphes* III 4, 56–57*

Πρβλ. Daux 1943, 68

[Ἀγαθᾷ τύχᾳ. Ἄρχοντος Ἥρυος τοῦ Κλέωνος, βουλευ]-
[όντων Ξενοκρίτου τοῦ Μένητος, Χαριξέν]ου [τοῦ] Σω-
[τύλου, Ταραντίν]ου τοῦ Δρο[μοκλείδα], Ἀρχελάου
[τοῦ Εὐ]δώρου· ἐπεὶ Αἰακίδας Β[αβύλου, ἐπ]ελθὼν ἐπ[ὶ]
[τὰν ἐκ]κλησίαν, διελέγη ὑπὲρ Ἀ[ριστό]νου τοῦ Σωσά[ν]-
δρου Ὑπαταίου, διότι ἐκτενὴς καὶ εὔνους ὑπάρχει πο-
τί τε τὸ ἱερὸν καὶ τὰν πόλιν τῶν Δελφῶν καὶ περὶ πλε[ί]-
στου ποιείμενος τὰν ποτὶ τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν, αὐ-
τοσαυτὸν εὔχρηστον ἐν παντὶ καιρῶι παρασκευάζων
καὶ κοινᾷ τᾷ πόλει καὶ καθ' ἰδίαν τοῖς ἐντυγχανόντοις
τῶν πολιτᾶν ἐν ἅ κά τις αὐτὸν παρακαλῆ, συνποτιγινό-
μενος μετὰ πάσας προθυμίας ἐν οἷς κα τυγχάνωντι
χρε<ί>αν ἔχοντες, καὶ λέγων καὶ πράσσων διὰ παντὸς πε-
ρὶ τοῦ ἱεροῦ καὶ τᾶς πόλιος τῶν Δελφῶν <τὰ κάλλιστα>, σπουδᾶς καὶ φι-
λοτιμίας οὐθὲν ἐλλείπων· ἐπὶ δὲ τούτοις, ἀγαθᾶι τύχαι,
δεδόχθαι τᾶι πόλει τῶν Δελφῶν ἐν ἀγορᾷ τελείωι, σὺμ
ψάφοις ταῖς ἐννόμοις, ἐπαινέσαι Ἀριστόνουν Σωσάν-
δρου Ὑπαταῖον ἐπί τε τᾷ προαιρέσει ἃι ἔχων διατελεῖ
ποτί τε τὸ ἱερὸν καὶ τὰν πόλιν τῶν Δελφῶν, καὶ ὑπάρ-
χειν αὐτῶι καὶ ἐκγόνοις παρὰ τᾶς πόλιος προξενίαν,
προμαντείαν, προδικίαν, ἀσυλίαν, ἀτέλειαν πάντων,
προεδρίαν ἐμ πᾶσι τοῖς ἀγώνοις οἷς ἁ πόλις τίθητι,
καὶ γᾶς καὶ οἰκίας ἔγκτησιν, καὶ τἄλλα τίμια ὅσα καὶ τοῖς
ἄλλοις προξένοις καὶ <εὐ>εργέταις τᾶς πόλιος ὑπάρχει· ἀ-
ναγράψαι δὲ τοὺς ἄρχοντας τὸ ψάφισμα ἐν τῶι ἱερῶι τ[οῦ]
Ἀπόλλωνος ἐν τῶι ἐπιφανεστάτωι τόπωι, καλέσαι [δὲ]
[αὐτὸν καὶ ἐπὶ ξένια ἐν τὸ πρυτανεῖον ἐπὶ τὰν κοινὰν]
τᾶς πόλιος ἑστίαν, ἀποστεῖλαι [δὲ καὶ ἀντίγραφον] τᾶν
τιμᾶν ποτὶ τὸ κοινὸν τῶν Αἰνιάνων, ὅ[πως ε]ἰδῶντι.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΚΑ 12

Τιμητική επιγραφή για τον *Κάσσανδρο Μενεσθέως*

ca. 165 π.Χ.

Syll^{3} 653A· *I.Alexandreia Troas* 5*

Πρβλ. Martin 1975, 613–627

Ἀγαθῆι τύχηι· Κάσσανδρον Μενεσθέως ἐτίμησεν·
(α) Τὸ κοινὸν τῶν
Αἰτωλῶν
χρυσῶι
στεφάνωι.
(β) Τὸ κοινὸν τῶν
Δωριέων
χρυσῶι
στεφάνωι.
(γ) Τὸ κοινὸν τῶν
Αἰνιάνων
χρυσῶι
στεφάνωι.
(δ) Τὸ κοινὸν τῶν
Ἠπειρωτῶν [τῶν]
περὶ Φοινίκη[ν χρυ]-
σῶι στεφάν[ωι].
(ε) Τὸ κοινὸν τῶν
Οἰταιέων
χρυσῶι
στεφάνωι
(στ) Τὸ κοινὸν [τῶν]
Λοκρῶν τῶ[ν]
ἠοίων χρυ[σῶι]
στεφάνω[ι].
(ζ) Τὸ κοινὸν τῶν Ἀθαμάνων
εἰκόνι χαλκῆι.
(η) Τὸ κοινὸν τῶν Κρηταιῶν
προξενίαι.
(θ) Ἡ πόλις ἡ Δελφῶν εἰκόνι χαλκῆι.
(ι) Τὸ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

προξενίαι καὶ πολιτείαι.

(ια) Τὸ κοινὸν τῶν Αἰνιάνων εἰκόνι χαλκῇ.

(ιβ) [Ἡ] πόλις ἡ Δελφῶν

τοῦ θεοῦ

δάφνης

στεφάνωι.

(ιγ) Ἡ πόλις ἡ Ἀργείων

χρυσῶι σρεφάνωι

καὶ θεωροδοκίαι τοῦ

Διὸς τοῦ Νεμείου καὶ

τῆς Ἥρας τῆς Ἀργείας.

(ιδ) Ἡ πόλις ἡ Μεσ-

σηνίων

χρυσῶι

στεφάνωι.

(ιε) Ἡ πόλις ἡ

Μεγαλο[πολιτῶν]

χρυσῶ[ι]

στεφ[άνωι].

(ιστ) Ἡ πόλις ἡ

[Τε]γεατῶν

χρυσῶι

στεφάνωι.

(ιζ) Ἡ πόλις ἡ

Κορωναιέων τῶν

ἐν Ἀχαιίαι

χρυσῶι σρεφάνωι.

(ιη) Ἡ πόλις ἡ

Φλειασίων

χρυσῶι

στεφάνωι.

(ιθ) Ἡ πόλις ἡ

Κλεων[αίων]

χρυσ[ῶι]

στεφάν[ωι].

(κ) Ἡ πόλις ἡ

Παλέων

χρυσῶι

στεφάνωι.

(κα) Ἡ πόλις ἡ

Ἡραιέων

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

χρυσῶι
στεφάνωι.

(κβ) 75 Ἡ πόλις ἡ Μεγαρέων
δάφνης στεφάνωι
παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος
τοῦ τῆς πόλεως ἀρχηγέτου.

(κγ) Ἡ πό[λις ἡ Κο]-
80 ρωνέ[ων τῶν ἐν]
Βοι[ωτίαι χρυ]-
σῶι [στεφάνωι].

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ε. ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΩΝ ΟΙΤΑΙΩΝ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

ΔΡΥΜΑΙΑ

ΚΟ 1

Συνθήκη δανείου μεταξύ του Κοινού των Οιταίων και της Δρυμαίας

162/1–158/7 π.Χ.· 161/0–158/7 π.Χ. (Mulliez)· 160–158 π.Χ. (Rousset)

Beaudouin 1881, 137–145· *SGDI* 1529· *IG* IX 1, 226–230· Migeotte 1984, 103–109 (29)· Rousset 2020, 369–428*

Πρβλ. Vollgraff 1901, 225–229· Daux 1938, 6 σημ. 2· Daux 1944, 126–128· Daux 1954, 369 σημ. 1· Rousset 1989, 222–223 (*SEG* 39, 476)· Mulliez 1998, 236–238 (*BE* 1999, 262· *SEG* 48, 599)· Giovannini 2005, 287–297 (*BE* 2006, 246· *SEG* 53, 491)· Laronde – Lefèvre 2009, 828–835 (*SEG* 59, 548)· *CID* V p. 205–209

col. a

(α) . ΛΟΝ..ΛΙΛΙΟΙΣ[ca.4]ΠΑ[ca.3]ΙΑ [εἰ δέ] κα̣
μ̣ὴ διοικῇ ἁ πόλις τῶν Δρυμίων τὰς ἐνε̣νη-
[κ]ο̣ν̣τα μνᾶς̣ πάσας, καθὼς ἐπρεσβεύσαν vac.
κ̣α̣ὶ συνεχωρήθη αὐτοῖς, κατὰμο̣ν̣ον ἔστω vac.
[τὸ] δάνειο{ι}ν τὸ ἐξ ἀρχᾶς πᾶν τῶι θεῶι καὶ vac.
[το]ῖς Οἰταίοις καὶ αἱ <λ>οιπαὶ οἰκονομίαι αἱ κατὰ
[τᾶ]ς πόλιος τῶν Δρυμίων· εἰ δέ κα διοικήσῃ ἁ πό-
[λι]ς τῶν Δρυμίων τὰς ἐνήκοντα μνᾶς, κα- vac.
[θ]ὼς ἐν τᾶι ὁμολογίαι γέγραπται, τῶι θεῶι καὶ
[τ]οῖς Οἰταίοις, ἀπολελυμένα ἔστω vac.
[το]ῦ δανείου παντός, καὶ ἁ συνγραφὰ ἀτε-
[λ]ὴς καὶ ἀρμένα ἔστω. Τὰν ὁμολογίαν {ΦΥ}
[φ]υλάσσοντι Κλεότιμος, Λόχαγος Καλλιπο-
λ̣ῖ̣τ̣α̣ι̣, Λαϊάδας Ἀμφισσεύς. Ἐξέτεισαν μ(νᾶς) (τριάκοντα).
[Μ]άρτυροι· Εὐρύδαμος, Π̣έταλος, Λεοντο-
μ̣ένης Καλλιπολῖται, Καλλίστρατος Φυ-
[σ]κεύς, Ἀνδρόβολος Κυτενιεύς, Ὀξύμαχος,
[Σ]ώπατρος Ἐρυθραῖοι, Θράσων, Καλλείδας,
Φ̣ιλόνικος Ὑαμπόλιοι, Ζεῦξις, Τείσιππος Ἐ-
λ̣ατεῖς, Πολύξενος, Ἀριστοτέλης Τειθρώ-
ν̣ιοι, Πατροκλέας, Τιμοκράτης, Ξ̣ενοκρά-
τ̣ης, Ἀριστίων Λιλαιεῖς. vacat

(β) [Β]ουλαρχεόντων ἐν Οἴται Ἀντάνορος Ἡρα-
[κ]λειώτα, Φαικία Ἀντικυρίτα, Ἀριστίωνος

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

[Ὁ]μιλιάδα, ἱεροθυτᾶν δὲ Εὐθύφρονος Ἡρα-
[κ]λειώτα, Ἀλέξιος Ἀντικυρίτα, Βομβύλου
[Ἀ]κυφανίου, Μενεκράτεος Ὀλεαίου, μηνὸς
[Ἀ]πελλαίου, τῶν δὲ Φωκέων στραταγέον-
[τ]ος Κάφιος Φανοτέος, μηνὸς πρώτου, διοίκη-
[σαν τ]ὰν δευτέραν καταβο[λὰν ? οἱ Δρύμι]ο[ι]
[? τῶι θεῶι καὶ τοῖς Οἰταίοις - - - - - - - - - - - -]
[- -, τοῦ]

col. b

(γ) διαφ[ό]ρου, τὰμ μὲν τρίταν πυλαίας τ̣ᾶ[ς]
θερινᾶς τᾶς μετὰ τὰν βουλαρχίαν τὰ̣[ν]
περὶ Ἀντάνορα, τὰν δὲ ἐσχάταν ἐν τῶι ἐ-
πεχεῖ ἐνιαυτῶι μετὰ τὸ τὰν τρίταν κα-
ταβολὰν διοικηθῆμεν πυλαίας χειμ[ερι]-
νᾶς. Μάρτυροι· Ἀριστόδαμος, Θωπίας [Ὀά]-
ξιοι, Ἄλκιμος, Ἀρισταγόρας, Αἰν[max.6]
Ναυπά[κ]τιοι, Μένιππος Ἀκραῖο[ς vac.].
(δ) Βουλαρχεόντων ἐν Οἴταις Εὐθύφρ̣[ονος]
Ἡρακλειώτα, Κλεοφάνεος Δρυοπαίου,
Κρινολ̣ά̣ου [Ὁ]μ̣ιλιάδα̣, ἱεροθ[υ]τᾶν δὲ Λαΐ̣σ̣τ̣[α]
Ἡρακλειώτα, Ἀ̣ριστίωνος Παρασ̣ωπι̣έ̣ος,
Λυσάνδ̣ρου …οστίδα, μηνὸς Ἀπελλαίου,
τῶν δ̣ὲ̣ Φ̣ωκέων στραταγέοντος Τεισά[ρ]-
χ̣ου Ἐλα̣[τέ]ος, μ̣ηνὸς πρώτου, κατέβαλον
οἱ Δρύμι[οι τ]ὰν τρίταν καταβολὰν τῶι θε[ῶι]
καὶ τοῖς Ο[ἰ]τ̣αίοις ἐν Ἡρακλείαι Ἡρακλείοις.
Μάρτυροι· Λ[…]ΙΔΥΝΟΣ, ΛΡ̣ΝΕ̣.Σ Καλυδώνι-
οι, Λ..τας, Εὐπόλεμος Ὀάξιοι, Μίκκος vac.
Ἀμφισσεύς. vacat
(ε) Βουλαρχεόντων ἐν Οἴταις Σωτήρου Ἡρακλ-
ε̣[ι]ώτα, Εὐαγόρου Δρυοπαίου, Θεοδώρου Κοτ-
τ̣αέος, ἱεροθυτᾶν δὲ Ἀρχίνου Ἡρακλει-
ώτα, Σ̣ωτέλεος Δρυοπαίου, Τιμοκρίτου Ὀ-
μιλιά̣δα, μηνὸς Ἀπελλαίου, τῶν δὲ Φωκ-
έων στραταγέοντος Καλλικράτεος Ἐλ-
α̣τέος, μηνὸς πρώτου, ἐν Πυλαίαι ἐν τῶ̣[ι]
[….]ΓΙΩΙ ὡμολόγεον ἀπέχειν οἱ ΟΙΤΑΙ[..]
[ca.3]ΙΙΟΙ χειρίζοντες τὰ κοινὰ τοῦ θεοῦ [2-3]
.Λ[- -]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αξενίδης, Θ. 1939. «Μία νέα θεσσαλική επιγραφή», *Ελληνικά* 11, 263–271.

Αξενίδης, Θ. 1947. *Ἡ Πελασγὶς Λάρισα καὶ ἡ ἀρχαία Θεσσαλία. Κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ἱστορία. Ι. Μέχρι τῆς μακεδονικῆς ἡγεμονίας*. Αθήνα.

Αξενίδης, Θ. 1949. *Ἡ Πελασγὶς Λάρισα καὶ ἡ ἀρχαία Θεσσαλία. Κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ἱστορία. ΙΙ. Οἱ Μακεδονικοὶ καὶ Ῥωμαϊκοὶ χρόνοι*. Αθήνα.

Αρβανιτόπουλος, Α. Σ. 1910. «Θεσσαλικαὶ ἐπιγραφαὶ», *ΑΕ*, 331–382.

Αρβανιτόπουλος, Α. Σ. 1911. «Ἀνασκαφαὶ καὶ ἔρευναι ἐν Θεσσαλία κατὰ τὸ ἔτος 1911», *ΠΑΕ* 66, 284–356.

Αρβανιτόπουλος, Α. Σ. 1912. «Θεσσαλικαὶ ἐπιγραφαὶ», *ΑΕ*, 60–101.

Αρβανιτόπουλος, Α. Σ. 1913α. «Θεσσαλίας ἐπιγραφαὶ», *ΑΕ*, 25–52.

Αρβανιτόπουλος, Α. Σ. 1913β. «Εἰς Θεσσαλίας ἐπιγραφάς», *ΑΕ*, 143–182.

Αρβανιτόπουλος, Α. Σ. 1914. «Θεσσαλικαὶ ἐπιγραφαὶ», *ΑΕ*, 167–184.

Αρβανιτόπουλος, Α. Σ. 1915. «Θεσσαλικαὶ ἐπιγραφαὶ», *ΑΕ*, 8–27.

Αρβανιτόπουλος, Α. Σ. 1916. «Θεσσαλικαὶ ἐπιγραφαὶ», *ΑΕ*, 17–33, 73–93.

Αρβανιτόπουλος, Α. Σ. 1917. «Θεσσαλικαὶ ἐπιγραφαὶ», *ΑΕ*, 1–37, 111–150.

Αρβανιτόπουλος, Α. Σ. 1923. «Θεσσαλικαὶ ἐπιγραφαὶ», *ΑΕ*, 123–162.

Αρβανιτόπουλος, Α. Σ. 1924. «Θεσσαλικαὶ ἐπιγραφαὶ», *ΑΕ*, 142–193.

Αρβανιτόπουλος, Α. Σ. 1929. «Θεσσαλικαὶ ἐπιγραφαὶ», *Πολέμων* Α΄, 27–38, 118–125.

Αρβανιτοπούλου, Θ. Α. 1934–1940. «Θεσσαλικῶν ἐπιγραφῶν νέαι ἀναγνώσεις καὶ συμπληρώσεις», *Πολέμων Β΄*, Παράρτημα, 1–67.

Βαλασιάδης, Χ. 2004. «Η νομισματοκοπία των Οιταίων», στο Ε. Κυπραίου (επιμ.), *Οβολός 7: Το νόμισμα στο θεσσαλικό χώρο. Νομισματοκοπεία, κυκλοφορία, εικονογραφία, ιστορία. Αρχαίοι – Βυζαντινοί – Νεώτεροι Χρόνοι, Πρακτικά Συνεδρίου της Γ΄ Επιστημονικής Συνάντησης, Βόλος 24–27 Μαΐου 2001*. Αθήνα, 173–183.

Βήτος, Γ. 2008. *Το οικιστικό πλέγμα της Μαγνησίας (Αρχαϊκά – Κλασικά χρόνια)*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή εργασία, ΕΚΠΑ, Αθήνα.

Βήτος, Γ. 2017. *Το αρχαίο Ομόλιο και τα νεκροταφεία του*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Βόλος.

Γαλλής, Κ. 1972α. «Ἐπιγραφαὶ ἐκ Λαρίσης», *ΑΑΑ* 5, 275–282.

Γαλλής, Κ. 1972β. «Αρχαιότητες και Μνημεῖα Θεσσαλίας. Νομός Λαρίσης. Μουσειακαί ἐργασίαι (Μουσεῖον Λαρίσης, Συλλογή Ἐλασσόνος), Ἀνασκαφαί: Λάρισα (Λόφος

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

«Φρούριον», Ὁδός Κούμα, ἀριθ. 10), Ἐλασσών. Τυχαῖα εὑρήματα – Περισυλλογή – Παράδοσις ἀρχαίων (Λάρισα, Φάρσαλα, Κραννών, Τύρναβος, Ἐλασσών, Παράδοσις ἀρχαίων ὑπό ἰδιωτών) (Σχέδ. 1–4· Πίν. 343–352)», *ΑΔ* 27 Β2, 411–419.

Γαλλής, Κ. 1973–1974. «Τυχαῖα εὑρήματα – Περισυλλογή – Παράδοσις ἀρχαίων (Λάρισα, Ἐλάτεια, Δομένικον, Κραννών, Καρδίτσα (Περιοχή Μητροπόλεως), Ἄτραξ, Ἐλασσών) (Πίν. 388–396)», *ΑΔ* 29 Β2, 580–584.

Γαλλής, Κ. 1976. «Ἀρχαιότητες και μνημεῖα Κεντρικῆς και Δυτικῆς Θεσσαλιας. Ἀνασκαφές: Λάρισα (Ὁδός Παπαφλέσσα 19 (οἰκόπεδο Κωνστ. Κατσίκη), Δέντρα Τυρνάβου, Σουφλί Μαγούλα, Πλατιά Μαγούλα Ζάρκου, Πηνειάδα Τρικάλων, Βλοχός Καρδίτσας. Τυχαῖα εὑρήματα – Περισυλλογή ἀρχαίων: Λάρισα, Ἐλευθέριο Λάρισας, Κραννών (Πίν. 126–127)», *ΑΔ* 31 Β1, 174–178.

Γαλλής, Κ. 1980. «Νέα επιγραφικά ευρήματα από τη Λάρισα», *ΑΑΑ* 13, 246–262.

Γιαννακόπουλος, Ν. 2012. *Θεσμοί και λειτουργία των πόλεων της Εύβοιας κατά τους ελληνιστικούς και τους αυτοκρατορικούς χρόνους*. Θεσσαλονίκη.

Γιαννόπουλος, Ν. Ι. 1903. «Ἑλληνικαί ἐπιγραφαί ἐν Θεσσαλία ἀντιγραφεῖσαι ὑπό Ν .Ι. Γιαννοπούλου», *Δελτίον τῆς ἐν Ἁλμυρῷ Φιλαρχαίου Ἑταιρείας τῆς Ὄθρυος* 5, 36–41.

Γιαννόπουλος, Ν. Ι. 1926. «Ἐπιγραφαὶ Θεσσαλίας», *ΑΔ* 10, 49–54.

Γιαννόπουλος, Ν. Ι. 1927–1928α. «Ἐπιγραφὴ ἐκ Φίλιας τῆς Θεσσαλικῆς Καρδίτσης», *ΑΕ*, 119–127.

Γιαννόπουλος, Ν. Ι. 1927–1928β. «Ἐνεπίγραφον ἐπίκρανον βάσεως ἀνδριάντος ἐκ Μαυραχάδων Καρδίτσης», *ΑΕ*, 218–220.

Γιαννόπουλος, Ν. Ι. 1929. «Ἐπιγραφαὶ Πυράσου–Θηβῶν ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν χρόνων», *ΑΕ*, 139–158.

Γιαννόπουλος, Ν. Ι. 1930α. «Θεσσαλικαὶ ἐπιγραφαὶ», *ΑΕ*, 96–107.

Γιαννόπουλος, Ν. Ι. 1930β. «Ἀρχαιολογικά Χρονικά – Θεσσαλικά», *ΑΕ*, 169–181.

Γιαννόπουλος, Ν. Ι. 1931. «Ἐπιγραφαὶ Θεσσαλίας», *ΑΕ*, 175–180.

Γιαννόπουλος, Ν. Ι. 1932. «Ἐπιγραφαὶ ἐκ Θεσσαλίας», *ΑΕ*, 17–29.

Γουναροπούλου, Λ. 1987. «Τέσσερις καινούριες απελευθερωτικές επιγραφές από τον Αχινό Λαμίας», στο *Αμητός. Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Μανόλη Ανδρόνικο. Τόμος Α΄*. Θεσσαλονίκη, 251–262.

Δαλαμπύρας, Σ. 1985. «Το μοναστήρι της Παναγίας στο Σαραντάπορο της Ελασσόνας», *ΘΗ* 8, 129–139.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Δεριζιώτης, Λ., Κουγιουμτζόγλου, Σ. 2012. «Ο Ηρακλής Κυναγίδας και η βασιλική Γ στην ακρόπολη της παλαιοχριστιανικής Δολίχης», στο Α. Μαζαράκης-Αινιάν (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 3. Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, Βόλος 12.3–15.3.2009. Τόμος Α΄: Θεσσαλία*. Βόλος, 663–670.

Ζαχαράκης, Τ. 2024. «Ενεπίγραφη βάση από το «Κάστρο – Παλαιά» του Βόλου», *Γραμματείον* 13, 15–22.

Ζάχου-Κοντογιάννη, Μ.-Η. 1981. «Μία νέα απελευθερωτική επιγραφή με απελευθερωτικές πράξεις από τη Λάρισα», *EEThess* 20, 157–171.

Ζάχου-Κοντογιάννη, Μ.-Η. 1985. «Η επιγραφή *IG* IX 2, 545 και η χρονολόγησή της», στο *Πρακτικά του Α΄ Ιστορικού – Αρχαιολογικού Συμποσίου. Λάρισα – Παρελθόν και Μέλλον, 26–28.4.1985*. Λάρισα, 186–198.

Ζάχου-Κοντογιάννη, Μ.-Η. 1989. «Παρατηρήσεις σε απελευθερωτικές επιγραφές του Εχίνου», *Εγνατία* 1, 209–216.

Ζάχου-Κοντογιάννη, Μ.-Η. 1994. «Παρατηρήσεις στην *IG* IX 2, 1232», στο Ε. Κυπραίου, Ν. Ζαφειροπούλου, (επιμ.), *Θεσσαλία. Δεκαπέντε χρόνια αρχαιολογικής έρευνας, 1975–1990. Αποτελέσματα και προοπτικές, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Λυών 17–22 Απριλίου 1990*. Αθήνα, 301–306.

Ζάχου-Κοντογιάννη, Μ.-Η. 2000. «Τειμασίθεος τὸ δεύτερον. Ἀπολλόδωρος τὸ τρίτον. Δύο στρατηγοί του κοινού των Θεσσαλών στους πρώιμους αυτοκρατορικούς χρόνους», στο *Το έργο των Εφορειών Αρχαιοτήτων και Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ. στη Θεσσαλία και την ευρύτερη περιοχή της (1996–1998)*. Βόλος, 145–149.

Ζάχου-Κοντογιάννη, Μ.-Η. 2003α. «Κέφαλος Ἱππολόχου Λαρισαῖος Ἄρξας», *Εγνατία* 7, 9–28.

Ζάχου-Κοντογιάννη, Μ.-Η. 2003β. «Απελευθερωτικές επιγραφές Αιγινίου (Καλαμπάκας)», *Εγνατία* 7, 29–50.

Ζάχου-Κοντογιάννη, Μ.-Η. 2003γ. «Λύκος Ἑρμολάου Σεβάστηος Ὑπαταῖος στρατηγός Θεσσαλῶν», *Αρχαιογνωσία* 12, 265–276.

Θέμελης, Π. Γ. 2003. «Ἀνασκαφὴ Μεσσήνης», *ΠΑΕ* 158, 25–44.

Θεοχάρης, Δ. Ρ. 1960α. «Ἀνασκαφαὶ καὶ ἔρευναι – Δοκιμαστικαὶ Ἀνασκαφαί (Σουφλὶ Μαγούλα, Νεσσωνὶς, Κουτσόχερο) – Τυχαῖα εὑρήματα, περισυλλογαὶ ἀρχαίων (Τέμπη, Καλὸ Νερὸ (Σουλεμέζη) Λαρίσης, «Κιόσκι» Λαρίσης, Κραννών) – Ἀνασκαφαὶ καὶ ἔρευναι (Ἀνασκαφαὶ ἐν Κραννῶνι) – Τυχαῖα εὑρήματα –

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

περισυλλογαὶ ἀρχαίων (Δίλοφος-Χαλίτσι Λαρίσης, Λάρισα) – Τοπογραφικαὶ ἔρευναι, (Πιν. 151–165)», *ΑΔ* 16 Β, 167–195.

Θεοχάρης, Δ. Ρ. 1960β. «Ἔρευναι ἐν Δημητριάδι Ι», *Θεσσαλικά* 3, 57–85.

Θεοχάρης, Δ. Ρ. 1963. «Ἀνασκαφαὶ καὶ ἔρευναι. Περισυλλογή ἀρχαίων (Σέσκλον, Φίλια, Δημητριάς -Νέα παλαιοχριστιανική βασιλική-, Νέα Ιωνία Βόλου, Ιωλκός -ὁδός Σουλίου Βόλου-, Ἀγριά Βόλου). Τοπογραφικά – Περισυλλογαί (Κραννών, Περσουφλί, Ζερέλια) (Πίν. 171–173)», *ΑΔ* 18 Β1, 134–143.

Θεοχάρης, Δ. Ρ. 1964. «Θεσσαλία: Α΄ Μουσεῖα και Συλλογαί. 1. Μουσεῖον Βόλου, 2. Νέα Ἀγχίαλος, 3. Ἀρχαιολογική Συλλογή Λαμίας. (Πίν. 285–287). Β΄ Ἀρχαιολογικοί χῶροι και μνημεῖα. Γ΄ Ἀνασκαφαί. 1. Ἱερόν Ἀθήνας ἐν Φίλια Καρδίτσης (Ἀνασκαφή Ἱεροῦ, Ταφαί ἀνασκαφής Φίλιας-Καρδίτσης, Νομίσματα ανασκαφῶν Φίλιας)», *ΑΔ* 19 Β2, 241–249.

Θεοχάρης, Δ. Ρ. 1966. «Ἀρχαιότητες και Μνημεῖα Θεσσαλίας. Ἀνασκαφαὶ καὶ ἔρευναι (1. Ἀνασκαφαὶ ἐν Τρίκκη, 2. Ἀνασκαφαὶ ἐν Σέσκλῳ, 3. Ἀνασκαφαὶ ἐν Προέρνῃ, 4. Μαγούλα Τσαπόχα (Καρδίτσα), 5. Ἅγιος Ἀντώνιος Φαρσάλων) (Πίν. 241–245 Σχεδ. 1)», *ΑΔ* 21 Β2, 247–254.

Θεοχάρης, Δ. Ρ. 1967. «Μουσειακαί εργασίαι (1. Μουσεῖον Βόλου, 2. Μουσεῖον Λαρίσης, 3. Συλλογή Φαρσάλων), ΙΙ. Ἀνασκαφαί και ἔρευναι (1. Ἀνασκαφή ἱεροῦ Ἀθηνᾶς παρά τὴν Φιλίαν, 2. Ἀνασκαφή ἐν Σέσκλῳ, 3. Δοκιμαστικοί ἀνασκαφαί), ΙΙΙ. Τυχαῖα εὑρήματα, περισυλλογή καὶ παραδόσεις ἀρχαίων (1. Φεραί, 2. Βοίβη, 3. Ξεριάς Βόλου, 4. Πηνειός) (Πίν. 193–196· Σχέδ. 1)», *ΑΔ* 22 Β2, 295–298.

Ιντζεσίλογλου, Μ. 1994. «Ιστορική Τοπογραφία της περιοχής του Κόλπου του Βόλου», στο Ε. Κυπραίου, Ν. Ζαφειροπούλου, (επιμ.), *Θεσσαλία. Δεκαπέντε χρόνια αρχαιολογικής έρευνας, 1975–1990. Αποτελέσματα και προοπτικές, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Λυών 17–22 Απριλίου 1990. Τόμος Β΄*. Αθήνα, 31–56.

Ιντζεσίλογλου, Μ. 1996. «Ο συνοικισμός και η πολιτική οργάνωση της Δημητριάδας και του Κοινού των Μαγνήτων κατά την ελληνιστική περίοδο», στο Ε. Κονταξή (επιμ.), *Αρχαία Δημητριάδα. Η διαδρομή της στο χρόνο. Πρακτικά Ημερίδας Δημοτικού Κέντρου Ιστορικών Ερευνών, Τεκμηρίωσης, Αρχείων και Εκθεμάτων Βόλου (ΔΗ.Κ.Ι.) 9 Νοεμβρίου 1994*. Βόλος, 91–109.

Ιντζεσίλογλου, Μ. 2006. «Η Ιτωνία Αθηνά και το Θεσσαλικό ομοσπονδιακό ιερό της στη Φίλια Καρδίτσας», στο Α. Μαζαράκης-Αινιάν (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 1. Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, Βόλος 27.2–2.3.2003. Τόμος Α΄: Θεσσαλία*. Βόλος, 231–247.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Ιντζεσίλογλου, Μ. 2011. «Το αρχαίο Θέατρο Δημητριάδος», στο Β. Αδρύμη-Σισμάνη (επιμ.), *Αρχαία Θέατρα στη Θεσσαλία*, Βόλος, 33–47.

Καλαϊτζή, Μ., Κραβαρίτου, Σ., Σκαφιδά, Ε. 2015–2016. «Ενεπίγραφες επιτύμβιες στήλες από το Κάστρο – Παλαιά του Βόλου», *Τεκμήρια* 13, 193–241.

Κοντογιάννης, Α. 1994. «Σωσθενίς», στο Ε. Κυπραίου, Ν. Ζαφειροπούλου, (επιμ.), *Θεσσαλία. Δεκαπέντε χρόνια αρχαιολογικής έρευνας, 1975–1990. Αποτελέσματα και προοπτικές, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Λυών 17–22 Απριλίου 1990. Τόμος Γ΄*. Αθήνα, 239–244.

Κοντογιάννης, Α. 2006. «Επιγραφές Ολοσσονίων εντοιχισμένες στη Μονή της Παναγίας της Ολυμπιώτισσας στην Ελασσόνα (Αναθεώρηση των επιγραφών *IG* IX 2, 1292, 1293 και 1294)», στο Y. Pikoulas, (επιμ.), *Inscriptions and History of Thessaly. New Evidence, Proceedings of the International Symposium in honor of Professor Christian Habicht*. Βόλος, 91–102.

Κοντογιάννης, Α. 2009. *Ονομάτων επίσκεψις: LGPN III b: delenda et corrigenda*. Βόλος.

Κουγέας, Σ. 1945–1947. «Θεσσαλὸς στηλοκόπας πρὸ ἑκατὸν εἴκοσι πέντε ἐτῶν», *AE*, 98–115.

Κουμανούδης, Σ. Ν. 1980. «Ἀπελευθερωτικὴ ἐπιγραφὴ ἐκ Λαμίας», στο *Στήλη: Τόμος εἰς μνήμην τοῦ Νικολάου Κοντολέοντος*. Αθήνα, 340–344.

Κραβαρίτου, Σ. 2009. «Η οργάνωση των *ημερολογίων* στην Αρχαία Ελλάδα. Θεσσαλικά δεδομένα», στο Α. Μαζαράκης-Αινιάν (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 2. Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, Βόλος 16.3–19.3.2006. Τόμος Α΄: Θεσσαλία*. Βόλος, 245–255.

Κραβαρίτου, Σ. 2011. «Ημερολόγια της αρχαίας Θεσσαλίας», *Θεσσαλικά Μελετήματα* 1, 113–128.

Κραβαρίτου, Σ. 2015. «*Κοινόν* και *αυτοκράτωρ θεός* στην ανατολική Θεσσαλία», στο Α. Μαζαράκης-Αινιάν (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 4. Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, Βόλος 15.3–18.3.2012. Τόμος Α΄: Θεσσαλία*. Βόλος, 283–291.

Λαζαρίδης, Π. 1971. «Ἀνασκαφαὶ Νέας Ἀγχιάλου», *ΠΑΕ* 126, 20–42.

Λαζαρίδης, Π. 1972. «Ἀνασκαφὴ Νέας Ἀγχιάλου», *ΠΑΕ* 127, 12–48.

Λαζαρίδης, Π. 1978. «Ἀνασκαφὴ Νέας Ἀγχιάλου», *ΠΑΕ* 133, 34–49.

Μάγνης, Ν. Ι. 1860. *Περιήγησις ἤ τοπογραφία τῆς Θεσσαλίας καὶ Θετταλικῆς Μαγνησίας καὶ τῆς μὲν Θεσσαλίας ἐν ἐπιτομῇ, τῆς δὲ Μαγνησίας ἐν ἐκτάσει*. Αθήνα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Μπαμπάκος, Α. 1961. *Πράξεις κοινῆς διαθέσεως καὶ ἄλλα συγγενῆ φαινόμενα κατὰ τὸ δίκαιον τῆς Ἀρχαίας Θεσσαλίας*. Αθήνα.

Μπαρδάνη, Β. Ν. (υπό έκδοση). *Τιμὲς Μεσσηνίων δικαστῶν. Ἐπιγραφικὲς συμβολὲς στὴν ἐξέταση τοῦ θεσμοῦ τῶν ξενικῶν δικαστηρίων*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Βόλος.

Μπάτζιου-Ευσταθίου, Α. 1996. «Δημητριάδα», στο Ε. Κονταξή (επιμ.), *Αρχαία Δημητριάδα. Η διαδρομή της στο χρόνο. Πρακτικά Ημερίδας Δημοτικού Κέντρου Ιστορικών Ερευνών, Τεκμηρίωσης, Αρχείων και Εκθεμάτων Βόλου (ΔΗ.Κ.Ι.) 9 Νοεμβρίου 1994*. Βόλος, 11–46.

Μπάτζιου, Α., Πίκουλας Γ. Α. 2004–2009. «Ἀπελευθερωτικὴ ἐπιγραφὴ ἀπὸ τὴ Δημητριάδα», *Ηόρος* 17–21, 449–454.

Μπάτζιου, Α., Πίκουλας Γ. Α. 2010–2013. «Ψήφισμα τοῦ Κοινοῦ τῶν Μαγνήτων», *Ηόρος* 22–25, 343–350.

Μπάτζιου, Α., Πίκουλας, Γ. Α. 2014–2019. «Πρόσταγμα καὶ ἐπιστολὲς Λευκίου Αἰμυλίου Λευκίου (Παύλου Μακεδονικοῦ)», *Ηόρος* 26–31, 281–302.

Μπιζάκη, Β. 2012. «Οι σχέσεις των εθνών της κοιλάδας του Σπερχειού (Αχαιοί Φθιώται, Μαλιείς, Οιταίοι, Αινιάνες) με τους Θεσσαλούς από τον 7ο αι. π.Χ. έως την επικράτηση των Ρωμαίων το 146 π.Χ.», στο Α. Μαζαράκης-Αινιάν (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 3. Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, Βόλος 12.3–15.3.2009. Τόμος Α΄: Θεσσαλία*. Βόλος, 269–276.

Νικολάου, Ε., Κραβαρίτου, Σ. (επιμ.) 2012. *Αρχαίες πόλεις Θεσσαλίας & περιοίκων περιοχών*. Λάρισα.

Οικονομάκη, Ν., Τζιφόπουλος, Γ. Ζ. 2015. *Εισαγωγή στην Ελληνική Επιγραφική. Από τον 8ο αιώνα π.Χ. ως την Ύστερη Αρχαιότητα*. Θεσσαλονίκη.

Πάλλης, Γ. Ν., Πετρόχειλος, Ν. Δ. 2010–2013. «Ἀδημοσίευτες ἀπελευθερωτικὲς ἐπιγραφὲς ἀπὸ τὴν Ὑπάτη», *Ηόρος* 22–25, 327–341.

Παπαγεωργιάδου–Μπάνη, Χ. 2004. «Θεσσαλία και ρωμαϊκή νομισματική πολιτική», στο Ε. Κυπραίου (επιμ.), *Οβολός 7: Το νόμισμα στο θεσσαλικό χώρο. Νομισματοκοπεία, κυκλοφορία, εικονογραφία, ιστορία. Αρχαίοι – Βυζαντινοί – Νεώτεροι Χρόνοι, Πρακτικά Συνεδρίου της Γ΄ Επιστημονικής Συνάντησης, Βόλος 24–27 Μαΐου 2001*. Αθήνα, 51–64.

Παπαευθυμίου, Ε. 2004. «Το μετρολογικό σύστημα των Μαγνήτων κατά τους αυτοκρατορικούς χρόνους», στο Ε. Κυπραίου (επιμ.), *Οβολός 7: Το νόμισμα στο θεσσαλικό χώρο. Νομισματοκοπεία, κυκλοφορία, εικονογραφία, ιστορία. Αρχαίοι –*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Βυζαντινοί – Νεώτεροι Χρόνοι, Πρακτικά Συνεδρίου της Γ΄ Επιστημονικής Συνάντησης, Βόλος 24–27 Μαΐου 2001. Αθήνα, 65–77.

Παπαθανασίου, Α. 2020. *Συμβολή στην ιστορική τοπογραφία και αρχαιολογία της Βόρειας Πελασγιώτιδος (Θεσσαλίας): οικιστικό πλέγμα και λατρεία με βάση το επιγραφικό corpus*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Βόλος.

Παππάς, Β. 2012. *Κοινά της Ελληνιστικής Εποχής: απονομή προνομίων σε πρόσωπα και πόλεις*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή εργασία, ΑΠΘ. Θεσσαλονίκη.

Πίκουλας, Γ. Α. 2002. «Ἡ Βελεστινόστρατα. Συμβολὴ στὸ ὁδικὸ δίκτυο τῆς ἀρχαίας Θεσσαλίας», στο *Υπέρεια. Πρακτικά Γ΄ Διεθνούς Συνεδρίου «Φεραί – Βελεστίνο – Ρήγας», Βελεστίνο 1997*. Αθήνα, 147–158.

Πίκουλας, Γ. Α. 2006α. «Το οδικό δίκτυο της Θεσσαλίας. Δεδομένα και προοπτικές. Σχεδίασμα έρευνας», στο Α. Μαζαράκης-Αινιάν (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 1. Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, Βόλος 27.2–2.3.2003. Τόμος Α΄: Θεσσαλία*. Βόλος, 315–318.

Πίκουλας, Γ. Α. 2006β. «Νικησίπολις Φεραία – Θεσσαλονίκη Μακεδνή», στο *Υπέρεια. Πρακτικά Δ΄ Διεθνούς Συνεδρίου «Φεραί – Βελεστίνο – Ρήγας», Βελεστίνο 2003*. Αθήνα, 178–181.

Πίκουλας, Γ. Α. 2008. «Οδικό δίκτυο και άμυνα στη δυτική ορεινή Θεσσαλία», στο *Πρακτικά 1ου Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Πολιτισμού της Θεσσαλίας, Λάρισα 9–11 Νοεμβρίου 2006*. Λάρισα, 328–339.

Πίκουλας, Γ. Α. 2004–2009. «Ἀμαξήλατο ὁδικὸ δίκτυο Ν. Λαρίσης», *Ηόρος* 17–21, 441–447.

Πίκουλας, Γ. Α. 2012. «Τα προγράμματα του ΠΘ/ΙΑΚΑ 1. Διασχίζοντας την Πίνδο. Διαβάσεις και άμυνα. Η έρευνα στη Θεσσαλία: 2006 2. Διασχίζοντας τον Όλυμπο: Οδικό δίκτυο και άμυνα στην Περραιβία» (2008)», στο Α. Μαζαράκης-Αινιάν (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 3. Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, Βόλος 12.3–15.3.2009. Τόμος Α΄: Θεσσαλία*. Βόλος, 277–286.

Πίκουλας, Γ. Α. 2012[2]. *Εἰσαγωγὴ στὴν Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Ἱστορία καὶ Ἀρχαιογνωσία*. Αθήνα.

Πίκουλας, Γ. Α. 2015α. «Συμβολή στην Ιστορική Τοπογραφία της Εστιαιώτιδος», *Τρικαλινά* 35, 91–100.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Πίκουλας, Γ. Α. 2015β. «Το οικιστικό πλέγμα της Πελασγιώτιδος: αποτίμηση γνώσεων και *desiderata*», στο *Πρακτικά 8ου Συνέδριου Λαρισαϊκών Σπουδών, Λάρισα 5–6 Δεκεμβρίου 2014.* Λάρισα, 7–29.

Πίκουλας, Γ. Α. 2018. «Το οικιστικό πλέγμα της Αχαΐας Φθιώτιδος: αποτίμηση γνώσεων και *desiderata*», στο *Αχαιοφθιωτικά Ε΄. Πρακτικά Ε΄ Συνεδρίου Αλμυριώτικων Σπουδών, Αλμυρός 16–18 Οκτωβρίου 2016. Τόμος Α΄*. Αλμυρός, 67–74.

Πίκουλας, Γ. Α. 2022. «Το αμαξιτό οδικό δίκτυο της αρχαίας Θεσσαλίας», *ΘΗ* 81, 3–18.

Πρέντζας, Κ. 2013. *Πολιτικοί θεσμοί της αρχαίας Θεσσαλίας*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Ιωάννινα.

Σαατσόγλου-Παλιαδέλη, Χ. 1992–1998. «Με αφορμή δύο ονόματα από τη Βεργίνα», *Ηόρος* 10–12, 369–380.

Σακελλαρίου, Μ. Β. 2018. *Ελληνικά έθνη κατά την Εποχή του Χαλκού* (*Ethnè grecs a l'Âge du Bronze*), μτφρ. Ν. Παπαδοπούλου. Ηράκλειο.

Σπυρόπουλος, Θ. 1971. «Αρχαιότητες και μνημεία Βοιωτίας-Φθιώτιδος», *ΑΔ* 26 Β1, 221–236.

Σταματοπούλου, Μ. 2019. «*Μάκαιρα Θεσσαλία;* Η Θεσσαλία κατά την αρχαϊκή περίοδο», στο Σ. Κατακούτα, Δ. Παλαιοθόδωρος (επιμ.), *Τοπική Κεραμική της Θεσσαλίας (από τον 7ο στον 5ο αι. π.Χ.). Πρακτικά Ημερίδας, Λάρισα 24 Νοεμβρίου 2017*. Λάρισα, 21–39.

Τζιαφάλιας, Α. 1975. «Αρχαιότητες και Μνημεία Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας. Μουσεῖο. Ἀνασκαφές: Λάρισα (Ὁδός Θουκυδίδου 14 (οἰκόπεδο Μιχαήλ Λεβῆ), Ὁδός Κούμα 26 και Βασ. Κωνσταντίνου (οἰκόπεδο Χρ. Παντοστοπούλου), Σουφλί Μαγούλα, Παλαιόκαστρο Νεοχωρίου Ἁγιᾶς, Φάρσαλα, Γυφτόβρυση, Ἅγιος Γεώργιος Λαρίσης, Ἀγιόκαμπος. Περισυλλογές – Παράδοση ἀρχαίων: Κρήνη Φαρσάλων, Λάρισα, Κραννών Λαρίσης, Καρδίτσα, Ἅγιος Γεώργιος Λαρίσης, Ἄτραξ (Πίν. 100–110)», *ΑΔ* 30 Β1, 191–200.

Τζιαφάλιας, Α. 1979. «Ανασκαφικές εργασίες: Λάρισα (Οδός Μ. Αλεξάνδρου 4 (οικόπεδο αδελφών Παπαποστόλου), Οδός Ρούσβελτ 8 (οικόπεδο Αλ. Κουτσίνα), Οδός Βενιζέλου 135 (οικόπεδο Μωϋσή Φελλούς), Τέρμα οδού Ζωσιμάδων (οικόπεδο Αθ. Σταυροθόδωρου), Αγρόκτημα ΚΑΤΕΕ), Οδός Γεωργίου Β' 36-38 (οικόπεδο Ευγ. Μητσιού), Καστρί Αγιάς (Αγρός Γ. Γενετσεφτσή), Άτραγας, Τρίκαλα (οικόπεδο Μ. Ίτσιου). Τυχαία ευρήματα: Άτραγας, Λάρισα (Σχέδ. 1-3· Πίν. 78-82)», *ΑΔ* 34 Β1, 212–229.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Τζιαφάλιας, Α. 1984α. «Ανέκδοτες επιγραφές από την αρχαία θεσσαλική πόλη Άτραγα», *ΘΗ* 6, 177–208.

Τζιαφάλιας, Α. 1984β. «Ανέκδοτες θεσσαλικές επιγραφές», *ΘΗ* 7, 193–237.

Τζιαφάλιας, Α. 1985. «42 ανέκδοτες επιγραφές από την Περραιβία», *ΘΗ* 8, 113–127.

Τζιαφάλιας, Α. 1988. «Μουσειακές εργασίες (Αρχαιολογική Συλλογή Γόννων). Ανασκαφικές εργασίες. Νομός Λάρισας: Λάρισα (Οδός Νιρβάνα 12, Οδός Θεσσαλονίκης 174, Οδός Ηρώων Πολυτεχνείου 167, Οδός Ασκληπιού 55), Συνοικισμός Καλού Νερού, Γυρτώνη (Αγρός Αν. Τσέτσιλα), Ελασσόνα (Πύθιο, Δολίχη), Επαρχία Λάρισας (Κιλελέρ), Επαρχία Φαρσάλων (Ερέτρια), Φάρσαλα (Λόφος Αγίας Παρασκευής, Οδός Αθηνάς 154, Διασταύρωση οδών Αθηνάς και Χονδροπούλου). Νομός Γρεβενών: Μεγάλο Σειρήνι (Θέση Άγιος Αθανάσιος). Εντοπισμός αρχαιολογικών χώρων. Νομός Γρεβενών: Δασοχώρι (Ύψωμα Καστρί). Νομός Λάρισας: Αγιόκαμπος (Θέση Σκιαθά). Περισυλλογή – Παράδοση αρχαιοτήτων. Νομός Τρικάλων: Άτραξ, Καλόγηροι, Κλοκωτός, Πετρόπορος, Τρίκκη, Γόμφοι. Νομός Λάρισας: Ραχούλα, Χάλκη, Καστρί Αγιάς, Ευαγγελισμός Λάρισας, Κραννών, Αμυγδαλή, Νίκαια Λάρισας, Πύθιο Ελασσόνας, Αρχαιολογική Συλλογή Πυθίου, Λάρισα, Ερέτρια Φαρσάλων, Αρχαιολογική Συλλογή Φαρσάλων, Σκοτούσα, Φάρσαλα (Σταυρός, Ρήγαιο, Αρχαιολογική Συλλογή Ιω. Γκατζηρούλη, Καστρί Τυρνάβου, Άργισσα, Γόννοι, Μονή Αγίου Παντελεήμονος Αγίας, Νομίσματα) (Σχέδ. 1–3· Πίν. 138–148)», *ΑΔ* 43 Β1, 260–284.

Τζιαφάλιας, Α. 1992. «Επιγραφική μαρτυρία για τα τείχη της αρχαίας Λάρισας», στο Ε. Κυπραίου (επιμ.), *Διεθνές Συνέδριο για την αρχαία Θεσσαλία στη μνήμη του Δημήτρη Ρ. Θεοχάρη*. Αθήνα, 392–397.

Τζιαφάλιας, Α. 1993. «Ανασκαφικές εργασίες. Νομός Τρικάλων: Τρίκαλα (Γωνία οδών 25ης Μαρτίου και Τζωρτζοπούλου), Νομός Λάρισας (Γυρτώνη, Ανατολή Αγιάς, Πύθιο Ελασσόνας). Περισυλλογή – Παράδοση αρχαίων. Νομός Τρικάλων (Άτραξ). Νομός Λάρισας (Αγιά, Καστρί Τυρνάβου, Σκοτούσα, Γόννοι, Συκούριο, Ευαγγελισμός). Άλλες εργασίες. Λάρισα (Α΄ αρχαίο θέατρο) (Σχέδ. 1–2· Πίν. 85–86)», *ΑΔ* 48 Β1, 249–260.

Τριανταφυλλοπούλου, Π. 2012. «Η Δημητριάδα και η ευρύτερη περιοχή της κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους», στο Α. Μαζαράκης-Αινιάν (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 3. Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, Βόλος 12.3–15.3.2009. Τόμος Α΄: Θεσσαλία*. Βόλος, 341–349.

Φλώρος, Α. 1958. «Ἀνέκδοτοι ἐπιγραφαὶ Φθιώτιδος», *Πλάτων* 10, 281–286.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Χατζόπουλος, Μ., Γουναροπούλου, Λ. 1992. «Αδημοσίευτες επιγραφές Υπάτης», στο Ε. Κυπραίου (επιμ.), *Διεθνές Συνέδριο για την αρχαία Θεσσαλία στη μνήμη του Δημήτρη Ρ. Θεοχάρη*. Αθήνα, 529.

Χρυσοχόου, Δ. 2020. *Πολιτειολογία των ενώσεων*. Αθήνα.

Accame, S. 1946. *Il Dominio Romano in Grecia dalla Guerra Acaica ad Augusto*. Ρώμη.

Ager, S. 1996. *Interstate Arbitrations in the Greek World, 337–90 B.C.*. Μπέρκλεϋ.

Ager, S. 2015. «Peaceful Conflict Resolution in the World of the Federal States», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 471–486.

Ager, S. 2019. «The Limits of Ethnicity: Sparta and the Achaian League», στο H. Beck, K. Buraselis, A. McAuley (επιμ.), *Ethnos and Koinon. Studies in Ancient Greek Ethnicity and Federalism*. Στουτγκάρδη, 175–192.

Aigner-Foresti, L., Δουκέλλης, Π., Siewert, P., Zecchini, G. 2004. *Ομοσπονδίες στον Αρχαίο Κόσμο. Ιδέες και πράξη* (*Fédéralisme antique. Idées et pratique*), μτφρ. Α. Καμάρα. Αθήνα.

Alexander, P. J. 1938. «Letters and Speeches of the Emperor Hadrian», *CPh* 49, 141–177.

Armstrong, D., Walsh, J. J. 1986. «*SIG*^{3} 593: The Letter of Flamininus to Chyretiae», *CPh* 81, 32–46.

Arvanitopoulos, A. 1911. «Inscriptions inédites de Thessalie», *RPh* 35, 123–139, 282–305.

Arvanitopoulos, A. 1914. «Inscriptions inédites de Thessalie», *Revue épigraphique* 2, 17–34.

Aupert, P. 1975. «Chronique des fouilles et découvertes archéologiques en Grèce en 1974», *BCH* 99, 589–694.

Aymard, A. 1950. «L'organisation de la Macédoine en 167 et le régime représentatif dans le monde grec», *CPh* 45, 96–107.

Aymard, A. 1967. *Études d'histoire ancienne*. Παρίσι.

Babacos, A. 1962. «La mention du prostate dans les affranchissements thessaliens», *BCH* 86, 494–503.

Baker, P. 2001. «Quelques remarques sur des institutions militaires dans les cités de Thessalie à l'époque hellénistique», *AncW* 32, 191–206.

Bakhuizen, S. C. 1987. «Magnesia unter makedonischer Suzerenität», στο S. C. Bakhuizen, F. Gschnitzer, C. Habicht, P. Marzolff, (επιμ.), *Die deutschen archäologischen Forschungen in Thessalien (Demetrias V)*. Βόννη, 319–338.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Bakhuizen, S. C. 1992. *A Greek City of the Fourth Century B.C. by the Goritsa Team*. Ρώμη.

Bakhuizen, S. C. 1996. «Neleia, a Contribution to a Debate», *Orbis Terrarum* 2, 85–120.

Batziou-Efstathiou, A., Pikoulas, Y. 2006. «A Senatus Consultum from Demetrias», στο Y. Pikoulas, (επιμ.), *Inscriptions and History of Thessaly. New Evidence, Proceedings of the International Symposium in honor of Professor Christian Habicht*. Βόλος, 79–89.

Beaudouin, M. 1881. «Inscription de Phocide. Convention entre la ville de Drymaea et la confédération des Oetéens», *BCH* 5, 137–145.

Beck, H. 1997. *Polis und Koinon: Untersuchungen zur Geschichte und Struktur der griechischen Bundesstaaten im 4. Jahrhundert v. Chr.*. Στουτγκάρδη.

Beck, H. 2003. «New Approaches to Federalism in Ancient Greece. Perceptions and Perspectives», στο K. Buraselis, K. Zoumboulakis, (επιμ.), *The Idea of European Community in History. Aspects of Connecting Poleis and Ethne in Ancient Greece. Πρακτικά συνεδρίου. Τόμος Β΄*. Αθήνα, 177–190.

Beck, H., Funke, P. 2015a, «Preface», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, xiii–xv.

Beck, H., Funke, P. 2015b. «An Introduction to Federalism in Greek Antiquity», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 1–29.

Behrwald, R. 2015. «The Lykian League», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 403–418.

Benjamin, A. S. 1968. «Two Dedications in Athens to Archons of the Panhellenion», *Hesperia* 37, 338–344.

Béquignon, Y. 1935. «Études Thessaliennes : VII. Inscriptions de Thessalie», *BCH* 59, 36–77.

Béquignon, Y. 1937. *La vallée du Spercheios des origines au IVe siècle*. Παρίσι.

Béquignon, Y. 1974. «Sur des inscriptions de la Thessalie du nord», στο *Mélanges helléniques offerts à Georges Daux*. Παρίσι, 1–11.

Blum, G. 1914. «Nouvelles inscriptions de Delphes», *BCH* 38, 21–37.

Boehm, R. A. 2011. *Synoikism, Urbanization, and Empire in the Early Hellenistic Period*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια, Μπέρκλεϋ.

Bosnakis, D., Hallof, K. 2003. «Alte und neue Inschriften aus Kos I», *Chiron* 33, 203–262.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Bouchon, R. 2005. *Les élites politiques de la cité de Delphes et du koinon des Thessaliens : cadre institutionnel, chronologie et pratiques familiales (Ier s. av. / IIIème s. apr. J.-C.). Contribution à l'histoire politique et sociale de la Grèce centrale sous administration romaine, thèse de doctorat inédite*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο της Λυών. Λυών.

Bouchon, R. 2007. «Les « porteurs de toge » de Larissa», *Topoi* 15, 251–284.

Bouchon, R. 2008a. «L'ère auguste : ébauche d'une histoire politique de la Thessalie sous Auguste», *BCH* 132, 427–471.

Bouchon, R. 2008b. «Les Ainianes à l'époque impériale : mémoire d'un peuple *polyplanètos*», στο G. De Rapper, P. Sintès (επιμ.), *Nommer et classer dans les Balkans*. Αθήνα, 311–321.

Bouchon, R. 2008c. « L'empereur Auguste, Tibère et les Thessaliens : Intégration de la Thessalie dans l'imperium Romanum» στο *1ο Διεθνές Συνέδριο Ιστορίας & Πολιτισμού της Θεσσαλίας. Πρακτικά Συνεδρίου 9–11 Νοεμβρίου 2006. Τόμος Α΄*. Λάρισα, 185–193.

Bouchon, R. 2009. «La taxe des affranchis et le financement de la vie publique dans les cités thessaliennes : nouvelle lecture de documents du IIe s. apr. J.-C.», στο A. Μαζαράκης-Αινιάν (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 2. Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, Βόλος 16.3–19.3.2006. Τόμος Α΄: Θεσσαλία*. Βόλος, 395–407.

Bouchon, R. 2014. «Démophilos de Doliché, Paul-Émile et les conséquences de la troisième guerre de Macédoine à Gonnoi», *Topoi* 19, 483–513.

Bouchon, R. 2015. «Les comptes des épimélètes de la caisse des affranchissements d'Hypata à l'époque impériale: à propos de deux inscriptions récemment publiées ("ΗΟΡΟΣ" 22-25 [2010-2013], p. 327-341)», *ZPE* 193, 172–178.

Bouchon, R. 2016. «Les Thessaliens et le culte des empereurs de Rome : tradition, intégration, polycentrisme et jeu d'échelles», στο A. Kolb, M. Vitale (επιμ.), *Kaiserkult in den Provinzen des römischen Reiches. Organisation, Kommunikation und Repräsentation*. Βερολίνο, 285–307.

Bouchon, R. 2017. «La famille des Cocceii de Larissa», στο A. D. Rizakis, F. Camia, S. Zoumbaki (επιμ.), *Social Dynamics Under Roman Rule. Mobility and Status Change in the Provinces of Achaia and Macedonia. Πρακτικά συνεδρίου, Γαλλική Σχολή Αθηνών, 30–31 Μαΐου 2014*. Αθήνα, 241–262.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Bouchon, R., Helly, B. 2013. «Construire et reconstruire l'État fédéral thessalien», στο P. Funke, M. Haake (επιμ.), *Greek Federal States and their Sanctuaries*. Στουτγκάρδη, 205–226.

Bouchon, R., Helly, B. 2015. «The Thessalian League», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 231–249.

Bouchon, R., Tziafalias, A. 2012. «Consolations anonymes à l'occasion de la mort du jeune Markellos de Trikkè», στο Α. Μαζαράκης-Αινιάν (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 3. Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, Βόλος 12.3–15.3.2009. Τόμος Α΄: Θεσσαλία*. Βόλος, 495–503.

Bouchon, R., Tziafalias, A. 2014. «Les cités thessaliennes et Néron : à propos d'une inscription inédite de Larissa», *Neronia Electronica* 3, 3–11.

Bousquet, J. 1961. «Inscriptions de Delphes», *BCH* 85, 69–97.

Bousquet, J. 1977. «Inscriptions de Delphes», *BCH* 101, 455–466.

Bouvier, H. 1979. «Poètes et prosateurs de Thessalie dans les inscriptions», στο B. Helly (επιμ.), *La Thessalie. Actes de la Table-Ronde, 21–24 juillet 1975*. Λυών, 257–264.

Bowersock, G. W. 1965a. *Augustus and the Greek World*. Οξφόρδη.

Bowersock, G. W. 1965b. «Zur Geschichte des römischen Thessaliens», *RhM* 108, 277–289.

Briscoe, J. 1981. *A Commentary on Livy, books XXXIV-XXXVII*. Οξφόρδη.

Burrer, F. 1993. *Münzprägung und Geschichte des Thessalischen Bundes in der römischen Kaiserzeit bis auf Hadrian (31 v. Chr.-138 n. Chr.)*. Saarbrucken.

Bursian, C. 1864. *De titulis magnesiis commentatio*, Turici.

Busolt, G., Swoboda, H. 1920–1926. *Griechische Staatskunde III*. Μόναχο.

Cabanes, P. 1978–1979. «Les états fédéraux de Grèce du Nord-Ouest : Pouvoirs locaux et pouvoir fédéral», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών*, 98–111.

Cabanes, P. 1989. «Cité et ethnos dans la Grèce ancienne», στο *Mélanges Pierre Lévêque. 2 : Anthropologie et société*. Μπεζανσόν, 63–82.

Cabanes, P. 2001. «7. Griechenland und die Kyrenaika», στο C. Lepelley (επιμ.), *Rom und das Reich in der Hohen Kaiserzeit 44 v. Chr. – 260 n. Chr. II: Die Regionen des Reiches*. Μόναχο, 309–340.

Callataÿ, F. de 2004. «Le monnayage d'argent au type d'Athéna Parthénos émis au nom des Ainianes», στο Ε. Κυπραίου (επιμ.), *Οβολός 7: Το νόμισμα στο θεσσαλικό χώρο. Νομισματοκοπεία, κυκλοφορία, εικονογραφία, ιστορία. Αρχαίοι – Βυζαντινοί –*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Νεώτεροι Χρόνοι, Πρακτικά Συνεδρίου της Γ΄ Επιστημονικής Συνάντησης, Βόλος 24–27 Μαΐου 2001. Αθήνα, 125–156.

Camia, F. 2011a. «Lykos, Son of Hermolaos, *hiereus heptaeterikos* of the *Sebastoi*. Emperor Worship and Traditional Cults at Thessalian Hypata (*SEG* 54, 556)», *ZPE* 179, 145–154.

Camia, F. 2011b. *Theoi Sebastoi. Il culto degli imperatori romani in Grecia (provincia Achaia) nel secondo secolo d.C.* Αθήνα.

Canali de Rossi, F. 1995. «P. Clodio, Q. Cecilio Metello e il grano tessalo», *MGR* 19, 147–159.

Cantarelli, F. 2008. *Acaia Ftiotide: indagini geostoriche, storiografiche, topografiche e archeologiche*. Soveria Mannelli.

Caveing, M. 1997. «Observations mathématiques sur B. Helly, L'État thessalien», *Topoi* 7, 167–176.

Chaniotis, A. 2015. «The Cretan koinon and the koinon of the Oreioi», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 377–385.

Charneux, P. 1956. «Inscriptions d'Argos», *BCH* 80, 598–618.

Contoléon, A.-E. 1900. «Inscriptions inédites», *REG* 13, 493–503.

Corsten, T. 1999. *Vom Stamm zum Bund: Gründung und territoriale Organisation griechischer Bundesstaaten*. Μόναχο.

Crowther, C. 1997. «Inscriptions from the Sparta and Larissa Museums», *ABSA* 92, 345–358.

Crowther, C. 2006. «Foreign judges in Thessaly in the Hellenistic Period: A second century phenomenon?», στο Y. Pikoulas, (επιμ.), *Inscriptions and History of Thessaly. New Evidence, Proceedings of the International Symposium in honor of Professor Christian Habicht*. Βόλος, 31–48.

Curty, O. 1995. *Les parentés légendaires entre cités grecques*. Γενεύη.

Darmezin, L. 1999. *Les affranchissements par consécration en Béotie et dans le monde grec hellénistique*. Ναντσί.

Daux, G. 1936. *Delphes au IIe et au Ier siècle, depuis l'abaissement de l'Étolie jusqu'à la paix romaine, 191-31 av. J.-C.*. Παρίσι.

Daux, G. 1938. «Plutarque, Moralia 409 a-b et le prétendu faubourg delphique de *pylaia*», *RA* 11, 3–18.

Daux, G. 1941. «Notes épigraphiques et philologiques», *BCH* 54, 218–227.

Daux, G. 1943. *Chronologie delphique*. Παρίσι.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Daux, G. 1944. «Inscriptions de Delphes», *BCH* 68–69, 94–128.

Daux, G. 1954. «Inscriptions de Delphes», *BCH* 78, 368–394.

Daux, G. 1957. «Remarques sur la composition du Conseil amphictionique», *BCH* 81, 95–120.

Daux, G. 1959. «Sur les décrets de Démétrias relatifs au sanctuaire d'Apollon Coropaios», *BCH* 83, 285–287.

Daux, G. 1965. «Les couronnes du Troyen Cassandros», *BCH* 89, 498–502.

Daux, G. 1967. «Chronique des fouilles», *BCH* 91, 623–889.

Daux, G. 1968. «Notes de lecture», *BCH* 92, 241–256.

Daux, G. 1973. «Notes de lecture», *BCH* 97, 239–251.

Daux, G. 1975. «Note sur un décret Thessalien pour des juges étrangers», *ZPE* 16, 37–38.

Daux, G. 1976. «Notes de lecture», *BCH* 100, 201–234.

Daux, G. 1978. «Notes de lecture», *BCH* 102, 591–627.

Daux, G. 1979. «L'arbitrage *IG* IX 2, pages X-XI, 205 i», *ZPE* 36, 139–144.

Daux, G., de la Coste Messelière, P. 1924. «De Malide en Thessalie», *BCH* 48, 343–376.

Daverio-Rocchi, G. 1988. *Frontiera e confini nella Grecia antica*. Ρώμη.

Daverio-Rocchi, G. 2015. «The Lokrians and their federal leagues», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 179–198.

Decourt, J.-C. 1990a. «Décret de Pharsale pour une politographie», *ZPE* 81, 163–184.

Decourt, J.-C. 1990b. *La vallée de l'Énipeus en Thessalie. Études de topographie et de géographie antique*. Παρίσι.

Decourt, J.-C., Nielsen, T. H., Helly, B., Bouchon, R. et al. 2004. «Thessalia and Adjacent Regions», στο *IACP*, 676–731.

Deshours, N. 2011. *L'été indien de la religion civique. Étude sur les cultes civiques dans le monde égéen à l'époque hellénistique tardive*. Μπορντώ.

Doulgeri-Intzesiloglou, A. 2006. «A new inscription from Pherai», στο Y. Pikoulas, (επιμ.), *Inscriptions and History of Thessaly. New Evidence, Proceedings of the International Symposium in honor of Professor Christian Habicht*. Βόλος, 55–66.

Ducat, J. 1994. *Les Pénestes de Thessalie*. Μπεζανσόν.

Ducat, J. 1997. «Bruno Helly et les Pénestes», *Topoi* 7, 183–189.

Durrbach, F. 1886. «Inscriptions de Larissa», *BCH* 10, 431–451.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Edelmann-Singer, B. 2015. *Koina und Concilia: Genese, Organisation und sozioökonomische Funktion der Provinziallandtage im römischen Reich*. Στουτγκάρδη.

Famerie, E. 2013. «Aspects diplomatiques de la politique romaine dans l'Orient grec (IIe s. av. J.-C.)», *Annuaire de l'École pratique des hautes études (EPHE), Section des sciences historiques et philologiques* 144, 1–9.

Fougères, G. 1889. «La confédération des Magnètes de Thessalie», *BCH* 13, 271–279.

Francotte, H. 1907. *La Polis Grecque : recherches sur la formation et l'organisation des cités, des ligues et des confédérations dans la Grèce ancienne.* Πάντερμπορν.

Franke, P. 1956. «Drei neuen Inschriften aus Thessalien», *AZ* 71, 183–192.

Franke, P. 1959. «Zur Chronologie der Strategen und der Münzprägung des Koinon des Thessaler», *Schweizer Münzeblätter* 9, 61–67.

Freeman, E. 1893[2]. *Federal Government in Greece and Italy*. Λονδίνο.

Freitag, K. 2006. «Überlegungen zum Wirkzusammenhang zwischen Kult und Politik im Thessalischen Koinon des 2. Jhs. v. Chr.», στο K. Freitag, P. Funke, M. Haake (επιμ.), *Kult – Politik – Ethnos. Überregionale Heiligtümer im Spannungsfeld von Kult und Politik. Kolloquium, Münster 23–24 November 2001*. Στουτγκάρδη, 211–237.

Freitag, K. 2015. «Akarnania and the Akarnanian League», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 66–85.

Funke, P. 2013a. «Greek Federal States and Their Sanctuaries: Identity and Integration. Some Introductory Remarks», στο P. Funke, M. Haake (επιμ.), *Greek Federal States and their Sanctuaries*. Στουτγκάρδη, 9–12.

Funke, P. 2013b. «Thermika und Panaitolika. Alte und neue Zentren im Aitolischen Bund», στο P. Funke, M. Haake (επιμ.), *Greek Federal States and their Sanctuaries*. Στουτγκάρδη, 49–64.

Funke, P. 2015. «Aitolia and the Aitolian League», στο Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέμπτριτζ, 86–117.

Gauthier, P. 1972. *Symbola. Les étrangers et la justice dans les cités grecques*. Ναντσί.

Gavazzi, C. 1951. «Ricerche sulla prossenia nella Tessaglia», *Epigraphica* 13, 50–86.

Giannakopoulos, N. 2019. «Euboian Unity in the 2nd Century BCE and the Chalkidian Embassy at Amarynthos: The Limits of Roman–Sponsored Greek Federalism», στο H. Beck, K. Buraselis, A. McAuley (επιμ.), *Ethnos and Koinon. Studies in Ancient Greek Ethnicity and Federalism*. Στουτγκάρδη, 113–130.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Giovannini, A. 1969. «Les origines de la troisième guerre de Macédoine», *BCH* 93, 853–861.

Giovannini, A. 1971. *Untersuchungen über die Natur und die Anfänge der bundesstaatlichen Sympolitie in Griechenland*. Γκέτινγκεν.

Giovannini, A. 2005. «Un document amphictionique méconnu : La convention financière de Drymaia (*IG* IX 1, 226–230)», στο T. Hantos (επιμ.), *Laurea internationalis. Festschrift für Jochen Bleicken zum 75. Geburtstag*. Στουτγκάρδη, 287–297.

Glotz, G. 2010[4]. *Η ελληνική πόλις* (*La cité grecque*), μτφρ. Α. Σακελλαρίου. Αθήνα.

Graninger, D. 2011. *Cult and koinon in Hellenistic Thessaly*. Λέιντεν.

Graninger, D. 2023. «History in/of Hellenistic Thessaly», *Karanos* 6, 17–39.

Guarducci, M. 1932. «Nota di epigrafia spartana», *RFIC* 60, 84–86.

Guarducci, M. 2019[2]. *Η Ελληνική Επιγραφική. Από τις απαρχές έως την Ύστερη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική περίοδο* (*L' Epigrafia Greca e origini al tardo Impero*), μτφρ. Κ. Κουρεμένος. Αθήνα.

Haagsma, M., Surtees, L., Chykedra, C. M. 2019. «Ethnic Constructs from Inside and Out: External Policy and the ethnos of Achaia Phthiotis», στο H. Beck, K. Buraselis, A. McAuley (επιμ.), *Ethnos and Koinon. Studies in Ancient Greek Ethnicity and Federalism*. Στουτγκάρδη, 285–320.

Habicht, C. 1972. «Beiträge zur Prosopographie der altgriechischen Welt», *Chiron* 2, 103–134.

Habicht, C. 1976. «Ambrakia und der Thessalische Bund zur Zeit des Perseuskrieges», στο V. Milojcic, D. Theocharis (επιμ.), *Die Deutschen archäologischen Forschungen in Thessalien (Demetrias I)*. Βόννη, 175–180.

Habicht, C. 1982. «Beitrage zu griechischen Inschriften», στο B. von Freytag gen. Löringhoff, D. Mannsperger, F. Prayon (επιμ.), *Praestant Interna: Festschrift für Ulrich Hausmann*. Τύμπιγκεν, 381–387.

Habicht, C. 1984. «Review: *Supplementum Epigraphicum Graecum* Vol. 29:1979 by H. W. Pleket, R. S. Stroud, R. A. Tybout, S. B. Aleshire, J. Bingen, P. Herrmann, G. Mihailov, L. Moretti; *Supplementum Epigraphicum Graecum* Vol. 30:1980 by H. W. Pleket, R. S. Stroud, R. A. Tybout, S. B. Aleshire, J. Bingen, P. Herrmann, G. Mihailov, L. Moretti», *Gnomon* 56 (8), 705–708.

Habicht, C. 1987a. «Zu neun Inschriften aus Thessalien», *Tyche* 2, 23–28.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Habicht, C. 1987b. «Neue Inschriften aus Demetrias», στο S. C. Bakhuizen, F. Gschnitzer, C. Habicht, P. Marzolff, (επιμ.), *Die deutschen archäologischen Forschungen in Thessalien (Demetrias V)*. Βόννη, 269–306.

Habicht, C. 1987c. «Neue Inschriften aus Thessalien», στο S. C. Bakhuizen, F. Gschnitzer, C. Habicht, P. Marzolff, (επιμ.), *Die deutschen archäologischen Forschungen in Thessalien (Demetrias V)*. Βόννη, 307–317.

Habicht, C. 1987d. «The Role of Athens in the Reorganization of the Delphic Amphictiony after 189 B. C.», *Hesperia* 56, 51–79.

Habicht, C. 1987e. «Bürger von Skotussa», *ZPE* 69, 85–86.

Habicht, C. 2007. «Aus Lollings thessalischen Tagebüchern», στο K. Fittschen (επιμ.), *Historische Landeskunde und Epigraphik in Griechenland. Akten des Symposiums veranstaltet aus Anlaß des 100. Todestages von H.-G. Lolling (1848–1894) in Athen vom 28. bis 30.9.1994*. Μίνστερ, 299–306.

Habicht, C. 2008. «Judicial Control of the Legislature in Greek States», *Studi Ellinistici* 20, 17–23.

Hall, J. M. 1997. *Ethnic Identity in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ.

Hall, J. M. 2015. «Federalism and Ethnicity», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 30–48.

Hansen, M. G. 2004. «Introduction», στο *IACP*, 1–156.

Harter-Uibopuu, K. 1998. *Das zwischenstaatliche Schiedsverfahren im achaischen koinon, Zur friedlichen Streitbeilegung nach den epigraphischen Quellen*. Κολωνία.

Harter-Uibopuu, K. 2003. «Kaiserkult und Kaiserverehrung in den Koina des griechischen Mutterlandes», στο H. Cancik, K. Hitzl (επιμ.), *Die Praxis der Herrscherverehrung in Rom und seinen Provinzen*. Τύμπιγκεν, 209–231.

Hatzopoulos, M. B. 1994. *Cultes et rites de passage en Macédoine*. Αθήνα.

Hatzopoulos, M. B. 1996. *Macedonian Institutions Under the Kings I: A Historical and Epigraphic Study*. Αθήνα.

Haussoullier, B. 1882. «Inscriptions de Delphes», *BCH* 6, 445–466.

Head, B. V. 1911[2]. *Historia Numorum. A Manual of Greek Numismatics*. Οξφόρδη.

Heinz, M. 1998. *Thessalische Votivstelen. Epigraphische Auswertung, Typologie der Stelenformen, Ikonographie der Reliefs*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο του Ρουρ. Μπόχουμ.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Heller, A. 2012. «Les institutions civiques grecques sous l'empire : romanisation ou aristocratisation ?», στο *Entretiens sur l'Antiquité classique. Tome LIX : Les grecs héritiers des romains*. Γενεύη, 203–232.

Helly, B. 1966. «Le groupe des monnaies fédérales thessaliennes avec Athéna aux pompons», *RN* 8, 7–32.

Helly, B. 1971. «Décrets de Démétrias pour des juges étrangers», *BCH* 95, 543–559.

Helly, B. 1975. «Actes d'affranchissement thessaliens», *BCH* 99, 119–144.

Helly, B. 1976. «Lois sur les affranchissements dans les inscriptions thessaliennes», *Phoenix* 30, 143–158.

Helly, B. 1978. «Érythrées d'Ionie ou Érythrées des Thermopyles?», *ZPE* 29, 149–156.

Helly, B. 1979. «Une liste des cités de Perrhébie dans la 1ère moitié du IVe siècle av. J.-C.», στο B. Helly, (επιμ.), *La Thessalie. Actes de la Table-Ronde, 21–24 juillet 1975*. Λυών, 165–200.

Helly, B. 1980. «La Thessalie à l'époque romaine», στο *Mémoires du Centre Jean Phalerne II*. Σεντ-Ετιέν, 37–50.

Helly, B. 1982. «Deux attestations du *Victoriat* dans les listes d'affranchissement de Thessalie», στο T. Hackens, R. Weiller (επιμ.), *Actes du 9ème Congrès International de Numismatique Berne septembre 1979*. Λουβέν, 165–176.

Helly, B. 1983. «Les Italiens en Thessalie au IIe et au Ier s. av. J.-C.», στο M. Cébeillac Gervasoni (επιμ.), *Les « bourgeoisies » municipales italiennes aux IIe et Ier siècles av. J.-C. Centre J. Bérard, Institut Français de Naples, 7–10 décembre 1981 (Colloques internationaux du CNRS 609)*. Παρίσι, 355–380.

Helly, B. 1986. «Les émissions monétaires de la Confédération Thessalienne (IIe-Ier s. av. J.-C.)», στο G. Depeyrot, T. Hackens, G. Moucharte (επιμ.), *Rythmes de la production monétaire de l'Antiquité à nos jours. Actes du colloque international organisé à Paris du 10 au 12 janvier 1986*. Παρίσι, 39–53.

Helly, B. 1991. «Les cités antiques de la Thessalie», *Les Dossiers d'Archéologie* 159, 30–43.

Helly, B. 1992a. «Incursions chez les Dolopes», στο I. Blum, L. Darmezin, J.-C. Decourt, B. Helly, G. Lucas (επιμ.), *Topographie antique et géographie historique en pays grec*. Παρίσι, 49–91.

Helly, B. 1992b. «Stèles funéraires de Démétrias : Recherches sur la chronologie des remparts et des nécropoles méridionales de la ville», στο Ε. Κυπραίου (επιμ.),

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Διεθνές Συνέδριο για την αρχαία Θεσσαλία στη μνήμη του Δημήτρη Ρ. Θεοχάρη. Αθήνα, 349–365.

Helly, B. 1995. *L'État thessalien : Aleuas le Roux, les tétrades et les tagoi*. Λυών.

Helly, B. 1997. «Le diorthôma d'Auguste fixant la conversion des statères thessaliens en deniers : une situation de *passage à la monnaie unique* », *Topoi* 7, 63–91.

Helly, B. 2001. «Un décret fédéral des Thessaliens méconnu dans une cité d'Achaïe Phthiotide (*IG* IX 2, 103)», *BCH* 125, 239–287.

Helly, B. 2004. «Décret des cités thessaliennes à Cos», *Chiron* 34, 87–108.

Helly, B. 2006. «Η Θεσσαλία της ελληνικής και ρωμαϊκής αρχαιότητας», στο Α. Δημόγλου (επιμ.), *Θεσσαλία. Τόμος Α΄: Θέματα Ιστορίας*. Βόλος, 37–55.

Helly, B. 2007. «La capitale de la Thessalie face aux dangers de la troisième guerre de Macédoine : l'année 171 av. J.-C. à Larisa», *Topoi* 15, 127–249.

Helly, B. 2008a. «Encore le blé thessalien. Trois décrets de Larisa (*IG* IX 2, 506) accordant aux Athéniens licence d'exportation et réduction des droits de douane sur leurs achats de blé», *Studi Ellenistici* 20, 25–108.

Helly, B. 2008b. «Eléments pour une histoire de la distribution des territoires en Thessalie de l'époque Néolithique à la fin de l'Antiquité», στο *1ο Διεθνές Συνέδριο Ιστορίας & Πολιτισμού της Θεσσαλίας. Πρακτικά Συνεδρίου 9–11 Νοεμβρίου 2006. Τόμος Α΄*. Λάρισα 2008, 195–206.

Helly, B. 2009. «La Thessalie au 3e siècle av. J.-C.», στο Α. Μαζαράκης-Αινιάν (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 2. Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, Βόλος 16.3–19.3.2006. Τόμος Α΄: Θεσσαλία*. Βόλος, 339–368.

Helly, B. 2012–2013. «Recherches sur les stèles funéraires de Démétrias», *BCH* 136–137, 179–214.

Helly, B. 2013. *Géographie et Histoire des Magnètes de Thessalie I. De la plaine thessalienne aux cites de la cote égéenne (c. 750–c. 300 av. J.-C.)*. Vareilles.

Helly, B. 2018. «La Thessalie des « Siècles Obscurs ». Un essai d'interprétation historique», στο Μ.-Φ. Παπακωνσταντίνου, Χ. Κριτζάς, Ι. Π. Τουράτσογλου (επιμ.) *Πύρρα. Μελέτες για την αρχαιολογία στην Κεντρική Ελλάδα προς τιμήν της Φανουρίας Δακορώνια. Τόμος Β΄*. Αθήνα, 171–221.

Hermann, K., Swoboda, H. 1913[6]. *Lehrbuch der Griechischen Staatsaltertümer I 3*. Τύμπιγκεν.

Hodot, R. 1982. «Deux notes sur des inscriptions de Mytilène», *ZPE* 49, 187–189.

Højte, J. M. 2005. *Roman Imperial Statue Bases from Augustus to Commodus*. Άαρχους.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Holleaux, M. 1897a. «Deux inscriptions trouvées à Kleitor», *REG* 10, 279–308.

Holleaux, M. 1897b. «Notes sur deux inscriptions de la Confédération des Magnètes», *RPh* 21, 181–188.

Holleaux, M. 1901. «Curae Epigraphicae», *REA* 3, 115–130.

Homolle, T. 1893. «Nouvelles et correspondance», *BCH* 17, 188–218.

Homolle, T. 1894. «Nouvelles et correspondance», *BCH* 18, 338–341.

Homolle, T. 1897. «Nouvelles et correspondance», *BCH* 21, 148–168.

Jamot, P., Deschamps, G. 1891. «Inscriptions de la Grèce du Nord», *BCH* 15, 327–343.

Jardé, A., Laurent, M. 1902. «Inscriptions de la Grèce du Nord», *BCH* 26, 322–398.

Jones, C. P. 1972. «Two friends of Plutarch», *BCH* 96, 263–267.

Kalliontzis, Y. 2020. *Contribution à l'épigraphie et à l'histoire de la Béotie hellénistique. De la destruction de Thèbes à la bataille de Pydna (BEFAR 391)*. Αθήνα.

Kantirea, M. 2007. *Les Dieux et les Dieux Augustes : le culte impérial en Grèce sous les Julio-claudiens et les Flaviens : études épigraphiques et archéologiques*. Αθήνα.

Kantor, G. 2015. «Greek Law under the Romans», στο E. M. Harris, M. Canevaro, (επιμ.), *The Oxford Handbook of Ancient Greek Law*. Oxford. Ανακτήθηκε από: https://www.academia.edu/16774629/Greek_Law_under_the_Romans.

Kern, O. 1903. «Zum Orakel des Apollon Koropaios», στο *Festschrift zu Otto Hirschfelds sechzigsten Geburtstage*. Βερολίνο, 322–326.

Kip, G. 1910. *Thessalische Studien: Beiträge zur politischen Geographie, Geschichte und Verfassung der thessalischen Landschaften*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο του Halle-Wittenberg. Ζάαλε.

Kirsten, E. 1937. «Oitaioi», *RE* XVII 2, 2289–2294.

Klaffenbach, G. 1927–1928. «Εἰς τὴν ἐκ Φιλίας τῆς Καρδίτσης ἐπιγραφὴν», *AE*, 205–206.

Klaffenbach, G. 1958. *Varia Epigraphica (Abh. der deutschen Akad. der Wiss. zu Berlin, 1958. 2.)*. Βερολίνο.

Klose, D. A. O. 1998. «Zur Chronologie der thessalischen Koinonprägung im 2. Und 1. Jh. v. Chr.: ein weiterer Schatzfund aus Südthessalien», στο U. Peter (επιμ.), *Griechische Münzwerk. Stephanos nomismatikos*. Βερολίνο, 333–350.

Knoepfler, D. 1990. «Contributions à l'épigraphie de Chalcis», *BCH* 114, 473–498.

Knoepfler, D. 2012. «L'exercice de la magistrature fédérale béotienne par des "étrangers" à l'époque impériale : conséquence de l'extension du *koinon* en dehors des frontières de la Béotie ou simple effet d'une multi-citoyenneté individuelle ?» στο

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

A. Heller, V. Pont (επιμ.), *Patrie d'origine et patries électives : les citoyennetés multiples dans le monde grec d'époque romaine. Actes du colloque international de Tours, 6–7 novembre 2009*. Μπορντώ, 223–248.

Knoepfler, D. 2015. «The Euboian League – an 'irregular' koinon?», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 158–178.

Knoepfler, D. 2014–2019. «Le financement des Basileia et l'histoire du Koinon Boiôtôn à la basse époque hellénistique: à propos de la nouvelle apologia de Lébadée et d'un fragment resté inédit», *Hόρος* 26–31, 193–270.

Kokkinia, C. 2012. «Opramoas' citizenships: The Lycian politeuomenos-formula», στο A. Heller, V. Pont (επιμ.), *Patrie d'origine et patries électives : les citoyennetés multiples dans le monde grec d'époque romaine. Actes du colloque international de Tours, 6–7 novembre 2009*. Μπορντώ, 327–340.

Koulakiotis, E. 2019. «Arrian the Priest: Provincial Cultural Identity and Roman Imperial Policy», στο E. Koulakiotis, C. Dunn (επιμ.), *Political Religions in the Greco-Roman World: Discourses, Practices and Images*. Κέιμπριτζ, 87–107.

Kramolisch, H. 1975. «Zur Ära des Kaisers Claudius in Thessalien», *Chiron* 5, 337–347.

Kramolisch, H. 1978. *Die Strategen des thessalischen Bundes vom Jahr 196 v. Chr. bis zum Ausgang der römischen Republik*. Βόννη.

Kramolisch, H. 1979. «Das Ende des perrhäbischen Bundes», στο B. Helly (επιμ.), *La Thessalie. Actes de la Table-Ronde, 21–24 juillet 1975*. Λυών, 201–219.

Kravaritou, S. 2011. «Synoecism and religious interface in Demetrias (Thessaly)», *Kernos* 24, 111–135.

Kravaritou, S. 2012. «Thessalian Perceptions of Ruler Cult: *archegetai* and *ktistai* from Demetrias», στο P. Martzavou, N. Papazarkadas (επιμ.), *Epigraphical Approaches to the Post-classical Polis: Fourth Century BC to Second Century AD*. Οξφόρδη, 255–276.

Kravaritou, S. 2016a. «Sacred space and the politics of multiculturalism in Demetrias (Thessaly)», στο M. Melfi, O. Bobou (επιμ.), *Hellenistic Sanctuaries: Between Greece and Rome*. Οξφόρδη, 128–151.

Kravaritou, S. 2016b. «Imperial Cult, Greek Gods and Local Society in Demetrias (Thessaly)», στο B. Takmer, E. Akdogu Arca, N. Gökalp Özdil (επιμ.), *Vir doctus Anatolicus. Studies in Memory of Sencer Şahin*. Ινσταμπούλ, 552–566.

Kremydi-Sicilianou, S. 2004. «Hoard Evidence from Thessaly in the Second and First Centuries BC: From a "Multi-Currency" to a "Double-Currency" System», στο E.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Κυπραίου (επιμ.), *Οβολός 7: Το νόμισμα στο θεσσαλικό χώρο. Νομισματοκοπεία, κυκλοφορία, εικονογραφία, ιστορία. Αρχαίοι – Βυζαντινοί – Νεώτεροι Χρόνοι, Πρακτικά Συνεδρίου της Γ΄ Επιστημονικής Συνάντησης, Βόλος 24–27 Μαΐου 2001*. Αθήνα, 235–258.

Kron. U., Furtwängler, A. 1983. «Demetrios Poliorketes, Demetrias und die Magneten. Zum Bedeutungswandel von Siegel-und Münzbild einer Stadt», στο *Αρχαία Μακεδονία ΙΙΙ: ανακοινώσεις κατά το τρίτο Διεθνές Συμπόσιο Θεσσαλονίκης, 21-25 Σεπτεμβρίου 1977*. Θεσσαλονίκη, 147–168.

Kroog, W. 1908. *De foederis Thessalorum praetoribus*. Ζάαλε.

Labarre, G. 1996. *Les cités de Lesbos aux époques hellénistique et impériale*. Λυών.

Lalonde, G. 2019. *Athena Itonia: Geography and Meaning of an Ancient Greek War Goddess*. Λέιντεν.

Laronde, A., Lefèvre, F. 2009. «Autour de la *stèle des syla* », στο *Comptes rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres* 153 (2), 807–841.

Larsen, J. A. O. 1953. «A Thessalian Family under the Principate», *CPh* 48, 86–95.

Larsen, J. A. O. 1955. *Representative Government in Greek and Roman History*. Μπέρκλεϋ.

Larsen, J. A. O. 1960. «A new Interpretation of the Thessalian Confederacy», *CPh* 55, 229–248.

Larsen, J. A. O. 1963. «The Thessalian *Tetrades* in Plutarch's Moralia 822e», *CPh* 58, 240.

Larsen, J. A. O. 1968. *Greek federal states: Their institutions and history*. Οξφόρδη.

Lasagni, C. 2009–2010. «La definizione di "stato federale" nel mondo greco», *DIKE* 12–13, 219–270.

Lasagni, C. 2017. «Politeia in Greek Federal States», στο L. Cecchet, A. Busetto (επιμ.), *Citizens in the Graeco-Roman World. Aspects of Citizenship from the Archaic Period to AD 212*. Λέιντεν, 78–109.

Latyschev, V. 1882. «Sénatus-consulte relatif aux habitants de Mélitée et de Narthakion», *BCH* 6, 356–387.

Laurent, M. 1901. «Inscriptions de Delphes», *BCH* 25, 337–358.

Lefèvre, F. 1998. *L'Amphictionie Pyléo-Delphique : Histoire et Institutions*. Παρίσι.

Lejeune, M. 1941. «Notes d'épigraphie thessalienne (I-VI)», *BCH* 54, 58–80.

Lenk, B. 1937. «Perrhaebi», *RE* XIX 1, 906–909.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Liampi, K. 1990. «Ein numismatisches Zeugnis für der Bund der perraibischen Tripolis im zweiten Viertel des 4. Jh. v. Chr.», *JNG* 40, 11–22.

Liampi, K. 1994. «Ein Beitrag zur Münzprägung der Ainianen», στο Ε. Κυπραίου, Ν. Ζαφειροπούλου, (επιμ.), *Θεσσαλία. Δεκαπέντε χρόνια αρχαιολογικής έρευνας, 1975–1990. Αποτελέσματα και προοπτικές, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Λυών 17–22 Απριλίου 1990*. Αθήνα, 327–334.

Liampi, K. 1996. «Das Corpus der Obolen und Hemiobolen des Thessalischen Bundes und die Politische Geschichte Thessaliens im 2. Viertel des 5. Jahrhunderts v. Chr.», στο W. Leschhorn (επιμ.), *Hellas und der griechische Osten: Studien zur Geschichte und Numismatik der griechischen Welt: Festschrift für Peter Robert Franke zum 70. Geburtstag*. Σααρμπρύκεν, 99–126.

Lolling, H. G. 1882. «Mittheilungen aus Thessalien», *MDAI(A)* 7, 61–76, 335–348.

Lucas, G. 1991. «Askyris, une cité dans le Bas-Olympe », *ZPE* 89, 135–144.

Lucas, G. 1992. «La Tripolis de Perrhébie et ses confins : organisation territoriale et corpus épigraphique», στο I. Blum, L. Darmezin, J.-C. Decourt, B. Helly, G. Lucas (επιμ.), *Topographie antique et géographie historique en pays grec*. Παρίσι, 93–137.

Lucas, G. 1994. «Les cités antiques du bassin du Haut-Titarèse», στο Ε. Κυπραίου, Ν. Ζαφειροπούλου, (επιμ.), *Θεσσαλία. Δεκαπέντε χρόνια αρχαιολογικής έρευνας, 1975–1990. Αποτελέσματα και προοπτικές, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Λυών 17–22 Απριλίου 1990*. Αθήνα, 207–210.

Lucas, G. 1995. «À propos d'Éreikinion, cité perrhèbe», *ZPE* 105, 105–130.

Lucas, G. 1997. *Les cités antiques de la haute vallée du Titarèse. Étude de topographie et de géographie historique*. Λυών.

Lucas, G. 1999. «Notule à propos de *Ἄδεια Σταδ[μ]εί[ου]*», *ZPE* 128, 94.

Mack, W. 2013. «Communal Interests and Polis Identity under Negotiation : Documents Depicting Sympolities between Cities Great and Small», *Topoi* 18, 87–116.

Mackil, E. 2013a. *Creating a common polity: Religion, economy, and politics in the making of Greek koinon*. Μπέρκλεϋ.

Mackil, E. 2013b. «The Greek koinon», στο P. Bang, W. Scheidel (επιμ.), *The Oxford handbook of the state in the ancient Near East and Mediterranean*. Οξφόρδη, 304–323.

Mackil, E. 2014. «Ethnos and Koinon», στο J. McInerney (επιμ.), *A companion to ethnicity in the ancient Mediterranean*. Μάλντεν, 270–284.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Mackil, E. 2015. «The economics of federation in the ancient Greek world», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 487–502.

Mackil, E. 2019. «Ethnic Arguments», στο H. Beck, K. Buraselis, A. McAuley (επιμ.), *Ethnos and Koinon. Studies in Ancient Greek Ethnicity and Federalism*. Στουτγκάρδη, 11–28.

Mackil, E., van Alfen, P. G. 2006. «Cooperative Coinage», στο Agoranomia: *Studies in Money and Exchange Presented to John H. Kroll*. *The American Numismatic Society*, 201–246.

Magnetto, A. 1997. *Gli arbitrati interstatali greci. II: Dal 337 al 196 A.C.* Πίζα.

Magnetto, A. 2015. «Interstate Arbitration and Foreign Judges», στο E. M. Harris, M. Canevaro, (επιμ.), *The Oxford Handbook of Ancient Greek Law*. Oxford. Ανακτήθηκε από: https://www.academia.edu/28746436/Interstate_Arbitration_and_Foreign_Judges_in_The_Oxford_Handbook_of_Ancient_Greek_Law_ed_by_E_Harris_and_M_Canevaro_online_publication_2016.

Martha, J. 1879. «Inscriptions du Vallon des Muses», *BCH* 3, 442–448.

Martin, D. G. 1975. *Greek leagues in the later second and first centuries BC*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο του Πρίνστον. Πρίνστον.

Marzolff, P. 1994. «Développement urbanistique de Démétrias», στο Ε. Κυπραίου, Ν. Ζαφειροπούλου, (επιμ.), *Θεσσαλία. Δεκαπέντε χρόνια αρχαιολογικής έρευνας, 1975–1990. Αποτελέσματα και προοπτικές, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Λυών 17–22 Απριλίου 1990.* Αθήνα, 57–70.

Marzolff, P. 1996. «Η πολεοδομική εξέλιξη και τα κυριότερα αρχιτεκτονικά έργα της περιοχής της Δημητριάδας», στο Ε. Κονταξή (επιμ.), *Αρχαία Δημητριάδα. Η διαδρομή της στο χρόνο. Πρακτικά Ημερίδας Δημοτικού Κέντρου Ιστορικών Ερευνών, Τεκμηρίωσης, Αρχείων και Εκθεμάτων Βόλου (ΔΗ.Κ.Ι.) 9 Νοεμβρίου 1994*. Βόλος, 47–73.

Masson, O. 1980. «Pape-Benseleriana VII. Le nom Charis, Féminin et masculin», *ZPE* 37, 109–113.

Mastrokostas, E. 1964. «Inscriptions de Locride et de Thessalie», *REA* 66, 291–319.

McInerney, J. 1999. *The Folds of Parnassos: Land and Ethnicity in Ancient Phokis*. Όστιν.

McInerney, J. 2013. «Polis and Koinon: Federal government in Greece», στο H. Beck (επιμ.), *A companion to ancient Greek government*. Μάλντεν, 466–479.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

McInerney, J. 2015. «Phokis», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 199–221.

Meyer, E. 2015. «Molossia and Epeiros», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 297–318.

Mezières, A. 1854. *Archives des missions scientifiques et littéraires : choix de rapports et instructions III*. Παρίσι.

Migeotte, L. 1984. *L'emprunt public dans les cités grecques : recueil des documents et analyse critique*. Κεμπέκ.

Migeotte, L. 1992. *Les souscriptions publiques dans les cités grecques*. Γενεύη, Κεμπέκ.

Milchhöfer, A. 1881. «Inschriften aus Kleitor und Orchomenos», *MDAI(A)* 6, 303–305.

Mili, M. 2011. «The Thessalian Ainians or the Ainians of Thessaly? Dedications and Games of Identity in Roman Thessaly», *ZPE* 176, 169–176.

Mili, M. 2014. *Religion and society in ancient Thessaly*. Οξφόρδη.

Mili, M. 2019. «Ἄπιστα τὰ τῶν Θετταλῶν: The Dubious Thessalian State», στο H. Beck, K. Buraselis, A. McAuley (επιμ.), *Ethnos and Koinon. Studies in Ancient Greek Ethnicity and Federalism*. Στουτγκάρδη, 271–284.

Mordtmann, J. H. 1889. «Inschriften aus Salonik und Thessalien», *MDAI(A)* 14, 192–198.

Mulliez, D. 1988. «Notes d'épigraphie delphique (VI-VII)», *BCH* 112, 375–400.

Mulliez, D. 1997. «La réforme d'Aleuas le roux et ses avatars», *Topoi* 7, 191– 206.

Mulliez, D. 1998. «La chronologie de la prêtrise IV (170/69-158/7) et la date de la mort d'Eumène II», *Topoi* 8, 231–241.

Nielsen, T. H. 2015. «The Arkadian Confederacy», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 250–268.

Oeconomides, M. 1994. «Les trésors thessaliens du Musée Numismatique d'Athènes», στο Ε. Κυπραίου, Ν. Ζαφειροπούλου, (επιμ.), *Θεσσαλία. Δεκαπέντε χρόνια αρχαιολογικής έρευνας, 1975–1990. Αποτελέσματα και προοπτικές, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Λυών 17–22 Απριλίου 1990. Τόμος Γ΄*. Αθήνα, 335–338.

Panessa, G. 1981. «Contributo epigrafico da Demetriade alla conoscenza dei rapporti magneto-tessalici», στο S. Cataldi et al. (επιμ.) *Studi sui rapporti interstatali nel mondo antico*. Πίζα, 239–249.

Paschidis, P. 2008. *Between City and King. Prosopographical Studies on the Intermediaries Between the Cities of the Greek Mainland and the Aegean and the Royal Courts in the Hellenistic Period (322-190 BC)*. Αθήνα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Piccirilli, L. 1970. «L'arbitrato tessalo-perrebico fra Kondaia e Gonnos (?) alla luce dell'arbitrato fra Mondaia e Azoros», στο *Annali della Scuola Normale Superiore di Pisa. Lettere, Storia e Filosofia 39*. Πίζα, 313–346.

Pikoulas, Y. (υπό έκδοση). «The Greek Epigraphy of Thessaly», στο N. Papazarkadas (επιμ.), *Oxford Handbook of Greek Epigraphy*.

Plassart, A. 1921. «Inscriptions de Delphes, la liste des Théorodoques», *BCH* 45, 1–85.

Pomtow, H. 1921. «Delphische Neufunde V», *Klio* 17, 153–203.

Post, R. 2019. «Integration and Coercion: Non–Boiotians in the Hellenistic Boiotian League», στο H. Beck, K. Buraselis, A. McAuley (επιμ.), *Ethnos and Koinon. Studies in Ancient Greek Ethnicity and Federalism*. Στουτγκάρδη, 99–112.

Pouilloux, J. 1955. «Actes d'affranchissement thessaliens», *BCH* 79, 442–466.

Pouilloux, J. 1967. «Une famille de sophistes thessaliens à Delphes au IIe s. ap. J.-C.», *REG* 80, 379–383.

Pouilloux, J., Verdelis, N. M. 1950. «Deux inscriptions de Démétrias», *BCH* 74, 33–47.

Pounder, R. L., Dimitrova, N. 2003. «Dedication by the Thessalian League to the Great Gods in Samothrace», *Hesperia* 72, 31–39.

Psoma, S., Tsangari, D. 2003. «Monnaie commune et États fédéraux. La circulation des monnayages frappés par les États fédéraux du monde grec», στο K. Buraselis, K. Zoumboulakis, (επιμ.), *The Idea of European Community in History. Aspects of Connecting Poleis and Ethne in Ancient Greece. Πρακτικά συνεδρίου. Τόμος Β΄*. Αθήνα, 111–142.

Raeder, A. 1912. *L'arbitrage international chez les Hellènes*. Κριστιάνια.

Rathbone, D. W., Garnsey, P., Gallant, T. W. 1984. «Thessaly and the Grain Support of Rome during the Second Century B.C.», *JRS* 74, 30–44.

Reichl, A. 1891. «Der Bundesstaat der Magneten und das Orakel des Apollon Koropaios», στο *Programm des K. K. Deutschen Obergymnasiums der Kleinseite in Prag am Schlusse des Schuljahres*. Πράγα, 1–31.

Reilly, L. C. 1971. «New Inscriptions from Echinos», *AJPh* 92, 667–675.

Rensch, W. 1908. *De manumissionum titulis apud Thessalos*. Ζάαλε.

Riele, G.-J.-M.-J. 1982. «Nouveaux affranchissements à Larissa», *ZPE* 49, 161–176.

Rizakis, A. D. 1990. «La politeia dans les cités de la confédération achéenne», *Tyche* 5, 109–134.

Rizakis, A. D. 2012. «La double citoyenneté dans le cadre des koina grecs : l'exemple du koinon achéen», στο A. Heller, V. Pont (επιμ.), *Patrie d'origine et patries électives*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

: les citoyennetés multiples dans le monde grec d'époque romaine. Actes du colloque international de Tours, 6–7 novembre 2009. Μπορντώ, 23–38.

Rizakis, A. D. 2013. «États fédéraux et sanctuaires: Zeus Homarios et la construction de l'identité achéenne», στο P. Funke, M. Haake (επιμ.), *Greek Federal States and their Sanctuaries*. Στουτγκάρδη, 13–48.

Rizakis, A. D. 2015. «The Achaian League», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 118–131.

Rizakis, A. D. 2019. «Achaians and Lykians: A Comparison of Federal Institutions», στο H. Beck, K. Buraselis, A. McAuley (επιμ.), *Ethnos and Koinon. Studies in Ancient Greek Ethnicity and Federalism*. Στουτγκάρδη, 219–242.

Robert, L. 1925. «Notes d'épigraphie hellénistique», *BCH* 49, 219–238.

Robert, L. 1926. «Notes d'épigraphie hellénistique», *BCH* 50, 469–522.

Robert, L. 1929. «Notes d'épigraphie hellénistique», *BCH* 53, 151–165.

Robert, L. 1948. *Hellenica. Recueil d'épigraphie, de numismatique et d'antiquités grecques 5*. Παρίσι.

Rogers, E. 1932. *The Copper Coinage of Thessaly*. Λονδίνο.

Rönnlund, R. 2023. *The Cities of the Plain. Urbanism in Ancient Western Thessaly*. Οξφόρδη.

Rousset, D. 1989. «Les Doriens de la Métropole : Étude de topographie et de géographie historique», *BCH* 113, 199–239.

Rousset, D. 1994. «Les Doriens de la Métropole. Nouveaux documents», *BCH* 118, 361–374.

Rousset, D. 2015. «Microfederalism in Central Greece: the Dorians and Oitaians», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 222–230.

Rousset, D. 2020. «L'emprunt de Drymos de Phocide à la confédération des Oitaiens», *Journal des savants*, 369–428.

Rzepka, J. 2002. «Ethnos, Koinon, Sympoliteia, and Greek Federal States», στο T. Derda, J. Urbanik, M. Węcowski (επιμ.), *Εὐεργεσίας χάριν. Studies Presented to Benedetto Bravo and Ewa Wipszyska by their Disciples*. Βαρσοβία, 225–247.

Rzepka, J. 2005. «Koine Ekklesia in Diodorus Siculus and the General Assemblies of the Macedonians», *Tyche* 20, 119–142.

Rzepka, J. 2011. «The Local Self-Defense in a Greek Federal State: Observations on Military Clauses of the Sympoliteia Treaty between Myania and Hypnia in West Lokris», στο J.-C. Couvenhes, S. Crouzet, S. Péré-Noguès (επιμ.), *Pratiques et*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

identités culturelles des armées hellénistiques du monde méditerranéen. 1. Identités: Les affirmations identitaires dans des armées multi-ethniques. Μπορντώ, 65–73.

Rzepka, J. 2017. *Greek federal terminology*. Γκντανσκ.

Rzepka, J. 2019a. «Federal Cults in Hellenistic Aetolia: Laphrieia and Panaitolika», στο E. Koulakiotis, C. Dunn (επιμ.), *Political Religions in the Greco-Roman World: Discourses, Practices and Images*. Κέιμπριτζ, 264–271.

Rzepka, J. 2019b. «Federal Imperialism: Aitolian Expansion between Protectorate, Merger, and Partition», στο H. Beck, K. Buraselis, A. McAuley (επιμ.), *Ethnos and Koinon. Studies in Ancient Greek Ethnicity and Federalism*. Στουτγκάρδη, 167–174.

Samama, É. 2003. *Les médecins dans le monde grec. Sources épigraphiques sur la naissance d'un corps médical*. Γενεύη.

Sartre, M. 2013[2]. *Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Οι ανατολικές επαρχίες από τον Αύγουστο μέχρι τους Σεβήρους* (*Le Haut-Empire romain. Les provinces de Méditerranée orientale d'Auguste aux Sévères*), μτφρ. Κ. Μεϊδάνη. Αθήνα.

Savalli, I. 1985. «Un astronomo Caldeo nella Tessaglia tardo-ellenistica», *ASNP* 15, 539–558.

Savalli-Lestrade, I. 2012. «Collections de citoyennetés et internationalisation des élites civiques dans l'Asie Mineure hellénistique», στο A. Heller, V. Pont (επιμ.), *Patrie d'origine et patries électives : les citoyennetés multiples dans le monde grec d'époque romaine. Actes du colloque international de Tours, 6–7 novembre 2009*. Μπορντώ, 39–59.

Schütz, G. 1994. «Aufklärung eines epigraphischen Missverständnisses», *ZPE* 104, 199–200.

Sekunda, N. V. 1997. «The Kylloi and Eubiotoi of Hypata during the Imperial Period», *ZPE* 118, 207–226.

Sekunda, N. V. 1998. «Lysimachos and Gazaios of Oloosson», *ABSA* 93, 449–452.

Sherk, R. K. 1990. «The Eponymous Officials of Greek Cities: Mainland Greece and the Adjacent Islands», *ZPE* 84, 231–295.

Smarczyc, B. 2015. «The Hellenic Leagues of late Classical and Hellenistic times and their place in the history of Greek federalism», στο H. Beck, P. Funke (επιμ.), *Federalism in Greek Antiquity*. Κέιμπριτζ, 452–470.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Sonne, E. 1888. *De arbitris externis, quos Graeci adhibuerunt ad lites et intestinas et peregrinas componendas, quaestiones epigraphicae*. Γκέτινγκεν.

Sordi, M. 1958. *La Lega tessala fino ad Alessandro Magno*. Ρώμη.

Sprawski, S. 1999. *Jason of Pherae. A study on the history of Thessaly in the years from 431 to 370 BC*. Κρακοβία.

Sprawski, S. 2005. «All the King's Men. Thessalians and Philip II's Designs on Greece», στο D. Musial (επιμ.), *Society and Religion Studies in Greek and Roman History*. Τορούν, 31–49.

Sprawski, S. 2009. «Thessalians and their Neighbours in the Classical Period», στο *1ο Διεθνές Συνέδριο Ιστορίας & Πολιτισμού της Θεσσαλίας. Πρακτικά Συνεδρίου 9–11 Νοεμβρίου 2006. Τόμος Α΄*. Λάρισα, 131–137.

Sprawski, S. 2010. «The End of the Pherean Tyranny», στο *Υπέρεια. Πρακτικά Ε΄ Διεθνούς Συνεδρίου «Φεραί – Βελεστίνο – Ρήγας», Βελεστίνο 2007.* Αθήνα, 181–188.

Sprawski, S. 2012. «Remarks on Aristotle's Thettalon politeia», *Electrum* 19, 137–147.

Sprawski, S. 2020. «The Maritime Policy of the Tyrants of Pherae», *Electrum* 27, 89–115.

Stählin, F. 1927. «Inschriften aus Thessalien», *MDAI(A)* 52, 86–93.

Stählin, F. 1928. «Magnesia», *RE* XIV 1, 459–471.

Stählin, F. 1929. «Zur Chronologie und Erklärung der Inschriften von Magnesia und Demetrias», *MDAI(A)* 54, 201–226.

Stählin, F. 2008[2]. *Η Αρχαία Θεσσαλία: Τοπογραφική και ιστορική περιγραφή της Θεσσαλίας κατά τους αρχαίους ελληνικούς και ρωμαϊκούς χρόνους* (*Das hellenische Thessalien. Landeskundliche und geschichtliche Beschreibung Thessaliens in der hellenischen und römischen Zeit*), μτφρ. Γ. Παπασωτηρίου, Α. Θανοπούλου. Θεσσαλονίκη.

Stählin, F., Meyer, E., Heidner, A. 1934. *Pagasai und Demetrias. Beschreibung der Reste und Stadtgeschichte*. Βερολίνο, Λειψία.

Stamatopoulou, M. 2007. «Thessalian Aristocracy and Society in the Age of Epinikian», στο S. Hornblower, C. Morgan (επιμ.), *Pindar's Poetry, Patrons, and Festivals. From Archaic Greece to the Roman Empire*. Οξφόρδη, 309–341.

Stamatopoulou, M. 2012. «Thessaly (Prehistoric to Roman)», *Archaeological Reports* 58, 75–95.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Stamatopoulou, M. 2018. «Demetrias: The Archaeology of a Cosmopolitan Macedonian Harbour», στο M. Kalaitzi, P. Paschidis, C. Antonetti, A.-M. Guimier-Sorbets (επιμ.), *Βορειοελλαδικά. Tales from the lands of the ethne. Essays in honour of Miltiades B. Hatzopoulos (Μελετήματα 78)*. Αθήνα, 343–376.

Strasser, J.-Y. 2003. «La carrière du pancratiaste Markos Aurèlios Dèmostratos Damas», *BCH* 127, 251–299.

Strasser, J.-Y. 2021. *Mémoires de champions. Corpus des palmarès, d'Octavien à Valentinien Ier (BEFAR 395)*. Αθήνα.

Swoboda, H. 1890. *Die griechischen Volksbeschlüsse: epigraphische Untersuchungen*. Λειψία.

Tarn, W. W. 1927. *Hellenistic Civilisation*. Λονδίνο.

Ténékidès, G. C. 1993. *Les relations internationales dans la Grèce antique*. Αθήνα.

Themelis, P. 2010. «Die Agora von Messene», στο H. Frielinghaus, J. Stroszeck (επιμ.), *Neue Forschungen zu griechischen Städten und Heiligtümern, Festschrift für Burkhardt Wesenberg zum 65. Geburtstag (Beiträge zur Archäologie Griechenlands 1)*. Möhnesee, 105–126.

Thornton, J. 2016. «Le lettere di Emilio Paolo a Gonnoi e la rivincita di Polibio su Carope d'Epiro», *MediterrAnt* 19, 217–252.

Tod, M. N. 1913. *International Arbitration amongst the Greeks*. Οξφόρδη.

Touloumakos, I. 1967. *Der Einfluss Roms auf die Staatsform der griechischen Stadtstaaten des Festlandes und der Inseln im 1. und 2. Jahrh. v. Chr.*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο του Göttingen. Γκέτινγκεν.

Tziafalias, A., Helly, B. 2004–2005. «Deux décrets inédits de Larissa», *BCH* 128–129, 377–420.

Tziafalias, A., Helly, B. 2007. «Décrets inédits de Larissa (3)», *BCH* 131, 421–474.

Tziafalias, A., Helly, B. 2010. «Inscriptions de la Tripolis de Perrhébie. Lettres royales de Démétrios II et Antigone Dôsôn», *Studi Ellinistici* 24, 71–125.

Tziafalias, A., Helly, B. 2018. «Décrets de Larisa pour des juges de Lacédémone et de Messène et lettres péloponnésiennes à Larisa», *BCH* 142, 279–316.

Tziafalias, A., Bouchon, R., Helly, B. (υπό έκδοση). «Décret de la Confédération des Perrhèbes pour des juges de Thèbes (de Phthiotide ?)», στο *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 7. Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, Βόλος 3–5.6.2022*. Βόλος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Tziafalias, A., Garcia-Ramon, J. L., Helly, B. 2006. «Décrets inédits de Larissa (2)», *BCH* 130, 435–483.

Ussing, J. L. 1857. *Griechische Reisen und Studien*. Κοπεγχάγη.

Vlassopoulos, K. 2007. *Unthinking the Greek Polis. Ancient Greek History beyond Eurocentrism*. Κέιμπριτζ.

Vollgraff, W. 1901. «Deux inscriptions d'Amphissa», *BCH* 25, 221–240.

Wace, A. J. B. 1906. «The Topography of Pelion and Magnesia», *JHS* 26, 143–168.

Wace, A. J. B., Thompson, M. S. 1910–1911. «A Latin Inscription from Perrhaebia», *ABSA* 17, 193–204.

Walbank, F. W. 1976–1977. «Were there Greek federal states?», *SCI* 3, 27–51.

Walbank, F. W. 1979. *A Historical Commentary on Polybius III: Commentary on Books XIX–XL*. Οξφόρδη.

Walsh, J. J. 2000. «The Disorders of the 170s B.C. and Roman Intervention in the Class Struggle in Greece», *CQ* 50, 300–303.

Westlake, H. D. 1935. *Thessaly in the fourth century B.C.* Λονδίνο.

Wilhelm, A. 1890. «Inschriften aus Thessalien», *MDAI(A)* 15, 283–317.

Wilhelm, A. 1905. «Inschrift aus Hypata», *JÖAI* 8, 285–290.

Wilhelm, A. 1909a. *Beiträge zur griechischen Inschriftenkunde: mit einem Anhange über die öffentliche Aufzeichnung von Urkunden*. Βιέννη.

Wilhelm, A. 1909b. «Zu den Inschriften des Bundes der Magneten», *Hermes* 44, 41–59.

Wilhelm, A. 1912. «Prosopographische Bemerkungen», *Wiener Studien* 34, 411–413.

Wisse, T. 1990. «Early State Formation in Ancient Greece. The Ethnos of the Magnetes in the Fifth and Fourth Centuries B.C.», *Newsletter of the Netherlands Institute at Athens* 3, 1–18.

Wolters, P. 1889. «Inschriften aus Thessalien», *MDAI(A)* 14, 51–62.

Woodhead, A. G. 2014[2]. *Η μελέτη των ελληνικών επιγραφών* (*The Study of Greek Inscriptions*), μτφρ. Ε. Κουρίνου, Φλ. Πίκουλα. Αθήνα.

Woodward, A. M. 1910. «Greek Inscriptions from Thessaly», *LAAA* 3, 145–160.

Woodward, A. M. 1913. «Inscriptions from Thessaly and Macedonia», *JHS* 33, 313–346.

Woodward, A. M., Robert, L. 1927–1928. «Excavations at Sparta, 1924-28», *ABSA* 29, 1–107.

Zachos, A. G. 2016. *Tabula Imperii Romani J 34 Athens. Achaia, Phthiotis-Malis-Aenis, Oitaia-Doris-Eurytania, East & West Locris-Phokis, Aitolia-Akarnania*. Αθήνα.

Zachos, A. G. 2021. *Tabula Imperii Romani J 34 Athens. Thessaly*. Αθήνα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Zachou-Kontoyanni, M.-E. 2006. «Manumissions from Atrax (*SEG* 32, 604)», στο Y. Pikoulas, (επιμ.), *Inscriptions and History of Thessaly. New Evidence, Proceedings of the International Symposium in honor of Professor Christian Habicht*. Βόλος, 103–111.

Zelnick-Abramovitz, R. 2000. «The Xenodokoi of Thessaly», *ZPE* 130, 109–120.

Zelnick-Abramovitz, R. 2013. *Taxing Freedom in Thessalian Manumission Inscriptions*. Λέιντεν.

Zoumbaki, S. 2017. «Romans in the poleis of Greek Mainland and Adjacent Islands: The Evolution of Their Relations in the Light of Honorific Texts», στο A. Heller, O. M. van Nijf (επιμ.), *The Politics of Honour in the Greek Cities of the Roman Empire*. Λέιντεν, 243–271.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

SUMMARY

The present doctoral research studies the federal states (*koina*) that flourish in the region of Thessaly during the Late Hellenistic and Imperial periods (2nd century BC-3rd century AD), namely the *koina* of the Thessalians, the Magnesians, the Perrhaebians, the Aenians and the Oetaeans. Based on a corpus of approximately 300 inscriptions the research provides a narrative of the history and organization of the federal states of Thessaly trying to cover as much as many aspects of them, such as their history and boundaries, their institutions, the relations between the cities of each *koinon*, justice, civil rights, international relations, defense, economy and religion issues in each federal state of Thessaly. Furthermore, it compares the federal states of Thessaly with other *koina* of the same period, in order to investigate the particular aspects of federalism in Thessaly during the Late Hellenistic and Imperial periods. All in all the present research is a contribution to the study of federalism in Antiquity and at the same time to the study of Thessalian history.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

RÉSUMÉ

La présente recherche doctorale porte sur les états fédéraux (*koina*) qui se sont développés dans la région de la Thessalie pendant la basse époque hellénistique et jusqu'à la fin de l'époque impériale (2ème siècle avant J.-C.–3ème siècle après J.-C.) et plus spécifiquement sur les *koina* des Thessaliens, des Magnètes, des Perrhèbes, des Ainianes et des Oitaians. S'appuyant sur un corpus d'environ 300 inscriptions la recherche vise à dresser un récit sur l'histoire et l'organisation des états fédéraux de la Thessalie en essayant de mettre en lumière autant d'aspects que possible de ces états, comme leur histoire et leurs limites territoriales, leurs institutions, les relations entre les cités de chaque *koinon,* des questions concernant la justice, les droits civils, les relations internationales, l'économie ainsi que la religion au sein de chaque état fédéral de la Thessalie. En plus, la recherche compare les états fédéraux de la Thessalie avec d'autres *koina* de la même époque dans l'objectif d'étudier les aspects particuliers du fédéralisme en Thessalie pendant la basse époque hellénistique et l'époque impériale. En somme, la présente recherche doctorale constitue une contribution à l'étude du fédéralisme ancien et de l'histoire de la Thessalie à la fois.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

ΧΑΡΤΕΣ

1. Τα Κοινά της Θεσσαλίας 196–192 π.Χ.

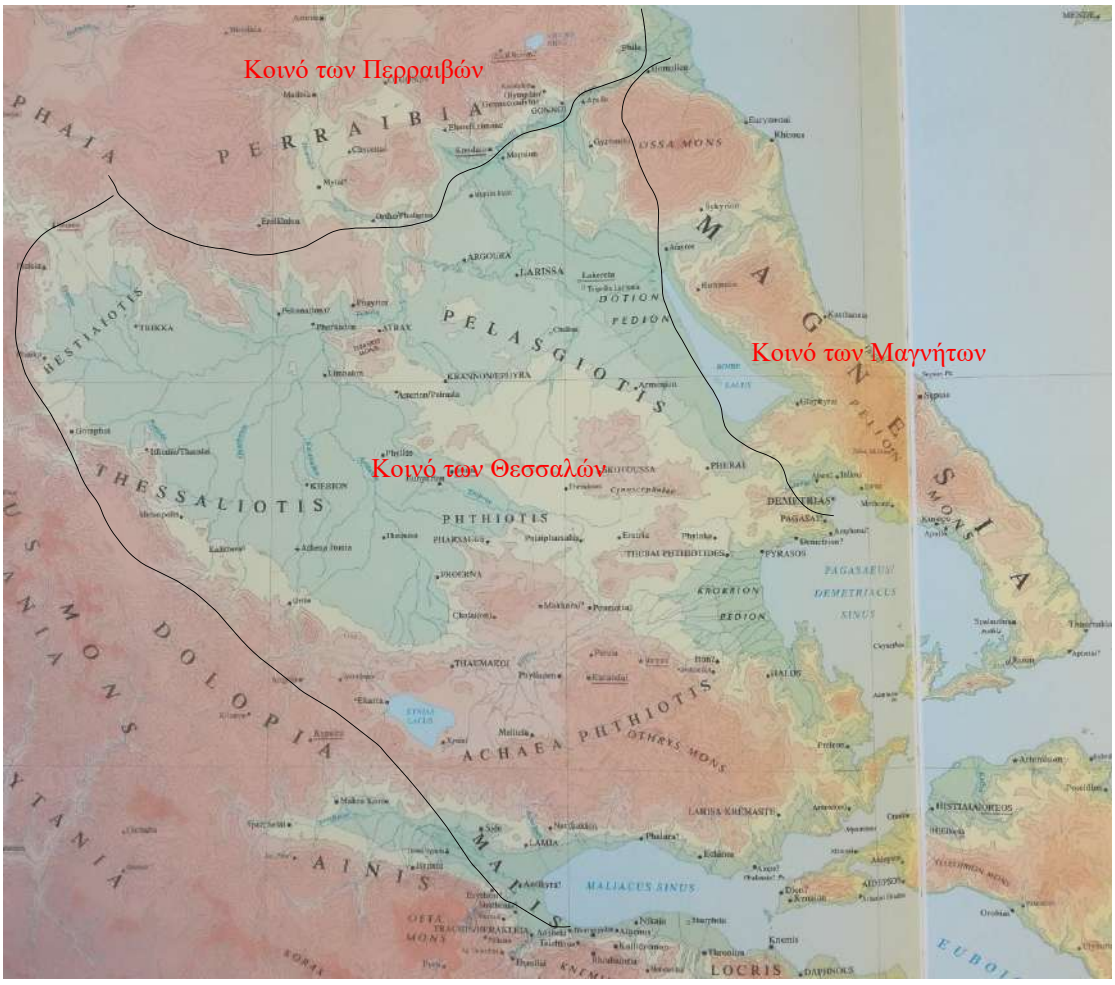

© *Barrington Atlas* χάρτης 55.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

2. Τα Κοινά της Θεσσαλίας 192–168 π.Χ.

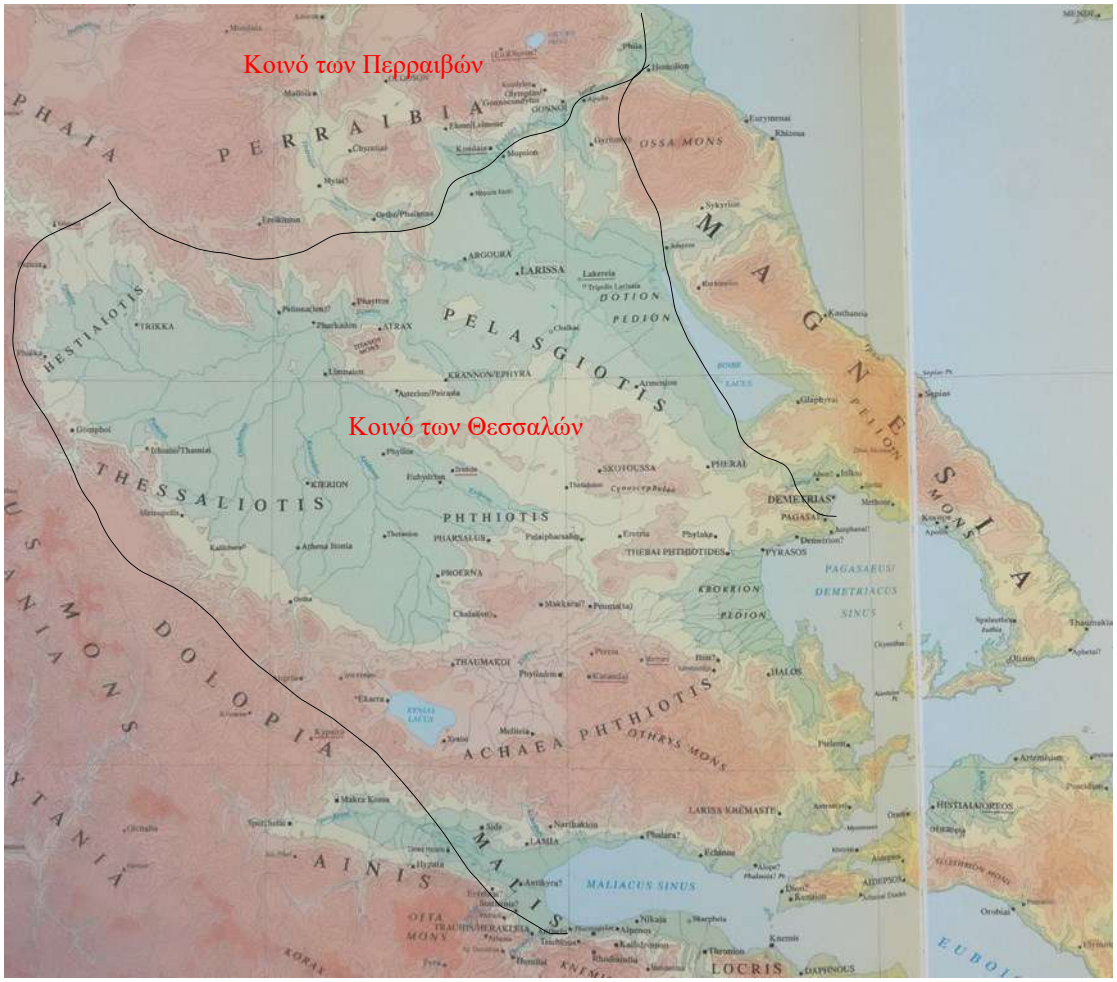

© *Barrington Atlas* χάρτης 55.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

3. Τα Κοινά της Θεσσαλίας 168–146 π.Χ.

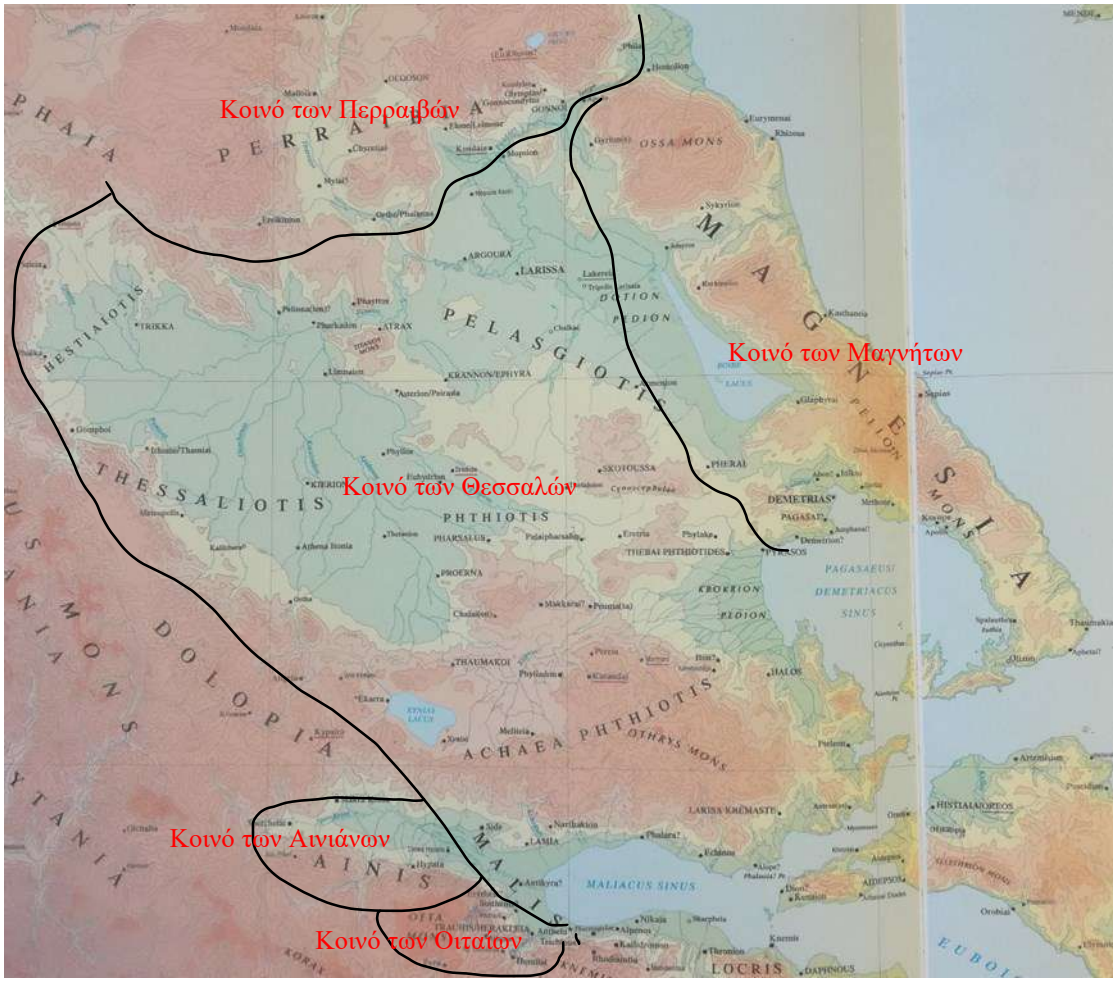

© *Barrington Atlas* χάρτης 55.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

4. Τα Κοινά της Θεσσαλίας 146–30 π.Χ.

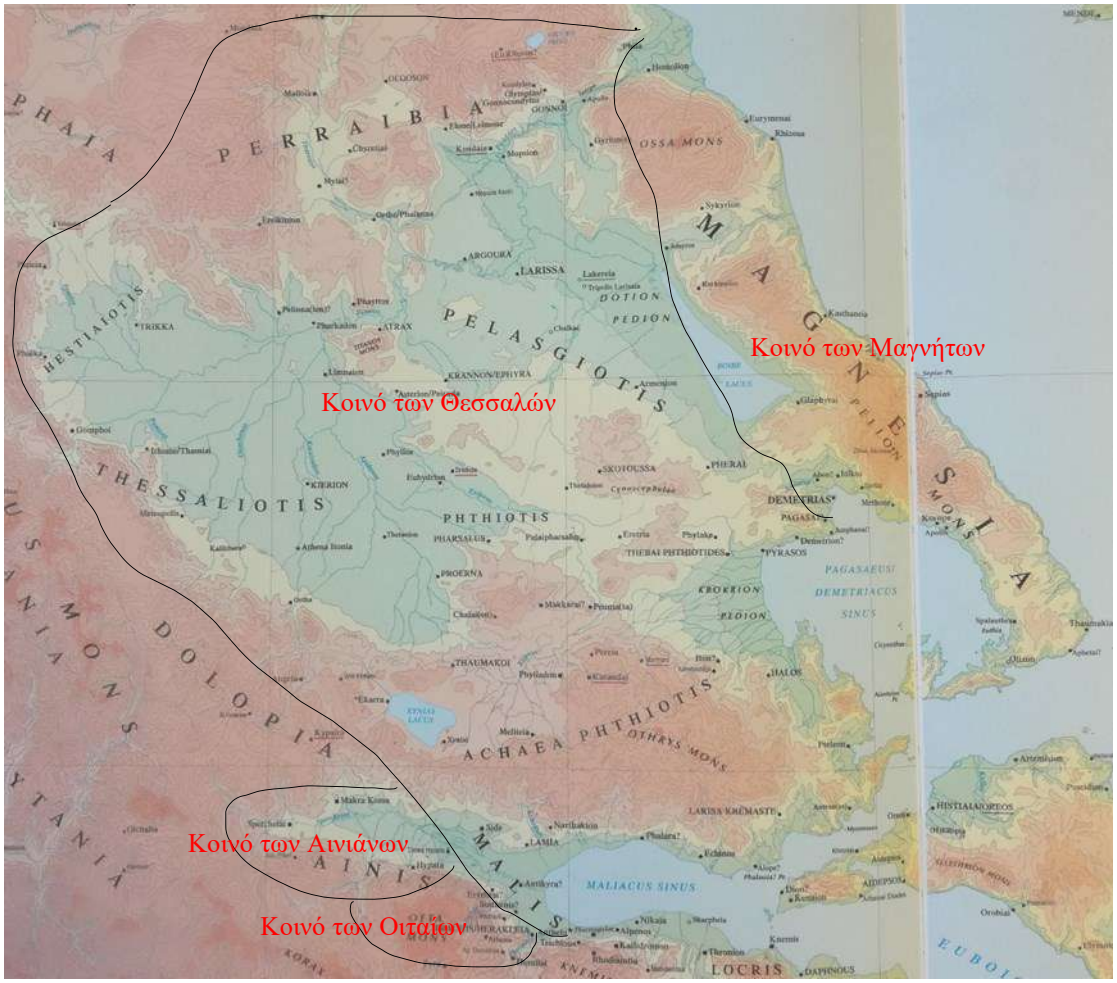

© *Barrington Atlas* χάρτης 55.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

5. Τα Κοινά της Θεσσαλίας 30 π.Χ.–3ος αι. μ.Χ.

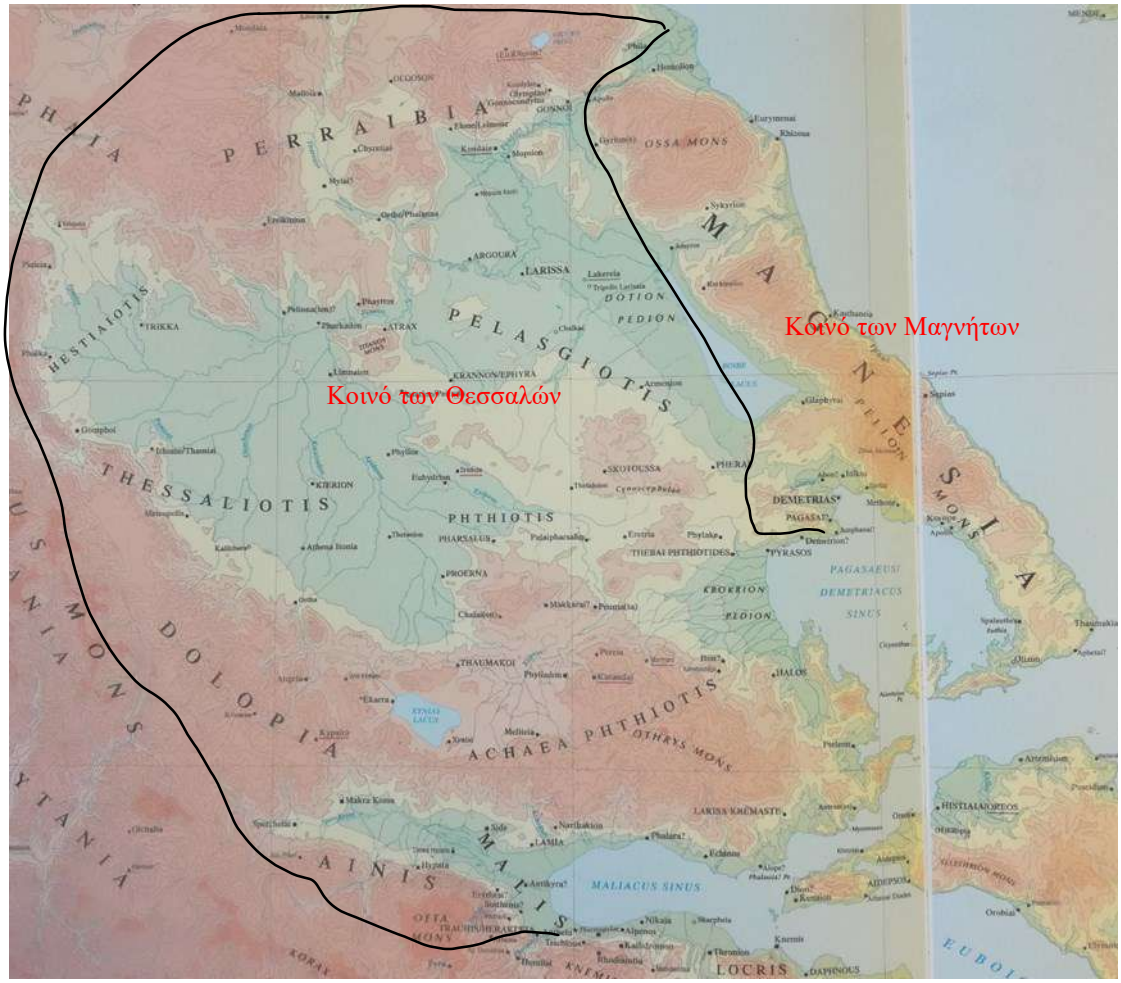

© *Barrington Atlas* χάρτης 55.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
01/09/2026 09:05:57 EEST - 216.73.216.156